PIANO TAKAVARIKKOON, PEIKONLEHTI ROSKIKSEEN II

"Elämä elää ja haluaa elää"

György Kádár

Muistutus I. osasta siitä, että rasittavat osiot täytyy hypätä yli:

Kirjani voidaan katsoa myös polyfoniseksi teokseksi, jossa on monta yhtäaikaista melodista linjaa, *joissa tietyt henkilöt, paikat ja tapahtumat palautuvat eri vaiheissa ja eri yhteyksissä, mutta joka kokonaisuudessaan, vastoin polyfonisen musiikkiteoksen periaatteita, ei päädy korkeamman tason synteesiin, vaan juuri päinvastoin, se desintegroituu/hajoaa – syystä, että kirjan pääaihekin hajoaa, kuten Neuvostoliiton valtakunta"*. Kuten fuugassa: *Dux*:ina (johtoaiheena) on virkamiesten minuun kohdistama ajojahti, *kontrapunkti*na tai *comes*:ina (*Riposti*na eli vastauksena) ovat siihen liittyvät mietteet, ajatukset ja aiheet.

(Parafraasi puolalaisen kirjailijan, Ryszard Kapuścińskin /1932-2007/ kirjasta *Imperium*. 1993)[1]

Tätä kirjaa lukiessaan Lukijaani saattaa mietityttää, että kuinka minä uskallan kirjoittaa henkilöistä heidän nimillään. Eikö se ole hyvien tapojen vastaista?

Olette oikeassa. Ryhtyessäni tähän työhön mietin asiaa itsekin. Tulin siihen johtopäätökseen, että

1) tarina on sen verran uskomaton, että minun on pakko käyttää asiakirjoja, jotka ovat julkisia ja joissa ko. henkilöiden nimet ovat auki kirjoitettuina,

2) ja jos asiakirjoissa, jotka siis ovat julkisia, on oikeat nimet, niin minulla ei ole enää mitään syytä koetella lukijan kärsivällisyyttä ja aiheuttaa lisää vaikeuksia seurata muutenkin monimutkaista tarinaa peittelemällä kirjassa esiintyvien henkilöiden nimiä.

Kaiken lisäksi olen lähettänyt tämän kirjan käsikirjoituksen ennen painatusta useitakin kertoja tarkistettaviksi ja pyysin palautetta, jos käsikirjoituksessa olisi asiattomuuksia tai perättömiä: ko. virkamiehille, poliisille, aluehallintovirastolle, poliisihallitukselle, OAJ:ille jne. Yhtä kollegalta saamaani korjauspyyntöä lukuun ottamatta muita korjauspyyntöjä tai mitään valituksia en saanut. (Tämän kollegan kanssa on sittemmin päästy lopullisesta sananmuodosta sopuun.)

Joten minun omatuntoni on tältäkin osalta puhdas.

[1] Puolalainen kirjailija R. Kapuściński (s. 1932 Pinsk, nyk. Valkovenäjä) matkusteli useita kertoja ja hyvin pitkiä matkoja Neuvostoliitossa ja sen jälkivaltioissa. Ensimmäisen kerran hän kävi siellä NKDV:n nappaamana vankina. Seuraavat matkat hän teki jo puolan kansalaisena. Hänen teostaan pidetään reportaasina, itse katsoisin sen kaunokirjallisena selontekona meistä ihmisistä diktatuurissa.

György (Juri) Kádár

PIANO TAKAVARIKKOON, PEIKONLEHTI ROSKIKSEEN II

piintyneen suomenystävän muistelmia ja mietelmiä

EDUCOMM

KUUSISAARI KUSTANNUS

SUOMI

GYÖRGY (JURI) KÁDÁR

Piano takavarikkoon, peikonlehti roskikseen II

piintyneen suomenystävän muistelmia ja mietelmiä

Vaasa, 2023

ISBN 978-952-94-7816-3

Kuvitus: Ildiko Kadar

Kansien kuvat: Julius Rinne

Painotalo Varteva Oy 2023

Kustannus: Educomm/Gödöllő, Kuusisaari Kustannus

PIANO TAKAVARIKKOON, PEIKONLEHTI ROSKIKSEEN II.

– Työpaikkakiusatun päiväkirja –

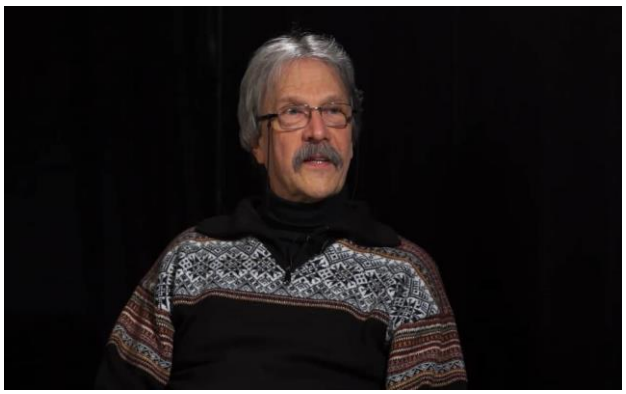
Työpaikkakiusaamistarinani opetukset ihmisestä

Seikkailuromaani sielumaisemissamme eli
Todelliseen elämään sijoittuvia ajatuksia

Jatko-osa Kaija Holmqvistin romaanille *Muodollisesti epäpätevä*

Luokkaretki Unkarissa hyvinä vuosina n. 2002.

Televisio-haastattelussa ajojahdin ja erottamisen jälkeen, v 2022

”Elämä on lyhyt” (anoppini)

Toinen, korjattu painos

"Ennen mies maansa myöpi kuin sanansa syöpi."

Lupaus on siis pidettävä, jatkan siitä, mihin jäätiin

Näytä minulle kasvosi läheltä, Elämä.
Suo minun palvoa niitä silmilläni.
Katso, olen rakastava niitä,
vaikka ne olisivat rumat.

Ruoki[2] **minua henkesi tulella**, Elämä.
Astu suuni kautta ja sieraimistani sisään.
Sillä se ihminen, jota ei väkevä tulvasi
tempaa mukaansa matkalle
ikuiseen mereen,
hän on vain seisovaa vettä
ja mätänee.

Opeta minua, Elämä,
että minä osaisin avata sydämeni sinulle,
kun sinä palavassa pensaassa puhut.
Sillä sinun äänesi on
sydänten kuolema ja elämä.
Voi sitä sydäntä,
tuhannesti: voi sitä sydäntä.
joka ei koskaan maistanut sinua, Elämä (…)

Uuno Kailas (1901-1933):
Elämän ylistys (osia)

"Jota Herra rakastaa, sitä hän kurittaa"
(Kirje heprealaisille 12:4)

14.6.2017

Hyvä Lukijani!

Olen välillä saapunut Vaasasta tänne Gödöllőön viettämään kesälomaani. Mitään rohkaisevaa tai edes lohdullista ei ole näköpiirissä. Kukaan ei toimi tai puutu tilanteeseen. Kaupunginjohtaja Tomas Häyry ei toimi. Sivistystoimenjohtaja Christina Knookala ei toimi. Poliisi ei toimi. AVI:lle helmikuussa jättämääni valvontapyyntöä ryhdyttiin käsittelemään vasta kesäkuussa, ja silloinkin suostuttiin tutkimaan vain murto-osaa esittämistäni asioista. Palaan ensi syksynä töihin oman onneni nojassa, haavoittuvaisena. Pelottaa.

[2] Runoon ei saa koskea enkä ole runoilija, mutta itse nyt olisin kirjoittanut: Ruoski

Tuntuu nurinkuriselta huomata muiden aloittavan mielissään kauan odotetun kesäloman, samalla kun minua odottaa **yhdeksäs painajaiskesä**. Loppua ei vieläkään häämötä. Sen sijaan kehoni on alkanut reagoida yhä vain rajummin. En halua moittia kehoani, olen kiitollinen siitä, kuinka hyvin se on nämä vuodet kestänyt, mutta nyt huimaukset ja vapina ovat käydä sietämättömiksi. Pelottavaa on epävarmuus siitä, miten kauan vielä kestän. Lapsenlapseni ovat useamman kerran udelleet ruokapöydässä, miksi vaarin kädet vapisevat. Mitä tähän voi pienelle lapselle vastata? En voi olla varma, onko minun viisasta tässä kunnossa lähteä autolla kaksivuotias lapsi kyydissäni eläintarhaan.

Perhepiirissä, Gödöllő.

18.6.2017

Gödöllőssä ollessani kävi niin hassusti, että eräänä päivänä käteeni sattui 90-vuotiaan anoppini verenpainemittari, ja huvikseni laitoin sen päälle. Aiemmin en tiennyt mitään verenpainearvoista, mutta kun lukeman näyttäessä yli 170 arvelin sen olevan aika paljon. Samanlaiset lukemat toistuivat seuraavina päivinä, kohoten välillä myös yli 180. Järki käski lähteä lääkäriin. Siellä kävi ilmi, että toinen arvokin ylitti sadan rajan (170/110), ja siitäkin oli kuulemma syytä huolestua.

Lääkäri määräsi lääkkeitä ja suositteli hyvin ystävällisesti jättäytymään senhetkisestä työympäristöstäni pois kokonaan. Perustelin kuitenkin haluani jatkaa sillä, että tammikuussa aloittaa uusi rehtori (Jyrki Loima), enkä oikein usko, että tähän mennessä kokemani törkeä kohtelu ja laittomuudet jatkuvat. Lääkäri hymisi itsekseen, mutta ei vaikuttanut vakuuttuneelta.

Eläinkokeet rottien kanssa

Tämä unkarilainen lääkäri selitti hyvin ystävällisesti ja perusteellisesti, miten kehon hormonituotanto voi häiriintyä, jos psyyke on ollut pitkän ajan paineen alla. Sympaattisen hermoston ollessa liian pitkään jatkuvassa aktiivisena, ihminen elää ikään kuin säästöliekillä ollen silti samalla jatkuvasti. Eläinkokeet esimerkiksi rottien kanssa osoittavat, että tiettyjen sairauksien, kuten **syövän sekä useiden sydän- ja verisuonitautien** esiintyvyys stressaantuneilla rotilla on huomattavasti korkeampi, kuin tavallisissa oloissa elävillä rotilla. Otin hänen neuvonsa vakavissani, sillä hän puhui aivan samalla tavalla, kuin vaasalainen

oikeuspsykiatri noin puoli vuotta aikaisemmin. Samoista syistä tämäkin psykiatri suositteli minulle työpaikan vaihtoa.

Stressivasteen syntymekanismi lääkereiden sanoin

> ”Stressivaste syntyy elimistössä pääasiassa kahden fysiologisen mekanismin, sympatiko-adreno-medullaarisen radoston eli SAM-systeemin tai hypotalamus-aivolisäke-lisämunuaiskuoriakselin eli HPA-akselin kautta. SAM-systeemi vapauttaa adrenaliinia ja noradrenaliinia, ja HPA-akseli tuottaa loppuvasteena stressihormonia, kortisolia. Suuri kortisolipitoisuus jarruttaa HPA-akselin toimintaa mekanismilla, jossa kortisoli sitoutuu mineralokortikoidi- ja glukokortikoidi-reseptoreihin muun muuassa hypotalamuksen, aivolisäkkeen, mantelituumakkeen ja hippokampuksen alueilla. Normaaliolosuhteissa tämä negatiivinen palautesääntely vaimentaa stressivasteen, mutta jos stressialtistus kroonistuu, voi seurauksena olla HPA-akselin toiminnan häirintyminen. Tämä puolestaan aktivoi tulehdusta edistäviä geenejä valkosoluissa ja johtaa sitä kautta tulehdusta välittävien sytokiinien erityksen lisääntymiseen. Aivoissa glia- ja immuunisolujen aktivoituminen puolestaan johtaa neuroinflammaatioon, jota luonnehtii sytokiinien, kemokiinien ja muiden neurotoksisten molekyylien lisääntynyt eritys.” (Karlsson ja muut 2022)

Samalla selvisi, että lauluääneni katoaminenkin johtui stressistä. Ääneni oli jo viime keväällä ollut niin käheä, että musiikki- ja kuorotuntien pitäminen oli vaatinut suuria ponnisteluja. Nyt sain entiseltä kollegaltani Unkarin yleisradiosta puhelinnumeron erikoislääkärille, joka on erikoistunut radion työntekijöiden ja oopperalaulajien äänihuuliongelmiin. Tutkittuaan kurkkuani ja äänihuuliani lääkäri totesi, että siellä ei ole mitään vikaa. Samaan lopputulokseen oli päässyt myös vaasalainen lääkäri. Kyseltyään elämästäni lääkäri tuli täysin vakuuttuneeksi siitä, että ääneni huono kunto johtuu stressistä. Hän selitti, että äänihuulemme ovat täynnä pieniä verisuonia, jotka reagoivat hyvinkin nopeasti potilaan yleisvointiin ja verenpainevaihteluihin. Äänihuulet ovat kuulemma yksi arimmista elimistämme. Muuta hoitoa hän ei tuntenut, kuin että jätän pois kaikki kylmät, kuumat ja väkevät juomat sekä ruoat, mutta ennen kaikkea yritän muuttaa elinoloni rauhallisemmaksi. “Olisiko se mahdollista?” hän kysyi.

5.7.2017

Pieni positiivinen käänne: lääkkeiden avulla korkeat verenpainearvot laskivat jokseenkin. Ilo jäi kuitenkin lyhyeksi. Asianajajaltani tuli kaupungin vastaus (3.7.2017) koskien kaupungille esittämääni vahingonkorvausvaadetta. Siinä luki, että kaupunki ei suostu korvaamaan laittomasta irtisanomisesta, muustakaan kaupungin virkamiesten toiminnasta aiheutuneita vahinkoja, sillä ne olivat *tahattomia*. Toistan: kaupungin virallinen linja on, että **ajojahti ja irtisanominen tehtiin tahattomasti**. Nyt, kun lääkärin määräyksestä olin pitänyt verenpaineestani kirjaa, sain nähdä vaikutuksen omin silmin. Arvot olivat taas reippaasti koholla: 172/106, 164/98, jne. olivat päivittäiset lukemani noin 10 päivän jakson ajan, jonka jälkeen arvot palasivat lääkkeen vaikutuksesta alemmalle tasolle, 137/97, 130/90, jne. Apua saattoi olla myös lomavietosta perheeni parissa mm. Balatonin järven rannalla.

Kesää edeltävien aikojen verenpainearvoista minulla ei ole aavistustakaan, aiemmin en hoksannut niitä mitata.

… ja Balatonin rannalla

Kaupungin, opetusministerin ja lääkärin kannat asiastani

Kaupungin siteeraama lakipykälä vastauksessa (3.7.2017) vahingonkorvausvaateeseeni:

"Vahingonkorvauslaki 2 luku Vahingon aiheuttajan korvausvastuu 1§
Joka tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttaa toiselle vahingon, on velvollinen korvaamaan sen, jollei siitä, mitä tässä laissa säädetään, muuta johdu."

Kaupungin kanta samassa asiakirjassa:

"Tahallisuutta tai törkeää huolimattomuutta ei ole osoitettu."
"Korvausvaatimus hylätään kokonaisuudessaan."

Yksinkertaisia lauseita. Mutta kuinka paljon kärsimystä – niin henkistä kuin fyysistäkin (verenpainetta, unettomia öitä, vatsakipuja, huimausta, jne.) – ne voivatkaan aiheuttaa. Vielä kaiken tapahtuneen ja aiheutuneen kivun jälkeen jää uhrin harteille osoittaa, että kyse oli tahallisista teoista. Vahingossako koulutoimenjohtaja Lehmus pyysi minun omalta työsuojeluvaltuutetultani, Margareeta Verroselta minua parjaavia lausuntoja? Vahingossako lautakunnalle valehdeltiin? Vahingossako järjestettiin kymmeniä uuvuttavia kuulemistilaisuuksia? Kaupunki voisi toki väittää, että nämä teot ovat tietenkin tahallisia, mutta Kadarille aiheutettu vahinko ei. Tämä kuitenkin olisi saivartelua ja älyllistä epärehellisyyttä.

> Tästä juolahti mieleeni Kari Lajusen vertauskuva *"virkamiehet vetivät lautakuntaa, kuin pässiä narusta"*. Ehdotin Karille, että etsitään joku viisivuotias lapsi, Kari piirtää hänen edessään paperille koiran, ja sitten kysytään, piirsikö Kari-setä koiran vahingossa vai tahallaan. Hämmentyneiden lasten reaktioista voisi tehdä koosteen ja laittaa Youtubeen. Huumorimme ei riittänyt tällaisen toteuttamiseen.

Uudempi muistutus osasta I: jos teksti on rasittava, se kannattaa hypätä yli.

Avustajani Veikko Vörlund muotoili tämän asian hieman salonkikelpoisemmassa muodossa, jo kaksi vuotta ennen kaupungin antamaa lausuntoa:

"Arvoisa kaup.lakimies Marja Ylisalmi

Olette ehkä jo tekemässä lausuntoa tai aiotte sellaisen tehdä György Kadarin korvausvaatimuksesta.

Palautan mieliin eräitä mielenkiintoisia seikkoja kaupungin KHO:lle Kadarin asiassa tekemän ja Teidän muotoileman valituksen vaiheista opetuslautakunnan käsittelyssä.

Opetuslautakunta kokoontui Swanljungin toimesta ns. **valituskokoukseen** 8.10.2012, *päivää ennen valitusajan umpeutumista.* Lautakunta asetettiin *tahallisesti pakkorakoon*. Kokouksessa ehkä esille tuleviin uusiinkaan asioihin eivät ltk:n jäsenet voineet siis edes jälkikäteen vaikuttaa. Ei annettu aikaa tutkia mahdollisia uusia asioita, saati kuulla niistä Kadaria. Päätös valituksesta oli silti tehtävä. *Te, lakimies Ylisalmi, tiesitte hyvin nämä asiat ja hyväksyitte siis ko. menettelyt*. Tällaiset toimintatavat olivat Swanljungille Kadarin syyttelyssä pikemminkin sääntö kuin poikkeus.

VHO:n päätöstä ei ollut liitetty lautakunnan jäsenille lähetettyyn esityslistaan. Tämä *laiminlyönti on* täysin *käsittämätön ja tahallinen,* sillä VHO:n *päätösasiakirjaan sisältyi ohjekin jakelusta.*

Eräs lautakunnan jäsen kirjoittaakin 10.10.2013: *"Sain ltk:n kokouksen (8.10.) esityslistan käteen viime viikon torstaina. Tällöin huomasin vasta, että hallinto-oikeuden ratkaisu on menossa KHO:n. Olin täydellisen tyrmistynyt, että oikeuden ratkaisu ei ollut liitteenä ja sen pohjalta kuitenkin pitäisi tässä alkaa asiaa käsitellä."*

Te, lakimies Ylisalmi, käsittääkseni itse *suosittelitte lautakunnalle pitkässä puheenvuorossanne voimakkaasti valituksen tekemistä, valitushan oli Teillä jo valmiina lähetettäväksi. Oli kova kiire.*

Kokouksessa esiteltiin lautakunnalle *uusi asiakirja,* johon esimiesten tieten, mutta Kadarin tietämättä oli kerätty koulun henkilökunnalta nimiä Kadaria vastaan. Olipa kerätessä vaadittu nimiä niinkin kovin keinoin, että joku oli itkenyt. Nimiä pyydettiin niin vahtimestarilta kuin siivoojilta ja jopa sellaiselta henkilöltä, joka ei ollut koskaan ollut samanaikaisesti edes työssä Kadarin kanssa. Tätä asiakirjaa käytettiin ltk:n kokouksessa todisteena siitä, että Kadar *aiheuttaa työyhteisössä huonoa ilmapiiriä*. Miltä tuntuisi itsestänne, mikäli Teitä kohdeltaisiin em. ala-arvoisella tavalla?

Palautan mieliin ns. **oikaisukokouksen** 13.6.2012 tapahtumat. Ko. kokouksessa ktj. Lehmus yllättäen esitteli ja jakoi ltk:n jäsenille *uuden 12.6.2012 päivätyn asiakirjan* eli yhteenvedon Kadarin "rikkomuksista" varoituksen 25.5.2011 antamisen jälkeen. Rehtori Nummela *oli koonnut salaa syytöskokoelmansa Kadarin tietämättä ja Kadarin selän takana.*

VHO:n käsittelyssä ilmeni, että ko. oikaisukokouksessa ltk:n jäsenillä on ollut käsillä myös *työsuojeluvaltuutettu M. Verrosen päiväämätön lausunto Kadarista*. Ko. asiakirjan oli *Lehmus tilannut Verroselta* nimenomaan käytettäväksi oikaisukokouksessa. Verronen kirjoitti lausuntonsa kuulematta Kadaria ja apunaan Nummelan syytöskokoelma. Molemmissa mainituissa asiakirjoissa on *uutta selvitystä*, joka on tietenkin *vaikuttanut asian ratkaisuun*. *Lehmus harhautti lautakunnan Verrosen lausunnolla.* Lautakunta käsitti ko. lausunnon rehelliseksi asiantuntijalausunnoksi, olihan sen sentään kirjoittanut *työsuojeluvaltuutettu.*

Johtuen edelläkerrotuista asiakirjoista *ltk. hylkäsi Kadarin oikaisuvaatimuksen varaamatta hänelle hallintolain 34§:n momentin mukaisesti tilaisuutta antaa selitystä uusiin selvityksiin.* Sehän taas oli mahdotonta johtuen Swanljungin aikataulujärjestelyistä.
Kadar näki Verrosen lausunnon vasta VHO:n käsittelyssä. Myös kertomani Kadarin selän takana puuhailu osoittaa osaltaan, että Nummelan *syytösluettelo ei kestä eikä kestänyt päivänvaloa.*

Rehellisessä asioiden esittelyssä olisi ltk:n päätös ollut toisenlainen, ja Kadar olisi voinut välittömästi palata työhönsä takaisin.

Ylläolevat käytännöt tuntuvat olevan kovin suosittuja ainakin opetusvirastossa. Sekä oikaisu- että valituskokous olivat kumpikin mielestäni huolellisesti manipuloidut.

Palaan ltk:n ns. **valituskokoukseen** 8.10.2013. Mielestäni lautakunnan jäseniä painostamalla, Te lakimies Ylisalmi, onnistuitte aikaansaamaan äänestystuloksen 5- 4. Aikaisemmin julkisuuteenkin antamansa mielipiteen mukaan (Pohjalainen) *pj. Andrejeff oli jo todennut, ettei valitukseen ollut aihetta,* koska syytöksiä ei voitu näyttää toteen. Ltk:n kokouksessa hän ei kuitenkaan halunnut äänestää. Näin äänestystulos jäi voimaan.
Mainitsitte myös, että olisitte voinut viedä valituksen eteenpäin ilman lautakuntaakin.

Eräs jäsenistä kirjoittikin: … *"Opetusvirastossa oli ilmeisesti suunniteltu tämän asian esittely niin, että sitä ei millään olisi voinut saada kh:n käsiteltäväksi. Kaupungin tekemän valituksen jättöaika päättyy tänään 9.10. Se tarkoittaa sitä, että ainoastaan lautakunta olisi voinut estää valituksen etenemisen. En tiedä, olisiko lautakunnankaan tahtoa kuunneltu, vaikka äänestyksen tulos olisi ollut toinen. Kaupungin lakimies sanoi asian käsittelyssä, että olisi voinut viedä valituksen eteenpäin ilman lautakuntaakin...*

Ihmettelen kovasti Vaasan virkamiesten ylimielistä asennetta hallinto-oikeuden päätöstä kohtaan. Sain kokouksessa sellaisen kuvan, että Swanljung ja Lehmus ovat omasta mielestään oikeusoppineempia kuin ho:n tuomarit, niin vähättelevä asenne molemmilla oli tuomioistuimen päätöstä kohtaan."

Allekirjoittanutta ei edelläkerrottu opetusviraston Kadarin asioissa tutuksi tullut käytäntö yllätä. Esim. kuulemiskokoukseen 30.3.2011 sai Kadar 28.3. kutsun, jossa vasta ilmoitettiin käsiteltävät syytökset.

Kuulemiskokoukseen 11.1.2011 jäi Kadarilla yö mukaanlukien 15 tuntia valmistautumisaikaa.

Nelipäiväisessä tutkinnassaan sai Vaasan hallinto-oikeus selvän kokokuvan Kadariin kohdistuneesta ajojahdista. Näin syntyneen *kokonaisarvion* perusteella VHO teki **yksimielisesti** ainoan mahdollisen päätöksen: **Kadarin irtisanominen oli laiton.**
Valituksen johdosta myös KHO joutui tutkimaan asian. KHO ei muuttanut VHO:n ratkaisua. Nyt on siis kahdeksan korkeasti oppinutta tuomaria yksimielisesti todennut: **Kadarin irtisanominen oli laiton.** Tästä päätöksestä ei voi enää valittaa.

Kaupunki riisti ylläkuvailluin keinoin Kadarin työelämästä 3½ vuotta ja Kadarin terveyden. Opetusviraston julkisuuteen antamat lausunnot veivät maineenkin: Eräskin vastaantulija kysyi, onko Kadar pedofiili.
Virkamiesten käyttämät menettelyt sekä oikaisu- että valituskokouksessa ovat siis olleet **tahallisia ja tuottamuksellisia.** Lautakuntaa on johdateltu haluttuun päätökseen lain- ja virkavelvollisuuden vastaisin keinoin. Sellaisista menettelyistä virkamiehille **ei ole myönnetty vastuuvapautta.**

Totean kohteliaimmin, että kaikesta kertomastani on mielestäni vedettävissä johtopäätös, että Teidän *asenteenne, kaup. lakimies Ylisalmi, Kadaria kohtaan on jostain syystä lähinnä vihamielinen*. Mielestäni Te *ette ole puolueeton* hoitamaan Kadarin asiaa. Olette mielestäni jäävi käsittelemään Kadarin kaupungille esittämää korvausvaatimusta. Ehkä voisitte *itse jäävätä itsenne ko. asiassa.*

Vaasassa 11.3.2015
Ystävällisesti

Veikko Vörlund, Kadarin avustaja”

Kohtelevatko Suomen laki ja juridinen käytäntö esimiestä ja alaista yhdenvertaisesti?

Huomio lainsäätäjille #8 – Hallinto-oikeudessa ilmi tulevat rikokset jäävät vaille seurauksia

On sanomattakin selvää, että Suomessa on oltava erillinen hallinto-, rikos-, ja siviilioikeus alajaostoineen. Sallittakoon minun kuitenkin toistaa: kohtaloni olisi ollut aivan erilainen, jos hallinto-oikeudessa esiin käyneillä virkarikoksilla olisi ollut seuraamuksia. Asetelma olisi ollut täysin erilainen, jos irtisanomiseni laittomaksi toteamisen jälkeen minä olisin päässyt takaisin töihin, ja poliisi tai muu taho olisikin jo ollut samassa tutkimassa toisen osapuolen, eli virkamieskoneiston tekoja, sekä VHO:ssa valheelliseksi osoittautuneita väittämiä. Osaan hyvin kuvitella, että tällaisessa asemassa jopa narsistinenkin virkamies, tai ainakin hänen esimiesystävänsäkin miettisivät useampaan kertaan tekojensa oikeudenmukaisuutta, ja *vahingon* sattuessa olisivat valmiimpia sovittelemaan sitä.

Huomio lainsäätäjille #9 – Esimies ei ole vastuussa mahdollisesti häviämästään oikeusjutusta

Vaasan kaupunki hävisi irtisanomistapauksen kahdessa hallinto-oikeudessa (Vaasassa 2013, korkeimmassa hallinto-oikeudessa 2015). Virkamiesten vastuuttomasta toiminnasta kaupunki joutui maksamaan yli 100 000 euroa – Oikeudenkäyntikuluihin yli 25 000 ja maksamattomiin palkkamenoihin yli 80 000 euroa. Jälkimmäinen meno on merkittävä ja täysin hukkaan heitetty summa, sillä kaupunkihan ei saanut tästä maksetusta palkasta työvastinetta – päinvastoin, se menetti filosofian tohtorin tekemän vuosien opetustyön.

Maksumiehenä olivat tietysti musiikkiluokkalaisten lisäksi kaupunkilaiset, syyttömät veronmaksajat. Vaasan kokoiselle kaupungille tämä ei ole pelkkä marginaalinen taloudellinen menetys.

Teoriassa kaupunki olisi ollut mahdollisuus periä osa summasta päätöksessä mukana olleilta virkamiehiltä. Sitä mahdollisuutta ei kuulemma kuitenkaan voitu käyttää, sillä kaupungin budjetti irtisanomisen ajanjaksolta oli jo lyöty lukkoon, eikä sitä voitu enää KHO:n päätöksen tultua muokata.

Sekin lienee joka tapauksessa päivän selvää, että jos virkamies ja häntä puoltava kaupunginlakimies joutuisivat vastuuttomista ja laittomista päätöksistään tavalla tai toisella vastuuseen, olisi heillä paremmat kannustimet olla ryhtymättä näihin laittomuuksiin. Tähän paneudutaan lisää seuraavissa kohdissa.

Huomio lainsäätäjille #10 – Toisin kuin esimiehen, työntekijän on otettava riski itse, jos haluaa saada oikeutta

Työntekijän, ja tässä tapauksessa uhrin asema tilanne on aivan päinvastainen kuin esimiehen. Sen jälkeen, kun hän tulee irtisanotuksi, menettää hän säännölliset tulonsa.

Minun kohdallani oli onni, että siinä vaiheessa kaikki kolme lastani olivat jo naimisissa ja työelämässä. Jos irtisanominen olisi tapahtunut vaikka vain 3–4 vuotta aikaisemmin, emme olisi pystyneet rahoittamaan heidän koulunkäyntiään Unkarin yliopistoissa. Heistä yksi luki historian opettajaksi, toinen lääkäriksi ja kolmas juristiksi.

Henkilökohtainen talouteni koki silti karun takaiskun. Minun ja vaimoni edessä välähti mahdollisuus siitä, että menettäisimme omistamamme asunnon. Se olisi voinut tarkoittaa Huoneistokeskuksen ammattilaisen mukaan sitä, että asunto huutokaupataan ja **meille koittaisi n. 20 000 euroa velkaa ja kodittomuus**. Onneksi pankki hyväksyi lainanmaksun keskeyttämishakemukseni, ja itse satuin olemaan liiton jäsen, joten tulin jotakuinkin synkkinäkin aikoina toimeen. Ahdistavassa niukkuudessa vietetyt kuukaudet olivat kuitenkin tarinani henkisesti raskaimmat ajat. **Tällä välin esimiehet saivat ottaa mukavan asennon, juoda kahvia ja jutella mukavia työpaikallaan.**

Eikä siinäkään vielä ole kaikki. Jos uhri häviää jutun, oli syy mikä hyvänsä (esimerkiksi asianajajan tekemästä virheestä johtuen, tai vaikkapa tilanteessa, jossa uhri kymmenen vuoden ajojahdin aikana olisikin sattunut tekemään inhimillisen virheen), hän joutuu maksamaan niin oikeudenkäyntikulut kuin kaupunginkin lakimieskulut omasta pussistaan.

Sama koskee oikeudenkäynnin jälkeisten asioiden hoitoa. Jos uhri haluaa esimerkiksi vahingonkorvauksia tai työhön palattuaan asiallista kohtelua, tällaisten oikeuksien käytännön toteutumisessa avustaa lakimies, jonka tuntitaksa on 200–400 euroa. Pelkästään oleellisiin asiakirjoihin tutustuminen (tapauksessani vähintään 300–500 sivua) voi viedä 20–30 työtuntia. Mitään toimenpiteitä ei tässä vaiheessa vielä edes ehditä miettiä, saati tehdä. **Käytännössä uhrin on mahdoton ottaa tällaista riskiä.** Tällainen asema johtaa lähes varmasti siihen, että uhri jää ilman oikeutta, mikä suurella todennäköisyydellä pahentaa jo aiheutettuja psyykkisiä vaurioita. Kyse on tässä vaiheessa taas uudesta henkisestä pahoinpitelystä, joka tällä kertaa johtuu siitä, että uhri jää ilman oikeusjärjestelmän suomaa turvaa.

Uhrin asema kääntyisi pohjamudista huomattavasti valoisammaksi, jos tämä voisi hakea oikeutta, jonka tietää hänelle kuuluvan, pelkäämättä joutuvansa totaaliseen vararikkoon, ja jos tämä saatuaan oikeutta voisi palata takaisin alkuperäisiin tehtäviinsä pää pystyssä, ilman lamaannuttavaa pelkoa. Oikeuden päätöksen täytäntöönpanoa pitäisi valvoa, ja mahdollisiin uudempiin epäkohtiin tulisi puuttua kovin käsin. **Oma kokemukseni on, että vaikka hallinto-oikeus tekisikin lainvoimaisen päätöksen, ei sen täytäntöönpanoa ole kukaan valvomassa, eikä siitä kukaan tunnu välittävänkään.** Olenkin jo kertonut edellisessä osassa mitä siitä seuraa käytännön työelämässä, kun kuvioissa on narsistinen esimies, eikä näitä seikkoja valvota.

Huomio lainsäätäjille #11 – Lautakunnan osuus ja vastuunkanto päätöksistä

Teknisesti virkamies vain *esittää* toimenpiteitä, päätöksen *tekee* lautakunta, jolla tietysti on lakiteknisistä asioista vain maallikon näkemys. Näin ollen normaaliolosuhteissa lautakunta luottaa virkamiesten suosituksiin, vaikkakin päätöksen vastuu on kuitenkin lautakunnan.

Lautakunnalla on mahdollisuus ottaa selvää asioista, suositusten ja esitysten yksityiskohdista ja syistä. Olen kuitenkin joutunut toteamaan, että käytännössä lautakunta ei näin toimi.

Uskon, että jos lautakuntakin olisi tavalla tai toisella vastuussa päätöksistään, olisi sillä huomattavasti paremmat kannustimet ottaa oleellisista asianhaaroista paremmin selvää. Osaan kuvitella – vaikkakin täysin maallikkona – että lakia voisi säätää siten, että lautakunta olisi hajotettava esimerkiksi kolmen laittoman päätöksen hyväksymisen jälkeen automaattisesti. Sama voisi koskea virkamiehiä ja rikkeitä tehtailleita kaupunkia edustaneita lakimiehiä (ks. Vörlundin kirjeet Ylisalmen toiminnasta, sekä aiempana että tuonnempana tässä kirjassa).

Tämän hetken tilanne on aivan päinvastainen. Yleisen harhaluulo on, että kuntien luottamushenkilöitä ei pidetä lain edessä mistään heidän päätöksistään vastuussa. Se ei pidä paikkaansa. Lautakunnan jäsenet ovat vastuussa tekemistään päätöksistä. Sen takia on keksitty eriävän mielipiteen käsite. Jos jäsen katsoo, että lautakunta on tekemässä laittoman päätöksen, hänen tulee ilmoittaa eriävästä mielipiteestä välttääkseen juridisen vastuun. Näiden tapahtumien aikaan en tiennyt tästä. (Lautakunnan jäsenet Aino Siltanen ja Tytti Hyttilä-Huhta sen sijaan tiesivät. He jättivät eriävän mielipiteen vuonna 2012.) Hallinto-oikeus ei myöskään kertonut tästä päätöksessään (26.6.2015). Jos voisin palata ajassa taaksepäin tämä yksittäinen tieto mukanani, olisin ehdottomasti tehnyt rikosilmoituksen lautakunnan päätöksestä. Ei sen takia, että olisin halunnut kostaa, vaan siksi että kasvattajan luonteeni johdosta olisin halunnut antaa opetuksen siitä, ettei uhria, tai kaupungin koululaisia saa jättää kärsimään.

Jatkuu:

Onko oikein, että kaiken saamansa kohtelun jälkeenkin jää vielä toimintakykynsä menettäneen uhrin harteille käyttää lukemattomia päiviä ja unettomia öitä lakipykälien tutkimiseen. Täytyy pohtia ja punnita riskejä monelta kannalta, sekä käydä läpi mielessään yhä uudestaan koetut traumat. Ja mitä vastaan, kun 2- ja 3-vuotiaat lastenlapseni kysyvät illallispöydässä: *"Vaari, miksi sinun kätesi niin «väriskelee»"*?

Kuinka paljon piittaamattomuutta ja epäinhimillisyyttä välittyykään näistä Ylisalmen yksinkertaisista lauseista tahattomuudesta?

Ja uhri – muutamaa hyväsydämistä kollegaa lukuun ottamatta – jää yksin kokemuksensa kanssa tietäen, että nämä ihmiset johtavat kirjaimellisesti satoja alaisia. Jos oikeutta haluaa, pitää vielä tässä tilassa viedä juttu käräjäoikeuteen, jossa voi jonkun sivuseikan takia hävitessään joutua itse maksamaan kymmeniä tuhansia euroja. Voitaneen kysyä: kohteleeko laki esimiestä ja alaista yhdenvertaisesti?

No, mutta nyt! Nyt tuli sähköpostia itse opetusministeriltä! Katsotaan saman tien!

28.7.2017: Opetusministeriöltä saamani apu:

Lähettäjä: **heikki.kuutti.uusitalo@minedu.fi** <heikki.kuutti.uusitalo@minedu.fi>
Päiväys: 28. heinäkuuta 2017 klo 16.23
Aihe: VS: Onko Vaasa rasistinen kaupunki ja muuta

Vastaanottaja: gyorgy.kadar@gmail.com

Arvoisa tohtori Kádár!

Kiitos viestistänne **opetusministeri Sanni Grahn-Laasoselle**.
Työ- ja elinkeinoministeriön tänä vuonna tekemän alueiden vahvuuksien analyysin mukaan **Pohjanmaa on kilpailukyvyltään yksi Suomen vahvimpia maakuntia**.
Pohjanmaan ydinvahvuudet syntyvät alueen monipuolisen ja **kansainvälisen** teollisen elinkeinorakenteen perustalle. Tätä tukevat hyvät kansainväliset yhteydet, satamat ja kaksi lentokenttää. **Analyysin mukaan maakunnan koulutus tukee alueen elinkeinoja.**
Hyvää kehitystä selittää pitkälti Vaasan seudulla sijaitseva Pohjoismaiden merkittävin energiateknologiakeskittymä, jonka uskon voivan olla myös ulkomaisten sijoittajien näkökulmasta kiinnostava. Kun yritykset päättävät toimintojensa sijainnista, ne selvittävät itsenäisesti edellä kuvattuja ja monia muitakin seikkoja. Liiketoiminnan suunnittelussa perehtyminen liiketoimintaympäristöön on keskeinen vaihe.

Kirjoititte erityisesti Vaasan kaupungin henkilöstöpolitiikasta. Hyvä henkilöstöpolitiikka on tasapuolista, läpinäkyvää ja oikeudenmukaista. Se perustuu hyvään, vuorovaikutteiseen yhteistoimintaan. Vaasan kaupunki vastaa omasta henkilöstöpolitiikastaan ja siitä, että kaikki hallinnolliset menettelytavat ovat lain ja hyvän hallinnon mukaisia. Erilaiset näkemykset lainmukaisuudesta ratkaisevat toimivaltaiset viranomaiset. Mielestäni tärkeintä on, että sekä oppilaiden ja opiskelijoiden että henkilökunnan hyvinvointia edistetään rauhallisella ja toimivalla työ- ja opiskeluympäristöllä.

Ystävällisin terveisin
Heikki Kuutti Uusitalo
opetusministerin erityisavustaja

Näin sanoi siis opetusministeriö. Ja näin psykiatri ja kotilääkäri:

Lääkärin lausunto B2

sairauksista, hoidoista ja kuntoutuksesta sekä työkyvystä

Liitteitä _____ kpl

Henkilötunnus: 040155-241B

☐ Lisätietoja erillisellä liitteellä

1 HENKILÖTIEDOT

Sukunimi ja etunimet: Kadar György

Puhelinnumero: 0400236570

Lähiosoite: Raastuvankatu 37

Postinumero: 65100

Postitoimipaikka: Vaasa

Nykyinen työtehtävä

Ammatti

Päätoimen työnantaja

Olen seurannut tutkittavan terveydentilaa alkaen:

☐ Henkilökohtaisesti ___.___._____

☐ Asiakirjoista ___.___._____

Miten henkilöllisyys on todettu?

Tunnettu

2 LAUSUNNON TARKOITUS

☒ Sairauspäiväraha

☐ Työterveyshuollon lausunto työssäjatkamismahdollisuuksista

☐ Osasairauspäiväraha

☐ Muu, mikä?

☐ Erityiskorvattavat lääkkeet tai kliiniset ravintovalmisteet

☐ Kuntoutus

☐ Työkyvyttömyyseläke / kuntoutustuki

3 SAIRAUDET

Työkykyyn vaikuttavat sairaudet tärkeysjärjestyksessä (myös ICD-10-koodit)

F43.1 Perturbatio stressualis posttraumatica

4 ESITIEDOT

Sairauden alkuvaiheet ja kehitys.

Kyseessä on 62-vuotias musiikinopettaja, joka syntyisin Unkarista.

Potilas opiskeli yliopistossa ja toimi opettajana siellä, kunnes muutti Suomeen 1984, potilas oli toiminut vaasalaisvierailla tulkkina ja häntä houkuteltiin opettajaksi musiikkiluokille tänne. Potilas kertoo työn olleen mukavaa ja ura loistava. Hän yhdessä kahden muun opettajan kanssa rakensivat 10 vuodessa toimivan musiikkiluokkamallin ja tästä he saivat paljon kiitosta.

N. 15 v. sitten vaihtui rehtori, joka aluksi tuki musiikkiluokkien toimintaa. Yläasteelle tuli uusi opettaja, joka hoiti omat tuntinsa vain 60-70% ja ala-asteen opettajat paikkasivat. Potilaan kollega ohjasi kuorolle kevätjuhlaesityksen ja harjoitutti heidät, tämä yläasteen opettaja ei osallistunut, mutta halusi ohjata kuoron juhlassa. Tämä aiheutti paljon pahaa mieltä ja potilas teki tästä kirjelmän, josta tilanne kärjistyi asteittain siihen, että potilas irtisanottiin, Vaasan hallinto-oikeus katsoi irtisanomisen olleen laiton, mutta kaupunki vei päätöksen korkeimpaan hallinto-oikeuteen, josta annettiin sama tuomio. Prosessiin meni aikaa kuitenkin 3,5 v ja hallinto-oikeuden käsittely, jossa potilas sai oman kertomansa mukaan neljä päivää roskia niskaan, mm. työsuojeluvaltuutettu oli kirjoittanut paperin, jossa potilasta moitittiin, mutta valtuutettu ei ollut missään vaiheessa puhunut potilaan kanssa tai tiedottanut hänelle, että tällainen kirjelmä on hänen toimestaan oikeuteen menossa.

Potilas kuvaa, että hallinto-oikeuden neljä päivää olivat hyvin traumaattinen kokemus. Potilaalla oli traumaterapiahoito VKS:n psyk yksikössä ja hänen PTSD:n oireet lievittyivätkin. Kuitenkin paluu työhön ja kokoaikainen epävarmuus, mitä tapahtuu sekä traumatisoitumisen pohjalta vaikeus luottaa ja nykyisessä työssä tapahtuneet asiat ovat aktivoineet uudelleen potilaalle jonkin asteisena oireita. Nukkuminen on vaikeaa, paljon somaattisia oireita, ahdistusta ja surua. Potilas ei haluaisi lopettaa työtä, koska hänelle lapset ja heidän edistyminen on tärkeää ja yhä tänäkin päivänä hänelle tulee puhumaan ja kiittämään

Henkilötunnus

040155-241B

aikuisia, jotka ovat olleet potilaan oppilaita.

Aikaisemmat tutkimukset, hoito ja kuntoutus sekä niiden vaikutus

Tarumaterapia ja lääkekokeilua erikoissairaanhoidossa. Hoito lopetettu siellä, koska todettiin potilaan oireiden olevan työsidonnaisia.

5 TUTKIMUS-HAVAINNOT

Kliininen tutkimus; pvm.12.06.2017 Paino _____ kg Pituus _____ cm

Toimintakykytutkimusten tulokset asianmukaisen lääkehoidon aikana, laboratorio- ja kuvantamistutkimukset sekä muut tutkimukset (tutkimustulokset liitteenä).

22.12.2016 St: yt hyvä, ulkoasu siisti. keskustelussa potilas on asiallinen ja orientoitunut, mutta ahdistunut, kyyneltyminen lähellä. Mieliala on enemmän depressiivinen kuin neutraali, toivottomuutta, mutta ei epätoivoa. Ei suisidaalisuutta. Realiteetit ok, joskin vaikeus luottaa työyhteisön ihmisiin voi altistaa negatiiviselle tulkinnalle. Ei viitettä kaksisuuntaisesta mielialahäiriöstä.

26.01.2017St: yt hyvä, ulkoasu siisti. Keskustelussa asiallinen ja orientoitunut, huolimatta hymystä kasvoilla, potilas on ahdistunut ja liikuttuukin. Realiteetit ok, mutta luottamusta ei esimiehiin ole. Ei suisidaalisuutta. Tulevaisuudennäkymiä olisi ja halu toteuttaa niitä.

14.2.2017 St: yt hyvä, ulkoasu siisti. Potilas tulee hyvin kontaktiin, hymyilee, mutta silmät ovat kosteat. Potilas on hyvin keinottoman oloinen, kuinka edetä. Asiallinen ja orientoitunut, realiteetit ok, vaikka luottamus ihmisiin on huono. Potilas kestää hyvin konfrontaatiota.

14.3.2017 St: yt hyvä, ulkoasu siisti. Potilas on jännittynyt, ilmaisee kuitenkin tahtonsa. Asiallinen ja orientoitunut, realiteetit ok. Ottaa katsekontaktin, vastaukset viiveettä. Pettynyt, vaikea luottaa järjestelmään. Asemoi itsensä uhriksi.

6 TOIMINTAKYKY

Mihin jokapäiväisen elämän toimintoihin tutkittava tehtyjen tutkimusten ja lääkärin arvion mukaan kykenee? Myös mahdolliset sairauden aiheuttamat rajoitteet.

Potilas on toimintakykyinen, mutta uhatuksi tulemisen tunne työssä lamaa toimintakyvyn.

7 HOITO- TAI KUNTOUTUS-SUUNNITELMA

Hoitosuunnitelma

Esimerkiksi lääkehoito, leikkaushoito, psykoterapia - suunnitelman tavoite ja aikataulu

Työssä ollessa lääkettä ahdistukseen, jos ei työssä, pärjää ilman lääkkeitä.

Liitän vielä aiemmin Suomessa työskennelleen unkarilaisen lääkärin näkemyksen voinnistani hoitokäyntien päätteeksi v. 2017, kesäloman viimeisinä päivinä:

Käännös unkarilaisen lääkärin kesäloman aikana antamasta todistuksesta

Todistus György Kadarin (04.01.1955) terveyden tilassa käyneistä tapahtumista koskien aikaväliä kesäk-elok.2017

Ylempänä mainittu potilas ilmoittautui kotilääkärivastaanotolleni 20.6.2017. Syynä hänellä oli korkea tensio (180/110_170/100HGmm), johon liittyi tachycardia, hikoilu ja pääkipu. Tutkimuksessa otetusta anamneesiksesta voidaan todeta, että potilas oli edeltävinä kuukasina ylipalttisen stressin alla, joka johtui työpaikkakonflikteista. Potilas kärsi kuukausia univaikeuksista ja jännityksestä.
Cardiovascularisin näkökulmasta anamneesi on negatiivinen. Aikaisemmasta sydän-verisuoniongelmasta ei ole tietoa.

Tutkiessa tensio 170/90, pulssi 90/min. sydänäänet puhtaat, pulom ausk. neg., org. neur. Muut. Ei ole. í
Tension laskemisen tarkoituksella Hyzaar forte 1X1 ja Talliton 12,5 mg 1x1 medicatioon osallistui, edelleen suositellaan kilpisrauhatutkimusta (hormonitaso mukana!).
Psyykkisen tilan vuoksi suositellaan Xanax 1x1.
Kontroll 4.8.2017
Kertomiensa mukaan loman aikana joksenkin rauhoittui, mutta tulevan ajanjakson rasitus ja työpaikkakonlfiktit pelottavat, jos ne aiheuttavat kunnon huonontumisen.
Tutkimuksessa otettu tensio 140/80, pulssi 80/min.
Ehdotetut tutkimukset suoritetaan Suomessa.

Yhteenveto: Stressin aiheuttaman paniikin syndroomi, ahdistuneisuuden episoodit, hypertonia.
Tässä laatimani todistuksen tein potilaan pyynnöstä, sen saa käyttää vapaasti.
Asiakirjasta 1 kpl György Kadarille

Gödöllő, 8.9.2017
dr Zsuzsa Biacsi
leima

Mutta ei hätää! Opetusministerin erityisavustajan sanoin:

“**Pohjanmaa on kilpailukyvyltään yksi Suomen vahvimpia maakuntia**. Pohjanmaan ydinvahvuudet syntyvät alueen monipuolisen ja **kansainvälisen** teollisen elinkeinorakenteen perustalle. Tätä tukevat hyvät kansainväliset yhteydet, satamat ja kaksi lentokenttää. **Analyysin mukaan maakunnan koulutus tukee alueen elinkeinoja.** Hyvää kehitystä selittää pitkälti … .”

Se, että Vaasan musiikkiluokat menettivät mahdollisuutensa lähteä Nagoyaan ja rakentaa kansainvälisiä suhteita Japani-Viro-Unkari-Suomi, sillä ei ole väliä: *“Analyysin mukaan maakunnan koulutus tukee alueen elinkeinoja.” “Ja kehitys on hyvä.”* No, onhan se kivaa! Tämä meidän Merja-Helena (Kärkkäinen) taitaa olla sittenkin oikeassa, minä olen vähän negatiivinen. Lupaan yrittää parantaa tapojani.

Taiteen synty

Onneksi Kabalevskin kappale *Iltalaulu* auttaa sieluani:

https://www.youtube.com/watch?v=v0jzFkE2y9I

Saapuvi yö, päättyvi työ,
Metsään jo hiipivi hiljaisuus.
Kuulla mä voin
kuinka tuuli kuiskailee:
Nu – ku jo, hyv' yötä sulle,
hyv' yötä sulle, oi ystäväin.

Loistavi kuu, kultainen kuu,
Pilvet sen hohteessa leijailee.
Kuulla mä voin
kuinka tuuli kuiskailee:
Nu – ku jo, hyv' yötä sulle,
hyv' yötä sulle, oi ystäväin.

Käännös kuuluisan Tapiolan kuoron johtajalta, Erkki Pohjolalta on kerta kaikkiaan loistava! Youtubesta löytyvästä esityksestä en kuitenkaan välity se, mitä teksti todella käsittelee: Nyyhkytysmäiset katkot mitä ilmeisimmin kertovat luihin ja ytimiin tunkeutuvasta kylmästä, jonka vankileirille viety kertoja tulee tuntemaan ystäviensä kanssa hyytävän yön saapuessa.

Uhrin sielu tunnistaa hengenheimolaisensa ja sukulaissielunsa heti. Tunnistaessaan esimerkiksi laulussa omia tuntemuksiaan, uhri voi saada hetkellistä lohtua ja iloa. Tämä on taiteen syntyhetki, sielujen yhtymisen hetki (*"yhtehen yhyttyämme"*, Kalevala).

> Minua satuttaa, kun musiikkisuorituksia kehutaan valheellisesti, kuten: "Todella hyvin soitettu! Pienet virheet eivät haitanneet lainkaan, tosi hyvin meni!" Kyllä muuten haittasivat! Usein oikeassa taiteessa pieninkin virhe esityksessä palauttaa kuuntelijan jalat takaisin maan pinnalle, ja siihen taiteen hetki sitten loppuukin.
>
> Pahinta on jos valehdellaan lapselle, joka selvästi itsekin tajuaa soittaneensa väärin. Opetamme lasta valehtelemaan itselleen. Lapsen itsetunnon tukeminen on tärkeää, mutta näin lapselta jää helposti ymmärtämättä mistä taidekokemuksessa on kyse.

Taiteen olemus – uhrin terveiset musiikkiterapeuteille

Pelkään pahoin, että kaikki musiikkiterapeutit eivät tätä ymmärrä. Kirjoitetaan tähän sama asia heille Leo Tolstoin (1828–1910) sanoin:

> ***”(Taiteen aiheuttaman) tuntemuksen tärkein piirre on, että vastaanottaja samaistuu taiteilijaan siinä määrin, että hänestä tuntuu, ettei hänen vastaanottamaansa teosta ole luonut joku toinen, vaan hän itse, ja että kaikki mitä siinä on, on täsmälleen samaa, mitä hän itsekin oli aikonut sanoa jo kauan sitten. Oikea taiteellinen teos saa aikaan, että vastaanottajan maailmassa vastaanottajan ja taiteilijan väliset erot katoavat, eivätkä oikeastaan vain hänen ja taiteilijan väliset erot, vain vastaanottajan ja kenen tahansa teoksen vastaanottaneen välillä olevat erot. Taiteen tärkein vetovoima ja ominaisuus kiteytyvät juuri siinä, että kun yksilö tällä tavalla sulautuu toiseen henkilöön, silloin tämä kyseinen henkilö pääsee vapaaksi eristäytyneisyydestään muihin ihmisiin nähden ja pääsee irti omasta yksinäisyydestään.”***

Tämä on minulle musiikkiterapiaa. Itselleni tällaisen terapian vaikutukset ovat aivan eri kategoriassa, kuin mitä pystyy minulle tarjoamaan sellainen terapia, jossa käytetään vaaleanliilaa, tai saati sitten valheellista musiikkia. Suunnattoman suuren helpotuksen toivat, ja tuovat edelleen esimerkiksi Gioachino Rossinin (1792–1868) alkusoitot, Ludwig von Beethovenin (1770–1827) *Egmontin* alkusoitto[3], tai Bartókin *Tanssisarja*. Kaikista synkimpinä päivinä kuuntelin näitä teoksia iltaisin täysillä koulun musiikkisalissa. **Nämä teokset saivat minut reaaliajasta todelliseen/oikeaan aikaan. Olo oli tämän jälkeen ihanan euforinen ja helpottunut.** Oli ihanaa vapauttaa pitkästä aikaa kaipaamiani hormoneja, ihana tuntea heräävänsä eloon, ihana kävellä kotiin sielu täynnä elämää. **Tällainen euforia ja autuaaksi tulemisen katarttinen tunne on evätty Suomen nykymusiikinopetuksella kasvaneilta ihmisiltä**.

Tahdon tähdentää musiikkiterapeuteille Tolstoin näkemystä taiteesta Gábor Lükőn sanoin. Sitä ennen tarvitaan kuitenkin jälleen pieni keskeytys, en nimittäin ole varma *kestävätkö* musiikkiterapeutit minun, Lükőn ja Tolstoin huomioita.

Keskeytys 8.4.2020

Pahoittelen keskeytystä ja epäilyjäni, mutta mielestäni ne ovat aiheellisia, sillä ainakaan ***Suomen musiikinopettajat ry*** **ei viestiäni ”kestänyt”.**

> **Sivuepisodi:** Noin 3–4 vuotta sitten Suomessa jouduttiin taas säästämään opetusalalla. Säästöt kohdistettiin maan eri kolkissa melko yhtenäisesti musiikinopetukseen. Musiikinopettajat olivat hädissään, ja alkoivat keräämään nimiä taisteluun

[3] Minusta ei todellakaan ole arvostelemaan Beethovenia, mutta suomalais-ugrilaisena kuuntelijana en malta tässä jättää *Egmontista* sanomatta: loistava teos, ehkä Beethovenin parhaita, jonka pilaa kuitenkin sen loppu. Teoksessa on ällistyttävän hienosti rakennettua dramatiikkaa, joka lopulta kuitenkin saa Beethovenille ominaisen, mutta aivan liian kaavamaisen lopun.

musiikinopetuksen puolesta. Minultakin pyydettiin allekirjoitusta Suomen musiikinopettajien sähköpostilistalla.

Jos on pakko vähentää, vähennetään viihdetunneista

Kirjoitin kohteliaan kirjeen ja pyysin suoda anteeksi, sillä **en voinut allekirjoittaa heidän vetoomustaan**. Nimittäin sen lisäksi että olen ”hankala ihminen”, ymmärrän täysin koulujen rehtoreita.

Minäkin, jos joutuisin rehtorina pakon edessä päättämään, mistä oppiaineesta tunteja vähennetään, niin vähentäisin oppitunneista, jotka eivät välitä sen kummempia arvoja, edistä oppilaiden henkistä kehitystä, eivätkä tarjoa tulevaisuuden kannalta oleellisia tietoja ja taitoja. Tietysti vähentäisin viihdetunneista, levyraati- ja bänditunneista, jota lapsi voi harrastaa itsekin koulun ulkopuolellakin. Ei tulisi mieleenkään leikata matematiikan, historian tai teknisen työn oppitunneista.

Kirjoitin opettajille, että me itse olemme syypäitä siihen, että säästöjen aikana musiikkitunnit ovat ensimmäisinä tähtäimissä. “Mutta jos meidän opetus muuttuu arvoja välittäväksi opetukseksi”, kirjoitin heille, “joka **edesauttaa lapsen henkistä kehitystä** ja **avartaa hänen tunnemaailmaansa**, olen valmis allekirjoittamaan Teidän vetoomuksenne ensimmäisenä.”

Kannatti kirjoittaa. Nyt minut “irtisanottiin” jo Musiikinopettajien ry:stäkin, tai no ainakin poistettiin sähköpostilistalta. Päällimmäiseksi nousee kysymys, kuten omista esimiehistänikin, **mistä kielii ratkaisu poistaa eriävät mielipiteet? Vahvasta ammatillisesta itsetunnosta, jonka takana on vankka tietämys ja uskallus argumentoida ja väitellä asioista?** Toisaalta, helpompaahan heidän työnsä on ilman kaltaisia hankalia ihmisiä.

28.7. Mutta nyt musiikkiterapia! Jatketaan Tolstoin näkemyksien tarkastelua Lükőn teorian näkökulmasta:

Taiteen olemus (taideteoreettiset näkemykset)

Seuraava ote Gábor Lükőn, unkarilaisen filosofin ja unkarilaisuuden tutkijan tekstistä tarjoaa taiteen olemukseen vahvasti liittyvän näkökulman:

> ”(Taiteilija) uskaltaa uskoa, että toisellakin puolella on samanlaisia ihmisiä kuin hän itse. Että «jokainen ihminen on ylhäisyys». Että tuo toinenkin puhuisi, ei vain uskalla puhutella tai ei löydä sopivia sanoja. Että tuotan hänellekin aivan yhtä suuren ilon kuin itselleni, jos katkaisen hiljaisuuden.
>
> Mutta itse minun on melkein piilouduttava, ettei toinen muuttuisi heti välinpitämättömäksi. Odottaahan valmiina kielellinen kaava: ”Jokaisella on omat harminsa. Mitä minua kiinnostaa toisen huoli ja murhe?” Taiteilija siis ottaa naamion: hän kätkeytyy symbolien taakse.
>
> Mutta kuitenkin hän aina antaa itsensä, puhuu aina vilpittömästi, ja tämä tuntuu hänen äänessään, näkyy hänen työssään. Sillä siitä säteilee sellainen rakkaus toista ihmistä, yleisöä kohtaan, jolla ihminen voi rakastaa vain itseään. Nimittäin: “*Minä* on kaikkien näiden kuvien todellinen merkitys, mutta nyt ei enää vain taiteilija ole tämä minä, vaan jokainen ihminen, Ihminen. Ja ensisijaisesti sinä, joka ihailet niitä. Tunnet, että olen tehnyt ne sinulle, koska rakastan sinua, mutta en pyyteettömästi, vaan koska *tahtoisin olla rakastettu.*” En kätkeydy symbolien taakse pettääkseni sinua, vaan etsin todellisinta olemustani, ihmisyyttäni, jotta olisin ystävyytesi arvoinen. Näissä monenlaisissa hahmoissa en yritä ilmaista pelkästään itseäni, vaan myös sinua.
>
> Oletan sinusta, että sinussakin asuu sama sielu (hyväntahtoisuuden ja normatiiviteetin olettamus, ks. aiempana. G. K.), ja koska tiedän, että sekin on ollut hahmoton tähän asti ja etsinyt turhaan omaa muotoaan. **Nyt, tässä minun teoksessani saa hahmon myös sinun todellisin minäsi, siksi se ilahduttaa sinua.** Ja tämä tyydyttää minua sen vuoksi, että työni on onnistunut, minun on onnistunut näyttää itseni.”

Suurimman konserttisalin yleisön joukosta kukaan ei janoa enemmän “totuuden paljastumista” (mm. Martin Heidegger /1889–1976/ *Taideteoksen alkuperä*), kuin kiusaamisen uhri. Taiteen keinoin avattu totuus on se, mikä antaa uhrin sielulle lohtua. Eivät korvia hyväilevät, “vaaleanliilat” ja mitäänsanomattomat soinnut. Toki on myönnettävä, että on paljon vaikeampi johdatella narsismin uhri taiteen tarjoamaan totaalisen vapautumisen euforiseen (esim. Pjotr Tshaikovskin (1840–1893) *Pianokonsertto*) olotilaan, kuin yrittää tuudittaa se tyhjään mutta tyydytettyyn auvoon.

Käsittääkseni virhe tehdään siinä, että terapeutti ei asetu asiakkaan asemaan, vaan kuvittelee, että se, mikä hänen omaa korvaansa hyväilee, on myös uhrillekin hyvää.

Gyula Illyésin (1902–1983) runo *Bartók* voi auttaa meitä ymmärtämään, mitä tarkoittaa eläytyä uhrin, Bartókin ja Unkarin kansan asemaan. Illyés osaa asettua Bartókin kenkiin, ja

kuvitella miltä tuntuu, kun sen aikaiset kriitikot arvostelevat ankaralla kädellä, miten hänen teoksistaan ei löydy hienoja melodioita ja harmonioita.

Riitasointuja? – Mikäs siinä, jos sitä on heille
se, mikä on *lohdutusta meille*.
Mikäs siinä! Rikki kilahtavan
lasin kiroilu, sahan hampaissa kirskuvan
Viilan vaikerrus opettakoon viulua
ja laulajan kurkkua: että rauha ja iloa
ei tarvita kullatuissa konserttisaleissa
jos se puuttuu *hädän pimentämistä*
***sydämistä*.**

“Riitasointuja”! Vaikka niin, jos sitä on heille
se, mikä on *lohdutusta meille*:
että vielä on sielu “kansalla”,
että “kansa” on elossa
ja huutaa! Jos toisiaan vihlovat
raudan ja kiven herjamuunnelmat
hyppivät kurkusta, pianonkielistä
mikäs siinä, jos elämä
niissä julmaa totuuttaan tunnustaa
sillä tämä “riitelevä”
valittaen taisteleva helvetinhelinä
huutaa
harmoniaa!

Juuri tämä vaikerrus huutaa
valheeksi vääntyneissä lauluissakin
kohtalolta takaisin
harmoniaa, järjestystä, totuutta,
muuten maailma
kaatuu, jos kansa ei uudestaan
korota ääntään – koko mahdissaan.

suom. Anna-Maija Raittila (1928–2012)

Illyés on paras tuntemani musiikkiterapeutti.

Musiikinopetuksen ilo

Musiikkiterapiaan voidaan rinnastaa myös nykyinen musiikinopetus, jossa ei ole tarkoitus keskittyä olennaiseen eli totuuteen, totuuden valottamiseen taiteen keinoin. Tänä päivänä opettaja yrittää mielistellä oppilaitaan ja kuvittelee, että nykyinen lapsi tykkää samoista kaavamaisista ja sävelkieleltään pahasti vanhentuneista ralleista, joita opettaja itse kuunteli nuorena vuosikymmeniä sitten, ja antaa oppilaiden soittaa niitä biisejä *itseohjautuvasti*.

Sen sijaan, että hän pyrkisi tuottamaan elämyksiä totuuden tutkimisella, jokapäiväisillä flow-elämyksillä (Csíkszentmihályi, 2005), pienten mutta jokapäiväisten, kehittävien tavoitteiden saavuttamisella *ja avartamalla maailmaa* päivä päivältä laajemmaksi taiteen intuitiivisilla keinoilla. Tästä lapsi on kaikkein eniten kiinnostunut. Lapsen sielu kaipaa saada laulaa sellaisia lauluja kuin esim. *Pääskyläinen päivän lintua* (PPL, 40) yhä uudestaan, koska häntä askarruttaa, mistä häntä ympäröivä maailma sai alkunsa. Hän haluaa laulaa *Olin ennen onnimannia* (LPP, 50) kun häntä kiehtoo ajatus siitä, että on olemassa jotain sellaista kuin loputon, ja hän haluaa haastaa itseään tutkimalla lausumisen teknisiä ongelmia. Hän haluaa päästä totuuteen. Tekee mieli sanoa, että tässä mielessä mikään oppiaine ei mene (hyvin sommitellun) taideopetuksen edelle. Tämän lisäksi, jos missään elämän vaiheessa erilaisten totuuksien tutkiminen on tärkeää, se on juuri lapsuuden aika. Pahinta, mitä voimme tehdä, on tarjota tämän ikäiselle lapselle mitäänsanomattomia, elämän syvyyksistä, totuuksista piittaamattomia ja kaavamaisia valheita. On turhaa luulla, että vahvistimen nappien kovalle kääntäminen korvaa totuuden. Valitettavasti vahinkoa on yllättävän helppo tehdä, sillä totuuden sivuuttava kasvattaja menee oppilaalle täydestä.

Huomaan lähteväni kierroksille, ja pian sorrun siihen, että väitän **Suomen nykyisen musiikinopetuksen olevan omahyväistä tai narsistista**. No, ehkä siinä mielessä kyllä, että tällainen opettaja lähtee omista mieltymyksistään tai luuloistaan eikä asetu oikeasti ja oikean lapsen maailmaan. Se vaatii antautumista.

Jatkuu 28.7.2017

Jäimme Kabalevskin Iltalauluun. Lupaan teille ja itselleni laulattaa tätä teosta Pohjan Miesten jälkeen myös entisistä musiikkiluokkalaisista koostuvalla kuorolla, Renascentilla.

Keskeytys 8.4.2020

Eilen sainkin juuri mainitulta Renascentilta ihanat pääsiäisterveiset: “Meillä on jo kova ikävä kuoroa.” En vielä ehtinyt kiittää. Huomenna meidän oli tarkoitus laulaa Vaasan kirkossa Pergolesin *Sabat Mater*. Koronapandemian takia esitys ja harjoitukset peruuntuivat. Näin joudun perumaan suunnitelmani ja teille antamani lupauksen laulattaa Kabalevskia.

Jatkuu 28.7.2017

Nyt on aika painua pehkuihin kokeilemaan, jos saisin unen päästä kiinni.

29.7.2017

Yö oli *tavallinen,* eli katkonainen. Jos päivisin täytyy taistella pysyäkseen hereillä, öisin se on toisin päin: unen saaminen on joskus myös todellinen taistelu. Heräilyä tunnin välein, joskus maustettuna painajaisilla ja hikisillä lakanoilla. Nyt painajaiset ovat jo onneksi hiukan vähentyneet.

“Mikset Juri lopeta, ja annat näiden esimiesten olla?”

Aiempana jossain vaiheessa lupasin palata tähän. Vai olinkohan vain suunnitellut lupaavani…? Ennen kuin alan plärätä aiempia sivuja, minun pitää tehdä tähän lukijan mahdolliseen kysymykseen pieni korjaus: minä annoin esimiesten olla. Tottelin heitä kaikessa. Se heitä juuri ärsyttikin. Parempi olisi kysyä: ”Miksi en yrittänyt väistää väistämätöntä?”

Kertoohan tämä kuva virkamiehistämme kaiken?

Keskeytys 2.5.2020

Miksi minä, tai uhri yleisesti, ei yritä välttää väistämätöntä?

Olisin antanut tähän kysymykseen erilaisia vastauksia kujanjuoksuni eri vaiheissa.

1a) Yleisesti sanottuna: **ensimmäisessä vaiheessa**, **tervejärkinen, narsismin ammattikirjallisuuteen perehtymätön ihminen ei tiedä, että narsistiselle esimiehelle ei voi puhua järkeä**. Sokeakin näkee, että koululaisten etu on konsertit, leiritykset, Japanin vaihtovierailut, mestarikurssit ja kurssitutkinnot, tai niin ainakin naiivi uhri aluksi luulee. Ei ole mitään syytä odottaa, että kukaan tervejärkinen esimies haluaisi ottaa lapsilta näitä pois. Jos esimies kuitenkin toimii oppilaiden edun vastaisesti, on uhrin luonnollinen tulkinta siitä, että hän on käsittänyt jotain väärin, tai toimii puutteellisen ymmärryksen pohjalta.

Uhri päätyy helposti yrittämään oikaista ja selitellä asioita uudestaan, mutta se ei johda mihinkään ja on kontraproduktiivinen. Tällainen toimintamalli nimittäin narsistisen johtajan silmissä on niskurointia ja todistekappale siitä, että uhri ei tahdo noudattaa johtajan ohjeistusta (ei alistu johtajan direktio-oikeudelle).

Tilanne on pahempi, kuin J. W. Goethen (1749–1832) teoksessa *Erlkönig* (Keijujen kuningas), jossa lapsi ja isä elävät kahdessa eri maailmassa ja puhuvat toistensa ohi. Kommunikaatiokatkoksen lisäksi narsistinen johtaja tuntee olevansa loukattu ja ryhtyy vastatoimiin.

1b) Uhrin on vielä vaikeampi niellä, ettei järkipuheesta tosiaan ole apua, kun oman lähiesimiehen lisäksi kokonainen kaarti muitakin esimiehiä käyttäytyy näennäisen irrationaalisesti. On iso pala pureskeltavaksi, kun huomaa ettei *kukaan* niistä pitkälle koulutetuista, hallintotieteisiin perehtyneistä esimiehistä tajua, mikä on lasten etu, tai että päätökset saattavat olla jo lain vastaisia.

Jos uhri ei tiedä narsistin itselleen rakentamasta “hovista”, on hänelle luontaista alkaa tässä tilanteessa rimpuilemaan. Kuten kuka tahansa tervejärkinen kohdatessaan epäoikeudenmukaista järjettömyyttä, hän pyytää apua ja ymmärrystä yhä uudemman ja uudemman kerran. Uhri ei tajua, ettei hänen huutaa apua juuri niiltä tahoilta, jotka ovat valikoituneet ja aivopesty hänen omiksi vihollisikseen. Uhri voi vain ihmetellä, miksi jokainen avunpyyntö tuokin vain lisää ongelmia. Johtoportaan silmissä uhrin selonteot objektiivisista faktoista, esitykset todisteista ja niihin perustuvat oikaisupyynnöt, kaikki vain vahvistavat sitä, mitä narsistinen esimies oli kertonut heille etukäteen: “Kadar on todella hankala ihminen.”

Tässä ensimmäisessä vaiheessa minä en siis lopettanut pyytämästä apua ja hakemasta oikeusturvaa, koska uskoin vielä keskustelun voimaan. En ymmärtänyt, että vastassa on vihamielinen taho, vaikka jollain tasolla jotain varmaankin aavistin, sillä eräässä

opettajakokouksessa, anellessani esimiehiltäni korjausta heidän virheisiinsä, käytin sanoja: “Teidän tekojanne johtaa viha.”

Tähdennän, että en tarkoittanut näillä sanoilla pahaa, halusin vain saada kaikki taas samalle puolelle, jossa toimintaa voidaan kehittää järjen eikä vihan ohjaamana.

2) **Käännekohta** asenteeseeni tuli, kun luin **Brita Jokisen** kirjan **Narsisti keskellämme**. Kirjassa esitelty laaja katsanto narsistien johtajien toiminnasta ja narsistitarinoiden säännöllisesti toistuvista eri vaiheista sai minut ymmärtämään, että oletin esimiehilläni olevan sellaisia neurotyypilliselle yksilölle kuuluvia psyykkisiä ominaisuuksia, joita heillä ei yksinkertaisesti ole.

Tajuttuani, että **kaupungin taholta en tule saamaan pyynnöilleni vastakaikua**, olisin voinut luovuttaa ja jättää asiaa sikseen. **Uutta toivoa antoivat kuitenkin tässä vaiheessa saamani VHO:n ja KHO:n positiiviset päätökset (2013, 2015)**. Näytti siis siltä, että saan oikeutta ja saan palata töihin. Ei ollut kerta kaikkiaan mitään syytä olettaa, että korkeimman hallinto-oikeuskaan ei tule riittämään saamaan ketään esimieshovista järkeen.

Pahaa aavistamatta palasin töihin, jossa alkoikin vain uusi kierros. Minua kohdeltiin entistäkin pahemmin, aivan kuin rikollista, jota ei saa päästä lasten eteen ilman valvontaa.

3) **Tässä tarjoutui uusi mahdollisuus huomata**, että oikeuspsykiatri puhuu totta:

“mikään ei tule kuntoon, sinun vainosi tulee jatkumaan, **sinulle** tulee sairauksia, syöpä tai sydänkohtaus, kuolla kupsahdat, **järjestetään hienot hautajaiset**, entiset oppilaat tulevat laulamaan jotain hienoa ja that’s it.”

Näin hän sanoi v. 2015. Samat sanat kuulin 2017 kesällä unkarilaiselta lääkäriltä, joka määräsi minut aloittamaan verenpainelääkityksen. 2018 olinkin jo hematologin vastaanotolla ja 2019 Vaasan kaupunginsairaalan sydänosastolla leikattavana. EKG-käyräni ja veriarvoni eivät kuulemma koskaan enää korjaannu.

Kysymys kuuluu, miksi en lopettanut nytkään? Siinä vaiheessa (2015) asiani oli oikeuspsykiatrin lausunnot mukana esillä jo AVI:lla, eduskunnan oikeusasiamiehellä, ministeriössä, poliisilla, OAJ:llä. **Koettuani jo KHO:n päätöksen jälkeiset tunnelmat ja mielialat**, että oikea päätös nostaa minut suoraan seitsemänteen taivaaseen. **Saan olla taas ihminen, saan olla ihanien kollegojeni ja oppilaideni parissa. Se jos mikään antaa minulle terveyteni takaisin**. Millään en voinut uskoa, että mikään näistä instituutioista ei välitä virkamieskoneiston diktatuurin alle jääneen uhrin oikeuksista.

Joitakin virkamiesten toimintaa paheksuvia lausuntoja kyllä kuultiin, mutta mikään taho ei katsonut tehtäväkseen puuttua tilanteeseen. Viimeksi syyttäjävirasto 24.5.2019 totesi, että psykiatrin lausuntoa henkisestä pahoinpitelystä ei ole kiistäminen, mutta että se ei suostu tutkimaan asiaa koko laajuudessaan, tekosarjan kokonaisajanjakson (2007–2018) ja sen kaikkien tekijöiden osalta. Viraston ainoana selvityksen kohteena olleet Nummelan asiat olivat jo tässä vaiheessa vanhentuneita (ks. aiempana).

Tässä vaiheessa sairauseläkkeeni muuttui jo tavalliseksi eläkkeeksi, joka tarkoitti sitä, että narsistinen johto vei minulta työelämästäni noin 12 vuotta, sekä alakoulun oppilailta täksi ajaksi tohtoritutkinnon tason opettajan.

4) **Nyt vasta päästään varsinaiseen syyhyn, miksi en lopettanut, miksen antanut esimiesten olla. Neljä alakohtaa (a-d) muodostavat yhdessä tämän tärkeimmän syyn:**

   a) **Minulla oli ihania opettajakollegoita ja oppilaita. Meillä meni erittäin hyvin.** Tiedän hyvin, että oma kehu haisee, joten voidakseni pysyä Lukijalleni uskottavana kopioin tähän listan Vaasan musiikkiluokkien minun aikanani saamista kunniakirjoista, tiedostoniminä tietokoneeltani:

dok_19840204__ Nuorison taidetapahtuma, Vaasa
dok_19850323__ Koulun suurjuhlat, Kauhava
dok_19840325__ Nuorison taidetapahtuma, Lapua
dok_19850519__ Koulun suurjuhlat, Turku
dok_19880211__ Nuorison taidetapahtuma, Vaasa
dok_19880214_1 Nuorison taidetapahtuma, Vaasa
dok_19880214_2_kunniakirja.pdf
dok_19880214_3_kunniakirja.pdf
dok_19900217_1_kunniakirja.pdf
dok_19900217_2_kunniakirja.pdf
dok_19900217_3_kunniakirja.pdf
dok_19900217_4_kunniakirja.pdf
dok_19900527_1_kunniakirja.pdf
dok_19900527_2_kunniakirja.pdf
dok_19900527_3_kunniakirja.pdf
dok_19900527_4_kunniakirja.pdf
dok_19900527_5_kunniakirja.pdf
dok_19920215_kunniakirja.pdf
dok_19920524_kunniakirja.pdf
dok_19930214_2_kunniakirja.pdf
dok_19930214_3_kunniakirja.pdf
dok_19930214_kunniakirja.pdf
dok_19930313_kunniakirja.pdf
dok_19950521_1_kunniakirja Lisätty
dok_19950318_1_kunniakirja [Lisätty]
dok_19950318_2_kunniakirja [Lisätty]
dok_19950521_2_kunniakirja [Lisätty]
dok_19950521_3_kunniakirja [Lisätty]
dok_19980314_1_kunniakirja [Lisätty]
dok_19980314_2_kunniakirja [Lisätty]
dok_19980319_kunniakirja.pdf
dok_20000521_1_kunniakirja [Lisätty]
dok_20000521_2_kunniakirja [Lisätty]

dok_20000521_3_kunniakirja [Lisätty]
dok_20030518_1_kunniakirja [Lisätty]
dok_20030518_2_kunniakirja [Lisätty]
dok_20040521_kiitos [Lisätty]
dok_20070310_osallistuminen [Lisätty]
dok_20080425_tervehdys [Lisätty]

Toisena näytteenä lisättäköön kuva minun puolestani, irtisanomistani vastaan mieltä osoittaneista oppilaista

Onko sillä väliä, pitävätkö lapset opettajistaan? Mielenosoitus, 2012

Olisinko voinut sanoa heille: ”Ei voi mitään, kiitos ja heippa”, ja jättää heidät noin vain? Jos muut ovat valmiita taistelemaan puolestani, voinko silloin itse luovuttaa?

b) **Meillä alakoululla oli ihana musiikinopettajien tiimi, Anne, Kaisa, Piritta, Pia, Sari, Ritva ja myöhemmin Satu. Missään tapauksessa en olisi voinut jättää heitä ilman taistelua.** Vuoteni heidän kanssaan olivat ihania! Siitä puhumattakaan, että he olivat ainoita opettajia, jotka uskalsivat asettua esimieskaartia vastaan, kirjoittaa useita minua puoltavia lausuntoja liitteiksi asiakirjoihin (joita ei tietenkään koskaan liitetty virallisiin dokumentteihin). Joissakin vaiheissa näyttikin siltä (esim. keksijupakka, ks. ensimmäinen osa), että minä toimin eräänlaisena suojakilpenä heille esimiesten mahdollisen koston varalta. (Tämä vaara poistui, kun Nummela v. 2016 passitettiin kouluviraston ylipäälliköksi.)

c) Entinen kansanedustaja sanoi tästä asiasta tarkoittaen kaikkia Vaasan opettajia: ***"harvat tietävät, että Juri tekee kaikille Vaasan opettajille todella suuren palveluksen."*** Ja näin minä itsekin ajattelin. **Tunsin velvollisuutenani**, että kun kerran asiani pääsi näin pitkälle, minun pitää **tehdä parhaani, ettei kenellekään kollegalle voisi käydä enää koskaan samalla tavoin**. Ajattelin, että musiikinopettajana minun oli helppoa olla suosiossa (konsertit, leiritykset, jne.), mutta miten käy jollekin hyvälle, mutta vähemmän tutulle kollegalle, jonka puolesta ei mennä osoittamaan mieltä? Hänet syödään elävältä muutamassa päivässä.

Kohta (d) vaatiikin hieman pohjustusta. Pyydän Lukijaltani kärsivällisyyttä. Sielun sisimmän avaaminen, kuten taide-elämykset yleensäkin, vaativat työtä; ne eivät noin vain avaudu, toisin kuin pop-musiikki.

d) **"Muuta totuutta ei ole olemassa kuin elämän totuus"**

Näin sanoi eräs filosofi, ehkä Nietzsche. Mutta sellaisena se ei kuitenkaan ole ehkä koko totuus. Filosofi ja runoilija Endre Ady sanoo runossaan enemmän, kuin että **"elämä elää ja elää haluaa"**. Arvatkaa vain, syntyykö taidetta helposti, kun minunlaiseni ihminen lukee ja kantaa sydämessään näitä rivejä:

Varoitus vartijoille

Varokaa, vartijat vartiossa,
Varokaa, vartijat, vartiossa,
ovat tähtipuikkoja yöt,
elämä elää ja elää haluaa!
hedelmätarhan kiiltomatoja,
Ei kaikkea kaunistaan se anna
kesien menneiden muistoja satoja,
siksi että sitä syyttäen kaluaa
sekaisin Firenzen kesän puistoja
veriset riiviöhoukat.
ja Lidon syksyn hyvästelyjä,
Surullista on olla ihminen,
aamuisen, huuruisen tanssisalin
sanat hirveitä elukkasankarien!
juhlamuistoja,
humua, helyä
ja monta kaunista sattumusta,
jotka uhmaavat unohdusta –
ja vartioimanne elävät, vainajat
ja sydänten kaukainen hymy
orpoina, huolestuneina katsovat
puoleenne elämän partiossa –
varokaa, vartijat vartiossa!

Varokaa, vartijat vartiossa,
elämä elää ja elää haluaa!
Ei kaikkea kaunistaan se anna

siksi että sitä syyttäen kaluaa
veriset riiviöhoukat. (…)
Yö tähtipuikkoineen
unohtaa ei salli tänäänkään
ihmisen uskoa kauneuteen –
ja te, orvot elämän partiossa,
varokaa, vartijat vartiossa!
(suom. Toivo Lyy)

Minun Firenzeni oli Helsinki, ja Lidoni sen Esplanadi. Tai Turku! Muistan, kuinka ihanaa oli ajaa Turussa laivalta maahan sosialistisessa Unkarissa vietetyn kesäloman jälkeen vuosina 1984–2005. Tunsin joka kerta vatsani rentoutuvan. Muistan, kuinka minut valtasi vapauden ja turvallisuuden tunne. Suomi, Vaasa, opettajat, rehtorit ja oppilaat olivat turvanani.

Käsitin, että minut oli kutsuttu Vaasaan antamaan *jotain kaunista jotain hyvää*, ja siihen ainakin pyrin. Kuitenkin Vaasa, tai ehkä eräs toisenlainen versio Vaasasta tekikin minusta myöhemmin *orvon.* Enää minun ei sallittu elää mitään fyysistä olemassaoloa korkeampaa tavoitetta varten. Kuinka suuri vahingonkorvaus olisi tästä kohtuullinen?

Mitä tarkoitusta varten olemme maailmassa?

Kaiken kärsimyksen sivutuotteena sain kuitenkin erittäin arvokkaan lahjan. Sain avaimen kohdan *4d* löytämiseen, ja sen avulla ymmärryksen ihmiselämästä ja -sielusta sai uusia syvyyksiä.

Unkarin kirjallisuudessa on eräs lentävä lause, eikä varmasti löydy montakaan unkarilaista, joka ei sitä tuntisi. Lause on peräisin translvanianunkarilaisen Áron Tamásin (1897–1966) romaanista *Ábel Amerikában* (Aapeli Amerikassa). En pilaa juttua kertomalla etukäteen kyseistä kuuluisaa lentävää lausetta. Kerron sen lopussa, jolloin voitte tarkistaa ja huomata, että käyttämällä tätä lausahdusta Google-hakusanana, löytyy 877 000 tulosta. Minua on hävettänyt melkein koko ikääni, että kirjallisuuden alan ihmisenä en tätä, näinkin suosittua ajatusta, oikein osannut sisäistää.

Kyse on Aapelista, joka lähti pienestä Transilvanian kylästä Amerikkaan etsimään onneaan. Hänen ystävänsä, Toldi, järjesti hänelle sikäläisessä pankissa alijohtajan viran:

“En jatkanut sen pidemmälle, vaan pienen hymyn jälkeen pyysin Toldia selittämään, mitä tehtäviä minulla pankissa olisi. Hän kertoi oikein innoissaan, että kyse on ulkomaalaisten asiakkaiden osastosta, ja että minun tehtäväni on yrittää löytää yhteys maahan tulijoihin. (…)

Samalla kun hän puhui minulle, mieleeni putkahti isäni ja Kirppu-niminen koirani. Toldi huomasi, että en kiinnitä riittävästi huomiota hänen opastukseensa, sillä kesken luentoaan hän sanoi:
– Aapeli, onko sinulle tapahtunut jotain?
– Mitä muka? kysyin takasin. (…)
– Oletko rakastunut?
Mietin asiaa tarkkaan ja vastasin:
– Ei se ongelma siinä ole.
– No mikä sitten?

– En minä tiedä tälle ongelmalle nimeä.
– No, mitä sitten tiedät?
– Sen sielun levottomaksi tekevän ja kärsimystä aiheuttavan vaikutuksen, ja sen suuren vallan minä tiedän.
Toldi pani ison kätensä olkapäälleni:
– Mitä sinä tarvitset voidaksesi tuntea itsesi hyvin?
(...) Mietin pitkään vastausta, ja yhtäkkiä välähti kuin auringonsäteet:
– Haluan tietää jotain?
– Mitä?
– Sen, että mitä tarkoitusta varten olemme maailmassa.
Toldi istua kökötti ja mietti noin kymmenisen minuuttia (...) ja sanoi:
– Tule iltapalalle!
(...)

(...) Samalla mielessäni kulkivat ristiin rastiin kolme asiaa: (mielitiettyni) Grácia, Miklós Toldille esittämäni kysymys: Mitä tarkoitusta varten olemme maailmassa?

Ja nyt tulee kolmas ja tärkein: kuvittelin eteeni Kristuksen, mutta samalla myös paholaisenkin, jonka täytyy tietää kaiken, mitä tavallisen ihmisen on vaikea ymmärtää.
– Mitä tarkoitusta varten olemme maailmassa? kysyin Kristukselta.
– Saattaaksesi päätökseen kaikki ne hyveet, joihin uskot, vastasi Kristus.
Sen jälkeen nopeasti, jotta ehdin miettiä molempia vastauksia yhtä aikaa, kysyin paholaiselta:
– Mitä tarkoitusta varten olemme maailmassa?
– Hyvä ystäväni, aloitti paholainen, – jos olisit kysynyt ensin minulta, olisin sen kertonut sinulle. Nyt et enää ansaitse tietää totuutta.
Nostin päätäni ja sanoin:
– Poistu silmistäni (...)!
Paholainen totteli ja läksi tiehensä.

Minäkin lähdin päästäkseni luontoon miettimään Kristuksen vastausta orastavalla pellolla, eli etsiäkseni elämän hyveitä, joihin uskon ja joita minun täytyy saada tehdyiksi. (...) Jatkoin matkaani sillan läheisyydestä löytämälläni polulla. Se vei pitkin vuoren rinnettä kohti erikoista rakennusta, joka seisoi vuoren laella. Kapusin pysähtymättä ylös, mutta kuulin jo kaukaa, että mustasta rakennuksesta tulee kummallisia ääniä. Ne yhä vain voimistuivat, vaikutti siltä, että sisällä on paljon ihmisiä, jotka kukin huutavat omalla äänellään. Muutaman askeleen päästä näin, että mustan talon ovi oli auki, aivan kuin kirkolla. (...) Miettimättä sen enempää otin päästäni hatun ja astuin sisään mustien hahmojen joukkoon. Siellä oli penkkejäkin, kuten muissa kirkoissa, mutta he (mustat) eivät istuneet niissä, vaan työntyivät saarnatuolin eteen, jossa vanha musta ihminen kirja kädessään kannusti väkijoukkoa huutamaan yhä kovemmin. Tungin itseni lähemmäs ja näin nuoren mustan, joka potki ja nytkähteli lattialla.

– Mitä tapahtui? kysyin tarttuessani erään mustan käsivarren.
– Nyt siitä lähtee paholainen pois, hän vastasi.

Se ei varmasti ole mitään lasten leikkiä, ajattelin itsekseni, sehän saattaa olla juuri se sama paholainen, jonka ajoin äsken itsekin tiehensä. Katselin sitä kärsimyksestä sätkivää mustaa ihmistä, hänen järkyttyneitä ja hikisiä kasvojaan, mutta sen jälkeen ajattelin, että Jumalahan minut johdatteli tämän ihmisen luokse. (...) Jos nyt tämä ihminen pääsee eroon tästä haittoja

ja sekaannusta aiheuttavasta pahuudesta, hän vastaa minun kaikkiin kysymyksiini puhtaasti Jumalan sielulla.
(…)
Minulle tuli jännittynyt olo, koskettelin sydäntäni, joka tanssi kiivaammin kuin tulisimman rakkauden vallassa. Menin ulos kirkon eteen odottamaan puhdistunutta mustaa ihmistä. (…) Hän astui ovesta ulos iloisella mielellä. Astuin hänen luokseen, otin häntä kädestä kiinni. (…) Sanoin, että haluan kysyä häneltä erästä tärkeätä asiaa. Hän oli hyvin ystävällinen. (…) Katsoin syvälle hänen silmiinsä ja sanoin:

– Teidän sielunne on nyt puhdas, sanokaa minulle, mitä tarkoitusta varten me olemme maailmassa?

Mustan miehen kasvot jäykistyivät hetkeksi, sitten purskahti nauruun, ja sanoi nauraessaan:

– Kumma, kumma, kumma.
Sitten hänen kasvonsa jäykistyivät taas. Hän katsoi minua silmiin ja sanoi:
– <u>Me olemme maailmassa sitä varten, että jossain olisimme kuin kotonamme.</u> Tämän sanottuaan hän rupesi taas nauramaan, mutta ei niin kuin äsken, vaan katkeralla ja ikuisesti kodittoman ihmisen kyynelehtivällä naurulla. Hakkasi polviaan, ja hänen kyynelensä valuivat valumistaan. Yhtäkkiä hän lakkasi, katsoi minua taas silmiin ja sen jälkeen lähti juoksemaan alas rinteellä. Juoksi, kuin ei olisi enää ihminen, kuin hän olisi musta enkeli. Katsoin häntä niin kauan, kuin hän oli vielä näkyvissä. Sen jälkeen istahdin maahan, laskin pääni kämmeniini. (Viimeistään tästä eteenpäin tämä pitää lukea hitaasti. G. K.)

– Sitä tarkoitusta varten olemme maailmassa, että olisimme jossain kotonamme, toistin itsekseni.

Tunsin sydämeni täyttyvän kokonaisvaltaisella lämmöllä, sieluni täyttyvän hilpeän ilman rauhallisuudella ja silmieni täyttyvän aamunsarastuksen kasteella.

Székelyläisen sukalaiseni luona

Sanoin:
– (…) Hän on oikeassa, emme me voikaan olla muuta tarkoitusta varten tässä elämässä, kuin että opimme tuntemaan kaiken, niin läpikotaisin kuin mahdollista. Kirjavan, oikukkaan ja mutkikkaan maailmamme, ihmiset, joille meidän täytyy antaa anteeksi, toisille murisevat kansat, ja kun olemme oppineet tuntemaan kaiken, silloin menemme takaisin sinne, jossa voimme olla kotonamme. (…) Läksin alaspäin rinnettä pitkin ja katsoin onnellisen rauhallisen, miten aurinko hyvästelee maan.

Minua ei kiusannut enää mikään eikä raastanut rakkauskaan, vaan ajattelin itsekseni, että samoin kuin aurinko nyt hyvästelee maan, minä hyvästelen Amerikan."

Eräs lääkäri sanoi yhteisöön kuulumisen tärkeydestä, syrjityksi tulemisesta tai syrjään joutumisesta:

> "Suomessa yhteiskuntamme vaikuttamisen kohde on jokaisen erillinen hyvinvointi. Yhteisöllisyys syntyy yksilön hyvinvoinnista – jos syntyy. Jos ei, yksilö lausutaan mielenterveyssyistä eläkkeelle.
>
> Lääkärinä minulle tulevat yhteisöllisen ja yhteiskeskeisen hyvinvoinnin taistelusta mieleen solubiologiset ilmiöt. Solu ohjelmoi itsensä kuolemaan, jos ei saa ympäröiviltä soluilta riittävästi elämää ylläpitäviä viestejä. Syy on kudoksessa, jossa solut ovat menettäneet yhteyden toisiinsa."
>
> Kivikoski, 2021

Tämänhän takia uhriksi ja siten myös yhteisönsä hylkäämäksi joutunut uhri tuntee olevansa suunnattoman suuressa hädässä. Jos hänessä on vielä elinvoimaa ja -tahtoa, hänen pitäisi voida olla jossain kotonaan, ja kokea kuuluvansa johonkin.

Miksei uhri tunne vihaa kiusaajaansa kohtaan?

Toinen havainnollistava esimerkki taiteen synnystä – siitä miten taide voi olla oikeasti kansainvälistä

Kiitän esimiehiäni töytäistä oikeaan suuntaan, kohti parempaa ymmärrystä kirjailijasedästäni Áron Tamásista ihmisenä, minun hengenheimolaisenani. Ja tässäkin yhteydessä haluan kiittää sedäkseni tullutta Tamásia siitä, että hän avasi minulle "salaisen arkun", ymmärryksen siitä, miksi minä tai muutkaan uhrit emme tunne vihaa meitä vihaavia kohtaan. Nyt ymmärrän paremmin sosiologi Pippinginkin mietteitä talvisodan suomalaisista sotilaista. Kun suomalainen sotilasryhmä saapui uudelle asemapaikalle, sanoo Pipping, heidän ensimmäisenä prioriteettinään oli tehdä paikat **kotoisaksi** yhteisölle – eli ensin piti rakentaa **sauna** "…tukikohta tai kenttävartio, johon mies oli sijoitettu, oli tosiasiallisesti miehen **koti**, joka pyrittiin tekemään niin **viihtyisäksi** kuin mahdollista." (Ks. tuonnempana Mircea Eliaden ajatukset.)

> Saanko pysähtyä hetkeksi? Tässä käytetyn sanan ***kota*** (*koti*, *kotoisa*) alkuperä tarjoaa lisää syvyyksiä tälle havainnolle – ja myös kulttuurisukulaisuudellemme. Lingvistien mielestä kyse on yhdestä suomensukuisten kielten vanhimmasta yhteisestä sanasta.[4]
>
> suomen *kota*, karjalan *kota*, vepsän *koda*, vatjan *kõta*, viron *koda*, eteläviron *koda*, liivin *kuodā*, hantin *kat*, syrjäänin/udmurttin *-ka*, marin *kuδo*, saamen *guotte*, unkarin *ház* ('talo').
>
> Luetteloon kuuluu – ja tästä lingvistitkin ovat täysin yhtä mieltä – sana *kohtu*! Sana 'kota' nimittäin sen nykyisen merkityksensä lisäksi tarkoitti myös sikiön kotia eli ***kohtua*** ja *sikiökalvoa*. Tämä avaa lukuisia moniulotteisia ovia, mihin tästä voisin jatkaa, mutta en niille sivuraiteille nyt lähde.

[4] mm. *Suomen vanhimman sanaston etymologinen verkkosanakirja*n sekä *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótáran* perusteella.

Äitiä ja sikiöitä suojelevia kuvia unkarilaisessa kapiokirstussa: sikiö(t) kohdussa, synnyttävä äiti, äiti ja vauvansa kapaloitu(i)na. (Lükő 2014 87-88 pohjalta).

Tällä tavoin suomalaisten esimiesteni avustuksella, Afrikasta Amerikkaan raahatun Jumalaa etsivän mustan ihmisen, Amerikkaan lähteneen transilvanianunkarilaisen, sekä Suomeen suostuneen unkarilaisen opettajan sielut saivat tavata toisensa. Kuten Elias Lönnrotkin sanoo (1802–1884): *"Kahta alta käytyämme, yhtehen yhyttyämme."*

Näin olen nyt minäkin etsimässä tämän päiväkirjani siivittämänä paikkaani irtisanomiseni jälkeen Suomessa, teidän avullanne.

Nyt päästäänkin vastaukseen *4d* hyväntahtoiseen kysymykseen: "Mikset lopeta, mikset anna olla?"

Minä, yhdessä perheeni kanssa sain olla Vaasassa, Suomessa ja Onkilahden koulussa, tuttavieni, ystävieni, kollegojeni ja oppilaideni kanssa kotonani. Suomalais-ugrilaista kieltä puhuvana ihmisenä uskoin myös Kirsti Vörlundin tapaan siihen, että minäkin osaltani myötävaikutin ystävieni, kollegojeni ja oppilaideni kotoisaan oloon.

> Anteeksi, Kirsti Vörlundistä ei ollut vielä puhetta. Hän oli opettajakollegani, joka piti kerran järisyttävän puheen koulumme Itsenäisyyspäivän juhlassa. puheensa aikana hän katsoi oppilaita syvälle silmiin, nosti etusormiaan kohti oppilaita ja sanoi hitaasti, järkkymättömällä vakavuudella, melkein äkäisen suomalaisen naisen äänenmuodostuksella, mutta rajattomalla rakkaudella lapsia kohtaan: *"Mikä on isänmaa? Isänmaata on tämä meidän kaupunki, tämä maa, isänmaata olet sinä,*

isänmaata olet sinä minulle, sinä, joka tunnet kuin minä, ja joka puhut kuin minä, suomen kieltä!"

Enkä minä vahingossa kirjoittanut suomalaisen naisen äkäisestä äänenmuodostuksesta, nimittäin osaa olla unkarilainenkin rouva äkäinen, mutta hän silloin kirkuu, huutaa kimeällä ja ohuella äänellä. Suomalainen huutaa kovalla ja ei niinkään korkealla vaan terävällä äänellä. Kurkunpään asento on heillä ihan eri, kuin ensimmäisen kotimaani naisilla.

Mutta voi tätä lörpöttelyä! Antakaa anteeksi. Nyt asiaan: halusin olla viimeisiin asti **kotona** Vaasan Onkilahden koulussa. Nyt en saa olla kotonani enää kuin vain Vaasassa ja Suomessa. Vaasassa minua rakastetaan. Sen saan edelleenkin kokea, kun lähden kaupungille ja aina vähän väliä tapaan joitakin tuttaviani tai entisiä oppilaitani.

Ymmärtävätkö tätä asiaa ne, jotka pommittavat toisten koteja asumiskelvottomiksi, ja sitten kannustavat heidät muuttamaan muihin maihin?

"Unkarilaiset elävät päättymättömässä ajassa ja rajattomassa tilassa" – entäs muut kielisukulaiset?

Jatkuu 29.7.2017 Päiväkirjani ajankohdat menivät taas kerran sekaisin. Niin muistikuvatkin. Ja niin soljuvat nämä ajatuksetkin mielessäni toisiinsa kietoutuneina ajattomasti. Sanoihan eräs unkarilainen filosofi: unkarilaiset elävät päättymättömässä ajassa ja rajattomassa tilassa.

Kuulostaako hassulta? Kuunnelkaa Bartókin Mikrokosmoksen viimeisiä kappaleita, niillä ei ole loppua, ne eivät pääty, toisin kuin päättyvät kaikki Mozartin tai Beethovenin kappaleet. Ja onko suomalaisilla runolauluilla loppu?

Tästäkin meidän pitäisi keskustella, mutta nyt en taaskaan ehdi.

7. 9.2017 Koulussa on vaikeaa.

Tilanne on sekava. Kelan antamien raamien mukaan eläkkeeni ohella saan edelleen pitää oppitunteja, mutta yhteensä enää vain 9 opetustuntia viikossa. Sainkin kuitenkin vain 7:

- kaksi kamarimusiikkikerhotuntia
- yhden tavallisen musiikkiluokkien tunnin alakoululta (Onkilahden alakoululta)
- 4 opetustuntia yläkoululta (Vöyrinkaupungin koululta).

Minä en olisi millään halunnut, mutta 2 tuntia maksetaan tyhjästä, se kuulemma "kuuluu musiikinopettajalle". Kuten kerroin jo aiemmin, alakoululaisten tunteja en saanut pitää alakoululla, vaan oppilaat lähetettiin ilman valvontaa toiseen kouluun, Vöyrinkaupungin yläkoulun tiloihin.

"Tavan mukaan" hain eduskunnan oikeusasiamieheltä apua. Vastaus tuli vasta, kun lukuvuosi oli jo kauan sitten päättynyt eikä oikeusasiamies löytänyt tästä jutusta syrjintään viittaavia tekoja tai sellaisia seikkoja, jotka olisivat vaarantaneet oppilaiden oikeutta turvalliseen

koulukäyntiin. “Juri taas kerran vain häiriköi.” Voitte arvata, yllyttikö tämäkin päätös esimiehiä toimimaan entiseen tapaan.

Minut siis siirrettiin toiseen kouluun, mutta opetukseen sopivaa tilaa en saanut yläkoulun oppilaillenikaan. Minun itse piti raahata pulpetit, tuolit ja opetusvälineet oppilailleni joka ikinen tunti ja raahata ne tunnin jälkeen takaisin Kuula-opiston opetustilaan.

Eikä sekään riittänyt. Oppilaat yritettiin joka käänteessä ja kaikin mahdollisin keinoin kääntää minua vastaan. Heille väitettiin, että en opeta opetussuunnitelman mukaisesti. Toimintaani yritettiin häiritä perustamalla bändikerhoja. Ennustin rehtori Elise Hytöselle etukäteen, että yritys ei tule onnistumaan. Hän oli itsevarma siitä, että hän tuntee oppilaiden maailman ja musiikinopetukselliset tarpeet paremmin, kuin minä. Ja näin koulun oppilaille kuulutettiinkin, että vapaaehtoiset saavat ilmoittautua bändikerhoon.

Kesälomalla lasteni Emese Annan, Zoltánin ja Leventen kanssa Pohjois-Unkarin metsässä

Arvatkaa, lukijani, montako oppilasta ilmoittautui koulun 460 oppilaasta? Yhteensä 7 tuli kysymään, mistä on kyse ja lopulta kerhoon osallistui vain 3 oppilasta. Näin tilannetajun ja ammattitaidon puute tuli jälleen ilmi, kuten myös se, että rehtorit ja päättäjät eivät tunne oppilaiden nykymaailmaa. Sen sijaan esiintymis- ja kilpailumatkat, äänitykset, leiritykset, orkesteri, oikeastaan kaikki se toiminta, millä oppilaita olisi voitu motivoida, ovat edelleen kiellettyjä. Yritän nyt kaikkeni saadakseni luvan pitää kuoroleirin.

11. syyskuuta

Eräs jaksamisestani huolestunut kuorolainen kysyi: Kuinka, Juri kestät?

“Ihmisten ongelmat ovat peräisin siitä, että ne eivät elä maailmassa, vaan elävät omassa maailmassaan.”[5]

Nyt minäkin astun omaan maailmaan, silläkin uhalla, että teen tämän narsisteille tyypillisen virheen.

[5] Brunel 1999 s. 33

Eräs dadaisti-avantgardisti, mikä muukaan, taidemaalari Marcel Duchamp (1887–1968) teki joskus viiden *itsensä* kanssa "viiden hengen haastattelun", tähän malliin:

Haastattelija-Juri: Kuinka, Juri, kestät?

Opettaja-Juri: Käsittääkseni esimiesten toiminnan aiheuttamiin valtaviin paineisiin nähden melko hyvin.

Mietityttää vain se, miten esimiehet voivat olla näin totaalisesti piittaamattomia oppilaiden parhaasta. Heistä voisi teettää jonkinlaisen tapaustutkimuksen. Olisi kiehtovaa tietää, estääkö tästä tilanteesta tai vihasta johtuva sokaistuneisuus heitä näkemästä oppilaiden parasta, vai onko kyse pikemminkin ammatillisesta soveltumattomuudesta, empaattisen kyvyn puutteesta tai heidän sivistyksensä tasosta? Onko massaviihdeteollisuuden vaikutus jo niin pitkällä, etteivät esimiehet enää ymmärrä lasten henkisen tai musiikillisen kasvamisen edellytyksien ja tarpeiden päälle kerrassaan mitään.

Haastattelija-Juri: Kuinka, Juri, kestät?

Omaa psyykettään analysoiva Juri: Oikeastaan ihmetyttää, kuinka paljon ihmisen psyyke pystyy kestämään. Kuten sekin, kuinka hyvin psyyke on varustettu erilaisilla keinoilla selviytyä paineista ja vaaratilanteista. Itsestäni voin sanoa, että käsittääkseni järkeni on hyvin resilientti kiusaamista vastaan (näin lukee psykiatrin lausunnossakin), mutta keho ei aina suostu yhteistyökumppaniksi. Yöllä nukkuessani tilanne on toinen. Kehoni, mukaan lukien aivoni, eivät ole tahdonalaisen säätelyni alaisia ja jäävät omilleen. Järki siis hallitse psyyken toimintaa, ja siitä seurauksena on suurta kärsimystä. Minun pitäisikin kirjoittaa joskus myös painajaisistani ja yöunistani. Nekin ovat uskomattoman mielenkiintoisia.

Haastattelija-Juri: Kuinka, Juri, kestät?

Narsismia tutkiva Juri: Se on kyllä mielenkiintoista, kuinka yksi pienikin vinouma tai puute ihmisen psyykessä voi aiheuttaa niin ällistyttävän suuria vahinkoja. Kuinka se vinouma tai puute saa kokonaisia ihmisyhteisöjä sekaisin, kuinka yksi narsistinen ihminen saa ympärilleen kokonaisen hovin verran ihmisiä, jotka kaikki kadottavat arvostelukykynsä ja todellisuudentajunsa. Siinä vaiheessa ei enää korkeimman hallinto-oikeuden päätöskään riitä saamaan tätä ihmisjoukkoa järkiinsä. Ja kun näin suuri joukko on kimpussasi, siinä riittää kestämistä, vaikka sinulla olisi kokonainen kaupunki puolellasi.

Haastattelija-Juri: Kuinka, Juri, kestät?

Henkistä ja fyysistä vointiaan tarkkaileva Juri: Suhteellisen hyvin. Kyllä ihminen voi kestää paljon. Raskasta se silti on, taistella päivän aikana pysyäkseen hereillä ja yöllä saadakseen unta. Yritän käydä Tropiclandiassa aamu-uinnilla ja hierojalla niin usein, kuin vain voin. Voimmeko palata asiaan myöhemmin?

Haastattelija-Juri: Kuinka, Juri, kestät?

Suomen oikeusturvajärjestelmää tutkiva Juri: Kutakuinkin. Mutta kuulkaa, on todella merkillistä, että ihmistä voidaan oikeusvaltio-Suomessa henkisesti pahoinpidellä invalidikuntoon poliisin ja koko oikeusjärjestelmän silmien alla, eikä apua heru mistään. Mutta suokaa anteeksi, nyt en jaksa jauhaa tästä enempää. Palataan asiaan myöhemmin!

Haastattelija-Juri: Kuinka, Juri, kestät?

OAJ:n jäsen -Juri: No, voisin varmaan huomattavasti paremmin, jos voisin tuntea OAJ:n turvaamassa selustaani. Silloin minun tuskin olisi kertaakaan pitänyt käydä psykiatrin vastaanotolla.

Haastattelija-Juri: Kuinka, Juri, kestät?

Velvollisuudentuntoinen Juri: Turha kai yrittää vääntää tekohymyä irvistyksen läpi, ja väittää että hyvin. On myös ilon hetkiä, kun palaan muistoihini opettajistani ja oppimestareistani! Saako tässä haastattelussa lähettää heille terveisiä? Rakkaat täti Helga Szabó (yläkoulun musiikkiopettajani, 1933–2011), täti Ilona Budai (kaunokirjallisuusopettajani, ? – ?), setäni Gábor Lükő (unkarilaisuustutkija, 1909–2001), setäni József Záborszky (lukioni sinfonisen orkesterin johtaja, 1918–2015), setäni Géza Nagy (filosofi, ranskan kirjallisuuden ja filosofian professori, 1928–2001) ja muut, joilta sain evät matkalleni! Rakkaat Anne, Ritva, muut opettajakaverini, oppilaani ja vanhemmat! Omatuntoni on puhdas. Enempää en toistaiseksi voi, “olen yrittänyt tähänkin mennessä tehdä, mitä isänmaa minulta vaati” (parafraasi Simonides keoslaiselta, eKr. 556–468).

Haastattelija-Juri: Kuinka, Juri, kestät?

Kielitieteilijä-Juri: Kannatti kestää. Olen päässyt suomen kielessä ja kulttuurissa niin syvälle, kuin vain Suomeen suostunut maahanmuuttaja voi. Tarinani ja kärsimyksieni kautta olen saanut kuulla sellaisia sanoja, ilmaisuja, puhenuotteja, nähdä sellaisia käytösmalleja, joita tuskin kukaan muu Suomeen suostunut on kuullut, nähnyt tai oppinut. Omalla tavallani ymmärrän suomen kieltä paremmin, ja näen suomalaiseen sieluun syvemmin, kuin Unkarin kulttuuriattasea tai unkari-suomi-unkari-sanakirjan tekijä. Suomen kieli on uskomaton kieli, se on ihana kieli. Niin on myös Suomen kulttuuri alkaen muinaisajoilta. Mietityttää,

ovatko suomalaisen sisun ja sielun juuret jossain siellä, mistä kansantieteilijät Julius Krohn (1835–1888, itsekin Suomeen suostuneiden lapsi) ja August Ahlqvist (1826–1889) kirjoittavat kirjassa Suomen suvun uskonnot (1915). Tässä siitä sitaatti:

"Maapallon pohjoisosissa elävien kansojen uskonnoille on pidetty tunnusmerkillisenä shamanismi, usko – – noitaan.

Shamanismi perustuu siihen käsitykseen, että ihmistä luonnossa ympäröivät vallat ja henget, joiden tarkoituksena ja pyrkimyksenä on häntä vahingoittaa ja tuhota, ja että hänen vaaraa välttääkseen pitää koettaa rukouksin ja uhriantimin lepyttää näitä häijyjä haltioita.
Eivät ainoastaan meren syvyydessä, kosken kuohuissa, vuoren rotkoissa, metsän pimennoissa vihamieliset henkiolennot häntä väijy ja tekojaan vaani hänen kimppuunsa käydäkseen ja hänen yrityksiään tuhotakseen, vaan nämä henget voivat paneutua hyödyllisiinkin esineihin, joita hän itse keksinyt, kuten rautaan, tuleen, tuottaakseen hänelle turmiota. **Hänen täytyy siitä syystä olla yhäti varuillaan ja yhtä mittaa tuoda uhreja vihollisille valloille, ja sittenkin elää alituisessa pelossa, että erehdyksen tai laiminlyönnin johdosta on joutunut jonkun henkiolennon vihoihin. – – Räikeästi pistää silmään hyvän prinsiipin puute.** Hän lähestyy jumaluutta yksistään siinä tarkoituksessa, että välttyisi sen tuhoavalta vaikutukselta. – – Siihen nautintoon, jonka elämä raakalaisellekin tarjoaa, shamanisti ei osaa panna huomiota." (Krohn & Ahlqvist, 1915, s. 11)
Krohn kirjoittaa kiireesti perään, että tämä käsitys on antropologiassa haastettu. **Onko silti tässä siteerauksissa edes jokin osa totuutta suomalaisen sielun ja sisun syvyyksistä, johon vuosisatoja suurvaltojen puristuksessa kärsineen unkarilaisen sielun on niin helppoa ihastua ja samaistua.** Onko tämä syynä siihen, että Kalevalasta on viisikin toistaan loistavampaa unkarinnosta?

Haastattelija-Juri: Kuinka, Juri, kestät?

Piintynyt ja paatunut Suomen ystävä -Juri: Sain tutustua suomalaisuuteen, suomalaisiin ihmisiin niin laajamittaisesti, kuin Suomeen suostunut vain voi. Suomalaiset ihmiset ja heidän luontonsa ovat ihailtavia. Toki vuosien varrella jouduin toteamaan, etteivät suomalaisetkaan ole yli-ihmisiä – kuten János Kodolányikin (1899–1969) antaa ymmärtää suomentamassani kirjassa *Suomi, hiljaisuuden maa*. Suomalaisten ihailtavuutta se ei silti vähennä.

Ja tunnen minäkin sukulaisuutta. Olen näiden minua henkisesti pahoinpidelleiden virkamiestenkin sukulainen. Niin kuin Sándor Karácsony kirjoittaa siitä hienossa kirjoituksessaan *Testvérem, Suomi* (= *Veljeni, Suomi*, 1940. s. 17).

Hän kävi v. 1926 Suomessa Maailman nuoriso -kongressissa, jossa hän tapasi suomalaisia merkkihenkilöitä:
"Ihme jatkuu edelleen. Istuessaan ja seisoessaan meidän (unkarilaisten)

lähimmäisemme siinä eurooppalaisessa ihmisparvessa, yllään shaketti ja silinterihattu sekoittuen muiden vieraiden joukkoon, he erottuvat toisista vielä selkeämmin. He ovat erilaisia. Joo, joo, mutta miten? – – He ovat sellaisia ... ... en en uskalla kirjoittaakaan! He ovat, kuin minun kyläni esimiehistö tai presbiteeristö – –, shaketissa silinterihattu päässä ... kun setäni János Bojtor lukee juhlatilaisuudessa saksankielistä tekstiä hienolla unkarilaisella artikulaatiollaan."

Minut valtasi aikoinaan sama, mutta vielä räikeämpi, suorastaan sydäntä särkevä tunne, kun näin suomalaista kansantanssia, jossa miehillä oli polvihousuissaan isot kultaiset napit. Samanlaisia havaintoja tutkivat henkisellä tasolla myös loistavat suomalaiset elokuvat, kuten Tapio Piiraisen (s. 1954) *Siivoton juttu* ja *Raid*, sekä tietysti Risto Jarvan (1934–1977) *Jäniksen vuosi*.

Tarvittaisiin tieteellinen erityisala vertailemaan suomensukuisten ja keskieurooppalaisten kansojen sielun historiaa tai kirjallisuustiedettä tältä pohjalta. Alalla löytyisi runsaasti hedelmällisiä tutkimuskohteita, etenkin nyt kun Visegradin maat elävät uutta renessanssiaan. Voitaisiin myös vertailla, kuinka nämä historiansa saatossa suurvaltojen välillä kamppailevat maat ja niiden älymystöt yrittivät samaistua länsieurooppalaisuuteen.

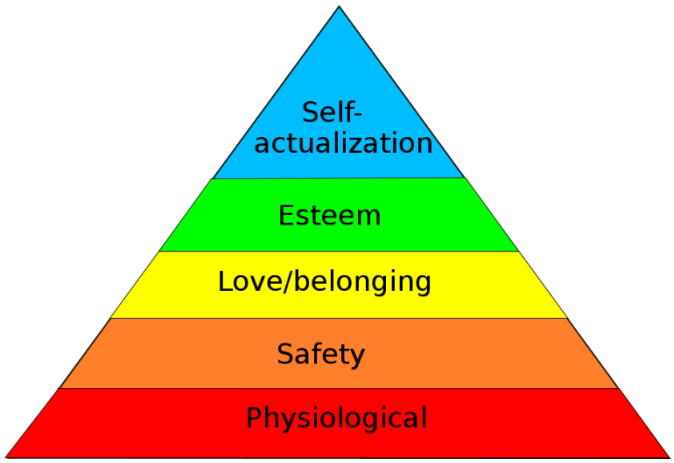
Haastattelija-Juri: Kiitos teille kaikille haastattelusta ja ajastanne

Tiesikö meidän Marcel Duchamp, että jo muinaisihminenkin tiesi, että hänessä on kaksi sielua (jotka voivat keskustella toistensa kanssa)? Tšuktši-tietäjä lauloi näin:

Veneeni on kevyt ja nopea!
Lennossa ne kuljettaa lintuja. (…)
Kaksi sieluani sanovat:
Pitäkäämme veneen molemmista laidoista kiinni
ja lentäkäämme tuntemattomiin maihin.

Pimeydessä lentävä pää on minun pääni.
Hänen kätensä ovat minun käteni.
Hänen jalkansa ovat minun jalkani,
hänen ruumiinsa minä otin.
Minun ruumiini muuttui tukiksi
ja putosi ajopuiden joukkoon.
Minun lauluni on kaunis.
Minun sieluni lensivät eri suuntiin,
itse näkymättömänä, kaiken olevan nähden
ja kantaen tietoa rinnassani,
kuten lintu kantaa ruokaa pesäänsä. (…)
Ja kaukaa näen itseni siellä,
lentävän yläpuolella, pyöreällä purjeella,
yhä edelleen! (…)
Olen palannut tauivaan tähtien loisteesta.
(Siikala 2019 47, 56)

Jään vain miettimään, olenko sittenkin itsekin narsistinen. Onko itsensä haastatteleminen ns. *itsensä toteuttamista*. Sellaista, mihin Maslow'n tyypillisesti länsimaalaista ajatusmaailmaa kuvaavan pyramidin huippu (johon lupasin palata) viittaa:

1. Itsensä toteuttamisen tarpeet (omien kykyjen saaminen täyteen käyttöön esimerkiksi työssä tai vanhemmuudessa).
2. arvonannon tarpeet (itsearvostus, kunnioituksen saaminen muilta).
3. yhteenkuuluvuuden ja rakkauden tarpeet (ystävyys, rakkaus, ryhmään kuuluminen)
4. turvallisuuden tarpeet (suojautuminen erilaisilta vaaroilta)
5. fysiologiset tarpeet (hengissä säilymisen fyysiset edellytykset, kuten ruoka, juoma, hengitysilma)

Vai onko itsensä haastattelemisessa kyse minuuteni etsinnästä, kuten Juan Ramón Jiménez (1881–1957) tässä hienossa runossa etsii itseään

I am not I.
I am this one
walking beside me whom I do not see,
whom at time I manage to visit,
and whom at other times I forget;
who remains calm and silent while I talk,
and forgive, gently, when I hate
who walks where I am not,
who will remain standing when I die.

Robert Bly:n (1926–2021) käännös

Jiménez on tullut pohdinnoissaan siihen tulokseen, että ihminen ei pelkästään itsensä seurassakaan ole yksin. Monologi, kuten tämä kirjakin, on oikeastaan dialogi. Kun keskustelemme itseksemme päässämme, luommekin itsellemme toisen minän, jonka kanssa keskustella. Kuten Fichte sanoo: *Das Ich setzt den Nicht-Ich in dem Ich*[6] (The Non-Ego is posited in the Ego).

[6] Fichte 1889, Siteeraa Albert 2019.

Sen ehtona, että opin puhumaan itseni kanssa on, että ensin opin keskustelemaan toisen ihmisen kanssa oikeassa keskustelutilanteessa. Tämä toinen minäni, jolle sitten voin itsekseni puhua, syntyy vasta tämän oppimisprosessin jälkeen ("Yhdellä ihmisellä ei voi olla kieltä, taidetta, oikeutta." Lükő Karácsony, ks. aiempana). Tämän suhteen on mielenkiintoista huomauttaa, että lapsi puhuu itsestään ensi alkuun kolmannessa persoonassa ("Pekka haluaa…") ja vasta myöhemmin hän alkaa käyttää ensimmäistä persoonaa ("*Minä* haluan…"). Mutta tämä alkaa mennä jo ohi aiheemme.

Lukiessamme romaania tai näytelmää, emme välttämättä tule ajatelleeksi, että roolihahmot ilmentävät aina myös kirjailijan omia persoonia. Esimerkiksi William Shakespearen (1564–1616) Hamletissa Tanskan prinssi Hamlet, Tanskan kuningas, Hamletin setä ja Hamletin äidin uusi aviomies Claudius, Tanskan kuningatar ja Hamletin äiti Gertrude, ylimmäinen kamariherra Polonius, Poloniuksen tytär ja Hamletin rakastettu Ofelia, sekä Poloniuksen poika ja Ofelian veli Laertes, ovat kaikki osia Shakespearesta.

Nämä persoonat voivat äärimmillään toimia vastoin kirjailijan tahtoa. Tolstoi kertoo Aleksandr Pushkinista (1799–1837), että tämä kerran sanoi eräälle ystävälleen: *"Kuvittele, kuinka Tatjana huiputti minua. Se meni naimisiin. En sellaista olisi häneltä odottanut."*[7] Ja Tolstoi lisää tähän itse: *"Samaa voin sanoa Anna Kareninasta. Minun roolihahmoillani on tapana tehdä sellaista, mitä minä en toivoisi heidän tekevän. Ne tekevät kuitenkin, mitä heidän on tehtävä oikeassa elämässä, ja niin, kuin sen kuuluu tapahtua oikeassa elämässä eikä niin, kuin minä sen haluaisin."*[8]

Tämän ajatusharhailuun jälkeen on ehkä helpompi ymmärtää runoa, jossa runoilija pukee itsensä satoihin eri persooniin, ei valehdellakseen vaan voidakseen tulla vihdoin rakastetuksi. Mutta nämä persoonat kaikki ovat sadasti uskollisesti hän itse:

Sadasti uskollinen uskollisuus,

Teeskentelyleikki, sataan kertaan lukittu salaisuus
sankari, oltuani jälleen hetken viisas taas
seison vajonneena, suoraan sanoen pulassa.
Juonia, luolia, kuoppia, verhoja,
ryteikköjä, naamioita, auttakaa minua.

Joka sadassa hahmossa sadasti on ollut vapaa,
ja pukenut joka kasvoilleen eri ulkokuoren,
eläköön ja pettäköön salaisuuteen kadonneena,
sillä hän on ketä tahansa muuta enemmän ja rikkaampi,
sillä vain kerjäläinen on yksi ja peittelemätön.

Loistakaa, erehdyttävät silmät,
makea, valheellinen hunaja, vierivät kauniit sanat,
tipahdelkaa kirjavina, laskelmoiden, rohkeasti.

[7] Pushkinin kuuluisan runoelman, Oneginin naishahmo Tatjana.
[8] Barabás 1961. s. 135.

Että olisin jokaiselle muulle aina eri,
vaihdellen vapaa, rengastamaton, saavuttamaton.

Että pettäisin itseni omilla sanoillani,
iloisen pääni pohtisin puhki, mikä on olemukseni
ja sadassa muodossa käyköön sataan riitaan
sieluni, olemukseni, tämä moninainen hahmoton,
satoine uskollisuuksineen ainoa uskollinen maan päällä.

Endre Ady: Száz hűségű hűség (1912)
Eija Kukkuraisen käännös

Oikea taiteilija ei siis ole tavallinen narsisti. Mutta annetaan hevosen (siis filosofien ja kirjallisuustieteilijöiden) surra, sillä on isompi pää ja mennään asiaan! (Muttei vielä: suluissa vain: narsismin uhri, joka on kuin runoilija, kaipaa kipeästi rakkautta, ymmärtää tätä runoa heti ilman meidän pitkiä pätkiä.)

Palataan minuuden ongelmiin ja Maslovin pyramidiin jossain myöhemmin!

27.9.2017: Kahdestoista kuulemiskutsu korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen.

Minulla ei ole voimia kirjoittaa tästä asiasta tällä hetkellä sen enempää.

Keskeytys, 15.5.2020:

Tiivistetyt poiminnot saamastani 12 kuulemiskutsusta

Nyt (2020) minä voin suhteellisen rauhallisesti, ja olen kykenevä tekemään listan, jossa luetteloin korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (2015) jälkeiset kuulemiskutsut ilman työpaikkakiusaamisilmoituksiin liittyviä kuulemiskutsuja.

Varoitus! Vaarana on, että jos lukija joutuu kovasti tekemään töitä taistellakseen tiensä läpi 12 kuulemiskutsusta, kirjan lukeminen jää kesken. Olen miettinyt tapahtumien höystämistä erilaisin huumori- ja viihdekeinoin, mutta siihen minusta ei nyt ole. Päätös on Lukijani! Mutta minua ei saa syyttää vielä siitäkin, että kirjani on liian puuduttava luettavaksi.

Ensimmäinen suullinen (klo 9.40) ja toinen kirjallinen (11.00) kuulemiskutsu

Perjantai 26.2.2016. Rehtori Nummela keskeytti(!) opetustuntini 9.40 ilmoittaen, että hän haluaa *keskustella*. Suostuin tietysti. Pian sen jälkeen kävikin ilmi, että Nummela haluaa tilanteeseen mukaan kaksi apulaisrehtoria todistajaksi.

> Huom! Sen jälkeen kun rehtorimme – koulutoimenjohtaja Merja Krookin kehotuksesta (ks. aiempana) – pääsi eroon aikaisemmasta apulaisrehtoristaan Anne Tienhaarasta, hän tarvitsikin *kaksi* henkilöä apulaisrehtoriksi 260 oppilaan koulussa. Samaan aikaan 470 oppilaan *yläkoulussa* oli vain yksi apulaisrehtori, nykyään ei yhtään.

Kuultuani ja sisäistettyäni, että keskustelu onkin kuulemistilaisuus, sanoin haluavani mukaan avustajakseni Anne Tienhaaran. Klo 11.00 Nummela antoi käteeni paperin, jossa oli listattuna keskustelun aiheita, sekä tieto siitä että tilaisuus alkaa 11.15. Aiheina oli mm. *Huoltajien selvityspyyntöä hautajaistilaisuuteen osallistumisesta 23.1* ja (minulle, yksittäiselle riviopettajalle, sanatarkasti) *Koulun taloutta*. Vein paperin Annelle ruokalaan. Huomasin oppilaiden huomaavan minun olevan tolaltani. Anne pyysi siirtämään kuulemistilaisuutta loman jälkeiselle maanantaille, koska hän ei voi jättää oppilaitaan ilman valvontaa, ja hänellä oli lomaa edeltävälle viimeiselle tunnille omat mukavat yllätykset oppilaiden varalle.

Klo 11.16: menin takaisin rehtorin huoneeseen kertoakseni Annen terveiset. Ote silloisista muistiinpanoistani:

> Nummela hiukan uhkaavalla sävyllä totesi, että hänkö (Anne) ei suostu tulemaan. Minä en takertunut siihen, vaan sanoin, että luettuani näitä aiheita, en minäkään halua enää tulla. Sanoin, että miten minä voin vastata kysymykseen koulun "taloudesta", yms. Ja muutkin aiheet jäivät täysin epämääräisiksi. ***"Mielestäni" - sanoin silloin Nummelalle - "(hiihto)loman jälkeen voisimme näistä keskustella kaikessa rauhassa.*** *Tavataan silloin ja kaikessa rauhassa voimme jutella."* Hän oli jo pois tolaltaan vastatessaan: *"Mutta Lehmus sanoi, että se pitää olla tänään,"* – johon vastasin, että en sille mitään voi. Välillä tulivat Nummelan huoneen eteen apulaisrehtorit Hanna Savela ja Eija Taimisto. Sen jälkeen **minulle tuli erittäin ahdistunut olo, ahtaassa käytävässä olin aivan lähietäisyydestä ympäröity. *"Olette kuulleet, hän (Kadar) ei suostu"*-syytti Nummela.** Kysyin, että pitääkö tällä olla todistajia, kun hän kysyy tällaisia? Hän tarttui kännykkäänsä ja yritti muka soittaa Lehmukselle todistaakseen, että tämä määräsi pitää kokouksen pikaisesti vielä tänään. Se ei näyttänyt onnistuvan. Yritti vielä kerran, hän esitti näytelmän, että hän ei onnistunut saamaan yhteyttä ja sen jälkeen jatkoi minulle: *"me vaan halutaan kuulla sinut näistä asioista"*. Yllätyin*: "Ai, onko tämä siis kuulemistilaisuus?"* - kysyin, ja kun Kari Nummela sitä ei kiistänyt, sanoin välittömästi, että siinä tapauksessa **en suostu tähän kuulemistilaisuuteen missään tapauksessa**. Toivotin mahdollisimman rauhallisin äänensävyin hyvää lomaa ja lähdin minua saarrossa pitäneestä seurasta puoleksi väkisin pois.

Hermosto muistaa

Jätän lukijan mielikuvituksen varaan, missä henkisessä kunnossa olin sen jälkeen, kun kolme ihmistä ahdisteli minua sekä henkisesti että fyysisesti ahtaassa ja hämärässä käytävässä. Hermostoni lähti kierroksille ja herätti kaikki aikaisemmat traumaattiset muistot eloon lisäten ne tähän uhkatilanteeseen! Sitä en voinut selittää oppilaille, jotka näkivät minut järkkyneessä tilassa.

Myöhäisemmästä kirjeenvaihdosta (30.3.2016) kävi ilmi, että koulutoimenjohtaja Juha-Pekka Lehmus oli kyseisenä päivänä Ruotsissa, eikä tiennyt Nummelan kuulemisen aiheista yhtään mitään. Nummela siis valehteli.

Kolmas kuulemiskutsu: 19.4.2016:

"Kaupungin henkilöstöpalveluiden antaman lausunnon perusteella koulutoimi kutsuu tuntiopettaja Kadarin kuulemistilaisuuteen mahdollista uudelleen sijoitusta varten. Samalla opettaja Kadarin kanssa keskustellaan kutsussa mainituista asioista. (kutsu viestin liitteenä) –– Tervetuloa! Ystävällisin Terveisin
Juha-Pekka Lehmus ––

LIITE
Samalla opettaja Kadarin kanssa halutaan keskustella seuraavista asioista:
––
Työnantaja pyytää Kadarilta selvitystä, mihin tarkoitukseen hänen ottamansa **kopiot** tulleet.
Viidennen luokan oppilaiden 14 huoltajaa pyytävät Kadarilta selvitystä oppilaiden syyllistämisestä siitä, että he eivät olleet osallistuneet vapaaehtoiseen **hautajaistilaisuuteen** 23.1.2016. ––
Oppitunneille meneminen ilman esimiehen määräystä ––
Apulaisarehtori Hanna Savela on kehottanut Kadaria pitämään opettajainhuoneen yhteisen tietokonepisteen siistinä –– Ohjeistuksesta huolimatta **Kadar jättää omia henkilökohtaisia** tavaroita koneen viereen. Työnantaja pyytää Kadarilta selvitystä, miksi hän ei noudata hänelle annettuja ohjeita ja huolehdi yhteisen työpisteiden siistimisestä omalta osaltaan.

19.4.2016, Juha-Pekka Lehmus ––"
Myöhemmin kävi ilmi, että minut aiottiin pyytää johtajaksi kuorolle, jota ei ollut koskaan olemassakaan. Samalla se olisi siis ollut syytöskokous. Lakimieheni pysäytti tämän prosessin sanomalla, että kyse on kahdesta eri asiasta. Sen jälkeen syytöskutsut jäivät vähäksi aikaa tauolle.

Välillä järkevien ihmisten seurassa (Julia, Kata ja Lilla)

Syytös kopioista

Toimin kuoronjohtajana 60 oppilaan kuorolle, orkesterinjohtajana 25 oppilaan orkesterille, sekä opettajana kahdelle kamarimusiikkikerholle. Useat teokset ovat monisivuisia (havainnollistava esimerkki löytyy Youtubesta hakusanoilla: *Johann Vierdanck Joulukonsertto Vaasan musiikkiluokat*).[9] Oli ollut aina henkilökunnan tiedossa, että toiminta vaatii minulta enemmän kopioita, kuin muilta opettajilta, eikä siitä aikaisempien rehtorien kanssa koskaan tullut ongelmia. Sama syytös oli sitä paitsi mennyt nurin jo Vaasan hallinto-oikeudessa (2013).

Syytös "hautajais"-tilaisuudesta eli ns. keksijupakka

Ketkä olivat ne "lukuisat" huoltajat? Pian kävi ilmi, että kyse oli erään oppilaamme äidistä, Nummelan perhetuttavasta, joka toimi apulaisrehtorina toisessa koulussa. Kyse ei ollut hautajaistilaisuudesta, vaan kirkossa järjestetystä muistotilaisuudesta, jollaisissa koulun kuoro oli käynyt aikaisempinakin vuosina. Asioita piti kuitenkin kärjistää: "Kadar vei lapset hautajaisiin, aiheuttaen heille traumoja." Kun tähtäimessä on Kadar, sillä ei ole merkitystä, että kuorolla on palkkalistan mukaankin kaksi kuoronjohtajaa ja he päättävät kaikesta yhdessä.

Siitäkin tuli tässä vaiheessa merkityksetöntä, että kuoronjohtajat, Anne ja minä varovaisuuttamme olimme pyytäneet ja saaneet rehtorilta luvan mennä kyseiseen muistotilaisuuteen, kirkkoon laulamaan. Kyse oli opettajakollegamme äidistä, Vaasassa hyvin tunnetusta opettajasta. Nummela ja kyseisen oppilaan "lukuisa" äiti rupesivat kehittelemään juttua siitä, miten tämän äidin pojalle ei ollut annettu keksejä tilaisuuden järjestäjien lähettämästä paketista. Täten olin "nöyryyttänyt poikaa" ja muita oppilaita, jotka eivät olleet tilaisuudessa mukana. Pojan äiti ja Nummela saivat myöhemmin kuoroonsa yhden äidin äänen lisää.

> Saanenhan muistuttaa, että sama syytöksen esittänyt Nummela seisotti – kuten Vaasan hallinto-oikeudessa opettaja Markus Holmlund kertoi – kolmea oppilasta joka ikinen välitunti käytävän seinän vieressä kuukausia.

Mutta suunnitelma löytää erottamiselle syitä **meni taas pieleen**. Kävi ilmi, että keksien jakaja ei ollutkaan Juri vaan Anne. Kyseisen tilaisuuden jälkeisen kuoroharjoituksen välitunnilla Anne sanoi kuorolaisille, että ne, jotka eivät olleet esiintymässä saavat lähteä pihalle, ja loput menevät hänen mukanaan hänen luokkaansa. Siellä Anne jakoi esiintyjille lähetetyt keksit ja mehut. Näin Anne joutui tekemään, sillä tilaisuuden järjestäjät lähettivät vain sen verran keksejä ja mehua, kuin lapsia oli siellä laulamassa. Minä en ollut tässä keksinjakelutilanteessa edes läsnä.

Nyt kun tämäkin hakuammunta tuli ilmi, tilanne oli Nummelalle ja äidille enemmän kuin tukala ja kiusallinen. Juuri niinä päivinä oli sähköpostiviesteissä esillä aikaisempi "vuotoa" koskeva kohu (2011), jossa esimieskaarti syytti minua keskustelemisesta koulun sisäisistä tiedoista silloisen Musiikkiluokkien Tuki Ry:n puheenjohtajan kanssa. Tässäkin kävi ilmi – jos lukija ei muista – että vuotaja olikin toinen opettaja, eikä tälle toiselle opettajalle, Ritvalle,

[9] Johann Vierdanck (1605–1646)

järjestettykään tämän paljastumisen jälkeen enää mitään kuulemistilaisuuksia. Tuli jälleen esiin, miten toiminta oli tarkoituksenhakuista ja tähtäimessä oli vain ja ainoastaan Kadar. Nyt myös keksijupakassa heräsi pelko, että väärästä syytöksestä koituisi myöhemmin nolo todiste minun ajojahdistani. Välttyäkseen tältä, Nummela ja Hanna Savela kävivät säälimättä Annen kimppuun ja jauhoivat keksienjakoasiasta vielä heinäkuussakin, keskellä kesälomaa. Näin Annesta tuli uudemman kerran sijaiskärsijä.

Syytös oppitunnille menemisestä

Kollegani Pia soitti minulle eräänä iltana ja pyysi minua sijaistamaan yhden hänen tunneistaan. Tähän asti siinä ei ollut ollut mitään erikoista. Näin oli tavattu toimia. Menin tunnille ja siellä olikin joku ulkopuolinen (epäpätevä) sijainen, jolle Pia ei kuitenkaan ollut muistanut sanoa, että musiikkitunnin tuuraajaksi hän oli jo pyytänyt minua. Tästä minua myöhemmin syytettiin toimimisesta vastoin rehtorin ohjeistusta. Ennen vanhaan vastaavassa tapauksessa rehtorit Veikko Vörlund tai Martti Aila olisivat kiittäneet ja olisivat olleet tyytyväisiä, että tunnin hoiti ammattitaitoinen opettaja.

Nyt minua halusi kuulla tästä **kokonainen teloitusryhmä:** sivistystoimenjohtaja Christina Knookala, henkilöstöosaston Maarit Broms, rehtori Kari Nummela, koulutoimenjohtaja Juha-Pekka Lehmus ja kaksi apulaisrehtoria, Hanna Savela ja Eija Taimisto – ikään kuin Nummela itse ei olisi voinut kysyä asiasta ohimennen opettajainhuoneessa.

Syytös henkilökohtaisista tavaroista (toistoa)

Jokaisella opettajalla, paitsi minulla, oli henkilökohtainen tietokone omassa luokassaan. Opettajainhuoneessa niitä oli neljä yhteistä. Yhden vieressä minulla oli opettajan päiväkirja, nuottikirjat ja ainoana henkilökohtaisena tavarana kuva Lillasta, lapsenlapsestani sermissä, tietokoneen takana.

Lillan hymy häiritsi rehtorin hovia (Knookalaa, Lehmusta, Savelaa, Taimistoa ja Bromsia). Lilla oli ”henkilökohtainen tavara” (Hanna Savela), se siis piti sermistä poistaa.

Samanaikaisesti samassa opettajainhuoneessa toinen tietokonepiste, jossa oli toisten opettajien henkilökohtaisia tavaroita viikkokaupalla. Se ei aiheuttanut häiriötä.

Lääkärit armahtivat, sain jäädä sairaslomalle.

Neljäs ja viides kuulemiskutsu, 29.4.2016, 19.5.2016

Esimiehet eivät suostu lopettamaan, kuulemiskutsuja tulee edelleen. Tällä kerralla kutsu alkaa näin:

"Vaasan kaupungin henkilöstöhallinto on antanut 2.3.2016 lausunnon, jonka pohjalta sivistystoimelle esitetään tuntiopettaja Kadarin uudelleen sijoitusta ––"

Kuulostaa hienolta. Sääli, että Kadar ei ole nähnyt tätä lausuntoa eikä Kadarilla ole aavistustakaan, mitkä ovat henkilöstöhallinnon perusteet ehdottaa sivistystoimelle siirtoa. Sitä en voi väittää, että tällaiset toimeksiannot ja selkäni takana tapahtuvat kokoukset minun pääni menoksi tulisivat tässä vaiheessa enää yllätyksenä. Niitä on harjoitettu vuodesta 2007 lähtien. Olisi toki voinut luulla, että KHO:n päätöksen jälkeen olisi toimittu varovaisemmin.

> Toisaalta näillä virkamiehillä ei ollut kannustimia toimia varovaisesti, tai edes noudattaa KHO:n päätöstä. Mikään valtuusto, opetuslautakunta, poliisi, eduskunnan oikeusasiamies, AVI eikä mikään taho puuttunut heidän laittomuuksiinsa.

Näytelmään teloitusryhmäksi kutsutut ovat

Tarkka-ampujat:
1. kaupungin aiemmin jo ansioitunut lakimies Marja Ylisalmi
2. apulaiskaupunginjohtaja/sivistystoimenjohtaja Christina Knookala

3. koulutoimenjohtaja Juha-Pekka Lehmus
4. henkilöstöpäällikkö Maarit Broms
5. rehtori Kari Nummela
6. apulaisrehtori Eija Taimisto
7. apulaisrehtori Hanna Savela.

maalitauluna:
György Kádár – yksin.

Paikka: Raastuvankatu 29, 4.5.2016.

Ilmaisu *maalitaulu* on peräisin siitä, että entinen rehtorini Veikko Vörlund kielsi menemästä moiseen ”kokoukseen” sanomalla: “Et saa mennä sinne yksin niiden maalitauluksi.” Kirjoitin kaupunginjohtaja Tomas Häyrylle myös tästä uudemmasta, joukolla suunnitellusta henkisestä pahoinpitelystä, mutta hän ei vastannut tälläkään kertaa. Hänelle tämä näytelmä sopi. Tässä vaiheessa oli jo nähty, että vaikka tarkka-ampujiemme taidot eivät läpäise VHO:n ja KHO:n tenttiä, kaupungin tasolla heidän valtansa on kuitenkin absoluuttinen, eikä kaupunginjohtajastakaan ole johtamaan heitä. Minäkään en tätä enää kestänyt, jäin uudemman kerran sairauslomalle.

Lillalle en tietenkään kertonut virkamiestemme häneen kohdistuvasta vihasta mitään, ja hän, tämän pitkän prosessin aikana, kuten näkyy, ehti varttua isoksi ja elämäniloiseksi tytöksi

Esimiehillä ei ollut pienintäkään aikomusta vastata seurata hyvän hallintotavan käytäntöjä ja luoda tilaisuus ja ilmapiiri, jossa **osapuolten voimasuhteet ovat tasapainossa, ja jossa kuulemiseen kutsuttu ei joudu kokemaan olevansa ylivoimaisen edustuksen painostuksen alla**.

Kuudes kuulemiskutsu: 13.12.2016

Ote päiväkirjastani:

13.12 ti aamu 9.35 pikakokous oppilaan F:n asiasta. Rehtori Elise Hytönen ja minä. F:n asia on hoidettu asiallisesti. Sen sijaan keskustelun päätteeksi saan kuulla, että Elise Hytöstä pyydettiin sanomaan, että seuraavana (!) päivänä, keskiviikkona on kokous, jossa on mukana kollegani J. P., hänen avustajanaan työsuojeluvaltuutettu Margareta Verronen,

henkilöstöpäällikkö Maarit Broms, koulutoimenjohtaja Juha-Pekka Lehmus, rehtori Elise Hytönen, apulaisrehtori Anna Norja ja minä. Ja että minäkin saan ottaa avustajan. Yllätyin, sillä luulin, että kuulemiskokouskutsut loppuivat, ja yritin olla niin näkymätön, kun olla voi.

Ahdisti: Kysyin Elise Hytöseltä, **mikä on kokouksen aiheena**, hän ei oikein tiedä; hän sanoi, että **"saan** (nimittäin tulevassa kokouksessa) **kertoa syksystä".** Kysyin, mikä on kokouksen nimike, keskustelutilaisuus vai kuulemistilaisuus, hän ei tiedä sitäkään. Hän ei tiedä asioista, hänet pyydettiin vain sanomaan, että huomenna on kokous. Näin ollen en saanut tietää sitäkään, kuka on kokouksen koollekutsuja. Siitä kirjoitin uudemman kerran avunpyynnön estämään henkistä pahoinpitelyä poliisimies Eero Välimäelle:

"---------- Edelleenlähetetty viesti ----------
*Lähettäjä: **Gyorgy Kadar** <gyorgy.kadar@gmail.com>*
Päiväys: 13. joulukuuta 2016 klo 11.25
Aihe: Tiedoksi ja liitteeksi
Vastaanottaja: eero.valimaki@poliisi.fi
Kopio: arto hyvönen <arto.hyvonen@ylikraka.fi>

Arvoisa Eero Välimäki!

*Tänään sanoi henkilökohtaisen keskustelun jälkeen suusanallisesti Elise Hytönen, kouluni (Vöyrinkaupungin koulun) rehtori, että **huomenna** minut odotetaan klo 12.30 **tilaisuuteen**, jossa puhutaan "syksystä".*

*Kysyin, mikä on **tilaisuuden nimike** (keskustelu-, kuulemistilaisuus, irtisanomiskokous tai mikä), mutta vastausta en saanut.*

*En saanut **tilaisuuden aiheestakaan** sen enempää tietää.*

Hytönen sanoi, että siihen tulee mukaan
- työsuojeluvaltuutettu Margareta Verronen,
- koulutoimenjohtaja Juha-Pekka Lehmus,
- rehtori Elise Hytönen,
- henkilöstöpäällikkö Maarit Broms ja
- Janette Pastuhov.

Hytönen sanoi, että saan ottaa mukaan yhden avustajan.

Taustatiedot:
V. 2012 Verrosen minun tietämättä, minulta kysymättä tehty parjaava lausunto oli yksi päällimmäisistä syistä, jonka takia kaupunki hävisi irtisanomisoikeudenkäynnin.

V. 2013 Vaasan hallinto-oikeudessa ja v. 2015 Korkeimmassa hallinto-oikeudessa laittomaksi osoittautuneen irtisanomispäätöksen teki Lehmus.

Olen todella tukalassa tilanteessa. Pidän tällaista erittäin hyvin onnistuneen joulukonsertin jälkeen, "salama kirkkaalta taivaalta"-kokouskutsua osana minuun kohdistuvaa henkistä pahoinpitelyä.

Tilanne muistuttaa monelta osin v. 2012 tapahtumia, joiden päätteeksi jouduin sairaseläkkeelle.

Pyydän saavani apua.

Terveisin: György Kadar
65100 Vaasa
Raastuvankatu 37 A"

Apua ei herunut. Poliisin puolesta virkamieskoneisto saa jatkaa henkistä pahoinpitelyä.

Kuulemiskutsu tulee perille sähköpostitsekin:

"13.12.2016 Hytönen Elise
Tänään, 10:21
Pastuhov Janette; Kádár György; Norja Anna
Saapuneet

Hei!
Tapaamme huomenna keskiviikkona 14.12.klo 12.20 musiikkiluokassa. Paikalle tulee Lehmus, Broms ja Vertanen (oikeasti Verronen, G. K.). Myös Juri voi kutsua haluamansa henkilön. Käydään läpi syyslukukautta sitä, miten se on sujunut.

Muistathan Juri, että meillä on kehityskeskustelu huomenna klo 10.00 0-puolella. Ota lähettämäni lomake mukaan.

Elise Hytönen
vt. Rehtori
Vaasan kaupunki
Vöyrinkaupungin koulu
Vuorikatu 11, 65100 VAASA
040 822 8803
elise.hytonen@edu.vaasa.fi"

Toisin kuin poliisi, lääkärit pelastavat taas kerran. Sain sairauslomaa. Samalla lääkäri toistaa suosituksensa, että töistä kannattaisi jäädä kokonaan pois.

Kahdeksas kuulemiskutsu

Lähettäjä: Hytönen Elise
Lähetetty: **30. tammikuuta 2017** 16:13
Vastaanottaja: Lehmus Juha-Pekka; maarit.broms@vaasa.fi; Norja Anna; Pastuhov Janette; Kádár György
Aihe: Uusi palaveriaika 8.2. klo 10.05

Hei!

Siirrämme tätä palaveria viikolla. Uusi aika siis ke 8.2. klo 10.05.
Pidämme palaverin keskiviikkona 1.2. klo 10.05 0-puolella rehtorin työhuoneessa.

Palaverissa Jurilla on tilaisuus kertoa kuluneesta syyslukukaudesta.
Halutessaan sekä Juri että Janette voi kutsua palaveriin haluamansa henkilön .

Paikalla ovat Lehmus, Broms, Norja, Pastuhov ja Hytönen
Elise Hytönen
vt. Rehtori
Vaasan kaupunki
Vöyrinkaupungin koulu
Vuorikatu 11, 65100 VAASA
040 822 8803
elise.hytonen@edu.vaasa.fi

Yhdeksäs kuulemiskutsu:

10.2.2017
Lähettäjä: Lehmus Juha-Pekka [mailto:juha-pekka.lehmus@vaasa.fi]
Lähetetty: perjantaina **10. helmikuuta** 2017 13.12
Vastaanottaja: arto.hyvonen@ylikraka.fi
Kopio: Hytönen Elise <elise.hytonen@edu.vaasa.fi>
Aihe: György Kadar

Hei!
Alla olevassa viestissä on opettaja Kadarille rehtorin toimesta lähetetty kutsu perusteluineen. Vietistä löytyy myös perustelut opettajan tuntimäärälle.
Ystävällisin Terveisin
Juha-Pekka Lehmus
Koulutoimenjohtaja

Hei!
Haluamme olla tasapuolisia ja tarjota mahdollisuuden kummallekin kertoa, miten syyslukukausi on sujunut.

Kutsussa lukee näin:

Hei!
Palaveri siirtyy viikolle 7.

Pidämme palaverin keskiviikkona 15.2. klo 10.05 0-puolella rehtorin työhuoneessa.
Palaverissa Jurilla on tilaisuus kertoa kuluneesta syyslukukaudesta.
Halutessaan sekä Juri että Janette voi kutsua palaveriin haluamansa henkilön.

Paikalla ovat Lehmus, Broms, Norja, Pastuhov ja Hytönen
Tuntimäärä on 9vvh. Priimuksessa palkkaperusteissa lukee Gadarin kohdalla Osatyökyvyttömyyseläke 1.8.2001 alkaen.
Elise Hytönen
vt. Rehtori
Vaasan kaupunki
Vöyrinkaupungin koulu

Vuorikatu 11, 65100 VAASA
040 822 8803
elise.hytonen@edu.vaasa.fi

Kutsusta haiskahtaa, että että kollegaani J. P:tä mitä todennäköisimmin yllytettiin tekemään minusta työpaikkakiusaamisilmoituksen.

Kymmenes kuulemiskutsu

Tälläkin kertaa tarinaan liittyy tragikoomisia piirteitä. Mutta ennen sitä:

Kolmaskymmenestoinen oppitunti – työnantajan velvollisuus järjestää kolmikantakeskustelu

Jos sairauspoissaolot ylittävät tietyn rajan (90 työpäivää), esimies on velvollinen järjestämään kolmikantakeskustelun. Kuten voitte arvata, minulla oli poissaoloja kertynyt reilusti yli tämän rajan. Keskusteluun pitää olla kutsuttuna 1) työterveysalan edustaja, 2) esimies ja 3) työntekijä. Kyseisessä neuvottelussa pitää käydä läpi, onko sairauspoissaolojen syynä työolot; jos on, neuvottelussa on pohdittava, miten työolot saadaan korjattua siedettäviksi.

Tämä kokous pidettiin **4.4.2017**. Lääkärin läsnä ollessa sovittiin, että "(Työtäni estävät, G. K.) rajoitukset poistetaan, syytöskokouksien ja ajojahdin täytyy loppua." Sana *rajoitukset* viittasi siihen, että minulla ei ollut pääsyä musiikkiluokkien varastoon, enkä saanut esimerkiksi järjestää esiintymismatkoja. Kokouksesta poistuttiin sulassa sovussa, minäkin itse toivoa ja positiivisuutta huokuen – vaikka Merja-Helena Kärkkäisen mukaan kuinka olisinkin "negatiivinen ihminen".

Mutta ei mennyt kuin muutama tunti, kun seuraava eli **kymmenes syytöskokouskutsu oli kädessäni,** samaisen rehtorin allekirjoittamana:

"Päätoiminen tuntiopettaja Vaasa **4.4.2017**
György Kádár
Raastuvankatu 37 A 7
65100 VAASA

Kutsu kuulemistilaisuuteen

Musiikin opettaja J. P. on tehnyt työsuojeluilmoituksen (Liite) 17.1. Pidämme tätä koskevan kuulemistilaisuuden 12.4.2017 klo 10.00 rehtorin työhuoneessa Vuorikatu 11.

Koskien tehtyä kiusaamisilmoitusta, koulutoimi on yrittänyt pitää kaksi aikaisempaa kuulemistilaisuutta kevään 2017 aikana. Työnantaja varaa tuntiopettaja Kadarille myös kirjallisen mahdollisuuden tulla kuulluksi työsuojeluilmoitusta koskevassa asiassa. Tässä tapauksessa kirjallisen materiaalin tulee olla palautettuna koulun rehtorille 12.4.2017 mennessä.

Elise Hytönen
vt. rehtori"

Kokouskutsu ja sen liite vahvistivat sen, jonka aavistin jo siinä vaiheessa, yhdisteltyäni sieltä täältä saamani tiedonpalasia. Kyse olikin nuorella kollegallani (entisellä oppilaallani) teetetystä työpaikkakiusaamisilmoituksesta. Lukijani saattaa vielä muistaa, että koulutoimenjohtaja Lehmus pani oman työsuojeluvaltuutettuni, Margareta Verrosen kirjoittamaan minusta minun selkäni takana parjauskirjeen lautakunnalle, josta tulikin ensimmäinen syy siihen, että kaupunki hävisi irtisanomisjutun. Samoin Nummela

allekirjoitutti Lehmuksella irtisanomispäätöksen. **Seläntakaiset kirjoituttamiset olivat esimiesten toimintakulttuurissa normi.**

Syytöskirjelmistä oli käynyt ilmi, että J.P. oli pitänyt minusta päiväkirjaa syyslukukauden ensimmäisistä päivistä lähtien. Myös kollegan työpaikkakiusaamisilmoitus vastasi muodoltaan hänen päiväkirjaansa. Hän aloitti työnsä 12.8.2016 koulussamme. Hänen päiväkirjansa alkoi 18.8.2016. Viimeinen muistiinpanopäivä oli 11.1.2017. Päiväkirjan mukaan hän jätti työpaikkakiusaamisilmoituksen jo elokuussa: *"23.8.2016 Lähetin Margareeta Verroselle (työsuojeluvaltuutettu) ..."* Kuulemiskutsun mukaan kyseinen opettaja jätti (seuraavan) työpaikkakiusaamisilmoituksensa 17.1.2017.

Ritvan musiikkiluokka esiintymismatkalla Kecskemétissä.

Kolmaskymmeneskolmas oppitunti – syytökset on ilmoitettava välittömästi

Varoitus! Tulossa on uuvuttavaa. Kannattaa hypätä suosiolla yli.

Tässä vaiheessa jo tiesin, että syytökset eivät päde oikeudessa, mikäli niitä on kerätty tarkoituksenhakuisesti uhrilta tietämättä. Mahdolliset epäkohdat pitää ottaa käsittelyyn välittömästi. Toisin sanottuna: 23.8.2016 ja 17.1.2017 tehdyt työpaikkakiusaamisilmoitukset eivät ole päteviä enää 4.4.2017. Toisaalta sekin oli tullut harvinaisen selväksi, että lain noudattaminen ei painanut esimiesten vaakakupissa paljoakaan, joten katsoin viisaammaksi jäädä nytkin sairaslomalle ja suojella tälläkin tavalla terveyttäni. Lääkärit olivat ehdottomasti sitä mieltä, että elimistöni ei tällaista painetta tule loputtomiin kestämään. He kehottivat jäämään töistä kokonaan pois.

Sairausloma tarkoitti, että **noin 80 musiikkiluokkalaiselta** meni taas kerran yksi **esiintymistilaisuus** ja yksi **lukuvuoden kohokohdista: kuoroleiri**. Yksikään virkamies ei tainnut olla tästä moksiskaan. Koteihin lähetettiin kylmä ja asiallinen tiedote, että leiri peruuntuu, ikään kuin se olisi normaali osa elämää.

J.P:n laatimasta ilkeämielisestä päiväkirjasta oli selvästi luettavissa tarkoituksenhakuisuutta. Oli varsin selvää, että joku oli pelotellut häntä minulla, ja pyytänyt kirjaamaan kaikki “rikokseni” paperille. Nuori opettaja aloitti työn jo kuudentena päivänä lukuvuoden alettua, 18.8.2016. En tiedä kieliikö se pelosta vai vain innostuksesta, että hän teki Verroselle jo yhdentoista yhteisen työpäivän jälkeen työpaikkakiusaamisilmoituksen. Juuri taloon tulleelle opettajalle oli yllättävänkin selvää, että tällaisessa tilanteessa täytyy kääntyä työsuojeluvaltuutetun puoleen, eikä kenen tahansa niistä, vaan nimenomaan Margareeta Verrosen puoleen.

> Jälkikäteen sain tietää, että kun minulle annettiin työkuvauksessa tehtäväksi saada ala- ja yläkoulun opetuslinjaa yhtenäiseksi, ohjeistettiin kollegaani vetämään omaa linjaansa, “sanokoon Juri mitä vain” -ajatuksella

On sääli, että nuorta kollegaa johdettiin näin pahasti harhaan. Hänen kanssaan Anne, Muusat (näin kutsuivat itsestään kuusi ihanaa alakoulun musiikinopettajakollegaani) ja minä olisimme voineet kasvaa yhteen työkavereina ja nauttia oppilaidemme menestyksestä yhdessä – näin siis jos rehtorit olisivat olleet soveltuvia tehtäviinsä. Pätevä johtaja olisi tässä tilanteessa tajunnut, että oppilaiden eduksi on opettajien saumaton tiimityö, jonka seurauksena olisimme voineet ajatella näiden järjettömyyksien sijaan vaikkapa sitä Japanin matkaa.

Itse olisin rehtorina ollut onnellinen, jos olisin voinut jättää perehdyttämisvelvollisuuteni kokeneen musiikkitieteen tohtorin sekä Muusojen hoidettavaksi. Odotimme innolla saavamme uuden opettajan vuosien varrella hioutuneisiin kuoro-, orkesteri-, kamarimusiikki- ja leiritys-toimintoihimme.

Näissä olosuhteissa minä en uskaltanut kollegalleni mainita sanallakaan siitä, miltä näyttää Vaasan musiikkiluokkien linja alakoululla, ja miten siitä olisi mielestäni hyvä jatkaa. Aavistin

ja aistin minua ympäröivästä ilmapiiristä – kollegani päiväkirjasta silloin vielä mitään tietämättäkin – että minun odotetaan yrittävän ottaa tämä rooli, jolloin minua voidaan jälleen syyttää "työnjohdollisen tehtävän ottamisella".

Sittemmin lukuvuoden loputtua kyseinen opettajakin vaihtoi maisemia ja kertoi rehtorille kirjeitse, että "**Vaasa on sairas"**.

Jälleen minä jäin miettimään, miten olisi käynyt jossain isossa firmassa, jos uudelle insinöörille ei olisi saanut esitellä hänen työtään ja sitä edeltäviä vaiheita? Laki käyttää tästä sanaa **perehdyttämisvelvollisuus**. Sitäkin laiminlyötiin, taas kerran oppilaiden vahingoksi.

Palaan vielä kollegani päiväkirjaan. Teksti tulvii niinkin raskauttavia virkavirheitä, kuten:

" 21.8.2016 Juri kirjoitti rehtorille sähköpostilla perustelut miksi haluaa Annen mukaan kuoroleirille."

"7.9.2016 Juri laittoi viestiä seurakunnalle (Arto Lehtinevalle) ja anoi maksuvapautta kuoroleiristä kysymättä multa. Hän kirjoitti myös, että olisimme kuoron kanssa käytettävissä seurakunnan tilaisuuksiin vastapalveluksena."

"13.9.2016 Juri laittoi viestiä, että olenko ehtinyt katsella hänen työpöydällemme levittämää materiaalia (n. 15–20 eri kuoroteosta) ja kysyi, jos voisin ehdottaa niistä kappaleita, joita pidän tärkeinä lasten taitojen kehittämisen kannalta. Hän myös pyysi multa ehdotuksia kuorokappaleiksi."

" Leiriohjelmaan oli kirjattuna myös "nokkahuilut mukaan", vaikka nokkahuiluista emme olleet puhuneet missään vaiheessa."

Toivottavasti lukijanikin ymmärtää, että kyse on niin raskaista virkavirheistä, että näitä käsittelevään kokoukseen tarvittiin ainakin sivistystoimenjohtaja Christina Knookala, henkilöstöjohtaja Maarit Broms, koulunjohtajat Elise Hytönen ja Markku Nirkkonen, sekä rikkeet kirjannut kollegani. Näin vakavasta asiasta oli kyse.

Erityisen ikävää asetelmasta tekee se, että esimiesten kimppuuni usuttama nuori opettaja oli entinen oppilaani. Jo kolmas sellainen. Lukijani saattaa muistaa lintsaavan opettajan S.P:n, jota yritin Annen ja Ritvan kanssa auttaa. Näiden lisäksi oli vielä M.S., joka Nummelan hyvänä tuttuna tuli Vaasan hallinto-oikeuteen valehtelemaan.

Yhdestoista kuulemiskutsu, 5.4.2017

sama kuin edellinen, mutta se tuli kotioveni postiluukusta paperisena.

Kahdestoista kuulemiskutsu, 27.9.2017 (ks. aiempana)

Musiikin päätoiminen tuntiopettaja György Kadar on ilmaissut syksystä 2015 lähtien jatkuvasti tyytymättömyyttään vallitseviin olosuhteisiin oman työskentelynsä osalta. Työnantaja katsoo olosuhteiden olevan musiikin tuntiopettajan tehtäviin nähden

asianmukaiset. Kadar on tuonut esille asioita, jotka ovat hänen mielestään voineet työssä aiheuttaa hänelle psykososiaalisia kuormituksia.

Näin kolmikantakeskustelussa ratkaistiin esiin tulleet ongelmat eli:

aiheettomat ja rasittavat syytöskokoukset, kielto käydä omassa koulussani, se etten saanut avainta musiikkiluokkien nuotistoon ja varastoon, se etten saanut pitää musiikinopetustuntejani musiikkisalissa, se että minun piti raahata opetusvälineet ja oppilaiden pulpetit ja tuolit ennen opetustuntejani ja raahata ne sitten takaisin.

Toveri työantaja, kuten sosialismissa, tietää tässäkin *minun puolestani*, että nämä olosuhteet ovat mitättömän "tuntiopettajan tehtäviin nähden asianmukaiset".

6.10.2017

Unia

Ihminen on ihmeellinen. Ihmispsyyke kykenee vaikka mihin kummallisuuksiin.

Keskellä viime yötä heräsin taas kummalliseen uneen. Viimeksi olen lentänyt unessani lapsena. Nyt olin taas lentämässä. Pysyäkseni ilmassa minun piti räpytellä käsivarsillani vimmatusti, ja näin hengitykseni oli sen mukainen. Alhaalla minua seurasi suden kaltainen olento, kuin jahdaten haavoittunutta lintua. Mutta puiden oksat ylläni olivat liian tiheitä, ne estivät minulta pääsyn turvaan, latvojen yläpuolelle sinisen taivaan alle. Heräsin juuri kun olin vähällä jäädä kiinni. Yöpaita oli hikinen, ja käsivarren ja hartioiden lihakset kipeitä.

Aikaisemmin minulla on ollut muitakin unia, jotka aiheuttivat lihaskipuja. Vuosina 2011–2012 näin hyvin usein unta, jossa en voinut liikuttaa raajojani. Monta kertaa makasin raajat liikuntakyvyttöminä. Yritin liikkua, mutta kun se ei onnistunut, minut valtasi pakokauhu. Halusin kokeilla, olenko hereillä vai unessa, mutta se ei onnistunut ilman liikuntakykyä. Tahdoin huutaa apua, mutta edes äänihuuleni eivät kyenneet liikkumaan. Heräsin täydessä kauhussa, äänihuulet ja raajat kipeinä, yöpaita ja peitto litimärkinä.

Mikä voisi kuvata uhrin henkistä tilaa paremmin, kuin tällaiset unet? Koskaan aiemmin en olisi osannut kuvitella, että unet heijastaisivat näin tarkasti totuutta. Unet ovat todellista elämää toisissa raameissa. Melkein kuin taiteiden symbolit, tai paremminkin, kuin metaforat eli kokemuksen siirto toisiin muotoihin tai toisiin olosuhteisiin.

On selvää, että eläimetkin näkevät unta, mutta tapahtuuko niidenkin unessa kokemuksen muodonmuutos vai toistuuko elämä samanlaisena? Onko kokemuksen muodonmuutos vain meidän ihmisten etuoikeus?

> Publius Ovidiuksen (s. e.Kr. 43- Kr. j. 18) ja Lucius Apuleiuksen (Kr. j. 123-180) samannimisistä teoksista *Muodonmuutokset,* sekä sittemmin psykoanalyytikkojen tutkimuksista tiedämme, että ihmisten kokemat muodonmuutokset ovat moninaisia. Kansantiedettä tutkineet psykoanalyytikot C. G. Jung (1875–1961), Géza Róheim (1891–1953) ja Sándor Ferenczi (1873–1933) tulivat siihen johtopäätökseen, että unien tietyt troopit, kuten lentäminen, ovat nähtävissä arkkityyppeinä yli yhteiskuntien ja kansojen. Sama arkkityyppi on nähtävissä ihmisessä Siperian shamaanin transsissa,

> *Baba-Jaga* ja *Syöjätär* -saduissa, erilaisissa myyteissä, aina Australian muinaisasukkaista moderniin ihmiseen saakka. Jos Lukijani on kiinnostunut näistä asioista, suosittelen vahvasti em. tutkijoiden teoksia. Ne tarjoavat ällistyttäviä ja jännittäviä seikkailuja sielumme saloihin.

Lupaan kirjoittaa uhrin unista joskus lisää.

27.9.2017 Uhrin mielentila hänen saatuaan jälleen uuden kuulemiskutsun

Hallinto-oikeuden päätöksen (2015) jälkeinen kahdestoista kuulemiskutsu (27.9.2017) – uusi yritys kertoa asiasta

Jäimme viimeksi siihen, että piintyneen sinisilmäisenä ihmisenä olin alkanut jo uskoa, että nyt vihdoin saan asettua aloilleni. Huolimatta tottumastani syrjinnästä ja törkeistä rajoituksista, nyt saan – jos en nyt ihan Japanin matkaa suunnitella, niin edes jonkinlaisen työrauhan. Juuri silloin yhtäkkiä saankin taas uuden **kuulemiskutsun**.

> Pieni kertaus muistin virkistämiseksi. Ensin sain palata Onkilahden kouluun (2015), sitten sieltä minut "piti" siirtää Vöyrinkaupungin kouluun (2016) ja nyt (2017) minut "siirretäänkin" taas uuteen virkaan, jota ei ole olemassakaan. Kadarille annetaan tehtäväksi vetää olemassa olematonta kaupungin lapsikuoroa. Pesti alkaa kesken lukuvuotta, 16.10.2017, ja päättyy 2.6.2018. *Päättyy?* Tarkoittaako se sitä, että työsuhteeni päättyy myös? Sitä en tiedä. Perustelu:

"Musiikin päätoiminen tuntiopettaja György Kadar on ilmaissut ––", ks. 12. kuulemiskutsu.

Taas unettomia öitä. Raajat eivät suostu liikkumaan, avunhuuto ei suostu irtoamaan kurkustani. Hikinen herääminen. Puoli kolme. On pakko taltuttaa aivotoimintani väkevällä, jotta saan edes vähän kunnollista unta ennen huomista työpäivää. Jos sen tekee nyt, se ehtii palaa ja haihtua vielä ennen koulupäivää.

Herätessäni aamulla kehoni ja aivoni ovat täydessä puolustusvalmiudessa. Pulssi ja verenpaine ovat reippaasti koholla, ruokahalu nollissa. Aivoni painavat hommia täysillä ja tauotta. En saa millään onnistu siirtämään ajatuksiani muualle. Aivoni eivät suostu työstämään opetustyöhön liittyviä asioita tai jokapäiväisten asioiden hoitamista, vaan mielessä pyörii ainoastaan kuulemiskutsu. Mitä nyt tapahtuu? Miten käy Suomi 100 -konsertille, Vaasaan kutsutulle unkarilaiselle nuorisokuorolle, painoon lähetetylle oppikirjalle tai kuoroleirille (24.–25.10.2017)? Syötetäänkö oppilaille samaa pajunköyttä siitä, että leiri peruuntuu minun takiani? Miten käy tulevan kevään kilpailumatkojen, musiikkiluokkien 40-vuotissyntymäpäivien tai työn alla olevan historiikin? Miten käy minulle? Mitä tämä kuulemiskutsu tarkoittaa? Saavatko esimiehet näin tehdä? Mitä lakipykälät tästä sanovat? Mistä löytyy tähän sopiva pykälä, johon voisin vedota? Koska minulta löytyisi aikaa sellaisen etsimiseen? Osaisinko edes etsiä sellaista? En ole lainoppinut. Ja vaikka löytäisinkin, välittäisikö kukaan? Siirretäänkö minut täysin tarkoituksella sellaiseen tehtävään, jossa minun tiedetään epäonnistuvan? Ja senkö jälkeen sekä tehtävä että työni loppuu? Onko edes kuviteltavissa, että voisin väliaikaisen tehtävän jälkeen palaan musiikkiluokille? Uskallanko mennä kuulemistilaisuuteen? Mitä jos siellä odottaakin irtisanominen, kuten vastaavassa tilanteessa v. 2011. Jos haluan säilyttää työpaikkaani, jääkö minulle mitään muita vaihtoehtoja, kuin jäädä sairaslomalle. Silloinhan, kun en v. 2012 kuulemistilaisuudessa

suostunut allekirjoittamaan minulle ennalta tuntematonta “sovintosopimusta”, jonka mukaan minä muka toimin väärin, tehtiinkin tästä varoitus, joka riitti virkemieskoneiston mielestä myöhemmin irtisanomiseen. Tullaanko nytkin menettelemään samalla tavalla?

Uhrin vaisto käskee varautumaan, mutta tämä joutuu pohtimaan satoja erilaisia mahdollisia reaktioita sadoista eri näkökulmista (omasta, oppilaiden, sovittujen asioiden, esimiesten mahdollisten vastareaktioiden, kollegoiden, koulun, vanhempien, musiikkiluokkatoiminnan, ja niin edelleen). Eikä hän voi suuttua, pamauttaa, kertoa toisille, ei oppilaille, ei vanhemmille (asiakirjalle laitettiin tavan mukaan: *“Salainen”).*

Lyökö Lukijani kanssani vetoa, että esimiesten aivojen hyvinvointia eivät tällaiset asiat horjuta? Lyödäänkö vetoa, että uhrin unettomien öiden aikana he nukkuvat makeasti? Maailma näyttäytyy heille paljon yksinkertaisempana. Mitä väliä, miten oppilaiden, musiikkiluokkien tai juhlien käy? Ketä se kiinnostaa? Tai jos koko heidän suunnitelmansa osoittautuu laittomaksi? Mitä väliä silläkään loppujen lopuksi on? Eivät he joudu siitä tilille. Juuri tästä on nyt nähty kristallinkirkas esimerkki: irtisanominen ja sitä edeltävä kymmenen vuotta kestänyt ajojahti todettiin *tahattomaksi*. Esimiehet eivät ole korvausvelvollisia, kaupunki(laiset) saa maksaa viulut. Ei virkamiehiltä voi mennä työpaikka, toimeentulo tai asunto. Heille ei käy kuinkaan. Miksi heidän pitäisi pelätä tai edes yrittää toimia oikeudenmukaisesti.

Terveyteni oli tässä vaiheessa jo sen verran rappeutunut, että se ratkaisi nämä pulmat. Jäin sairaslomalle, vaikka asianajaja sanoi, että tällä kertaa olisi edukseni mennä hänen saattamanaan kuulemistilaisuuteen. Vaikka tämä ratkaisu oli ainoa vaihtoehto, toi se mukanaan uusia murheita. Miten käy oppilaille ja kaikille suunnitelmille. Kuka maksaa yli 3000 euron laskun leirikeskukselle, jos leiri peruuntuu? Kirjoitanko vanhemmille? Jos kirjoitan, syytetäänkö minua virkasalaisuuksien vuotamisesta, kuten vuonna 2011? Voiko vanhempiin luottaa? Varoitanko vanhempia vai olen vaiti, että he ovat menettämässä lastensa leiritysrahat?

Kello on jo 1:50, nyt pitää saada nukuttua! Minulla on huomenna opetustunteja, ja siellä on esitettävä kokonaista ihmistä. Jätän tähän väliin vähän lukemista, nimittäin asianajajan vastauksen, eli juristin käsityksen saamastani kutsusta ja tulevaisuudestani. Jos tekstin teknisyys puuduttaa, sen voi kaikin mokomin hypätä yli.

Lilla auttamassa muistamaan, mikä elämässä on tärkeintä

Laitan tähän tämän kirjelmän velvollisuuden pakottamana, mutten suosittele sen lukemista:

Asia: Gyorgy Kadar / määräaikainen siirto toiseen virkaan

Kadar toteaa 27.9.2017 päivätyn kirjeenne johdosta seuraavaa:

Kadar vastustaa työnantajan esittämää siirtoa toiseen virkaan. Siirron perustelut eivät ole asianmukaiset. Lisäksi uutta virkaa ei ole yksilöity eikä tehtävän toteuttaminen ole todennäköisesti edes tosiasiassa mahdollista.

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 24 §:n 2 momentin mukaan viranhaltija voidaan perustellusta syystä siirtää enintään vuoden määräajaksi oman työnantajan toiseen virkasuhteeseen, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää ja jota voidaan pitää hänelle sopivana, edellyttäen, ettei viranhaltijan varsinainen palkka vähene.

Edellä mainittua lainkohtaa koskevassa hallituksen esityksessä (HE 196/2002) todetaan, että kysymys on lähinnä viranhaltijan siirtämisestä hoitamaan määräajaksi sijaisuutta tai avoinna olevaa virkasuhdetta kunnan tehtävien hoidon turvaamiseksi. Viranhaltijan siirtäminen edellyttää, että virkasuhde, johon hänet siirretään, on hänelle sopiva.

Määräaikaisen siirron perusteet

Työnantaja on perustellut siirtoa sillä, että Kadar on toistuvasti tuonut esiin tyytymättömyyttään vallitseviin työolosuhteisiinsa sekä katsonut, että niistä aiheutuu vähintäänkin psykososiaalista kuormitusta. Lisäksi on vedottu myös sairauspoissaoloihin vuosina 2016 ja 2017. Edelleen perusteena on viitattu opetustyön sujuvuuteen ja toimivuuteen Vöyrinkaupungin koulussa sekä siihen, että Kadarin näkemykset poikkeaisivat opetussuunnitelman mukaisesta opetuksesta.

On riidatonta, että Kadar on tuonut esiin tyytymättömyyttään kesäkuussa 2015 annetun KHO:n päätöksen jälkeisiin työolosuhteisiin, koska kaupunki on laiminlyönyt turvata Kadarin työhön paluun siten kuin päätöksen täytäntöönpano edellytti. Kadar on ensin saattanut nämä puutteet syksyllä 2015 työsuojelun käsiteltäväksi ja edelleen kantelumenettelyllä keväällä 2017 Aluehallintoviraston käsiteltäväksi, koska epäkohtiin ei ole puututtu asianmukaisella tavalla. Kadarille on muun muassa osoitettu tarpeettomia työtehtäviä, annettu lukujärjestys vasta koulun jo alettua sekä vuonna 2015 että 2016. Lisäksi häneltä on evätty pääsy musiikinopetuksen takia tarpeelliseen välineistöön ja tiloihin. Näitä seikkoja on selostettu tarkemmin 7.9.2017 Aluehallintovirastolle toimitetussa vastineessa.

Kadar katsoo, ettei virkasiirron perusteena voi olla se, että hän on käyttänyt oikeuttaa kantelumenettelyyn työnantajan toimista. Edelleen syyslukukauden 2017 osalta voidaan todeta, että Kadar ei ole ollut tyytymätön työolosuhteisiinsa muuten kuin pyytämällä saada käyttöönsä musiikinopetukseen soveltuvan työtilan, musiikinopetuksen mahdollistavia työvälineitä sekä pääsyä niihin. Edelleen Kadar on, samoin kuin oppilaiden vanhemmat, tuonut esiin huolensa siitä, että Onkilahden koulun oppilaat tulevat Kadarin musiikkitunnille ilman valvontaa vilkasliikenteisen kadun yli sen vuoksi, että Kadarilta

on estetty pääsy Onkilahden koulun musiikkiluokkaan. Mitään ongelmia esimerkiksi muiden musiikinopettajien kanssa Kadarilla ei ole ollut syksyn 2017 aikana eikä hänen tietoonsa ole saatettu eriäviä näkemyksiä ennen kuin nyt käsiteltävänä olevan asian yhteydessä.

Kadarin viimeisin sairasloma keväällä 2017 liittyi psyykkiseen kuormitukseen työnantajan taholta häneen kohdistuneen epäasiallisen menettelyn johdosta, johon Aluehallintovirasto ottaa kantaa.

Janette Pastuhoviin liittyvä työsuojeluasia ei ole ajankohtainen, koska Pastuhov ei työskentele enää Vöyrinkaupungin koulussa. Kadar viittaa tältä osin 12.5.2017 antamaansa vastineeseen. Vuonna 2016 syksyllä pidetyissä kokouksissa käsiteltiin lähinnä yhteistyötä Kadarin ja Pastuhovin välillä, eikä kokouksia pidetty Kadarin toiminnan oikaisemiseksi.

Olette yksilöimättömästi viitanneet perusteena opetussuunnitelman toteutumiseen. Kadar ei ole toiminut vastoin opetussuunnitelmaa eikä häntä ole huomautettu lukuvuoden 2017 aikana opetussuunnitelmasta poikkeavasta opetuksesta. Perusteluistanne ei ilmene, millä tavalla Kadar olisi toiminut vastoin opetussuunnitelmaa. Kadarilla saattaa olla opetussuunnitelmasta poikkeavia näkemyksiä, mutta se ei ole vaikuttanut hänen opetukseensa. Kadar huomauttaa, että myös aiempaa irtisanomista koskien tuomioistuinten toimesta todettiin, ettei kaupunki ollut esittänyt perusteitaan riittävän yksilöidysti. Nytkään Kadarille ei ole ennen kuulemiskutsua 27.9.2017 tuotu lainkaan esiin eikä nytkään yksilöidysti sitä, miten työnantaja katsoo hänen toimineen moitittavasti. Työnantajan menettely on tältä osin toistuvasti erityisen moitittavaa.

Edellä mainitun perusteella voidaan todeta, että Kadarin siirtämiselle määräaikaisesti toiseen virkaan ei ole esitetty perusteltua ja asianmukaista syytä. Työnantajan tarkoitus ei vastaa lainkohdan tarkoitusta sijaisuuksien hoitamiseen tai kunnan tehtävien turvaamiseksi. Työnantaja ei voi käyttää direktio-oikeuttaan mainitsemillaan yksilöimättömillä ja aikaisempiin lukuvuosiin liittyvillä perusteilla.

Uusi vällaikainen virka

Uudeksi tehtäväksi ehdotetaan kokeilevaa kerhotoimintaa projektiluonteisesti lasten ja nuorten laulu- ja kuorotaitojen kehittämiseksi kouluissa. Kuoroharjoitukset pidettäisiin Draama-salissa tai vaihtoehtoisesti keskustan koulujen tiloissa. Tehtävää perustellaan myös sillä, että muutkin kuin musiikkiluokille hakeutuvat oppilaat saisivat mahdollisuuden osallistua kuorotoimintaan ja kehittyä kuorolaulutaidoissaan. Kulttuurijohtaja Sanna Bondaksen mukaan tehtävän käytännön sisältöä ei ole suunniteltu vielä valmiiksi eli koko virkaa ei ole vielä edes olemassa eikä ilmeisesti mitään virallisia päätöksiä siitä ole edes tehty.

Kerhotoimintaan osallistujia ei ole kartoitettu eikä kaupungilla ole tiedossa, onko oppilailla tällaiseen vapaaehtoistoimintaan halukkuutta. Esimerkiksi viime lukuvuonna Onkilahden ja Vöyrinkaupungin kouluissa tarjottiin lapsille mahdollisuutta bändikerhoon, mikä on monelle nykyisin houkuttelevampi vaihtoehto. Osallistujia oli 3-4. Lisäksi monessa koulussa on omaa kuorotoimintaa. Edelleen käytännön toteutus lienee mahdotonta, koska eri koulujen oppilaiden tulisi olla paikalla samaan aikaan, muutoin kuoro ei voi harjoitella. Epäselvää on myös, miten Kadarin työvelvoite 9 tuntia viikossa täyttyisi tällä tehtävällä. Toiminnalle ei ole myöskään tiloja valmiina.

Todettakoon vielä, että Kadarin nykyisessä musiikinopettajan toimessa musiikkiluokat osallistuvat tänä lukuvuonna Kadarin aloitteesta Suomi 100 –konserttitilaisuuteen, minkä lisäksi unkarilainen nuorisokuoro tulee Vaasaan vierailulle. Kadar on myös mukana oikeutetusti järjestämässä Vaasan musiikkiluokkien 40. syntymäpäivää, johon on tekeillä historiikki ja CD-levy. Keväällä 2018 on tarkoitus osallistua valtakunnalliseen kuorokilpailuun. On erittäin epätodennäköistä, että näihin tehtäviin pystyisi ja

ehtisi lukuvuoden tässä vaiheessa perehtyä Kadarille hankittava sijainen, joten käytännössä tämä tarkoittaa, että musiikkiluokkien toiminnan kannalta tärkeät suunnitelmat jäävät toteutumatta.

On täysin selvää, että kyseessä ei ole sellainen sopiva tehtävä, mihin Kadar pitäisi siirtää kaupungin tehtävien turvaamiseksi. Ilmeisesti syynä on Kadarin menettely hänen työturvallisuuslain mukaisten työolojen turvaamiseksi ja työnantajan haluttomuus järjestää ne asianmukaiseksi ja Korkeimman hallinto-oikeuden edellyttämiksi. Kadarin käsityksen mukaan työnantajan toimesta jatkuu edelleen työturvallisuuslain 25 ja 28 §:n vastainen menettely.

Kun otetaan erityisesti huomioon, että syksyn 2017 aikana ei ole ollut työnantajan väittämiä ongelmia Vöyrinkaupungin koulun työyhteisössä, määräaikainenkaan siirto

toiseen virkaan ei tule kysymykseen.

Vaasassa, 5.10.2017

Uusi yritys, 20.5.2020:

Yritän siis uudestaan ryhdistäytyä ja kertoa, mistä on kyse. Esimiehet miettivät edelleen, miten pääsisivät minusta eroon. Tällä kertaa he keksivät, että laitetaan Kadar johtamaan lapsikuoroa, joka toimii Vaasan koulujen ulkopuolella, vaikka kaupunginkirjastossa. Ai ei Vaasassa ole sellaista kuoroa. Ei haittaa. Kadar voi vaikka yrittää itse koota sellaisen! Ei harmainta aavistustakaan, olisiko vaasalaislasten joukossa tällaiseen halukkuutta, tuskinpa Kadar tässä onnistuu. Joka tapauksessa, pesti on määräaikainen 2.6.2018 asti, jonka jälkeen työsuhde kaupungilla loppuu. Sitten se on ”Hei hei Juri!” Asianajajani vastasi tähän uudempaan sekakokouskutsuun.

“*Työnantaja on valmistelemassa päätöstä musiikin päätoimisen tuntiopettajan György Kadarin määräaikaisesta siirtämisestä ajalla 16.10.2017–2.6.2018 nykyisestä tehtävästä tuntiopettajan nimikkeellä kokeiluluontoisesti kerhotoimintana käynnistettävän, kaikkien peruskoulujen oppilaista koottavan lapsikuoron johtajan ja ohjaajan tehtäviin.*

Lähiesimiehenä ko. ajan toimii kulttuurijohtaja Sanna Bondas (entinen oppilaani, G. K.) *ja sijoituspaikkana kulttuuritoimen tilat kaupunginkirjastossa. ––*

Perustelu:
“*Musiikin päätoiminen tuntiopettaja György Kadar on ilmaissut syksystä 2015 lähtien jatkuvasti tyytymättömyyttään vallitseviin olosuhteisiin oman työskentelynsä osalta. Työnantaja katsoo olosuhteiden olevan musiikin tuntiopettajan tehtäviin nähden asianmukaiset. Kadar on tuonut esille asioita, jotka ovat hänen mielestään voineet työssä aiheuttaa hänelle psykososiaalisia kuormituksia.*”

Toisin sanottuna, jos Kadar valittaa, että hänellä ei ole pääsyä työvälineisiin, ja että hänen pitää raahata joka tunti pulpetit ja tuolit oppilaidensa alle, ei tämä ole osoitus puutteellisista olosuhteista, vaan voidaan ainoastaan todeta Kadarin olevan tyytymätön. Olihan työnantajani kommentti kolmikantakeskustelussa: “Tuntiopettajan tehtäviin nähden (nämä) olosuhteet ovat asianmukaisia.” Minusta tässä lauseessa on rivien välissä luettavissa halveksuntaa työtäni kohtaan. Olkoon Kadar kiitollinen, että toistaiseksi hän vielä saa raahata pulpetteja, ja saapua mitä nöyryyttävämpiin kuulemistilaisuuksiin. Ratkaisu on Kadarin siirto olemattoman lapsikuoron johtajaksi. Kysymykseeni siitä, miten virkamiehet aikovat saada kesken

koulupäivää lapset siirrettyä keskustassa sijaitsevaan kaupunginkirjastoon, vastattiin, että kaupunki maksaa taksikuljetukset kuorolaulajaksi haluaville oppilaille kesken koulupäivää kaikista kouluista kirjastoon ja takaisin.

Tässä kerroin vain 3–4 esimerkkiä siitä, miten aivoni – halusin tai en – työstävät yhtä ja ainutta samaa episodia uudestaan ja uudestaan. Sama kaava tulee kuitenkin toistumaan vielä kymmeniä kertoja. Siitä tuskin lienee mielenkiintoista lukea yhä uudestaan ja uudestaan.

Kolmastoista kuulemiskutsu tuli 12.1.2018.

Valitettavasti joudutte jännittämään vielä hetken. Tähän väliin muita aiheita:

25.10.2017 Tänään on Vaasan Musiikkiluokkien vanhempien Tuki Ry:n vuosikokous. Aiheena olisi Vaasan musiikkiluokkien 40-vuotisen juhlakonsertin järjestely ja se, miten oppilaat joutuvat jälleen kärsimään Kadaria kohtaan käydyn hyökkäyssodan johdosta. Vaasan Musiikkiluokkien Tuki Ry on vuosien varrella oppinut karvaalla tavalla tuntemaan Vaasan sivistys- ja opetustoimen esimiesten todelliset puolet. Ry:n aikaisempi puheenjohtaja I.H. tuli vuonna 2013 Vaasan hallinto-oikeuteen todistajaksi. Se, mitä hän kertoi, tuli minulle järkytyksenä. Hallinto-oikeudessa hän kertoi asioita esimiehistä, joista hän – säästääkseen minua – aikaisemmin ei ollut minulle puhunut. Seuraavilla sivuilla esitän otteita näistä hallinto-oikeudessa esiin tulleista asioista.

Vuotojupakka ja muita aiheita (alkujaan 2011)

Eräänä päivänä loppusyksystä 2010 Ritva tuli luokseni kertomaan, että hän ei saa Nummelalta enää musiikkiluokkaa. Edessäni seisoi opettaja, joka oli ollut mukana musiikkiluokkien alkuajoista lähtien, joka kävi Unkarissa saakka kouluttautumassa Kodály-menetelmään, joka oli musiikkiluokkien sielu ja sydän. Rehtori Kari Nummela asetti hänet valinnan eteen: normaali ensimmäinen luokka tai normaali kolmas luokka. Tämän valinnan Ritva joutui tehdä vain vuotta ennen eläkeikäänsä.

Siinä vaiheessa minä olin jo tiiviin tarkkailun alla, enkä siksi uskaltanut kertoa asiasta muille. Tuki Ry:n puheenjohtajalle I.H:llekaan en sanonut mitään muuta, kuin että: “Voisitko soittaa Ritvalle?” Hän soitti, ja Ritva ilmeisesti kertoi hänelle, mistä oli kyse. I.H. lähetti viestin Tuki Ry:n hallituslaisille, jossa hän kysyi, haluaisivatko he keskustella asiasta. Olin ällistynyt kuullessani, että eräs hallituslaisista välitti tämän viestin Nummelalle. Aloin ymmärtää tämän teon syitä vasta, kun kyseinen hallituslainen oli sanonut toiselle hallituslaiselle, että *Nummelan charmi upposi häneen kuin veitsi sulaan voihin*.

> Sanavarastoni karttui taas uudella ilmaisulla: “veitsi sulaan voihin”, hieno vertauskuva.

Mutta mitä I.H. olikaan sanonut Vaasan hallinto-oikeudessa?

VAROITUS: Seuraavan jakson lukeminen tappaa motivaation lukea tämän työn loppuun. Jos olo alkaa käydä kärsimättömäksi, kannattaa tämä jakso hypätä yli.

MUISTUTUS: Arvoisa Lukijani! Tulossa on raju kannanotto täynnä voimakkaita tunnelatauksia. Sallikaa minun sen takia muistuttaa etukäteen: En ottanut seuraavia oikeusistunnon otteita tähän työhöni mukaan saadakseni kostonhimoisesti nauttia kanssanne virkamiesten ja toisen koulun opettajan nolaamisesta. Olen liittänyt ne tähän näyttääkseni, kuinka tällainen johtaja ja hänen hovinsa voivat pahimmillaan käyttäytyä.

Juuri tämän tavoitteen takia olisin halunnut kirjoittaa koko tarinani ilman nimiä, mutta resursseillani se oli mahdotonta.

Musiikkiluokkien ongelmat ja vuotojupakan tapahtumaketju vanhempien silmin Vaasan hallinto-oikeudessa

I.H. = Vaasan musiikkiluokkien vanhempien Tuki Ry:n pj. syksy 2007 – tammikuu 2011

Otteita Vaasan hallinto-oikeuden julkisesta äänitteestä (sanatarkka transkripti), 23.5.2012

Aiheena kouluviraston kielto Kadarille osallistua vapaan siviilijärjestön, vanhempien tuki ry:n kokouksiin:

9:52 Kadarin asianajaja (K. aa): Piditkö opettajien läsnäoloa (hallituksen kokouksissa, G. K.) tärkeänä?
I.H: Se oli aivan ehdotonta, koska jo hallituksen kokouksessa yritetään päätöksiä tehdä, jos esittelijällä on puutteelliset tiedot (...), niin niitä päätöksiä ei voi viedä loppuun (...) kuka mitäkin projektia hoiti, oli ainut oikea henkilö vastaamaan, että mitä siihen liittyi. (...) sen takia on äärimmäisen tärkeä, että just kyseinen henkilö (eli esim. musopettaja, G. K.) oli ollut sitä esittelemässä.

K. aa: Oliko tämä käytäntö ollut jo aikaisemmin?
I.H: Se on ollut aina, siitä alusta (2008 G. K.) asti (...).

Aiheena yläkoulun rehtorin päähänpisto, että hän ei suostu yhteistyöhön Kadarin kanssa

12:50 K. aa: Puhuttiinko näistä (ala- ja ylä- G. K.) koulujen yhteistyöstä koskaan? (Tässä vaiheessa, sen jälkeen, kun kävi ilmi, että Anne ja minä autamme lintsaavaa nuorempaamme, minulla oli kieltoa lähestyä yläkoulua. G. K.)

I.H: Minulla on sellainen ikävä muistikuva, että silloin 2008 kesän alussa yläkoulun rehtorille olin sanonut, olisi tärkeä, että yhdessä keskusteltaisiin, että olisi ne kaikki opettajat (eli myös Kádár, G. K.), alakoulun ja yläkoulun opettajat ja sitten olisi tuki ry:n hallitus ja vaikka yläkoulun rehtori paikalla. ––

17:30 Ja suoraan sanottuna, meillä on myös ollut (Vöyrinkaupungin koulun rehtori, G. K.) Pirkko Käräjämäen kanssa keskusteluja ja hän sanoi minulle ihan suoraan, että **hän ei samaan pöytään Juri Kadarin kanssa istu. –– Ihan suoria lainauksia.** Et mä koen hyvin vahvasti, että tämä koko soppa on ollut niin hankalaa just sen takia, että sitä yhteisen pöydän ääreen istumista ei vain ole jostain syystä sitten saatu aikaan.

Aiheena oppilaiden valitukset yläkoulun lintsaavan opettajan laiminlyönneistä

18:30 K. aa: (...) kokouksissa, oliko siellä tällaista syyttelyä?
I.H: Kokouksissa tuli käytännön (**yläkoulun opettajan lintsaamis-**, G. K.) **asioita** esiin. (...) Niitä epäkohtia toi vanhemmat jälkikasvuiltaan tai sitten (...) muhun otti yhteyttä joku vanhempi, ottiko joku lapsikin, että **lapset valittaa** (...). Sitten siellä käsiteltiin paljon sitä asiaa, kun yläkoulun puolelta tuli vanhempien kautta (...) **lapset oli tuoneet vanhemmille huolta siitä ja oikeastaan tuskastuneisuutta siitä, että yläkoulun opetuksessa oli lasten mielestä puutteita. Kyllä siitä puhuttiin monta kertaa.**

19:25 K. aa: Oliko siinä syyttelevä henki?
I.H: En mä koe, että siinä syyttelevää henkeä olisi ollut, että varmaan sen voi ajatella syyttelevänä henkenä sillä tavalla, että jos ne "syytökset" lainausmerkeissä **useasti oli asioita, jotka liittyi yläkouluun ja yläkoulussa oli käytännössä yksi musiikinopettaja,** siinä mielessä voi ajatella, että ... tai joku voi sitä tulkita syytöksenä. (...) Mutta kyllä, minä puheenjohtajana todellakin pyrin siihen, että asiallisessa linjassa mentäisiin.

20:40 K. aa: Oli tässä puhetta yhteisen pöydän ääreen istumisesta. Mitenkä alakoulun siihen suhtautui?
I.H: Alakoulun opettajat olivat (...) tosi ahdistuneita. (...) **Mä itsekin olen kokenut paljon ahdistusta. Mua ahdisti se asia, että vaikka kuinka alakoulun opettajat yhdessä istua tätä asiaa ja puida, siihen ei suost..., siihen ei tullut tilaisuutta. Mä koen, että alakoulun opettajat kärsi siitä aivan hurjasti.** Ja mä koen, että tämä on niin ikävä tilanne, että näin monta vuotta on mennyt ja nyt vasta tämä asia käsitellään, joka olisi pitänyt silloin heti käsitellä v. 2008.

21:30 K. aa: Halusiko Juri istua yhteiseen pöytään?
I.H: Ehdottomasti.

22:00 K. aa: Minkälaista (...) yhteistyö Kadarin kanssa oli?
I.H: Se on ollut erittäin rakentavaa, positiivista ja hyvää mun mielestä. (...) **Ne oli aikoja, jolloin ollaan innovoitu hirveästi, ollaan saatu hirveästi aikaan. Mulla ei ollut ikinä mitään ongelma. (...)**

Aiheena yhteinen opetussunnitelma ja opetuksen jatkuvuus

23:45 K. aa: Opetussuunnitelmasta kysymys, mitä siitä voit ....
I.H.: Tosiaan. Hallituksessa sitä alettiin ajamaan eteenpäin sitä opetussuunnitelma-asiaa. (...) Me ruvettiin opetusviraston (...) suuntaan sitä myöskin viemään, että eikö sitä voitaisi edistää. (...) Sitten (...) yläkoulun opettaja oli virkavapaalla vuoden. (...) Sitten mä opetusvirastossa kävin ajoittain keskusteluita Swanljungin ja silloisen Merja Krookin kanssa. Puhuttiin siellä keskusteluissa tästä opetussuunnitelman viemisestä ja (...) katsoin vanhoja muistiinpanoja(ni), että siellä **Harry on sanonut mulle, että meidän tapaamisessa, että "Jurin kanssa ei päästä sopuun näistä asioista"**. Siitä innottuneena rupesin Jurin kanssa tosi paljon tätä keskustelemaan ja siitä tätä, kun mä ymmärsin, että ongelma oli se, että Harry sanoi, että Juri on niin vahva mielipiteissään, että hän haluaa tehdä omalla tavalla sen opetussuunnitelman. Ja sitten keskustelin Jurin kanssa. (...) **Juri sanoi, että ei**

hänellä ole mitään muita "vaatimuksia" siteerausmerkeissä jos "vaatimuksia" voi sanoa tai mitään muuta toivetta, että se opetus etenee johdonmukaisesti ja etenee, että se opetus menee eteenpäin. (...) ja sitten menin Harry Swanljungin puheille, (...) ja sanoin Harrylle, että Jurin kanssa puhunut tästä paljon, eikä Jurilla ole minkäänlaisia ongelmia, että hän haluaisi omalla tavalla tämän viedä, että nyt on hyvä maaperä tehdä se OPS. Että tilanne on hyvä nyt. Ja tähän minun saamani vastaus oli röhö-nauru, halveksiva katse ja kommentti, että Jurin kanssa tästä ei pysty ikinä sopimaan. Mä koin sen äärettömän pahana. **Mulle tuli todella paha mieli.** Siitä, että mä oon käyttänyt tähän aikaa todella paljon. (...) **Tilanne jäi tähän röhö-nauruun vain. Mulla on kurja mieli siitä.**

Aiheena kaikenlaista

27:30 K. aa: Sitten on käsitelty ns. vuoto-asiaa. Tiedät mitä tarkoitan.
I.H.: Mä voisin ehkä kertoa, tätä ... mun puheenjohtajaurani aikana mulle tuli sellainen käsitys ylipäätänsä tästä asioiden hoidosta, että **missä on ammatillisuus, että asioita hoidetaan puskien kautta ja silkalla tunteella,**

(...) ensimmäinen ongelma oli. Mä olen lähettänyt jonkun kirjeen joskus keväällä 2008:ko Pirkko Käräjämäelle ja opetusvirastoon (...) just näistä, opetuksen tasosta yläkoulussa, siihen on suhtaudu ... tai siis **asiaa ei ole otettu sillä tavalla, että okei, meillä on ongelma, ruvetaan selvittämään, hoidetaan sitä, vaan sanansaattajaa taas pistetty sitten syylliseksi. Minä oon saanut siitä nuhteita, että mitä minä nyt näin teen. Tämä oli vain pieni alkusoitto.** (...) Sitten oli kaksi episodia, joista **mä oon saanut kutsun opetusvirastoon, näiden episodien päätteiksi nuhteluun ja minua on käsket... tai kehotettu eroamaan tuki ry:n puheenjohtajuudesta.** (Kirjoitan vain vahvistaakseni: Lukijani luki oikein: kouluviraston virkamiehet kehottivat suomalaisen vapaan siviilijärjestön puheenjohtajan eroamaan. G. K.)

Ensimmäinen tuli siitä, kun 2009 marraskuussa mä laitoin eteenpäin tuki ry:n hallituksen kokouksen läpitulleen asian ... Mulle soitti yksi äiti (...) soitti minulle, ja sanoi, että **lapset yläkoululla 8. luokkalaiset on tosi kyllästyneitä opetuksen tasoon siellä, että mitä tehdä. Lapset ovat käyneet juttelemassa rehtorin kanssa ja ovat tosi turhautuneina tulleet sieltä tapaaamisesta, rehtori ei heitä ... he kokivat, että he eivät saaneet sieltä mitään,** ja äiti kysyi, että mitäs nyt voisi tehdä, että lapset ovat keränneet tämmoisia kommentteja siellä luokassa liittyen tähän opetukseen ja siinä oli kipakkaa kommenttia, oli siinä positiivistakin kommenttia, mutta mä sanoin, että (...) tuu nyt käymään siellä tuki ry:n hallituksen kokouksessa. Me voimme hallituksessa miettiä, mitä tälle asialle tehdä. (...) Päätettiin sitten, että (...) tee niistä kooste (...) ja me voidaan toimittaa ne sitten eteenpäin. Minä lähetin hallituslaisille, muutamalle aktiiviselle vanhemmalle, (...) rehtoreille, opetusvirastoon (...). Sitä ennen kyllä lähetin sen Harrylle, että mä oon aikomassa lähettää tätä eteenpäin. Lähetin sen, ja siitä seuraavaksi sitten mulle tuli sitten kohta viesti Merja Krookilta, että nyt tämä asia pitää rauhoittaa. Että asiasta on hermostunut Kuula-opiston rehtori, jolle en ole lähettänyt sitä. Ja kaikki on tolaltaan tästä asiasta. Ja nyt täytyy sähköpostin ja yhteydenoton loppua yläkoulun rehtorin kanssa. Nyt sitä yhteydenpitoo ei saa pitää. Että tavataan pian.

Ja sitten tavattiin, sitten mut nuhdeltiin, että kuinka mä herra jestas toiminut, voinut tehdä näin typerästi, että tällä lailla olen toiminut, että munhan olisi tietenkin pitänyt ohjata tämä äiti opetusvirastoon.

No, **mä koin tämänkin hyvin ikävänä, mä oon vapaaehtoisjärjestön puheenjohtaja, vanhempi, mä meen, niin kuin menisin työnantajan nuhteluun jonnekin opetusvirastoon. Semmos… naurettavaa, suoraan sanottuna, että kuinka … me ollaan kuitenkin yhdistys. Ja se, että sanansaattaja on taas tässä ongelmana. Että ei puututtu yhtään siihen, että mikä se oli se gallup (eli oppilaiden valitukset yläkoulun opetuksen tasosta, G. K.) siellä. Mutta siellä kun olin juttelemassa, minulle sanottiin, että Merja Krook ja Harry Swanljung oli paikalla, että tämä gallup täytyy olla Jurin aikaansaannosta. Suorilla sanoilla minulle sanottiin siellä. Minä olen huoltaja. Ja minulle mustamaalataan tällä tavalla opettaja. Minä koin sitä todella ahdistavana. (33:07)"**

> Sanalla Gallup I.H. tarkoitti, että lapset ovat tehneet keskenään kyselyn yläkoulun opetuslinjasta ja sen tasosta, sekä opettajan poissaoloista. Vastauksia tuli useita kymmeniä. Kaiken takana täytyi siis olla minä, vaikka en ollut kertaakaan käynyt seuraamassa kyseisen opettajan opetusta, enkä saanut olla yhteydessä oppilaisiin. Tietenkin minun oli silti täytynyt olla *masinoimassa* tätä gallupia. Tosiasiassa en tiennyt asiasta mitään. G.K.

33:10 K. aa: **Onko sinulla tietoa, että oliko tämä gallup jonkun masinoima?**
I.H.: **No, ei se voinut olla kenenkään masinoima, jos tämä äiti ottaa muhun yhteyttä, ja sanoo, että lapset on tehneet tällä tavalla. Ja lasten liput ja laput on siinä kasassa, kun tämä äiti tuo sen kokoukseen.**

33:45 K. aa: Te olette siviilijärjestö. Oliko tämä kumminkin teille tärkeä, että yhteistyö koulujen välillä pelaa.
I.H.: No, ehdottomasti. Mutta myöskin, kun me ollaan tämmonen tukiyhdistys, niin kyllä se tarkoittaa myös, että me ajetaan myös etuja ja jos on epäkohtia, kyllä me halutaan myös, että niitä … että kuka sitten sitä asiaa ajaa, jos ei meidän yhdistys. **Että kyllä tuntuu tosi omituiselta, me saadaan nuhtelut ja puheenjohtaja käsketään eroamaan siinä vaiheessa, jos ollaan vaan tuomassa sitä viestiä.** Kautta rantaan viestiin ei tartuttu, mutta viestin viejä ammuttiin.

Aiheena "virkasalaisuuksien" vuoto

Vuosi eteenpäin (2010). Ollaan joulukuussa. (…) Seuraavan syksyn opetusasioista oli kysymys. Ritvalla oli 6. lk. lopettamassa keväällä, ja Ritvalle piti tulla tieto, että mitä hän syksyllä voi tehdä. Asia oli niin kuin auki. Ritvalla olisi ollut viimeinen vuosi ennen eläköitymistä ja yhtäkkiä, kun hän oli olettanut, että normaalin kaavan mukaan (…) samaan tyyliin jatkanut, ja oli sitten tullut sellaista tietoa, ettei hän sen normaali kaavan mukaan menisikään, niin kuin aina on menty, vaan nyt hän menisikin joko eka luokan opettajaksi, mitä hän ei oo tehnyt ikinä, kun musiikkiluokat on ollut vain 3:sta 6:nteen; tai sitten hän ottaisi … jonkun muun musiikkiluokan. (…) Sitten kun mä tästä, (…) että joo, se liittyy semmosiin asioihin, että siellä henkilökemiajuttuja, minkä takia sitten näitä luokkia on vaihdeltu.

36:28 Tästä lähti vyörymään lumipallo. Mä lähetin kirjeen hallituksen jäsenille ainoastaan henkilökohtaisesti, että nyt oon saanut tietooni, että alakoulun rehtori olisi näitä luokkia ruvennut tavallaan luokkavalintoja ruvennut muuttelemaan sellaisiin syihin perustuen, jotka ei oo ammatillisia syitä välttämättäkään. Että mitä te olette mieltä, kuuluisiko tällainen asia hallitukselle, vai eikö se kuulu hallitukselle, selvittää tätä enemmän.

Sitten kävi niin, että hallituksen yks jäsen, sihteeri oli hyvissä väleissä alakoulun rehtorin kanssa ("veitsi sulaan voihin", G. K.), hän sitten antoi kirjeen alakoulun rehtorille (Nummelalle, G. K.). Mistä seurasi semmonen, että alakoulun rehtori otti joululomalla minuun yhteyttä, (...) että meidän tulee ensi tilassa tavata. (...) Tavataan silloin ja silloin. Missä tavataan? "Meidän täytyy tavata kouluvirastossa." **"Mitä tämä tapaaminen koskee?" "Sun kirjettä." Sitten kävi ilmi, kun mä (?), että siellä on Swanljung ja myös Krook paikalla.** (...) **Ja sitten minä taas menin inkvisition alle. Se oli aivan lynkkaus-meininkiä.** Keneltä olet saanut tiedot? Tässä on tapahtunut **rikos.** Sinulle on puhuttu asioista, jotka ovat salassapitovelvollisuuden alaisia. Keneltä olet saanut nämä tiedot? Sanoin, että Ritva Käräjämäeltä. Etkö ole saanut näitä tietoja Jurilta? En ole saanut näitä tietoja Jurilta. Oletko varma, että et ole saanut näitä tietoja Jurilta? En ole saanut näitä tietoja Jurilta, olen saanut nämä tiedot Ritva Käräjämäeltä. **Ymmärrätkö, että tässä on tapahtunut rikos, ja sinä saatat Ritva Käräjämäen (etkä Kadaria, G. K.) syylliseksi rikokseen noilla sanoillasi?** Ihmettelin, että jaa, että näinkö on? **Asenne oli mua kohtaan aivan törkeä. Ja sitten sanottiin, että kyllä, on paras nyt, että kyllä eroat tuosta sun pestistäsi kyllä asiat on siinä mallissa.** (...) Sitten tuli vielä joku sarkastinen loppu kaneetti (...), että **"kun et ole viime kerrasta oppinut"**.

40:30 K. aa: Oliko mielestäsi joku päämäärä tällä keskustelulla heidän puolelta?
I.H.: Oli. Jos kerran kysytään, että eikö Juri ole kertonut sinulle näitä. **Niin olihan sillä ihan selvä päämäärä, että siinä syytettiin valmiiksi Juria siitä, että Juri on kertonut nämä asiat mulle.**

K. aa: Erositko siitä puheenjohtajuudesta?
I.H.: Loppukädessä erosin, mutta täytyy sanoa, että oli kyllä suruaika sen jälkeen siitä, että mua harmitti erota siitä, mä erosin sen takia, **mun mies sanoi lopulta, että hän ei nyt enää kestä katsoa sitä, että sun kaikki aikaa ja energiaa menee tuohon.** (...) **Voin sanoa vain, että se, minkälaisen kohtelun minä sieltä sain, se on varmaan pientä verrattuna siihen, mitä opettajat on saanut, mä en puhu vain Jurista, vaan kaikista alakoulun opettajista, sen takia, että en mä puhu, että heitä olisi lynkattu näin, mutta se, että kun ei asioita käsitellä, ja ne vain jää roikkumaan, mua ahdisti nähdä sitä, ihan hirveästi, ja mä ?oon toipunut tästä vieläkin, niin kuin näkee (minusta nytkin), että tunteet ovat pinnassa, koska toi on ollut hävytön asia.** (...) Puhun näistä (opettajista), jotka on ollut vuosikaudet, jotka eniten näitä projekteja suunnitellut. **Ritva etunenässä kärsi siitä tosi kovaa ja sitten totta kai siellä oli Ritva, Juri ja Anne, se tiivis kolmikko, jotka on ollut.**

Aiheena kehotus olla tekemättä Jurin kanssa joululevyä

K. aa: (...)
I.H.: Suhtautumisesta Juriin. (...) Kun mä tulin tuki ry:n puheenjohtajaksi, niin ihan alkuhetkillä **Kari Nummela, alakoulun rehtori otti minut sivuun, hallituksen kokouksen yhteydessä ja sanoi, että "Kuule, Ilona, että älä nyt lähde sit mukaan noihin Jurin projekteihin, ne on vain, äänitysjutut varsinkin semmosta vain rahamenoja, älä nyt lähde niihin mukaan. Niistä on vain taloudellistakin haittaa."** Lähdin kuitenkin ja kyllä se joululevy oli aikamoinen taloudellinen saavutus, saatiin siitä paljon rahaa. Mä kummastelin sitä, että se asennoittuminen oli vähän tämmonen. (...) Ikävä, että näin sanottiin.

Aiheena kielto opettajien osallistua Suomen siviilijärjestön toimintaan

48:00 **Mua painostettiin tässä asiassa (kouluvirasto painosti, että opettajien ei saa osallistua tuki ry:n kokouksiin, G. K.), mutta mä en siihen suostunut**, koska sitä toimintaa ei voinut sillä tavalla tehdä. (...) Olen kuullut paikalla olleilta hallituksen jäseniltä, että siellä oli ilmeisesti – nyt en muista kumpi rehtori sitä ehdottanut. (Että opettajat ei saa tulla ry:n kokouksiin.)

48:40 K. aa: Painostiko Juri sua toimimaan tällä lailla, olemaan aktiivinen?
I.H.: Ei. Ei.

Kuten kirjoitin aiemmin, ennen näitä hallinto-oikeudesta siteerattuja otteita, Tuki Ry oli selvillä virkamieskoneiston asenteesta ja psyykkisestä tilasta. Nyt voimme jatkaa.

Lilla kasvaa kasvamistaan, sille ei näköjään voi mitään.
Hän on jo eskarilainen.

Esimies narsistisen alaisensa tossuna

Tulossa on osittain toistoa. Tilanne on melko masentava ja sekava myös oppilaiden näkökulmasta. Onneksi Musiikkiluokkien Tuki Ry:n hallitus oli erittäin pätevä: He ottivat kantaa rohkeasti niin lehdessä, kuin henkilökohtaisesti.

Alunalkujaan vanhemmat sai tuohtumaan esimiesten valehtelu musiikkiluokkatoiminnan kalleudesta. Pohjalaiselle antamassaan haastattelussa koulutoimenjohtaja Juha-Pekka Lehmus oli kirkkain silmin väittänyt, että kaupunki maksaa yhdestä musiikkiluokasta 200 000 ylimääräistä euroa/vuosi. Se ei tarkoita enempää eikä vähempää, kuin että musiikkiluokat 1.–9. maksaa vuodessa 1 800 000 euroa. Elettiin säästöaikoja. Tällainen ulostulo mielestäni kielii kahdesta asiasta:

a) Nummela ei tahtonut millään päästä Kadarista eroon, ja vaihtoi taktiikkaa. Nyt hän yritti vaikuttaa kaupunkilaisten mielipiteisiin, ja kääntää ne musiikkiluokkia vastaan. Luulisi kaikkien olevan iloisia, kun noin kalliista toiminnasta nyt päätetään luopua.

b) Suostumalla esittää moisen valheen julkisuudessa, vaikka valheen paljastuminen oli todennäköistä, koulutoimenjohtaja Lehmus näytti todellisen asemansa aluerehtori Kari Nummelan, oman alaisensa tossun alla.

Tämä ei tullut uutisena. Olenko väärässä, jos ajattelen, että Nummelan esimiehet, Harry Swanljung, Christina Knookala, Leena Kaunisto, Merja Krook, Tapio Lehto toimivat Nummelan käden jatkeina, narsismin ammattikirjallisuuden termillä ilmaistuna *hovina* – Nummelan edun mukaisesti aivan laittomuuksiin saakka?

Uutta tässä oli se, että jutusta paistoi halu saada hoviin kaikki kaupungin veronmaksajatkin.

Mutta itse valhe

Tätä me musiikinopettajat emme olleet tulleet ajatelleeksikaan. Vasta tämä härski väite havahdutti meidät. Ymmärsimme, että ”Hei! Musiikkiluokkalaisethan ovat kaupungin halvimpia oppilaita!” Musiikkiluokkaopetuksessa luokkakoot ovat poikkeuksellisen suuria. Tavallisella musiikkiluokalla oli *terveinä* aikoina (siis ennen vuosia 2010–2012) 30, joskus jopa 33–36:kin oppilasta. Musiikkiluokissa ei koskaan tarvittu koulunkäynninohjaajia. Se tarkoittaa, että palkkoja ajatellen musiikkiluokkalainen maksaa reilusti yli puolet vähemmän, kuin 15 oppilaan normaaliluokan oppilas. Tämä puolestaan tarkoittaa, että jos oppilaita halutaan kohdella taloudellisesti tasavertaisesti, jakamalla resurssit heidän kesken tasan, tulisi musiikkiluokkalaisen saada ainakin 10 kerhotuntia viikossa.

Rehtori Kari Nummelalta ja koulutoimenjohtaja Juha-Pekka Lehmukselta pyydettiin oikaisua lehteen, sillä vaarana oli saada vaasalaisten veronmaksajien viha niskaamme. He eivät siihen suostuneet. Tuki Ry kirjoitti itse loistavan oikaisun:

Halvimmasta ja toimivasta yksiköstäkö tinkimällä säästöjä

Pohjalaisen uutisoinnin mukaan (23.10.) musiikkiluokilta ollaan taas poistamassa määrärahoja. Uskomme musiikkiluokkalaisen opetuksen suhteessa tavallisen luokan oppilaaseen Vaasassa olevan jo nykyisellään erityisen edullista ja järkevää.
Nämä faktat puoltavat käsitystä: Luokkakoot ovat suuria. Musiikkiluokalla on 25-30 oppilasta/opettaja ilman koulunkäynninohjaajaa, tavallisessa luokassa 17–20 oppilasta/opettaja ja lisäksi puolikas koulunkäynninohjaajaa.

Ylimääräisiä koulukyytikuluja ei tule, koska kaupunki maksaa vain niille, joiden alkuperäiseen lähikouluun on kriteerit ylittävä etäisyys. PR-arvo kaupungille on suuri: Musiikkiluokkalaiset esiintyvät ilmaiseksi kaupungin tilaisuuksissa.

Oppikirjoina alakoulussa on ollut Juri Kadarin, Ritva Käräjämäen, Anne Tienhaaran ja Musiikkiluokkien Tuki Ry:n (vanhempien ylläpitämä ja rahoittama yhdistys) omakustanteiset oppikirjat, joita on kierrätetty useita vuosia. Lisäksi Tuki Ry on maksanut nuottihankkeita, kuoroleirikulut, soittimia ja niiden huoltoa, kuoromatkoja, esiintymisasut, konserttipaikkojen vuokrat ym. ja hoitanut konserttien käytännön järjestelyt opettajien kanssa. Tuki Ry:n vuosibudjetti noihin kuluihin on ollut jopa 10 000 euron luokkaa.

Tuki Ry on oman rahoituksen lisäksi hakenut avustuksia säätiöiltä ja muutaman vuoden takaisen joululevyn tuotto oli noin 14 000 euroa. Löytyykö Vaasasta muuta tällaista tuottoa tekevää koulutoimintaa?

Kuula-opiston koulupäivän päätteeksi järjestämästä soitinopetuksesta perheet ovat maksaneet normaalin lukukausimaksun ja näin Kuula-opistolle on saatu helposti oppilaita soittimiin, joihin olisi muuten ollut liian vähän tulijoita.

Opetuksessa tarvittavat soittimet on hankittu oppilaille ja alakoululle oppilaiden perheiden ja Tuki Ry:n toimesta.

Alakoulun opettajat ovat omalla ajallaan toteuttaneet lukemattomat projektit työtunteja laskematta.

Lapsista on muodostunut motivoitunut porukka, joka tarvitsee harvoin erityisopetusta.
Koulutoimenjohtaja Juha-Pekka Lehmus, voitteko esittää laskelmat: Mikä on musiikkiluokkalaisen kustannus verrattuna saman luokka-asteen tavallisen luokan oppilaaseen todellisuudessa?

Lehdessä esitetty 200 000 euron säästö ei musiikkiluokan kohdalla voi pitää paikkaansa. Vaikka osa kuluista näkyy kaupungin kirjanpidossa menoina on mm. Tuki Ry käytännössä hoitanut kustannukset koulun/kaupungin tilille. Niin on esimerkiksi soitinhankintojen kohdalla aikanaan menetelty.

Pidämme erittäin tärkeänä ja järkevänä, että iloiset lapsikuorot saavat jatkossakin olla viihdyttämässä vaasalaisia, eikä säästötoimenpiteitä kohdisteta toimivaan ja jo valmiiksi pienillä kustannuksilla tehokkaasti pyörivään yksikköön!ű

Musiikkiluokkien Tuki Ry:n hallitus:
Hanna Alavillamo Piia Backholm Petra Dufva Suvi Hietala Janne Juutinen Susanna Laakkonen Camilla Rinne Mari Vehkaoja Susanna Yliluoma. Entiset puheenjohtajat: Ilona Hirviniemi Timo Rinne.

(Pohjalainen, 30.10.2015).

Ritva, Veikko, Kirsti lähdössä Jurin lapsen häihin

Kolmaskymmenesneljäs oppitunti – Aiheutetulla tuholla ei ole väliä, antaa koululaisten kärsiä

Esimiesten vastustuksesta johtuen vanhempain ry:n hallitus joutui kokouksessaan päättämään siirtää 40-vuotisjuhlakonsertin syksyltä 2017 keväälle 2018.

Sen lisäksi vanhemmat päättivät ottaa yhteyttä Onkilahden koulun johtajan rehtori Markku Nirkkoseen sen johdosta, että kun Kadari halutaan eristää alakoulusta, eikä hän saa lupaa pitää 5.- ja 6.-luokkalaisten tunteja alakoulun tiloissa, joutuvat nyt lapset kulkemaan opettajan perässä ilman valvontaa toiseen kouluun.

Onko koululaisilla väliä?

Kirjoitin Ry:lle tätä kokousta varten luettelon oppilaille tähän mennessä aiheutuneista vahingoista:

OPPILAILLE vuosina 2012–2017 AIHEUTUNEET VAHINGOT

TAPAHTUMAT, jotka jäivät toteuttamatta 2012–2017	KÄRSIJÄT LUOKAT
v. 2011/2012	
valtakunnallinen kilpailumatka Turkuun	5.-6. luokkien kuoro
jatkoon päässeille 5.-6. lk:n kuorolaisille	
esiintymismatka Japanin kansallisjuhliin, Finlandia-talossa	5.-6. luokkien kuoro
nokkahuilu-levy, keskenjäänyt levytys	5.-7. luokat
v. ? mahdollinen vastavierailu Nagoyassa (Japani)	7.-9. luokkien kuoro
INA-kuoron vieraina, esivalmistelut Japanin suurlähetystön ja	
Japanilaisten säätiöiden kanssa keskeytyivät keväällä 2012	
2012–2015 (joka vuosi jäivät pitämättä)	
nokkahuilu-mestarikurssi Janos Bali, tutkija-taiteilija,	6. luokka
Unkarin Tiedeakatemia, yliopiston professori	
nokkahuilu kamarimusiikkikonsertti	6. luokka
nokkahuilu-kurssitutkinto	6. luokka
yhteiset joulu- ja kevätkonsertit	7.-9. luokkien osalta
levytys-hanke, iltalaulu-, -satulevy	1.-6. lk:t
mahdolliset kuoromatkat	5.-6. lk:ien kuoro
2014 kevät	
Unkarin matka vähällä oli peruuntua	6. lk
2016/17	
oppikirjan uudelleen painattaminen	6.-9. luokat
oppikirjan painattaminen	7.-9. luokat

nokkahuilu-mestarikurssi Janos Bali, tutkija-taiteilija, Unkarin Tiedeakatemia	6.-9. luokat
nokkahuilu kamarimusiikkikonsertti	6.-?9. luokat
nokkahuilu-kurssitutkinto	6.-?9. luokat
kevään kuoroleiri jäi pitämättä	7.-9. luokat
Unkarin Kulttuuri- ja Tiedekeskuksen tilaama konsertti Helsingissä/Helsingin matka yhdistettynä ao.	7.-9. luokat
Esiintymismatka Kodály-viikko (yhteistyössä IHMO-juniori-ork., Sibelius-akatemian kanssa sekä Laurus kuoron kanssa)	7.-9. luokat
LITTFEST (yhteistyössä Vaasan ylioppilaskuoro, Runonkulkijat	7.-9. lkien kuoro
yhteinen kevätkonsertti	7.-9. luokat
Lapsikuoroteoksien esivalmistelu kaupunginorkesterille tarjottavaksi 40-juhlavuodelle	5.-7- luokat

2017/2018

mahd. yhteinen konsertti kaupunginorkesterin kanssa	5.-9. lk:ien kuorot
Mahdollinen kuorokilpailu(matka) Helsinkiin?	7.-9. lk:ien kuoro
Teoksien esivalmistelu (2016/17 ja 2017/2018) Kuula-opiston Pianosoiton opettajan kanssa yhteistyössä – myöhästyi	7.-9. lk:ien kuoro
Armas-tilaisuus	7.-9. lk
Kuoroleiritys peruuntui	7.-9. luokkien kuoro
Esivalmistelut juhla-CD-levyä varten	?7.-9. lk)
Esivalmistelut Valtioneuvoston hyväksymää Suomi 100 v ääkuorojuhlakonserttia varten	?7.-9. luokkien

Nämä menetykset tulivat vasta sen jälkeen, ja siitäkin huolimatta, että tätä edeltävältä ajalta esimiehet olivat jo saaneet raskauttavan lausunnon eduskunnan oikeusasiamieheltä ja AVI:lta.

Ote toistamiseen eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätöksestä (Dnro 2800/4/11) (7.6.2012):

Rikkoiko Kaupunki ”kansainvälisen lapsen oikeuksia”?

“TOIMENPITEET

... Samalla kiinnitän **Vaasan kaupungin opetustoimen** huomiota siihen, että perusopetuksen toteuttamisessa tulee –– ottaa huomioon **kansainvälisen lapsen oikeuksia koskevan sopimuksen hengessä** ennen kaikkea oppilaiden ja musiikinopetusta saavan lapsen etu. Monien vuosien aikana Vaasan opetustoimessa syntynyt riitatilanne on ollut vaikea myös musiikkia opiskellen lasten ja heidän vanhempiensa kannalta.”

Ottaen huomioon AVI:n käytössä olevat keinot, on tällä tavalla muotoiltu päätös vakavimmasta päästä. Onko silläkään mitään väliä?

AVI:n päätöksestä Pohjalainen (17.5.2013):

Kadárin kantelu sai aluehallintovirastolta kovimman kannanoton

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on **"kiinnittänyt huomiota" oppilaiden oikeuteen saada opetussuunnitelman mukaista opetusta.**
Tämä on vastaus kanteluun, jonka vuosi sitten irtisanottu Onkilahden koulun musiikkiluokkien tuntiopettaja György "Juri" Kadár teki aluehallintovirastoon viime syksynä.
"Huomion kiinnittäminen" on opetustoimen ylitarkastajan Pentti Nikkisen mukaan aluehallintoviraston kovin käytössä oleva keino vastata tämäntyyppisiin kanteluihin.

Irtisanoessaan Kadarin, vihamielisyys oli vääristänyt johtajien tavoitteet jo niin pahasti, että vaikka oppilaiden vuoksi tätä työtä tehdään, heidän näkökulmansa jäi täysin vaille huomiota. Kenellekään ei tullut mieleen miettiä, että jos Kadar irtisanotaan kesken kaiken, kuka pitää Kadarin tunnit, kerhot, konsertit, konsertti- ja kilpailumatkat? Ne jäivät kaikki pitämättä. **Taas nähtiin kristallinkirkkaana, miten johtajien ajatukset olivat kaikkialla muualla kuin lasten edussa.**

Arvoisat lainsäätäjät: Ymmärrän hyväntahtoisuutenne. Ajatuksena on jaloa antaa virkamiesten korjata virheensä. Valitettava totuus on kuitenkin se, että meillä on käytössä järjestelmä, jossa nämä kovimmatkaan lausunnot eivät saa tuolia heilumaan tai kaupunginjohtaja Tuomas Häyryä, sivistystoimenjohtaja Christina Knookalaa, ttp. Tapio Lehtoa tai henkilöstöjohtaja Leena Kaunistoa ryhtymään toimeen.

Nämä AVI:n ja eduskunnan oikeusasiamiehen lausunnot päättyvät lauseeseen: "kantelu ei vaadi enempää toimenpideitä". Ne ovat kontraproduktiivisia ja aiheuttavat uhrille lisää vahinkoa. Nämä lausunnot ovat virkamiesten silmissä vain todisteita siitä, että Kadar "ilmaisi taas kerran tyytymättömyyttään" (siirron syy, 27.9.2017) ja aiheuttaa "esimiehille taas lisätyötä" (VHO:ssa esitetty irtisanomisperuste, 2013). Ei tässä muu auta, täytyy laittaa uutta matoa koukkuun, josko hänestä vihdoin päästäisiin eroon. Ajattelun takana on vakaa ja todennäköisesti vilpitönkin uskomus siitä, että virkamies oli koko ajan järkkymättömän oikeassa, hänen toiminnassaan ei ole pienintäkään korjaamisen varaa, sillä hänhän on tässä se "uupunut osapuoli".

> Christina Knookala puhui syksyllä 2015 molempia osapuolia *uuvuttavasta* prosessista antamassaan vastauksessa valtuustokyselyyn, jossa kysyttiin, kuka maksaa virkamiesten kaupungille aiheuttamia kulut, ja että onko laittomilla toimilla seurauksia (kuva alempana Ilkkapohjalaisen jutussa).

Huomio lainsäätäjille #12 – Kaksoisuhriutumien

eli kun organisaation dynamiikan ansiosta järjestelmä moninkertaistaa vahinkojen vaikutukset (Lundell, 2018).

Ymmärrän lainsäätäjien hyväntahtoisuuden, ajatuksen siitä, että hallinnolliset instituutiot rakennetaan sen periaatteen pohjalle, että ihminen toimii pohjimmiltaan aina hyväntahtoisesti. Se, että osapuolille annetaan mahdollisuus korjata virheensä, on hienoa, mutta kun periaate ja oletus hyväntahtoisuudesta on viety äärimmilleen, eikä esimiehillä ole minkäänlaista vastuuta teoistaan, voivat seuraukset olla tuhoisat. Etenkin, jos soppaan sattuu eksymään narsistinen henkilö, joka kuten olemme oppineet, on kykenevä manipuloimaan jopa omia esimiehensäkin toimimaan tahtonsa alaisena. Järjestelmä mahdollistaa asetelman, jossa AVI:n antama päätöslauselma saakin virkamieskoneiston vain koventamaan entisestään otteitaan – ja uhrin kokema kiusaaminen muuttuukin jo organisaatiotason väkivallaksi. Hyväntahtoisuudesta aiheutuukin vahinkoa, kärsimystä ja suuria menoja kansantaloudelle.

Tällaiset hampaattomat päätökset vahvistavat ja koventavat uhrin ahdistunutta oloa entisestään. Pienikin inhimillinen virhe, niin valppaat ja rohkaistuneet virkamiehet käyttävät sitä heti uhria vastaan. Se tuodaan heti julki, ja kaikki, asioita sivusta seuranneet, aikaisemmin uhria kohtaan myötätuntoiset ulkopuolisetkin ovatkin jo esimiehen puolella: “No, olivathan ne sittenkin oikeassa”, tai: “Ei savua ilman tulta.”

Haluan uudemman kerran alleviivata lansäätäjille: Vaikka päätöksessä olisikin esimiestoimintaa kritisoivia moitteita, jos viimeinen lause kuuluu: “asia ei vaadi enempää toimenpiteitä”, se tarkoittaa narsistisen esimiehen lukemana, ettei toimintaa tarvitse muuttaa, mitään toimenpiteitä ei tarvita. Ja koska on toimittu täysin oikein, ainoa hiertävä kivi on niskuroiva alainen. Se pitää siis poistaa yhtälöstä.

Olisiko mahdollista vaatia näissä päätöksissä palautetta työnantajalta? Palautteessaan hän arvioisi miten asia hoidettiin, ja voisi tarvittaessa vaatia esimiehen työhön soveltuvuutta tai työkykyä tutkittavan. Jos tapauksessa ilmenee selviä rikoksen merkkejä, se lähetettäisiin nykyistä *paljon herkemmin* poliisille tutkittavaksi.

Sillä välin saapui Csanád

Vaasan kaupungin tunnustus Kadarin 30 vuotta kestäneestä työurasta

Luettelo (v. 2017) uhrin saamista syytöksistä ja kielloista

“Avoin kirje kaupungin johdolle

Arvoisat kj. Tomas Häyry ja hj. Leena Kaunisto

aihe: vastaus **kutsuunne juhlatilaisuuteen**, aikooko kaupunki antaa oikeasti tunnustusta Kadarille 30 v. työstä

Tiedoksi: kuntaministeri Anu Vehviläinen

Vaasa, 13.11.2017

Kuten tiedätte, piittaamatta Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä minut passitettiin 2016 keväällä pois Onkilahden koulusta Vöyrinkaupungin kouluun syyttä suotta. Jälkimmäisen koulun rehtori kertoi minulle saaneeni kutsun juhlatilaisuuteen, jossa kaupunki haluaa osoittaa kunnioitusta myös minulle, pitkään palvelleelle työntekijälle. Koulun rehtori kysyi, olenko tilaisuuteen tulossa.

Asia on sikäli erikoinen, että laittoman irtisanomisen jälkeen (KHO, 2015), kuten tiedotin Teille siitä, ajojahti alkoi jatkua välittömästi ja se jatkuu edelleen. Piittaamatta KHO:n päätöksestä Onkilahden koulun rehtori ei suostunut järjestämään minulle opetustunteja asianmukaisesti. Eikä kestänyt kauan ja minut keväällä 2016 siirrettiin jo pois Onkilahden koulusta vedoten yksilöimättä jätettyyn syytökseen: Kadar *“ei toiminut täysin moitteettomasti”*. Uudeksi kouluksi määrättiin Vyörinkaupungin koulu, josta nyt (syksyllä 2017) aiotaan/aiottiin (ei tiedä kumpi) myös siirtää pois (kuulemiskutsu, 27.9.2017) virkaan, jota ei ole olemassakaan.

Huom! Tätä jälkimmäistä siirtoa koskeva **kuulemiskutsu** yksilöimättömine syytöksineen päivineen on lajissaan **jo kolmastoista Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen** (26.6.2015). Nyt aiotaan siis siirtää minut Vaasan lapsikuoron johtajan virkaan, vaikka sellaista kuoroa ei ole olemassakaan. Kuulemiskutsussa esitettyihin uusimpiin syytöksiin vastasi (5.10.2017) asianajaja, johon ei ole vieläkään reagoitu. Näin, Damokleen miekka ylläni sinnittelen opetustunnista toiseen.

Palaan tässä Vöyrinkaupungin rehtorin kysymykseen: *“aionko osallistua ym. kaupungin juhlatilaisuuteen”*. Kysymys aiheutti minulle tietysti vaikeuksia. Kysyin häneltä, että menisikö hän yli 10 vuotta jatkuneen ajojahdin jälkeen minuna? Hän ei osannut vastata. Ymmärrän. Kerroin hänelle, että en voi ajatella, että kaupunki kunnioittaa minua oikeasti ja vilpittömästi kaupungin puolesta tehdystä (elämän)työstäni. Peruuttamattomia syytöksiä on niskassani kymmenen vuoden ajalta vaikka kuinka paljon ja elämäntyömme (mm. Laura Viirretin, Ritva

Käräjämäen, Anne Tienhaaran ja minun) ja Vaasan musiikkiluokat ovat täystyrmättyinä ja raunioilla. Minun (työ)elämästäni kaupunki otti 3,5 vuotta harrastamallaan laittomalla irtisanomisella. Jouduin sairauseläkkeelle, sen ohella teen jonkin verran enää työtä, silti ajojahti jatkuu edelleen.

Nyt siis kysyn Teiltä:

Kunnioittaako kaupunki oikeasti ja vilpittömästi yli 30 vuoden kaupungin ja musiikkiluokkalaisten hyväksi tehtyä elämäntyötäni, eli voitteko julkisesti perua kaikki syytökset ja pyytää anteeksiantoa parjauksista, valheista, tusinoista perättömistä syytöksistä, osan kansalaisoikeuksieni riisumisesta, minuun kohdistuneista laittomuuksista, epätasapuolisesta ja epäasiallisesta kohtelusta, syrjinnästä, terveyteni romuttamisesta, minun ja Vaasan musiikkiluokkien saamasta epäasiallisesta kohtelusta ja Vaasan musiikkiluokkalaisten saamasta epäasiallisesta, oikeastaan rikollisesta kohtelusta (vrt. eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen lausunto Dnro 2800/4/11, 7.6.2012) ja AVI:n päätös (dnro lssavi/2986/06.06.01/2013)? Voitteko pyytää anteeksi sitä, että Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä huolimatta ajojahtini kaiken maailman syytöksineen ja siirtoineen ja siirtouhkailuineen (viimeinen 27.9.2017) jatkuvat edelleen?

Voiko kj. Tomas Häyry pyytää anteeksi siitä, että hän ei suostunut puuttumaan ym. asioihin, vaikka pidin häntä ajan tasalla? Voiko hj. Leena Kaunisto pyytää anteeksi siitä, että tietoisena saamastani kohtelusta ei suostunut puuttumaan asioihin, vaan päinvastoin lähetti tsp. Tapio Lehdon kanssa Opettajien ammattiliiton edustajan pois kuulemistilaisuudesta ja kielsi minulta osan kansalaisoikeuksistani? Että asiani käsittelyä Vaasan työturvallisuus viivästytti tahallaan yli 7 kuukautta, ja senkin jälkeen sain perustelemattoman päätöksen koskien siirtoa, yms? Että he peittelivät esimieheni virkarikoksia ja KHO:n päätöksen (Dnro 3127/3/13, 26.6.2015) täytäntöön panematta jättämisestä? Että eivät suostuneet tutkimaan lukemattomia työpaikkakiusaamisilmoitustani?

Voiko kaupunki pyytää anteeksi, että laittoman irtisanomisen ja terveyteni vaarantamisesta jätetty vahingonkorvaus jätettiin käsittelemättä yli 3 vuotta, ja sen jälkeen todettiin, että minulle ei kuulu vahingonkorvaus, sillä virkamiesten teot eivät olleet *“tahallaisia”*? Voiko kaupunki korjata kantansa?

Arvoisa kj. Tomas Häyry ja hj. Leena Kaunisto!

Voitteko luvata, että ryhdytte asiassani toimeen?

Tässä muistutukseksi ei läheskään täydellinen lista kaupungin esimiesten syytöksistä, joita koskaan ei ole peruttu, ja joista Te molemmat tiesitte alusta saakka (eri asiapapereista kerättyjä):

Syytöksiä ennen Korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä (v. 2007–2012):
- hankala ihminen
- ei noudata esimiesten neuvoja, ohjeistusta,
- otti työnjohdollisia tehtäviä
- asetti nurkkaan oppilaita

- nöyryytti oppilaita
- käytti oppilaita aseena
- järjestyshäiriöt toistuvat musiikkitunnilla
- kollektiivinen rangaistus
- Kadar soittelee esimiehelleen yötä päivää (Soneran erittely kertoo muuta)
- Kadar otti yhteyttä AVI:iin ja poliisiin
- Kadar kuvittelee voivansa olla rehtorin kanssa saman katon alla tehtyään rikosilmoituksen poliisille
- Kadar aiheuttaa esimiehilleen kohtuuttoman paljon työtä
- poikien "Silmätikkuna-olemisen kokemus" (tutkimatta)
- Kadar toimi epärehellisesti
- Kadar pilaa työyhteisön ilmapiiriä
- Kadar kopioi liikaa
- Kadar opettaa Vivaldia, sen opetus on mm. vanhanaikainen ja kapea-alainen
- viranhaltijasta johtuva luottamuspula
- Kadar käyttäytyy huonosti (sanasta sanaan)
- Kadar nosti esiin ristiriitoja aiheuttaneita asioita
- Kadar jätti työnjohdollisia ohjeita noudattamatta
- Kadar on puhein ja teoin osoittanut, että hän ei ole valmis annettuja ohjeita noudattamaan
- on toistuvasti jättänyt yhteiset pelisäännöt (Onkilahden ja Vöyrinkaupungin koulujen musiikkiluokkien opettajien yhteistyösäännöt 17.9.2010) huomioimatta.
- Kadar on käyttäytynyt edelleen häiritsevästi työyhteisössä, vaatinut vanhojen asioiden selvittelyä
- Kadarin huono käytös on jatkunut varoituksen saamisen jälkeenkin
- Kadar ei ole noudattanut yhteisiä pelisääntöjä
- Kadarin toiminta rikkoo työturvallisuuslakia ja Vaasan kaupungin ohjetta
- Kadar on sopeutumaton yhteistyöjäseneksi
- Kadar on sopeutumaton noudattamaan yleisesti hyväksyttäviä toimintatapoja ja hänen käytöksensä on vaikeuttanut esimiehen työtehtävien asianmukaista hoitamista.
- yhteistyön tekeminen Kadarin kanssa on hankalaa.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös: syytökset ovat yksilöimättömiä[10], irtisanominen oli laiton:

"Irtisanomispäätöksessä 24.4.2012 on esitetty lähes kaikissa kohdin puutteellisesti, mihin konkreettisiin Kadarin tekoihin irtisanominen perustuisi ja milloin irtisanomisen perusteena olevat teot olisivat tapahtuneet." "Hallinto-oikeus katsoo, että edellä selostetuin osin irtisanomisen perusteet ovat olleet niin puutteellisesti yksilöityjä, että niitä ei voida ottaa huomioon irtisanomisen edellytyksiä arvioitaessa muutoin kuin pääsääntöisesti siltä osin kuin Kadar on kuulemistilaisuuteen antamassaan vastineessa vastannut niihin. Lisäksi hallinto-oikeus katsoo, että irtisanomisen perusteluissa mainittujen pelisääntöjen, työturvallisuuslain tai työnantajan ohjeiden rikkomista ei voida hyväksyä irtisanomisen perusteeksi siltä osin kuin irtisanomisen perusteluista ei ilmene, mitä säännön tai

[10] suomennettuna: virkamiehet valehtelivat

työnantajan antaman ohjeen kohtaa on rikottu ja millä yksilöidyillä teoilla Kadarin olisi katsottu rikkoneen sitä." (KHO:n päätöksestä)

Huolimatta KHO:n päätöksestä syytökset (2007–2012) toistettiin 2015 syksyllä ja ne saivat vahvistuksen Vaasan työturvallisuudelta ja -suojelulta 2016 (ks. alempana)!

Syytöksiä Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen, vuodesta 2015:

- vuosien 2007–2012 aikana Kadar "*ei ole toiminut täysin moitteettomasti*" – huom! (Vaasan työturvallisuuden päätös) KHO:n käsittelyn jälkeen!
- Kadar on vaarana musiikkiluokkien toiminnalle (2017)
- Kadar on vakavana huolenaiheena Vöyrinkaupungin koulussa (2017)
- Kadar ei noudata apulaisrehtori Hanna Savelan ohjeistusta eli ei poista henkilökohtaista tavaraansa (= pojantyttären Lillan vauvakuvaa) tietokoneen vierestä (2016)
- Kadar sai tähän mennessä Korkeimman hallinto-oikeuden v. 2015 jälkeen 13 erilaista syytös-/kuulemiskutsua
- Kadar kopioi liikaa
- Kadar arvosteli oppikirjaa (2017)
- Kadar pyysi kirjeessään oppilaat ottamaan kuoroleirille nokkahuilua mukaan Vöyrinkaupungin koulun opettajakollegansa tietämättä (Kuulemistilaisuuden aihe, 2017)
- Kadarin ja Onkilahden koulun kollegansa tekemät oppikirjat eivät käsittele 1900-luvun musiikkia
- Kadar pyysi seurakunnalta maksuvapautuksen Vöyrinkaupungin koulun opettajakollegansa tietämättä (Kuulemiastilaisuuden aihe, 2017)
- Kadarin päällä on uhka, että hänet halutaan taas kerran siirtää pois. Asianajajan asiaa koskeva vastine on jätetty täysin vastaamatta, jne.

Kieltoja ranskalaisen viivoin

- Kadar ei saanut tietää siitä, että hänen työsuojeluvaltuutettunsa koulutoimenjohtajan pyynnöstä kirjoitti parjauskirjeen Kadarista ja että se lähetettiin myös Kadarin tietämättä lautakunnalle (jopa ruotsiksikin käännettynä) (2012)
- Koulun työsuojeluasiamies (A.T.) kielletään osallistumasta rehtorin järjestämään syytöskokoukseen (syksy 2010)
- Koulun työsuojeluasiamies (K.G.) kielletään käsittelemästä Kadarin asioita (syksy 2011)
- Kadar ei saanut olla v. 2007–2015 yhteydessä Vöyrinkaupungissa opiskelevien musiikkiluokkien oppilaisiin eikä sen opettajaan
- Kadar sai olla yhteydessä v. 2007–2015 Vyörinkaupungin rehtoriin vain viraston johtajan kautta
- Kadar sai olla s-postitse yhteydessä Onkilahden koulun rehtoriin vain apulaisrehtorin (A.T.) kautta (2012)
- Kadar ei saanut osallistua v. 2010–2015 vuosikokousta lukuunottamatta siviilijärjestö Vaasan musiikkiluokkien tuki ry:n kokouksiin (kouluviraston ohjeistus)
- Kadar ei saanut matkustaa oppilaiden kanssa samassa lentokoneessa (2014-)
- Kadar ei saanut olla musiikkiluokkien oppilaiden Unkarin esiintymismatkalla tulkkina ja oppaana (2014)

- Luokanopettajan (A.T.) täytyy tehdä selvitystä rehtorilleen sivistystoimenjohtajaa varten, missä matkaohjelman kohdissa Kadarin läsnäolo on välttämätöntä. (6. luokkalaisten esiintymis-/leirikoulumatka Unkariin, 2014)
- Kadar ei saa olla Vaasan kouluissa sijaisena (virastopäällikkö Harry Swanljung Pohjalaisessa, 2012)
- Kadar ei saa pitää oppituntejaan Onkilahden koulun tiloissa (2016-)
- Kadar eristetään musiikkiluokkien Onkilahden kouluun sijoitetuista opetusvälineistä, kirjastosta, työvälineistä (2016-)
- Opetuslautakunta v. 2013 ei saanut saada virkamiehiltä Kadarin irtisanomista koskevaa Vaasan hallinto-oikeuden päätöstä vaikka lautakunta oli Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen jakelulistalla
- Opetuslautakunta joutui tekemään päätöstä valituksesta koskien Kadarin irtisanomista Korkeimpaan hallinto-oikeuteen voimatta tutustua Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen (2013) (Pohjalainen, 2013)
- Kadar ei saa tietää etukäteen, mistä hänet kuullaan kuulemistilaisuuksissa (esimerkkejä on lukuisia)
- Kadar ei saa tietoja oppilaidensa koulun tapahtumista, opettajien kokouksista ja niiden päätöksistä (2016 -)
- Kadarin oppilaat eivät saa olla omassa turvallisessa koulussaan Kadarin opetustuntien aikana
- Kadar ei saa ottaa kuulemistilaisuuteen diktafonia (2015)
- Kadarille järjestettyyn kuulemistilaisuuteen Opettajien ammattiliiton edustaja ei saa osallistua, hänet lähetetään pois (2015)
- Toisin kuin koulun normaaliluokkien urheilusaavutuksien pokaalit, Vaasan musiikkiluokkalaisten useat kymmenet kunniakirjat (vuodesta 1984) eivät saa olla enää esillä musiikkisalin seinillä
http://vaasassa.com/muslu/muslu27.htm .
- Kadar ei saisi tehdä ilmoituksia AVI:lle (seuraus on siirto, 2017)
- Jos Kadar hakee apua poliisilta, hän ei voi olla saman katon alla rehtorinsa kanssa (tuli irtisanominen, 2012)

Arvoisa Kaupunginjohtaja ja Henkilöstöjohtaja! Näistä asioista olette olleet koko ajan tietoisia, sillä tiedotin niistä lähes aina. Te jätitte ne kuitenkin hoitamatta huolimatta kaupunkimme omista ohjesäännöistä koskien työpaikkakiusaamisen hoitamisvelvoitteita. Tässä lähetän Teille vain viimeisen isomman yhteenvetoni tapahtuneista eli vastineeni rehtori Kari Nummelan v. 2015 esittämiin syytöksiin. Pyytäessänne voin lähettää lisää materiaalia, jos jokin luettelojen jäsenistä ei ole ennalta tuttua.

Elättelen toivoa, että Te esimiehet/virkamiehet voitte kaikki pyytää anteeksi ja ryhtyä tilanteen korjaamiseksi. Se on myös oppilaiden ja kaupungin etu. Voitteko?

Itse olisin tietenkin todella iloinen, jos voisin ottaa todesta, että aiotte osoittaa kunnioitusta yli 30 vuotisesta työstäni. Minun ja kollegojeni 30 vuoden ajan aikaansaannoksista olkoon tässä esimerkkinä ainoastaan vain meidän saamamme kunniakirjat http://vaasassa.com/muslu/muslu27.htm (joita ei saa olla seinissä) ja tekemämme äänitteet, joita ammattipiireissä pidetään ainutlaatuisena: http://vaasassa.com/muslu/muslu24.htm .

Vastaustanne odottaen: György Kadar (fil. tri.),
Budapestin yliopistolta Vaasaan musiikkiluokkien kehittäjäksi ja

koordinaattoriksi kutsuttu opettaja”

Ministeriltä saatu “apu” asiassa:

---------- Forwarded message ---------
Lähettäjä: **Matias.Hilden@vm.fi** <Matias.Hilden@vm.fi>
Date: ti 14. marrask. 2017 klo 9.06
Subject: VL: Vastaus Vaasan kaupunginjohtajan ja henkilöstöpäällikön kutsuun - oppilaiden ja opettajan kohtelu Vaasassa
To: <gyorgy.kadar@gmail.com>

Arvoisa Gyorgy Kadar,

Kiitän ministeri Vehviläisen puolesta kirjeestänne ja sanoistanne. Valitettavasti ministerillä ei kuitenkaan ole toimivaltaa puuttua yksittäistä työ- tai virkasuhdetta koskevaan asiaan. Voimme täällä ministeriössä vain toivoa, että saatte selvitettyä erimielisyytenne Vaasan kaupungin kanssa.

Ystävällisin terveisin
Matias Hilden Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläisen erityisavustaja
Valtiovarainministeriö
puh. 050 911 9947
PL 28
00023 VALTIONEUVOSTO

Tässä lukijalle arvoitus! Mikä oli ministeriön vastauksen ainoa sana, joka onnistui aiheuttamaan minulle suurta mielipahaa? Vastaus hieman edempänä.

Joitakin kertoja yritin vedota esimiehiin kirjallisuuden ja sosiologian näkökulmastakin. Seuraavana liitetty kirje syntyi töihin palattuani, kun minua alkoi pelottaa Nummelan aggressiivinen käytös ja se, että hän ei suostunut antamaan minulle sivistystoimenjohtajan ja koulutoimenjohtajan lupaamia opetustunteja.

Meillä on ristijäiset tulossa

Suomen omat hallintotieteet

Suomalainen hallintotapa kirjallisuuden ja sosiologian tutkimuksen valossa

Tutkitaan aihetta laatimani kirjeen kautta:

“Lähettäjä: **Gyorgy Kadar** ‹gyorgy.kadar@gmail.com›
Date: **pe 21. elok. 2015 klo 13.31**
Subject: **Suomalainen hallintotapa**
To: christina.knookala ‹christina.knookala@vaasa.fi›, Broms Maarit ‹maarit.broms@vaasa.fi›, Tuula Ala-Lantela ‹tuula.alantela@gmail.com›, ‹elise.hytonen@vaasa.fi›, ‹aki.timo@oaj.fi›, Mustonen Erkki ‹erkki.mustonen@oaj.fi›
Hyvät Arvoisat Esimiehet ja OAJ:n Edustajat!

Suottehan anteeksi, olen viimeiset kaksi viikkoa kuunnellut niin paljon ja niin usein sanoneen, että

“Minä olen rehtori, minä päätän!”
“Rehtori päättää.”
“Sinun tulee ymmärtää, että rehtori päättää.”
“Sinun pitää osata hyväksyä, että rehtori on vastuussa, hän päättää.”
“Ei, ei tehdä, rehtori ärsyyntyy!”
“Mitä Kari sanoo...!?”
“Joo, mutta mitä siihen sanoo rehtori. Ei.”
“Odotetaan, että mitä rehtori päättää.”, jne.

että tuli mieleeni osia kirjastani (*Johdatus uralilaiseen filosofiaan*, Arator http://www.arator.fi/johdatus-uralilaiseen-filosofiaan.html e-kirjana http://mek.niif.hu/20300/20316/20316.pdf) suomalaisesta ja suomensukuisten kansojen hallintotavasta. Ettehän paheksu, jos lähetän sen Teille ihan mielenkiinnosta, siltä varalta, että ehditte kiinnostua siitä. (Huom! Siinä ei ole minun mielipiteeni, vaan eri alojen tutkijoiden ja filosofien aikaansaamista tuloksista.)

Minä ajattelen, että nämä ajatukset meidän omalaatuisista ja hyvistä hallintotavoista ovat ainakin mielenkiintoisia.

Karille ja Juha-Pekka Lehmukselle en vieläkään uskalla sitä lähettää, sillä en vieläkään saanut lupaa katsoa aikaisemmat kiellot mitätöidyksi tai voimansa menettäneeksi. Se kyllä auttaisi paljon olla omalla työpaikalla pelkäämättä.

Kaunista ja aurinkoista viikonloppua, työhön pääsyä odottava: Juri

PS: Päivä on päättymäisillään. Minulla ei ole vieläkään lukujärjestystä kädessä.

Tämä oli liitteenä ylläolevaan kirjeeseen **(Varokaa! osittain toistoa)**:

Suomensukuisia kieliä puhuvien maailmankatsomuksen mukaan ainoastaan meidän "puoliskojen" yhteisellä teolla on merkitystä, järkeä. Tämä katsomus ei kestä, että toinen ihminen tahtoisi pakottaa toisen alisteiseen suhteeseen tai aikoisi oman autonomiansa perusteella pakottaa toista tai sanella hänelle ylhäältäpäin, että tuo toinen *"nem enged a maga igazából"* 'ei antaisi tuumaakaan periksi omasta totuudestaan'.

Yllä olevista seikoista johtuen suomensukuisten kielten katsontatavan mukaisesti ajattelevien ihmisten kesken luonnollinen suhtautuminen on rinnasteista suhtautumista, jonka luontevin olemassaolomuoto - kuten Karácsony totesi - on ihmisten välinen "perheenomainen (kodikas) suhtautuminen".

Osuva esimerkki tästä löytyy Väinö Linnan kuuluisasta teoksesta *"Tuntematon sotilas"* (1954). Siinä kuvataan miten Saksassa sotakoulutusta saaneet, Neuvostoliittoa vastaan taistelevien suomalaisten sotilasyksiköiden upseerit aikoivat ottaa käyttöön heille uskotuissa yksiköissä saksalaisissa sotakouluissa oppimansa, **alisteisiin suhteisiin, hierarkiaan ja sokeaan tottelemiseen pohjautuvan asenteen, mutta törmäsivät aina vastarintaan**.

Suomalaisen sotilaan autonomia ei kestänyt persoonattomaan alisteissuhteeseen pohjautuvaa suhtautumista. Meidän kannattaa tutustua Tuntemattoman sotilaan tästä kertovaan, melko pitkään osioon:

"Sinkkonen muisti aivan hyvin Rokan lusikanheristelyn ja tämän sanat. Hän menetti malttinsa ja sanoi melkein huutaen:
- Hiljaa siellä! Pitäkää suunne kiinni! Te menette sinne, mihin teitä käsketään, onko selvä?

Rokka hymyili. Mutta hänen rauhallisen ja tavanomaisen ilakoivan äänensä takaa kuulsi uhka, kun hän vastasi:
- Älä, kuule, älä sie ukko käy isottelemaa miul! Sie tiijät mite siin käyp, jos aletaa koittamaa. Luulet sie helveti hevosmies jot mie alan tääl hyppii siun eessäis alokkaihe viisii?

Sanaakaan sanomatta Sinkkonen lähti komppanian toimistoon ja palasi Lammio mukanaan. Lammio antoi äänettömyyden ensin tehostua ja sanoi sitten jäätävän virallisella äänellä:
- Alikersantti Rokka.
- Mikä hätän?

Se tuli niin laupiaan viattomalla äänellä, että komppania väkisinkin alkoi nauraa. Lammio silmäsi vihaisesti komppaniaa ja sanoi Rokalle painokkaasti:
- Te menette aliupseeritupaan kuten muutkin, onko selvä?
- Illalha tuo nähhää. Enkä mie täs sellaisest käy kinnailemaa, mut sano kuule, luutnantti, millo myö aletaa saamaa lommii. Miekii tääl perreelline mies olt jo monta kuukautta. Puollat sie jos mie jätän anomuksen?

Jälleen kerran Lammio joutui epätietoiseksi siitä, puhuiko Rokka noin yksinkertaisuuttaan vai irvistelikö hän. Joka tapauksessa Lammio kuitenkin suuttui sinuttelusta ja sanoi:

- Alikersantti Rokka. Me emme tietääkseni ole tehneet sinunkauppoja.

- Eihä myö olla, mut tehhää pois. Anteroha mie oon. Minnuu saap sinutella ain. **Miehä sinuttelen sinnuu ilmankii ko sie oot nuoremp mies ko mie.**

Hiljainen tirskuna hymisi komppaniassa. Ensi kerran urallaan Lammio tunsi, etteivät hänen keinonsa päteneet. Hänen mielessään vilisi uhkauksia sotaoikeudessa, mutta niin tolkuton kuin hänen vaistonsa olikin, sanoi se tällä kertaa, että pitemmälle ei saanut mennä.

Rokan ylimielisyys oli niin ehdottoman särötön, että Lammio juuri siitä syystä oli kuvitellut sen johtuvan yksinkertaisuudesta. Ja kun hän ymmärsi, että Rokka täysin tajusi mitä teki, tiesi hän, ettei siihen silloin tehoaisi edes armeijan vahvinkaan valtti: kuolemanrangaistus. Asian teki mutkikkaaksi vielä sekin, että tässä olisi rangaistu erästä parhaimmista sotilaista, ja mihin silloin olisi jouduttu. Lammio ajattelikin, että Rokka käyttää rohkeuttaan röyhkeytensä lupalappuna, käsittämättä että ne olivat kumpikin vain saman asian kaksi eri puolta."

Hyvin todennäköisesti Lammio "ymmärsi" asian - toki ehkä vain puoliksi alitajuisesti - *Suomen onneksi*. Jos upseerit olisivat kuolemantuomioilla hävittäneet Rokkien omalaatuisen tavan suhtautua taistelukavereihinsa ja upseereihinsa, se olisi kenties tuottanut Suomelle sodassa tappion. Ja huom! Rokan maailmankatsomus oli "särötön".

"*Lammio tunsi, etteivät hänen keinonsa päteneet*". Ja tähän voitaisiin jatkaa: Rokalla oli toinen maailma, toinen katsontatapa, toinen tapa suhtautua maailmaan ja ihmisiin, ja sellaisena hän oli "pätevä" ja "särötön". Lammio tajusi, että Rokan käytös oli saksalaisittain ajattelevalle upseerille käsittämätön, sotaoikeudessa rangaistava ja mielellään kuolemalla rangaistava. Mutta onneksi hänkin oli kasvanut Suomen maaperällä ja tajusi, Linnan sanoin:
"*hänen vaistonsa (...) sanoi (...), että pitemmälle ei saanut mennä*".

Siis kaksi toisistaan poikkeava suhtautumistapaa, joissa - ainakaan aluksi - **alisteisessa maailmassa ajatteleva osapuoli ei ole vakuuttunut siitäkään, onko se toinen** (siis perheenomaisesti, rinnasteisesti toisiin ihmisiin suhtautuva) **osapuoli ehjä, vai onko se - suomalais-ugrilaisittain sanottuna - mieli*puoli*.** (Vrt. Bartókiin kohdistuviin kritiikkeihin kohdassa 5.3.3!)

Romaanin toisessa, kaikille suomalaisille tutussa episodissa toinenkin alikersantti, **Lehto, puolustaa erään riidan jälkeen omaa autonomiaansa noudattaen hänelle määrätyn rangaistuksen kärsimistä vielä, kun Neuvostoliiton pommikoneet ilmestyivät taivaalle ja pommit räjähtelivät hänen ympärillään.** Linnan symboli on jokaiselle suomalaiselle selvä: **on elämäämme tärkeämpiäkin arvoja, että elämämme muuttuu tyhjäksi, jos luovumme sisimmistä ominaisuuksistamme, autonomiastamme.**

Todellakin, talvisotaa (1939) käynyt vanhempi sukupolvi tietää, miten suomalaisten kanssa yhdessä toimineen saksalaisen armeijan upseereille oli aivan käsittämätöntä armeijamme tehokkuus. Kuinka armeija, jonka Rokan ja Lehdon tapaiset sotilaat taistelivat pienissä löysissä yksiköissä ja joka oli läpikotaisin yhteisöllisesti ajatteleva, osasi olla niin tehokas, että Amerikan piti uhkailla suomalaista sotilasjohtoa, mikäli se ei lopeta Murmanskin linjan katkaisutoimintaa.

Ilmiö herätti myös suomalaisten sosiologien huomion. Hekin huomasivat, että suomalaisen armeijan sotilaiden ja jopa sotilasyksiköiden välinen suhde on erilainen kuin Saksan armeijassa. Knut Pippingin teos "*Komppania pienoisyhteiskuntana*" (ensin ruotsinkielellä julkaistu teos) tutkii juuri tätä ilmiötä. Sosiologien talvi- ja jatkosodan aikana tekemien tutkimuksien mukaan Suomen armeijassa sekä sotilaat että eri sotayksiköt muodostivat pieniä autonomioita, ja niiden erikoispiirteenä olivat perheenomaiset suhteet. Mitä se käytännössä tarkoitti? Miten se ilmeni?

Se ilmeni monissa asioissa. Tässä muutama esimerkki Pippingin työstä: Hänen teoksensa mukaan ensimmäinen asia suomalaisten sotilaiden saavuttua uudelle asemapaikalleen oli mahdollisuuksien mukaan tehdä paikat kotoisaksi – saunalla varustettuna:

"*...tukikohta tai kenttävartio, johon mies oli sijoitettu, oli tosiasiallisesti miehen* ***koti****, joka pyrittiin tekemään niin viihtyisäksi kuin mahdollista."* **Upseeriston ja miehistön välillä vallitsivat aivan toisenlaiset ihmissuhteet kuin alisteiseen hierarkiaan perustuvassa saksalaisessa armeijassa. Eritoten rintamalla.**

"*Joukkueen johtajat*" - kirjoittaa Pipping - "*asuivat samoissa korsuissa miesten kanssa, nukkuivat samoilla kovilla lavereilla, söivät samanlaisista pakeista, heitä kiusasivat samat täit ja he joutuivat samoille vaaroille alttiiksi.*" "*(Upseerit) seurustelivat muidenkin miesten kanssa lähinnä kuin vertaisten eikä alaisten kanssa: he pelasivat korttia miesten kanssa, laskivat leikkiä heidän kanssaan, keskustelivat heidän yksityisistä asioistaan ja antoivat heidän mahdollisimman paljon pitää huolta itse itsestään. (...) Kun yliupseerit olivat oppineet tuntemaan miehensä, he antoivat heidän olla paljolti itsekseen. He eivät esimerkiksi sekaantuneet vartiopalvelukseen liittyviin kysymyksiin ...*" "*Upseerit –– eivät käskeneet lähettejään tekemään erilaisia toimia, vaan esittivät pyyntöjä, ikään kuin kysymys olisi ollut palveluksista.*"

"*Useimmat komppanian upseerit yrittivät pienentää itsensä ja miesten välistä eroa, ja ne, jotka vakavasti yrittivät, onnistuivat siinä elettyään jonkin aikaa joukkonsa kanssa etulinjassa.*" Ja mikäli he onnistuivat, miehistökin suostui ottamaan heidät ryhmänsä jäseniksi. "*Aliupseerit eivät myöskään pitäneet itseään erityisenä arvoryhmänä, vaan laskivat itsensä kansaan kuuluviksi.*

(...) Rauhan aikana varuskunnissa päällystö tosin pyrki määrätietoisesti nostamaan alipäällystön arvovaltaa (...), mutta yritys lienee yleensä epäonnistunut (...)" "*Vääpeli 40:llä oli tapana esiintyä melkein aina ilman arvomerkkejä (...) Kun hänet syksyllä 1944 ylennettiin vänrikiksi, hän ensin kieltäytyikin kiinnittämästä ruusukkeita kaulukseen (...)*"

"Aliupseerit (...)laiskottelivat yhtä ahkerasti kuin miehetkin, välittivät vähät tervehtimispakosta(...)"

Tässä "rinnasteisessa järjestyksessä" oli jokaisella kuitenkin oma autonomiutensa: "*Jokainen katsoi oman tehtävänsä jossakin määrässä yksityisasiakseen ja hoiti sen oman mielensä mukaan.*" "*Konepistoolin kanssa oli samalla tavalla: konepistoolin hankkinut katsoi se omaisuudekseen, joka oli tosin koko ryhmän käytössä. Omistajalla oli aina etuoikeus, eikä ilman hänen lupaansa asetta saanut käyttää.*"

Perheenomaisista oltavista kertonee sekin seikka, että vartiointivuorot saatettiin ratkaista korttipelissä:

"Vartiovuorojen kiertojärjestys oli pysyvä pitkiä aikoja" - kirjoittaa edelleen Pipping - *"(...) (silti) oli mahdollista ostaa itsensä vapaaksi vuorosta tai parista. Tätä menetelmää käyttivät erityisesti kortin pelaajat (...)".*

Pipping tähdentää myös sitä seikkaa, että suomalainen sotilas tunsi persoonattomat säännöt ja muodollisuudet turhiksi esteiksi. He eivät halunneet muuttaa ihmissuhteita abstrakteiksi.

Pipping kirjoittaa oman tutkielmansa päätteeksi:

"Luomalla oman normijärjestelmänsä rintamasotilaamme toimivat kuten muidenkin asevoimien sotilaat, hoitolaitoksien asukit tai laajojen byrokratioiden virkamiehet. Heidän epävirallinen käyttäytymismallinsa, kuten usein on laita tällaisissa tapauksissa, ei johtanut järjestelmän toimintakyvyn heikkenemiseen, olen pikemminkin taipuvainen uskomaan, että se päinvastoin parani. Voidaan täydellä syyllä kysyä, miten kenttäarmeijan miehet olisivat ylipäätään kestäneet monet rintamalla vietetyt vuodet, jos he eivät olisi muokanneet virallista normijärjestelmää sellaiseksi, jonka he kokivat oikeudenmukaiseksi."

> Tässä minun on pakko pysähtyä. Pippingiä lukiessani ajatukseni takertuivat aikaisempiin kohtiin, jossa kerrotaan, että uuteen asemaan saapuessaan suomalaisten sotilaiden ensimmäinen asia oli luoda *koti* ja rakentaa *sauna*. Olen Pippingin kanssa samaa mieltä. Tuskin suomalaiset olisivat kestäneet ja tuskin olisivat pärjänneet neuvostoarmeijalle, mutta menisin Pippingiä pidemmälle. Aistin tässä tapahtumasarjassa vielä syvällisempiä kulttuurin ja sielun voimia. Pelkään vetää tähän, joten sanon vain niin, Pippingin kertomista tulee mieleen Mircea Eliaden (1907–1986) rivit: *"... hengellisen kokemuksen mukaan avaruus ei ole homogeeninen ..."* Uskovaisen ihmisen maailmassa on pyhiä ja homogenisiä (profaani-)paikkoja. *"Pyhän avaruuden ilmestyminen tarjoaa ihmiselle kiinnekohdan, josta käsin hän kykenee suunnistamaan kaoottisessa homogeniteetissä, pystyy "perustamaan maailmaa"* (kotia ja sauna, G. K.) *ja elämään todellista elämää."* (Mircea Eliade *A szent és a profán.* /Pyhä ja profaani./ Budapest, 2019 /1957/ s. 15–17)
>
> Veedisten riittien mukaan, ihminen on asettunut asumaan vasta, kun hän nosti tulen alttarin Agni-alttari) ja vain se, joka on nostanut tulelle alttarin on kotonaan oikeutetusti. (Shatapatha Brahmana VII, I, I, 1-4.)

Gábor Lükő ei tiennyt tietysti mitään Pippingin tutkimuksista tutkiessaan unkarilaisuuden kulttuuria työssään *"A tömegek és az egyéniség"* (= **Väkijoukko ja yksilö**). Samoin Sándor Karácsony oli niistä tietämätön tutkiessaan unkarilaista yhteiskuntaa ja maaseudun elämää sekä analysoidessaan Kodályn kansanlaulupohjaisen laulunäytelmän (Kodály-Paulini-Harsányi) János Háry kautta unkarilaisuuden yhteiskuntakäsityksiä. Kuitenkin he tulivat joskus aivan sanasta sanaan samoihin tuloksiin kuin Pipping ja Linna. Linnan teos on mielenkiintoinen senkin tähden, että myös Kodályn teoksen Háry on sotilas (tosin Napoleonin ajoilta) eli tutkija lähestyy unkarilaisuuden yhteiskunnallisen elämän ilmiöitä ja ominaisuuksia tässäkin tapauksessa sotilaan elämästä otetuista esimerkeistä.

Karácsonyn analysoinnin mukaan unkarilainen upseeri, mikäli hän suhtautuu alaisiinsa hyvin, pitää heitä puoliskoinaan, joiden kanssa - vaikka kullakin on omia eri tehtäviään -

hän askaroi yhdessä samojen ongelmien ja elämäntilanteiden parissa. Samoin ajattelee myös rivisotilas. Heidän suhteensa on rinnasteinen ja perheenomainen – väittää Karácsony. Tutkiessamme unkarilaisia uuden tyylikerrostuman talonpoikaislauluja koemme, että ne kaikki sopivat jopa itselleen keisarillekin, jota unkarilainen ihminen käsittelee kuin perheenjäsentään rinnastaen hänet viereensä, kunnioittipa hän keisaria miten suuresti tahansa.

"Beh szeretnék a császárral beszélni, 'Voi kuinka haluaisin jutella keisarin kanssa,
De még jobban a szobájába bemenni, ja paremminkin mennä hänen huoneeseensa,
Megmondanám a császárnak magának ––" kertoisin keisarille itselleen ...'-

"Voi kuinka haluaisin jutella keisarin kanssa" lauloi unkarilainen talonpoika ennen 1900-lukua, ikään kuin hän voisi keisarin kanssa, **ikään kuin tasapuolisen ystävän tai sukulaisen kanssa keskustella.**

Tämä konfliktiratkaisun tapa, jossa ihminen yrittää käsitellä häneen kohdistuvia vääryyksiä koettamalla saada näitä kokemuksiaan suhteutetuksi mahdollisimman usean "puoliskonsa" näkemykseen ja arvomaailmaan, elää unkarilaisissa kylissä edelleen elinvoimaisena.

Transilvanian keruumatkojemme aikana saimme useita kertoja huomioida tämän. Moderni psykologia luokittelee tämän *adaptiivisista konfliktiratkaisu-strategioista* tukea etsivien tapojen joukkoon.

Jos Suomen maaperällä olivat ihmettelemässä suomalaisten sotilaiden perheenomaista suhtautumistapaa saksalaiset, niin Unkarissa kiinnittivät siihen huomion 1950-luvun bolshevikkidiktatuurin tshekistiläisiä menetelmiä käyttävät venäläiset.

ÁVH:n (pelätty Valtion suojeluvirasto) Csongradin läänin osastoa arvostellaan, sillä se ei käytä tsekistisiä menetelmiä.

"Vakavana kurinpidollisena ongelmana on, että siellä muodostettiin perheenomaista ilmapiiriä" (sic!) – kirjoittaa tutkija Csaba Ilkey ja siteeraa asiakirjoista: *"Osaston kuri on löysä –– Osaston johtajisto ei pitänyt silmällä Elimen johtajan käskyä, joka määräsi sotilaallisen kurin vakauttamista. He muodostivat siellä perheenomaista ilmapiiriä, joka on väärin ja se vahingoittaa työntekoa. Se on lopetettava..."* –– Tätä tekstiä edeltää kirjassa ao. kappale:

Tehdessämme yhteenvedon yllä olevien esimerkkiemme annista voimme todeta, että sanalla *puoli* on suomensukuisissa kielissä omintakeinen, hyvin syvä merkitys. Sen erittäin laaja käyttö viittaa siihen, että kyse on koko ajattelutapaa kattavasta katsontatavasta: maailmankatsomuksesta, filosofiasta. Indoeurooppalaisten kansojen maailmankatsomuksessa yksittäinen ihminen tarkoittaa omaa, toisistaan eriytyvää yksilöä, jolla esimerkiksi on oma vaimo, kieli, tahto ja taide, ja joka yhteiskunnallisessa elämässään tahtoo tulla arvostetuksi oman yksilöllisyytensä ansiosta vastoin toisten yksilöllisyyksiä. Täten hänestä tulee täydellinen, elämän arvoinen ihminen. Sitä vastoin suomensukuisten kansojen katsomustavan mukaan minun elämäni saavuttaa inhimillisyyden arvon, tarkoituksen ja päämäärän ainoastaan täydentyen puoliskoni (elämän) kanssa, muodostaen sen kanssa ehjän kokonaisuuden.

Käsittääkseni näin on/tulisi olla virkaelämässäkin sekä esimiehen ja alaisen että alaisen ja alaisen välillä."

Oikea vastaus aiemmin esittämääni **arvoitukseen**: *"erimielisyys"*: "Voimme täällä ministeriössä vain toivoa, että saatte selvitettyä erimielisyytenne Vaasan kaupungin kanssa."

Yksi pieni sana voi aiheuttaa lukuisia unettomia öitä, vaikka niitä toki riitti tässä vaiheessa jo muutenkin. Tallatulle ei tavata antaa mahdollisuutta tasavertaiseen kanssakäymiseen, jossa hän voisi olla täysimittainen osapuoli, olla eri mieltä. Paljon tavallisempaa on tallata uudestaan, hiljentää, teloittaa tai karkoittaa. Usein ei tuota ongelmia keksiä tekosyitä tällaiseen toimintaan, olemme hyviä perustelemaan itsellemme mitä vain.

Mennään joka tapauksessa asiaan. Anelin armoa esimiehiltäni tälläkin tavoin, eli yrittämällä mahdollisimman neutraalia lähestymistapaa. Millään keinolla en saanut heitä ymmärtämään, että olemme töissä toisiaan täydentävät osapuolet, jotka teemme tätä koululaisia varten.

Entinen rehtorini, avustajani Veikko Vörlund yritti saada asiat raiteilleen omalla tavallaan – varmaan jo yli kymmenettä kertaa. Elokuun työhönpaluukokouksessa (7.8.2015) sovittiin, että työhönpaluutani seurataan ja Veikko Vörlund tekee siitä raportteja. Liitän niistä yhden tähän.

Hyvä Lukijani, tämän raportin lukeminen vaatii kärsivällisyyttä. Kaikella kunnioituksella entisen rehtorini loistavaa työtä kohtaan, suosittelen joko jättämään tämän lukematta kokonaan, tai lukea vain kohdasta *Lopuksi*. Paksunnetut tekstiosuudet auttavat, jos joku haluaa silmäillä tekstin vain suurpiirteisesti läpi.

Tekstin ydin on, että jos Kadar ennen vuotta 2012 oli vielä sentään olemassa, nyt: "Muuttamattomissa työjärjestyksissä ei ole olemassa opettaja Kadaria."

Veikko Vörlund:

Kadarin työhönpaluu

Kiitän stj. Knookalaa 7.8. järjestetystä keskustelusta. Mielestäni keskustelu oli asiallinen ja henki sovinnollinen. Kadarin avustajana olin keskusteluumme hyvin tyytyväinen. Samoin olivat OAJ:n edustajat. Ilmeisesti olin kuitenkin turhan toiveikas siihen nähden, että minulla sentään vuodesta 2006 lähtien ovat koottuina tiedot ja todisteet Kadaria kohtaan jatkuneesta huonosta kohtelusta, jota ei saatu loppumaan.

Valitettavasti asiat koululla eivät edenneet keskustelumme hengessä. **Kadarin työviikko ei sujunut rehtorin taholta rehdisti eikä asiallisesti**. Juuri tähän asiaan pyysin Nummelan esimiesten seurantaa vetoomuksessani keskustelutilaisuuden loppupuolella 7.8.

Rehtori on tehnyt työjärjestykset - huomioimatta Kadarin mahdollista paluuta - jo ennen KHO:n päätöstä 26.6. Hän on muille opettajille, ei kuitenkaan Kadarille, ilmoittanut, että **valmiisiin työjärjestyksiin ei tule muutoksia**. **Koulun työjärjestys ei siis nyt ota huomioon Kadarin paluuta.**

Tämä taas merkitsee sitä, että Kadarilla ei nyt ole opetustunteja koulun valmiissa työjärjestyksessä. Kadarille tulevat tunnit on siis irroitettava muiden opettajien työjärjestyksistä ja siirrettävä Kadarille. Tällöin on pakko puuttua opettajien tuntijakoon.

Tämä taas merkitsee muutoksia opettajien työjärjestyksiin ja koulun koko työjärjestykseen (mm. eri työtilojen käyttö). **Näitä muutoksia ei siis rehtori ilmoituksensa mukaisesti tule tekemään.**

Ilman tehtäviä muutoksia ei Kadarille tulevaa työjärjestystä saada järkeväksi ja **Kadaria kohdellaan epätasapuolisesti** muihin verrattuna. Se taas ei ole kenenkään etu. On pelättävissä, että ilman muutoksia tehtävät ratkaisut ovat **kaupungillekin epäedullisia.**

Aikaa työjärjestyksen muutoksiin oli runsaasti. KHO julkisti päätöksensä 26.6. Heinäkuun alussa olisi jo tullut neuvotella ja päättää Kadarin oppitunneista ja senjälkeen tehdä myös **Kadarin huomioiva koulun työjärjestys** valmiiksi.

Rehtori ei toiminut näin. Hän toimi **vastoin virkavelvollisuuttaan ja epätasapuolisesti,** kun hän Kadarin takia ei halunnut muuttaa koulun ja opettajien työjärjestyksiä, vaikka siihen oli runsaasti aikaa.

Ensimmäinen työviikko

Tarkastelen Kadarin työhönpaluuta saamieni suullisten ja kirjallisten tietojen pohjalta. Maanantaina 10.8. YT-kokouksessa kuultiin rehtorin lyhyt ilmoitus Kadarin paluusta työhön. Kadar vietti päivän koululla klo16 saakka odottaen omalta kohdaltaan jotain tietoa työjärjestelyistä, mutta rehtori ei ottanut häneen yhteyttä.

Näin jatkui koko viikon ajan. Kadar vietti päivät koululla. Eri ryhmien opettajat pitivät rehtorin johdolla työkokouksia. Muut musiikinopettajat osallistuivat kukin oman luokka-asteensa kokoukseen. Kadaria ei kokouksiin kutsuttu. **Musiikkiluokkien opettajien kokousta ei rehtori järjestänyt**, eivätkä opettajat itsenäisesti sellaista uskaltaneet järjestää, koska **pelkäsivät** rehtorin **ärsyyntyvän**. Näin asia ilmaistiin Kadarille, kun hän ehdotti mus.opettajille mus.luokkien työstä ja tulevista oppitunneistaan yhteistä suunnittelukokousta.

Kadar oli siis koko alkajaisviikon koulussaan **syrjittynä ja eristettynä** kaikesta koulutyön alkuun kuuluvasta yhteisestä suunnittelusta. Näin hän koki tilanteensa rakkaassa koulussaan, jossa hän on tehnyt opetustyötä n. 30 vuoden ajan.

En voi millään käsittää, mitä opettajat pelkäävät, ja miksi **he eivät halutessaan voi pitää omia suunnittelukokouksiaan** aina, kun katsovat ne tarpeellisiksi. Miksi he **pelkäävät** rehtorin niistä ärsyyntyvän? Onko tällainen johtajuus normaalia ja tehokasta? Eikö rehtori luota opettajiensa osaamiseen?

Koulun avaimet Kadar sai vasta keskiviikkona!

Kadar vietti koko viikon olemalla koulussaan päivittäin n. 6 tuntia. Hän ei voinut muutakaan, koska hän halusi olla paikalla, mikäli Nummela haluaa kutsua hänet keskustelemaan lukujärjestyksestä ja tulevista oppitunneista. Kaikki **muut opettajat olivat jo ensimmäisenä työpäivänä saaneet lukujärjestyksensä.**

Nummelalle Kadar oli koko ensimmäisen viikon ajan pelkkää ilmaa. Kadar kertoo voineensa suorastaan **fyysisestikin pahoin** kuunnellessaan tutustumistilaisuudessa taka-alalla rehtorin puhetta lapsille. Rehtori nimittäin painotti sitä, miten kaikkia kavereita tulee kohdella tasa-arvoisina eikä ketään saa kiusata. Kadarin pahanolon tunne alkoi heti ensimmäisistä päivistä.

Perjantaina 14.8. Kadar lähti koululta klo 14, jolloin Nummela oli jo poistunut koululta **antamatta hänelle mitään tietoa maanantain työajoista tai oppitunneista.** Kadar oli nyt siis pidetty **eristettynä ja syrjäytettynä** koko ensimmäisen työviikon ajan. **Nöyryyttämiseltä** Kadarista tuntui se, kun hän eräältä **kollegaltaan kuuli** - ei siis rehtorilta itseltään - että Nummela aikoo kutsua hänet kokoukseen maanantaina.

Kadarin avustajana ajattelen, että Kadarin olisi viisainta mennä rehtorin kokouksiin joku luottohenkilö mukanaan. Silloin rehtorin tosin pitäisi ilmoittaa ko. tilaisuudet Kadarillekin etukäteen.

Nöyryyttäminen, syrjäyttäminen ja eristäminen tunnetaan erittäin tehokkaiksi menettelyiksi työpaikkakiusaamisessa.

Arvioni ensimmäisestä viikosta

Jo heti ensimmäinen viikko mielestäni osoittaa, että Nummela **ei edes omaksi edukseen kunnioita, ei ymmärrä eikä hyväksy VHO:n ja KHO:n päätöksiä, eikä omien esimiestensäkään ohjeistusta**. Hän mielestäni jatkaa Kadarin **työpaikkakiusaamista päätöksistä huolimatta.** Tavoitteena mielestäni lienee Kadarin sairastuttaminen ja lopullinen poistaminen koulun kuvioista, kuten tapahtui aikaisemminkin. Tällöin rehtorin valheellisen syytöskokoelman tyrmäämiseen tarvittiin kaupungin valituksen myötä kahden hallinto-oikeuden (yhteensä kahdeksan tuomarin) yksimieliset päätökset. Syytöksien nelipäiväinen tutkiminen **romahdutti rehtorin syytösrakennelman,** ja päätökset todistivat, että **Kadarin erottaminen oli laiton.** Kadar siis syyttömänä irtisanottiin lähes kolmen ja puolen vuoden ajaksi.

Toisen viikon maanantai alkaa Kadarin kohdalla täydellisessä pimennossa. Jatkuuko Kadarin hiillostaminen? Millaista painostamista lienee nyt jatkossa tarjolla? Viittaan tässä kokemuksiin alkaen v:sta 2006 ja Kadarin viime viikon kohteluun.

Olen todella surullinen ja pettynyt. Olin valmistautunut siihen, että tämä ikävä ja paljon aikaa ja kaupunginkin rahaa vienyt prosessi viimeinkin päättyisi. Se on kuluttanut runsaasti henkisiä ja fyysisiä voimavaroja, joita paljon mielekkäämmin olisi voitu käyttää oppilaiden hyväksi. Tällä hetkellä musiikkiyksikkö on terveisiin aikoihin verrattuna alasajettu, **ja tilanne ei ole mus.opettajien eikä varsinkaan Kadarin syytä.**

Kadarin aikaisemman kohtelun ja nyt työhönpaluuviikon kokemuksien perusteella suhtaudun pessimistisesti tilanteen korjaantumiseen. Mielestäni Nummela **ei pysty kohtelemaan Kadaria tasapuolisesti eikä oikeudenmukaisesti.** Siinä mielessä hän on mielestäni **väärässä virassa.**

Harkinnassa on, miten Kadarin ja musiikkiluokkien työilmapiiri saataisiin kuntoon. Myös ovat nyt harkinnassa eri mahdollisuudet Kadarin ihmisoikeuksien palauttamiseksi. Mielestäni tilanne on **kestämätön ja rasistinen.**

Seuraan **Kadarin avustajana** nyt jatkossa päivä päivältä toista työviikkoa, josta teen lyhyet kommenttini. Erittäin tärkeänä pidän sitä, että Kadar voisi **oman – vielä puuttuvan - lukujärjestyksensä** mukaisesti ja **tasa-arvoisena** muiden opettajien kanssa osallistua opetustyöhön ilman turhaa jarruttelua. Seurantaa jatkan, kunnes Kadarilla on kädessään toimiva työjärjestys.

Aloin opettajantyöni kotikaupungissani Vaasassa v. 1955. Työjärjestyksiä tein (ilman apulaisrehtoreita) 60-luvun alusta vuoteen 1993. Siksi olen erittäin kiinnostunut siitä, miten Nummela ratkaisee itse luomansa ongelman **muuttamatta työjärjestyksiä ja rahastamatta samalla Vaasan kaupunkia.**

Toinen työviikko

Ma 17.8. Kadarilla ei opetustunteja, ei työjärjestystä. Ei kuitenkaan minkäänlaista neuvottelua Kadarin kanssa, josta aikomuksesta rehtori oli Kadarin kollegalle kertonut.

Ti 18.8. Vasta nyt rehtori pitää **ensimmäisen** neuvottelun Kadarin oppitunneista. Klo 12 - ilman ennakkotietoa - tuli Anne Tienhaara hakemaan Kadaria kokoukseen rehtorin työhuoneeseen. Paikalla olivat jo Kari Nummela, Hanna Savela, Eija Taimisto ja Camilla Sundberg.

Rehtorin tarkoituksena oli ollut pitää **kokous ilman Kadaria,** mutta **Tienhaaran esityksestä** rehtori näki parhaaksi haettaa myös Kadar kokoukseen. Mielestäni tämäkin **osoittaa rehtorin halun syrjiä Kadaria**. Kadar ei olisi saanut olla mukana keskustelussa omista tulevista oppitunneistaan.

Kokouksen osanottajista teen oman huomioni. **Mihin Nummela tarvitsee** kokouksessa kahta **apulaisrehtoriaan,** joiden tehtäviin musiikin opetusasiat eivät liity? Musiikinopettajia sitävastoin on mukana vain kaksi: Anne Tienhaara sekä viimeksi musiikkiyksikköön tullut, nuorin, Camilla Sundberg? Miksi puuttuvat Sari Saari, Pia Mäenpää ja Kaisa Klemets, jotka ovat olleet jo vuosia talossa, ja joita tuntijärjestely läheisesti koskee? **Miksi Kadaria ei kutsuttu kokoukseen?** Vasta huomautettuaan asiasta sai Tienhaara hakea Kadarin, jolle siis kokous oli yllätys. Kadar ei näinollen omalta osaltaan voinut valmistautua kokoukseen.

Ehkä olisi varminta Kadarin avustajana ohjeistaa hänet jatkossa ottamaan rehtorin kokouksiin mukaansa luottohenkilön, koska syrjintä on mielestäni täysin selvää. Kadar yrittää silti - vastoin kokemuksiaan - yhä luottaa rehtorinsa moraaliin ja motiiveihin.

Alkajaisiksi Nummela ilmoitti olevansa rehtori ja määräävänsä, päättävänsä ja vastaavansa kaikesta itse.

Kadarin työjärjestelyn viipymisen hän selitti johtuvan **monista kiireistään.** Hänen on mm. pitänyt hoitaa töitään myös opetusvirastossa ja Asevelikylän koulussa.

Hän ilmoitti, että musiikkitehtävien hoidosta Kadar saa yhden vuosiviikkotunnin. Lisäksi hän oli Lehmuksen kanssa keskustellut mahdollisuudesta saada Kadarille 1 oppitunti yläkoulusta. Nummela selvitteli myös, mistä kaikesta hän joutuu ottamaan Kadarille tunteja.

Se onkin hyvin mielenkiintoista. **Miten ko. taikatemppu tapahtuu työjärjestyksiä muuttamatta ja kaupungin säästöohjeita noudattaen.** Rehtorin pulmiin on Kadar tietenkin täysin syytön.

Ke 19.8. Ei vieläkään työjärjestystä, vaikka koulussa on rehtori ja kaksi apulaisrehtoria.

To 20.8. Ei vieläkään työjärjestystä.

Pe 21.8. Toinen "työviikko" lopussa. Ei vieläkään työjärjestystä.

Klo 13 rehtori kutsui Tienhaaran (**siis ei Kadaria)** huoneeseensa sopimaan **Kadarin oppitunneista.** Nummela antoi Tienhaaralle jonkinlaiset summittaiset raamit oppitunneista. Selvittämättä jäi, miten ja mihin ne sijoitettaisiin työjärjestyksiin.

Jo stj. Knookalan kutsumassa keskustelutilaisuudessa 7.8. Kadar ilmoitti tulevansa toimeen 10:llä oppitunnilla. Tähän päädyttiin. Erottamisen aikoihin Kadarilla oli 12 oppituntia. Nummelan summittaisesta raamista puuttui edelleen 2 – 3 tuntia.

Tähän mennessä on jo Tienhaaralle ja Kadarille selvinnyt, **ettei Nummela halua keskustella Kadarin kanssa yleensäkään, ei edes neuvotella suoraan Kadarin kanssa** tämän oppitunneista. Rehtorin - ennen Kadarin erottamista - harrastama **tapa siis jatkuu**: Hän **käyttää edelleen Tienhaaraa viestiensä välittäjänä Kadarille** ja **jopa neuvottelijana Kadarin oppitunneista.**

Menettely **tuntuu nöyryyttävältä** sekä Tienhaarasta että Kadarista, mikä lienee **rehtorin tarkoituksenakin**.

Nummela **ei myöskään ole esittänyt pienintäkään anteeksipyyntöä** ja pahoittelua siitä, että aiheutti Kadarin eron perättömällä syytösluettelollaan.

Tämä on todellinen tilanne koululla. Sensijaan apulaisrehtorit vastasivat perjantain 21.8. kokouksessa Knookalan kysymykseen, että koulun henki on hyvä. Heidän vihamielinen asenteensa paljastui aikoinaan Kadaria perättömästi syyteltäessä jo siten, että he **allekirjoittivat Kadaria vahingoittavan lausunnon** opetuslautakunnalle. Ko. **lausuntoa ei Kadarille ole vieläkään näytetty**.

Ko. lausuntoon hankittiin allekirjoitus jopa sellaiselta kouluavustajalta, jonka aikana Kadar oli jo syyttömästi erotettuna työttömänä eikä ollut ko. kouluavustajaa koskaan nähnytkään. Muistaen edelläkerrotut ja monet muut tapahtumat **ei Tienhaara - rehtorin ja vararehtoreiden läsnäollessa - uskaltanut lausua mielipidettään koulun hengestä.**

Tuskin henki voikaan olla hyvä ainakaan niiden mielestä, joiden työ vaikeutuu, kun Kadarille ei aikaansaada lukujärjestystä. Myös ihmetellään, **mistä Kadarin lukujärjestyksen jarrutus johtuu**.

Eniten on tilanteesta pahoillaan Kadar itse. Rehtori ei neuvottele Kadarin kanssa Kadarille tulevista oppitunneista.

Tämä riittäköön tällä hetkellä koulun hengestä. Kadarinhan olisi unohdettava kaikki tapahtuneet vääryydet, vaikka **entinen kohtelu jatkuu**. Lienee turha odottaa anteeksipyyntöjä niiltä, jotka olivat syypäitä syyttömän **Kadarin erottamiseen kolmeksi ja puoleksi vuodeksi**.

Aiheutettuaan perättömällä syytöskokoelmallaan Kadarin laittoman erottamisen noin kolmeksi ja puoleksi vuodeksi, olisi Kadarin työhönpaluun järjestelyn pitänyt olla ensimmäisenä rehtorin kiireyslistalla. Kaikesta edelläkerrotusta paljastuu kiistatta, että se oli listan viimeisenä. Tällä tahallisella menettelyllään on rehtori Nummela jatkanut Kadarin kiusaamista, aiheuttanut Kadarille mielipahaa ja syrjinyt ja nöyryyttänyt Kadaria. Hän on toiminut Kadaria kohtaan epätasapuolisesti. Kadar ei ole voinut vieläkään aloittaa opetustyötään. Hän kulkee nyt koulussaan tuntien itsensä ulkopuoliseksi kummajaiseksi.

Rehtori ei ole sisäistänyt KHO:n päätöstä, jota kaikkien asianosaisten tuli noudattaa. Mielestäni keskustelumme 7.8. oli sovinnollinen ja rakentava. Kiitän siitä. Teidän on kuitenkin myönnettävä, että Kadarin työhönpaluu ei ole sujunut keskustelumme hengen mukaisesti. Rehtorin kiireet ovat suuntautuneet muualle kuin Kadarin työhönpaluun järjestelyyn. Tätä tosiasiaa eivät rehtorin selitykset omista kiireistään muuksi muuta. **Nummelalla lienee liikaa töitä, koska velvollisuudet omassa koulussa jäävät hoitamatta.**

Odotan edelleen mielenkiinnolla, miten rehtori työjärjestyksiä muuttamatta irroittaa Kadarille tämän tarvitsemat 10 oppituntia. Toinen työviikko ei valaissut tilannetta, koska **rehtori ei ole pitänyt kiirettä Kadarin työjärjestyksen laadinnassa. Miten taikatemppu tehdään saattamatta Vaasan kaupunkia maksumieheksi turhaan rahanmenoon koko lukuvuodeksi 2015 – 2016** ?

Saatuaan Kadarin erotetuksi rehtori ratkaisi työjärjestyksen teon irroittamalla musiikkiyksikön opettajilta (ovat luokanopettajia) oppitunteja muille opettajille mus.yksikön ulkopuolelle. Menetetyt tunnit yksikön opettajille korvattiin Kadarilta jääneillä tunneilla. Joitain Kadarin tunteja rehtori lopetti kokonaan. Kun KHO palautti Kadarille hänen virkansa, täytyy nyt mus.luokkien opettajille palauttaa takaisin heiltä irroitetut tunnit Kadarin työn mahdollistamiseksi. **Tämä taas edellyttää työjärjestyksiin muutoksia,** mutta niiden tekemisestä rehtori on kieltäytynyt.

Hän on menetellyt väärin. Hänen olisi tullut suunnitella Kadarin työhönpaluun järjestely jo heinäkuun aikana KHO:n julkistettua päätöksensä, mutta sitä hän ei ole tehnyt. Nyt Kadarin työn järjestely on vaikeaa ja tulee käsitykseni mukaan olemaan pakostakin **kaupungin, oppilaiden, koko musiikkiyksikön sekä Kadarin edun vastainen.**

Kolmas "työviikko"

Su 23.8. otti Tienhaara tilanteeseen täysin kyllästyneenä ohjat käsiinsä. Hän alkoi laatia työjärjestystä Kadarille noudattaen tarkasti rehtorin antamia raameja. Rehtori asetti Kadarin työjärjestyksen **suunnittelun lähtökohdaksi, ettei kenenkään lukujärjestys saa muuttua.** Ko. lähtökohtaa noudattaen tulee kysymykseen vain yksi ratkaisu: Kadar on **sijoitettava toiseksi opettajaksi lukujärjestykseen jo yhdelle opettajalle merkittyihin oppitunteihin.**

Tällaisella oppitunnilla on normaalikokoisessa luokassa toinen opettaja melkein tyhjän panttina, **mutta kaupunkihan lystin maksaa,** eli kahdelle opettajalle koko lukuvuoden palkan yhden ja saman oppitunnin pitämisestä. O**petuspäällikkönäkin toimivalle rehtori Nummelalle** lienee kyseinen järjestely mahdollinen.

Käsittääkseni **tällaisia samanaikaistunteja on pakko järjestää useita**, Kadarhan tarvitsee kymmenen oppituntia. Muutamakin tällainen täysin turha kahden opettajan vuosiviikkotunti ei varmaan naurata kaupungin kukkaron vartijoita.

Kaikki tämä riesa vain senvuoksi, ettei rehtori - Kadarin paluun vuoksi - **viitsinyt muuttaa koulun työjärjestyksiä,** vaikka se olisi ollut hänen velvollisuutensa. **Sama rehtori aiheutti** perättömällä syytöskokoelmallaan **Kadarin erottamisen,** ja **kaupunki joutui** menettelyn **maksumieheksi.**

Tämä rehtorin ratkaisu on vastoin kaupungin, oppilaiden, musiikkiyksikön ja sen opettajien etua. Lisäksi tämä tapahtuu aikana, jolloin Suomessa kaupungit ja kunnat etsivät suurennuslasilla säästökohteita toimialojensa organisaatioista.

Onko tämä kahden opettajan käyttö samalla oppitunnilla rehtorin tapa osoittaa myös, että musiikkiluokkien pito tulee kaupungille muka erityisen kalliiksi? Laskelmat ovat tähän saakka osoittaneet, että musiikkiluokkien oppilas on Vaasan kaupungin koulujen **halvin.** Sen tosiasian tunnusti myös ktj. Lehmus 7.8. keskustelussa, jossa itse olin mukana Kadarin avustajana. Em. huolimatta sekä rehtori Nummela että ktj. Lehmus suunnittelevat **kaupunginvaltuuston jo vuonna 1977 perustaman musiikkiyksikön hajoittamista eri kouluihin seuraavan lukuvuoden alusta.** Se olisikin Vaasan musiikkiluokkayksikön loppu. Musiikkiluokista puhuttaessa ei tarkoiteta musiikin painotettua opetusta, kuten esim. säädösten mukaisessa painotetussa kielten tai

matematiikan opetuksessa. Musiikkiluokkayksikkö on **Vaasan kaupunginvaltuuston perustama,** jolle yksikölle kaupunki saneerasi hyvät, akustoidut tilat Onkilahden koulun lisärakentamisen yhteydessä vuosina 1982 – 1984. Rehtorit ennen Nummelaa (myös allekirjoittanut) olivat erittäin tyytyväisiä musiikkiluokkiin ja niiden innostaviin opettajiin. **Musiikkiyksikköä kehitti suurella taidolla varsinkin Kadar** jo vuodesta 1984 alkaen. Yksikkö oli Vaasan helmi.

Yksikön hajoittaminen eri kouluihin, joissa vaikkapa Kadar käväisisi opettamassa joillain tunneilla, hävittäisi musiikkiyksikön. Ajatus on kuolleena syntynyt ja täysin absurdi. Pyydän, että **valtuusto valvoo, etteivät ko. virkamiehet kävele sen päätösten yli. Vain valtuusto voi päättää** Vaasan kunniakkaitten musiikkiluokkien jatkosta.

Musiikkitunnit, joille Kadar on nyt sijoitettava toiseksi opettajaksi, ovat sellaisia, joita Kadar on aikaisemmin pitänyt itse yksin, ja joihin **ei missään tapauksessa tarvita kahta opettajaa.** Tällaiseen tilanteeseen on jouduttu rehtori Nummelan järjestelyin.

Ma 24.8 Tienhaara antaa Nummelalle tämän määräämien raamien ja ohjeiden mukaisen Kadarin työjärjestysehdotuksen. Nummela ei millään tavalla kommentoinut sitä. Kadarilta puuttuu yhä kaksi oppituntia.

Kadar menee ensimmäistä kertaa pitämään kuorotunnin. Hänen työjärjestyksensä on edelleen puutteellinen.

Ti 25.8. klo 8.15 Kadarin kutsusta järjestettyyn keskustelutilaisuuteen saapuivat Vöyrinkaupungin koulun vt. rehtori Elise Hytönen, musiikinlehtorin sijainen Santeri Kaipiainen, Onkilahden koulun rehtori Nummela, mus.op. Kadar sekä mus.opettajat Tienhaara, Mäenpää, Saari ja Sundberg. Keskustelu on hyvähenkinen, vaikka **Nummela muistuttaa toistuvasti yhä uudelleen, että säästösyistä seuraavana lukuvuotena ei mikään toiminta käy samoin kuin nyt.** Silloin Kadar kertoo hänelle, että keskustelussa 7.8. ktj. Lehmus myönsi musiikkiluokan oppilaan olevan Vaasan kouluissa halvin. Halpuuteen vaikuttavat mus.yksikön luokkien suuret oppilasmäärät, eikä yksiköllä ole tarvetta kouluavustajiinkaan.

Santeri Kaipiainen pyysi saada jatkossa tutustua alakoulun mus.luokkien opetustyöhön. Hänet lausuttiin tervetulleeksi. Musiikinopettajat lahjoittivat uudelle rehtorille ja musiikinlehtorille kaksi musiikkiluokkalaisten kanssa tehtyä CD-levyä.

Kuten aavistinkin, yläkoulun työjärjestykset on **kaikille** lehtoreille jaettu jo alkamispäivänä. Niissä ei ole enää tässä vaiheessa tilaa Kadarin mahdollisille oppitunneille. Nummelan olisi tullut hoitaa **neuvottelut yläkoulun kanssa jo heinäkuussa**, kun Kadarin työhönpaluu oli tiedossa.

On siis kolmannen työviikon tiistai. Kadarille jää edelleen täysin auki, mistä hän saa **puuttuvat kaksi oppituntia.** Rehtori ei myöskään ole kommentoinut mitenkään Kadarin työjärjestystä.

Klo 16. jälkeen Tienhaara tuli tapaamaan Kadaria. Tienhaara kertoi, että johtoryhmän kokouksen jälkeen hän joutuikin jäämään kahdenkesken Nummelan kanssa. Tällöin Nummela jotenkin **syyllisti häntä** siitä, että Kadar oli aamuisen onnistuneen keskustelukokouksen jälkeen lähettänyt sähköpostia stj. Knookalalle ja henk.päällikkö Bromsille. Kadar oli heille tyytyväisenä kertonut vuosien jälkeen avautuneesta yhteistyömahdollisuudesta mus.yksikön yläkouluun sijoitettujen luokkien oppilaiden, rehtorin ja mus.lehtorin kanssa.

Tienhaara sai siis moitteet, kun Kadar oli kirjoittanut tyytyväisenä sähköpostia. Nummela oli moittinut Tienhaaraa siitä, että kun 21.8. perjantaina - stj. Knookalan kokouksessa - oli Knookala nimenomaan sanonut, ettei hän halua enää postia Onkilahden koululta, niin nyt Kadar kuitenkin rikkoi Knookalan kieltoa. Nummelan mukaan **Tienhaaran** olisi pitänyt asia tajuta ja **välittää Knookalan kielto Kadarille**.

Nummela moitti **Tienhaaraa** siitäkin, että myös Broms oli kirjoittanut jotakin Kadarin sähköpostin johdosta. Samoin siitäkin, ettei Kadarin työjärjestys ole vieläkään valmis.

Ja jollakin tavalla tuntui olevan **Tienhaaran vastuulla** sekin, ettei yläkoululta voitu irroittaa oppituntia Kadarille.

Tässä kaikessa on jotakin **pahasti sairasta.** Jonkun esimiehen olisi todella puututtava tilanteeseen. On ilmeistä, että jotkut pyrkivät kohta vaihtamaan koulua, tai vaihtoehtoisesti ottavat tietoisen riskin itse sairastua. Jonkun esimiehen olisi viimein toimittava siten, että **rehtorinkin toimintatavat ja asenteet tutkittaisiin.**

Sairasta oli myös rehtorin **toiminta keväällä 2014** Unkariin suuntautuneen luokkaretken vaikeuttajana. Oppaana toiminut Kadar **ei saanut rehtorin määräysten mukaan edes matkustaa** Unkariin oppilaiden kanssa **samalla lentovuorolla.** Kadar noudatti määräystä vain sentähden, ettei ko. luokan opettaja olisi kotiuduttuaan joutunut rehtorin vihoihin. Muistakin määräyksistä voisi tarvittaessa kirjoittaa pitkän esseen. **Kiitoksenhan Kadar olisi ansainnut.**

Ke 26.8. Ei vieläkään lopullista lukujärjestystä. Tienhaaran laatima lukujärjestys toimii nyt vain hätäapuna, sillä Kadar ei voi tietää, miten ratkaistaan asiat yläkoululta saamatta jääneiden tuntien osalta. Siitäkään Nummela ei ole Kadaria informoinut.

Kuitenkaan ei voi enää odotella. On pelättävissä, että enempi odottelu alkaa närkästyttää vanhempia, mikä tietenkin koituu musiikkiluokkien vahingoksi. Muut musiikinopettajat ja Kadar päättivät, että nyt keskiviikosta alkaen Kadar pitää ainakin ne tunnit, joista Tienhaaran ja muiden mus.opettajien kesken on keskusteltu, vaikka asiasta ei ole vieläkään rehtorin päätöstä, hän kun päättää kaikesta. (“Te voitte keskustella mitä vain, minä kuitenkin päätän.”)

Klo 8.00 4M (4. musiikkiluokan tunti). Säännöllisesti musiikkitunnit pidetään akustoidussa musiikkisalissa, joka on tätä tehtävää varten saneerattu musiikkiluokkia palvelemaan. Siellä ovat kaikki tarvittavat välineet valmiina, eikä aikaa kulu turhaan etsimiseen. Kadar tuli 4. luokan kanssa saliin, **jolloin hän ja oppilaat huomasivat, että se oli jo varattuna.** Toinen opettaja oli siellä pitämässä tuntia. Kadar oppilaineen palasi luokkaan, jossa tunti aloitettiin 10 minuuttia myöhässä.

Klo 9.00 3M luokan tunnin Kadar pitää toisena opettajana onneaan kokeilematta **oppilaiden omassa luokkatilassa.**

Klo 10.00 5M-luokan tunti. Välitunnin aikana huomaavat mus.opettajat, että musiikkisalin haluaa ainakin neljä opettajaa (Piritta Lahtinen, Anne Tienhaara, kielenopettaja ja Kadar). Kadar käskee oppilaiden pysyä omassa luokassaan ja **pitää siellä Pia Mäenpään kanssa toisena opettajana yhteisen tunnin.**

Yhteentörmäykset johtuvat siitä, että koko koulun (kaikkien luokkien) työjärjestykset ja myöskään Kadarin työjärjestys keskeneräisenä eivät vieläkään ole opettajainhuoneen seinällä.

Tähän tilanteeseen on johtanut rehtorin ilmoitus, että **valmiit työjärjestykset eivät muutu**, **sopimatta jättäminen Kadarin oppitunneista** ja **viivyttely tuntien irrottamisessa Kadarille. Mielestäni rehtori ei ole huolehtinut velvollisuuksistaan.**

To 27.8. Ei mitään uutta. Ei lopullista työjärjestystä.

Pe 28.8. Klo 9.00 – 9.45 ylimääräinen kuoroharjoitus (5 – 6 lk:t) ja opettajien lauluharjoitus 9.45–10.00. Arja-opettajan eläkejuhlan johdosta. Lasten kuoroharjoituksen loppupuolella Nummela tulee harjoituksiin muiden opettajien kanssa. Kun hän näkee, että Kadar johtaa oppilaiden harjoitusta, hän kuitenkin ainoana poistuu salista. Kadarista ei käytös tuntunut hyvältä, ja jotkut opettajistakin panivat merkille tapahtuman.

Neljäs työviikko

Ma 31.8. Neljäs työviikko alkaa, eikä Kadarilla ole vieläkään rehtorin hyväksymää ja lopullista työjärjestystä.

Ti 1.9. Kadar oli yksin tekemässä työtä työpisteessään opettajainhuoneessa. Noin klo 13 tuli rehtori Nummela työpisteelle. Näyttäen Kadarille lukujärjestystä hän kysyi: "Pitävätkö nämä tunnit paikkansa?" Kadar totesi, että hänellä oli lähes samat tiedot. Tällöin Nummelallekin selvisi, että Kadarin oli saatava vielä kolme tuntia. Hän päätti samantien, että Kadarin on neuvoteltava alakoulun musiikkiluokilta 1 tunti ja yläkoulusta 2 tuntia. Hän vaati Kadarin heti sanovan, minkä tunnin hän alakoululta ottaa. Tässä vaiheessa ja jo aikaisemminkin **Kadar useita kertoja pyysi saada keskusteluun mukaan Anne Tienhaaran.** Kadar kertoi musiikinopettajien haluavan, ettei mistään musiikkitunneista päätetä neuvottelematta heidän kanssaan. Rehtorin käsityksen mukaan ei Tienhaaraa eikä muita mus.opettajia tarvittu. "Yhden tunnin vuoksi ei kysytä musiikinopettajien mielipidettä." Kadar jäi **vastoin tahtoaan** työpisteen nurkkaan jatkamaan "neuvottelua".

Rehtorin pyynnöstä Kadar esitti siis tuntitoivomuksensa: Hän mielellään pitäisi yhden viikkotunnin 6. musiikkiluokalla. Kadarin esitystä ei Nummela kuitenkaan hyväksynyt: "Siellä et pidä oppitunteja"! Kadar selitti, että ko. tunti olisi tärkeä viimeisenä vuonna ennen yläkoululle lähtöä ja myös kuoro-, kamarimusiikkikerhon sekä orkesterityöskentelyn **pohjustamiseksi**. Rehtori teki selväksi, että ko. luokkaan Kadarilla ei ole asiaa. Rehtorin päätös **häiritsee pahasti kuoron kehittämistyötä. Musiikkitieteen ja vertailevan kielitieteen tohtori** ei siis kelvannut eikä häntä tarvittu peruskoulun 6. lk:n opettajaksi.

Kadar ilmoitti mielipiteenään, että kahden opettajan tarpeeton käyttö yhdellä ja samalla oppitunnilla (samanaikaisopetus) **ei ole oikea ratkaisu**. Nummela *vastasi* ***"Joo, mutta minä päätän."*** Tässä vaiheessa keskusteluun oli tullut mukaan toinen apulaisrehtori Hanna Savela ja kuulijaksi opettaja Mikko Savela. Kadar tunsi oikeusturvansa uhatuksi ja **toisti uudelleen, ettei halua jatkaa keskustelua tällä kokoonpanolla**. Siihen Nummela ei suostunut.

Kadaria yllätti yläkoululle nyt merkatut 2 oppituntia. Sellaisistahan ei 7.8. kokouksessa ollut mitään puhetta. Kadaria ihmetytti myös kokouksessa 18.8. Nummelan esiintuoma yksi mahdollinen **yläkoulun tunti. Alakoulultahan tunnit piti löytää.** Nyt siis yläkoulun tunteja tarvittiinkin kaksi. Kadar muistutti Nummelalle, että kokouksessa 25.8. tuli selväksi, ettei yläkoulu tässä vaiheessa voinut irroittaa jo suunnitellusta ohjelmasta kahta tuntia. Tällöin rehtori syytti Kadaria valheellisesti: ***"Kyllä tunteja olisi löytynyt, mutta sinä kieltäydyit niitä ottamasta."*** **Kadaria tällainen apul.rehtori Hanna Savelan ja opettaja Mikko**

Savelan kuullen esitetty valheellinen syytös pelottaa. Se palauttaa hänen mieleensä aikaisemmat tapahtumat. Kadar koki "neuvottelun" erittäin ahdistavaksi.

Rehtori **määräsi Kadarin neuvottelemaan** yläkoulun kahdesta tunnista.

Tämä **ei ole Kadarin tehtävä**, vaan **tuntineuvottelut** ja Kadarin **työjärjestys kuuluvat rehtorin velvollisuuksiin**. Sitäpaitsi neuvottelut yläkoulun kanssa on jo käyty, jolloin selvisi, että tunteja ei näin myöhäisessä vaiheessa yläkoululta enää voitu irroittaa. Kadar **ei muutenkaan pidä soveliaana painostaa yläkoulun rehtoria,** onhan tuntiasiasta jo yhden kerran neuvoteltu.

Tässä vaiheessa Kadarin tiedossa olivat mm. tunnit, joita hän pitää toisena opettajana siitä syystä, ettei Nummela heinäkuun alussa tehnyt koulun ja opettajien työjärjestyksiä siten, että Kadarin työhön paluu olisi otettu huomioon. Lisäksi puhutaan yläkoulun kahdesta tunnista, joiden saamisen yläkoulu on jo kerran evännyt.

Klo 14 alkoi YT-kokous. Kokouksen päätteeksi (klo 16) Nummela jakoi opettajille listan kunkin opetustunneista palkanmaksua varten. Kadarkin sai omansa, jota hän ei voinut allekirjoittaa, **koska siihen oli merkattuna 2 yläkoulun tuntia, joiden saamisesta ei ole tietoakaan.**

Illan 1.9. päätteksi Kadar talkoohengessä luopui sähköpostilla Nummelalle 1 oppitunnista ja ilmoitti tarvitsevansa vain 9 tuntia.

Haitat, jotka johtuvat siitä, että Nummela laiminlöi muutosten tekemisen työjärjestyksiin, joissa ei huomioida Kadarin työhönpaluuta.

Tällä hetkellä siis Kadarin työjärjestys on puutteellinen ja on menossa päivämäärä 2.9:

1) **Tarpeeton samanaikaisopetus on järjestetty seuraaville tunneille:**

1 musiikkitunti 3. lk.	kaksi opettajaa **tarpeettomasti** yhdellä tunnilla
1 musiikkitunti 4. lk.	"
1 musiikkitunti 5. lk.	"
1 orkesteritunti 4.-6. lk.	"

Tämä merkitsee yhden vuosiviikkotunnin palkkaa yhden sijasta kahdelle opettajalle yhdestä ja samasta tunnista. **Näitä samanaikaistunteja on siis Kadarille merkitty nyt neljä. Aikaisemmin kyseisiä tunteja on pitänyt yksi opettaja**. Yhdelle opettajalle ko. mus.tunnit oli merkitty myös Nummelan kesäkuussa tekemiin työjärjestyksiin, joita hän ei suostunut muuttamaan. Orkesterituntia on Kadar aikaisemmin pitänyt yksin. Tämä järjestely tulee erittäin kalliiksi eikä kuitenkaan ole kenellekään eduksi. Kuten aavistinkin, näin **kaupunki joutuu maksumieheksi** senvuoksi, että Nummela laiminlöi työjärjestysten muuttamisen.

2) Koulun työjärjestys ei ota huomioon Kadaria myöskään **musiikkisalin käyttäjänä.** Kadar ei pääse musiikkitunteja hoitamaan musiikkisaliin, joka on nimenomaan tarkoitettu musiikinopetuksen käyttöön. Järjestely **riistää Kadarilta musiikkisalissa olevat työvälineet,** joille on valmiit paikat musiikkisalissa ja joita ei voi kuljetella edestakaisin, esim äänentoistolaitteet.

3) Luokkahuoneitten akustointi ja varusteet eivät vastaa musiikinopetuksen tarpeita. On järjetöntä, että kalliilla rahalla saneerattu ja myöhemminkin remontoitu musiikkisali **ei nyt ole tehokkaassa käytössä.**

Ke 2.9 Nummela hyväksyi Kadarin esityksen yhdeksästä viikkotunnista.

Onkilahden ala-aste ja Vöyrinkaupungin koulu; nykyään Onkilahden yhtenäiskoulu

---

Lopuksi

Käytännön koulutyö alkoi 10.8. Tänään on syyskuun toinen päivä. Rehtori Nummela ei ole vieläkään löytänyt Kadarille tämän tarvitsemia yhdeksää opetustuntia, eli Kadarin työjärjestys **ei vieläkään ole valmis eikä toimiva.** Nummela on yrittänyt turvautua yläkoulunkin apuun huonolla menestyksellä. Hän on halunnut siirtää velvollisuuksiaan myös Kadarille, joka kutsuikin yläkoulun rehtorin ja mus.lehtorin yhteisiin neuvotteluihin, joissa myös Nummela oli läsnä. Yläkoulu - täysin ymmärrettävästi - ei halunnut tiiviisti tehdystä työjärjestyksestä irroitella tunteja, koska koulutyö oli jo täydessä käynnissä. **Yläkouluhan ei ole Nummelan vaikeuksiin syyllinen**. Tunteja löytyy omastakin koulusta.

Avun Nummela toivoo löytyvän uusintaneuvotteluilla, jotka pidetään jatkossa ktj. Lehmuksen toimesta yhdessä yläkoulun vt.rehtorin ja Nummelan kanssa. Totean kuitenkin, että **uudet neuvottelut vaikuttavat yläkoulun painostamiselta,** koska parhaiten ja **oikeudenmukaisimmin tilanne tulisi hoitaa siten**, että **Nummela riesaan syyllisenä muuttaa oman koulunsa työjärjestykset**. Tällöin Onkilahden koulussa kyllä riittää tunteja Kadarillekin yli tarpeen.

Kun Nummela ilmoitti opettajille, että työjärjestyksiin ei tehdä muutoksia, hän **samalla riisti Kadarilta oikeuden työskennellä tasa-arvoisena opettajana muiden opettajien rinnalla.** Näin hän tieten **riisti Kadarilta työnteon ilon** ja aiheutti hänelle **suurta haittaa myös käytännön työhön**. Useimmilla tunneillaan Kadar **ei voi opettaa musiikkisalissa,** koska se on Kadarin tunneilla yleensä jollekin muulle varattuna koulun työjärjestyksessä. Salissa ovat kuitenkin välineet, joita Kadar työssään tarvitsee ja joita kaikki muut voivat siellä tunneillaan käyttää. Kadarilta on Nummela **riistänyt** muun kiusaamisen lisäksi siis **työnteon välineetkin**. Tämä kaikki johtuu siitä, että kesäkuussa tehdyt **työjärjestykset eivät tiedä Kadarin olevan talossa työssä**. Myös siitä, että Kadar nyt jälkikäteen yritetään ympätä koulun työjärjestykseen sitä muuttamatta, syntyvät hänelle isot haitat. Nummela ei myöskään tässä itse luomassaan tilanteessa voi käyttää Kadarin taitoja, pätevyyttä ja tehokkuutta läheskään täysimääräisesti oppilaiden hyväksi. Harvassa peruskoulussa on

saatavissa opettajaksi **musiikin ja vertailevan kielitieteen tohtori**, jonka tietämys, kokemus ja opettamisen taito ovat aikaisempina vuosikymmeninä **terveessä ympäristössä yltäneet hienoihin tuloksiin.** Sen tietävät sadat vaasalaiset vanhemmat, Kadarin entiset oppilaat ja laaja joukko suomalaisia ja ulkomaisia säveltäjiä ja muusikoita.

Rehtori Nummela aiheutti valheellisella syytösluettelollaan Kadarin erottamisen. VHO:n nelipäiväisessä tutkinnassa syytökset kumottiin **kohta kohdalta**. KHO totesi samat vääryydet ja yhtyi VHO:n päätökseen. **Vaasan kaupunki joutui maksamaan pitkän pennin (tai sentin)** rehtorin ja opetusviraston silloisten suomenkielisten virkamiesten laittomuuksista.

Nyt sama rehtori aiheuttaa neljällä turhalla samanaikaistunnilla koko lukuvuoden 2015-2016 ajalla merkittävän, **turhan menoerän kaupungille.** Samaan aikaan kaupungissa on meneillään todellinen säästökuuri. Nämä samanaikaistunnit johtuvat yksinomaan siitä, että rehtori vastoin virkavelvollisuuttaan ei Kadarin vuoksi halunnut muuttaa koulun työjärjestyksiä. **Muuttamattomissa työjärjestyksissä ei ole olemassa opettaja Kadaria.** Myös tällainen **eristäminen on työpaikkakiusaamista.**

Antavatko Nummelan esimiehet kiusaamisen jatkua nyt KHO:n päätöksen jälkeenkin, vai olisiko jo aika tehdä johtopäätöksiä? Onko kaupungilla tällaiseen varaa?
Muuttamattomissa työjärjestyksissä ei ole olemassa opettaja Kadaria.

Vaasassa 3.9.2015

Veikko Vörlund

Kadarin avustaja”

Lisättäköön, että kutakuinkin lopulliseksi kutsuttu lukujärjestys alkoi hahmottua vasta marraskuun puolivälissä. Kari Nummela ei suostunut minun kanssani tekemisiin missään vaiheessa. Hän ei suostunut edes purkamaan vuonna 2012 antamaansa sähköpostikieltoa.

Säästääkseni lukijani kärsivällisyyttä, jätetään väliin 3.9.2015 ja 15.11.2015 välisen ajan käsittämättömät tapahtumat. Jääköot ne lukijan mielikuvituksen varaan. Jos lukija on tähän asti onnistunut tarinani kanssa kärvistelemään, hänellä lienee jo valmiudet kuvitella, mitä tapahtui.

Kerrottakoon vain sen verran, että elettiin opetussuunnitelmien (OPS) uudistuksien aikaa. Esimiehet (Elise Hytönen, Kari Nummela jne.) katsoivat parhaaksi jättää tästä työstä sivuun kaksi pisimmälle kouluttautunutta musiikkiluokkien sielua, Sibelius-akatemian korkeimman kuoronjohtotutkinnon hankkineen opettajan, Anne Tienhaaran, sekä musiikkitieteen tohtorin György Kadarin. Ilman heitäkin, suunnittelutyö oli onnistunut liian hyvin. Vöyrinkaupungin rehtorin tietokone tuhosi vahingossa juuri musiikinopettajien laatiman OPS:in. Se kirjoitutettiin uusiksi, mutta vasta, kun György oli saatu jälleen kerran pois maisemista.

23.6.2020 Luottamushenkilöiden vastuu

Miten lautakuntaa voidaan viedä kuin pässiä narusta?

Minä en tapaa käyttää näin voimakkaita ilmaisuja. Tämäkin ilmaisu on peräisin Kari Lajuselta (ks. ylempänä), vaasalaisia.info uutiskanavan vapaalta toimittajalta. Mutta kuka tämä Kari Lajunen on?

Sosialistista mediatiedettä

Puskaradio, Kari Lajunen ja maakuntalehti Pohjalainen

Vielä nuorena kloppina, vieraillessani Ceauşescun diktatuurin Transilvaniassa sain mielenkiintoisen opetuksen mediatieteestä. Siellä oli pari kolme päivälehteä, kuten esimerkiksi *Vörös zászló* (Punalippu) ja *Előre* (Eteenpäin), mutta kaikissa niistä oli vain neljä pientä sivua, nekin täynnä Karpaattien geniuksen (Ceauşescun oma nimitys) viisauksilla ja puheilla. Näin ollen ihmiset jäivät ilman tietoa heitä ympäröivästä maailmasta. Kuten näimme, mediapimennossa ihminen alkaa miettiä ja kerätä tiedonjyväsiä ympäröivästä maailmasta, joko omin päin tai järjestäytyneenä ryhmän jäsenenä. Varsinkin, jos elämä ei ole helppoa tai oikeudenmukaista, yksilö kokee tarvetta löytää selityksen kurjille oloilleen. Hän yrittää tyydyttää tietonälkäänsä itse. Hän yrittää löytää tietoja, joiden pohjalta voisi selittää ympäröivää todellisuutta, ja rakentaa kommunistisesta mediasta riippumatonta, todellisuutta vastaavan narratiivin. Ceauşescun Romaniassa sain nähdä, **kuinka valtavan suuria henkisiä voimia voi saada liikkeelle tämänlainen sisimmästä esiin nouseva halu tietää tapahtumista ja niiden todellisista syistä.** Olematon lehdistönvapaus totalitarismissa synnyttävät edellytykset puskauutisille ja puskaradion synnylle.

> Totuuden kaipuu on ollut länsimaissa tähän asti olematon. Ei ole yllättävää, että massaviihde otti asemansa ilman vastarintaa. Asian laita on toinen köyhemmissä maissa, tai tarkemminkin sellaisissa maissa, joissa on kova tarve paljastaa totuus, joissa odotukset paremmasta romuttuvat kerta toisensa jälkeen. Niinkin uskallan väittää, että 2000-luvulla globaalin valtamedian on ollut helpompi narrata Euroopan länsi- kuin itäpuoliskoa. Vuosikymmeniä kestäneen kommunistisen propagandan jäljiltä itäpuoliskon väestön voi sanoa olleen jo oman hengissä pysymisen takia äärimmäisen kriittinen sen ajan mediaa kohtaan. Tämä taito ei hetkessä häviä kansalta. Sen sijaan hyvinvointivaltioissa tällaista taitoa ei koskaan tarvittukaan.
>
> Silloisen Romanian (1945–1989) mediamaailma oli vähintäänkin mielenkiintoinen. Journalistit pelkäsivät kirjoittaa, tai edes kuulla tietyistä asioista. Vaati suunnatonta rohkeutta kirjoittaa kuulemastaan ja näkemästään. Kukaan ei halunnut joutua käräytetyksi ja siten Securitaten (KGB) käsittelyyn mielipiteistä tai faktoista, jotka eivät olleet harmoniassa puolueen vaaliman totuuden kanssa. Romanian sosialistisen tasavallan myöhempinä aikoina luotettavimmiksi uutislähteiksi osoittautuivatkin kuorma-autojen ja rekkojen kuskit. Heiltä tuli tietoa mm. siitä, miten Transylvanian unkarilaista vähemmistöä kohdellaan, kuinka heidän kyliään tuhotaan, kuinka Bukarestissa rakennetaan valtavan suurta presidentin palatsia, tai kuinka Tonavan suistoalueella (poliittisilla) vangeilla rakennutetaan valtavia patoja. Heiltä sai kuulla, mistä vankilasta mihin vankilaan vietiin unkarilaisten rakastama piispa Áron Márton (1896–1980), miten kävi jollekin kirjailijalle, tai mitä unkarinkielistä kylää ollaan juuri päästämässä veden valtaan.

Pakkotyövoimalla 1980-luvulla rakennutettu Bukarestin presidentin palatsi, jossa EU kokousti vuonna 2019 Romanian ollessa EU:n puheenjohtajamaa.

Unkarilaisten asuttama kylä Bözödújfalu (nyk. Romania), joka tuhottiin Karpaattien neron, Ceauşescun käskystä vuonna 1988.

Millään en voi olla mainitsematta, että nykyäänkin elämme maailmassa, jossa suuret monikansalliset yhtiöt – Ceauşescun tapaan – voivat sensuroida jopa Yhdysvaltain presidentin sanoja. Tällä en halua puuttua mitenkään nykypolitiikkaan, saati ottaa mihinkään kantaa. Haluan vain osoittaa, että nyt ollaan ihmisyyden perustavien ominaisuuksien äärellä.

Totuus ja todellisuus mediassa

Osa näistä rekkakuskien toimittamista uutisista oli toiveiden ja vapauden kaipuun synnyttämiä. Esimerkiksi 1980-luvun alussa levisi kuuma tieto, että Romanian armeija on jo kuulemma kaivamassa juoksuhautoja siellä ja siellä, sillä Neuvostoliiton armeija tulee pelastamaan Transilvanian unkarilaisia. Moskova ei kuulemma kestä nähdä enää Transilvanian unkarilaisten kärsimyksiä ja kylien tuhoamista.

Tämäntapaista uutisointia hallitsivat ainakin osittain kansanperinteen lait. Saattoi käydä niinkin, että näin syntynyt uutinen ei välttämättä ole totta, mutta oli tottakin todellisempi. *"Kerro todellisuus äläkä vain totta",* (käänt. Toivo Lyy) sanoo työläisrunoilija Attila József (1905–1937) runossaan *Thomas Mann üdvözlése* (Tervetuliaissanat Thomas Mannille). Tämä lause resonoi minussa useammalla taajuudella:

1. Nykyään mediassa näkee usein kirjoituksia, joita ei kirjoita itse journalisti, vaan hänen toiveensa. Maailma kirjoitetaan sellaisena, jona se halutaan nähdä.

   > Toiveet tai halut voivat olla peräisin tietysti suorista tai epäsuorista lahjoituksistakin. Kuten sanotaan: "sen laulun lauluja laulat, kenen leipää syöt." Pahimmillaan eturistiriidoista voi kehittyä journalistillekin harhainen maailmankuva, jossa hän itsekin omaksuu toivomansa maailman todellisuutena.

2. Myös narsistinen esimies voi toimia näin kivettyneiden ennakkoasenteidensa orjana. Sen sijaan, että hän muuttaisi omaa asennettaan, tällaisille persoonallisuuksille on helpompaa vääntää ja muokata näkemystään todellisuudesta. (Samasta aiheesta käänteisenä Minna Canthin sitaatti: *"Ellei valokuva miellytä, korjattakoon elämä toisenlaiseksi"* ks. aiempana.)

3. Uutisointia lähemmin tarkasteltuna, tietty uutinen voi olla totta, mutta silti kaukana todellisuudesta. Uutiset ja muut mediatuotteet, kuten elokuvat, pyrkivät muokkaamaan mielipiteitä kuvailemalla todellisuuden sijaan jotain tositapahtumaa, joka ei kerro todellisuudesta mitään, tai esittää todellisuuden vääristyneessä valossa. "Elokuva perustuu tositapahtumiin" johdattelee katsojan uskomaan näkemänsä olevan täyttä totta.

Tässäkin riittäisi tutkittavaa kokonaiselle toiselle kirjalle.

Kolmaskymmenesviides oppitunti – Narsistisen ihmisen ajatusmaailman ja asenteen muuttumattomuus, kognitiivinen dissonanssi äärimmillään

Tästä näkökulmasta narsistisen ihmisen tapauksessa kyse on äärimmäisyyksiin edenneestä kognitiivisesta dissonanssista. Tässä pisteessä mikään mikään tapahtuma, muutos tai uusi kokemus ei pysty aikaansaamaan hänen ennakkoasenteessaan tai vakiintuneiksi jähmettyneessä ajatusmaailmassaan muutoksia (aiheesta lisää: Jacques Lacan (1901–1981)). Taiteessa tällainen mielentila tuottaa kalkistuneita muotoja, ja on siksi taiteen ja taiteilijan loppu.

Suomessa yleissauna – Unkarissa kampaamo

Saapuessani vuonna 1984 Suomeen oli mielenkiintoinen elämys huomata, että Suomessakin toimii puskaradio. Sen taajuudelle voi virittäytyä menemällä julkiseen saunaan. Siellä saa kaikki ne tiedot, joista paikallinen lehti ei välttämättä kerro. Kulttuurit ovat erilaisia: Unkarissa vastaavia paikkoja ovat kampaamot ja kauneushoitolat. Jos unkarilaisessa pikkukaupungissa haluaa tietää, kenen kanssa jonkun lapsi seurustelee, miten ja kenet kukakin iso pamppu tai hänen lapsensa on kavaltanut, mitä teki kaupunginjohtajan miniä, minkälainen on sen ja sen koulun uusi opettaja, tai mistä löytyy hyvä jääkaapin huoltomies, kannattaa varata kampaajalta aika.

Kari Lajunen oli uutisankkuri tässä hengessä. Loistava sellainen. Vaasalaisia.info-sivustolla julkaistuissa videoissa hän kertoi asioista, joista Pohjalainen ei suostunut kirjoittamaan, kuten esimerkiksi minun tapauksestani. Jätän senkin lukijalle mietittäväksi, miksei Pohjalainen suostunut kertomaan asiasta, joka koski kaupungin satoja oppilaita, opettajia, ja joka asia sai mielenosoituksien lisäksi adressisivustolla lähes 800 allekirjoitusta, nimikkeellä *Vaasan musiikkiluokkien puolesta.*

Kari Lajunen järkyttyi siitä, että lautakunnat suostuivat Vaasassa virkamiesten kumileimasimeksi. Tehdessään aiheesta kanssani videohaastettelua, hän kävelytti Konsta-kissaansa hihnassa ja sanoi katsojilleen, että tällä tavoin lautakuntaa vietiin kuin pässiä narun päässä. Haastattelun päätteeksi hän otti Konstan syliin, ja lohdutteli tätä sanoen: “Älä pelkää, Konsta, et sinä ole mikään pässi!”, ja Konsta-kissa rauhoittui.

24.6.2020 varsinainen aihe, *lautakunta kuin pässi narussa* jatkuu

Kolmaskymmeneskuudes oppitunti – Narsistinen esimies saattaa olla ylimielinen, käyttää muita tahoja aseena, eikä pysty myöntämään virheitään

Jatkamme aihetta tarkastelemalla Veikko Vörlundin hienolla tyylillä kirjoittamaa asiakirjaa (vrt. *Tyyliharjoituksia*, Raymond Queneau (1903–1976)). Tekstin ajankohtana oli 2013, jolloin Vaasan hallinto-oikeus oli jo tehnyt päätöksensä, jonka mukaan Kadarin irtisanominen oli laiton, ja olisin voinut palata töihin (ks. aiempana kaupunginlakimiehelle Marja Ylisalmelle kirjoitettu asiakirja). Mutta esimiehet eivät vieläkään suostuneet nöyrtymään ja myöntämään olleensa väärässä. He haukkuivat Vaasan hallinto-oikeuden tuomareita taidottomiksi, jotka eivät ymmärrä juttua "kokonaisuudessaan". Esimiehet tahtoivat valittaa päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tämä oli vastoin lautakunnan kantaa, mutta sekään ei haitannut.

Varoitus! Vaikka tämäkin asiakirja onkin laadittu erinomaisen taitavasti, sen lukeminen voi myös laskea lukijan motivaatiota jatkaa kirjan lukemista! Lupaan kuitenkin, että oppitunnin otsikon väitteet tulevat Vörlundin yhteenvedosta kaikki kertaheitolla todistetuksi.

" Vaasassa 14.11.2013 (Lähetetty kaupjoht. Tomas Häyrylle ja henkjoht. Leena Kaunistolle)

VALTA JA VASTUU / KADARIN KOHTELU

Saimme 15.10. lukea Pohjalaisesta opetuslautakunnan jäsenen kirjoituksen kasvatus- ja opetusviraston erikoisista hallintotavoista. Opetuslautakunta oli pakkoraossa päättäessään muutoksenhausta hallinto-oikeuden päätökseen. Valitusaikahan loppui kokousta seuraavana päivänä. Oli <u>luotettava</u> Kadarin irtisanoneiden virkamiesten antamaan informaatioon ja kaupungin lakimiehen erittäin pitkään puheenvuoroon.

Ansaitsivatko he luottamuksen?

Eräs ltk:n jäsen kirjoitti 7.11.2013 klo 0.46 tutustuttuaan valituksen tekstiin esityslistasta:
Pieleen menee jo heti valituksen alussa. "Päätös (VHO:n päätös 9.9.2013, G. K.) *on saapunut (...) sekä 10.9.2013 postitse kaupunginhallitukselle, varhaiskasvatus- ja perusopetuslauta-kunnalle sekä koulutoimenjohtajalle." Päätös ei tavoittanut lautakunnan kuin vasta lokakuun alun kokouksessa. Miten näihin voidaan laittaa tällaista tekstiä, suoraan sanoen valetta?*

VHO:n päätös, josta valitus esitettiin tehtäväksi, tavoitti lautakunnan jäsenet siis <u>vasta lautakunnan kokouksessa</u> 8.10.2013, koska opetusviraston johto ei ollut liittänyt tätä aivan keskeistä asiakirjaa esityslistaan. Tätäkö merkitsee nykyinen ylistetty "avoin" hallinto: <u>valtaa käytetään, vastuuta ei tunneta.</u>

Eräs toinen ltk:n jäsen kirjoittaa 10.10.2013: *"Sain eilisen kokouksen esityslistan käteen viime viikon torstaina. Tällöin huomasin vasta, että hallinto-oikeuden ratkaisu on menossa KHO:n. Olin*

täydellisen tyrmistynyt, että oikeuden ratkaisu ei ollut liitteenä ja sen pohjalta kuitenkin pitäisi tässä alkaa asiaa käsitellä."

Kolmas ko. ltk:n jäsen kirjoittaa: ... *"Opetusvirastossa oli ilmeisesti suunniteltu tämän asian esittely niin, että sitä ei millään olisi voinut saada kh:n* (Kaupunginhallituksessa, G. K.) *käsiteltäväksi. Kaupungin tekemän valituksen jättöaika päättyy tänään 9.10. Se tarkoittaa sitä, että ainoastaan lautakunta olisi voinut estää valituksen etenemisen. En tiedä olisiko lautakunnankaan tahtoa kuunneltu, vaikka äänestyksen tulos olisi ollut toinen. Kaupungin lakimies sanoi asian käsittelyssä, että olisi voinut viedä valituksen eteenpäin ilman lautakuntaakin...*
Ihmettelen kovasti Vaasan virkamiesten ylimielistä asennetta hallinto-oikeuden päätöstä kohtaan. Sain kokouksessa sellaisen kuvan, että Swanljung ja Lehmus ovat omasta mielestään oikeusoppineempia kuin ho:n tuomarit, niin vähättelevä asenne
molemmilla oli tuomioistuimen päätöstä kohtaan."

Huomattakoon, että nämä samat virkamiehet ja Onkilahden koulun rehtori syyttävät kokoamassaan syytösluettelossa Kadaria huonokäytöksiseksi, epärehelliseksi ja valehtelijaksi.

Kadaria avustanutta tukijaa ei edellä kerrottu opetusviraston menettely yllätä. Näitä opetusviraston käytäntöjä olemme kokeneet vuodesta 2008 alkaen.
Seuraavassa kuvaan opetusviraston ja koko sivistystoimen käytäntöjä muutamin esimerkein.

Opetusviraston virkamiehet ovat ltk:n kokouksissa esitelleet Kadarista täysin uusia lausuntoja. He ovat marssittaneet ltk:n kokouksiin henkilöitä puhumaan Kadaria vastaan. Asiakirjoja on tarpeen mukaan sopivasti leimattu salaisiksi. Opetusviraston muistiot ovat useimmiten hyvin puutteellisia. On jopa kaksi erilaista muistiota samasta kokouksesta eri vastaanottajille (kokouksen osanottajat ja AVI). Kadaria vain ei ole koskaan kutsuttu ltk:n kokouksiin. Ltk ei ole koskaan kysellyt asioista Kadarilta, joten häneltä on viety mahdollisuus selvittää ja kommentoida uusia, vasta kokouksissa esitettyjä syytöksiä ja lausumia

Mielipidekirjoituksessa 15.10.–13 (Pohjalainen) kerrottu tuhoton kiire on tuttua. Virkamiehet järjestävät tärkeät kokoukset usein niin myöhässä, että ltk on perin hankalassa tilanteessa päätöstä tehdessään. Ko. järjestely on ilmeisen tahallista.

Esim. ltk:n antaessa 10.12.–11 Kadaria koskevan mielestäni valheellisen lausuntonsa AVI:lle oli aikaa niin niukasti, että eriävän mielipiteen perustelut oli jäsenen lähetettävä jälkikäteen postissa. Kiireen vuoksi ltk:n oli hyväksyttävä lausunto vain opetusviraston johtajan infon perusteella. Pöytäkirja oli allekirjoitettava saman tien(!). Kadarin kuulemista ei ehditty edes ajatella.

Ltk:n kokouksessa 13.6. –12 koulutoimenjohtaja esitteli yllättäen ja erikseen työsuojeluvaltuutetulta tilaamansa, allekirjoittamattoman ja päiväämättömän Kadaria vahingoittaneen lausunnon. Työsuojeluvaltuutettu ei ollut tutkinut eikä tarkistanut Kadarilta esittämiensä syytösten todenperäisyyttä. Ko. paikkansapitämätön lausunto vaikutti merkittävästi ltk:n päätökseen. Niinpä ltk ei oikaissut Kadarin irtisanomista.

Sivistystoimenjohtaja ja työturvallisuuspäällikkö antoivat 12.8.–11 AVI:lle yhteisen Kadaria vahingoittaneen lausunnon. AVI:n lausuntopyyntö koski Kadarin ko.

virkamiehille ilmoittamaa työpaikkakiusaamista. Tutkintaa nämä virkamiehet eivät tehneet lain edellyttämällä tavalla, sillä Kadaria he eivät koskaan haastatelleet ja lausunnon he antoivat vain "käytyjen keskustelujen ja opetusviraston laatiman selvityksen pohjalta." Kadar ei ole heitä koskaan edes tavannut. Lausuntoon johtanut "tutkinta" herättää monesta muustakin syystä mielenkiinnon. Jo mainituista syistä on ko. lausunto täysin puolueellinen.
Arvatenkin kyseessä on mainittujen virkamiesten virkavirhe.

Vastatessaan valtuustokyselyyn 17.6. –13 kertoi sivistystoimenjohtaja, että
musiikkiluokkien uudet opetussuunnitelmaluonnokset ovat valmiina, mutta ovat vielä hyväksymistä vailla. Näitä opetussuunnitelmia eivät musiikinopettajat ole tehneet yhdessä, kuten opetushallitus edellyttää. Yläkoulun mus. opettaja on tehnyt omansa erikseen. Valtuuston perustama yksikkö, Vaasan kaupungin musiikkiluokat, on siis jaettu kahtia. Rehtoritkin käyttävät nimityksiä "Vöyrinkaupungin koulun-" ja "Onkilahden koulun musiikkiluokat".
Yhteinen ja yhtenäinen opetussuunnitelma on toimiva, jos tekijöinä ovat yksikön kaikki mus.opettajat yhdessä. Tätä on Kadar turhaan esittänyt.
Muutenkin Kadar on aina koettanut löytää asioihin oikeudenmukaiset sopuratkaisut, mutta häntä virkamiehet eivät ole kuunnelleet. Kadar on tämän vuosia jatkuneen prosessin ajan painottanut musiikkiyksikön oppilaiden oikeutta pätevän ja säännöllisen opetuksen saamiseen.
Mus.yksikön luokkien 7-9 (yläkouluun sijoitetut) lukuiset oppilaat vanhempineen ovat moittineet opetusta ja opettajan jatkuvia poissaoloja ja myöhästelyjä oppitunneilta ja saaneet kokea erittäin ynseätä suhtautumista rehtorin taholta. *Liite 1*

Järjestäessään lukuisia kuulemis-/syyttelykokouksiaan on opetusviraston johtajan Kadarille määräämä valmistautumisaika lähes säännönmukaisesti ollut kohtuuttoman lyhyt. Esim.11.1.–11 kuulemiskokoukseen jäi Kadarille yö mukaan lukien 15 tuntia valmistautumisaikaa. Opetusviraston johtaja oli määrännyt ja nimennyt Kadarille kaksi avustajaa. Kumpikaan ei suostunut lukemaan ääneen Kadarin yöllä kirjoittamaa lyhyttä vastinetta. Kadar ei siis saanut edes itse valita avustajiansa. Kadar kutsuttiin kuultavaksi ainoana opettajista, koska "häntä ei voitu sulkea pois epäiltyjen joukosta".
Ko. perusteella olisi kaikki opettajat tullut kutsua kuultaviksi.
Absurdia on, että virkamiehet tiesivät jo 7.1. etsimänsä "syyllisen" - joka ei siis ollut Kadar - mutta silti he kuulustelivat asiasta Kadaria 11.1.
Mielestäni tämäkin kertomani farssi on selvää työpaikkakiusaamista.

Kuulemiskokoukseen 30.3.–11 sai Kadar 28.3. kutsun, jossa vasta ilmoitettiin käsiteltävät syytökset. Kadar työsti yötä päivää vastinetta. Annettu kohtuuttoman kireä aikataulu ja turhan (yö)työn teettäminen on työpaikkakiusaamista, varsinkin kun laadituista vastineista vähät välitetään.

Hallinto-oikeuden (VHO, 9.9.2013, G. K.) päätöksen tultua tiedoksi, saatiin Onkilahden koululta taas näyttö Kadariin kohdistuvasta ajojahdista ja työpaikkakiusaamisesta. Pantiin toimeksi erittäin huonosti onnistunut ja painostamalla toteutettu nimien keruu Kadarin kouluuntulon estämiseksi ja ltk:aan vaikuttamiseksi. Hallinto-oikeudessa Kadaria vastaan todistaneiden opettajien (2) lisäksi listaan saatiin 4:n opettajan, kahden kouluavustajan(!) ja vahtimestarin (!) nimet. Listaan yritettiin turhaan myös emännän ja siivoojien nimikirjoituksia(!). Pieni vähemmistö koululla ei siis halua hyväksyä hallinto-oikeuden päätöstä, jolla virka palautettiin Kadarille.

Koska opetusviraston virkamiehet ovat moittineet Kadaria vaikeaksi työtoveriksi sekä opettajatovereille että yhteistyökumppaneille, liitän mukaan Kadarin lähimpien opettajakollegojen, mus.opettajien, lausunnon Kadarista. *Liite 2.*

Myös koulutoimenjohtaja saapui pitämään koulun koko opettajakunnalle kokouksen, josta puhumisen hän ehdottomasti kielsi. Lieneekö tällainen kielto ja asenteiden muokkaus koko sivistystoimen käsitys hyvästä ja avoimesta hallinnosta?

Kevätkaudella 2010 määräsi rehtori Kadarin perusteettomaan työkykyarviointiin, jonka Kadar selvitti kirkkaasti.

Keväällä 2011 määräsi vs. koulutoimenjohtaja täysin turhan ja kalliin työnohjauksen musiikkiluokkien tehokolmikolle Kadar, Tienhaara ja R. Käräjämäki. Heidän saumattoman ja todella pitkäaikaisen yhteistyön tuloksista olemme saaneet vuosikymmenten kuluessa nauttia. Työnohjaaja totesi sähköpostissaan, että *"käsite työn-ohjaus on ehkä väärä Teidän tapauksessanne, sitoutuneita ammattilaisia kun olette".*
Nämäkin toimenpiteet häiritsivät pahasti mus.opettajien työtä kiireisinä kevätkausina. Perusteettomina nekin menevät työnhäirinnän ja työpaikkakiusaamisen tiliin.

Keväällä 2012 virkamiehet aloittivat sanomalehti Pohjalaisessa Kadarin vastaisen mediarummutuksen puolustaakseen hänen irtisanomistaan.
Mm. Kadarin irtisanonut koulutoimenjohtaja vähätteli 27.4.2012 Kadarin merkitystä musiikkiluokille: ..."*kokopäivätoimiset opettajat ovat mus.opetuksen selkäranka."*
Liitteessä 3 kertovat kokopäivätoimiset musiikkiin erikoistuneet luokanopettajat mielipiteensä Kadarin opetuksesta ja merkityksestä musiikkiluokille.
On ikävä todeta, että ktj vääristeli totuutta Pohjalaisen laajalle lukijakunnalle.

Nyt edellä kerroin vain yksittäisiä esimerkkejä sivistystoimen hallinto-osaamisesta.

Varhaiskasvatus- ja perusopetuslautakunnan nyt hakiessa muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, totean, että irtisanomisen selvä lainvastaisuus ei käsittääkseni miksikään muutu. Tehtyjä karkeita virheitä eivät niitä tehtailleet virkamiehet pysty jälkikäteen korjaamaan. Lisää rahaa kulutetaan veronmaksajien piikkiin.

Selvää lienee, että opetusvirasto pelaa häviämässään asiassa vain aikaa tarkoituksella estää Kadarin välitön pääsy viranhoitoonsa.

Kadaria tukevan adressin allekirjoitti 724 henkilöä, heistä suurin osa Kadarin entisiä oppilaita. Adressista löytyy myös maamme muusikkojen, laulajien, alan professorien ja musiikkipedagogien kärkinimiä. Kadar on ollut hyvää mainosta Vaasan imagolle kulttuuri- ja koulukaupunkina. Tällainenko opettaja nolaisi oppilaita, kuten Onkilahden koulun rehtori syyttää opetusviraston johtajien myötävaikutuksella?

Kaupungin itsensä tekemän valituksen johdosta ovat asiat nyt KHO:n käsittelyssä.
Edellä kertomieni ja monien muiden kokemusteni johdosta on luottamukseni Vaasan kaupungin sivistystoimen virkamiehiin heikohko. Valitukseen johtanut kaupungin harjoittama opetuslautakunnan manipulointi hallintomenettelyvirheineen (VHO:n päätöstä ei liitetty esityslistaan) ei juurikaan lisännyt luottamustani.

Kadarin pitäminen syrjässä opetustyöstä on erittäin haitallista hallintoa. Kadar on kautta vuosikymmenten ollut musiikkiluokkien sielu. Sen tietävät työtoverit ja lukuiset vaasalaiset perheet. Vaasan kaupungin musiikkiluokkien oppilaat ja opettajat odottavat Kadarin oikeutettua paluuta opetustyöhön.

Veikko Vörlund
Kadaria avustava tukija
Onkilahden koulun ex-rehtori

Liitteet: 1) 5:n entisen mus.luokkalaisen lausunto 2) lähimpien työtovereiden lausunto
3) 2:n nuoremman mus.opettajan lausunto"

17.9.2017
klo 1:47 yöllä
Yllättävä käänne kiusaamistarinani unten historiikissa

Herään juuri kun olin motkottamassa Harry Swanljungille ja muille esimiehille (Juha-Pekka Lehmukselle?). Tämä ei ollut painajaisuni, vaan minulle hyvin tuttu, viime aikoina toistunut uni. Joskus kunniansa saa kuulla Kari Nummela, joskus Lehmus, Merja Krook (Merja-Helena Kärkkäinen) tai hänen partnerinsa Pirkko Käräjämäki. Tällä kertaa se oli Swanljung ja joku muu.

Normaalioloissa heräsin usein ahdistuksen vallassa unesta, jossa en millään päässyt johonkin tärkeään paikkaan tai tapahtumaan, kuten lentokentälle tai konserttiin. Viime päivinä nämä kokemukset ovat korvaantuneet unilla, joissa minä selitän esimiehille, miten heidän tulisi toimia. Asiasta edempänä lisää.

18.9.2017

Suomi, hiljaisuuden maa – "Rehellisyys maan perii"

Hurraaa! János Kodolányin kahden maailmansodan välillä julkaistun teoksen *Suomi, a csend országa (Suomi, hiljaisuuden maa;* 1937) kääntäminen on jo oikolukuvaiheessa! Tuntuu ihanalta!

Suomea ja suomalaisia ylistävä matkakirja ja sen kirjoittaja, János Kodolányi, ovat Unkarissa melko laajasti tunnettuja. Tuskin liioittelen sanoessani, että kirja on unkarilaisten Suomen ystävien raamattu. Tätä olen kääntänyt näinä vaikeina aikoina suomeksi, ja oikoluettu versiokin on nyt pian valmis. Tätä ollaan nyt julkaisemassa Suomen 100-vuotisen itsenäisyyden kunniaksi (ks. aiempana). Valmisteilla olevasta kirjasta on jo varannut kappaleita kustantaja Nap Kiadólta Unkarin ulkoministeriö ja László Kövér, Unkarin eduskunnan puhemies, lahjoittaakseen niitä 6.12.2017 suomalaisille virkaveljilleen. Ote kirjasta:

“Lähdin kotoa Unkarista hieman pelokkaana, ilman toveria. Matka oli pitkä ja väsyttävä. Maa, jonne olin menossa, oli niin kaukana. Olen fyysisesti heikko ja huonosti liikkuva ihminen. Olen vierastanut outoja ihmisiä jopa kotimaassanikin.

Suomessa olen tuntenut oloni kotoisaksi jo kolmen-neljän päivän kuluttua. Vieraan maailman usein värisyttävä ja toivoton ilmapiiri ei ole hetkeksikään ympäröinyt minua. Unkarilainen ihminen ja rehellinen ihminen on Suomessa kotonaan!

Häntä tukevat kädet, joita ei näy, sydämet sykkivät hänelle, ilman että se kuuluisi. Rauhallisen hymyn myötä katsovat silmät lukevat hänen kasvoistaan hänen tuntemuksensa ilman, että hän aavistaa sen.

Pohjoismaiden kaupallisen elämän ja yleensäkin talouselämän puhtaus, rehellisyys, luotettavuus ja vaatimattomuus ovat yleisesti tuttuja. Se nimittäin on suhteellista toisiin maihin verrattuna.

Tätä kulttuuria luonnehtivat hienot värähtelyt, syvät tuntemukset, suuret totuudet ja rehellisyys joka alalla.

Samoin kuin suomalaista sielua, joka kääntyy harvoin äärimmäisyyksiin. Se ei käänny itseään vastaan itsemurha-epäilyksissään. Eivätkä sielut poseeraa suurten tekojen teatraalisuudella, vaan hiljaisesti ja järkkymättömästi luottaen ne katsovat elämän syvyyksiin ja korkeuksiin.

Niiden tuntemukset tulevat ilmi pienestä hymystä, kovemmasta liikehdinnästä, symbolisista teoista ja yksitoikkoisesti toistuvasta paljosta työnteosta. Suomalaisen varasto saa olla vaikka kuinka rikas, näyteikkunasta siitä ei paljon mitään näy, joten hän ei näytä kaikkia arvojaan.

Tämän vuoksi, jos haluamme todellisia meitä kiinnostavia aarteita, ne on etsittävä käsin, ammennettava ylös syvyyksistä, mutta jos olemme ne löytäneet, se rikastuttaa elämämme suunnattomasti. Tämä on todellinen meri. Sen pinnalla loistavat pienet laineet, mutta sen syvyys on loputon.”

Voiko narsistinen johtaja, diktaattori tai mafiapomo hyvin? – Täydennys vaasalaisen kontraselektion historiikkiin

Kirjoitin jo useita kertoja ilmiöstä, jota kutsutaan **kontraselektioksi,** ja siitä, miten siitä syntyy diktatuuri, tai miten diktatuuri synnyttää kontraselektion. Lupasin aiemmin palata diktaattorin henkiseen hyvinvointiin.

Pieni kertaus: Kuten kirjoitin jo useaan otteeseen, olosuhteeni olivat 2000-luvun alkuvuosina erittäin hyvällä mallilla. Sain silloisilta viraston johtajilta Hannu Liljalta, Väinö Vartiolta ja Pekka Pöyhöseltä paljon kehuja ja kannustusta jatkamaan työtä samaan malliin. Nämä esimiehet kävivät useita kertoja seuraamassa opetustuntejani, katsomassa oppikirjojamme, mittavaksi kasvanutta oppimateriaalia ja nuotistoa. Heille aina lähetettiin kutsut konserttitilaisuuksiimme, ja he tulivat mielellään kuuntelemaan meitä. Samoin kuin rehtorit Arja Lindholm, Paula Hauru, Juhani Lehtonen, Veikko Vörlund, Martti Aila, viraston johtajat

olivat ylpeitä Vaasan musiikkiluokkien kehityksestä. He eivät pelänneet taidokkaiden alaistensa, Laura Viirretin, Ritva Käräjämäen, Anne Tienhaaran tai Virpi Lipposen menestystä. Päinvastoin, me saimme tukea heiltä.

Sitten tuli kaksi uutta rehtoria, jotka psyykkisesti tai henkisesti eivät ehkä kestäneet nähdä toisten menestystä. Arvatenkin heikko itsetunto, soveltumattomuuden tunne, sisällä kytevä viha, tai kenties alemmuuden pelko alkoivat ottaa heidän toiminnastaan vallan ja jyrätä oikeiden johtamistaitojen yli. Kuten tällaisissa tilanteissa on tavallista, nämä uudet rehtorit pyrkivät myös varsin menestyksekkäästi rakentamaan itselleen hovin ja vakuuttamaan omat esimiehensä siitä, että Kadarin kanssa "ei tulla toimeen". Mitä se oikeastaan tarkemmin sanottuna tarkoittaa?

Kaikki ulkoiset merkit viittaavat ainakin vihaan. Uhrin ensimmäinen reaktio onkin olettaa kyseen olevan pelosta, eikä missään tapauksessa myötätunto. Mutta jos ehtii ajatella ja muistella rauhassa:

Viha	vai	**Pelko**
Ei suostuta istumaan samaan pöytään, sillä tämä on kelvoton		Pelätään uhrin kanssa samaan pöytään istumista
Kielletään käymästä koulun rakennuksessa		Pelätään uhrin kohtaamista
Kiellätään yhteydenotot sähköpostitse		Pelätään uhrin yhteydenottoja
Rehtori ei suostu osallistumaan työhönpalukokouksiin		Rehtori pelkää osallistua työhönpaluukokouksiin
Halutaan hinnalla millä hyvänsä irtisanoa, erottaa		Pelätään yhteistyötä uhrin kanssa
Pyydetään työkavereita tarkkailemaan uhria selvittääkseen ja sitten ratkaistakseen mahdolliset ongelmat		Pyydetään työkavereita tarkkailemaan uhria pelon sokaiseman vihan johdosta
Kerätään ympärille ystäviä viihtymisen ja ystävyyden itsensä takia		Kerätään ympärille hovi oman selustan turvaamiseksi

Taulukon tarkoitus on havainnollistaa, että mitä uhri näkee vihana, saattaakin olla pelkoa. Voidaankin kysyä, kumpi tulee ensin, viha vai pelko. Mielestäni asian voi jäsentää huomaamalla, että alemmuus on tunne, joka herättää pelkoa. Tämä toimii asetelman lähtökohtana, vaikka jatkossa pelko ja viha sekoittuvat.

Näin parin vuoden jälkeen asiaa tarkastellessani huomaan, että itsekään en tajunnut, että kyseiset esimiehet taisivat pelätä minua. Mutta vaikka olisin ollut tästä alun alkujaankin tietoinen, ei sekään olisi auttanut. En ollut sellaisessa asemassa, että olisin voinut auttaa esimiehiäni.

Hyvin surullista on, että näiden esimiesten esimiehistäkään ei ollut tunnistamaan näiden rehtoreiden pelkoa. Mielestäni pätevän johtajan hälytyskellot olisivat soineet viimeistään siinä

vaiheessa, kun häneltä tullaan anelemaan apua asiaan, jonka ratkaisu on ilmeinen, ja kyse on selvästi jostain muusta. Sen sijaan he suostuivat mukaan Kaakernapin hoviin.

Ja tässä vaiheessa astuttiin uuteen, synkempään lukuun tarinassani. **Syntyi kokonainen virkamiesmafiokratia**, jota piti koossa huono itsetunto, pelko paljastetuksi tulemisesta, ja tästä seurannut viha. Vaientaakseen meidät uhrit, Annen, Ritvan ja minut, tämä joukko teki lukuisia virkavirheitä. Ensimmäisten joukossa oli jo se, kun meitä kiellettiin puhumasta ongelmista tai Juria puoltavista seikoista, ja kirjasivat sen vielä mustalla valkoisellekin. Käskettiin katsoa tulevaisuuteen, väärentää pöytäkirja, kiellettiin astumasta kouluun, kirjoittaa sähköposteja, puhumattakaan siitä, että joka käänteessä valehdeltiin. Listan muita virkavirheitä on jo aiemmin puitu.

Kun esimies on joutunut tällaiseen sykliin, siitä on vaikea päästä enää pois. Omien virkavirheiden salassa pysymisen ehtona on pysyä alkuperäisessä suunnitelmassa, ja näin vajota spiraalin mukana yhä syvemmälle. Ainut keino päästä siitä eroon muuttaa kaupungista pois (ks. myöhemmin).

Tarinani antaa viitteitä siitä, että heikko itsetunto, pelko ja pelosta syntyvä viha ovat ne tekijät, jotka pitävät diktaattorit, mafiosot, jengit, tai narsistisen esimiehen hovin vahvasti koossa.

Toveri Iosif Vissarionovitš Džugašvili otti turhaan nimekseen Stalin, eli *teräs*, se ei auttanut, hänkin pelkäsi viimeisiin asti.

Kolmaskymmenesseitsemäs oppitunti – puolueiden etuakin tärkeämpää on pitää huolta siitä, että kyseiseen tehtävään saadaan aina siihen soveltuva henkilö

Yhteenveto virkamiesdiktatuurin synnystä

Vaasan kaupungilta saamani opetuksen mukaan (virkamies)diktatuuri voi syntyä sosiaalipsykologisten tekijöiden osalta siten, että virkamieskoneiston vallankäytössä jalansijaa saa tehtäväänsä enemmän tai vähemmän soveltumaton henkilö, joka itsetunnoltaan on heikko. Jos lähipiiristä ei löydy vahvoja auktoriteetteja (vrt. Tukholman syndrooma), jotka palauttavat tarvittaessa maan pinnalle, saattaa kehkeytyä *taivas putoaa maahan* -ilmiö. Jos tällöin ympärillä on muita luonteeltaan tai mielen ominaisuuksiltaan heikkoja johtajia, haluavat he useissa tapauksissa osoittaa lojaaliutensa virkaveljelleen hinnalla millä hyvänsä. Tällaisessa asetelmassa tehdyistä (virka)virheistä huolimatta, kaikki kokevat olevansa pakotettuja pysymään samassa joukkueessa. Vaikka vaara olisi kuviteltu, taistelu sitä kohtaan kiihtyy, minkä johdosta virkamiesjoukko karaistuu ja muuttuu yhä kovemmaksi ja tuhoisammaksi. Järjestelmässämme heillä on käytännössä valta jyrätä säälimättä päälle, kaihtamatta enää mitään keinoja. Tapahtumasarjassa kuluu valtaisia määriä psyykkistä energiaa, mikä voi olla jopa tappavaa (aivo- ja sydäninfarktin sekä verenpainetaudin riski) ja jopa itsetuhoisaa (ks. Senecan ajatuksia edempänä).

Kuka saa kuulua joukkoon?

Sosialismin romahdettua eri puolueet havahtuivat siihen, että heidän joukkoonsa oli soluttautunut entisiä kommunististen puolueiden jäseniä, jotka oikean hetken koittaessa hajottivat sisältäpäin näitä uusia puolueita. Siinä vaiheessa ajattelin, että pitäisikö ei-kommunistien käyttää tätä menetelmää kommunisteja vastaan. Arvaatteko, miksei se ole mahdollista? Heidän puolueeseen varmaan olisi voinut liittyä jäseneksi, tai Leninin sanoin hyödylliseksi idiootiksi, mutta sitä ylemmäs ei olisi voinut päästä. Nimittäin ainakaan minuun kukaan heistä ei olisi luottanut. Minä en saanut maan varojen pimeässä jaossa yhtään sokeritehdasta, hotellia, elintarvikemyyntiketjuja, puolueen majataloa, hyvätuloista virkaa, metsää, peltoa, tai lainaa, jota ei tarvinnut maksaa takaisin. Ja jos en saanut mitään, miten toverit olisivat voineet luottaa siihen, että en vuoda.

26.7.2020

Kolmaskymmeneskahdeksas oppitunti – on ihmisiä, jotka eivät kykene parantamaan tapojaan

Tänään Pohjalaisen artikkeli yllätti!

"Pojat ja nuoret miehet eivät menesty koulumaailmassa, jäävät töitä vaille ja hakevat naisia harvemmin apua ongelmiinsa, mutta vihreä kaupunginvaltuutettu haluaa muuttaa sen"
Ilkkapohjalainen, 25.7.2020:

> *"Vaasalaisen kaupunginvaltuutettu **Emine Ehrströmin** (vihr.) tekemä valtuustoaloite **"Poikien ja miesten hyvinvoinnin turvaaminen ja osallisuuden edistäminen"** käsiteltiin kesäkuussa kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnassa. Aloitteessa taustoitetaan poikien ja miesten syrjäytymisen olevan valtakunnallinen sekä tutkittu ongelma ja esitetään, että Vaasassa tilanne selvitettäisiin ja asiassa ryhdyttäisiin tilanteen vaatimiin toimiin."*

Tämä aloite ei ole ensimmäinen yritys saada kyseiset esimiehet parantamaan tapojaan. Vuosi sitten henkilöosasto järjesti koulutuksen kehittääkseen ja täydentääkseen kaupungin "esimiesten hallintotaitoja". Ennen sitä, v. 2015 sivistystoimenjohtaja järjesti Onkilahden koulun henkilökunnalle työnohjausta. Edettyänne tähän asti kirjassa, lienee helppoa arvata, ketkä ilmoittautuivat ensimmäisinä, ja kuka ei suostunut lainkaan ilmoittautumaan kaupungin maksamaan ja tarjoamaan työnohjaukseen. Nyt uusi vastaava mahdollisuus tarjoutui sosiaali- ja terveyslautakunnalta. Yritys on hyväntahtoinen ja hieno, mutta siinä paistaa tietämättömyys. Narsistinen virkamies ei tunne tarpeelliseksi kehittyä tai muuttua.

Kirjoitin Emine Ehrströmille sähköpostin, jonka sisältö oli tiivistettynä: "Kiitän. Jalomielinen, mutta kuolleena syntynyt yritys." Liitin siihen pitkän listan kokemuksistani todistaakseni, että esimies ei kykene parantamaan tapojaan. Lisäsin, että kaupunki tarvitsee tämän yrityksen sijaan toimivan lautakunnan ja kaupunginvaltuuston.

Jatkuu

6.12.2017 Uudempi syytös: Vaasan musiikkiluokkien opetus on "kapea-alainen" ja "vanhanaikainen".

30.6.2020

Nykyaikaisuus musiikinopetuksessa (ammatillinen taustatieto)

Kirjoitinkin jo aiemmin, että kun minusta ei parempaakaan moitteen sanaa löytynyt, alettiin hallinto-oikeuden käsittelyn jälkeen minua syyttämään "kapea-alaisuudesta". Tähän Pirkko Käräjämäen väkisin keksimään syytökseen (ks. aiempana) yhtyi koko virkamieskoneisto aina sivistystoimenjohtaja Knookalaa myöten.

Opetushistoriallinen tausta: Tullessani Suomeen vuonna 1984 maan musiikinopetus painottui taidemusiikkiin (klassiseen musiikkiin). Voidaan sanoa, että juuri niinä vuosina rakoilu alkoi. Rappeuman voidaan katsoa tapahtuneen viidessä vaiheessa, joita voidaan tarkastella esimerkkien kautta.

1. Lähtötilanteessa hyvänä musiikinopetuksen indikaattorina toimivat nuottikaupat ja -kustantamot, valtakunnalliset musiikinopettajien ja musiikkiluokkien päivät, silloiset Nuorison taidetapahtumat, sekä koulujen suurjuhlat ja kuorokilpailut. 80-luvulla taideopetuksen taso oli näissä tapahtumissa vielä erittäin korkealla. Niinä aikoina erilaisia nuottikauppoja oli paljon ja niiden tarjonta oli monipuolista. Saapuessani 1984 Vaasaan, kaupungissa oli kolme nuottikauppaa. Jopa kustantamojen oppikirjatkin keskittyivät suurilta osin taidemusiikkiin.

2. Joku teki löydön, että jonkin *beat*-kappaleen sävellajikin voi olla c-molli, kuten Beethovenin sinfonia nro 5 (v. 1808), ja näin taidemusiikki ja viihdemusiikki päätyivät oppikirjojen samoille sivuille otsikon "c-molli" alle. Ikään kuin kyse olisi samanlaisesta musiikista. Siihen aikaan päivälehtien kulttuuri- ja viihdepalstat olivat vielä eri sivuilla.

3. Meni vähän aikaa ja syntyi koulujen tekemiä äänitteitä, joissa kasetin A-puolella oli taidemusiikkia B-puolella viihdemusiikkia.

4. Sitten A-puoli katosi. Nykyään ei ole enää koulua, jonka musiikkiluokasta ei löytyisi (massa)viihdemusiikkiin kuuluvaa kalustoa. Monipuolisuuden nimissä viulut, puu- ja vaskipuhaltimet ja jopa tavalliset pianotkin saivat väistyä rumpujen, vahvistimien ja syntetisaattoreiden tieltä, ikään kuin se olisi kehitystä. Musiikkiluokkatilakaan ei ole enää koululuokka, vaan rock-yhtyeen lava. Jos tätä on vaikea uskoa, kannattaa selailla Opetushallituksen sivuja. Koulujen taidetapahtumat muuttuivat ensin massaviihdetapahtumiksi, ja sitten nekin hävisivät täysin. "Oppikirjoista" taidemusiikki hävisi niin täydellisesti, että niistä ei välttämättä enää Sibeliustakaan löydy, nykyaikaisista säveltäjistä puhumattakaan. Äärriliberalismi johti Suomen musiikinopetuksen monipuolisuuden täydelliseen katoamiseen. **Monipuolisuuden nimissä kouluun päästetty massaviihde ei nimittäin käynyt monipuolisuuden kanssa yhteen.**

5. Nyt eletään vaihetta, jossa oppilailla ei ole enää oppikirjaa, kynää eikä vihkoakaan. Nyt ala- ja yläkoulun syntetisaattoriin on liimattu leppäkerttu-, perhos- ja heppatarroja, jotta C-duuri, G7 ja F-duuri löytyisivät.

Tämä kehityslinja näytti todeksi kulttuuriteoreetikkojen ennusteet, jotka olivat olleet jo 80-luvun alussa sitä mieltä, että taidemusiikki joutuu ennemmin tai myöhemmin väistymään luonteeltaan aggressiivisen massaviihteen edestä. Esim. Neil Postman: *Huvitamme itsemme hengiltä*. Helsinki, 1985.

Musiikinopettajien koulutuksen laatu: Olenkin jo käsitellyt sitä, miten musiikinopettajien liittokin irtisanoi minut, kun kirjoitin jäsenille, että meillä on oikeus vaatia musiikkituntien määrän säilyvän ennallaan vasta, kun opetuksemme välittää arvoja.

Kirjoitin aiheesta myös mielipidekirjoituksen sekä Helsingin Sanomiin, että klassisen musiikin aikakausilehteen, Rondoon. Molemmat tahot julkaisivat kirjoitukseni.

Helsingin Sanomat tammikuuta, 2017
Mielipide

Musiikkiluokkakysymyksen kääntöpuoli

Suomen musiikinopetuksen nykytila kohottaa usein tunteita. Niin kävi nytkin, kun halutaan vähentää opetustunteita tai laukkauttaa musiikikiluokkia. Asiasta voi lukea monenlaisia mielipiteitä, joista suurin osa valittaa muuttuneista olosuhteista ja rahan puutteesta. Harvoin kuulee puheenvuoroja, joissa kysytään, että jos tunteja vähennetään, musiikkiluokkia lakkautetaan, miksi tähtäimessä on aina juuri tämä aine. Miksi se nähdään tarpeettomimpana?

Vastaus käsittääkseni löytyy koulujemme musiikkituntien ja oppikirjojen sisällöstä sekä opettajavalmistuslaitoksista. Mitä näkee virkamies, jos menee musiikkitunneille tai katsoo oppikirjoja? Tavallisimmillaan hän näkee, että siellä on pelkkää viihdettä ilman sen kummempia päämääräriä, järjestelmällisyyttä tai tavoitteellisuutta. Tästähän valittivat viime aikoina niinkin arvovaltaiset henkilöt, kuin Kaija Saariaho, Ralf Gothoni, Géza Szilvay, Jaakko Ryhänen ja monet muut. Erkki Pohjola, maailmankuulun Tapiola-kuoron johtaja, sanoi tämän lehden palstoilla, että esteettinen opetus on hävinnyt Suomen kouluista. HS:n jutussa (18.1) mainittu Jouko Törmälä valitti YLE:n radio-ohjelmassa 26.5.2016 *Musiikkiluokkien nousu ja tuho* Suomen musiikinopetuksen viihteellistymisestä.

Jos lukijoista kuka tahansa käy kirjakaupassa ja katsoo musiikkioppikirjoja, hän näkee, että niissä on alusta loppuun, 1.–7. luokkaan saman tason viihdettä. Hymyileviä ja hölmöileviä kuvia, hymyileviä ja hölmöileviä vapaasäestyksellisiä (bändi)kappaleita – eikä lähes ainuttakaan taideteosta. Pian itse Sibeliuskin unohtuu niistä. Muissa oppiaineissa edetään yleensä helposta vaikeampaan päin. Ei kyllä nykyisessä musiikinopetuksessa. Vaikeusasteeltaan ei pysty erottamaan 7. luokan kirjan sivuja 3. luokan kirjan sivuista. (Olen kokeillut omien esimiesteni kanssa.)

Jos katsomme Metropolian (Sibelius-akatemian) musiikkikasvatusosaston opettajaluettelosivuja, sieltä lyötyy n. 4-6 taidemusiikin-, 15–17 viihdemusiikin opettajaa ja 9 muun alan opettajia (esim. koulutussuunnittelija jne.). **Miten opiskelija voi perehtyä Euroopan taidemusiikinkin tyylikausiin, keskiajan ja renessanssin musiikista, polyfoniaan, romantikkoihin, modernismiin, miten hän voi ehtiä rakastua niihin niin paljon, että hänessä syttyisi halu välittää niitä elämyksiään oppilailleen, joka elää keskellä**

massaviihdemaailmaa. Keskellä tehokeinoilla erilaisiin huippuihin vievää viihdemaailmaa, joka ei todellakaan suosi taidemusiikin kuuntelemista.

Ollaan rehellisiä! Jos joutuu valinnan eteen: uhrataanko viihdemusiikkiopetus, siis viihde, mitä voi kuulla milloin vain ja missä vain, ja jota voi omaksua ilman opetustakin vai uhratako fysiikka-, historia- ja kirjallisuustunti, jotka välittävät oppilaillemme hyödyllisiä tietoja ja arvoja, kumman valitsee vastuutunnollinen ihminen?

Minä olen vahvasti sitä mieltä, että jos millään, niin taidemusiikin huippusaavutuksiin keskittyvillä musiikkitunneilla olisi oppilaiden hyvinvoinnin, tunneskaalan laajentamisen, maailman avartamisen, empaattisen kyvyn kasvattamisen, oppimismotivaation jne. kannalta erittäin suuri merkitys. Mutta jos minut pantaisiin päättämään, säilytänkö matikka-/historia- vai levyraatitunnin, en epäröisi hetkeäkään.

Juri Kadar (fil. tri.)
Vaasan musiikkiluokkien opettaja

> Myönnän, mutta vain Lukijalleni, että kun kirjoitin kirjallisuustunneista, teeskentelin tietämätöntä.

Kirjoitukseen tuli erilaisia vastauksia kumpaankin lehteen. Sibelius Akatemian Musiikkikasvatusosaston vastaus oli se, että sen kotisivuilta poistettiin opettajien nimien alta erikoistumisalan nimike. Tämä menetelmä on minulle tuttu jo kommunismin ajoilta. Ongelmat voidaan aina lakaista maton alle, ja näin niitä ei ole olemassakaan. Jos 70-luvulla unkarilaisessa lehdessä jos luki: “Washington Postin väitteet, joiden mukaan lentokone syöksyi maahan Vladivostokista 50 kilometria, eivät pidä paikkaansa”, niin se lentokone ei ollut syöksynyt maahan. Asia oli loppuun käsitelty, eikä sillä enää tarvinnut kenenkään vaivata päätään.

Ja opiston johtaja vielä kerskailee julkisuudessa edelleen olevansa moderni ja monipuolinen. Ikään kuin dikotomiana olisi **vanhentunut musiikki** vs. **nykyaikainen musiikki (massaviihde, suomeksi sanottuna kaupallinen musiikki),** joista ensimmäinen on muka kapea-alaista, ja jälkimmäinen on muka monipuolista.

Enemmän todellisuutta vastaava dikotomia on lähes päinvastainen: **Taidemusiikki** vs. **viihdemusiikki**, joista ensimmäinen on äärimmäisen monipuolista, mieltä avartavaa, tunneskaalaltaan laajaa, ja jälkimmäinen taas pelkistettyä ja kalkistuneiden muotojensa ansiosta hyvin kapea-alaista. Kuten useat tutkimukset ja väitöstutkielmat ovat osoittaneet, tämän ajan viihdemusiikki pohjautuu hyvinkin vanhanaikasiin kaavoihin. “Tietokoneanalyysi löysi todisteita musiikin lisääntyvästä homogeenisyydestä. Etenkin nuottiyhdistelmien vaihtelevuus eli soinnut ja melodiat ovat jatkuvasti vähentyneet 50 vuoden aikana”, toteaa Xavier Serra, 2012. Toiset tutkielmat taas ovat tehneet havaintoja massaviihteen vanhanaikaisuudesta, kuten esimerkiksi Esa Lilja, *Theory and analysis of classic heavy metal harmony,* 2009.

Asia näyttäytyisi vieläkin pahemmassa valossa, jos lähdettäisiin avaamaan massaviihdebiisien välittämää sanomasta, sekä niiden vaalimia moraalisia arvoja ja eetosta.

Toistaiseksi viimeinen sijaisuuteni vei minut erään pikkukaupungin peruskoulun 7. luokkaan, jossa ohjelmassa oli parhaillaan *Kersantti Karoliina,* jossa lauletaan miehen kiveksistä. Miten

me odotamme tähän maailmaan kasvaneen nuoren suhtautuvan rakkauteen ja intiimisuhteisiin? Tämäkö “teos” kasvattaa meille innovatiivista nuorisoa?

Anteeksi, musiikinopettajat! Rehtorina en kannattaisi tällaista pseudo-opetusta. Pidetään sen sijaan mieluummin vaikka lisää maantietoa tai kemiaa.

Vielä yksi argumentti sille, miksi mielestäni pakon edessä vähennettyjen oppituntien kohteena saa olla viihteelliseksi mennyt musiikinopetus. Kaupallinen viihdemusiikki on luonteeltaan kangistunut, eivätkä sen pelkistetyt kaavat välttämättä vaadi lainkaan ohjattua opetusta. Suurin osa rock-muusikoista ei oppinut soittamaan peruskoulun musiikkitunneilla, vaan kellareissa ja autotalleissa. *Garage Band* on tässä mielessä hyvin osuva nimi. Toisaalta tasokkaimpaa rockia soittavilla muusikoilla on lähes poikkeuksetta taidemusiikkikasvatuksellinen tausta. Hyvänä esimerkkinä tähän on trio Emerson, Lake ja Palmer (ks. Youtube).

Musiikinopetuksen tavoite ja tarkoitus – Mitä taide tarjoaa ihmiselle

Tässä lyhyessä yhteenvedossa käsittelen taideteoriaa, mutta vain niiltä kohdin, joista eri teoreetikot ja filosofit ovat lähes täysin samaa mieltä. Filosofi Ernst Cassirerin (1874–1945) mukaan logiikkaan perustuvaa merkkijärjestelmää käyttävän *“**tieteen** päämääränä on löytää maailman käsitteellinen syvyys, ymmärtää asioiden syyt. Ilmiöt pyritään jäljentämään niiden ensimmäisiin syihin ja yleisiin lakeihin ja periaatteisiin. Tärkeää on yhdenmukaisuus.”* Taiteessakin on kyse *“(olemassa)olevasta totuudesta”*. Sen päämääränä on myös totuuden etsiminen, löytäminen ja sen “paljastaminen”, mutta **taiteeseen** virittäytynyt ihminen ei suhtaudu aiheeseensa älyllisesti tai käsitteellistäen, vaan tunteellisesti, kokonaisvaltaisesti ja jättäen itsensä intuitioidensa “vietäväksi”. Tärkeintä ei ole niinkään itse aihe, vaan se, miten siihen suhtaudutaan. Taide *“kykenee viittaamaan <u>todellisuuteen kokonaisuutena</u> ja ilmaisemaan ja <u>aktivoimaan</u> ihmisen suhteen*

Lähdössä tanssimaan

<u>maailmaan.”</u> Tunteisiin perustuvaa symbolijärjestelmää käyttävän *“taiteen päämääränä on <u>paljastaa maailman</u> havaittava syvyys, tajuta esineiden ja asioiden muodot. Taiteessa tempaudutaan mukaan ilmiöiden runsauteen ja vaihtelevuuteen.”* (Kulttuurista ja taiteesta lisää aiempana.)

Taide, viihde ja tekijänoikeudet

Kirjoitin aiheesta Helsingin Sanomissa v. 2004, kun lainsäätäjät halusivat uudistaa tekijänoikeuslakia.

Helsingin Sanomat, 6.6.2004 3:00

Taide vaatisi ihan oman tekijänoikeuslain

"Markkinavoimien tapaan toimiva tekijänoikeuslaki suorastaan estää kaikki levitysyritykset, jotka eivät ole tuottoisia."

Juutalais-kirjailija Frigyes Karinthyn (1887–1938) mukaan *"Elämme uutta Baabelia, käsitteiden helvetillistä kaaosta". "Häpeämättömät valehtelijat ovat pilanneet sanojemme arvoa".* Näin raivosi Karinthy jo 1900-luvun alussa huomatessaan, että sanojen alkuperäinen merkitys devalvoidaan.

Emme hätkähdä emmekä enää huomaakaan, kun viihdepalsta onkin lehdessä otsikoitu kulttuurisivuksi, kun ravintolan laulajaa sanotaan taiteilijaksi, ravintola- ja viihdemusiikkia tai rockia eläväksi musiikiksi, nuoriso-, rytmi- tai maailmanmusiikiksi tai jopa kansanmusiikiksi, yökerhon riisuutujaa taiteilijaksi tai ainakin tanssijaksi.

MASSAVIIHDETEOLLISUUS puhuu lyhyen elinkaaren roskaromaaneista sekä rock- ja jazz-kappaleiden sanoituksista kuin klassikoista konsanaan. Näitä tulisi jopa osata tuntea ja siteerata kuin aitoja klassikoita.

Mikäli viihde muuttuu valtion rahoittamissa kouluissa opetettavaksi aineeksi, ryvemme lopullisesti pohjamudissa.

Nykyään olemme jo siteeraamani kirjailijan aikoja paljon pitemmällä.

En erehdy uskomaan, että tekijänoikeuslain säätäjät kykenevät laatimaan taidetta varten lakeja, jotka todella suojelevat taidetta (sanan alkuperäismerkityksessä) ja taiteilijan oikeuksia.

Vielä pienempi todennäköisyys on sillä, että näillä lainsäätäjillä - vaikka he tietäisivätkin, mitä ovat tekemässä - olisi mahdollisuus huomioida taiteilijan oikeita, taiteen olemuksesta johtuvia oikeuksia.

Viihdettä tuotetaan, taidetta luodaan!

Viihde vie meidät jonkinlaiseen kuviteltuun maailmaan ja viihdyttää. Taidekin luo kuviteltua maailmaa, mutta etsiäkseen totuutta.

Pablo Picasson (1881–1973) tapaan ilmaistuna *"taide on sellainen valhe, joka pystyy herättämään meidät totuuteen".* Viihdekirjailija tai -säveltäjä ei ole kiinnostunut totuudesta, hän ei etsi uusia muotoja.
Viihde rakentaa kliseiden varaan. Se haluaa hyväillä korvaa tai pitää yllä jännitystä ilman sen kummempia päämääriä; se suorastaan välttää sanomasta uutta.

VIIHDE TÄHTÄÄ menestykseen, joka on rahalla mitattavissa. Nykyisen massaviihteen tuottamien teosten elinaika on suhteellisen lyhyt ja siitä on saatava nopeasti kaikki rahat irti. Tähän tarkoitukseen on tekijöiden kannalta hyvä laatia laki, joka perii joka paikassa teoksesta ja sen käyttämisestä rahat mahdollisimman tehokkaasti.

Viihdettä tehdäänkin näiden lähtökohtien mukaan. Jotta se olisi myyvää, sen on oltava poikkeuksetta yleistajuiseksi yksinkertaistettua. Viihteen kohdalla markkinalain tapaiset tekijänoikeuslait toimivat siis hyvin.

Taiteilijankin on elettävä, mutta hänelle se ei, ainakaan luomistyön yhteydessä, ole ensisijainen asia. Häntä kiinnostaa taiteellinen menestys, siis se, löytyykö ihmisiä, jotka tunnistavat itseään hänen teoksessaan.

Tästä johtuen hän tahtoo, että mikään yhtiö tai (tekijänoikeus)laki ei olisi esteenä teoksen leviämiselle. Samasta syystä hänelle on tärkeää, että hänen tuntemuksensa välittyisivät alkuperäismuodossaan, ilman yksinkertaistamista ja väärentämistä.

Näin ollen esimerkiksi taidemusiikkia olisi suojeltava amatöörien sovituksilta ja huonoilta esittäviltä taiteilijoilta, taideromaania filmiteollisuuden väärentävältä esitystavalta.

Jos olisi säädettävissä oikeaa taidetta suojeleva laki, ei sillä saisi olla merkitystä, montako vuotta on kulunut teoksen synnystä. Laki kieltäisi esittämästä Beethovenin kuudetta sinfoniaa yksinkertaistettuna, mainoksessa tai rock-yhtyeen esittämänä, koska säveltäjän alkuperäinen tuntemus vääristyy ja häntä ymmärtävät kärsivät tällaisesta henkisesti. Niin ikään amerikkalainen massaviihdeteollisuus ei saisi enää kajota mihin tahansa klassikkoon ja viedä valkokankaalle Dostojevskin teoksia väärentäen niitä, puhumattakaan Raamattuun liittyvistä spektaakkeleista.

MARKKINAVOIMIEN tapaan toimiva tekijänoikeuslaki suorastaan estää kaikki levitysyritykset, jotka eivät ole tuottoisia. Se jopa rankaisee oikeustoimenpiteillä, ellei rahaa heru.

Tällä toiminnallaan tekijänoikeuslaki pienentää entisestään taiteellisen teoksen kuulijakuntaa, joka jo muutenkin on olennaisesti pienempi kuin viihteen kuulijakunta. Taiteen vastainen tekijänoikeuslaki lienee osasyynä siihenkin, että suomalaisista oppikirjoista on taidekirjallisuus hävinnyt lähes kokonaan sukupuuttoon.

TAIDE VAATISI SIIS aivan oman tekijänoikeuslain, joka keskittyisi pikemminkin suojelemaan itse teosta auttaakseen sitä säilymään alkuperäismuodossa ja edesauttaisi näiden taideteoksien vapaata liikkuvuutta, olkoon se sitten tehty EU:n sisällä tai sen ulkopuolella, ja olkoon se pienen paikallisen firman tai globalisoidun jättiläisyhtiön levityksessä.

Tiedän, että EU:n ja globaalisen massaviihteen alaisina lainsäätäjät ovat mahdottoman edessä. Ajattelen kuitenkin, että jos siteerattu kirjailijamme kärsi koko elämänsä ajan, saisivat hekin osakseen edes yhden huonosti nukutun yön.

György Kádár
Vaasa

Mihin politisoimattoman musiikinopetuksen kuuluisi tähdätä? Miksi terveen musiikinopetuksen kuuluisi olla muiden taidelajien opetuksen mukana välttämätön oppiaine?

Vastaukset näihin kahteen ovat yksinkertaisimmillaan hyvin selkeät: taiteeseen; taidemusiikin olemuksen takia. Taidemusiikin olemusta käsittelin jo aiempana: katso G. Lükőn, Tolstoin ja muiden filosofien näkemykset taiteen olemuksesta. Taide luo mahdollisuuden saavuttaa yhteyden transsendentaalisen maailman ja toisen ihmisen kanssa.

Tai kuten Kodály sanoi: "Ilman (taide)musiikkiakin saa elää, mutta se ei kannata", ja toisaalla: "Ihminen voi elää ilman musiikkia. Johtaahan aavikonkin kautta tie, mutta me emme halua kulkea aavikolla, vaan kukkivien niittyjen kautta."

Taidemusiikkia tulee opettaa, koska – kuten useat modernimmat taideteoreetikot, esim. Heidegger, Cassirer ja Mukaržovský sanoisivat – *oikea taide etsii totuutta ja avartaa maailmaa* (Kadar, 2001). Lisätäkseni, taide avartaa ja laajentaa myös tunnemailmaamme, parhaimmillaan äärimmäisyyksiin.

Taidemusiikkia tulee opettaa, koska musiikki, kuten muutkin taiteenlajit, tarjoaa ihmiselle tapoja elää inhimillistä, itsestään arvokasta elämää.

Tärkein syy lienee kuitenkin, että taide näyttää ja todistaa ihmiselle, että on olemassa transsendentaalista. Että ihminen ei ole vain arjen todellisuuteen ja fyysiseen hetkeen rajattu olento. Että on olemassa muitakin sfäärejä, kuin minkä pystymme välittömästi havaitsemaan. Annetaan tästä asiasta puheenvuoro tällä kertaa filosofi Béla Hamvasille (1897–1968) ja kysytään häneltä, mihin musiikinopetuksen tulisi tähdätä, mitä taide tarjoaa meille ihmisille:

"(Charles) Baudelaire (1821–1867) ja (Édouard) Manet (1832–1883) olivat aikalaisia. He saivat aikaan ensimmäiset häväistysjuttunsakin samoihin aikoihin, jolloin he rupesivat määrittelemään maalauksia seuraavasti: «(tasa)pinta, joita värit peittävät (tietyssä) säännöllisessä järjestyksessä».

Tämä määritelmä oli sodanjulistusta. Akatemia oli raivoissaan. Kävi ilmi, että maalaustaide ei vaadi enää oikeuksia asioiden jäljittelijänä. (Aikaisemmalle) kreikkalaisista lähtien käytössä olleelle periaatteelle, jonka mukaan taide on luonnon jäljittelemistä, (nämä) taiteilijat ravistivat päätään (= kielsivät sen). Prerafaeliitit väittivät, että me ihmiset emme ota mallia ihmisenä olemisemme järjestämiseksi niin sanotusta todellisuudesta, vaan taiteesta (muusojen maailmanjärjestyksestä); ja mitä korkeammanarvoinen on meidän olemassaolomme, sitä enemmän (mallia otamme taiteesta). Taide välittää luonnon yläpuolella olevia voimia. Se ei ole jäljittelemistä (kuten Platon ja muut kreikkalaiset filosofit ajattelivat, G. K.), vaan (meidän) aineellista/fyysistä maailmaa korkeamman järjestyksen toteutuminen (realisointi). Runo on sellaisten lauseiden (virikkeiden) sommittelua, jotka palauttavat mieleen absoluuttista logosta. Runo on se, joka käyttää sanoja niiden oikeassa merkityksessään. Eikä se päde vain nykypäiviimme, se oli, on ollut aina näin. Baudelairesta ja Manetista on kulunut yli sataa vuotta. Sen jälkeen luotu teoria opettaa meille, että **taiteen alkuaskel on se, kun joku astuu yli vaistojen ja (into)himojen yli**. "(Jos) sen kanssa, jota sanotaan todellisuudeksi, hänellä ei ole (enää) minkäänlaisia yhteyksiä." Taide läpivalaisee todellisuuden, järjestelee sen ja nostaa sen ylös. Millä se nostaa ylös? Inspiraation avulla. Mikä on inspiraatio? Se on yhteyttä niihin todellisuuden yläpuolella oleviin olentoihin, joita orfinen kreikkalaisuus nimesi Muusoiksi. Muusa välittää meille korkeimman tason olemassaolon voimat."[11]

[11] Hamvas 1964–1966

Vrt. Sokrateen mietteet Platonin *Valtion* kymmenennestä kirjasta, koskien sängyn kolmea olemusta: (1) Niin sanottu ”todellinen” sänky, joka Sokrateen mukaan on jumalan ihmiselle antama ajatusolio, sängyn idea; (2) Puusepän tekemä fyysinen sänky; ja (3) sängyn kuvaus, esimerkiksi taiteen keinoin.

“Kysymykseen, mikä on historian* (ihmiselon, G. K.) *tarkoitus, meidän täytyy vastata, että on mahdotonta sanoa tarkkaa määritelmää.”

Karl Jaspers (1883–1969)

“Kaikki (tekniikka, G. K.) toimii (funktionieren). Ja juuri tämä antaa aiheen pelästyä. Se nimittäin, että toimii, ja toimiminen vaatii yhä uudempia toimimisia. Meillä on jäljellä enää teknisiä suhteita.

Tämä maa ei ole enää maa, jolla ihminen elää … Filosofia ei kykene vaikuttamaan maailman tilanteen muutoksiin. Eikä se päde ainoastaan filosofiaan, vaan kaikkiin inhimillisiin ajatuksiin ja pyrkimyksiin. Meitä voi pelastaa enää Jumala. Meillä on jäljellä enää ainoana mahdollisuutena, että pidämme ajattelua ja taidetta valmiudessa Jumalan ilmestymistä varten, tai poissapysymistä varten …”

Martin Heidegger

“Kaikki uskonto toteuttaa ihmisen suhteen äärettömään olemassaoloon. Sen suhteen, johon hän tuntee kuuluvansa, ja josta hän saa ohjausta, miten tulee toimia. Jos uskonto ei toteuta ihmisen suhdetta äärettömyyteen – se ei ole enää uskontoa.”

Tolstoi: Mitä uskonto on ja mikä on sen ydin? VI.
(Yo. sitaatit: Török, 1988)

Jos näihin filosofeihin on uskomista, taide, musiikki sen joukossa, on eräänlainen esiaste päästäksemme elämän syville vesille. Onko ihme, että alakoululaisteni joukossa eniten suosiota saanut vuorolaulu oli *Kantelettaresta* (nro 200) otettu maailmanluomisruno *Pääskyläinen, päivän lintu* (Oppikirjamme *PPL* nro 40)? Heidän herkkyytensä ja uteliaisuutensa maailman ydinkysymyksiä kohtaan, mistä kaikki tämä ja me olemme tulleet, on vielä tallella.

Voiko mikään rehtori, koulutoimenjohtaja tai ministeri sanoa yllä mainittuihin tavoitteisiin tähtäävästä musiikinopetuksesta, että sitä ei tarvita? Tuskin. Tämän jälkeen jäljellä olevan kysymyksen pitäisi kuulua: ”Onko näihin tavoitteisiin mahdollista päästä, ja millä menetelmillä?” (Tässä vaiheessa kuvaan astuvat kehityspsykologia, musiikkipedagogia ja didaktiikka.)

Mikä mahdollistaa näihin tavoitteisiin pääsyn?

Tähänkin voidaan vastat lyhyesti.

Henkisesti terve lapsi:

- on synnynnäisesti musikaalinen. Hänellä on siis luontaiset valmiudet omaksua musiikillisia taitoja, ja tulla tälläkin tavoin osaksi häntä ympäröivää yhteisöä.

- elää elämäänsä kuten oikea taiteilija, eli meitä aikuisia paljon intensiivisemmin. Hän piirtää, oppii runoja, näyttelee ja laulelee erittäin mielellään, jos vain saa siihen tarvittavat välineet ja mallit, joiden avulla pääsee alkuun.

- haluaa tulla osaksi häntä ympäröivää yhteisöä, eli aikuiseksi.

- haluaa tutustua maailmaan kaikin mahdollisin tavoin, myös taiteen ja musiikin keinoin. Häntä kiinnostavat kaikki asiat, jotka avartavat maailmaa.

- haluaa tietää totuuden, ja otollisten olosuhteiden täyttyessä pystyy omaksumaan taiteen totuuden tutkimisen keinona.

- haluaa kehittyä päivä päivältä. Taidemusiikin perusominaisuuksiin kuuluu tahto edetä, selvittää totuus, ja oppia salaisuuksia yhä uudelleen ja uudelleen (vrt. pianokoulun *Mikrokosmoksen* viimeinen kappale, joka jättää soitinopiskelun tien auki).

Tyydyttääkö kaupallinen massaviihde lasten yllä mainitut henkiset tarpeet?

Kuten aiemmin kerroin, minulla on suuntaa antavaa kyselydataa asiasta. Rehtori Pirkko Käräjämäki – halutessaan lietsoa eripuraa ja vetää maton Vaasan musiikkiluokkalinjan alta – vaati, että tehdään kysely, haluavatko oppilaat rockia vai taidemusiikkia. Yritin hänelle sanoa, että lapsilla ei ole kompetenssia vastata näihin kysymyksiin, sillä he eivät tunne musiikkihistoriaa, oman kehityspsykologiansa antamia mahdollisuuksia tai didaktiikkaa. He eivät tiedä muoto-opista, ei kenraalibassosta, tai eri sommittelutavoista. Käräjämäki ei antanut periksi, sillä hän uskoi vankasti, että tämä tulee olemaan uusi naula minun ja opetuslinjamme arkkuun.

No, kuten on tullut jo aiemminkin esiin, tehtiin kysely. Siihen osallistuivat lukion ensimmäisen vuoden entiset musiikkiluokkalaiset, jotka olivat jo saaneet pientä etäisyyttä ala- ja yläkoulun opetuksesta. **Tulos oli selvä ja erokin oli kiistattoman suuri: alakoulun musiikkiluokkia suositeltiin keskiarvolla 8,6/10, ja yläkoulun musiikkiluokkia keskiarvolla 5,4/10.** Oma käsitykseni on, että tuloksia selittävät juurikin edellä listaamani oppilaan henkiset tarpeet. Oppilas on kiinnostunut totuudesta, häntä ympäröivästä maailmasta, hän haluaa kehittyä ja asettaa päivittäin uusia tavoitteita (vrt. *flow*-kokemuksen antama onnellisuuden tunne). Hän arvostaa opetusta, joka arvostaa myös häntä, sekä luottaa hänen kykyihinsä ja sisäiseen motivaatioonsa.

> Haluan tähdentää, että tällaiseen tulokseen ei riitä, ollaan opettamatta massaviihdettä. Taidemusiikistakin on valittava musiikkitunneille oikeat teokset, jotka ovat syntyneet otollisissa olosuhteissa. Tunnista toiseen. Silloin lapsi uskoo, että opettaja on häntä varten. Silloin hän kasvaa ympäristöön, jossa voimme oppia olemaan toisiamme varten.

Ainoa asia, mitä massaviihteen opetus voi tehdä, on hämätä lapsia tehostimilla. Heidänhän on vaikea tajuta, varsinkin tietämättä mitään vertauskohteista (Ravel, Debussy, Prokofjev, Dvorzak, E.J. Rautavaara, Pekka Kostiainen jne.), että jos tehokeinot otetaan pois, paljas totuus on useimmiten todella nolo ja kehno.

Kohtaloni kauempaa tarkasteltuna – Vapaata kasvatusta vai vapauteen kasvattamista

Meidän kolmen (Ritva, Anne ja minä) tapaus Vaasassa rinnastuu osiltaan muiden musiikinopettajien kohtaloihin, mutta vain osiltaan.

Suomen musiikinopetuksessa viimeisen n. 20–30 vuoden aikana tapahtuneet muutokset ovat johtaneet ikäviin opettajakohtaloihin. Itse tiedän monesta virolaisesta ja Unkarista tulleesta opettajasta**, jotka tulivat Suomeen siinä luulossa, että Suomi on vapaa maa**, että Suomessa saa pitää opetuslinjaa ilman poliittisten asioiden häirintää. Että täällä saa vapaasti opettaa sellaisiakin taideteoksia, jotka olivat diktatuurissa epäsuosiossa tai kiellettyjä, kuten esimerkiksi hengellistä musiikkia tai modernismia, kuten diktatuurissa “porvarillisiksi” ja kokeellisiksi haukuttuja Karlheinz Stochausenia (1928–2007) tai epäilyksen alaista Krzysztof Pendereckiä (1933–2020).

Nihil novi sub sole. ”Ei mitään uutta Auringon alla.” Ei pidä luulla, että Suomen musiikinopetuksessa olisi tapahtunut jotain uutta. Työväendiktatuurin ajan Szegedin opettajakorkeakoulun musiikin oppituolin haltija, opettajani Ilona Kreuter (1943–2017) ja Orsolya Szabó (s. 1944) joutuivat useita kertoja silloisen Marxismi-Leninismin oppituolin kollegion puhutteluun siitä, että heidän opetusmateriaalissaan esiintyy hengellisiä teoksia. He haukkuivat näitä meissä ihailua ja inspiraatiota herättäviä opettajia siitä, että he tekevät tiedekunnastamme “klerikaalisen laitoksen” (“klerikális tanszéket”). Me opiskelijat olimme lohduttamassa näistä syytöskokouksista itkien poistuvia opettajiamme. Ammatillisilla argumenteilla tyylikausista, sommittelutavoista, musiikkihistoriallisista merkityksestä tai taiteesta ei ollut väliä. Opettajillemme ei jäänyt muuta mahdollisuutta, kuin totella käskyä. Ensin kiellettiin hengellisten teoksien esitys koulun ulkopuolella, mutta se ei riittänyt. Heti seuraavana vuonna niitä kiellettiin esittämistä omalla laitoksella, ja kolmantena vuotena kiellettiin näiden teoksien opettamista yli päätään. Vähän niin kuin minua Vaasassa. Me opiskelijat kuuntelimme ja lauloimme silti Guillaume Dufayn (1397–1474), Francesco Landinin (c. 1325–1397) teoksia, W.A. Mozartin Requiemiä, J. S. Bachin, Kodályn ja muiden säveltäjien teoksia muilta opettajilta salaa.

> Rakas opettajamme Orsolya pyysi minut erään tällaisen kokoontumisen jälkeen salaa luokseen: “Juri, kiltti, sinun täytyy pitää esitelmä Leninin jostain teoksesta, ihan mistä vain ja millainen vain.” Orsolyakaan ei tuntenut Leninin teoksia.
>
> Ensimmäinen reaktioni oli: “Anteeksi, Orsolya, mutta en minä moiseen missään nimessä halua suostua.” “Ymmärrän, mutta nyt Juri kulta, sinun pitää”, pyysi Orsolya. Silloin vasta tajusin, että opettajiemme on pakko osoittaa ja todistaa, että heidän opettamistaan teoksista huolimatta, heidän opiskelijansa kulkivat silti oikeaa, Leninin viitoittamaa tietä. Lupasin pitää, ja pidin. Kannatti. Muistan tänä päivänäkin, kun avasin Leninin ajatuksista ja teoksista kootun, ehkä 26 tai 27 sivun niteen, ja siellä pamahti silmille lause: “– – eikä maailman eri kansojen työväenluokkien välillä saa

olla kielimuuria, maailman proletaarien pitää puhua yhtä kieltä" – ja kun hän onnistui aiheuttamaan sekasorron Venäjällä, se kieli oli tietenkin venäjä.

> Tietääkö lukijani, että tovereiden tieteellisen tutkimustyön tuloksien mukaan kommunismin ei pitänyt syntyä Venäjällä, vaan pisimmällään olevassa kapitalismissa, Saksassa? Jos niin olisi mennyt, työväen kielenä olisi pitänyt olla saksa.

Pikkuhiljaa näille Viron ja Unkarin kaltaisista kommunistisista valtioista Suomeen tulleille opettajille kävi ilmi, että musiikinopetuksen tavoitteet ovat Suomessakin poliittisten voimien määrittämiä, eli joskus pitää olla muka kansainvälinen (lähinnä siis pinnallinen), joskus globaali (vailla kulttuuria), joskus täytyy pitää levyraatia, sittemmin bänditunteja, seuraavalla kerralla musiikinopetuksen täytyykin olla itseohjautuvaa, ja ties mitä vielä. Mutta lapsen henkisellä, taiteellisella ja musiikillisella kehityksellä ei ole mitään väliä. Tämän kirkastuttua osa heistä jätti opetustyöt, osa sinnittelee ja tekee, mitä on palkan edessä pakko tehdä.

Diktatuureista tulleina löysimme itsemme uudenlaisesta (kulttuuri)diktatuurista. Eikä siinä kuitenkaan vielä kaikki. Viime vuosina Suomen opettajat on komennettu lasten alaisiksi, siis käsketty toimimaan lasten ehdoilla, eli heidän määräämällään tavalla. Emme saa olla enää kasvatuksellisesti lasten edellä kehityksessä. Oppilaat määräävät meitä. Tähän ovat johtaneet kaksi erehdystä: **vapauteen kasvattaminen ja vapaakasvatus on sekoitettu keskenään, eikä opettajankoulutukseen kuulu pakollisia kehityspsykologian opintoja** (Liisa Keltikangas-Järvinen, 2018). Tuntuu nurinkuriselta ja ehkä uskomattomaltakin, mutta Suomen musiikinopetusta tarkastellessa ei voida olla varmoja siitä, tietääkö opettaja olevansa edellä seitsemäsluokkalaista oppilastaan henkisessä kehityksessä.

Vaasassa tilanne oli muuhun suomeen nähden hieman erilainen. Vaasassa elettiin alkuvuosinani niin sanotusti kulta-aikoja. Meidän ei tarvinnut välittää ym. meitä ympäröivistä "kehityksestä". Me saimme toimia vapaasti parhaamme näkemyksen mukaan, laajentaaksemme oppilaiden musiikillista osaamista ja ymmärrystä, kasvattaaksemme heidän tyylitajuaan, muotoaistiaan, tutustuttaaksemme heidät musiikin erilaisiin ajattelutapoihin ja sommittelutyyleihin, kehittääksemme heidän laulu-, soitto-, nuotinnus- ja nuotinlukutaitoja, ja nauttiaksemme välillä saavuttamistamme taiteellisista sfääreistä. Soitimme alttonokkahuilulla levyn mukana "vanhentuneen" Vivaldin kaksoissellokonserton bassoa ja kitarakonserton viulustemmaa. Työ tuntui mahtavalta! Meillä oli silloisten esimiesten ja ympäröivän yhteisön (Väinö Vartio, Pekka Pöyhönen, Hannu Lilja, Paula Hauru, Veikko Vörlund, Juhani Lehtonen, Arja Lindholmin, Håkan Nordmanin, kaupunginorkesterin) vahva tuki.

Työolomme turvasivat laadukkaan opetuksen, jonka hedelmien ansiosta saimme nauttia yleisön suosiosta omassa kaupungissa ja muualla Suomessa. Kutsuja tuli vierailuihin Liettuasta, Unkarista, Virosta ja Italiasta alkaen Kanadaan ja Japaniin saakka. Saimme tehdä äänitteitä. Osallistuimme kilpailuihin ja kansainvälisiin musiikkipedagogian kongresseihin. En tahtoisi kerskailla, mutta kun musiikinopetus laski lähes kaikissa kouluissa massaviihteen tasolle, jossa kehitystä ei ollut, eikä toisen ja yhdeksännen luokan opetusta voinut enää erottaa toisistaan (vrt. jäljellä olevat oppikirjat missä tahansa kirjakaupassa), ei Vaasan musiikkiluokkien ollut vaikea erottua joukosta.

Suomen musiikinopetuksen tason romahdus näkyi meidän näkökulmastamme siinä, että kun vielä 80-luvulla jatkoonpääsymme erilaisissa kilpailuissa läänitasolta valtakunnalliselle tasolle ei ollut itsestään selvää, niin 90-luvulla ei enää pitänyt pelätä putoamista.

Viimeisimmässä kilpailuissa, johon Vaasan musiikkiluokat vielä osallistui, 5.–6. luokkien kuoro sijoittui jopa Sibelius-lukion kuoron edelle.

> Tästä tuleekin mieleeni, että Vaasan musiikkiluokkien perustajien tavoite oli, että ennen pitkää musiikkiluokkia laajennettaisiin jatkumaan lukioon saakka, ja että n. 10 vuoden kuluttua (eli 1988) Vaasan kaupungilla olisi oma musiikkilukionsa. Kuinka ollakaan, päädyimme tilanteeseen, jossa toimivia musiikkiluokkia ei ollut enää yläasteellakaan.

Sitten kuvaan astuivat lukijalle jo edellisiltä sivuilta tutut esimiehet. Se linnake, jossa olimme saaneet kaikessa rauhassa tehdä omaa työtämme, välittämättä Suomen musiikinopetuksen tason romahtamisesta, oli nyt romahtamassa rytinällä.

Vaasan ongelmat eivät siis johtuneet varsinaisesti siitä, että seurattiin tai ei seurattu valtakunnallista kehitystä, valtakunnallisia muutoksia. Meillä kysymys opetuslinjasta nousi esiin vain sen takia, että rehtori Pirkko Käräjämäen ja muiden esimiesten piti saada huomio omista virkavirheistään ja laiminlyönneistään muualle, kuten kirjoitin aiemmin. Mitään muuta tarvetta ei ollut hyökätä Vaasan musiikkiluokkien kimppuun. Seurasimme ns. Kodályn linjaa, joka sai tunnustuksen UNESCO:lta vuonna 2016 (*Safeguarding of the Folk Music Heritage by the Kodály Concept*). Puolestamme kirjoittivat vetoomuksia useat vaikutusvaltaiset ja alalla arvostetut henkilöt, kuten musiikkiakateemikko Jorma Panula, sekä useat kapellimestarit (mm. Timo Leisiö, Hannu Norja) ja professorit. Mitkään tunnustukset tai vetoomukset eivät meitä auttaneet. Viha oli niin suurta, että lopulta päästäkseen Jurista eroon, Vaasan kaupunki syöksi musiikkiluokat samanlaiseen kohtaloon, jonka olivat kokeneet muut Suomen musiikkiluokat ja musiikinopetus yleensäkin.

Tässä luonnosteltu Suomen taidemusiikin romahtaminen tai syrjäyttäminen kesti vain n. 20 vuotta. Väärin käsitetty liberalismi ja sen mukaan kuvioihin astunut kaupallinen musiikki eivät tunteneet armoa. Ironisesti ne menetelmät, joilla nämä näennäisesti demokratiaa ja liberalismia edustavat vaikutteet tuotiin Suomeen, eivät olleet demokraattisia tai liberaaleja lainkaan.

Miten taidemusiikin ja kaupallisen musiikin opetuslinjat eroavat toisistaan?

Musiikinopetuslinjojen suurin ero on, että toisen linjan tavoitteena on viihdyttää oppilasta ilman sen kummempia kasvatuksellisia tavoitteita, kun taas toinen pyrkii kasvattamaan oppilasta ymmärtämään musiikkia mahdollisimman laajasti ja antamaan mahdollisimman laajan pohjan musiikin harrastamiselle. Kuten millä tahansa taideopetuksella, taidemusiikkikasvatus avartaa oppilaan maailmaa. Toinen linja ei luota lapsen kykyihin, toinen luottaa. Tarkemmin sanottuna toinen ei välitä tai edes tiedä tiedosta lapsen kehitettävissä olevia kykyjä (Keltikangas-Järvinen, 2018), toinen kartoittaa niitä (musiikin tajuntakyky, muotoaisti, musiikillinen maku, tyylitaju, laulu-, soitto-, nuotinluku- ja nuotinnustaito, sisäinen kuulo, polyfoninen ajattelu, jne.) ja pyrkii kehittämään niitä mahdollisimman pitkälle, jotta oppilaalla sitten aikuisena olisi mahdollisimman laaja tietämys ja tuntemus ymmärtää mitä erilaisinta musiikkia.

Aiempana mainittu Zoltán Kodálykin toteaa yhtäältä: **“Kaunokirjallisuus ja taide eivät ole viihdettä.** Ne ovat **ihmisen kokonaiseksi tulemisen välttämättömiä ehtoja**, perustoja ja ruokaa”, ja toisaalta: “Musiikilla on sivistystä luova kutsumus – se myötävaikuttaa esteettisesti ja moraalisesti korkeamman tason maailman luomiseen.” Nämä sitaatit ovat poimintoja Kodályn kokoelmasta *Visszatekintés*. Juuri tällaista lähestymistapaa me tarvitsisimme kasvatustyöhömme kasvattaaksemme itsekkäistä lapsista vastuuntuntoisia aikuisia ja yhteisön jäseniä.

Toisin sanottuna taidemusiikin linja kysyy, mitä on taide, miten siihen voidaan päästä, mitä menetelmiä voidaan hyödyntää tavoitteiden saavuttamiseksi, mistä sävelkielestä lähdetään, mihin sävelmaailmoihin ollaan pyrkimässä, miten suomalaisesta sävelmaailmasta voidaan sujuvasti siirtyä toisten kansojen sävelmaailmoihin, oppia ymmärtämään niitä, sekä niiden monimutkaisia musiikillisia rakenteita (esim. fuuga) ja ilmiöitä.

Viihdemusiikin opetuslinjalla ei vastaavanlaisia kysymyksiä ja odotuksia aseteta. Tälle linjalle oppilas on vain asiakas eli kuluttaja, jolle tarjoillaan musiikista vain viihdyttävä, stimuloiva osa. Oppilaalle tarjotaan näennäisesti valinta seurata ja toteuttaa sydämensä ääntä haluamassaan musiikissa. On kuitenkin päivän selvää, että niin teoriassa kuin käytännössäkin on valheellista väittää, että oppilas tekee valintansa vapaasti. Voinko minä tehdä vapaasti valintoja, jos tiedän vain Trabantista, eikä ole koskaan kuullut, että on olemassa myös Volvo, diesel ja turbo, laivasta tai lentokoneesta puhumattakaan. Tietysti Trabantin, mutta oliko valintani vapaa? Näin kuitenkin tämän päivän musiikinopetus toimii. Opettajille on sanottu (minullekin ihan sanasta sanaan oman rehtorini suusta), että lapsilta täytyy kysyä, mitä hän haluaa. Voiko hän haluta Prokofjevin *Cindarellaa*, jos hän tietää vain *Kersantti Karoliinasta*?

Enkä ole vielä edes kommentoinut tätä yhtälöä kehityspsykologian, didaktiikan taikka pedagogiikan näkökulmista. Voiko lapsi päättää mistään mitään, joka ei tiedä mitään muotoaistin, musiikillisen maun, tajuntakyvyn tyylitajun kehittämisestä? Taikka siitä, miten helpommista musiikillisista rakenteista edetään vaikeatajuisempiin.

Sanottakoon vielä itseni toistamisen uhalla: Musiikinopetuksessa menevät käsitteet sekaisin. Vapaa kasvatus ja vapauteen kasvattaminen ovat kaksi eri asiaa. Liberaali saa olla, ja lapsen kehitysvaihe ja erityispiirteet pitää ottaa huomioon opetusmateriaalia etsiessä ja menetelmiä työstäessä. Kehityksessä opettajan on kuitenkin oltava oppilaansa edellä, ja tämän tulee olla opetustyön lähtökohtana.

Nykyaikaisuus ja vanhanaikaisuus musiikinopetuksessa – osa 1

Kuten aiemmin kirjoitin, minua syytettiin vanhanaikaisuudesta.

On melko yleinen käsitys, että viihdemusiikki ja kaupallinen musiikki ovat nykyaikaisia. Todellisuudessa viihdemusiikin perusteet ovat suurilta osin ennalta tutuissa ja kangistuneissa kaavoissa. Näin ollen massaviihteen ilmaisutavat ovat tutkimuksien mukaan yksinkertaistumassa (ks. edempänä). Ilman näitä tuttuja, pelkistettyjä ja vanhanaikaisia kaavoja massaviihde ei voisi olla taloudellisesti menestyksekästä maailmanlaajuisesti. **Kyse ei ole kansainvälisyydestä**, jossa jokaisella kansalla on oikeutettu paikkansa oman musiikkikulttuurinsa kautta. Kyse on yleistajuiseksi yksinkertaistetusta, eli maailman missä kolkassa tahansa tajuttavissa olevasta musiikista. Tyhjäksi tulleesta musiikista, jonka

päällimmäisenä tarkoituksena nykyään on enää stimuloida kuuntelijaansa mitä yksinkertaisimmilla, primitiivisillä tavoilla. Viihteestä saa tietysti nauttia, eikä ajoittaisissa dopamiiniannoksista ole välttämättä haittaa, mutta nyt on kyse musiikkikasvatuksesta.

Taidemusiikin luonteeseen ja olemukseen taas kuuluu kehittyminen. Kuten edellä taiteilijan kokemusta ja taideteoriaa käsitellessäni totesin, taiteilija tuntee, että hänellä on epistemologisesti ainutlaatuisia kokemuksia, näkemyksiä ja tuntemuksia, joita ei voida ilmaista konventionaalisilla, jo olemassa olevilla symboleilla. Hänen täytyy löytää uusia keinoja ilmaista hänen ennennäkemättömiltä ja -kuulumattomilta tuntuvia tuntemuksia ja kokemuksia. Kun yksittäiset taiteilijat toimivat näin, johtaa se taiteen käyttämien keinojen jatkuvaan kehitykseen. Musiikinopetuksen on kehityttävä sen mukana. Hyvänä esimerkkinä tähän ovat Carl Czernyn (1791–1857) ja Bartókin (1881–1945) piano-oppilailleen säveltämien harjoituskappaleiden väliset erot. Czernyn aikaisten harjoituksien avulla on vaikea opetella enää 1900-luvun säveltäjien teoksia. Jälkimmäisiin tarvitaan jo myös Bartókin *Mikrokosmoksia*.

Sama koskee peruskoulujen musiikinopetusta, joka kehittyy taidemaailman uusiutuvien ilmiöiden mukana. Pekka Kostiaisen (esim. *Pakkasen luku*) tai Tormiksen ja Bartókin teoksien sisäistämiseen ja esittämiseen tarvitaan erilaisia taitoja, kuin tarvittiin vaikkapa Nicolai Vaccain (1790–1848) ajan säveltäjien teoksia varten. Seuratessaan taiteen uusia pyrkimyksiä, taidemusiikin opetus muuttuu itsekin jatkuvasti.

Romantiikan jälkeen Euroopan musiikki uudistui radikaalisti. Etsiessään uusia ilmaisukeinoja säveltäjät tajusivat, että Länsi-Euroopan ulkopuolellakin oli sävelkieliä. Näin esimerkiksi Debussy, Maurice Ravel (1875–1937), Venäjän viisikko, Bartók, Kodály, Igor Stravinski (1882–1971), Sergei Prokofjev (1891–1953), aikaisemmin mainitut Pekka Kostiainen, Veljo Tormis löysivät oman musiikkinsa (esim. kromatiikka, kokosävelasteikko, dodekafonia, uusia rytmikuvioita, soitinnuksia jne.) ohella Kauko-Idän, Pohjois-, Keski- ja Itä-Euroopan, Venäjän ja muiden kansojen musiikin. Nämä tarjoavat aina tähän päivään saakka lähteen uusille mahdollisille itseilmaisun tavoille. Tästä moderniudessa on kyse. Bela Bartók: *“Näyttää siltä, että Wagnerin ja Straussin kauden ääriromanttisuutta seurasi luonnollisena reaktiona musiikin luonnonvarojen päivänvaloon saattaminen: Itä-Euroopan aidon talonpoikaismusiikin vaikutuksesta – – johtuen voivat uudet* (romantiikan G. K.) *teokset välttyä olemasta äärimmäisen täyteen ahdettuja.”*

“Olen vakuuttunut siitä, että jokaisista kansamme oikeista, ns. varsinaisista melodioista on todellinen mallikuva korkeimman tason taiteelliselle täydellisyydelle. Katson niitä pienoiskoossa samanlaisiksi mestariteoksiksi, kuin suurempien muotojen maailmasta otettu Bachin fuuga tai Mozartin sonaatti. Tämäntapainen melodia on klassisena esimerkkinä musiikillisen ajatuksen uskomattoman tiiviille, kaikkea turhaa välttävälle ilmaisumuodolle.”

Näistä Bartókin ajatuksista tulee välittömästi mieleen Tormiksen tai Kostiaisen koruttomat sävellykset.

(…)*”Jos tutkimme (Itä-Euroopan kansojen) melodioita, löydämme melodiakaarien ja sävellajien uskomattoman suuren vaihtelevuuden. Näissä elävät mitä erilaisemmat vanhat sävellajit* (…) *elävää elämää. Niiden lisäksi löytyy itämaisia (ylinouseva sekunti) säveljonoja, ja jopa pentatoniikan eri lajikkeita.”*

“Tämä se oli, jota kaivattiin romantiikan pitkäveteisyyden jälkeen.” “Toki, tämä ahdassanaisuus ja epätavallisten melodioiden ilmaisumuodot saattavat olla syynä, että niiden on vaikea saada tavallisia muusikoita vakuuttuneiksi. Tavalliselle muusikolle tärkeimpiä ovat hänelle tutut kaavamaisuudet, joita hän tuntee hyvin jo etukäteen. Hän kykenee iloitsemaan ainoastaan näistä tutuista sabloneista, mutta sanoman ydintä hän ei tajua. (…) *Ei siis ole tavatonta/yllättävää, jos tavallisen muusikon ja tämänlaisen musiikin väliin ei synny syvällisempää suhdetta.”* Kooste: Bartók, 1989 (1921). s. 109 sekä Bartók, 1989 (1928). s. 131.

Bartókin sanat ovat tieteellisesti katsottuna 100 vuoden jälkeenkin tyrmistyttävän “moderneja”. Bartókin kansainvälisyys oli todellista kansainvälisyys.

Nykyaikaisuus musiikinopetuksessa tarkoittaisi nimenomaan sitä, että sopeudumme taidemusiikin muutosten ja kehityksen mukana, pohtien miten voimme välittää taiteellisen osaamisen eteenpäin uusimman ymmärryksen mukaisesti.

Tästä johtuen kaupallisen ja taidemusiikin opetuksessa, niin opetussuunnitelmissa, opetustuntien rakenteissa, oppimateriaaleissa, opetusvälineissä kuin myös opetusmenetelmissä on ratkaisevia eroja. Toinen muuttuu jatkuvasti, kun toinen vain yksinkertaistuu. Toinen opetustyyli on tavoitteellinen, toinen pääasiassa vain viihdyttää.

Nykyaikaisuus ja vanhanaikaisuus musiikinopetuksessa – osa 2

Edellä mainitun tiedon valossa joudumme toteamaan, että vastakkainasettelu vanhanaikainen vastaan nykyaikainen – siinä missä kyse on taidemusiikista verrattuna massaviihdemusiikkiin – on erheellinen.

Todellinen dikotomia löytyy nimenomaan taidemusiikin ja viihdemusiikin väliltä. Taide on olemuksestaan johtuen (ks. aiempana osio taiteilijan sielusta) tietyssä mielessä aina nykyaikaista, vaikka se olisi sävelletty tuhat vuotta sitten. Taide ei vanhene, kun taas viihde perustuu ikuisesti tiettyihin kaavoihin, ja on siten vanhanaikaista. Uusin teknologia ei muuta asiaa miksikään, vaikka se onnistuisikin peittämään musiikin vanhanaikaisuuden viihteen kuluttajalta.

7.12.2017 Kirje lankaan menneelle eduskunnan oikeusasiamiehelle

Kuten aiemmin kirjoitin, sen sijaan että eduskunnan oikeusasiamies olisi tutkinut, kohdellaanko minua oikein, hän tutkikin opetukseni sisältöä. Koska tämä voi kuulostaa aivan uskomattomalta, on siihen syytä palata. Kyseinen oikeusasiamies soitti ensin Pirkko Käräjämäelle, joka heitti syötin Kadarin vanhanaikaisuudesta. Oikeusasiamies nielaisi syötin. Ritva Käräjämäen kirjeestä ei juurikaan ollut apua:

Lähettäjä: Käräjämäki Ritva [mailto:ritva.karajamaki@vaasa.fi]
Lähetetty: **1. huhtikuuta 2012** 20:42
Vastaanottaja: Kuopus Jorma
Aihe: György Kadarin asia

Hyvä Jorma Kuopus
Esittelijäneuvos - Referendarierad
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia -
Justitieombudsmannens kansli

00102 EDUSKUNTA

palaan perjantaisen puhelinkeskustelumme asioihin, koska se tuli niin yllättäen, enkä oikein kunnolla pystynyt keskittymään aiheeseen koulutyön keskellä. Nyt rauhassa mietittyäni asioita koen, ettei kaikkea oleellista tullut sanotuksi.

Eräässä keskustelumme vaiheessa tuli esiin, että ristiriita yläkoulun kanssa johtuisi *linjakysymyksestä*. Tähän on sanottava, että kyseisestä asiasta ei ole tullut riitaa, sillä emme ole edes keskustelleet aiheesta yläkoulun rehtorin tai musiikinopettajan kanssa siitä syystä, että siltä taholta on jyrkästi ilmoitettu, ettei meillä ole mitään keskusteltavaa, koulut ovat heidän mukaansa kaksi täysin eri yksikköä. Tämä kannannotto on sikäli erikoinen, että kouluvirasto vaatii opettajia yhteinäistämään musiikkiluokkien opetussuunnitelman sekä pitämään yhteisiä konsertteja. Linjakysymys on ollut esillä vain siinä yhteydessä, että opetussuunnitelmiin vaaditaan jatkumoa ja jonkinlaista yhtenäistä linjaa. Mutta kuten aiemmin mainitsin, tästä emme ole edes koskaan päässeet keskustelemaan. Mikäli yläkoulun taholta tämä esitetään yhteistyön esteeksi, perustuu se täysin oletukseen. Se kyllä pitää paikkansa, että musiikkiluokkien opetus ala- ja yläkoulussa ovat aivan eri linjoilla, mutta alakoulun opettajat eivät ole koskaan asettaneet sitä yhteistyön esteeksi, päinvastoin, he tarjosivat mahdollisuuksia yläkoululle osallistua järjestämiinsä konsertteihin ja äänityksiin vuosien ajan.

Kadarille aiheutuneet ongelmat eivät johdu mistään linjaristiriidasta, vaan siitä, kuinka hänen asioitaan on käsitelty ja kuinka häntä on kohdeltu.

Puhelinkeskustelustamme sain sellaisen käsityksen, että yläkoulun taholta on annettu ymmärtää, että heillä noudatetaan valtakunnallista opetussuunnitelmaa, mutta alakoululla opetetaan jotakin siitä poikkeavaa. Tähän haluaisin heti ensimmäiseksi tähdentää, että Suomessa musiikkilluokille ei ole laadittu minkäänlaista valtakunnallista opetussuunnitelmaa. Ainoa olemassa oleva opetussuunnitelma perustuu esim.yläkoulun kohdalla musiikinopetukseen, jota oppilas opiskelee vain yhden viikkotunnin ajan 7. luokalla, 8.-9.luokalla ei laisinkaan. Lisäksi se perustuu alakoulussa annettuun 1–2 viikkotunnin oppimäärään. Onhan itsestään selvää, että jos alakoulussa oppilas on opiskellut tavoitteellisesti 4 viikkotuntia musiikkia (lisäksi kuorot ja orkesteri) ja hän jatkaa opiskeluaan 3-4 viikkotunnilla koko yläkoulun ajan, tavoitteet on voitava asettaa korkeammalle kuin mitä perusluokille laadittu opetussuunnitelma vaatii. Tältä pohjalta tuntuu resurssien ja oppilaiden ajan haaskaamiselta, jos musiikkiluokkien opiskelun tavoitteet jäävät samalle tasolle kuin perusluokkien.

Kadar on jo vuosia tähdentänyt, että Vaasan musiikkiluokille tulisi tehdä yhtenäinen opetussuunnitelma. Vasta viime vuosien aikana, vaikeuksien alettua, kouluvirastosta on tullut kehoituksia tämän työn käynnistämisestä, mutta nyt Kadar selvästi halutaan jättää sen työn ulkopuolelle. Tämän tekee erikoiseksi se seikka, että Kadar on alunperin pyydetty Vaasaan v. 1984 luomaan ja kehittämään täällä juuri muutamaa vuotta aiemmin aloitettua musiikkiluokkatoimintaa. Vuosien aikana hän on mm. laatinut kaupungin

musiikkiluokkien käyttöön viisi oppikirjaa, joiden painatuksesta vastasi Vaasan kaupunki.

Mikäli teidän käsityksenne Vaasan alakoulun musiikkiluokkien opetuksen sisällöstä perustuu yläkoulun rehtorin tulkintaan asiasta, on myös syytä mainita, että musiikkiluokkien historian aikana tämänhetkinen yläkoulun rehtori on ensimmäinen, joka ei ole suostunut tutustumaan alakoulun musiikkiluokkien toimintaan. Aikaisemmat rehtorit kävivät jopa paikan päällä seuraamassa opetusta ja useat heistä ovat kutsuneet alakoulun musiikinopettajia keskustelemaan yhteisen toiminnan kehittämisestä.

Kysymykseenne: "Mitä te haluaisitte?" en osannut yhtäkkiä vastata, enkä tiedä, pystynkö tyhjentävästi sitä tekemään nytkään, mutta ensimmäinen toivomukseni olisi työrauhan palauttaminen jäljelle jääneille musiikkiluokkien opettajille. Kuulemani mukaan Kadariin kohdistuvat työnantajan ylilyönnit jatkuvat edelleen ja hän sekä häntä puoltavat kolleegat voivat yhä huonommin. Aiemmin tapahtuneet ja yhä edelleen jatkuvat seläntakaiset neuvottelut, josta asianosaiselle, Kadarille, ei kerrota mitään (vaikka neuvottelut koskevat hänen työtään), sekä monenlaiset syrjinnät ja henkiset pahoinpitelyt vaikuttavat omasta sekä asioista tietoisten kollegojen mielestä Kadarin savustamisyrityksiltä. Mikäli tapahtuneisiin vääryyksiin ei voida saada korjausta, tulisi vähintään turvata se, että lähes kolmekymmentä vuotta kaikkensa Vaasan musiikkiluokille antanut Kadar saisi viimeiset vuotensa työskennellä ilman pelkoa oppilaidensa hyväksi. Samaa toivon tietenkin muillekin oheiskärsijöille, entisille työtovereilleni.

Edellisistä ja myös tämän hetken tilanteesta saisitte varmasti lisävalaistusta Anne Tienhaaralta. Toivoisin teidän ottavan yhteyttä myös häneen (040.....).

Kunnioittaen Ritva Käräjämäki

Jos haluatte tarkistaa oikeusasiamiehen tämän jälkeen tekemän päätöksen, se on julkinen, ja sen voi pyytää eduskunnasta: dnro 2800/4/11, 7.6.2012. Ritvan kirje on lähetetty 1.4.2012, minä sain kutsun irtisanomista koskevaan kuulemistilaisuuteen 24.4.2012. **Sillä aikaa, kun oikeusasiamies pohdiskeli musiikinopetuksen nyky- ja vanhanaikaisuutta, minut irtisanottiin.**

1.12.2017 János Kodolányi *Suomi, hiljaisuuden maa – Rehellisyys maan perii*

Hurraaa! Kodolányin toisten kanssa yhteisvoimin kääntämäni kirja ehdittiin painattaa ajoissa! Niitä on jo lähetetty suurlähetystön kautta Suomeen. Hienoa!

Kirjaan halusi monikin kirjoittaa esi- ja jälkipuheita. Onkin huvittavan näköistä, kun esi- ja jälkipuheet kattavat lähes puolet varsinaisesta teoksesta. Otetaan tähän näytteitä arvostetun kirjallisuustutkijan, Tibor Tüskésin (1930–2009) kirjoituksesta, jotka kertovat kirjailijasta:

"Mitä Kodolányi silloin näki Suomessa? Minkälaiseen yhteiskuntaan hän sai tutustua? Mitä johtopäätöksiä hän teki keräämistään vaikutelmista?
- Kodolányin elämän silminnäkijä Emil D. Korén kirjoitti minulle lähettämässään kirjeessä:

“Hän [Kodolányi] arvosti Suomen kansan ja yhteiskuntaelämän puhtautta, vilpittömyyttä, rehellistä avoimuutta, hiljaista olemusta ja luotettavuutta. Olemme maistelleet yhdessä suomalaista sanontaa: *Rehellisyys maan perii*.

Silloin (kahden maailmansodan välisenä aikana, G. K.) me kaikki unkarilaiset katsoimme Unkarin puolifeudaalisesta yhteiskunnasta käsin porvarillisessa demokratiassa elävää maata ja syvä moraalinen perusta oli läpikotaisin läsnä suomalaisessa yhteiskunnassa, se oli voimassa alhaalta ylös saakka kaikkialla maalaisesta pankinjohtajaan ja lakeihin saakka, kaikki toimivat tämän moraalin mukaisesti.”

Kodolányta kiinnostivat ilmiön ja pinnan lisäksi myös syyt. “Hän tunnisti ja hyväksyi – jatkaa äskeinen silminnäkijä – että hänen piirtämänsä puhtaan ja rehellisen suomalaisen luonteen juuret ja sen muodot juurtuvat luterilaisuudessa, tavallista värikkäämmässä, mutta sisällöltään puritaanisemmassa uskonnollisuudessa, mutta hänen mielestään siihen oli lisättävä myös ilmaston ja historian sitkeyttä antavaa vaikutustakin” (Vertaa aiempana siteeraamaani Krohnin ja Ahlquistin ajatuksia shamaneista.)

Jatkuu 6.12.2017

“Vaasan musiikkiluokkien linjan monipuolisuudesta ja sen puolustamiseksi”

Varoitus! Seuraava kirje, jossa puolustaudun uusimpia syytöksiä vastaan, saattaa puuduttaa. Sen lukeminen ei ole kokonaisuuden kannalta välttämätöntä.

Suomen Itsenäisyyspäivänä

Arvoisat Esimiehet!

Olemme järjestämieni *Armas*-tilaisuuden (3.10.2017), Vaasan Ahtisaari-päivien (15.11.2017) ja *Suomi 100 sanoin ja sävelin* – konsertin (3.12.2017) jälkeen. Siinä oli kolmekin tilaisuutta, joihin eräiden takia teistä Vaasan musiikkiluokkien 7.-9. luokkalaisten kuoro ei voinut osallistua/päästä mukaan.

Näitä tilaisuuksia olisin alustanut yläkoulun kuoron kanssa jo viime keväänä (2017), mutta Te järjestitte kuulemistilaisuuksia aiheena *“Juri pyysi seurakunnalta maksuvapautta”*, *“Juri kirjoitti koteihin kirjeen, että kuoroleiriin otetaan mukaan sopraano- ja alttonokkahuiluja”* ja muut vastaavan tason syytökset. Esivalmistelut jäivät siis työhäirinnän vuoksi tekemättä.

Jos ette olisi estäneet toimintaamme näillä uuvuttavilla kuulemistilaisuuksillanne, yläkoulun kuoro olisi voinut esiintyä niin Vaasan *Ahtisaaren päivän* kuin *Suomi 100 sanoin ja sävelin*-tilaisuudessa minun johtamani Vaasan ylioppilaskuoron mukana.

KUVA Youtubesta

Ahtisaaren päivän ohjelmisto:

Pierre Passereau (1509–1547): Il est el bon
Hugo Alfven (1872–1960): Úti var hage där växa
Jussi Chydenius (s. 1972): Voi kun loit minua Luoja
Sanna Salminen (): Katselin taivaan tähtiä

Suomi 100 sanoin ja sävelin-tilaisuuden ohjelmisto:

Pekka Kostiainen (s. 1944): Pakkasen luku (osia)
Toivo Kuula (1883–1918): Iltatunnelma
Mia Makaroff (s. 1970): Mitä kaikatat Kivonen
Pekka Kostiainen: Mull on heila

Viikko sitten pidettiin suurkokous, jonka aiheeksi esimiehet sanoitte olevan musiikkiluokan toiminnan "uudelleenorganisoiminen".

Kokous oli hyvin epämääräinen emmekä - pyynnöstä huolimatta - saaneet sen tarkempaa esityslistaa ei ennen kokousta eikä kokouksessa. Minulle tuli sellainen tuntuma, että olisitte halunneet jakaa esityslistan, mutta asianajajani yllättävä mukaantulo kokoukseen sai pasmanne sekaisiin. Taisitte nähdä paremmaksi olla nostamatta esiin asioista, joista oikeasti olisitte halunneet puhua.

Oli miten oli, siellä monien epämääräisten, päämäärättömien ja tarkoituksettomien puheenvuorojen joukossa pulpahti esiin taas meidän ent. rehtorin, Pirkko Käräjämäen (koulutukseltaan matematiikan lehtori) syytös, että opetuksemme sisältö on *kapea-alainen*, se täytyy laajentaa. Muistuttaisiin, kyse on siitä r. Pirkko Käräjämäestä, joka ei myöskään suostunut perehtymään musiikkiluokan toimintaan ja joka ei suostunut istumaan Jurin kanssa samaan pöytään, jonka rehtorin luvalla silloinen *suomalainen opettaja* (kyseisen opettajan Pirkko Käräjämäen tähdentämä "ominaisuus") oli laiminlyönyt opetustuntejaan ja oli piittaamatta Vaasan musiikkiluokkien linjasta, menetelmistä, rehtorista, joka sanoi suureen ääneen, että musiikkiluokkien taso täytyy laskea alas normaaliluokkien tasolle, joka kielsi esiintymiset, esiintymis- ja kilpailumatkat, jne.

Saanenhan anteeksi, jos alan olla kyllästynyt näihin kyseisessä kokouksessa uudelleen esiintuomiinne syytöksiin: vanhanaikainen ja kapea-alainen opetus, opetetaan vain ja vieläkin vain Vivaldia. (Oli hassua nähdä, että Vivaldin vanhanaikaisuudesta ja mitättömyydestä ette puhuneet Vaasassa juuri äsken vierailleille italialaisille opettajille ja suurlähettiläälle, jotka olivat ylpeitä siitä, että Italian kansallislaulun ja Vivaldin kitarakonserttojen lisäksi Vaasan kouluissa tunnetaan G. P. Palestrinankin /1525–1594/ teoksia.)

Kritiikittömästi toistamanne syytökset ovat, kuten itsekin tiedätte, peräisin - jos ylläolevan listan perusteella saan esittää mielipiteeni täydennettynä epitheton ornansilla - "Vaasan musiikkiluokkien ensimmäisen haudankaivajalta " rehtori Pirkko Käräjämäeltä. Näitä toistelette papukaijan tapaan Te, joukossanne myös mm. sivistystoiminnanjohtaja Christina Knookala, jotka ette perehtyneet Vaasan musiikinopetuksen linjaan eikä sen opetusmenetelmiin alkuunkaan. Ettekä Te kaikki käyneet edes konserteissamme saati kilpailumatkoillamme, joissa olisitte voineet nähdä, miksi näissä kilpailuissa olemme aina voittajien ensimmäisten 3-5 joukossa.

Opetuksemme ja opetuslinjamme nykyaikaisuudesta olen jo kirjoittanut useita kertoja kirjeitä, tein analyysejä muun muuassa oppikirjoistamme. Osoitin, että nämä ovat lajissaan paljon laajempia, kuin mikä tahansa muu Suomessa julkaistu oppikirja**. Osoitin, että miten nämä oppikirjat ovat metodisesti rakennettuja, miten päästään kahdesta erikorkuisesta säveleestä, omasta sävelkulttuuristamme muihin sävelkieliin, miten kasvatetaan musiikillista makua, musiikilista tajuntakykyä, muotoaistia, miten johdatetaan oppilaita polyfonian maailmaan ja niin pois päin.** Silti syytöksenne toistuvat, ikään kuin en olisi kirjoittanut mitään. Kuten viime kokouksessamme (28.11.2017), jossa esimiehet toistitte uudemman kerran, että **opetuksen sisältöön on tehtävä laajennus**.

Kun syytöksenne ovat mielestänne edelleen voimassa, joudun puolustamaan uudemman kerran opetuksemme monipuolisuutta ja nykyaikaisuutta.

Äskettäiseen Vaasan yliopistolla pidettyyn Ahtisaaren tilaisuuteen *Riidat ratkotaan puhumalla* valittujen kappaleista ja valitun ohjelman monipuolisuudesta lyhyesti:

Passereau oli ranskalainen renessanssin ajan säveltäjä, teos kertoo **leikkimielisesti** pulskasta miehestä. Sen sävellaji (**doorinen**) ja musiikkimaailma johtaa meidät Euroopan musiikkihistorian diatonismia edeltävään tyylikauteen. Tunnemaailmaltaan hyvin raikas ja reipas. Kvintti-, kvartti-imitaatiot, rytminen (synkoopit, hemiolat, jne.) vaihtelu ja ranskan kieli tekevät teoksen hyvin haasteelliseksi.

Alfvenin sävellys vei Ahtisaaren tilaisuuden kuulijat äskeisestä hiukan tuntemattomasta musiikkimaailmasta tutumpaan, ruotsalaiseen postromanttiseen **(diatonismin) molli-**tunnemaailmaan.

Chydenius otti sävellyksensä sanat Kantelettaresta. Teoksen rytmi, soinnutus- ja sommittelutapa ei seuraa suomalaista vuorolauluperinnettä. Säveltäjä kaivaa esiin (trokee-)runometriikasta (2/4 + 3/4) toisia rytmitysmahdollisuuksia. Näin syntyi **2/4 + 3/8 + 2/4 tahtilaji**, joka on sekä erikoinen että hyvinkin nykyaikainen. Tunnemaailma on **kiihkeä**. Halutessaan voi väitellä sommittelutavan ja soinnutuksen oikeutuksesta/aitoudesta.

Sanna Salmisen teos johtaa suomalaisen riimillisen nelisäkeiseen, **fryygiseen ja mollinsävyiseen** lauluperinteeseen. Melodia koostuu **mi-fa-so-la-ti + la-ti-do-re-mi-fa** osioista. Tunnemaailmaltaan teos on **haikaileva**. Teoksen jälkeen puheenvuoro siirtyy hienonvaraisesti ent. presidentille.

Kahdeksan minuutin ohjelmassa oli edustettuna siis ranskalainen renessanssi, ruotsalainen postromantiikka, kalevalaista ja rekilauluperinnettä, kummatkin modernismin merkeissä. (Tarkoituksena oli esittää vielä mustalaista kuoroteostakin, mutta järjestäjät eivät voineet antaa enempää aikaa, kuin 10 minuuttia.)

Tilaisuuden jälkeen stj. Christina Knookala ei suostunut myöntämään, että ohjelmisto oli laaja. Sen sijaan koulutukseltaan opettaja presidentti Ahtisaari kesken juhlapuhettaan piti tärkeänä kehua ylioppilaskuoron esityksen.

Itsenäisyysjuhla-konsertin taiteellisena johtajana minä katsoin tehtäväkseni näyttää/esittää yleisölle, että Suomi onnistui itsenäistymään ei ainoastaan poliittisesti ja sotilaallisesti mutta myös musiikillisesti. (Se on asia erikseen, että pystytäänkö pysymään massaviihteen aikana kuinka kauan itsenäisinä.)

Tästä syystä tehtiin työnjako:
Mieskuoro *Pohjanmiehet* esittävät isänmaallista ohjelmistoa
Sekakuoro *Sirpaleet* esittivät perinteisiä, romanttisia (Kuula) ja nykyaikaisia teoksia (Einojuhani Rautavaara /1928–2016/) suomalaista ohjelmistoa
Musiikkiluokkien5.-6. luokkien kuoro: suomalaisen musiikkikirjallisuuden luontoaiheisia teoksia
Vaasan ylioppilaskuoro (VYK) + Vaasan musiikkiluokkien 7.-9. lk. kuoro: antaa läpikatsauksen Suomen musiikkihistoriasta muinaisajoilta nykypäiviin.
Lopussa *Sinfonietta* + ja kaikki kuorot kaikille tuttuja ja rakkaita teoksia.
Punaisena lankana ohjelmassa toimi neljän rouvan muodostama lausuntaryhmä *Runonkulkijat*.

Näin saatettiin yleisö tunnetilasta toiseen. Konsertti kesti yli kaksi tuntia. Kukaan ei sitä huomannut.

Suomi 100 suurkonserttiin valittujen kappaleiden monipuolisuudesta lyhyesti
Pekka Kostiainen: Pakkasen luku (osia)
Toivo Kuula: Iltatunnelma
Mia Makaroff: Mitä kaikatat kivonen
Pekka Kostiainen: Mull on heila

Esityksen jälkeen eräs kuuntelija sanoi, että ylioppilaskuoron ohjelma nappasi huomion toisilta kuoroilta ohjelmansa monipuolisuutensa ansiosta. En tiedä, oliko hän ammattimies, mutta katsotaan, oliko se - toisin kuin Te väitätte - monipuolinen.

<u>VYK:in ja (alunperin) yläkoulun kuoron ohjelmisto</u>
(huomautus jälkeenpäin: yläkoulun kuoro ei voinutkaan osallistua, sillä esimiehet estivät kuoron työskentelyä)
Kun Te syytätte minut kapea-alaisuudella, kirjoitan tässä kolme tekijää ohjelmiston kappaleista:

- sävellaji
- rytmi/tahtilaji
- tunnetila

Laitan ne paksunnetuin kirjaimin, jotta helpotan lukemista. Nämä kolme tekijää osoittavat ikään kuin pidemmittä puheitta ja helpoimmiten, onko ohjelmisto kapea- vai laaja-alainen. Näkemykseni mukaan terveisssä oloissa yläkoulun kuoron pitäisi osata päihittää ylioppilaskuoroa. Nyt ei päästy edes rinnalle. Mutta tästä näette, kuinka monipuolista kuorotoiminta olisi, jos Annen kanssa saisimme toimia vapaasti.

HUOM! Tässä konsertin aiheen takia edustettuna vain ja ainoastaan suomalainen musiikki.

Kostiainen: Pakkasen luku:
teoksen ensimmäinen osa. Vuorolaulun Kostiainen otti kansanmusiikkikeruukokoelmasta *Suomen Kansan Sävelmät IV (SKÄV)*. Melodia on epätavallisen laaja-alainen, sävellajiltaan vanhahtava (ehkä **muinaisindoeurooppalaista** perää) **do-heksakordi**, säestyksessä

slaavilaista soinnutusta /fa,-so,-la,-ti,-do-re/. (Alleviivasu tarkoittaa toiseksi viimeistä/paksuinta säveltä.)
Sanat ovat todennäköisesti *Suomen Kansan Vanhat Runot*-kokoelmasta. Kyse on pakkasen aiheuttaman kivun ja mielentilan musiikillisesta kuvauksesta. Ällistyttävän hienoilla sanoilla (***"Pakkanen pahan sukuinen", "puut puri lehettömäksi maata matkaellessansa", "aaltoja asetti", "lahet kylmi"***, jne.) Tunnetila: **vihaava-kertova**.
Teoksen toinen osa on manausta: *"Joko nyt sanon sukusi, kuuluttelen kunniasi"*. Entinen ihminen koki/käsitti, että jos tietää ilmiön/olennon syntyperää, se tulee samalla hallituksi/sen saa samalla haltuunsa. Tietäjä tietää: ***"kyy imetti, käärme syötti, nännillä nenättömällä"***, jne. Kuoro lisäsi teokseen samaanirummun. Teos on **bitonaalinen (mi-trikordi + la-trikordi)**, melodian sommittelutapa on rinnasteinen (vastakohtana on alisteinen, esimerkiksi Alfvenin sävellys). Tahtilaji on asymetrinen 5/8. Tunnetila: **vihalla sekoitettu manaava**. Keskiosa kuvaillee **tietäjän transsia**.
Teoksen kolmas osa: *"Joko nyt suureksi sikisit?"*. Tahtilajiltaan vuorolaulujen yleisin 2/4 + 3/4. Sävellajiltaan ns. **hemitoninen so-pentatoninen**. Soinnutus poikkeaa kalevalaista perinnettä, päättyy perustehon septimisointuun.

Kuula: Sävellajiltaan **molli**, jossa tunnetilan pieniä värähdyksiä ilmaisee synkopoiva rytmi, melodiakaari, ja ylennetyt ja alennetut kromaattiset säveleet. Tunnetila **illan tunnelma ja ajatuksia elämän synnystä ja katoavaisuudesta**.

Makaroff: Kantelettaresta otettu runo, sovitus poikkeaa vuorolauluperinteestä. Rytmiltään **vaihteleva ja polyrytminen: säestys on 3/8 + 3/8 + 2/8 + 2/8 ja varsinainen melodia 5/4**. Rytmi muistuttaa kevyttä musiikkia. Melodia rakentuu **duuri-asteikoista**, mutta luonteeltaan ei ole duuria, vaan koostuu kahdesta vastakkaisesta asteikosta. **Räjähtävän iloinen**.

Kostiainen: Mull on heila ihana. Kostiaisen teos työstää suomalaista uudempaa, riimillistä perinnettä:

Ensimmäinen osa on **duuri**, muistuttaa pelimanniperinnettä. Tunneala: **ilo**.
Toinen osa: *"Ei tämä tyttö käy joka pojan rekeen."* **Luonnollinen molli. Leikillinen vastustaminen.** (Kiva todistekappale siitä, että molli ei ole aina surullinen.) 3/4.
Kolmas osa: *"Viistoista nättiä tyttöä on täll nuorella pojalla"*. **Duuriluonteinen, rehvasteleva, kerskaileva, vastustava. 2/4.**
Neljäs: *"Tuoltapa näkyy punainen talo"*. **Haikaileva, kaipaileva luonnollinen molli**. Rauhallinen **4/4.**
Viides osa: "Yhyren kerran vielä tahoron." **Mollisävyinen**, välillä toisia sävellajia väläyttäviä melodiaosioita. **3/4.**

Alakoulun ohjelmisto

Fuhrmann: Annikan polska. Tanssilaulu. Suomalaisessa musiikkiperinteessä sävel taitaa olla ruotsalaista/norjalaista lainaa. Käyttää molliasteikkoja, mutta **ei kuitenkaan ole mollia**. Sävel koostuu kahdesta osiosta. Tunnetila **hauska**.

Törmälä: (Pirkko Käräjämäen "joku Jouko", VHO) Räjähtävä **mollinsävyinen 4/4** riimillinen kansanlaulu. Keskiosiossa erikoinen rinnakkaiskvartti, joka taitaa ilmaista **räjähtänyttä iloa ja väkisin haluttua itsevarmuutta**.

Saira: *Variksen ampuja*. Kuoro ääntelee metsän ääniä. Lopussa pientä kalevalaista lauluperinnettä. **Hauska kappale harhoja näkevästä/luulevasta metsästäjästä**.

Holma: Sävelmä on kokoelmasta Suomen Kansan Sävelmät V. Sävelmä on ajoilta, jolloin karhunpeijaisrituaalia ei otettu enää ihan todesta. Sävy on **iloinen polska**, duurin-luonteinen **do-pentakordi**.

Kostiainen: *Mehiläinen*. (Onkilahden kuoro voitti valtakunnalliset kilpailut jonain vuotena ohjelmistossaan mm. tämä kappale.) Oma sävellys, mutta vahvasti kalevalaisen musiikkiperinteen pohjalta. Tahtilaji: **2/4 + 3/4**, bitonaalinen: säestys: **so-tetrakordi**, melodia: **la-tetrakordi** perinteisin sekuntoivin lopukein. Kappale on erittäin vaativa. Aiheena Kalevalan tarina Lemminkäisen parantamisesta.

Sibelius: Isänmaalle: **Isänmaallinen tunnetila**. **Marssintapainen duuri**.

Eli monipuolisuudestamme nyt puuttuu Euroopan ja muun maailman ohjelmisto.

Arvoisat Esimiehet: Kysyisin Teiltä: pitääkö minun sanoa Pohjanmiehille, Sirpaleille, Runonkulkijoille, Sinfonietalle, VYK:ille, Annelle, Camillalle, että me oltiin kapea-alaisia ja vanhanaikaisia, "1900-luvulle jääneitä" (siteeraus Teiltä), jotka vieläkin opetamme vain sitä vanhaa Vivaldia?

Hyvää Itsenäisyyspäivää: Juri

PS: Tässä vielä uuden oppikirjamme ***Sävelten maailma*** **(Vaasa, 2017)**[12] sisällysluettelo, jossa on mukana muut "1900-luvulle jääneet" takapajuiset teokset:

SISÄLLYSLUETTELO

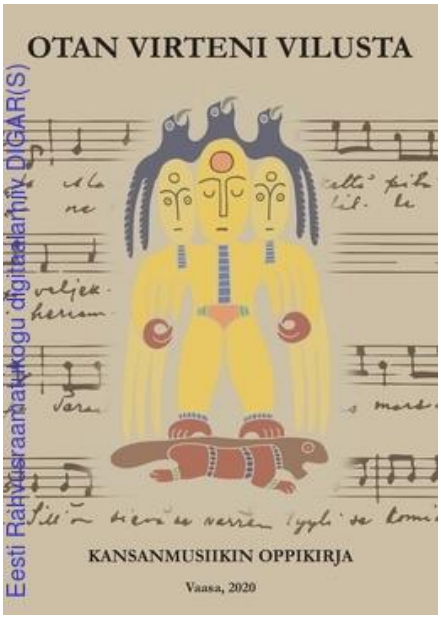
JOHDANTO	7
Kirjan sisällönvalinnan taustaa	7
Kirjan jäsentely	8
Oppikirjan sisältö	9
1. NÄYTTEITÄ TAIDEMUSIIKISTA	11
1.1 KANSANMUSIIKKI	11
1.1.1 Suomalainen kansanmusiikki	11
1.1.1.1 Leikkilauluja	11
1.1.1.2 Vuorolauluja/kalevalamittaisia kansanlauluja	15
1.1.1.3 Riimillisiä kansanlauluja	25
1.1.1.4 Pelimannisävelmät	35
1.1.2 Suomensukuisia kansanlauluja (näytteitä)	41
Inkeriläisiä sävelmiä	41
Virolaisia runolauluja	42
Saamelaisten musiikki	45
Mordvalainen kansanmusiikki	47
Marilainen kansanmusiikki	50

[12] Saatavana SULASOL:in nuottikauppa

Unkarilainen kansanmusiikki 51
1.2 SÄVELLETTY MUSIIKKI TYYLIKAUSIEN MUKAAN – TYYLITUNTEMUS 55
1.2.1 Keskiajan musiikki (Kr. j. 476–1492) 55
1.2.2 Renessanssimusiikki/Renessanssin tyylikausi 69
1.2.3 Barokki tyylikausi/Barokkimusiikki 100
Renessanssi-, barokki- ja klassismin ajan tanssit rytmiltään: 122
1.2.4 Klassismin musiikki/Wieniläinen tyylikausi (1750–1820) 154
Konsertot
Sinfoninen orkesteri 165
1.2.5 Romanttikan ajan musiikki (1800–1910) 186
Klassisen baletin viisi perusasentoa 211
1.2.6. Impressionismin musiikki (1900–1950) 221
1.2.7 Modernismin musiikki (1890-) 231
1.3 Näytteitä muiden kansojen musiikkikulttuurista 265
2. SÄVELTAPAILUHARJOITUKSIA 298
2.1 Suomen ja suomensukuisten kansojen 298
2.2 Keskiajan (Kr. j. 476–1492) säveltapailuharjoituksia 304
2.3 Renessanssin tyylin (1420–1600) säveltapailuharjoituksia 310
2.4 Barokkityylin (1600–1750) säveltapailuharjoituksia 311
2.5 Wieniläistyylin (1750–1827) säveltapailuharjoituksia 318
2.6 Romantiikan tyylikauden (1827–1945) säveltapailuharjoituksia 319
2.7 Impressionismin tyylikauden (1870–1900-luvun alkupuolisko) säveltapailuharjoituksia 322
2.8 Modernismin (1900-) säveltapailuharjoituksia 323
3. MUOTO-OPPI 325
1. Periodi 325
Periodin kaava 325
2. Sekvenssi (aiheensiirto) ja imitaatio (jäljittely) 327
3. Kaanoni 328
4. Muunnelmat 329
5. Menuettimuoto
6. Rondomuoto 338
7. Sonaattimuoto 352
Sonaattimuoto ja sonaatti 352
8. Imitaatio ja fuga (dux ja comes) 366
4. ORKESTERIN JA KUORON JOHTAMINEN SEKÄ PARTITUURIN LUKEMINEN 379
5. SOINTUOPPI (Länsi-Euroopan musiikki, n. 1600- n. 1900) 380
6. TAULUKOT 392
1. Anhemitonisen pentatiikan sävelsuhteet: 392
2. Anhemitonisen pentatoniikan intervallit: 392
3. Muinaisindoeurooppalaiset säveljärjestelmät 392
4. Muinaisslaavilaiset säveljärjestelmät: 393
5. Setukainen asteikko 393
6. Kirkkosävellaji- ja duuri-mollitaulukot 393
7. Intervalli- ja kolmisointutaulukko 394
8. Muotolajitaulukko 395

LIITE 1 Keskustelu taiteesta. Keskustelun pohjaksi: Béla Bartók: Karhuntanss 390

Tällaisen kirjeen lähetin esimiehille kyllästyttyäni perättömiin syytöksiin opetuksemme kapea-alaisuudesta ja vanhanaikaisuudesta, joita he toistivat satoja kertoja. Kirjeen lähettäminen tuntui hyvältä.

Ylä-asteen oppilailleni tekemäni toinen oppikirja, **2018**[13]

9.1.2018

... Ja sitten tuli lasku asianajajalta. Summa oli 6000 euroa.

Hyvä tuleva Uhri!

Jos pohditte, haluatteko puolustautua, on syytä ottaa huomioon, että se tuskin onnistuu ilman asianajajaa. Suomessa asianajaja laskuttaa uhriaan tehdystä työtunneista riippumatta työnsä onnistumisesta tai kannattavuudesta. Ehdotin useammalle asianajajalle, että päädyn saamaan jutussani vahingonkorvauksia, voin antaa niistä vaikka puolet hänelle. Tarjous ei kelvannut, vaikka kaikki materiaaliin tutustuneet asianajajat sanoivatkin, että kysymys ei ole siinä että tullaanko korvauksia saamaan, kysymys on että paljonko.
Onneksi sain luvan maksaa kolmessa erässä.

[13] Saatavilla Kaustisen Kansanmusiikki-Instituutti puoli.

31.1.2018 Erottaminen

---------- Forwarded message ---------
From: **Gyorgy Kadar** <gyorgy.kadar@gmail.com>
Date: ke 31. tammik. 2018 klo 14.03
Subject: Jäähyväiskirje
To: ....

Hyvät Vanhemmat!

Minut kutsuttiin Vaasaan musiikkiluokkien pariin töihin v. 1984. Vastaanotto oli hyvin sydämellinen. Tältä minä löysin mahtavia, määrätietoisia ja innovatiivisia(!) kollegoita ja ihania lapsia. Ensimmäiset 20–25 vuotta yhtä nousun aikaa. Tehtiin joka toinen vuosi levyjä, alettiin järjestää vuosittain leirityksiä, kilpailumatkoja, perustimme orkesterin, pienten kuoroa, luotiin yhteyksiä kaupunginorkesteriin, Kuula-opistoon, Vaasan kuoroihin, muusikkoihin, säveltäjiin, Viroon, Unkariin, Italiaan, Turkkin ja Japaniin, jne. Oltiin aika kuuluisia ja onnellisia sekä oppilaat että opettajat ja esimiehet. Oppilaat saivat nauttia siitä, että he saivat olla kaupungin silmäterää. Oltiin kaupungin iloksi.

Menestyksemme, lukuisten valtakunnallisten voittojen salaisuus oli siinä, että rakastimme lapsia, luotimme heidän kykyihin kehittyä korkeimmankin taiteen harrastajaksi ja käytimme johdonmukaisesti ns. Kodályn menetelmää, jonka nosti aivan äskettäin UNESCO edistyksellisenä ja esimerkillisenä opetusmentelmänä maailman perinnöksi (2.12.2016). Tämä kaikki tiesi sen, että opettajat teimme tarkat Opetussuunnitelmat, teimme itse oppimateriaalit, kokeilimme sen, opetustunneillamme oli oma rakenteensa, meillä oli omat menetelmät, kerhotunnit, jne. Oppilaat viihtyivät meilläkin, mutta pääasiassa siitä, että joka tunti saatiin uusia ja mahtavia elämyksiä, ja edettiin yhä korkeammalle tasolle musiikillisen tunneskaalan laajentamisessa, tajuntakyvyn, muotoaistin kasvattamisessa, erittäin laajan tyylitajunnan, soitto-, nuottiluku- ja laulutaidon kehityksessä. Valitettavasti yläkoululla viime aikoina tästä ei vielä paljoa nähty.

Monet Teistä varmaan tuntevat nykytilanteeni. Se muuttui merkittävästi v. 2007 lähtien ja johti lopulta irtisanomiseeni v. 2012. Siitä löytyy paljon julkista aineistoa. (Esim. Korkein hallinto-oikeus diaarinumero: 3127/3/13). Irtisanomiseni todettiin kahdenkin oikeusistunnossa laittomaksi.

Vuonna 2015 Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen palasinkin iloisena rakkaan työni ja oppilaiden pariin ajatellen, että nyt voimme jatkaa, mihin jäätiin: järjestää leirityksiä, kutsua professoreita mestarikurssia pitämään, oppilaita tanssittamaan, pitämään kamarimusiikkikonsertteja, kilpailumatkoja, levytyksiä, matkoja taka-ajatuksena mahdollinen vastavierailu Japaniin ja asettaa erilaisia tavoitteita, niin kuin ennen. Asiat eivät kuitenkaan sujuneet, kuin ennen. Tein kaikkeni, että saisin esim. yläkoulun musiikkitoiminnan yhtä aktiiviseksi kuin alakoulun. Tunnit olisivat yhtä jännittäviä kuin siellä. Kuitenkin, monet kuulemistilaisuudet koituivat esteeksi tälle toiminnalle ja nuorta kollegaanikin pantiin kirjoittamaan minusta minulta salaa raporttia esimiehille.

Ikävä tilanne vuodelta 2012 onkin nyt toistunut, huolimatta kovasta halustani olla oppilaiden kanssa ja huolimatta kollegojeni kanssa alakoululla vuosikymmenien aikana aikaansaaduista vahvoista näytöistä, kymmenistä kunniakirjoista valtakunnallisista

kilpailuista, minut taas kerran halutaan poistaa työstäni ja elämäntehtävästäni (lisätietoa: http://vaasassa.com/muslu/index.htm tai https://soundcloud.com/user-42782428).

KHO:n päätöksen (2015) jälkeisissä kuulemistilaisuuksissa syytökset olivat esim. "Juri pitää esillä henkilökohtaisia tavaroitaan (= lapsenlapsensa vauvakuvaa)", "Juri kysyi säestysapua Kuula-opiston pianosoitonopettajalta ilman toisen opettajan lupaa", "Juri anoi seurakunnalta musiikkiluokkien kuoroille maksuvapautta ilman toisen opettajan lupaa", jne.

Uusin syytös nyt tuli siitä, että yritin yhdessä opettajakollegojeni kanssa olla oppilaita kohtaan lakipykälänkin 17 https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030304#L4P17 hengessä tasapuolinen. Järjestimme asioita siten, että jokaisella oppilaalla olisi sama kuorotuntimäärä. Itse pidän itsestäänselvänä, että opettajan pitää kohdella oppilaitaan tasapuolisesti? Mutta emme voineet, vaikka yritimme sen ensin joulukuussa sitten tammikuussa. Vastuuseen jouduin asiasta kolmesta opettajasta kuitenkin vain minä yksin.

Surullinen. Olisi pitänyt valmistella levytystä, ottaa vastaan unkarilaista kuoroa, matkustaa vastavierailulle Japaniin (INA-kuoro Nagoyasta), johon meidät on kutsuttu lämpimästi ja avomielin, järjestää kahden yön kevätleiritys, kilpailumatka valtakunnallisiin tapahtumiin, jne. Näyttää siltä, että toistaiseksi nämä suunnitelmatkin

jäävät sikseen. Olen todella pahoillani, että ennen jännityksellä odotettua 40-vuotista juhlakonserttia kävi näin.

INA-kuoro (Nagoya) Vaasassa, 2012

Asia on ilmeisesti edennyt kaupunginjohtajalle. Toiveikkaana vielä seuraan, mitä tapahtuu, mutta jos tilanne ei muutu:

lähetän lapsille terveisiä, että kaikista vastoinkäymisestä huolimatta tulin uudemman kerran siihen johtopäätökseen, että elämässä kannattaa olla loppuun saakka hyvä. Se tuntuu hyvältä. Ajattelen kaikkia oppilaitani ilolla ja lämmöllä, ja minun tulee heitä ikävä.

Toivotan kaikille oppilailleni hyvää keväänjatkoa ja menestystä koulussa: Juri

Kirje Vaasan johtajille

Kolmaskymmenesyhdeksäs oppitunti – narsismi täyttää sielun vahvoilla negatiivisilla voimilla

Vaasan kaupunginjohtaja Tomas Häyry oli nytkin vaiti, ja antoi laittomuuksien tapahtua silmiensä alla. Narsismin negatiivinen voima on todella vahva. Tätä voi havainnollistaa myös yrittämällä luetella, kuinka moni kaupungin esimiehistä oli tavalla tai toisella mukana, vähintäänkin antamalla vääryyksien tapahtua niihin puuttumatta. Listaan kuuluu ainakin kaupunginjohtaja, sivistystoimenjohtaja, kouluviraston päällikkö, eri tason henkilöstöjohtajia (eri vaiheissa yhteensä ainakin viisi), koulutoimenjohtaja (kaksi eri), turvallisuuspäällikkö, rehtoreita (loppujen lopuksi yhteensä ainakin viisi), ja kaupungin lakimies. Yhteensä 17 esimiestä. Heitä ei tuntunut häiritsevän, että Vaasan hallinto-oikeus, Korkein hallinto-oikeus, lukuisat eduskunnan oikeusasiamiehen ja AVI:n kannanotot ja päätökset, oppilaat, vaasalaiset ja kollegat olivat lähes kaikki puolellani, eli heitä vastaan. Narsismi voitti taas kerran. Minut erotettiin piittaamatta hallinto-oikeuksien lainvoimaisista päätöksistäkin. **Tätä voimaa ei saa aliarvioida, jos haluaa lähteä taistelemaan oikeuksistaan narsistia vastaan.**

Avunpyyntö presidentti Martti Ahtisaarelta

Palataan Martti Ahtisaaren luentoon Vaasassa. Ahtisaari piti Vaasan yliopistolla luennon aiheesta ***Riidat ratkaistaan puhumalla***. Paikan päällä lauloi Vaasan ylioppilaskuoro (löytyy Youtubesta). Minun korvaani luento kuulosti rohkaisevalta. Aloin jopa pohtimaan, olisiko ongelmaani mahdollista saada apua esimerkikiksi sovittelijan muodossa Ahtisaaren tai hänen järjestönsä avulla. Lähetin hänelle kirjeen:

---------- Forwarded message ---------
Lähettäjä: **Gyorgy Kadar** ‹gyorgy.kadar@gmail.com›
Date: ke 15. marrask. 2017 klo 22.41
Subject: Fwd: Vastaus Vaasan kaupunginjohtajan ja henkilöstöpäällikön kutsuun - oppilaiden ja opettajan kohtelu Vaasassa
To: ‹martti.ahtisaari@cmi.fi›

Arvoisa presidentti Martti Ahtisaari!
CMI

Lähetän allaolevani kirjeenvaihtoni tiedoksenne, kuinka pahassa lamassa Vaasan johtamiskulttuuri on.

Varmaan uskotte, että olin vilpittömästi onnessani tulostanne ja pitämistänne puheista.

Jos Vaasan ylioppilaskuoro kelpaa, tulemme erittäin mielellään laulamaan Teidän tai CMI:n tilaisuuksiin korvauksettakin.

Jos saan rva Ahtisaarelle lähettää terveisiä:

muistan tilaisuutta lämmöllä, johon kutsuitte meidät koolle pohtimaan, miten saataisiin nuorisoa pois huumeaineista. Käsittääkseni yksi tärkeä keino olisi saada Suomen kouluihin takaisin taideopetus. Siinä hengessä olen tänäänkin johtanut ylioppilaskuoroa ja muita nuorisokuoroja.

Ystävällisin terveisin: György Kadar (fil. tri.)

65100 Vaasa
Raastuvankatu 37
0400236570

Keskeytys 22.1.2021
Hyvä lukijani, joka olet tähän asti kestänyt! Nyt päästään loppuun:

Loppuhuipentuma ennen irtisanomispäätöstä

(Györgyn päivänä, 24.4.2012)

Muistattehan, aloitimme tämän päiväkirjan *in medias res*. Nyt olemme pikkuhiljaa etenemässä kohti alkua, eli irtisanomista edeltävien päivien tapahtumiin.

Olen jo aiemmin kirjoittanut kahdesta pojasta, jotka rehtori usutti meitä musiikinopettajia vastaan. Keväällä 2012 emme tätä vielä tienneet. Kyse oli – jos saan sanoa – ihan normaaleista pojista, jotka olivat valmiita kokeilemaan, missä Annen ja Jurin rajat kulkevat. Opetustyössä tällaisten tapausten kohtaaminen on mitä normaaleinta, ja olimme aina tulleet tällaistenkin oppilaiden kanssa hyvin toimeen. Tänä päivänä muistelen näitä oppilaita edelleen hyvällä: Jukka, Jani, Jokke, Martti, Olli-Pekka, Ossi, Köpe jne. He toivat lisää väriä meidän

arkeemme. Jos tuli ongelmia, hoidimme ne ensisijaisesti huumorilla. Tiettyjen oppilaiden kasvamiseen kuuluu tällainen vaihe, ja sitä on turha ottaa liian vakavasti.

> Minun ei pitänyt antaa urani aikana kertaakaan jälki-istuntoa. Tietääkseni ei Annenkaan.

Kaikki olisi epäilemättä edennyt saman kaavan mukaan myös näiden kahden pojan kanssa, jollei rehtori olisi puuttunut tilanteeseen. Hän kutsui pojat kansliaansa ja tiedusteli, mitä tämä opettaja heille oikein tekee, kiusaako se heitä. Rehtori antoi pojille, ilmeisesti suurella säälillä ja myötätunnolla vapautuksen loppukevään kuoro- ja konserttitilaisuuksista – Annen ja minun siitä mitään tietämättä. Lukija voi vain arvata, miten tämänikäiset oppilaat reagoivat siihen, kun tietyt oppilaat saavat erityisvapautuksen, miten se vaikuttaa poikien itsensä, ja muidenkin käytökseen ja suhtautumiseen opettajiin, miten käy hyväntuuliselle oppimisilmapiirille.

Pojat he saivat rehtorin luvan kanssa jäädä pois myös yhteiskonsertista japanilaisen INA-kuoron kanssa, joka järjestettiin kaupungin tilaisuudessa. Tämä oli musiikkiluokkiemme historian yksi mieleenpainuvimmista tilaisuuksista. Se myös poiki Vaasan musiikkiluokille kutsun vastavierailulle Nagoyaan, sekä kolmanteen yhteistyöprojektiin Unkariin. Tämän konsertin jälkeen koulun rehtori lähti muina miehinä Birminghamiin.

Pojat tietysti kokeilivat rajoja jatkossakin, mutta nyt jo entistä rajummin. Eräänä päivänä, vain pari päivää konsertin jälkeen ja muutama päivä ennen irtisanomista, he jäivät opetustuntiensa jälkeen häiriköimään koulun käytäville. Muut opettajat olivat lähteneet jo kotiin, mutta itse jäin vielä pitämään orkesteria. Pyysin poikia lähtemään kotiin, jolloin he innostuivat provosoimaan minua jonkin sortin kissa ja hiiri -leikkiin, juoksentelemalla vessasta toiseen. Lopulta luovutin ja menin pitämään orkesteria. Yhtäkkiä musiikkisalin ovesta pamahti kesken harjoituksia sisään oppilaan isä, huutaen, että nyt hänelle “riitti”. Minulla ei ollut aavistustakaan, että mistä hänelle riitti. Hän puhui erittäin aggressiiviseen sävyyn. Halusin säästää oppilaani hänen uhkailultaan, joten pyysin hänet opettajainhuoneeseen, taka-ajatuksenani että joku toinen opettaja voisi tulla siellä avukseni. Ovella hän huusi törkeään äänensävyyn: “Naiset ensin!” Epäonnekseni opettajainhuone oli tyhjä. Hän ahdisti minut oman poikansa nähden tietokonenurkkaan ja toisteli monta kertaa huutamalla lähietäisyydeltä vasten kasvojani: “Jos vielä kerran näin käy, et pääse näin vähällä”, viitaten käden liikkeellä selvästi fyysiseen väkivaltaan. Poika, jonka kanssa olisin tullut ilman ulkopuolista puuttumista ties kuinka hyvin toimeen, seurasi tilannetta tohkeissaan, epäilemättä pohtien että miten Jurin suu nyt pannaan. Hyvä lukijani, pahoittelen eläimellisyyttä, mutta tilanteen rauhoittaminen edellytti sitä. Olin juonut kahvia pari kolme tuntia ennen orkesteriharjoituksia, joten tiesin, että henkeni haisee. Tahallani hengitin tämän isän kasvoihin pitääkseni hänet etäämpänä. Ilmeestä ymmärsin, että se tehosi. Selviydyin tilanteesta ainakin fyysisesti ehjin nahoin.

Jälkikäteen vasta kävi ilmi, että rehtori oli keskustellut pojan ja tämän vanhempien kanssa Annen ja minun tietämättä, ja sopinut, että jos Juri “kiusaa” poikia, pojilla on lupa soittaa isälle, joka saa tulla nuhtelemaan Juria. Vasta tämän kuultuani ymmärsin, miksi pojat olivat juoksennelleet vessasta vessaan ilman mitään järkevää syytä, kun olisivat voineet lähteä kotiinkin.

Rehtori oli Birminghamissä. Tässä vaiheessa en vielä tiennyt, että kutsu kuulemistilaisuuteen koskien irtisanomista oli jo tehty, jo ennen Englannin matkaa. Pyysin tilanteeseen apua koulutoimenjohtaja Juha-Pekka Lehmukselta. Sitä en saanut. Tässäkin lienee ollut virkavirhe,

jota ei koskaan käsitelty. Ilmoitin, että en kokenut voivani pitää opetustunteja tässä luokassa, ennen kuin tämän isän tapaus saadaan käsiteltyä. Nummela palasi välillä, enkä silloinkaan vielä tiennyt, että hän on näiden asioiden takana.

Odotin apua, kunnes **3.4.2012**:

Olin kopiohuoneessa laatimassa Annelle kuoromateriaalia yhteistä kuorotuntiamme varten, kun Nummela astui viereeni ja vaati hyvin ehdottomaan äänensävyyn, että nyt minun täytyy mennä välittömästi rehtorin huoneeseen. Pyysin voivani viedä ensin Annelle nuotit musiikkisaliin, mutta hän asettui tielleni. Vessan suuntaan tie oli kuitenkin vielä auki. Käytin tilanteen hyväksi, menin vessaan ja laitoin taskussani olevan sanelukoneen päälle. Niinä aikoina minun oli pakko kantaa sitä joka ikinen päivä aluspaitani rintataskussa.

Nummelan tiukasti saattaessa kävelin rehtorin huoneeseen, jossa minua olivatkin jo odottamassa koulutoimenjohtaja Juha-Pekka Lehmus ja henkilöstöjohtaja Kirsi Ikäheimonen. Nummela esitti hyvin teatraalisesti suruvalittelunsa, miten hän on kovasti pahoillaan, mutta joutuu antamaan kuulemiskutsun koskien mahdollista irtisanomista. Tästä hetkestä eteenpäin minulla on lyhyt muistikatkos. Muistini palaa siitä hetkestä, kun otin paperin, hain nuotit kopiohuoneesta, menin kuorotunnille, jossa Anne oli jo laulattamassa lapsia. (Vielä yhdeksän vuotta myöhemminkin tämän kirjoittaminen tuottaa lievää päänsärkyä ja vapinaa.) Laitoin paperin Annen eteen hänen nuottitelineelleen. Sen jälkeen minulla muistissani on taas katkos.

Tästä eteenpäin asiani hoiti loistava asianajaja, Ari Wargelin. Hän pyysi virkamiehiä kirjoittamaan syytöksensä auki, jotta niihin voitaisiin vastata. Kuten lukijani jo tietää, virkamiehet eivät siihen suostuneet. Haluamatta nolata heitä yhtään enempää tahdon kuitenkin sanoa, että oli ilmiselvästi osa heidän strategiaansa, että en voisi etukäteen valmistautua vastaamaan heidän syytöksiinsä. Ari Wargelin käytti hyvää pelisilmäänsä ja antoi asian olla näin.

Seuraavaksi virkamiehet tekivät oikean emämokan. He eivät osanneet päättää, kuka irtisanomisen allekirjoittaa. Pohjalaisen artikkelin (11.4.2012) mukaan se oli Nummela. Seuraavan päivän jutun mukaan se ei olekaan Nummela, ja kouluvirastossa mietitään, kuka sen allekirjoittaa. Pohjalainen jaksoi noin viikon verran kysyä joka päivä virkamiehiltä tilanteesta. Joka kerta sieltä tuli joku uusi, hieman erilainen syy, miksei sitä irtisanomista ole vieläkään allekirjoitettu. Kaupunkilaiset vaistosivat tästä vetkuttelusta, että jutussa on jotain mätää. Tietämättä faktoista mitään, he tiesivät olla puolellani. Tämä oli minulle mielenkiintoista aikaa. Aivan täysin tuntemattomat ihmiset kadulla nostivat peukaloita, pysäyttivät ja kyselivät. Sain vielä pitkän ajan kuluttuakin monessa paikassa (suutarista kumiliikkeisiin) tuntuvia alennuksia.

Loput lukijani jo tietääkin. Asianajajani esitti oikaisuvaatimusta lautakunnalle. Virkamiehet veivät 13.6.2012 lautakunnan eteen oman salaisen syytösluettelonsa sekä työsuojeluvaltuutetulta tilaamansa salaisen parjauskirjeen. Vs. koulutoimenjohtaja Merja-Helena Kärkkäinen piti lautakunnalle puheen Kadarista, minkä jälkeen lautakunta päätti hylätä oikaisupyyntööni. Surullista, mutta lautakunnasta löytyi yhteensä vain kaksi ihmistä, joilla riitti järkeä ja rohkeutta sanoa, että tämä päätös on laiton, ja äänestää minun puolestani: Aino Siltanen ja Tytti Hyttilä-Huhta. Tästä lautakunnan päätöksestä Ari Wargelin valitti Vaasan hallinto-oikeuteen.

Lukijani voi nähdä tämän työn alussa, miltä nämä syytökset näyttivät, kun ne piti kirjata eritellen auki, riippumattoman tahon edessä, Vaasan hallinto-oikeudessa (ks. virastopäällikön perustelut työmme alussa).

Martti Ahtisaareltakaan (CMI) ei muuten herunut apua.

Jatkuu

29.11.2018 – Yhteenveto tapahtumista ajalta 1.1.2018–28.11.2018

Jos lukijani luulee, että tällainen työpaikkakiusatun narsistijohtajan uhrin tarina päättyisi siihen, kun uhri on 31.1.2018 (jo toisen kerran) erotettu. Väärin.

Anteeksi, kaikilla kunnioituksella, mutta **jos lukijani näin oletti, hän reputti taas kerran**. Ensimmäinen oppitunti taisi unohtua: *Narsismitarinoilla ei ole loppua. Virkamiehet eivät osaa lopettaa.*

Olemme aiemminkin nähneet esimerkkejä siitä, miten irtisanottua voidaan ohjeistaa irtisanomisen jälkeenkin, esimerkiksi olemaan menemättä kirkkoon, koulujuhliin, koulujen tiloihin. Miten häntä puolustaneita uhkaillaan. Ei kai tämä vain ole unohtunut? Minun pitäisi kirjoittaa tästä perusteellisemmin, mutta en ehdi enkä jaksa.

Arvoisa Lukijani!

Olen taas ollut pitkään poissa kirjoituspöytäni äärestä, enkä ole ehtinyt pitämään teitä ajan tasalla.

Takaiskut ja muut tapahtumat tulivat nytkin niin tuhottoman tiheässä tahdissa, että en millään ehtinyt istua tähän kertomaan, että **minut on välillä erotettu**. Ja vaikka minulla olisikin ollut aikaa, näiden iskujen luonne vaatii omaa aikansa tapahtumien sulattelulle, ennen kuin voi kuvitellakaan ryhtyvänsä toimeen. Pelkkä asioiden ymmärtäminen vaatii tällaisessa mielentilassa usein monta päivää.

Kaiken lisäksi tässä välissä on ollut 40-vuotis juhlakonsertti, 17.11. Sen järjestäminen vaatii ällistyttävän paljon aikaa ja voimavaroja. Juhlakonserttiin liittyvistä uskomattomista tapahtumasarjoistakin minun täytyy muistaa vielä kirjoittaa. Pientä toistoa: Esimiehet onnistuivat kääntämään aikaa yli sata vuotta taaksepäin Suomen historiassa. **Sibeliuksen Finlandian laulaminen kiellettiin luultavasti ensimmäistä kertaan sitten Venäjän vallan ajan.**

Renascenti puoleksi luvatta 40-vuotisessa juhlakonsertissa

Halusimme perinnettämme vaalien laulaa juhlakonsertin päätöskappaleena *Finlandian* ja Paciuksen *Suomen laulun*, yhteisvoimin nykyisten ja entisten musiikkiluokkalaisten vahvuudella. Koulun johto ei tietenkään voinut puuttua entisten musiikkiluokkalaisten ohjelmistoon, mutta oppilaita kiellettiin osallistumasta tähän ohjelmakohtaan.

Saanko anteeksi, jos kiireiden takia luikertelen pakoon kirjoittamisen vastuuta? Pyydän tyytymään siihen, että vain liitän tämänhetkisiä kuulumisia kuvaavan, Valtioneuvostolle kirjoittamani kirjeen. Tässä uudemmassa avunpyynnössäni on kattava yhteenveto uusimmistakin tapahtumista. Jos ei puuduttavan kirjeen lukeminen innosta, ymmärrän hyvin, ja pyydän siinä tapauksessa teitä hyppäämään tämän kantelun yli.

23.11.2018

Vaasan kaupunki: KYVYISTÄÄN, TAIDOISTAAN JA KANSALAISKUNNOSTAAN JOHTUEN JURI "EI OLE SOPIVA OPETTAJAN TEHTÄVIIN"

Varoitus!

Tulossa on uuvuttavia tarinoita ja selontekoja. Osioissa on kuitenkin paljon opittavaa ihmisyydestä, narsismista, Suomen oikeusturvasta, sekä uhrin kärsimyksestä. Seuraavat kohdat on tarkoitettu hyvittämään minulta kirjoittamatta jääneet tapahtumat:

- **Tapahtuma II (erottaminen)**
- **III (työsyrjintä leimaamisella; "kyvyltään, taidoltaan ja kansalaiskunnoltaan sopimattomaksi opettajan tehtäviin")**

(Lähetetty 23.11.2018)

"Valtioneuvoston oikeuskansleri
PL 20
00023 Valtioneuvosto

aihe: kantelu kosken Vaasan kaupungin Henkilöstöjohtajan, Leena Kauniston ja työsuojelupäällikön, Tapio Lehdon toimintaa 2006–2018

Kantelun tekijä: György Kádár (fil. tri.)
Osoite: Raastuvankatu 37 A
65100 Vaasa
puh: 0400236570
s-psotiosoite: gyorgy.kadar@gmail.com

(Lähetän tämän kanteluni Teille sen jälkeen, kun olin lähettänyt kantelun koskien Vaasan kaupunginjohtajan toimintaa kuntaministeriölle, ja sain sieltä viestin, että kanteluni kuuluu Teille. Kuntaministeriön kirjeen mukaan k. kanteluni on lähetetty Teille. Tässä lähetän toisen kantelun koskien yo. virkamiesten toimintaa.)

Tämä kantelu koskee Vaasan kaupungin henkilöstöjohtajan Leena Kauniston, Tapio Lehdon ja mahdollisesti, jos oikeuskansleri katsoo aiheelliseksi, myös muiden virkamiesten toimintaa.

TAUSTA: Minut on kutsuttu Vaasan musiikkiluokkien (3.-9. lk) kehittäjäksi ja koordinaattoriopettajaksi v. 1984. Aivan vuoteen 2006 sujui kaikki erittäin hyvin (http://vaasassa.com/muslu/index.htm tai https://soundcloud.com/user-42782428)

Vuodesta 2006 alkoi armoton ajojahti, jonka päätteeksi minut 2012 irtisanottiin. Irtisanominen todettiin v. 2013 Vaasan hallinto-oikeudessa (4:0) (Diaarinumero 01243/12/2207) ja sittemmin 26.6.2015 Korkeimmassa hallinto-oikeudesssa (4:0) laittomaksi (Diaarinumero 3127/3/13): *"Vaasan kaupungin valitusta irtisanomisasiassa ei ole hyväksytty."* *"Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot."* KHO, 26.6.2015. Vaasan hallinto-oikeuden päätös: *"Näin ollen koulutoimenjohtajan ja varhaiskasvatus- ja perusopetuslautakunnan päätökset ovat lainvastaiset."* (VHO, 9.9.2013)

Henkisen pahoinpitelyni, epäasiallinen kohtelu, yms. johtivat lopulta täystyökyvyttömyyseläkkeeseen v. 2013. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen halusin yrittää palata työelämään Kelan salliman ansiorajan puitteissa. (Ks. liitteitä lääkärin ja oikeuspsykiatrin lausuntoja – oma kirjekuorensa.)

Saatuani KHO:n päätöksen yritin ottaa yhteyttä heti kaupunginjohtajaan, Tomas Häyryyn, sivistystoimenjohtajaan Christina Knookalaan, henkilöstöjohtaja Leena Kaunistoon, jne. seuraavan kuun eli heinäkuun (2015) alussa, mutta vaikka ko. virkamiehet eivät olleet silloin vielä kesälomalla, kukaan heistä ei suostunut keskustelemaan/väleihin (tarvittaessa dokumentoitavissa). Itse pyysin heidät useita kertoja keskustelemaan kanssani tapahtuneista ja varoitin myös lukuvuoden alun läheisyydestä, mutta kukaan ei siihen suostunut.

Lopulta vajaa viikko ennen lukuvuoden alkua Knookala suostui kutsumaan koolle 7.8.2015 työhönpaluukokouksen. Knookala ilmoitti heti kokouksen alussa, että nyt ei keskustella menneistä, vaan lähdemme puhtaalta pöydältä. (= Virkamiesten mahdollisista virkarikoksista, yms. ei siis suostuttu keskustelemaan.) Hän ohjeisti minut myös pitämään matalaa profiilia ja olla ottamatta mediaan yhteyttä.

Kokouksessa sovittiin, että:

"..., että pyritään viemään Kadarin työhön paluuta puhtaalta pöydältä eteenpäin (...). Mahdolliset ongelmakohdat pyritään selvittämään yhdessä keskustellen." (= Kadar ei saa kääntyää median puoleen.)

Onkilahden koulun rehtori Kari Nummela ei suostunut osallistumaan k. työhönpaluu kokoukseen, joten silloinen koulutoimenjohtaja Juha-Pekka *"Lehmus käy tilanteen läpi rehttori Kari Nummelan kanssa. Tämä keskustelee heti alkuviikosta Kadarin kanssa ja suunnittelee hänelle mahdollisimman pikaisella aikataululla työtehtävän, jonka tuntimäärä on sovitettu Kadarin eläkkeen mukaisesti. (...)"* (Muistio 7.8.2015, NEUVOTTELU GYÖRGY KADARIN ...) (Tapahtuma I, Liite 1)

Kokouksen jälkeen Christina Knookala ilmoitti syyskuun lopupuolella 2015 työhönpaluustani kaupunginvaltuustolle seuraavasti:

"KHO:n päätös saatiin 26.6.2015, eli ajankohtaan kun rehtorit ja koulutoimenjohtajat olivat jo vuosilomalla. Elokuun alussa 7.8. toimialajohtaja Knookala, koulutoimenjohtaja Lehmus, sivistystoimen HR-controller Broms, Kadar, asiamies Vörlund, OAJ Pohjanmaan alueasiamies

Ala-Lantela, OAJ varapääluottamusmies Timo sopivat työhön paluuseen liittyvistä asioista. ***Rehtori Nummela sai tehtäväksi muokata lukujärjestystä ja hoitaa muut työhön paluuseen liittyvät yksityiskohdat****. Tilanne oli koululle uusi eikä siihen voitu etukäteen varautua.* ***Syksyn lukujärjestykset oli laadittu jo keväällä, joten työhön paluu edellytti lukujärjestyksen uudelleen suunnittelua.*** *Koulutoimenjohtajan antaman (2.9.2015) tiedon mukaan opetustunneista on nyt sovittu: 8 oppituntia alakoulussa ja 1 yläkoulussa.* ***Koululle järjestetään myös ulkopuolista työnohjausta,*** *jonka avulla pyritään luomaan hyvä työskentelymalli ja -ilmapiiri.* ***HR-controller seuraa työn kulkua ja raportoi toimialajohtajalle säännöllisesti. "*** **(Vaasan kaupungin kotisivut)**

Työhönpaluukokouksessa 7.8.2015 sovituista ja Knookalan valtuustolle antamista lupauksista koskien sitä, kuinka sovittiin panna täytäntöön VHO:n ja KHO:n päätöksiä, mikään ei toteutunut:

1) Nummela (nyk. Vaasan koulutoimenjohtaja) ei suostunut Kadaria tapaamaan eikä muokannut lukujärjestystä, osan siitä teki hänen puolestaan monia viikkoja kestäneen odotuksen jälkeen opettajakollega Anne Tienhaara ja osa tunteja käskettiin Lehmuksen ohjeistuksesta Kadarin itse hakemaan "jostain" yläkoulun puolelta.
2) Nummela ei suostunut tekemään "uudelleen suunnittelutyötä", vaan ilmoitti olevansa rehtori, ja että koulun lukujärjestystä - sanoi Knookala mitä tahansa valtuustolle - ei muuteta. Tämän seurauksena, jouduin toisten opettajien opetustunnille toisen opettajan holhottavana olevaksi opettajaksi.
3) Nummela ei suostunut mukaan työnohjaukseenkaan
4) Nummela ei suostunut mukaan OAJ:n alueasiamiehen, Tuula Ala-Lantelan ehdotuksesta sovittuihin työhönpaluuseurantakokouksiinkaan.
5) Kauniston johtaman henkilöstöosaston HR-controller ei seurannut eikä raportoinut toimialajohtajalle työhönpaluusta onnistumisesta, sillä henkilöstöosasto ei halunnut tuoda julki, että hallinto-oikeuksien täytäntöönpano ei onnistu. Tapio Lehto ei myöskään ryhtynyt toimeen.

Toisin sanottuna Nummelan toiminta mitätöidä VHO:n ja KHO:n päätöksiä, työhönpaluukokouksessa sovittuja ja Knookalan valtuustolle antamia lupauksia sopi sekä sivistystoimenjohtajalle, Knookalalle, henkilöstöjohtaja Leena Kaunistolle ja myös työsuojelupäällikkö Tapio Lehdolle. Lukemattomista avun- ja keskustelupyynnöistäni huolimatta he eivät suostuneet puuttumaaan asiaan vasta 2016 keväällä, mutta ei silloinkaan asiaan kuuluvalla tavalla (ks. alempana). Se onkin yksi kantelun aiheesta.

Mainittujen virkamiesten toimimattomuuden seurauksena ajojahti 2015 syksyllä huolimatta kahden hallinto-oikeuden päätöksestä jatkui entistäkin huomattavasti rajummin. Sairauslomat lisääntyivät, vaikka tarkoitus oli minun osalta aivan päinvastainen. Halusin yrittää palata työelämään. Epäasiallinen kohtelu oli ilmi selvä. Näytti siltä, kuin VHO:n ja KHO:n päätökset olisivat todennet minun toimineen laittomasti eikä esimiesten. Minut piti laittaa holhouksen alle, ja pitää loitolla mistä ikinä vain voi.

TAPAHTUMAT I:

Näin sitten 9.10.2015 tein työpaikkakiusaamisilmoituksen rehtori Nummelan toiminnasta. (Liite 2) Siinä käytännössä ilmoitin, että kaikki, mikä alkoi v. 2006 ja osoittautui laittomaksi jatkuu entistä pahempana. (Ks. iso kansio).

Vähän ajan kuluttua Nummela teki 20.10.2015 Kadarista työpaikkakiusaamisilmoituksen.

Nummelan tekemä työpaikkailmoitus, sen perusteluissa 16.11.2015 perustui siihen, että:

> Tuntiopettaja György Kádárin toimintatapaa arvostella, mustamaalata ja esittää muita työntekijöitä huonossa valossa oli yksi peruste siihen, että työnantaja oli velvollinen puuttumaan hänen toimintaansa työpaikalla vuosien 2007-2012 aikana. Työelämän pelisääntöjä on käyty hänen kanssaan läpi lukuisia kertoja edellä mainitun ajanjakson aikana. Työnantajan puolelta neuvotteluissa on ollut mukana kaksi henkilöstöpäällikköä (Paavilainen, Ikäheimonen), kaksi koulutoimenjohtajaa (Krook, Lehmus), Opetusviraston johtaja (Swanljung) sekä kahden koulun rehtorit (Nummela, Käräjämäki). Kadar ei hänelle annettuja neuvoja, ohjeita ja määräyksiä ollut valmis noudattamaan, jolloin työnantajan oli annettava hänelle kirjallinen varoitus 28.3.2011 ja myöhemmin irtisanottava hänet 24.4.2012.

Rehtori Kari Nummela (nyk. koulutoimenjohtaja) siis mitätöi VHO:n (2013) ja KHO:n (2015) päätöstä. KHO:han 26.6.2015 totesi, että irtisanominen oli laiton ja Nummela sanoo vastaan jo 16.11.2015: *"... työnantaja oli velvollinen puuttumaan hänen toimintaansa työpaikalla vuosien 2007–2012 aikana"*. Nummela siis puhuu VHO:n ja KHO:n läpikotaisin tutkitusta ajanjaksosta ja väittää muuta, kuin mitä Suomen oikeuslaitokset lainvoimaisesti totesivat. Esimiehet saivat VHO:lta neljä päivää esittää syytöksiä, kaikki tutkittiin. Nummela silti ja vieläkin jatkaa samaa linjaa *"... työnantajan oli annettava hänelle kirjallinen varoitus 28.3.2011 ja myöhemmin irtisanottava hänet 24.4.2012"*.

Lisättäköön, että sekä Nummela että Lehto, Kaunisto ja Knookala kohtelivatkin Kadaria ikään kuin olisi todettu hänestä, että hän toimi laittomasti eikä joku ko. virkamiehistä.

Itse, kun nyt minut syytettiin vieläkin, hallinto-oikeuden päätöksen jälkeenkin samoista 2007–2012 välisistä asioista ja muiden esimiesten tukemana sillä, että minä toimin laittomasti, niin puolustautuakseni ko. syytöksiltä ruodin 68-sivuisessa vastineessani (iso kansio) kaikki tapahtumat alkaen vuodesta 2006 ja vaadin kohta kohdalta, että tutkitaan ne. Tämä vastineeni oli 68 sivua + liitteet (ks. iso kansio). Kirjoitin myös useissa otteissa, että 68-sivuisen vastineeni perusteella Kaunisto ja Lehto ovat jäävejä tutkimaan kyseisiä Kadarin ja Nummelan työpaikkailmoituksia ja vastineita. Siitä ei suostuttu piittaamaan/välittämään.

Kauniston ja Lehdon vastaus

Noin puolen vuoden vetkuttelun jälkeen huhtikuussa 2016 Vaasan työsuojelupäällikkö Tapio Lehto ja henkilöstöpäällikkö Leena Kaunisto antoivat perustelemattoman päätöksen, jonka mukaan *"en toiminut täysin moitteettomasti"* (1.4.2016) (Liite Tapahtuma I: Liite 3/a-b):

"Henkilöstöpalveluissa on järjestetty molempien asianosaisten kuulemistilaisuudet Kari Nummelan osalta 24.11.2015 ja György Kadarin osalta 4.2.2015, koskien syksyn tapahtumia.

Kokonaisarvioinnin perusteella toteamme, ettei kumpikaan osapuoli ole toiminut täysin moitteettomasti. Jatkotoimenpiteinä esitämme, molempien osapuolten terveyden ja työhyvinvoinnin turvaamiseksi, työrauhan palauttamiseksi ja työyhteisön kokonaisetu huomioiden, että sivistystoimin pyrkisi löytämään pikaisesti sellaisen ratkaisun, jossa molemmille osapuolille osoitetaan heille soveltuvia työtehtäviä sivistystoimessa muualla kuin Onkilahden koulussa. Allekirjoitukset: Leena Kaunisto, henkilöstöjohtaja, Tapio Lehto työturvallisuuspäällikkö. Asia: Onkilahden koulun tuntiopettaja György Kadarin ja rehtori Kari Nummelan tekemät työpaikkakiusaamisilmoitukset toisistaan. Sivistystoimenjohtaja Christina Knookala. 1.4.2016."

Pitkään kestänyt vetkuttelu, jonka "panoksena" oli ilmiselvästi se, että miten voidaan pelastaa Kari Nummelaa, kesti siis syyskuusta huhtikuuhun. Kari Nummelaa pelastettiin siten, että hän sopi helmikuussa 2016 ennen työsuojelun päätöstä 1.4.2016 koulutoimenjohtajan Juha-Pekka Lehmuksen, työsuojelupäällikön Tapio Lehdon ja henkilöstöjohajan Leena Kauniston kanssa siitä, että hän siirtyy kouluvirastoon, Vaasan kaikkien koulujen (myös Onkilahden koulun) aluerehtoriksi alkaen syksystä 2016. Nummela ilmoitti asiasta itse Onkilahden koulun opettajainkokouksessa hiihtolomaa edeltävänä perjantaina 2016. Joten/näin ollen Nummelan "siirtorangaistus" oli jo paljon ennen k. päätöstä (1.4.2016), iät ja ajat sitten aiheeton, siitä puhumattakaan, että hänestä tehtiin käytännössä kaikkien koulujen myös Onkilahden koulunkin päällikkö. (Nykyään hän on jo koko kouluviraston koulutoimenjohaja.) Kadarin rangaistus sen sijaan pantiin täytäntöön oikeasti. Hänet siirrettiin Vöyrinkaupungin koululle (jossa hänen kujanjuoksunsa, kuulemistilaisuus kuulemistilaisuuksien perässä, työhäirintä, jne. jatkui).

Mainittakoon vielä, että Lehdon ja Kauniston väitteet em. asiakirjassa 1.4.2016 "työrauhan palauttamisesta", "työyhteisön kokonaisedusta" ja "työhyvinvoinnista" ovat täysin Lehdon ja Kauniston omia, ilmasta tempaistuja keksintöjä. Mitään sellaista kyselyä tai tutkimusta ei ole tehty, jonka perusteella he voivat sellaisia väittää. Muut opettajat tuskin tiesivät mitään Nummelan toiminnasta ja hänen esittämistään syytöksistä saati minun vaikeuksista.

Palatakseni Lehdon ja Kauniston päätökseen. Voidaan kysyä, miksi piti molemmat sekä Nummela ja Kadar siirtää, miksei riittänyt, että siirretään se, joka ei suostunut panemaan täytäntöön VHO:n, KHO:n, sivistystoimenjohtajan ja muiden esimiesten päätöksiä, eikä suostunut tulemaan mukaan työnohjaukseen eikä työhönpaluuseurantakokouksiin, jne.

Minä en saanut työrauhaa uudessakaan koulussani, Vöyrinkaupungin koulussakaan. Kyseisten esimiesten ajojahti jatkuu sielläkin. Kuulemistilaisuuksia kertyi KHO:n päätöksen jälkeen pian 13. Käsittääkseni Suomen laki kieltää vastatointa.

Kaupunki yritti minut siirtää v. 2017 Vyörinkaupungin koulusta olemassa-olemattoman kuoron johtajaksi, mutta tämä aikomus, asianajajan väliintulon jälkeen, sittemmin perutttiin.

Samalla yritettiin kerätä minua vastaan todisteita virkarikoksista (ylempänä mainitut kuulemistilaisuudet), mutta sekään ei millään onnistunut.

ARVIONI TAPAHTUMASTA I (lainoppimattomana):

a) Käsittääkseni Kauniston ja Lehdon olisi pitänyt jäävätä itsensä. He eivät olisi saaneet tutkia kyseisiä työpaikkakiusausilmoituksia, sillä vastineessani (ks. 68-sivuinen vastine, iso kansio) luettelin myös heidän mahdollisia aikaisempia virkavirheitä/-rikoksia.
b) Vaikka, kuten jo aikaisempinakin vuosina pyysin useita kertoja tutkimaan minuun kohdistettua työhäirintää, epätasapuolista kohtelua, työpaikkakiusaamista, **he eivät nytkään suostuneet tutkimaan yhtään vastineessani esitetyistä epäkohdista**. He rajoittivat tutkintaa vain v. 2015 tapahtumiin, vaikka Nummela syytti minut v. 2007–2012 tapahtumista: *"Todettiin, että kuulemisessa keskitytään syksyyn 2015."* (Liite Lääkärilausuntokuori, Liite 2) Kuten arvata saa, sana "Todettiin" tarkoitti, että Lehto ja Kaunisto eivät suostuneet kuulla minua asioista, joista Nummela minua syytti eli 2007–2012 välisenä aikana tapahtuneista asioista. He kielsivät puhumasta niistä.
   Näin käsittääkseni he laiminlöivät virkavelollisuuksia ken ties monennen kerran. (Liite Tapahtuma I Liite 4)
c) Mutta tämä rajoitettu tutkintakin jäi tutkimatta, sillä Lehdon ja Kauniston päätöksestä en saanut tietää, tapahtuiko minua kohtaan vääryys vai ei, teinkö minä itse jotain väärää tai en. Toimin näköjään muuten vain moitittavasti. (Ks. Kauniston ja Lehdon päätös, jos se oli päätös (Liite 3/a, 1.4.2016).
d) Kaunisto ja Lehto syyttivät minua ilman perusteita, siis päättivät muuten vain pitää syyllisenä, jonka toimintavapautta täytyy rajoittaa/aiheuttivat siis työhäirintää. "Työhäirintää", sillä niissä oloissa en millään voinut kyetä hoitamaan musiikkiluokkien kehitys- tai koordinointityötä. Mainittakoon, että esimiehet eivät piitanneet heidän täten oppilaille aiheuttamistaan vahingoista. (Leiritykset, esiintymis-, kilpailumatkat, äänitystilaisuude, jne. jäivät pitämättä.)
e) Kaunisto ja Lehto ohjeistivat sivistystoimenjohtajaa siirtämään minut ilman syytä toiseen paikkaan. Stj. Knookalalle tämä sopi.
f) Kaunisto ja Lehto antavat Nummelallekin siirtorangaistuksen, mutta vain muka siirtorangaistuksen, sillä sitä ei voinut panna täytäntöön, sillä Nummelan siirto koulutoimen aluerehtoriksi (myös Onkilahden koulun aluerehtoriksi) oli jo esimiesten kesken helmikuussa valmiiksi sovittu. Vaikka olisin ollut syyllinen, joka ei pidä paikkaansa, Lehto ja Kaunisto (? Knookala) kohtelivat minua Nummelaan nähden selvästi epätasapuolisesti.

SUBJEKTIIVINEN MIELIPITEENI TAPAHTUMISTA I: Ymmärrän, jos esimiehille sattuu, että tuli päivänvaloon, että heidän tekemiään vääryyksiä, virkarikoksia ja laittomuuksia (ks. VHO:n ja KHO:n päätös), mutta pidän erittäin huolestuttavana, jos he lyöttäytyvät yhteen ja yhteisvoimin mitätöivät kahden hallinto-oikeuden yksimielisiä päätöksiä ja asettuvat suojattinsa taakse sabotoimaan KHO:n päätöksen toimeen panemisen. Huolimatta minun kohtalostani, siitä, että jouduin työkyvyttömyyseläkkeeseen, oma käsitykseni on, että kyseiset henkilöt eivät sovellu tehtäviinsä.

TAPAHTUMA II:

Kuten ylempänä viittasin siihen, ajojahti v. 2015 jälkeen jälleen yltyi. Minut pakotettiin menemään opetustunneille ilman syytä toisen opettajan parina, toisen opettajan valvonnan alle. Enkä voinut hoitaa koordinaattoritehtäviäni. Sen lisäksi minut pommitettiin jatkuvalla syötöllä kuulemiskutsuilla. Niitä KHO:n päätöksen jälkeen kertyi pian 13, joskus samana päivänä kolmekin (Liite Tapahtuma II Liite 1). Jos saan näyttää esimerkkejä syytöksien tasosta kevennykseksi. Nuorta kollegaani yllytettiin pitämään päiväkirjaa ja keräämään siihen syytöksiä minua vastaan ensimmäisestä työpäivästään lähtien:

"*7.9.2016 Juri laittoi viestiä seurakunnalle (Arto Lehtinevalle) ja anoi maksuvapautta kuoroleiristä*", kysymättä siitä toista opettajaa.

"*13.9.2016 Juri laittoi viestiä, että olenko ehtinyt katsella hänen työpöydällemme levittämää materiaalia (n. 15–20 eri kuoroteosta) ja kysyi, jos voisin ehdottaa niistä kappaleita, joita pidän tärkeinä lasten taitojen kehittämisen kannalta. Hän myös pyysi multa ehdotuksia kuorokappaleiksi.*",

"*Leiriohjelmaan oli kirjattuna myös "nokkahuilut mukaan"*", kysymättä asiasta toista opettajaa.

"*7.12.2016 Viimeinen päivä, kun olen saanut Jurilta sähköpostia tämän vuoden puolella. Juri lähetti viestin kuinka hänen käyttämänsä Kodaly-opetusmetodi on saanut Unescon tunnustuksen.*"

Tällaisiin "syytöksiin" minun olisi pitänyt vastata kuulemiskutsujen mukaan kolmen rehtorin ja henkilöstöosaston edustajan edessä. Terveyteni ei kestänyt, lääkärit olivat sitä mieltä, että en saa mennä töihin. (Ks. liitteet sairauslomista Lääkärien lausunnot)

Vähän ajan kuluttua työsuojelu ja henkilöstöosastot taisivat tajuta, että yo. keinoin minua ei saa erotettua. Vikaa Kadarin toiminnasta ei suurennuslasillakaan löydy. Henkilöstöpäällikkö Leena Kaunisto ja Tapio Lehto keksivätkin keinon päästä minusta eroon.

Kaunisto pyysi joko vuoden 2017 viimeisinä tai 2018 ensimmäisinä työpäivinä Kevalta todistuksen tämän v. 2013 antamasta eläkepäätöksestä. (Kyseisestä eläkepäätöksestä he olivat tietoisia, eivät muuten olisi voineet tietää kysyä. Lisäksi ks. ylempänä työhönpaluukokouksesta 7.8.2015) Mutta tästä silloin en vielä tiennyt mitään.

Onkilahden yhtenäiskoulun uusi rehtori Jyrki Loima (tammikuussa 2018 yhdistettiin Onkilahden alakoulu ja Vöyrinkaupungin yläkoulu Onkilahden yhtenäiskouluksi) pyysi minut 12.1.2018 s-postitse "keskustelemaan" aiheena "työn kehittäminen". Avustajan sain ottaa mukaan.

Ilmoitin, että asianajajani ei pääse mukaan ja että olen sairas, silti ohjeistettiin tulemaan kokoukseen. Loima jatko s-postivaihdossa antoi luvan ottaa avustajaksi vain koulunavustajan. (Ks. liite Tapahtuma II Liite 2/a-d). Itse ketään

koulunavustajista en tuntenut, sillä heidän tehtävänään on huolehtia avun tarpeessa olevista oppilaista. Sellaiselle avustajalle minulla oli Loimalta ja Lehdolta lupa. Loima-Kadarin puhelinkeskustelun mukaan työsuojelupäällikkö Lehto on mukana vain pöytäkirjan kirjurina ja "asiantuntijana". Joten Lehto tiesi kaikista. Loima lupasi ja vakuutti puhelinkeskustelussa, että kyse ei ole uudemmasta syytöskokouksesta, puhumme vain työn kehittämisestä. Pelon vallassa 16.1.2018 menin kokoukseen yksin.

Syytökset alkoivat heti kokouksen alussa. Ja kun ne eivät meinanneet loppua, tein asianajajani neuvojen mukaan: pyysin kohteliaasti voida poistua. Siinä vaiheessa Lehto yritti pyytää minut takaisin istumaan, johon en enää suostunut, olin lähdössä jo, kun hän kysyi perään, eihän esimiehet tienneet olevasi täystyökyvyttömyyseläkkeellä? Sillä kaupunki sai Kelalta kirjeen 4.1, jonka mukaan sinä olet täystyökyvyttömyyseläkkeellä. Pykälän 34 mukaan työsuhteesi on päättynyt (tarvittaessa diktafoni-äänite).

Kuten ylempänä Tapahtuma I (ks. työhönpaluukokous 7.8.2015 kävi ilmi, esimiehet olivat tietoisia olleeni täystyökyvyttömyyseläkkeellä. Tuntimäärä "sovitettiin Kadarin eläkkeen mukaisesti" (ks. kokouksen pöytäkirja). Se tarkoitti sitä, että tuntimäärä oli kolme tuntia aikaisempaa vähempää, sillä aikaisemman osatyökyvyttömyyseläkkeen jälkeen v. 2013 minulle myönnettiin täystyökyvyttömyyseläke, joka oli esimiesten harrastaman henkisen pahoinpitelyn seuraus (ks. lääkärilausunnot). Kelan v. 2018 minulle antaman lausunnon mukaan Kela tiedotti saamastani täystyökyvyttömyyseläkkeestä kaupunkia vielä samalla eli v. 2013.

"*Kevalla on oikeus ilmoittaa sille työnantajalle, jonka palveluksesta henkilö siirtyy eläkkeelle, myönnetyn eläkkeen laji sekä alkamis- ja päättymisajankohta. Keva on ilmoittanut nämä tiedot työnantajalle eläkkeen alkaessa.*" (Kevan vastaus kyselyyni, 3.5.2018) (Tapahtuma II, Liite 3/a-b)

34. § Virkasuhteen päättyminen ilman irtisanomista

Virkasuhde päättyy ilman irtisanomista ja irtisanomisaikaa:

4) kun viranhaltijalle on virkasuhteen perusteella myönnetty täysi työkyvyttömyyseläke toistaiseksi, sen kalenterikuukauden päättyessä, jonka aikana viranhaltijan oikeus sairausajan palkan saamiseen on päättynyt, tai jos kunta on saanut työkyvyttömyyseläkepäätöksestä tiedon myöhemmin, tiedoksisaantikuukauden päättyessä;

Näin ollen - jos saan näin sanoa - virkamiesten "teatteriesitys" ei myöskään onnistunut, mutta siitähän Kaunisto, Lehto, Knookala ja Loima eivät piittaa. Lakipykälä 34 ei nimittäin koske täystyökyvyttömyyseläkkeen myöntämisen jälkeen luotua/solmittuja työsuhteita (ks. ylempänä työhönpaluukokous 7.8.2018) ja tiedoksisaantikuukausikin oli huhtikuu 2013 eikä tammikuu 2018. Lakipykälän tekstin mukaan virkamiehet olisivat voineet katsoa työsuhteen päättyneeksi 2013, mutta se oli mennyttä, sen takia piti esittää mitään tietämätöntä täystyökyvyttömyydestäni ja pyytää Kelalta paperin siitä, mistä he muka eivät tiedä.

Oli hiukan nurinkurista, että myöhemmin ks. Tapahtuma III Kaunisto väitti, että eläkepäätös tehtiin v. 2013, mutta taas sivistystoimenjohtaja Christina Knookala valehteli Pohjalaiselle 1.5.2018, että sain täystyökyvyttömyyseläkkeen vasta tammikuussa 2018, huolimatta siitä, että hän johti ym. työhönpaluukokouksen 7.8.2015 ja sopiessaan työhönpaluustani ("sovitettuna Kadarin eläkkeen mukaisesti") tiesi olleeni täystyökyvyttömyyseläkkeellä: *"Vaasan kaupungin sivistystoimen johtaja Christina Knookala sanoo, että kaupunki sai tammikuussa 2018 tietoonsa, että Onkilahden yhtenäiskoulun musiikkiluokkien opettajalle György «Juri» Kádárille oli myönnetty täystyökyvyttömyyseläke. Tämän vuoksi työsuhde päättyi 31.1.2018. – Kaupungin saamien tietojen mukaan* ***ennen tammikuuta hänellä oli osatyökyvyttömyyseläke****, sanoo Knookala."* (Pohjalainen, 1.5.2018)

Virkamiehet ilmeisesti eivät hoksanneet sopia, mitä he valehtelevat. Knookala sanoi vain sen, miten hän olisi halunnut asioiden olla/tapahtua. Tällä "perusteella", piittaamatta työhönpaluukokouksessa 7.8.2015 sovituista, VHO:n ja KHO:n päätöksestä ja valtuustolle antamista lupauksista minut erotettiin 31.1.2018.

Käännyin useita kertoja henkilöstöjohtaja Leena Kauniston puoleen ja kerroin (mm. s-postitse 30.1.2018, Liite Tapahtuma II Liite 4), että Kela on todistettavasti tiedottanut täystyökyvyttömyyseläkkeestäni heitä, ja työhönpaluukokouksen muistiostakin käy ilmi, että työhönpaluusta on sovittu tietoisina eläkkeestäni, joten ko. lakipykälä 34 ei sovellu tapaukseeni. Kysyin, että jääkö KHO:n päätös täytäntöön panematta/keskeytetäänkö sen toimeenpaneminen? Mutta millään ei ollut väliä. Minut tahtoivat nämä virkamiehet uudemman kerran pois, vaikka valheen hinnallakin, eikä jollain KHO:lla tai pykälällä ole väliä. Pyynnöistäni huolimatta virkamiehet kaupunginjohtaja Tomas Häyry, Kaunisto ja Lehto eivät suostuneet kuuntelemaan minua. Esimiesten linja "Kadarin kanssa ei keskustella" piti tälläkin kertaa.

ARVIONI TAPAHTUMASTA II (lainoppimattomana):

a) Loiman ja Lehdon keskustelukutsu oli valheellista. Minut pyydettiin keskustelemaan työn kehittämisestä, josta asiasta kokouksessa ei puhuttu, sen sijaan kerrottiin työsuhteen päättämisestä/päättymisestä.
b) Loima-Lehto-keskusteluun ei sallittu ottaa mukaan lakimiestäni, vaikka kutsussa luki, että saan ottaa avustajan. Keskusteluun Loiman toisen 16.1.2018 lähettämän s-postiviestin mukaan: *"Avustaja viestissäni tarkoittaa oppitunneilla työskentelevää kouluavustajaa."* Käsittääkseni ko. esimiehillä/virkamiehillä ei ole oikeutta riisua minulta oikeusturvaa voidakseni valita ketä vain avustajakseni. Toki "keskustelun" jälkeen ymmärsin, miksen saanut ottaa keskustelun mukaan asianajajaa.
c) Kauniston ja Lehdon junailema erottaminen on käsitykseni laiton, sillä lakipykälä useastakin syystä ei sovi tapaukseeni. Näin ollen käsittääkseni minut on otettava takaisin töihin (annettava vihdoin töyrauhaa) ja saamatta jäänyt palkka on maksettava takautuvasti.
d) Käsittääkseni Kaunisto ja Lehto rikkoivat kaupungin kanssa 7.8.2015 työhönpaluukokouksessa sovittuja ja näin ollen olivat piittaamatta VHO:n ja KHO:n päätöksistä keskeyttivät/mitätöivät sen täytäntöönpanemista.
e) Käsittääkseni tai maalaisjärjellä minun on saatava kyseiseltä ajalta saamatta jäänyttä palkkaani.

SUBJEKTIIVINEN MIELIPITEENI:

Mitenkään en halua "kerskailla", mutta pidän ällistyttävänä, että esimiehet, sen sijaan, että olisivat onnessaan peruskouluissaan oppilaille opetustyötä tekevästä tohtorimiehestä, sen sijaan he käyvät sitä vastaan ristiretkeä. He ovat myös piittaamatta yli 700 allekirjoitusta keränneestä kansalaisadressistä Vaasan musiikkiluokkien puolesta, jossas allekirjoittajat vaativat virkamiesten toiminnan tutkintaa.

On sääli, että kaikki eivät ymmärrä, että on paljon kivempi oppia uutta ja soitella yhdessä äänessä (olla siis samoissa vireissä), kuin riidellä

TAPAHTUMA III:

Eikä siinäkään ole kaikki. Sain kolmessakin otteessa virallisen ilmoituksen, että *"en ole sopiva opettaja"*.

Vaasan kaupunki julisti to 27.9 haettavaksi *"Nummen kouluun unkarin kielen sivutoimista tuntiopettajaa kaksi tuntia / viikko ajalle 22.10.2018 - 31.5.2019"*. (Tapahtuma III Liite 1) Hakuaika meni umpeen maanantaina 1.10.2018 klo 11. Hakemiseen oli siis yksi täystyöpäivä. (Olen valmistunut unkarin kielen ja kaunokirjallisuuden ja musiikinopettajaksi. Olen pätevä opettamaan sekä peruskoulussa että lukiossa.)

Nyt olisin halunnut ottaa hoidettavakseni ko. TE-toimiston kautta julkipannun toimen ko. eläkkeen ohella ja hain ko. toimen heti seuraavana päivänä, 28.9.2018.

3.10.2018 sain Unkarin suurlähetystöltä kirjeen, johon oli liitettynä rehtori Jyrki Loiman Vaasan unkarilaisten koululaisten vanhemmille 3.10.2018 osoitettu s-postiviesti (Liite Tapahtuma II Liite 2). Viestissä luki: *"Hyvät unkarin kielen opetusta hakeneet huoltajat, (...) kotikielenne opetusta (unkari) ei järjestetä toistaiseksi, koska tehtävään* ***sopivaa opettajaa*** *ei löytynyt julkisella hakumenettelyllä."*

Välillä taustatieto: Unkarilaisten koululaisten vanhemmat hakivat muiden kansanryhmien tavoin alakoululaisikäsille lapsilleen muiden kansanryhmien (esim. albani-) vanhempien tavoin kotimaan kielen opetusta (Liite Tapahtuma III liite 3).

Minä tarjouduin jo keväällä näiden koululaisten opettajaksi s-postitse parissakin otteessa aluerehtori Johanna Olssonille, mutta vastausta en vielä saanut muuta, kuin että asia on kesken. Koulutoimenjohtajalle Nummelalle en voinut ilmoittautua, kun hän kielsi minut kirjoittamasta s-postiviestejä hänelle. Ja kieltoa ei ole purettu, päinvastoin, 2016 se tuli vahvistettua.

Vanhempien hakemus hyväksyttiin (siinä vaiheessa asiaa hoiti aluerehtori Johanna Olsson) samana keväänä (2018) (ks. Liite Tapahtuma III Liite 3) ja tehtävään nimettiin ilman hakua opettaja (se en ollut minä). Hänen olisi pitänyt aloittaa 22.8 Nummen koululla torstaina, mutta hän perui tulonsa.

Osa vanhemmista saivat tietoa opetuksesta ja sen peruntumisesta osa ei. Eivätkä he ymmärtäneet, että miksei allekirjoittanut (koulutukseltaan peruskoulun ja lukion musiikin, unkarin kielen ja kirjallisuuden opettaja) voinut aloittaa opetusta.

Joku vanhemmista sai selityksen, että keväällä (2018) haettiin opetusta väärällä tavalla, opetusta ei pitänyt hakea joukkona kuten muut/aiemmin vaan yksitellen, ja nyt luvattiin valmistella tähän tarkoitukseen sopivia lomakkeita tämän tapauksen johdosta.

Ko. kädenvääntö meni niin pitkälle, että valitus asiasta ja vanhempien avunpyyntö meni Unkarin suurlähetystölle. Suurlähettiläs tiedustellakseen asiasta soitti ensin koulutoimenjohtaja Kari Nummelalle, hänet passitettiin Johanna Olssonille, ap. rehtori Elise Hytöselle ja lopulta pyydettiin soittamaan r. Jyrki Loimalle. Samana päivänä lähetettiin vanhemmille lomake täytettäväksi, jonka he kaikki 13 täyttivät ja lähettivät kotimaan kielen opetuksesta vastaavalle Markku Nirkkoselle seuraavana päivänä.

Muiden Vaasan eri kieliryhmien opetus alkoi ja jatkui häiriöttä heti lukuvuoden alusta. Oppilaat saivat ensimmäisellä koulupaivällä lukujärjestyksen käteen, siinä kotimaan kielen opetuksen paikka ja aika. Unkarilaiset lapset eivät. Heidän piti hakea opetusta varten uudestaan.

Varsinainen asia jatkuu: Tämän episoodin jälkeen pantiin ym. toimi auki (27.9). Näin tehtiin siis ensimmäisen kerran vasta, kun oli vaarana, että minä haen tointa. Aika oli lyhyt. Onneksi hyväntahtoiset tuttavani soittivat vielä 27.9, että olenko nähnyt TE-toimiston ilmoitusta. Hain siis opettajatehtävän, mutta sainkin suurlähettiläältä Jyrki Loiman kirjeen, jossa tämä ilmoitti vanhemmille, että "*en ollut sopiva*".

Illalla 5.10.2018 tippui oveni postiluukusta kaupungin leimaamattomassa kirjekuoressa päiväämätön ja käsin allekirjoittamaton kirje (Liite Tapahtumat III 4/a-b). Sen sisältö kokonaisuudessaan:

"*Unkarin kielen tuntiopettajan valinta kaksi tuntia / viikko ajalle 22.10.2018 – 31.5.2019.*

Henkilö huomioitu täyttöprosessissa, mutta ***hän ei ole sovelias tehtävään****. Vaasan kaupunki on saanut 8.1.2018 tietoonsa, että György Kadarille on myönnetty 2013 täysi työkyvyttömyyseläke opettajan tehtävistä.*
Tehtävä jätetään syyskaudeksi 2018 täyttämättä soveltuvien hakijoiden puuttuessa.

Vaasan kaupunki"

Kirje on siis allekirjoittamaton, päiväämätön eikä kirjekuoressa postileimaa. Päätöksen teki "Vaasan kaupunki". Tällä kertaa en ollut "*sovelias*" hoitamaan ko. opetustehtävää.

Kirje taisi tulla kaupunginjohtajalta (Vaasan kaupunki) tai henkilöstöjohtajalta Leena Kaunistolta.

Samana päivänä sai Unkarin tasavallan suurlähetystö hj. Leena Kaunistolta kirjeen (Liite Tapahtuma III Liite 5):

From: *Kaunisto Leena <leena.kaunisto@vaasa.fi>*
Sent: *Friday, October 5, 2018 3:08 PM*
To: *Cajanus Mikko - HEL <MikkoCajanus@mfa.gov.hu>*
Subject: *RE: Unkarin kielen opetus Vaasassa*

hei
Vaasan kaupunki on saanut 8.1.2018 tiedon G Kadarille jo 2013 myönnetystä täydestä työkyvyttömyydestä opettajan tehtäviin. ***Hän ei siis sovellu tehtävään.***
Voin kertoa tämän teille koska tämä on ollut jo lehdessäkin tämän vuoden aikana.

Ystävällisin terv
Leena Kaunisto
henkilöstöjohtaja

Nyt Kaunisto - toisin kuin Knookala, jonka mukaan k. eläke on myönnetty tammikuussa 2018 - tietääkin, että k. eläke myönnettiin jo v. 2013. Hän, jotta 34 § olisi sovellettavissa joutuu valehtelemaan suurlähettiläälle, että kaupunki sai tiedon vasta 8.1.2018 ja että "työkyvyttömyys" (sic) annettiin opettajan tehtäviin. Edellinen väitteen paikkanssapitämättömyys käy ilmi Keva:n kirjeestä (3.5.2018) jälkimmäinen on sellainen väite, jota ei olisi pitänyt kysyäkään Kevalta. Minä kysyin kuitenkin, että myönnettiinkö k. eläke opettajan tehtäviin, onko Keva kieltänyt minut opettajan tehtävistä (Liite Tapahtumat III Liite 6-7):

"*Lisäksi tiedustelit, saatko Kevan osalta ottaa vastaan opetustyötä. Täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään työntekijälle, joka on tullut työkyvyttömäksi virkaansa tai työhönsä tai jonka työkyvyn voidaan arvioida ainakin vuoden ajaksi heikentyneen vähintään kolmella viidesosalla. Täysi työkyvyttömyyseläke edellyttää siis 3/5 työkyvyn alenemaa. Keva ei ole antanut Vaasan kaupungille mitään muuta tietoa kuin sen, että sinulle on myönnetty työkyvyttömyyseläke tietystä ajankohdasta lähtien. Täydellä työkyvyttömyyseläkkeellä on oikeus tehdä työtä niin, että ansiot ovat enintään 40% eläkkeenlaskennassa käytetystä tulevan ajan ansiosta.*" (Keva 9.10.2018)

Vastoin Vaasan kaupungin kirjeessä esittämiä väittämiä, ei Keva eikä Kela eivät koskaan väittäneet, että täysi työkyvyttömyyseläke olisi myönnetty "opettajan tehtävistä" saati, että Keva/Kela olisivat kieltäneet minut opetustehtävistä. Päinvastoin Keva oli tietoinen siitä, että v. 2015 palasin opetustyöhön. Sen edustaja itse tarkisti kaupungin palkanlaskijan kanssa ansiorajani.

Kevalla/Kevalla ei ole toimivaltaa päättää siitä, että sen määrämän ansiorajan puutteissa mitä työtä saan ja mitä en saa tehdä. (Ks. lisäksi liitteitä, joista käy ilmi, että kaikki tapahtui Keva:n tietämällä.)

Näin ollen "Vaasan kaupunki" puhuu omia, arkikielellä valehtelee minusta perättömiä suureen julkisuuteen, jopa Unkarin edustustolle.

Jälkitapahtuma: Rehtori Jyrki Loima, jolle työhakemus piti TE-toimiston ilmoituksen perusteella lähettää, ei suostunut noutamaan hakupapereitani sisältävää kirjattua kirjettä. Sen sain postista takaisin 24.10.2018. Onneksi toisen, identtisen hakemuksen jätin samana päivänä (28.9) myös kaupungin kirjaamoon. Näin ollen syrjintäyritys tällä tavoin ei onnistunut, piti keksiä valhe, että Keva muka *"myönsi eläkkeen opetustehtävästä"*.

ARVIONI: Ylläolevien perusteella, minun on kuulunut saada ko. unkarin kielen opetustyö ja siitä kuuluvaa palkkaa ainakin 22.10.2018 alkaen, kuten Vaasan kenen tahansa muun kotimaan kielen opetusta antavan opettajan – huolimatta siitä, että kunta ei ole velvollinen antaa kotimaan kielen opetusta, sillä jos se antaa yhdellekin kieliryhmälle, se yhdenvertaisuuslain mukaan on annettava myös kaikille muille kieliryhmälle. Vaasan kaupungilla ei ole oikeutta toimia vastoin yhdenvertaisuuslakia ei opettajaa eikä oppilaita kohtaan.

Arvioni, että "Vaasan kaupungilla" ei ollut oikeutta julistaa minua vanhemmille eikä vieraan maan edustustolle epäsopivaksi. (Tiedossa oli, että muita hakijoita, kuin allekirjoittanut, ei ollut.) Se on parjaus.

Arvioni mukaan ko. virkamiehet eivät saa lausua perättömiä muiden, kuten Keva:n nimessä.

Arvioni mukaan epäasiallista kohteluani, jne. jatkuu vuodesta 2006 edelleen vuonna 2018.

Arvioni mukaan kyseiset virkamiehet, jotka valehtelevat opettajaehdokkaasta ja Suomen laitoksesta vieraan maan edustustolle ja koulujen vanhemmille, eivät ole tehtäviinsä soveltuvia.

Arvioni mukaan minua ja unkarinkielisiä pikku koululaisia ei ole kohdeltu tässä prosessissa ja hakuprosessissa, kuten muita kotimaan kielten opettajia ja oppilaita. Harmi, että se tuli vieraan maan edustuston tietouteen.

Arvioni edelleen on, että kyse on vastatoimesta, jota laki kieltää. Vaasan kaupunki hävisi minuun kohdistamassaan irtisanomisjutussa kaksi kertaa oikeudessa (VHO ja KHO), sen siis kuuluisi olla erityisen huolellinen siitä, että epäkohdat eivät missään muodossa toistu.

Arvioni edelleen on, että kyseessä on myös syrjintä: *"Ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella (8 § 1 momentti)."*

Käsittääkseni tässä opettajanvalinta-asiassa kysymys on alleviivatuista kohdista. Näkisin, että kuten Hilkka Ahteen tapauksessa, kyse tässäkin on *"muusta henkilöön liittyvästä syystä"*

, siitä, että esimiehet eivät siedä ulkomaalaisen alkuperäni lisäksi sitä, että puolustan oikeuksiani ja vaadin mm. noudattaa KHO:n päätöksen päätöstä ja haluan olla työssä.

Käsittääkseni tässä on kyse 2006 alkaneesta loputtomasta virkamiesten joukolla ja suunnitellusti tehdystä tekosarjasta.

Lisä huomio: Katson esimiesten osalta erittäin raskauttavaksi, että tässä tapauksessa ajojahti/vaino ulottuu jo koululaisiin ja heidän asiassaan joutui vieraan valtion edustaja olemaan asialla.

PYYNTÖ: pyydän kohteliaimmin tutkia, toimivatko kyseiset virkamiehet oikein, tekivätkö he virkarikoksia, kuuluuko minulle menetetyistä palkoista palkka ja sen lisäksi vahingonkorvaus.

Asianajajani yhteystieto: ...

Tässä esittämääni asiaa, Lehdon ja Kauniston toimintaa millään toisella foorumilla ei tutkita.

Ystävällisin terveisin:
György Kádár" jne.

> Säästän lukijani kärsivällisyyttä ja jätän liittämättä tähän Valtioneuvostolle lähettämäni kymmenien sivujen liitteet.

Tutkimustyötäni aiheesta "*onko meillä Suomen kansalaisilla oikeusturvaa"* siis jatkuu edelleen. Tästäkin aiheesta haluaisin istua alas ja kirjoittaa teille. Mutta on helpompi sanoa, että haluaisin, kuin todella varata aikaa ja ryhtyä toimeen.

Tänäänkin tapahtui sen verran järkyyttäviä asioita, että tällä hetkellä on vaikeaa koota itseni ja työstää näitä asioita. Eräs entinen oppilaani soitti kertookseen, että hänetkin ollaan irtisanomassa. Kostetaanko kaikille, joka aikoinaan ottivat kantaa puolestani?

23.12.2019 Jouluaiheinen kirjeenvaihto

Taas joudun pyytämään lukijoiltani anteeksi, etten ehtinyt enkä jaksanut palata lupaamiini aiheisiin. Taaskaan en ehdi kirjoittaa, sillä olen perheeni parissa valmistautumassa paraikaa jouluun. Mieleeni palasi virkamiesten ja minun välinen kirjeenvaihto koskien joulua. Ehkä tämä kirjeenvaihto opettaa meitä omalla tavallaan samasta asiasta, mistä Sofokles puhui eräässä kirjan alaotsikoista. Ehkä se kertoo jotain myös joulun sanoman tärkeydestä meille kaikille.

Jouluterveiseni Jyrki Loimalle

Lähetetty **10.12.2019.**

––

“Arvoisa Jyrki Loima! Kirjoitatte minulle kirjeenne loppuun sellaisia, kuin:,”
“*joulutunnelmiin siirryttäessä ––*”“*Rauhallista Joulun odotusta yms.*”

Teidän puheet joulurauhasta ja -tunnelmasta ovat aika erikoisia. Varsinkin, kun Te olette ilmeisesti koulutukseltanne ortodoksinen pappi/teologi; jos arvaan oikein, ilmeisesti halusitte papiksi, mutta jostain syystä jouduittekin muihin hommiin. Silti: Teidän täytyy olla tietoinen siitä, mitä Te teette, kun puhutte joulumielestä, -rauhasta ja -tunnelmasta.

En nimittäin voi väittää, että väkivaltainen ja sairaalloisen vinoutunut toimintanne (11.1.2018 ja 16.1.2018) edesauttoi minun “siirtymistäni joulutunnelmiin”. Ylläolevien valossa ja jos tiedätte, mitä olitte kirjoittamassa, nämä sanat tuntuvat jopa ivaaliselta. Silläkö tavalla Te toivotte minun siirtyväni joulutunnelmiin? Ja lähettämällä valheellisia keskustelukutsuja (“työn kehittämisestä”), jotta voitaisiin minut “virallisesti” erottaa?

Miettiessäni Teidän puhettanne “siirtymisestä joulutunnelmiin” ja odotuksiin tulin taas kerran kysymään itseltäni: Oletteko Te tehtäväänne soveltuva ihminen. Toki samaa voitaneen kysyä yhtä perustellusti monilta kerhonne muiltakin jäseniltä (Nummela, Lehto, Kaunisto, Swanljung, Merja-Helena Kärkkäinen, Tapio Lehto, Chirstina Knookala, jne.).

Onko olemassa tähän virkaan tarvittavaa empaattista kykyä ihmisessä, joka ei tajua, mitä henkisiä kärsimyksiä hän ja muut virkamiehet aiheuttivat laittomalla toiminnallaan alaisilleen ja oppilailleen, joka ei tajua, että puhe “joulurauhaan siirtymisestä” laittoman irtisanomisen ja erottamisen jälkeen ovat törkeitä loukkauksia ja kaikkia muuta, kuin vilpitön joulutoivotus. Euroopan kulttuurissa Joulu ei sovi välineeksi olla ivaalinen. Voidaanko olettaa tällaista moraalia omaavasta ja empaattisilta kyvyiltään näin heikosta henkilöstä olettaa, että hän välittää alaistensa tai koululaistensa hyvinvoinnista, hyvästä ja edusta?

Hyvässä pedagogissa on empaattista kykyä iloita oppilaan kehityksestä ja halua edesauttaa sitä niin paljon, kuin voi. Eikä tarvitse mennä “menneissä” kauas ja näemme aivan päinvastaista: musiikkiluokkalaisten ja unkarilaisten oppilaiden kohtelu ja kohtalo. Molemmat oppilasryhmät jäivät puhtaasti Teidän toiminnastanne johtuen ilman opetusta/ opettajaa. Todistaako tämä siitä, että Te välitätte oppilaista, että haluatte heidän parasta? Saanhan olla sitä mieltä, että joka on näin piittaamaton oppilaita kohtaan, se ei sovi esimieheksi koulumaailmaan.

Teinä, jos minussa olisi pientäkin kipinää inhimillisyyttä ja kykyä ymmärtää toista ihmistä, sen (mielen)tilaa, olisin pysynyt “siirtymisestä joulutunnelmiin” tyystin hiljaa.

Ammunko yli, jos alan uskoa Kallion lukion tyttöjä, Niinaa, Enniä ja muita, jotka sanoivat, että Te ette kyennyt välittämään heidän hädistään? Itse ainakin koen Teidänkin osalta jotain samanlaista törkeätä välinpitämättömyyttä, kuin mistä hekin kertoivat: https://www.turvallisuusuutiset.fi/sitenews/view/-/nid/9073/ngid/2 ja https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/joukko-kallion-lukion-ex-opiskelijoita-miesopettaja-lahennellyt-oppilaitaan-vuosikausia/6646084#gs.8e90hzM .

Lukijalleni muistutukseksi: Jyrki Loima oli rehtorina Kallion lukiossa, jossa Loiman alainen opettaja piti seksuaalissävytteisiä oppitunteja, ja “harjoitutti” lukiolaisilla tytöillä raiskauskohtauksia. Sen ei pitäisi tässä vaiheessa enää yllättää, että Kari Nummela oli valitsemassa Loimaa Vöyrinkaupungin koulun rehtoriksi (vrt. Nummelan tausta, jonka takia hänen piti poistua Vaasan keskuskoulusta, kontraselektio jne.). Siinä sen sijaan riittää ihmettelemistä, miten hän sai Kallion tapahtumien jälkeen uuden tilaisuuden valta-asemassa.

Jyrki Loiman tulo toi mukanaan tarinaani Bulgakovilaisia (Mihail Bulgakov, 1891–1940) piirteitä. Bulgakovin romaani *Mestari ja Margarita (Saatana saapuu Moskovaan)* saattaa olla kaikkien aikojen erikoisimpia romaaneja. Se herätti valtavaa kiinnostusta, vaikka samaan aikaan tuntui pelottavalta, luotaansa työntävältä ja ilkeältä. Miten ihmeessä tällainen teos saavutti niin suuren suosion, vaikka luulisi ihmisten haluavan kääntää huomionsa pois siitä? Selitys on ehkä siinä, että tässä romaanissa on tunnistettavissa ihmisen potentiaali vinoutua mieleltään todella pahasti, ja että kuinka tämä vinoutuneisuus pystyy aiheuttamaan pelottavan määrän kaaosmaisuutta ja sekasortoa.

> Romaani syntyi 1930-luvulla, samoihin aikoihin, jolloin Stalin kävi G. J. Zinovjevin (1883–1936) jälkeen jo N. I. Buharininkin (1888–1938) kimppuun.

Tällainen romaani luonnollisesti kiinnostaa ihmistä, joka haluaa tietää totuuden häntä ympäröivästä maailmasta ja ihmisen olemuksesta.

> Massaviihteen kauhutarina kiinnostaa lähinnä sen käyttämien tehokeinojen vuoksi. Kyse on täysin eri kokemuksesta, kuin taiteessa, ks. aiempana.

Mestari ja Margarita kiinnostaa eritoten sellaisia ihmisiä, joiden elämästä diktatuuri tekee helvetin. Loiman suorituksia oli jo nähty Kalliossa, Porvoossa, Joensuussa ja Lahdessa. Nyt hänet kutsuttiin Vaasaan, ja sai tehtäväkseen, hoitaa esimiesten “vihollinen” pois kartalta, kuten Bulgakovin *Azazello* ja *Behemot*. Hoidettuaan tehtävän Loima poistui puolentoista vuoden pestin jälkeen Vaasasta tuntemattomiin, aivan kuten romaanissakin kävi. Yritin parhaani antaa hänellekin mahdollisuuden katsoa tämän kirjan raakaversiota ennen painattamista siltä varalta, että tässä kirjassa olisi jotain asiatonta, tai että muistaisin jotain väärin, mutta häntä oli erittäin vaikea löytää. Lukuisia sähköpostiosoitteita löytyi lukuisten eri kaupunkien verkkotunnuksilla. Toivottavasti jokin osoitteista oli oikein. Vastausta en ainakaan saanut.

Mutta nyt alamme olla jo niin lähellä mystiikan ulottuvuuksia, että taitaa olla vihdoin sopiva hetki puhua uhrin unista.

27.12.2018

Uhrin painajaisunet

Lupasin joskus puhua unistani. Ne ovat hyvin mielenkiintoisia mielen ilmiöitä. Minua ne yllättivät näinä vuosina täysin. Sosialismin aikana Sigmund Freudin kirjoitukset olivat kiellettyä, ns. porvarillista tiedettä. Itse kuitenkin löysin ne Szegedin yliopiston kirjaston takahyllyiltä. Vielä 40 vuotta myöhemminkin muistan hänen kirjoituksensa unien analyysistä. Toki luin Freudia myöhemminkin, mutta silloin minulle tuli täytenä yllätyksenä, kuinka monet unet ovat – vaikkakin uudessa ulkomuodossa – uskomattoman tarkkoja jäljennöksiä valveillaolon kokemuksista.

Ne olivat kujanjuoksuni eri vaiheissa erityyppisiä.

Ensimmäinen unityyppi

Tämä oli ensimmäisiä merkillisiä unia, joita alkuvaiheessa alkoi toistua. Olen kummallisessa huoneessa. Valkoiset seinät, kuin pahvista ja täynnä värikkäitä nappeja. Kiiltäviä, pieniä ja suuria nelireikäisiä nappeja lattiasta kattoon. Myös ovi on täynnä nappeja. Ne ovat minulle vastenmielisiä. Nappeihin liittyy lapsuudestani vastenmielinen kokemus, jonka tiedostan unessanikin. Huone on sisustamaton ja pimeä. Ikkunoita on, mutta ei valoa. Vaikka näen, että seuraava huone olisi aivan samanlainen, ehkä pimeämpikin, tahdon kaikin voimin päästä ulos tästä huoneesta. Koskaan en pääse. Herään lopulta siihen, että sydämeni tykyttää hurjaa vauhtia, olen yltä päältä hiessä, lihakset jännittyneinä. Pyjamani on aivan märkä. Pikkuhiljaa toivun kovasta jännityksestä. Otan pyjamat päältäni ja pyyhin hien pois rintakarvoistani.

Tämä uni toistui monia kertoja, ehkä toistakymmentäkin, pienillä muutoksilla. Lienee ilmeistä, että uni kertoi psyykeni tahtotilasta päästä tilannettani pakoon.

Toinen unityyppi

Olen vaarassa. Taas haluan päästä tilanteesta pois, mutta se ei onnistu. Kun yritän lähteä hakemaan apua, huomaan, että en saa raajojani liikkumaan. Haluan huutaa apua, mutta äänihuuleni menevät lukkoon, enkä saa ääntä ulos. Tässä vaiheessa minut valtaa jo pakokauhu, ja haluan huutaa apua lähimmäisiltäni, mutta kurkustani ei kerta kaikkiaan tule ääntä. Herään täydessä hiessä, kurkussa ja äänihuulissa ponnistelun jälkeinen voimakas kipu. Herättyäni pelästyn uudelleen, kun mieleeni tulee, että kuuliko joku huutoni, sillä kurkkuni on sen verran kipeä, että sen on täytynyt kuulua kilometrien päähän. Selvisi, että ei kuulunut.

Uni toistui hyvin monta kertaa muutaman viikon sisällä, aina hiukan erilaisena.

Kolmas unityyppi

Olen menossa, tai pikemminkin yrittämässä päästä johonkin. Esimerkiksi taksissa. Minulle käy ilmi vähän yllättäen, että päämääränä on lentokenttä. Yhtäkkiä tiellä onkin esteitä. Kuski

yrittää kiertää toista reittiä, mutta sielläkin on esteitä, hieman toisenlaisia. Yritys toistui uudelleen ja uudelleen. Käy yhä selvemmäksi, että en tule ehtimään lennolleni. Esteiden määrä kasvaa, ja lopulta taksi ei pääse enää mihinkään, sillä sitä ympäröivät nyt jo joka puolella montut ja hiekkakasat. Ja sitten herään.

Taksiunikin toistui pitkälti samanlaisena monia kertoja muutaman viikon ajan ja satunnaisesti myös myöhemmin.

Neljäs unityyppi

Olen oppilaiden ympäröimä. Saliin tulee yhä enemmän lapsia. Minulle valkenee, että tulossa on aikuisiakin, kyse onkin konsertista. Olen hermostunut, sillä nuotit ovat hukassa, tai vastaavasti eräässä variaatiossa kuoron toinen johtaja, Anne ei ole tullut vielä paikalle. En tiedä, mitä lauluja konsertissa esitetään. Yleisö on jo istumassa eikä Annea tai nuotteja löydy. Aika kuluu, yleisö odottaa jo, mutta en vieläkään tiedä, mitä lauletaan. Jossain vaiheessa enempää ei voi enää odottaa. On pakko aloittaa, mutta miten? Herään hirveään sydämentykytykseen. Peitto on niin märkä, että on pakko se kääntää ylösalasin. Lihakset ovat vielä jännityksen jälkitilassa.

Painajaisunia on ollut muitakin, mutta psyyke torjuu niiden muistijäljen palauttamisen. Näyttää siltä, että kyseessä on itsesuojelumekanismi, jossa psyyke painaa epämieluisat ja haitalliset muistot syvälle alitajuntaan.

Kannattaako näitä unia yrittää tulkita? Valveilla koetut kokemukset aiheuttavat aivoissamme muodonmuutoksia (vrt. Publius Ovidiuksen ja Lucius Apuleiuksen *Kultainen aasi* tai Franz Kafkan *Muodonmuutos*), ja jäävät elämään omaa elämäänsä unissamme. Valvemaailma ja unimaailma ovat mitä selvimmin toistensa heijastumat. Uhrin unessa esiintyvät elämäntilan toivottomuus, turhautuneisuus, ja niistä johtuva äärimmäinen ahdistus. Tunnetiloina ne eivät mitenkään eroa valveilla koetusta toivottomuudesta ja ahdistuksesta. Molemmissa on läsnä tahto päästä eroon turhauttavasta, ärsyttävästä, kiusallisesta ja pelottavasta elämäntilanteesta, ja epätoivo, joka aiheutuu siitä, kun tätä tavoitetta ei voi saavuttaa, eikä tätä mielentilaa voi päästä karkuun.

Seuratessani psyykeeni toimintaa huomasin, että unia voidaan luokitella sen mukaan, missä vaiheessa kiusaaminen on.

Painajaisunieni ensimmäinen vaihe (2009–2016): pako

Vuosina 2009–2016 näin lukemattomia erilaisia unia, joiden yhteinen piirre oli pako, tai ainakin tunne siitä, että jotain pitää paeta.

Edellisellä sivulla esittämäni unet ovat ajoilta, jolloin ajojahti oli pahimmillaan. Ne ajoittuvat siihen vaiheeseen, kun irtisanomisen seuraukset ja kaikki muukin oli epäselvää. Miten käy asunnolleni, jos ilman palkkaa en pysty maksamaan asuntolainaa? Pakkohuutokaupataanko kotini? Talossa oli juuri tehty putkiremontti. Taloyhtiö otti lainaa 50 000 euroa asuntoa kohden. Jos asunto olisi pitänyt myydä, olisi sen arvioiden mukaan joutunut tekemään 20 000 euron tappiolla. Jääkö minulle pakkohuutokaupan jälkeen 20 000 euroa velkaa? Miten kolmen

lapseni koulutukselle käy? Miten tulemme toimeen? Saanko muualla tämän ikäisenä enää koskaan työtä?

Tuskin olisin selvinnyt henkisesti ilman oppilaideni, vanhempien, vaasalaisten ja perheeni henkistä tukea. He eivät kuitenkaan voineet auttaa toimeentuloon liittyvissä asioissa, saati lopettaa virkamieskoneiston röyhkeyttä tai saada kaupunginvaltuuston ja opetuslautakunnan toimimaan. Muutkin huolenaiheet aiheuttivat omia paineitaan, mutta niistä kirjoitan toisessa kohtaa.

Painajaisunieni toinen vaihe (2016–2018): raivo

Tämä vaihe ajoittui minuun kohdistuvan ajojahdin jatko-osan aikoihin, eli korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen jälkeiseen vaiheeseen. Tämä jatko-osa sai päätöksensä vasta kun minut 31.1.2018 erotettiin uudemman kerran. Tässä vaiheessa minulla ei ollut enää toimeentulo-ongelmia, tai ainakaan vakavia sellaisia. Juridisesti katsottuna olin etulyöntiasemassa, ainakin teoriassa.

Näissä unissa raivostuin joillekin esimiehille, todellisille tuntemilleni henkilöille. Aikaisemmissa painajaisunissa henkilöt, kuten toistuvasti kohtaamani taksikuski, olivat minulle vieraita henkilöitä. Nyt korotin ääntäni, tai joskus huusinkin yrittäessäni selittää esimerkiksi Nummelalle tai Loimalle, miksi he olivat väärässä. Näin siis unia, joissa tilanne saattoi olla edelleen toivoton, mutta tunsin eräänlaista itsevarmuutta. Aikaisemmista painajaisunista tuttu asetelma muuttuikin nyt tilanteeksi, jossa esimiehet olivatkin ikään kuin altavastaajan asemassa. Nyt näissä kohtaamisissamme heidän olonsa kävi tukalaksi, ei minun. Näistä unista puuttui mainitsemani muodonmuutos siinä mielessä, että niissä tapahtumat sijoittuivat todellisiin paikkoihin, joissa otin yhteen todellisten henkilöiden kanssa. Ja nyt he saivat kuulla kunniansa (vrt. Loimalle kirjoittamani joulutervehdys).

Minulla voisi olla huonokin omatunto näistä unistani, johtuen hyökkäävästä käytöksestäni niissä, jollen tietäisi C. G. Jungilta (1875–1961) ja muilta, että alitajunnan tasolla häpeän tunne, moraali ja omatunto eivät erotu toisistaan.

Mielenkiintoista asiassa oli se, että vaikka esimiehet olivatkin altavastaajia, silti herätessäni lakanat ja pyjamat olivat taaskin hiestä litimärkiä. Tämä ahdistuneisuuden aiheuttama voimakas fysiologinen reaktio kielii siitä, että olin näissäkin painajaisunissa uhri.

Muistuttaisin, että meidän kolmikkomme (Anne, Ritva ja minä) taktiikan kuului minullekin luontainen lähtökohta, nimittäin kieltäytyminen asettumasta vastakkain, riidan toiseksi osa*puoleksi*. Unimaailma ei istunut yksiin moisen korkealentoisen, suomalais-ugrilaisten elämänfilosofian kanssa.

Painajaisunieni kolmas vaihe (2017–2018): sovinto

Tätä vaihetta en todellakaan osaa selittää, mutta näissä unissa minä olin kiltti esimiehilleni. Puhuin heille heidän teoistaan ymmärtäväisesti, ehkä jopa anteeksiantavasti.

Sallittakoon minun lisätä, että hereillä oloni aikana en koskaan suuttunut näille esimiehille, enkä tunne kantaneeni kaunaa tai vihaa heitä kohtaan. En koskaan käyttänyt heistä rumia

adjektiiveja, en sisäisessä puheessani enkä kertoessani tarinoita heistä omille ystävilleni. Pahinta mitä sanoin lienee – sekin vain siteerauksen muodossa – eräältä kollegaltani kuulemani toteamus: ”Heiltä ei riitä älyä kyetäkseen olemaan pahoja.” Joskus tarinan loppuvaiheessa saatoin käyttää sanaa *onneton* tai *syyntakeeton*, tuntien myös sääliä heitä kohtaan.

Painajaisunieni neljäs vaihe: paluu todellisuuteen
17.12.2020
Tässä vaiheessa viimeinenkin valo tunnelin päästä alkaa himmentyä, eikä toivoa enää tunnu olevan. Unessa olen minulle vieraassa sisätilassa muutaman muun ihmisen kanssa. Minut on irtisanottu, vaikka olisin halunnut jatkaa töitäni, jatkaa elämääni sellaisenaan. Nämä ihmiset odottavat minun sanovan jotain siitä, olenko iloinen jäädessäni työelämästä pois, ikään kuin olisin vapaaehtoisesti jäämässä eläkkeelle. Yritän selittää heille, että toisin kuin he, minä en halua siirtyä eläkkeelle, eroon työstäni. Tilanne tuntuu jälkikäteen ajateltunakin realistiselta, ja olisi voinut tapahtua minulle sellaisenaan.

Painajaisunia ilman lokeroita:
On painajaisia, jotka ovat sidoksissa selvästi kiusaamishistorian elinkaareen, mutta eivät sovi kuvailemieni vaiheiden lokeroihin. Tällainen oli esimerkiksi uni, jossa juoksen tuntematonta hahmoa pakoon kujaa pitkin täyttä vauhtia, kohti pimeyttä. Koko ajan joudun varomaan sitä, ettei sivulta iske tielleni jokin minua vahingoittava esine tai ihminen. Pelottaa, selviänkö matkastani koskemattomana. Kylkiluuni ja olkapääni tuntuvat olevan jatkuvasti alttiina iskuille.

Nämäkin unet kuvaavat erittäin hyvin uhrin mielenmaisemaa. Ei ole vaikea nähdä, miten nämäkin kokemukset olivat todellisten tapahtumien heijastuksia. Näiden unien näkemisen aikoihin odotin eduskunnan oikeusasiamiehen, avin tai valtioneuvoston oikeuskanslerin päätöksiä täydessä pimennossa sen suhteen, onko tuleva päätös minua vahingoittava, vai tilannettani helpottava.Ihanan ja ymmärtäväisen oikeuspsykiatrini kirje unista:

to 21. helmik. 2019 klo 7.14 C ... kirjoitti:

Hei, Juri!

Unet ovat hyvin mielenkiintoisia ja niissä käsitellään paljon elämäntapahtumia - hyvässä ja pahassa. Traumatisoitumisen yksi kriteeri diagnostisessa mielessä on painajaisunien näkeminen. Myös jatkuva stressitila tekee sen, että herää hikisenä ja jännittyneenä eli siis hyvin ahdistuneena.

***Olisi hyvä, jos voisit tuntea oikeutettua vihaa**, mutta jos asia jää tasolle, jossa tuntee kaunaa tai katkeruutta, silloin tunnetila syö vain omia voimavaroja ja on tuhoisa itseä kohtaan. Anteeksiantaminen on siis tärkeää itselle. Se ei kuitenkaan tarkoita, että luottamus ihmiseen palaisi vaan valitettavasti jäljelle jää varautuneisuus aina tämän ihmisen kohdatessa.*

Toivon sinulle vapautusta näistä asioista, unohtaa et toki niitä voi.

Kaikkea hyvää sinulle!
yst terveisin,
C
7

Saako tuntea vihaa kiusaajaa kohtaan?

Ihanassa ja huolehtivaisessa kirjeessään psykiatri C. suosittelee tuntemaan “oikeutettua vihaa”. Minulle se aiheuttaa ongelman: Saako toista ihmistä vihata? Tuleeko minun aina pyrkiä ymmärtämään toista osapuolta? Vihata osaa se toinenkin puoli, mutta ymmärtää ei. Jos tunnen vihaa, sorrun samalle henkiselle tasolle kiusaajani kanssa. Sen sijaan minä ymmärrän, tai ainakin pyrin kaikin voimin ymmärtämään häntä. Minusta tämä pyrkimys estää minua tuntemasta vihaa.

Huutoniemen mielisairaala, Ullan työpaikka

Tämä ei kuitenkaan ollut minulle valinta, eikä omissa käsissäni. Tämä ominaisuuteni on ratkaissut kasvatukseni. Se, minkä olen äidiltäni ja kouluni kirjallisuuskasvatukselta saanut. Minut on kasvatettu Zsigmond Móriczin (1879–1942) romaanin *Légy jó mindhalálig* hengessä (suom. Pysy koko ikääsi hyvänä; *Légy* – ole, *jó* – hyvä, *mind* – koko/kaikki/aina, *halálig* – kuolemaan asti). Olen tästä kasvatuksestani **kuolemaani saakka** kiitollinen.

Saamastani elämästä kaikkine kokemuksineen en luopuisi mistään hinnasta. *Légy jó mindhalálig!* Näin köyhä maalaiskylän äiti pienelle pojalleen, Misille jättäessään tämän suurkaupungin arvostettuun sisäoppilaitokseen. Äiti olisi voinut valita minkä tahansa viisauden hyvästellessään poikansa. Ei hänen olisi tarvinnut tällaista ohjetta antaa, Misi Nyilas olisi tiennyt olla hyvä ilmankin. Romaani kertoo, kuinka Misi pysyi kaikkien valheiden, hyväksi käyttämisen, väkivaltaisuuksien, lottohuijausten ja isäntäperheen riitojen keskelläkin loppuun asti puhdassieluisena. Syyttömyydestään huolimatta Misiä ei uskota, vaan hänet erotetaan koulusta. Kun professorit tajuavat olleensa Misin suhteen väärässä ja kutsuvat hänet takaisiin opiskelemaan, Misi ei halunnut enää takaisin. Hän halusikin kotiin.

Voi, jos meidän rakkaat lapsemme Suomen kouluissa saisivat Agatha Christien sijaan lukea sellaista kaunokirjallisuutta, joka herkistäisi heidät ihmissielun nyansseihin ja pienimpiinkin värähdyksiin. **Saisivat karaistua elämää varten kirjallisuuden ja taiteen avulla.** Jos Suomessa olisi kaunokirjallisuusopetusta muutenkin kuin nimellisesti.

Sisimmässäni minäkään en odota vastapuoleltani anteeksipyyntöä. Muistan hyvin anoppini veljen, setä Lajosin. Hän oli ihana maalaissetä, jolta naapuri varasti kanoja tuon tuosta. Me kaupunkilaiset nuoret kysyimme sedältämme, mitä hän teki. Vastauksena saimme: “Aaah, Juriseni, ei tälle asialle voi mitään, naapuri on mitä se on.” Ja me kaupunkilaiset luulemme

olevamme maalaisia, kuten Misi Nyilasin vanhempia sivistyneempiä. Tähän aiheeseen palaamme vielä kohdassa *Uhrin hyvänsuopaisuus*.

10.1.2019 Asianajajani muistutti rästeistäni. Pyysin voida puolittaa loput velkani, hän suostui siihen.

"*Remota itaque iustitia quid sunt regna nisi magna latrocinia?*"

Tänään sain **eduskunnan oikeusasiamiehen vastauksen** koskien kanteluani Vaasan poliisin ja syyttäjäviraston toiminnasta, tutkinnan merkittävästä rajoittamisesta. Muistaahan lukijani, että poliisi ei suostunut käsittelemään asianajajieni laatimia tutkintapyyntöjä (ks. aiempana).

Lukijani saakin nyt tehtäväksi vastata kysymykseen: "Onko uhrille hyötyä eduskunnan oikeusasiamiesinstituutiosta?"

Itse kantelu 24.9.2018

Eduskunnan oikeusasiamies

aihe: epäilys, täyttikö Pohjanmaan poliisi ja syyttäjävirasto velvollisuuksiaan käsiteltyään asiaani

Kantelija: György Kádár (fil. tri.)
040155-241B
Osoite: 65100 Vaasa
Raastuvankatu 37 A
Puh: 0400236570

Asian tausta: Minut kutsuttiin Vaasaan v. 1984 Vaasan musiikkiluokkien toiminnan kehittäjäksi ja koordinaattoriksi. Ensimmäiset n. 20 vuotta oli aivan loistava kausi. Kehitys oli valtava. Sen jälkeen tuli ylä-asteelle uudeksi rehtoriksi Pirkko Käräjämäki ja ala-asteelle rehtori Kari Nummela. Siitä alkoi kujanjuoksuni, joka päättyi oppilaiden ja vanhempien monien vastalauseista, adressista https://www.adressit.com/vaasan_musiikkiluokkien_puolesta ja mielenosoituksesta huolimatta irtisanomiseen. Vaasan hallinto-oikeus (4:0) ja 2015 Korkein hallinto-oikeus (4:0) totesivat, että irtisanominen oli useistakin syistä laiton. Sen jälkeen täystyökyvyttömyyseläkkeeni ohella 2015 yhteisellä sopimuksella sain palata opetustyöhön Kelan sallimalla ansiorajalla, kun kujanjuoksuni alkoi jatkua kunnes tammikuun 31. 2018 erotettiin uudemman kerran.

Käsittääkseni olen Vaasan kaupungin esimiesten v. 2007 alkaneen ja tänäänkin jatkuvan ajojahdin uhri. Tällä hetkellä ajojahti ulottuu jo kaikkiin Vaasaan muuttaneiden unkarilaisiin koululaisiinkin, jotka eivät tällä hetkelläkään saa unkarinkielistä kotimaan kielen opetusta. Asiaan on puuttunut juuri viime viikolla Unkarin tasavallan Helsingin suurlähetystö, ja otti

useita kertoja yhteyttä Vaasan kouluviraston koulutoimenjohtajaan, Kari Nummelaan. (Hänestä tehtiin välillä koulutoimenjohtaja.)

Minuun kohdistunut työhäirintä, henkinen pahoinpitely, epätasavertainen ja epäasiallinen kohtelu johti invalidisoitumiseen v. 2013.

Asia: Pohjanmaan poliisi ja syyttäjävirasto eivät suostuneet tutkimaan tätä juttuani kokonaan kuin vain lukuvuoden 2015/2016 osalta. Käsittääkseni poliisin ja syyttäjäviraston olisi pitänyt tutkia juttuani vuosien varrella lähettämieni ilmoituksien/asiakirjojen ja aa. Ari Wargelinin sekä aa. A. H:n tutkintapyyntöjen ja niinikään Vaasaan keskussairaalan lääkäreiden, oikeuspsykiatrin lausuntojen sekä invalidisuoitumiseni (Keva/Kela) perusteella *kokonaisuutena* ja v. 2007 alkaneena *jatkumona*.

Laajan tutkinnan olisi tehnyt perustelluksi ja tärkeäksi myös se, että asiakirjoista käy selväksi, että v. 2015 jälkeen esimiehet (henkilöstöjohtaja Leena Kaunisto, sivistystoimenjohtaja Christina Knookala, Onkilahden koulun rehtori sittemmin koulutoimenjohtaja Kari Nummela, Onkilahden koulun rehtori Jyrki Loima, työturvallisuuspäällikkö Tapio Lehto) mitätöiden VHO:n ja KHO:n päätöksiä toimivat näiden päätöksien vastaisesti.

Tutkinta olisi ollut myös tärkeä monien satojen oppilaiden kannalta, joista eduskunnan apulaisoikeusmies totesi vielä ennen VHO:n päätöstä:

Dnro 2800/4/11) (7.6.2012)

"… Samalla kiinnitän Vaasan kaupungin opetustoimen huomiota siihen, että perusopetuksen toteuttamisessa tulee, hallinnollisten kiistojen ja työilmapiiriongelmien vaikeselkoisuudesta huolimatta, ottaa huomioon kansainvälisen lapsen oikeuksia koskevan sopimuksen hengessä ennen kaikkea oppilaiden ja musiikinopetusta saavan lapsen etu. Monien vuosien aikana Vaasan opetustoimessa syntynyt riitatilanne on ollut vaikea myös musiikkia opiskellen lasten ja heidän vanhempiensa kannalta." (Myöhemmin AVI pyysi kiinnittämään kaupungin huomiota oppilaiden oikeuksiin.)

Faktat:
Asianajaja Ari Wargelinin tutkintapyynnön poliisitutkinta jätettiin puoliväliin, kaikki todistajia ei suostuttu kuuntelemaankaan ja lopulta jätettiin kokonaan tutkimatta. Perusteena mainittiin, että ei kannata muita todistajia kuunnella, koska kaikki sanovat samaa eikä todistusaineisto riitä kanteen nostamiseksi.

Aa. A. H:n tutkintapyynnöstä suostuttiin tutkimaan vain rehtori Kari Nummelan toimintaa, muttei esimerkiksi Vaasan työturvallisuuden perustelematonta päätöstä 1.4.2016. Tämän päätöksen mukaan "kumpikaan (Kari Nummela ja Kadar) ei toiminut täysin moitteettomasti". Kyseisen työturvallisuuden päätöksen perusteella minut rangaistuksesta siirrettiin (2016) toiseen kouluun. Kari Nummelaa ei rangaistu, vaan hänet siirrettiin kaikkien koulujen aluerehtoriksi ja sittemmin Vaasan opetusviraston koulutoimenjohtajaksi.

Varsinainen kantelu: Kysyisin kohteliaimmin olisivatko Pohjanmaan poliisi ja syyttäjävirasto velvollisia tutkimaan sekä aa. Ari Wargelinin että aa. A. H:n tutkintapyyntöjä

kokonaisuudessaan ja hyväksyä minun viimeksi tänä vuonna esittämäni pyynnön 21.6.2018 laajentaa tutkinta ja katsoa tapahtumasarjaa jatkumoksi alkaen v. 2007?

Onko katsottava tässä esillä oleva tapahtumasarja 2007–2018 katsottava juridisesti yleensäkin jatkumoksi? Voiko olla poliisilla ja syyttäjävirastolla syytä tutkia tapahtumasarja suppeasti/vain r. Kari Nummelan tekojen osalta. Voiko poliisi ja syyttäjävirasto sivuuttaa lääkäreiden näiden vuosien aikana antamia lukuisia lääkärilausuntoja? Vai täytyykö tutkinnan olla lääkärilausuntojen kanssa yhtäpitävä?

Lisäykseksi: voiko suorittaa tutkintaa siten, että asiat ehtivät vanhentua jo poliisitutkinnan aikana?

Vaasa, 24.9.2018

LIITE:
kks. Kai Palmusen vastaus laajentamispyyntööni.
aa. Ari Wargelinin tutkintapyyntö
aa. A. H:n tutkintapyyntö
henkilöstöjohtajan vastaus kaupunginhallituksen yleisjaostolle lähettämääni kirjeeseen koskien uudempaa erottamistani.
Iso kansio: tutkimatta jäänyt materiaalisto

5.3.2019

Vastaus kanteluun koskien poliisin ja syyttäjäviraston toimintaa 24.9.2018

EDUSKUNNAN
OIKEUSASIAMIEHEN KANSLIA

VASTAUS 1 / 2

26.2.2019 EOAK/5001/2018

György Kadar

Raastuvankatu 37 A
65100 VAASA

Viite: 27.9.2018 vireille tullut kantelu

ASIA: Esitutkinnan päättäminen

Arvostelitte Pohjanmaan poliisilaitoksen ja Pohjanmaan syyttäjänviraston menettelyä asianajaja Ari Wargelinin vuonna 2013 ja asianajaja Arto Hyvösen vuonna 2016 tekemien tutkintapyyntöjen käsittelyssä. Mielestänne tutkinta tulisi tehdä kokonaisuudessaan vuodesta 2007 alkaen ja laajentaa kesällä 2018 tekemänne pyynnön perusteella.

Asian selvittämiseksi Pohjanmaan syyttäjänvirastosta on saatu esitutkinnan rajoittamispäätös 14/199, joka koski vuonna 2013 tehtyä tutkintapyyntöä. Lisäksi syyttäjänvirastosta on saatu tieto, että vuonna 2016 tekemänne tutkintapyyntö on tällä hetkellä syyteharkinnassa.

Asianne esiteltiin oikeusasiamies Petri Jääskeläiselle.

Hänen pyynnöstään ilmoitan, että asiaanne ei ryhdytä tutkimaan esitutkinnan rajoittamispäätöksen 14/199 osalta. Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain mukaan yli kaksi vuotta vanhaa asiaa ei tutkita, ellei siihen ole erityistä syytä. Syyttäjän ratkaisusta on kulunut yli kaksi vuotta, eikä oikeusasiamiehen käytettävissä olleiden asiakirjojen perusteella kantelunne tutkimiseen ole ilmennyt laissa tarkoitettua erityistä syytä.

Siltä osin kuin kantelunne koskee vuonna 2016 tekemäänne tutkintapyyntöä, asia on syyttäjänvirastosta saadun tiedon mukaan syyteharkinnassa. Tästä syystä oikeusasiamies katsoi, että asiaa ei ryhdytä tutkimaan täällä.

00102 Eduskunta PUHELIN (09) 4321 oikeusasiamies@eduskunta.fi www.oikeusasiamies.fi

Mikäli tarvetta asian tutkintaan on vielä syyteharkinnan ja mahdollisen tuomioistuinkäsittelyn jälkeen, voitte kääntyä uudelleen oikeusasiamiehen puoleen. Oikeusasiamies kiinnitti kuitenkin huomiota siihen, että syyttäjälaitoksesta annetun lain 7 §:n nojalla syyttäjällä on hänen käsittelemässään asiassa itsenäinen ja riippumaton syyteharkintavalta. Esitutkintalain 5 luvun 2 §:n nojalla on syyttäjän harkintavallassa määrätä suoritettavaksi tarpeelliseksi katsomiaan esitutkintatoimenpiteitä. Oikeusasiamies ei voi muuttaa tai kumota poliisin tai syyttäjän esitutkinnan tai syyteharkinnan aikana tekemiä ratkaisuja.

Oikeusasiamiehen tehtävistä ja toimivallasta saatte lähempiä tietoja liitteenä olevasta esitteestä tai verkkosivuiltamme www.oikeusasiamies.fi.

Oikeusasiamiehensihteeri Juho Martikainen

Neljäskymmenes oppitunti – Uudemman kerran: voiko tavallinen tallaaja luottaa Suomen oikeusturvaan?

Miltä eduskunnan oikeusasiamiehen (EOAM) vastaus näyttää uhrin näkökulmasta?

Varoitus! Tulossa on uuvuttava, sitäkin tärkeämpi osio, etenkin jos lukijani joskus joutuu uhrin asemaan, ja oikeusturva kiinnostaa. Vastauksessa lähettämäni kantelu jaetaan kahteen osaan: syyttäjäviraston antama rajoituspäätös koskien v. 2013 jätettyä tutkintapyyntöä, ja v. 2016 tekemäni tutkintapyyntö.

Uhrin näkökulmasta rajoituspäätös on sama, kuin tutkintapyynnön tutkimatta jättäminen. Oikeusasiamies ei suostu käsittelemään kanteluani tältä osin. Syynä tähän mainitaan, että juttu on vanhentunut. Vuonna 2016 jättämäni tutkintapyynnön kohtaloon oikeusasiamies ei myöskään suostu puuttumaan, sillä se on syyttäjän harkinnassa oleva asia ja juttu on kesken. Jälkimmäinen tarkoittaa uhrin kannalta sitä, että asiaa ei välttämättä enää tutkita lainkaan. Miksi?

Kahden tutkintapyynnön jälkeen syyttäjä sai omavaltaisesti rajoittaa tämän ällistyttävän laajan jatkumon yhden henkilön, rehtori Kari Nummelan toimintaan, ja vielä siltä osinkin vain tapahtumiin muutaman kuukauden sisällä, syksyllä 2015. Oikeusasiamiehen vastauksesta 26.2.2019 käy imi, että oikeusasiamiehes ei näe tässä ongelmaa.

Toisaalta ja edelleen, Vaasan poliisi lupasi aikoinaan, että v. 2016 jätetty, nyt vielä jotenkuten hengessä pihisevä ilmoitus otetaan pöydälle joulukuun 2017 aikana. Yksi vuosi poliisin lupauksen jälkeen syyttäjä antoi ennusteen, että tämän asian vuoro on joulukuun 2018 tienoilla. Nyt on maaliskuu 2019. Toisin sanottuna Nummelan vuosien 2007–2017 mahdolliset virkarikokset ovat mitä todennäköisemmin pian vanhentuneita, muiden virkamiesten mahdollisista rikoksista puhumattakaan.

Tämän mahdollisti mm. se, että oikeusasiamies ei suostunut ottamaan kantaa, tai edes reagoimaan kantelun keskeiseen, useita kertoja toistettuun kysymykseen: **Eikö syyttäjäviraston olisi pitänyt tarkastella tapahtumasarjaa jatkumona**? Jos se on jatkumo, vanhenemisen eräpäivä lasketaan viimeisestä tapahtumasta eli siitä, että minut väärin perustein v. 2018 taas kerran erotettiin, tai että Kevan nimissä väitettiin, että en ole “sopiva opettajaksi”. Jos oikeusasiamies olisi todennut, että kyse todellakin on jatkumosta, Vaasan poliisin ja syyttäjän olisi pitänyt välittömästi laajentaa tutkintaa koskemaan vuosia 2007–2018, **eikä EOAM:n vastauksessa mainittu kaksi vuotta olisi mennyt umpeen**. Näin ei käynyt. Tämä avainkysymys ei jostain syystä kiinnostanut. Näin jäävät esimiesten, mm. Harry Swanljungin, Juha-Pekka Lehmuksen, Leena Kauniston, Tapio Lehdon, Christina Knookalan ja luultavasti jopa Kari Nummelan **mahdolliset virkarikokset koko ajalta 2007–2018 tutkimatta**.

Eduskunnan oikeusasiamies sivuutti kantelun toisenkin kysymyksen: “Voiko poliisi ja syyttäjävirasto sivuuttaa lääkäreiden näiden vuosien aikana antamia lukuisia lääkärilausuntoja? Vai **täytyykö tutkinnan olla lääkärilausuntojen kanssa yhtäpitävä?**”

Tältä kannalta katsottuna voidaan tulkita, että oikeusjärjestelmän silmissä **henkinen pahoinpitely on hyväksyttävää**. Poliisin ei tarvitse välittää oikeuspsykiatrin lausunnoista tai Kelan päätöksestä koskien invalidisoitumista**. Virkamiehet saavat jatkossakin henkisesti pahoinpidellä uhrejaan.**

Miltä EOAM:n vastaus näyttää esimiesten näkökulmasta?

Tähän ei liene muuta sanottavaa, kuin että jos oikeus uhrin kannalta oikeus vaikuttaa saavuttamattomalta, niin ainakin esimiehet voivat täysin rinnoin luottaa Suomen oikeusjärjestelmän palveluihin? Tämänkin tapauksen jälkeen, kokemuksen rohkaisemana, he voivat jälleen ottaa tarvittaessa uuden uhrin hampaisiinsa.

Miltä EOAM:n vastaus näyttää suomalaisen tavallisen tallaajan oikeusturvan näkökulmasta?

Onko eduskunnan oikeusasiamiesinstituutiosta uhrille hyötyä vai haittaa?

Puhun kokemuksesta kun sanon, että tällaisista AVI:n ja EOAM:n vastauksista tulee uhrille vain raskas taakka. Narsistinen vastapuoli näkee tällaiset epämääräiset päätökset vain osoituksena siitä, että he ovat olleet koko ajan oikeassa. Eihän tällaiseen työntekijään voi luottaa. Hankalat ihmiset ovat vaaraksi koko työyhteisölle. Näin esimies kokee olevansa oikeutettu jatkamaan henkistä pahoinpitelyä. Toisin sanoen nämä päätökset lisäävät vettä myllyyn ja tekevät uhrin aseman entistäkin tukalammaksi. Narsistilta on turha odottaa maalaisjärkeen ja tavalliseen riskianalyysiin pohjautuvia ajatusmalleja, kuten: ”Kävipä tuuri, kun pääsimme pälkähästä. Nyt toimintatapoja täytyy muuttaa. Sen sijaan toiminta vain yltyy, ja pian narsisti voi kuvitella jopa itse olevansa uhri.

Eduskunnan hyssyttely ja päättämättömyys oikeusvaltion näkökulmasta

> Huom! Kirjoitan tämän aikana, jolloin Eurooppaministeri Tytti Tuppurainen (s. 1976) asettaa Suomen EU-puheenjohtajakauden (heinäkuu–joulukuu, 2019) päätavoitteeksi rangaista Unkaria, koska hänen mielestään Unkari ei noudata oikeusvaltion periaatteita. (Kannattiko meidän julkaista János Kodolányn kirja *Suomi, hiljaisuuden maa*?)

Toinen ihmeteltävä asia on, että kantelussa kertomani tapahtumat osoittavat, että esimiehet eivät hyväksyneet Vaasan hallinto-oikeuden eivätkä korkeimman hallinto-oikeuden päätöksiä. Heikottaa pelkkä ajatuskin siitä, mitä seurauksia sillä on, jos oikeusinstituutiot eivät piittaa siitä, kunnioitetaanko ja noudatetaanko niiden omia päätöksiä. Ilmeisesti ne voidaan nollata kuten se tehtiin Vaasassa.

Onko korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen viimeinen lause *”Tätä päätöstä kaikki osapuolet noudattakoot”* vain korulause, josta esimiehet saavat olla piittaamatta tai jopa vastustaa? Mieleeni tulee Pyhän Augustinuksen (354–430) toteamus: ”Remota itaque iustitia quid sunt regna nisi magna latrocinia”, eli: ”Valtio, jota ei hallita oikeudenmukaisesti, olisi vain suuri rosvojoukko” (Jumalan valtio, IV.4). Tällä tavalla hallitussa työyhteisössä tai kaupungissa (taikka valtiossa) ei rivikansalaisilla tai alaisilla ole arvoa. Ketään ei kiinnosta,

jos joku joutuu varattomaksi tai invalidisoituu, jos alaiset joutuvat tekemään töitä pelon vallassa, tai jos oppilaat jäävät ilman heille kuuluvaa opetusta. Esimiehistön laatiman hallinto-ohjelman prioriteettinä on pitää huolta omistaan, olivat he lainkuuliaisia tai eivät. Nykyoloissa tätä hallintomuotoa kutsutaan mafiokratiaksi.

Minulle oikeusjärjestelmän tila oli järkytys. Ei vain itseni, vaan koko yhteiskunnan puolesta. Eivätkö lain säätäjät ja soveltajat tajua, että kyse on myös heidän arvovallastaan ja kunniasta, **joita ilman mikään laki tai oikeusvaltion periaate ei enää päde**. Miten on mahdollista, että korkein hallinto-oikeus tekee **lainvoimaisen päätöksen,** jota ei tarvitse noudattaa. Tämähän tarkoittaa, että näiden oikeusinstituutioiden olemassaolo on täysin turhaa. Eivätkö näiden päätöksien tekijät, poliisi, eduskunnan oikeusasiamiehet, syyttäjävirastot ja aluehallintovirastot tätä tosiaan ymmärrä? Onko tämä tyhmyyttä vai laiskuutta, vai olenko minä vain maahanmuuttajana ö-luokan kansalainen? Vai satuinko vain kohtaamaan tielläni tielläni salaisia, suurempia voimia?

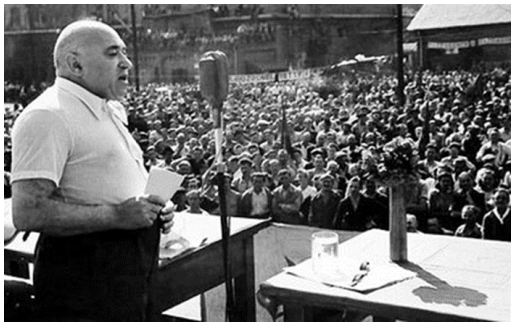
> Saanen saattaa lukijani huomioon Michelangelo Antonionin (1912–2007) taide-elokuvaa *Blow up*. Suurentaessaan maisemakuvia, eräs valokuvaaja huomaa, että hän sattui vahingossa ottamaan kuvan murhasta. Syystä tai toisesta, mitään tahoa ei kuitenkaan tunnu tämä kiinnostavan. Jos lukijani on uhri, elokuvan tarjoaman tarinan läpikäyminen tuo takuuvarmasti eräänlaista **jaksamista helpottavaa katarsista**.

Ajatukset taas harhailevat! Jos Lukijastani tuntuu siltä, että vain tuohduksissani, kiihtyneenä liioittelen puhuessani mafiokratiasta, tahdon muistuttaa kirjeestä, jonka sain koulutoimenjohtaja Merja Krookilta 3.7.2011, jonka hän kirjoitti Onkilahden koulun silloiselle apulaisrehtorille:

"Tässä tullaan kysymykseen apulaisrehtori-asiasta. ***Apulaisrehtorin tehtävänä on seisoa samassa rintamassa rehtorin kanssa ja yhdessä työnantajan edustajina viedä asioita eteenpäin. Olen kehottanut Karia (Nummela, G. K.) vaihtamaan vara/apulaisrehtorin ensi lukuvuonna juuri tämän ristiriitaisuuden takia. Minulla ei ole enää elokuulla toimivaltuuksia keskustella kanssasi esimies-roolissa tästä, mutta varmaankin henkilöstöpäällikkö Kirsi Ikäheimonen näin tekee.***

Hyvää kesän jatkoa toivottaen, Merja-Helena Kärkkäinen (olen vaihtanut nimeni)rehtori 1.8. alkaen

"Yhdessä asioiden eteenpäin viemisellä" hän tuskin tarkoitti viemistä "eteenpäin Leninin viitoittamaa tietä". Se tarkoitti nimenomaan Kadarin laittoman irtisanomisasian eteenpäin viemistä.

toveri Mátyás Rákosi (1892-1971), Unkarin Stalin:
"Joka ei ole meidän kanssamme, se on meitä vastaan!"

Tätä kirjettä en olisi kopioinut uudelleen luettavaksi, jos se olisi ollut yksinäinen pieni lipsahdus tai ylilyönti. Tässä kirjeessä kuvastuu koko esimieskaartin asenne ja toiminnan henkinen järjestelmällisyys. Kirjeessä puhuteltu apulaisrehtori joutui myös Kirsi Ikäheimosen ja muiden virkamiesten kuulusteltavaksi (vrt. VHO:n äänite 2013) ja sitten jättämään apulaisrehtorin ja työsuojeluasiamiehen roolin muutamaa kuukautta tämän kirjeen jälkeen. Kuten esimerkistä näkee, **näiden oikeuselinten toimimattomuus johtaa itsessään mafiokratiaan, jossa vallitsee *Omertan* laki.** Ei ihme, että kollegat eivät aikoinaan uskaltaneet tulla oikeussaliin minulle todistajaksi. Uskon kertomukseen, jonka mukaan jotkut opettajista tulivat todistamaan minua vastaan esimiesten käskystä. Tuntuu lohdulliselta ajatella, että onneksi Merja-Helena Kärkkäinen elänyt 50-luvun kommunistisessa Unkarissa, jossa vastaavassa tapauksessa Tienhaaroja olisi voinut keskellä yötä tulla hakemaan musta auto.

5.3.2019 Jatkuu: Mutt' palataan asiaan!

Onko pahoissa teoissa kyse pahuudesta, psyykkisestä sairaudesta, vai kehityspsykologisista vinoumista?

Minut on kasvatettu sekä kotonani että koulussa sen lähtökohdan ohjaamana, että pahaa ihmistä ei ole olemassa. Taisin lukea vuosien 1850–1950 romantiikan, realismin ja naturalismin tyylikausien romaaneja henkisen kehitykseni avainvuosien aikaan (ks. aiempana). Muistan, kuinka nämä romaanit (Gustav Flaubertistä Victor Hugon kautta Fjodor Dostojevskiin, ja myöhemmin Minna Canthiin 1844–1897) panivat minua pohtimaan juuri tätä asiaa nuorena: jos joku on paha, sillä on syynsä. Kukaan ei synny pahana. Näin ollen ihmiset ovat aina syyntakeettomia. Pahana pidetty ihminen saattaa tulla huonoista oloista. Hänelle on saatettu aiheuttaa henkisiä traumoja tai vaurioita, joko hänen vanhempiensa tai jonkun muun toimessa. Onko hän vastuussa siitä, mikä hänestä on tullut, mikä hän on ihmisenä?

> Lisättäköön sivuhuomiona, että psykologisen tietokirjallisuuden mukaan narsistinen persoonallisuushäiriö periytyy sukupolvelta seuraavalle.

Kun nuorena saavuin Suomeen, minulla oli onni saada unohtaa tällaiset ajatukset. Elin hienojen ihmisten ympäröimänä suhteellisen hyvissä oloissa, kunnes lähes kuusikymmentävuotiaana elämä toi eteeni nämä samat kysymykset, nyt kuitenkin valitettavan omakohtaisesti. Kokemukseni on saanut minut tarkastelemaan uudelta kantilta samaa ydinongelmaa: Onko se, minkä arkielämässä koemme pahuutena, lääketieteen ja psykologian näkökulmasta pelkkä psyykkinen häiriö? Onko itse elämä syyllinen, tuottaen pahoja olentoja? Mieleeni tulee eräs tämän teoksen otsikkovaihtoehdoista, jonka pituutensa vuoksi jouduin karsimaan:

> ***“Mahtavimpana ihmeenä tässä on ihminen,***
> ***Elämänsä hänet mihinkään vienytkin on,***
> ***Hän voi olla Jumala ja paholainen, “***
>
> — **Angelus Silesius**

En vihaa ketään, enkä koskaan tuntenut vihaa esimiehiä kohtaan

Joudun vain toteamaan, että ihminen on todella ihmeellinen. Outo ja kauhea, mutta myös ihmeellinen. (Sofokles)

Olen lukenut jonkin verran dokumenttiromaaneja, ja nähnyt aika monta dokumenttielokuvaa kommunismin ja fasismin hirmuteoista. Minua on järkyttänyt kuulla ja huomata, että vaikka me uhrit olemme kärsineet mitä erilaisimmista teoista, olemme silti keskenämme hengenheimolaisia siinä, että suurin osa meistä ei vihaa tappajiaan ja kiduttajiaan. Useimmiten uhri voi jopa antaa näille anteeksi. Kyse ei ole Tukholma-syndroomasta, vaan jostain aivan muusta. Huomionarvoista on myös, että vahvimpia ovat uskovaiset uhrit.

Ilmiantajat, kiduttajat ja tappajat saavat uhreiltaan ymmärrystä. Minut saa helposti vuodattamaan kyyneleitä ajatus siitä, miten ihminen voikaan olla niin kauhea, outo tai ihmeellinen, mutta jonkin kummallisen ominaisuuden ansiosta kykenevä antamaan anteeksi, tai olemaan ainakin ymmärtäväinen pahimmankin hirveyden edessä. Oman kokemukseni pohjalta olen täysin vakuuttunut siitä, että esimerkiksi nämä mainituissa dokumenttielokuvissa haastatellut uhrit puhuvat totta: He eivät kanna kaunaa eivätkä tunne vihaa kiduttajiaan kohtaan. Ihminen on ihmeellinen.

Ernst Neizvestny (1925–2016): Surun Naamio[14]

1. elokuuta 2019

Suomi oikeusvaltiona

Anteeksi, nyt en jaksa kirjoittaa vielä tästä. Minun on pakko jatkaa vielä edellisestä aiheesta. Vaihdetaan otsikkoa:

Uhrin hyvänsuopaisuus

Mieleeni tuli eräs työhönpaluuni seurantakokous (syksy 2015), jossa OAJ:n edustaja yritti sovittelevasti sanoa: “Tuskin rehtori Kari Nummelasta ja Juri Kadarista tulee enää koskaan ystäviä, mutta työssä täytyy kyllä tulla toimeen.” Muistan, kuinka sisälläni kiehui. Miten joku voikaan olettaa minusta sellaista ja vain todeta noin, kysymättä minulta lainkaan asiasta. Olisin ihan vilpittömästi halunnut sanoa vastaan. Olisin halunnut sanoa: “Ei, se ei pidä paikkaansa. Minä kyllä osaan omalta osaltani hyvinkin kuvitella, että voisimme kaikkien menneiden jälkeen olla tuttavia, ehkä jopa ystäviäkin.” Mutta silloin en vain saanut puheenvuoroa. Ehdin sanoa sen vasta paljon myöhemmin.

[14] Magadanin kaupungin ulkopuolella sijaitseva 15 metrin korkuinen veistos niiden muistoksi, jotka menehtyivät pahamaineisilla Kolyman alueen Gulag-vankileireillä neuvostoaikana.

Juuri tämä hyvänsuopaisuuden tunne saa minut ajattelemaan, että Neizvestnyn loistava veistos olisi pitänyt tehdä hienommasta, eli vähemmän karkeasta materiaalista.

Minua viisaammat psykologit saattavat tietää, onko tälle tunteelle sukua sekin ilmiö, että:

Pieninkin ele riittää palauttamaan uhrin takaisin entisille raiteilleen

Olen Ritvan ja Annen kanssa useampia kertoja pannut merkille, että jos piinaava esimies tulee edes hiukan vastaan, vaikka kuinka pienessä asiassa, me uhrit liikutumme välittömästi. Olemme henkisesti valmiita unohtamaan kaikki menneet, ja vaikka saman tien halaamaan. Tämän ilmiön valossa on surkuhupaisaa, että työpaikkakiusaavan esimiehen psyyke ei silti ole valmis antamaan tuumaakaan periksi. Toisena osapuolena he eivät kykene myönnytyksiin, eivät vaikka toinen osapuoli olisi ehtinyt invalidisoituakin. Ikään kuin kiusaajapuoliskolta puuttuisivat siihen tarvittavat henkiset edellytykset (vrt. 1. osan Birminghamin kirje).

Toinen tapaus: Kollegani Hanna Savela teki kuvitukset kahteen unkarinnokseeni (Väinö Linnan *Päämäärä* (Életünk célja) ja Teuvo Pakkalan lapsinovellit). Tämän jälkeen hän liittyi miehensä kanssa Nummelan hoviin. Siitä huolimatta minä pyysin häntä mukaan kolmanteen unkarinnosprojektiin. Muistan, kuinka hänen ilmeensä jähmettyi. Siitä oli luettavissa: “Etkö tajua, että me olemme vihollisia?” Silloin vasta ymmärsin, että hän taitaa ollakin. On autuasta elää ajattelematta toisesta pahaa. Sääliksi käy Hannaa, sillä en ole varma pystyykö hän elämään niin.

25.5.2020 Kansanmusiikin oppikirja: Otan virteni vilusta

Välillä iloisia uutisia! Viimeistään nyt olen suorittanut tehtävän, jonka sain Jouko Ketolalta hänen kutsuessaan minut Vaasaan: Kansanmusiikkioppikirja on tullut painosta. Neljän musiikkioppikirjan jälkeen se on minulta vähän kuin kaupanpäällinen Vaasan kaupungille.

En tiedä, tulevatko Kaustisen Kansanmusiikki-instituutin tutkijat ja muut alan ihmiset huomaamaan, että kuten työelämässäkin, myös kansanmusiikin alalla “Kadar on hankala ihminen”. Jo kirjan ensimmäinen lause saattaa todistaa esimiesteni olevan oikeassa:

“Alkuperäinen kansanmusiikki on osa taidemusiikkia, mutta se erottuu sävelletystä (kirjoitetusta) taidemusiikista (konserttimusiikista) siinä, että se on osa tietyn kansan(ryhmän) suullista perinnettä (tai kulttuuria). Kansanmusiikissa, kansanlauluilla ei ole säveltäjää; varsinaiset kansanlaulut ovat peräisin ammoilta ajoilta, ne ovat muovautuneet kansan muistissa sen vuosisatojen kokemuksien, tuntemuksien ja musiikillisen maun pohjalta.”– –

Tietääkö lukijani miksi? Siksi, että edellä mainitut tahot luokittelevat kansanmusiikin populaarimusiikiksi, iskelmän tai rockin kanssa samaan lokeroon. Jos sekoita politiikkaa tieteen kanssa, voimme nähdä miten pilaantumaton kansanmusiikki on taidemusiikkia parhaasta päin. Tässä yhteydessä en lähde selittämään, miten kansanmusiikki voi olla myös pilaantunutta. Kuunnellaan meitä viisaampia:

“Keski- ja Itä-Euroopan musiikin tutkijat katsovat yleisesti, että mitä vanhempi joku kansanmusiikin kerrostuma tai kansanlaulu on, sitä useampien sukupolvien jalostama ja

kiteyttämä se on. Näin ollen kyseisen kansanlaulun korkea ikä melkein kuin takaa, että kansanlaulun taiteellinen (ja kansantieteellinen) arvo on suuri. Tässä mielessä eräs säveltäjä sanoi, että kansanlaulu voi olla taiteellisesti Beethovenin sinfonian kanssa tasa-arvoinen."

— Béla Bartók, jolla nykyään on enää kulttuurihistoriallista merkitystä, ja jonka siteeraaminen näinä päivinä on vaarallista kulttuurinationalismia. Sama kirja, s. 5.

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto **5**
Sisällysluettelo **7**
1. Mitä kansanmusiikki on? - kansanmusiikin määritelmä **9**
2. Suomalainen kansanmusiikki **11**
2.1 Suomalainen kansanmusiikki muoto-opillisesti 12
2.1.1 Kalevalamittaiset kansanlaulut 12
2.1.2 Reki- tai riimilliset laulut 21
2.1.3 Pelimannimusiikki ja sen soittimet 41
2.2 Aihepiiriltään 45
2.2.1 Myyttiset runot ja Kalevala 45
2.2.2 Paimenlaulut ja paimensoittimet 48
2.2.3 Lasten leikkilaulut 50
2.2.4 Nuorison leikki- ja rakkauslaulut 52
2.2.5 Hääperinne 57
2.2.6 Balladit 59
2.2.7 Itkuperinne 62
2.2.7.1 Karjalan menetettyä (itkuvirsi) 63
2.2.8 Kristilliset laulut 64
3. Muiden kansojen kansanmusiikki **66**
3.1 Suomensukuisten kansojen musiikkiperinteet – musiikillinen sukulaisuus 66
3.2 Virolainen kansanmusiikki 66
3.2 Saamelaisten musiikki 67
3.3 Mordvalainen kansanmusiikki - venäläinen vaikutus 69
3.4 Marilainen kansanmusiikki 72
3.5 Unkarilainen kansanmusiikki 75
3.2 Suomalaisen ja suomensukuisten kansanmusiikkien saamia vaikutuksia – musiikilliset lainat **77**
3.2.1 Muinais-indoeurooppalainen hemitoninen pentatoniikka 77
3.2.2 Itämeren kansojen musiikkikulttuurit 79
3.2.3 Muinaisslaavilaiset vaikutukset 83
3.2.4 Pohjoisgermaaniset kansat (muinaisindoeurooppalaiset) 97
4. Muiden kansojen kansanmusiikki **99**
Talukot **105**
Lyhenteet **110**
Kirjallisuus **110**
Laulujen aakkosluettelo **112**

Sääli, että tälle kirjalle ei ole enää käyttöä. Mutta sille en mahda mitään. Minä tein, mitä ”isänmaa” on vaatinut.

Onko Suomi oikeusvaltio?

Työpaikkakiusaamisen uhrin juridiset mahdollisuudet selviytyä Suomessa

Kirjani alussa lupasin etsiä vastauksia tähän kysymykseen. Luulen, että viimeistään tässä vaiheessa meille on kertynyt sen verran materiaalia, että vastaus alkaa olla kaikille selvä. Tämän asian pohtimiseen lienee näin ollen turha uhrata enemmän sivuja.

26.6.2020 Ai, niin! Pelastaako Amnesty Suomen?

Oli mielenkiintoinen sattuma, että juuri samoina päivinä sain ystävältäni linkin adressiin, jossa Suomen Amnesty kerää nimiä otsikolla *Unkari takaisin oikeusvaltion tielle*. Ehkä minun olisi pitänyt tyhjänpäiväisen räpiköinnin sijaan pyytää heti apua Amnestyltä:

Amnestylta saamani apu:

“---------- Forwarded message ---------
*Lähettäjä: **Elsa Korkman** <elsa.korkman@amnesty.fi>*
Date: pe 26. kesäk. 2020 klo 12.40
Subject: VS: Rasistinen Vaasa/Suomi?
To: gyorgy.kadar@gmail.com <gyorgy.kadar@gmail.com>
Cc: Kaisa Korhonen <kaisa.korhonen@amnesty.fi>, amnesty <amnesty@amnesty.fi>

Hei
Kiitos viestistäsi! Pahoittelut, että vastaamisessa kesti.
Olen pahoillani kaikesta, jota olet joutunut kokemaan Vaasan koululaitoksissa. Kuulostaa myös huolestuttavalta, että unkarinkieliset lapset eivät saa kielen opetusta toisin kuin muut vieraskieliset lapset alueella. Hienoa, että olet jaksanut ottaa yhteyttä eri viranomaistahoihin – näissä kysymyksissä Yhdenvertaisuusvaltuutettu ja Eduskunnan oikeusasiamies ovat varmastikin parhaat tahot asian käsittelyyn.
Valitettavasti Amnestylla on erittäin rajalliset resurssit yksittäisten asioiden käsittelyyn. Toimintamme pyrkii lähtökohtaisesti lainsäädännöllisten tai poliittisten muutosten aikaansaamiseen, ja yksilötyömmekin joudumme priorisoimaan niin, että se mahdollisimman hyvin tukee tällaisten rakenteellisten muutosten etenemistä. Tästä syystä joudun valitettavasti toteamaan, ettemme osaa tarjota apua tähän tilanteeseesi liittyen. Monet viranomaistahot (kuten aiemmin mainitsemani Eduskunnan oikeusasiamies) tarkastelevat systemaattisemmin yksilötason ihmisoikeusloukkauksia. Toivotankin jaksamista sinulle viranomaiskäsittelyiden parissa! Tässä vaiheessa saamasi ratkaisut jo osoittavatkin, että olet kokenut epäasiallista kohtelua, kuten mahdollisesti myös unkarinkieliset lapset. Toivottavasti asia selviääkin niiden valitusten/kanteluiden avulla, jotka nyt ovat vireillä.

Toivotan jaksamista sinulle ja aurinkoista kesää!

Ystävällisin terveisin,
Elsa Korkman

Oikeudellinen harjoittelija – Amnesty International Suomen osasto
+358444919280”

Näissä merkeissä Amnesty kerää Unkarin vastaisille sivuille nimiä.

Hetki järkevien ihmisten seurassa Budan linnassa

Budan linna

5.9.2020

Uudemman kerran *in medias res*: Unkarin ja Jurin kohtalo

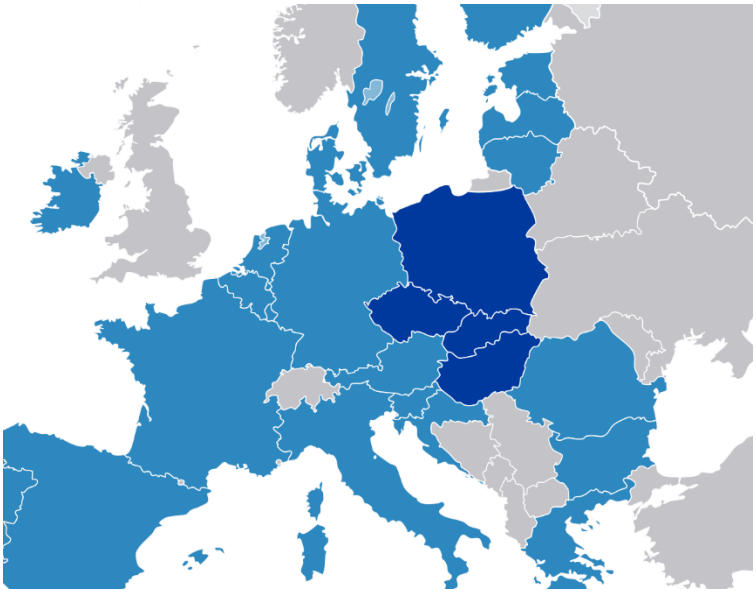
Tämä kirjoitukseni julkaistiin vähän aikaa sitten sivustolla www.vala.fi, joka käsittelee Suomensukuisten kansojen asioita, usein vaikeuksia:

Traditionally non-political and previously excellent Finnish-Hungarian relations at a low point.

Unfortunately, Finnish-Hungarian relations have become quite disappointing in recent years. All of this is also painful because these are two countries and nations who, although recently on either side of the Iron Curtain, should **belong together based on both their linguistic and historical kinship**.
Under historical kinship, we refer to how the Hungarian and Finnish people had to fight for survival among the Western (Danish, Swedish) and the Eastern (Russian) great powers. For the Finns and perhaps for the world, all this became clear in 1861 in the words of one of their greats, the philosopher and statesman J. V. Snelman (1806–1881): ***“We are***

not Swedes, we do not want to be Russians, so let's be Finns." All this at a time when no one could be certain whether they would still speak Finnish in Finland in a hundred years.

In principle, Finland should be among the other Central European, the Visegrád countries
We can say that we are also similar in that both nations demonstrated incredible vigour by being able to survive sandwiched between the East and the West. It is hardly an exaggeration to say that, **culturally and politically, Finland (as also Estland) has a place among the other Central European countries, the Visegrád countries**. However, the possibility of this cannot even arise in the current political landscape - despite the fact that the current President of the Republic, Sauli Niinistö, even during his term as minister, strongly advocated that the small countries of the EU should stick together. Finnish politics, however, took a different direction.

Visegrádin maat Idän ja Lännen suurvaltojen puristuksissa

In order to understand where the **hostility of today's Finnish politics** and **media against Hungarians**, and the Finnish people they turn against us almost every day comes from, we should go back to the past.

A look back at history

Relations in the era of the World Wars
In the era of the World Wars, the two countries and their people still followed each other's struggles with great sympathy and attention. When the great Eastern power, Soviet Russia, attacked the small country of Finland with 3-4 million inhabitants in November 1939 without a declaration of war, still in November of that year, **about 25,000 people volunteered in Hungary which was then bleeding from several wounds and had been divided.** 340 had already arrived to the port of Turku by May 1940. Regent of Hungary, **Miklós Horthy (1868–1957) sent munitions to the Finnish army.** The sympathy between the two nations remained even after the Iron Curtain was established. This was evident in the exceptionally high number and extraordinary activity of Hungarian-Finnish and Finnish-Hungarian companies and circles (50) and twin cities (60) both during and after the Cold War.

Today, this activity is beginning to subside. Unfortunately, politics intervened. How did we get here?

Relationships during socialism and the Kekkonen era

Even during the socialist era, the Hungarian people showed genuine interest in the Finns and Finland, but **the communist leadership** acted in its own interests, and **in all areas of life, it took control of Finnish-Hungarian relations and built its own system of relations**; both in universities and in economic and political life. **This system of communist-based relations did not disappear with the change of the Hungarian regime after the 1990s, it still lives on today**, in fact, a significant part of the relationship builders, 'Hungarian experts' and (mainly social) researchers who come to Finland today are delegates of the old regime. This is almost equally true for the Finnish side. In the period after 1945, not many people noticed, but the background of the Finnish-Hungarian friendships was not free of politics either. There were and still are a significant number of Finnish-Hungarian companies who were more interested in socialist Hungary than in Hungary. The same was true of university life and other areas of intellectual life. Among the Hungarian researchers in Finland, there were a large number of people who primarily wanted to get to know humanist socialism and its attractive qualities in socialist Hungary. If they had to, they would provide information on us. A good example of this was when in 1975 the poet Dénes Kiss was reported to the communist Hungarian authorities by Matti Rossi. At the time, my benevolent teachers also told me to be careful what I said to the Finnish guests when I was called to interpret for the Patriotic People's Front. For these 'Hungarian friends', linguistic and historical kinship was secondary. After 1990, I had the opportunity to meet several of these researchers, who were more like politicians. One of them, for example, in Jyväskylä, at a pizzeria next to a station, and to my greatest surprise, tried to convince me how great the Rákosi regime was. (Fortunately, I didn't have much time to listen to the reasoning before my train left.)

The President of the Republic of Finland (1956–1982), U. K. Kekkonen, who had a very positive attitude towards Finnish-Hungarian relations, added to this by letting Finnish universities 'redden'. ("The Soviets should not be upset.") When I was preparing for my doctoral dissertation on the musical thinking of the Finno-Ugric people at the University of Tampere in 1998, the senior professors made me read the works of the Frankfurt School on this topic. Today's Finnish politicians, journalists and social scientists that we Hungarians now face is the 'product' of this Kekkonen era and the excellent communist relations based on personal acquaintances. This is also the explanation for the fact that today's Finnish media and politics still try to sympathise with the Hungarian left, or with parties that pretend to be left-wing, liberal or green, and believe their lies, repeating them without the slightest criticism. By 2006, we had come to the point where there did not appear to be any police terror (Budapest, under the government of the left-wing Ferenc Gyurcsány in 2006) or other negative news to deter them.

The Finnish school will fall victim to politics - today's mental state of the elite

But there is something else here. The ideas circulated in the universities of the Kekkonen era did not remain hidden. In less than ten years Finnish education and schoolchildren were internationalised, rendering institutions from kindergartens to higher education uncultured. As a Hungarian it is incomprehensible, but Finnish (and other) classics were completely removed from Finnish textbooks. Finnish students and today's generations know nothing about either the Kalevala or other classics. Not only do they not read these works, they do not even know about them. Officially, literature has not even been taught recently. Instead, there are Donald Duck type comics and press reviews based on empty

knowledge. You can't find Finnish classics in music textbooks either. Sibelius' name does not necessarily appear in textbooks. In fact, there is no music textbook or booklet anymore. There a drums and synthesisers with ladybug and butterfly markings for the student in year seven to know which key to press. **Respect for the cultural values that give direction in life has not been seen in Finnish school for about 10–15 years. It is probably clear that it is difficult to expect a spiritual and moral stance and a readiness for life from such a generation.** Don't get me wrong, there are some very educated and smart people in Finland, but their numbers are decreasing, and they too are often pushed out of public life. The sad consequence of all this, however, is that while a good portion of the now grown-up young generation is unwavering when it comes to claiming their rights, and if need be, considering themselves capable of anything, their semi-literateness makes them very unsure of themselves on the inside. A good example of this was when one of the members of the current young government paid EUR 50,000 of taxpayers' money to an IT company to teach him how to be confident in public, while another member of the government, the Prime Minister, felt insulted, in front of TV cameras, that Sauli Niinistö wanted to talk to him and his government about the coronavirus pandemic. The President of the Republic should not interfere in his business. A young politician without a GCSE is preparing to serve as Minister of Education at the same time as writing these lines. Answering questions from journalists, he confidently states that he does not need a university degree to serve in that position.

Current political leadership

Unfortunately, it does not seem that the current political leadership has its own set of values based on deep historical experience and thus an independent opinion that it would dare to take a stand in the European Union, for example, in the interests of its country. If they want to initiate a rule of law procedure against Hungary there, even without any reason, Finnish politicians will feel the compulsion to be accepted and to prove that they are good students, and they will be the loudest in demanding the procedure. We saw this recently during the Finnish presidency, when thousands of problems in the EU were waiting to be solved, but it didn't matter as the Finnish Minister of European Affairs, Tytti Tuppurainen, along with other Social Democrat and green politicians, made punishing Hungary the most important task of the Finnish presidency.

It is icing on the cake that neither she nor the Minister of Education lifted a finger in the meantime, when the **Hungarian schoolchildren in the western Finnish city of Vaasa** were the only linguistic group **that did not receive mother tongue education - for the third year in a row - in their city** due to - most likely - racist motivation. Neither these ministers nor the media care about the fact that **Päivi Räisänen, a representative of the Finnish Christian Democratic Party, a former minister, has been pestered by the Finnish police for years because of a Bible quote she quoted on a TV talk show.**

To quote the Minister of Foreign Affairs and Trade Péter Szijjártó: **Tytti Tuppurainen and the other left-wing politicians should have put their own house in order first.**

The Finnish media

The world of the Finnish media is similar to the above. Sometime before 2010, a 1956 remembrance ceremony was held in the Finnish Parliament. The fact that the invited performer was Ignác Romsics reveals a lot about the Hungarian friendship of the

organisers and the abovementioned system of left-wing relations. These 'researchers' and 'scholars' discussed, among other things, such important and outrageous topics in front of the large Finnish audience, who certainly had positive feelings towards us Hungarians, as seeing Greater Hungary coats of arms more and more often on Hungarian cars. So Hungarians are nationalists. (Hungary is the only Central European country whose borders were not finalised after the Second World War, therefore millions of Hungarians were stranded outside the country's borders. The current government builds on co-operation with neighbouring countries instead of border changes. See the policy of the Visegrád countries. Translator's note)

Here I met a former editor of YLE (State Finnish Radio), who I asked why **the Finnish press failed to report on the 2006 bloody police terror and demonstrations in any form.** He was outraged, and with a red face challenged me for even asking such a thing (word for word): "*He has friends in Hungary* and he knows that there were no demonstrations." "So, he has friends" - I noted to myself, and since I saw myself facing a left-wing man blinded to the point where he was unable to have a discussion, I politely said goodbye to him.

Hostility of today's (left-wing?) Finnish media against Hungarians

If we type the name of Viktor Orbán (s. 1963) into the Finnish google search engine, we can see that the article writers of various magazines are one upping each other to sully the reputation of Hungary. Here are just a few headlines and only from the largest independent newspaper, Helsingin Sanomat: "Hungary's Prime Minister, Orbán, has returned to his former habit of (again) slamming the EU", "Politicians worried about Orbán's unlimited power - Tuppurainen: Will the EU realize the authoritarian reality after the current crisis?", "Orbán, the mischievous child of Europe, has arrived in Finland ", "Orbán approves a law that guarantees him almost unlimited power - And here it is, we have the EU's first dictatorship", "Orbán is pushing Hungary's cart further and further away from democracy", "EU principles have become a coercive tool: Hungary wipes the table with the principles desirable to Finland", "Orbán does not deserve his authority".

But we can also quote a recent article by Helsingin Sanomat (22 August 2020), entitled: "*Thus, circles close to Orbán destroy the free press.*" And it continues on: *Although Hungary is an EU Member State, this did not prevent the groups close to Viktor Orbán from strongly intervening in the freedom of communication, as well as in other principles related to the rule of law.*" The author of the article, Hanna Mahlamäki, does not feel obliged to substantiate what principles of the rule of law she is thinking of. It is enough for her to state this in Helsingin Sanomat, and it is so. In her writing, she speaks to two people openly outspoken against Orbán: Veronika Munk, the Deputy Editor-in-Chief of Index and film director Peter Kaló-B, who is also a critic of Orbán (correctly Péter B. Kaló, Gy. K.). **Mahlamäki is not interested in the other party's opinion.** And in connection with the events surrounding Index.hu, Munk tells Finnish readers that "this is not a period of freedom". The message of the article is perhaps best and most concisely communicated by the subtitle quote taken from Péter B. Kaló: **"Orbán raped the media industry."** From Kaló, the Finnish reader, who had previously felt sympathy for Hungarians and blindly believed in the written word, can also learn that "*We cannot know the truth about the number of infections. Our government is not telling the truth to its citizens*". Helsingin Sanomat will therefore uncritically contribute to the scaremongering if the non-left-wing Hungarian government can be slandered.

Standard of left-wing media - even the accusation of cannibalism does not deter them

Mahlamäki explains that B. Kaló also filmed one of Zsigmond Móricz's short stories. The author of the article presents the short story as follows (in strict literal translation): *"In the Tragedy based on a short story by Hungarian writer Zsigmond Móricz, a poor man is invited to a dazzling evening of a rich man, drowns there and in the end the rich man eats him."* This probably tells the Hungarian reader everything about Helsingin Sanomat, who sympathises with the Hungarian left-wing press, and the quality of the recent generation of Finnish journalists, as well as their compulsion to be accepted: "the rich (Hungarian takes his knife and) eats the poor", i.e. Hungarians also have cannibal tendencies. (In the work in question, no one consumes anyone, the poor man dies suddenly on the side of the road from eating a lot on the side of the road without the rich man knowing about it. Translator's note)

In light of all this, we Hungarians and Finnish friends alike can hardly be angry with ordinary Finnish people when we see that they are turning away from us. The key word in their culture is 'rehellisyys'. This word for them simultaneously means good, trustworthy and honest. They had no socialism where they could learn to doubt the written or spoken word, the honesty of their politicians and journalists. They do not look for the loophole in a new law either. They lived in a happy, rapidly developing welfare state, where they could believe unconditionally in Helsingin Sanomat. And this is what is leading to our demise.

There are also encouraging signs

There are also encouraging signs. On the Finnish right, in the National Coalition Party (Kokoomus), but especially in the recently formed Finns Party (PS), a lot of people clearly see what this is all about. Thus, the EU representative of the PS party Laura Huhtasaari, MEP Riitta Purra or party president Jussi Halla-aho also very often take a stand and back the national and family-minded policy of FIDESZ-KDNP (e.g.: Magyar Hírlap, 6 April 2020). Listening to their thoughts, the words of Viktor Orbán, Judit Varga (Minister of Justice) and Péter Szijjártó (Minister of Foreign Affairs and Trade) very often ring in the ears of Hungarians.

And most reassuringly, in the last 2019 parliamentary elections, 538,805 people voted for the Finns Party in a country with a population of 5.5 million. With just 76,606 votes behind the winning Social Democratic Party (546,741 votes), PS became the second largest party. Moreover, according to recent opinion polls, in the long period before the coronavirus, the party emerged as the leading party by 24.3%. Meanwhile, the Centre Party (formerly the Agrarian League), which could be a natural ally of PS along with Kokoomus in terms of its constituency, seems to have lost the confidence of its voters after it was willing to form a government with the Social Democrats: falling from 15% to 10%.

These could already be a precursor to a future change. We shall see. It is however certain that the love and sympathy of our Finnish brothers could now be easily regained, but this

requires the renewal of Finnish-Hungarian relations, an appropriate foreign and cultural strategy, and changes in Finnish politics and the media, as soon as possible.

Dr György Kádár, Finland
journalist
secondary school Hungarian and music teacher,
doctor of musicology,
Finno-Ugric linguist
an Unwavering Friend of Finland

Epilogue:

I could not even finalise my dissertation when Helsingin Sanomat published another article on 1 September 2020, entitled "Many leaders become entangled in power". The article seems to justify our above statements.

Freedom House issued a report in the spring - writes Helsingin Sanomat - according to which Hungary, like Serbia and Montenegro, are no longer democracies but authoritarian regimes. The paper and its authors, instead of being able to think for themselves, instead of listening to the convicted party, or wondering how it is possible to say something about a country whose family policy is unique in the EU and whose government was re-elected for the third time, democratically and with a two-thirds majority, they one up Freedom House and judge us even more severely (also). Among the authoritarian regimes, Lebanon is cited as an example of how the governments of such countries are "willing to use deadly violence to preserve their power". According to the psychologists addressed, for dictators (like Orbán) "areas of aggressive impulses are activated in their frontal lobe when they have to weigh morally difficult issues, which then work in conjunction with other parts of the cerebral cortex. For psychopathic dictators, this (brain) area may be damaged or developed differently than for others." The subtitle approx. 5-8 centimetres to the right of Orbán's photo reads: "Self-governing leaders are united by, among other things, a lack of impulsivity and empathy skills". Then we learn from Emilia Palonen, a lecturer in the Department of Political and Economic Studies at the University of Helsinki, that the main goal of Obán's party is to avoid the 2002 situation, when they lost the election. To that end, they are now changing the laws and trying to keep the media and other critical institutions on a short leash. A similar fear drives the leadership of Belarus. Then comes China. Orbán is thus in the company of Belarus and China.

Thus the question is: how can the Finns, after so many vicious lies, be expected to continue to treat their kindred nation, the Hungarians, with love.

Sources used:
https://www.taloustutkimus.fi/tuotteet-ja-palvelut/puolueiden-kannatusarviot.html
https://tulospalvelu.vaalit.fi/EKV-2019/fi/ladattavat_tiedostot.html
https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006610067.html
http://www.helsinki.balassiintezet.hu/attachments/article/1140/hungarianvolunteersbook.pdf
https://www.libri.hu/konyv/eino_jutikkala.finnorszag-tortenelme.html
http://www.magyarfinntarsasag.hu/index.php?ugras=statikus&statoldal=49&nyelv=0
Letter from Päivi Räisänen to the Hungarian media 21 August 2020

vapaa-ajattelija Kádár 2020

Keskeytys 9.9.2020

Suomalaisista opettajainvalmistuslaitoksista

Lukijani saattaa ärsyyntyä tai loukkaantua äskeisistä englanninkielisistä riveistä, joissa uskaltaudun kritisoimaan Suomen koulutusjärjestelmää. Ymmärrän hyvin, että suomalaisesta ei tunnu hyvältä, jos joku tulee toisesta maasta kritisoimaan Suomea. Millä oikeudella ja millä perusteella? Sillä oikeudella, että tunnen olevani piintynyt Suomen ystävä, ja uskon siihen, että Suomi ja Unkari, suomalaiset ja unkarilaiset tarvitsevat toisiaan.

Minun suomalaisuuteni kehitys

Hyvä lukijani! Haluan tehdä selväksi, että en todellakaan ole tullut Suomeen puuttuakseni suomalaisten asioihin. En kuvittele voivani noin vain lähteä kritisoimaan toisen maan koulutusjärjestelmää. Osoittaakseni, että todella ajattelen näin vilpittömästi, voin esimerkiksi kertoa, että vaikka minulla on ollut ollut jo pitkään presidentti Mauno Koiviston allekirjoittama Suomen kansalaisuus taskussani, en silti suostunut vielä moniin vuosiin äänestämään. Minusta tuntui, että minulla ei ole oikeutta puuttua suomalaisten asioihin. Millä oikeudella minä olisin voinut puuttua maan politiikkaan minun vähäisellä tiedollani suomalaisuudesta, maan historiasta ja kulttuurista, osaamatta kunnolla kieltä ja tietämättä maan puolueista ja niiden historiasta lähes tulkoon mitään? Periaatteenani on, että apua saan tarjota, mutten sitäkään voi pakottaa tai tyrkyttää. Minulla on oikeus olla Suomessa opettamassa vain niin kauan, kuin sitä täällä halutaan.

Tilanteeni olikin irtisanomiseni jälkeen ristiriitainen. Sadat lapset, vanhemmat ja lähikollegat halusivat minun olevan opettamassa (vrt. adressi *Vaasan musiikkiluokkien puolesta*) ja vastassa oli vain yksi esimies, ja hänen takanansakin enimmilläänkin vain kymmenkunta virkamiestä, jotka toivoivat minun palaavan Unkariin (oppilaani kertoivat koulun rehtorin näin sanoneen). Tulin siihen johtopäätökseen, että en voi laittaa näiden virkamiesten tahtoa oppilaiden ja lähikollegojen edelle, niiden, jotka ovat suoraan kokemassa opetustani tai yhteistyötäni, ja jotka tulivat jopa osoittamaan mieltä puolestani. Sydämeni ja järkeni sanoivat, että muutaman tehtäväänsä soveltumattoman virkamiehen takia en voi vain lähteä, sillä silloin en piittaisi oppilaistani.

Nykyään olenkin jo tilanteessa, jossa tämän päivän musiikkiluokkalaiset ja heidän vanhempansa eivät enää tunne minua, eivätkä he voikaan haluta minua opettajakseen.

Mutta palataan uudestaan kysymykseen: Millä perusteella uskallan kritisoida Suomen opetusjärjestelmää? Haluan lisätä vastaukseeni, että sillä perusteella, että olen tutustunut opetusjärjestelmään päiväkodista yliopistoon, ja olen syvästi huolissani Suomen tulevaisuudesta. Tiedän suomalaisesta demokratiasta sen verran, että täällä mielipiteeni tullaan näkemään vain yhtenä muiden joukossa. Tiedän myös, että demokratian etuna on mielipiteiden erilaisuuden ja avoimen keskustelun valjastaminen kehitystä edistäviksi voimiksi.

Näiden mietteiden tiimoilta uskalsin ihan vastikään ottaa yhteyttä Liisa Keltikangas-Järviseen ja pyytää häneltä haastattelua, joka julkaistiinkin Unkarin kouluhallituksen aikakausikirjassa *"Suomen koulu sekasorrossa"* (Köznevelés, 2020/5. Budapest). Minua järkytti lukea hänen kirjoituksistaan, että Suomen opettajankoulutuslaitoksissa ei lueta lasten kehityspsykologia. Sitä en ollut aiemmin tiennyt. Sehän on vähän sama, kuin lukea oikeustiedettä tietämättä roomalaisoikeudesta, tai lääketiedettä ilman anatomiaa. Tuttavani vahvistivat, että ei siellä sellaista opetettu. Toisaalta tämä väite on helppo uskoa pelkästään oppikirjojen ja kouluissa tapahtuvien "uudistuksien" perusteellakin. Tuntui, että minun on autettava, jos kerran voin.

> Samalta Suomen demareistakin saattoi tuntua 1980-luvulla, kun he järjestivät unkarilaisille koululaisille tilaisuuksia osallistua Nuorten Kotkien kesäleirille. Olin mukana näillä leireillä tulkkina. Siellä unkarilaiset koululaiset ja heidän saattajansa saivat rauta-annoksen tietoa demokratiasta, demokraattisesta ajattelutavasta ja yhteistyöjärjestöistä (YK, UNESCO, jne.). Muistan vieläkin, kuinka nämä Nuorten Kotkien leirit olivat erittäin avartavia meille diktatuurista tulleille unkarilaisille.

No niin!
(Lausuntaohjeet Ismo Leikolan sivuilla: No, niin!)[15]

[15] Tietääkö Ismo teatteriohjaaja Konstantin Stanislavskista (1863-1938)? Hän oli kuuluisa mm. siitä, että pääsykokeessa teatterikorkeaan piti lausua jokin hyvin yksinkertainen lause 40 eri tavalla/puhenuotilla.

Kehityspsykologian puute

Pysähdytään hetkeksi taas kehityspsykologiaan, sillä sen tuntemus on tärkeä paitsi pedagogian, myös narsismin ymmärtämisen kannalta. Miten kehityspsykologiaa tuntematon pedagogi, opettaja tai kasvattaja voi tietää, miten ohjataan lapsen maailmankuvan kehitys itsekeskeisestä (narsistisesta) aikuiseksi, joka pystyy asettumaan toisen asemaan, huomioimaan toisia ja tuntea vastuuta toisista puoliskoistaan?

Narsismi päättyy siinä, missä henkinen herääminen alkaa

Tämä ei ole kehityspsykologian käsikirja. Jätetään aiheen käsittely siksi vain yhteen taulukkoon, josta saa yleiskuvan siitä, mitä yritän sanoa. Filosofi-pedagogi Sándor Karácsonyn taulukko ihmisen henkisestä kehityksestä lapsuudesta (vauvaiän jälkeisestä vaiheesta) alkaen:

Narsismista aikuisuuteen – lapsen kehityksen yhteisöpsykologiset kategoriat

Kypsä aikuinen	oikeus	taide	tiede	yhteiskunta	uskonto
Adolescenti, nuori	taistelu	liturgia	dogma	riitti	epäily ja kritiikki
Pubertetti, murrosikä	totemi, tabu	mestarinnäyte	lupaus, sääntö	kunta/järjestys	vala, kirous
Prepuberteetti, ennen murrosikää	kilpailu	työnilo	keruu (kokoelma)	joukko	myytti
Lapsi	leikki	spontani ilo	matkiminen	ad hoc seura	satu

Karácsony, 1993. s. 22.

Taulukko esittää vain ns. yhteisöpsykologiset kategoriat, jotka kertovat lapsen kehityksestä suhtautuessaan toiseen ihmiseen tai leikkitoveriinsa. Lapsella on myös omat kehitysvaiheensa yksilönä, sekä maailmasuhteen muodostumisessa.

> Tutuimmat esimerkit näistä lienevät lapsen kehitys historiallisessa ymmärryksessä, joka mahdollistaa esimerkiksi historian opetuksen vasta tietyssä iässä.
>
> Pedagogi, joka kasvattaa lasta kaunokirjallisuuden maailmaan tietää, että pieni lapsi suhtautuu kirjallisuuteen, kuten kaikkiin muihinkin opittaviin asioihin, ensin teknisesti. Tässä vaiheessa häntä kiinnostavat lorun rytmi, alku- ja loppusoinnut, lausuttavuus (*“isikon, tisikon, toukon loukon, immeri, maaraa,” “Yksikseskös yskiskelet, itsekseskös itkeskelet?”, “Anni panni palleroinen, puolen markan pulleroinen...”* jne.), toistot jne. Hän ei piittaa tippaakaan sanojen merkityksestä.

Seuraavassa vaiheessa häntä alkavat kiinnostavat konkreettiset tarinat, mitä fyysisessä maailmassa tapahtuu (eläinsadut, kuten vaikkapa *Variksen vala*, *Kuukernupin satu*, sekä myöhemmin myös sankarisadut ja -tarinat, kuten satu *Veljiänsä etsivä sisar*).

Yli kymmenenvuotiaana hän kykenee pikkuhiljaa kiinnostumaan teoksista, joiden keskipisteessä ovat sielun tapahtumat. Sama linja pätee myös musiikki- ja kuvataidekasvatuksessa.

Jo nopea silmäys tähän taulukkoon saa tajuamaan, miksei koulu voi antaa ohjaksia lasten käsiin. On itsestään selvää, että opettajan on oltava kehityksessä oppilaan edellä. Ei tieteellisen ajattelun kehityksessä *keruu*-vaiheeseen juuttunut aikuinen voi johtaa oppilasta aikuisuuteen. Eikä *kilpailu*-vaiheessa paikallaan polkeva ihminen voi opettaa oppilaalleen aikuiselle kuuluvaa oikeudentajuuta.

Mainittakoon, että ihmisen vanhetessa henkiset vauriot voivat kääntää kehityksen myös toiseen suuntaan. Esimerkiksi tiede voi muuttua dogmaksi, tai ihminen vanhetessaan narsistiseksi, joka on myös pienen lapsen mielentila. Jotkut voivat kehittyä sairaalloisen säännölliseksi tai pikkutarkaksi. Kyse on eräänlaisesta paluusta kohti lapsen egoistista tasoa. Taiteen osalta: Vertaa action-elokuvia, joissa keskipisteessä ovat konkreettiset tapahtumat, ja taide-elokuvia, joissa keskipisteessä ovat sielun tuntemukset, ajatukset, elämän hienovaraiset nyanssit ja värähdykset.

Keskeytys

Vasta luettuani Liisa Keltikangas-Järvisen kirjoituksen ymmärsin, miten vapaakasvatus ja sitä ympäröivä ideologi onnistuivat lyömään Suomessa näin helposti läpi.

Lapsen kehityspsykologisista vaiheista tietoinen pedagogia vaatii perusteellista ja tieteellisen tarkkaa suunnitelmallisuutta, niin OPS:n kuin tuntisuunnitelmankin tasolla. Se vaatii lisää työtä, mutta on erittäin antoisaa – niin oppilaan kuin opettajankin osalta. Se antaa kummallekin osapuolelle myös turvallisuuden tunteen, ja takuuvarmasti vähentää koulukiusaamisen määrää.

Jatkuu: Narsistin pahin vihollinen on todellisuus

10.9.2020 Suomi kohtelee Unkaria, kuin Vaasan kaupunki minua

Johdannoksi: On syytä ymmärtää, että haluan tämän kirjan pysyvän politiikan yläpuolella, kuten itsekin yritän pysytellä. En harrasta politiikkaa, mutta sille en voi mitään, jos satun huomaamaan yhtäläisyyksiä Vaasan kaupungin virkamiesten ja Suomen valtion eliitin ominaisuuksista ja toiminnasta. En todellakaan tee sitä tahallani, yhtäläisyydet vain pulpahtavat mieleeni, enkä näe mielekkäänä salata näitä ajatuksia lukijaltani.

Ja joka kertaa kun panen merkille moisen yhtäläisyyden, tunnen pientä pelkoa. Voiko näkemäni ja kokemani olla totta, vai etsiikö mieleni kärsimysteni vuoksi jo tahtomattani yhtäläisyyksiä sieltäkin, missä niitä ei ole?

Tahdon tehdä yhdeltä istumalta lyhyen listauksen yhtäläisyyksistä siinä, miten Suomi on kohdellut Unkaria, ja siinä, miten Vaasa on kohdellut minua. Näitä en ole voinut olla huomaamatta:

- johtajien heikko itsetunto, näennäinen varmuus
- ei jakseta kuunnella toista osapuolta, stereotyyppien toistoa
- todellisuus on hukassa
- syytöksiä vailla perusteita
- toimitaan ja ajatellaan diktaattorin tapaan. Minun totuus on ainoa totuus, se ei vaadi todistelua
- kykenemättömyys sovittaa toiselta osapuolelta saatuja uusia tietoja ja näkökulmia omaan maailmaan (Jacques Lacan, ks. aiempana)
- kiihdytään tai ummistetaan silmät, jos tulee vastaan tietoja (voimakas kognitiivinen dissonanssi), jotka eivät sovi omaan narratiiviin
- joukkohysteria (ks. aiempana satu *Taivas putoaa maahan*, “joukossa tyhmyys tiivistyy”)
- halutaan sairaalloisesti vastata vallassa olevien tai oman väen odotuksiin (myös Tukholma-syndroma)
- todistellaan kilpaa uskollisuutta omille tai yläpuolella oleville, perehtymättä itse varsinaiseen asiaan, jonka seurauksena
- syytökset eli kuviteltu maailma ja todellisuus ovat yhä kauempana toisistaan ja se turhauttaa vain lisää kiusaajaa.

Kaikkien näiden lopputuloksena on, että tietyn vaiheen jälkeen narsistisen henkilön, yhteisön tai johdon pahin vihollinen ei välttämättä ole enää niinkään uhri, kun todellisuus.

Sekaantumatta politiikkaan, aivan täysin ulkopuolisena, tahdon valottaa luetteloa yhdellä esimerkillä:

Harhakuva: Unkarissa vallitsee diktatuuri. Suomi asetti EU-puheenjohtajakautensa tärkeimmäksi tehtäväksi tuomita Unkarin ja ottaa siltä rahat pois.
~
Juri on diktaattori. Hän ottaa itselleen työnjohdollisia tehtäviä, hänet on eristettävä kollegoistaan, koulustaan ja oppilaista.

Kiusallinen todellisuus: Diktatuurista ei ole näyttöä, päinvastoin: Unkarin hallituspuolueet voittivat jo kolmannet peräkkäiset vaalit kahden kolmasosan enemmistöllä. Voivatko äänestäjät, joilla diktatuuri on vielä kirkkaana mielessä, olla niin tyhmiä, että äänestävät itselleen valtaan diktaattorin jo kolmatta kertaa peräkkäin?

~

Kesken Kadarin vastaista syytöskokousta hälyttää "todellisuus", eli kännykkä soi. Tunneiltaan lintsaava, kokouksesta tietämätön opettaja aikoo taas lintsata, ja pyytää Juria virkamiesten nähden tuuraamaan häntä kymmenen minuutin kuluttua alkavalle oppitunnille. Yli sata oppilasta osoittaa Jurin puolesta mieltään kouluviraston edessä. Häntä puoltavan julkisen adressin allekirjoittaa yli 700 entistä oppilasta, huoltajaa, professoria, jne. Silti Juri on syyllinen, sillä hän "puuttuu toisen opettajan työhön".

Kaikki tämä tapahtuu aikana, jolloin maailmaa ravistelevat valtaisat ongelmat. Englanti aikoo jättää koko EU:n, Covid-19 tappaa kymmeniä tuhansia ihmisiä, mutta silti tärkeimpänä prioriteettinä on saada Unkari ja Puola perusteettomien syytöksien nojalla tilille

~

Kun koululaiset valittavat jatkuvasti lintsaavasta opettajastaan, musiikinopetuksen jatkuvuus on katkaistu, kuoro saa kutsun Japanista, niin tärkein asia on irtisanoa Kadar ilman päteviä syitä. (Ks. aiempana!)

Yhtäläisyydet ovat säpsähdyttäviä. Mikä voisi selittää näitä samankaltaisuuksia? Mieleeni tulee erään filosofin ja kirjailijan, Arthur Koestlerin (1905–1983) kuvaus valtiollisesta neuvostodiktatuurista.

Voiko yhteiskunta olla narsistinen?

Olemme jo nähneet, että yksittäinen henkilö, ja ehkä hänen hovinsa (ks. aiempana satu Kaakernapista) voi olla narsistinen. Mutta voiko kokonainen yhteiskunta olla narsistinen?

Lukiessa Koestlerin kuvausta diktatoorisen yhteiskuntajärjestelmän filosofien luomasta ajatusvankilasta (Koestlerilla suljettu järjestelmä) on helppo tunnistaa yksittäisistä henkilöistä ja heidän hovistaan edellä listattuja piirteitä. Koestler puhuu suljetuista järjestelmistä, joita ei voi paeta:

Diktatuuri on *"sellainen järjestelmä, joka, huomaisi vaikka mitä uusia tosiasioita tai ilmiöitä, ei suostu muuttamaan itseään minkään vertaa. Sen sijaan se omaa tehokasta puolustusmekanismia, joka eliminoi mahdollisten uusien seikkojen tai ilmiöiden vaikutusta. – – Tämä järjestelmä poissulkee objektiivisen argumentoinnin mahdollisuuden. Siihen on kaksi menetelmää: a) tosiasioista riistetään niiden todisteluvoimaa skolastisilla menetelmillä, b) vastaväitteet neutralisoidaan siirtämällä argumentoinnin ytimen sen takana olevien psykologiseen motiiviin."* (siteeraa Borvendég 2021)

Diktatuuri stigmatisoi vastustajaansa (Kadar on "hankala", "kyvytön", "taidoton", "epäpätevä", "epäsopiva", "esimiehiä mustamaalaava") tai kiinnittää huomion toisaalle ("Kuka vuoti vanhemmille koulun sisäisiä asioita kertomalla, kuka on 3. luokan luokanvalvoja ensi syksynä?" ks. aiempana). Järjestelmä ei pysty korjaamaan itseään. Näin todellisuudesta tulee vihollinen, jota täytyy peitellä hinnalla millä hyvänsä.

> Oikeusvaltiossa oikeusinstituutioiden tehtävänä on tulla avuksi ja avata Koestlerin kuvaamaa suljettua järjestelmää ottamalla huomioon todellisuus. Ei ole sattumaa, että diktatuurit pyrkivät ennen kaikkea hallitsemaan oikeusinstituutioita, ja tahtovat pitää niistä kynsin ja hampain kiinni, vihoviimeiseen asti (ks. nykyään Puola, Unkari tai Slovenia, joissa kolmekymmentä vuottakaan ei riittänyt siihen, että diktatuurin ns. "verituomareista"[16] olisi päästy eroon).

Lisää aiheesta alempana *Puolustuspuheessa*.

[16] Sanalla viitataan Unkarissa 50-60-luvun tuomareita, jotka jakelivat kuolemantuomioita ilman asiallista oikeudenkäyntiä jopa alaikäisille.

8.9.2020

Mikä on oikeusvaltio?

On hassua nähdä, että EU:ssa haukutaan (stigmatisoidaan) näinä päivinä Visegradin maita siitä, että nämä eivät noudata oikeusvaltion periaatteita, mutta kenellekään ei tule mieleenkään, että pitäisikö nämä periaatteet ensin määritellä, tai että onko niitä edes mahdollista määritellä. Voivatko tämän päivän EU:n kuningaskunta ja tasavalta toimia samojen oikeusvaltioperiaatteiden mukaan, muiden kansallisvaltioiden oikeusjärjestelmien eroista puhumattakaan? Se, että näitä kysymyksiä ei missään nosteta esille viittaa ilmiselvästi siihen, ettei itse oikeusvaltioperiaatteista ollakaan kiinnostuneita, vaan harrastetaan pelkistettyä politiikkaa tarkoituksena saada lisää valtaa toisesta osapuolesta.

Työpaikkakiusatun näkökulmasta oikeusvaltio tarkoittaa sellaista valtiota tai hallintoa, jossa kansalaiset voivat riippumatta yhteiskunnallisesta asemastaan luottaa siihen, että laillisuudesta ja oikeusturvasta vastaavat instituutiot suojelevat häntä epäasialliselta ja epäoikeudenmukaiselta kohtelulta. Tällaisessa valtiossa valtaan päässytkään ei voi ajatella olevansa lain yläpuolella.

Jos tämä periaate toteutuisi suomalaisessa työelämässä, työpaikkakiusaaminen vähenisi ja narsistiset johtajat karsiutuisivat melkein kuin itsestään virkamiesjohdosta.

Jos edes yksi niistä tahoista, joita lähestyin avunpyynnöilläni (poliisi, AVI, EOA, jne.) olisi ollut sitoutunut noudattamaan oikeusvaltion periaatetta, tarinani tapahtumaketju olisi ottanut eri suunnan heti kätellyssä.

Koulun tasolla: Oikeusvaltion periaatteiden mukaan rehtorien olisi pitänyt kiittää meitä alakoulun opettajia siitä, että yritimme auttaa nuorta opettajaa pääsemään alkuun. Hyvää hyvyyttämme yritimme oikaista ja avittaa häntä kehittymään. Sen sijaan sain niskaani syytöksiä ja minulle asetettiin joukko erilaisia työesteitä.

Kouluviraston tasolla: Oikeusvaltion periaatteiden mukaan virastopäällikön ja koulutoimenjohtajan olisi pitänyt puuttua rehtorien toimintaan, ehkä antaa heille varoitus, ja ehkä myös kiittää minua ja kollegoitani antamastamme pyyteettömästä avusta. Heidän olisi kuulunut rohkaista meitä jatkamaan tuloksekasta toimintaamme. Sen sijaan he – ilmeisesti itsekin henkisen tuen tarpeessa – lyöttäytyivät yhteen kahden rehtorin kanssa ja asettivat minulle lisää esteitä ja kieltoja (yhteydenotto- ja oleskelukieltoja, vanhemmille, kouluille) ja asettuivat heikkojen rehtorien henkiseksi tueksi, auttaen heitä järjestämään minulle uuvuttavia kuulemistilaisuuksia.

Sivistystoimen tasolla: Oikeusvaltion periaatteiden mukaan sivistystoimenjohtajan olisi pitänyt puuttua epäasialliseen ja muihin opettajiin nähden törkeän eriarvoiseen kohteluun. Sen olisi pitänyt saattaa koulutoimen johto vastuuseen. Viimeistään tässä vaiheessa esimiehille olisi pitänyt antaa varoitus, ja viheltää peli poikki. Sen sijaan sivistystoimenjohtaja *astui riviin* ja minun selkäni takana, minun tietämättäni tuki virkamiesmafiokratian toimintaa, ja oli mukana irtisanomisprosessin esivalmisteluissa.

Kaupungin tasolla: Oikeusvaltion periaatteiden mukaan kaupungin lakimiehen, koulun työsuojelunasiamiehen, työturvallisuuspäällikön, henkilöstöpäällikön ja OAJ:n pääluottamusmiehen olisi pitänyt pysäyttää sirkus, lukea virkamieskoneistolle oikeusvaltion lakipykäliä ja kertoa, että heidän toimintansa – lakimiehen silmin, ja kuten unkarilaiset sanovat toivottomasta asiasta – "vuotaa tuhannesta haavasta verta". Heidän olisi pitänyt ehdottaa kaupunginjohtajalle, että kyseisille virkamiehille on annettava varoitus.

Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden tasolla: Oikeusvaltion periaatteiden perusteella ei muuta ratkaisua voi tehdä, kuin todeta irtisanominen laittomaksi, monestakin syystä. Nämä ovatkin ainoat tahot, jotka toimivat niin kuin niiden kuuluu. Lakia olisi syytä säätää siten, että asian käsittelyssä esiin tulevat virkarikokset siirtyisivät asian käsittelyn päätyttyä välittömästi ja automaattisesti poliisin tehtävälistalle.

Poliisin ja syyttäjäviraston tasolla: Oikeusvaltiossa, jos uhri menee poliisille kertomaan saamastaan kohtelusta (kun kyse on syrjinnästä, epätasapuolisesta kohtelusta, sairauseläkkeeseen johtaneesta henkisestä pahoinpitelystä, ja kun on tiedossa, että kyse on laittomasta irtisanomisesta, eli toisin sanottuna on jo tosiasiallisesti tapahtunut laittomia asioita), pitäisi poliisin tutkia asiaa vähintäänkin henkisenä pahoinpitelynä. Poliisin ja syyttäjäviraston pitäisi myös toimia puolustaakseen oikeusvaltion periaatteita ja instituutioita (kun oli epäiltävissä, että virkamiehet eivät aio "ratifioida" KHO:n päätöstä). Näin ei tapahtunut.

Aluehallintoviraston tasolla: Oikeusvaltiossa, jos aluehallintovirasto näkee vinon pinon asiakirjoja, lääkärin, oikeuspsykiatrin ja keskussairaalan lausuntoja työhäirinnästä, jotka kaikki ovat todisteita sairaseläkkeeseen johtaneesta henkisestä pahoinpitelystä, pitäisi avin antaa asianmukainen lausunto ja lähettää asia eteenpäin poliisin tutkittavaksi. Sen sijaan sain heiltä aina vuoteen 2017 ympäripyöreitä vastauksia ja päätöslauseena oli, että asia ei vaadi enempiä toimenpiteitä. Ks. lisää kohdassa *Poliisin ja syyttäjäviraston tasolla*.

Eduskunnan oikeusasiamiehen tasolla: Oikeusvaltiossa, jos uhri kysyy eduskunnan oikeusasiamieheltä, kohdellaanko häntä väärin, tämä ei ala kysellä Opetushallitukselta valtakunnallisista opetussuunnitelmista tai Vivaldista, vaan katsoo, olivatko nämä lukemattomat kuulemiskutsut aiheellisia, asiallisesti laadittuja, kohdeltiinko uhria yhdenvertaisesti muihin opettajiin nähden, mitä laittomuuksia tapahtui irtisanomisprosessin yhteydessä jne. Ks. vielä aiempana osiot *aluehallintovirastosta ja poliisista*.

Mitä voimme vastata kysymykseen: *Onko Suomella varaa haukkua muita valtioita oikeusvaltioperiaatteiden rikkomisesta?* Vastaus olisi masentava. Ei vastata.

9.9.2020 Attila József (1905–1937): Eszmélet – Tajunta (vapaa käännös)

Im itt a szenvedés belül,
ám ott kívül a magyarázat.
Sebed a világ - ég, hevül
s te lelkedet érzed, a lázat.
Rab vagy, amíg a szíved lázad -
úgy szabadulsz, ha kényedül
nem raksz magadnak olyan házat,
melybe háziúr települ.

Näethän, kärsimys on tässä sisällä
mutt' siell' ulkona (sen) selitys.
Maailma on haavanasi - palaa, kuumenee
ja sinä tunnet sieluasi, kuumetta.
Olet vanki, niin kauan, kuin sydämesi kapinoi -
olet vapaa, jollet mukavuudeksesi
rakenna itsellesi taloa, johon
muuttaa (joku muu) talonherra.

Attila József tiesi, mitä tarkoittaa nähdä nälkää, asua rautatieasemalla ja olla runoilija. Jos lukijani on itsekin uhri, suosittelen lukemaan uudestaan viidennen rivin. Tästä tulee mieleen toinen runo, jonka lähetin Vaasan hallinto-oikeuden istunnon (2013) jälkeen kahdelle Nummelan hoviin kuuluneelle opettajakollegalleni:

Sándor Petőfi (1823–1849):

Koirien laulu	Susien laulu
Myrsky käy, on taivas musta, pilvisankka, telmii talven lapset, tuisku, räntä rankka.	Myrsky käy, on taivas musta, pilvisankka, telmii talven lapset, tuisku, räntä rankka.
Siitä viis! On lämmin suoja kyökin sopen, meitä hellii herra, armollinen lopen.	Kolkko pusta vain on kotinamme, meitä pieninkään ei pensas suojahansa peitä.
Ravinnost’ ei huolta: herra täyteen mättää oman vatsan ensin, meille tähteet jättää.	Pintaa vilu viiltää vatsaa nälkä kaivaa, armotta nuo kaksi aina vainoo, vaivaa.
Tosin ruoska läiskyy - kenpä vois sit’ estää? - Iskut kirveltää, mut koiran luut ne kestää.	Tuima tuliluikku kolmas vaanijamme: valkohankeen vuotaa punahurmettamme.
Taas kun herra leppyy hyväellä alkaa: armost’ aiutuaina nuoleksimme jalkaa.	Kylmää, nälkää näämme, kuula kylkeen tapaa, loputon on kurjuus, mutta elo vapaa. (kääntänyt Otto Manninen, 1872–1950)

Demokratiassa voi tehdä, kuten Kari Suomalainen (1920-1999) sanoo: **”Olen mieluummin yksin oikeassa kuin lauman kanssa väärässä",** ei välttämättä käy huonosti, diktatuurissa ei. (Kari Suomalaisellekin kävi huonosti.)

8.9.2020 Muita käytännön asioita:

Entäs OAJ? Voiko opetusalan työntekijä luottaa OAJ:n apuun?

Opetusalan Ammattijärjestön (OAJ:n) puheenjohtaja Olli Luukkainen tuli tänään Vaasaan tapaamaan kaupungin johtoa. Hän oli *OAJ on the Road* -ohjelman tiimoilta vierailemassa.

Minä en ole enää sinisilmäinen OAJ:nkaan suhteen. En todellakaan. Saadaksemme otsikossa esitettyyn kysymykseen objektiivisen vastauksen, laadin tässä kappaleessa yhteenvedon suhteestani OAJ:hin muistini perusteella. En siis kaivele kirjeenvaihtojamme, enkä rasita teitä typerillä pakinoillamme. Säästymme näin hermoja raastavalta kymmenien sivujen läpikäymiseltä.

Yhdellä lauseella sanottuna: Pieniä ja merkityksettömiä neuvoja lukuun ottamatta en saanut OAJ:lta mitään apua. Toki se maksoi asianajajan palkkion etukäteen, mutta tämän summan (muistaakseni 28 000 €) OAJ sai vakuutusyhtiöltä.

On syytä kuitenkin käydä tapahtumasarja vähän tarkemmin läpi kronologisessa järjestyksessä.

a) Aivan alkuvaiheessa, vuonna 2009 käännyin sähköpostitse Vaasan opettajien **pääluottamusmiehen**, Jarmo Juupaluoman puoleen. Hän yksinkertaisesti jätti vastaamatta. Siinä vaiheessa en vielä tiennytkään, että juridisesti katsottuna olin tehnyt aivan oikein, sillä hän oli juuri se henkilö, jolta minun olisi pitänyt saada apua. Pidin hänetkin alusta alkaen ajan tasalla tapahtumista, mutta hän ei reagoinut millään tavalla. 11.1.2011 tuli kutsu kuulemistilaisuuteen ilman aihetta. “Aiheella ei ole väliä”, kirjoitti virastopäällikkö Harry Swanljung 15 tuntia ennen kuulemistilaisuutta. Lakimiespoikani neuvoi vastaamaan kaikkiin kysymyksiin, että en kommentoi.

Kokouksessa kävi ilmi, että virastopäällikkö (Swanljung) kutsui kokoukseen tällä kertaa myös pääluottamusmiehen, Juupaluoman. Lukijani ehkä muistaa, että tämä oli se kokous, jossa haluttiin tietää, kuka vuoti vanhempien edustajalle virkasalaisuuden siitä, kenestä tulee ensi syksynä 3M-luokan luokanopettaja. Tässä kokouksessa Swanljung kysyi 5 tai 6 kertaa: “Nyt, Juri kysyn uudestaan”, tuijottaen suoraan silmiini pöydän toisesta päästä muiden virkamiesten katseiden saattelemana: ”oletko Sinä keskustellut Ilonan kanssa (vanhempain yhdistyksen puheenjohtaja)?”

Keskustelun edetessä huomasin, että Juupaluoma tietää paljonkin asioita, joista minäkään en tiedä mitään. Ties kuinka monennen kysymyksen jälkeen kysyin itse:“Voitteko te kysyä näistä asioista Jarmolta, sillä hän näyttää tietävän näistä asioista paljon enemmän, kuin minä.” Ja se piti paikkansa. Se, että Juupaluoma puhui asioista, joista en ollut koskaan kuullutkaan tarkoitti, että minua puolustautunut OAJ:n pääluottamusmies oli sopinut minun pääni menosta virkamiesten kanssa etukäteen, minun selkäni takana. Hän oli toiminut näin edes kuulematta minun kantaani asioista vielä kertaakaan, vaikka minä olin pyytänyt apua jo pari vuotta aikaisemmin.

Kokouksen päätteeksi Juupaluoma piti pyytää oma-aloitteisesti muistion laatijaa kirjaamaan, että “kokous sujui asiallisesti”.

Lisättäköön näin jälkikäteen, että Juupaluoma pyysi vähän ennen kuolemaansa toimintaansa anteeksi. Hän oli OAJ:n valtuustojäsen ja pääluottamusmies.

b) Joskus vuonna 2010 kolme opettajaa, Ritva, Anne ja minä soitimme OAJ:hin ja yritimme varata ajan voidaksemme tulla Helsinkiin kertomaan tilanteestamme. Emme saaneet aikaa.

> Osaatte varmasti arvata, kuinka tämä järkytti minua. Näin ei olisi voinut käydä sosialismissakaan. Siellä ammattiliitto, puolue ja poliisi olivat käytännössä yksi ja sama asia, mutta ajan olisimme kyllä saaneet sentään sosialismissakin. Mutta emme Suomessa OAJ:ltä.

c) Tilanteen kärjistyessä keväällä 2012, aikana, jolloin virkamiehet jo olivat esivalmistelemassa irtisanomisasiakirjoja, soitin kollegani kanssa Helsinkiin OAJ:hin pyytääkseni apua. Minulle vastattiin, että **OAJ auttaa vasta, kun asia menee oikeuteen**, eli vasta siinä vaiheessa, kun irtisanominen on jo tapahtunut, ja jos uhri on jotenkin onnistunut saamaan rohkeutta yksin viedä asian hallinto-oikeuteen. **OAJ lupasi auttaa vasta, kun olen jo saanut potkut.** Vastaavanlaisia kokemuksia on muillakin tuttavillani.

d) Myönnettäköön, että asian edettyä hallinto-oikeuteen OAJ maksoi (toisin sanottuna meidän jäsenten maksama vakuutus kattoi) asianajokulut.

e) Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen OAJ lähetti minulle kirjeen, jonka mukaan **kaupunki joutuessa maksamaan minulle maksamatta jääneet palkat, minun pitää maksaa takaisin Kelalta saamani sairaseläkkeet**. Kysyin asiasta Kelalta useita kertoja, ja sain vastaukseksi, että tämä **ei pidä paikkaansa, sairaseläkkeitä ei pidä maksaa takaisin, sillä (jos muistan oikein) oikeuden määräyksestä takautuvasti maksettua palkkaa ei katsoa ansiotuloksi**.

f) Käsittääkseni OAJ:n olisi pitänyt astua taakseni ja auttaa minua saamaan kaupungilta vahingonkorvauksia epäasiallisesta kohtelusta. Jos muistan oikein, OAJ:n kanta oli, että takautuvasti maksettu palkka on vahingonkorvausta. Näin ollen, jos minut laittomalla päätöksellä irtisanotaan, ja henkisten kärsimysten johdosta invalidisoidun, ei OAJ:n mielestä tästä kuuluisi yrittää saada korvauksia. Nähdäkseni **OAJ:lle se ei ole ongelma, että heidän jäsenensä saatetaan työkyvyttömyyskuntoon.**

g) Tähän asti kirjassa päästyänne tiedätte jo, että palattuani v. 2015 takaisin töihin, minua kohdeltiin kuin mitäkin rikollista. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä noudatettu, minua syrjittiin, ja henkinen pahoinpitely sai jatkua. Lähetin OAJ:lle jatkuvasti päivityksiä, pitääkseni heidät ajan tasalla. Aluksi sain ympäripyöreitä vastauksia, jotka lähinnä vain masensivat ja pahensivat entisestään vointiani. Oikeaa apua en saanut missään vaiheessa, ja vähän ajan kuluttua en saanut enää vastauksia lainkaan. Tästä vedän johtopäätöksen, että **OAJ:n kannan mukaan työnantaja voi vapaasti pahoinpidellä työntekijäänsä**.

h) Viimeisimmän kerran pyysin OAJ:ltä apua sen jälkeen, kun minua ei suostuttu ottamaan kotimaan kielen opettajaksi, sillä kaupunki julisti minut 5.6.2019 “kyvyltäni, taidoltani ja kansalaiskunnoltani opettajaksi soveltumattomaksi henkilöksi”. Julistuksen pohjana oli rehtorin Jyrki Loiman lausunto 10.4.2019): *“Soveltuvuuden puuttuminen tarkoitti*

ensisijaisesti rekrytointivaiheen arviota hakijan kyvystä, taidosta ja kansalaiskunnosta (ks. Kuntalaki) hoitaa ao. tehtävää Vaasan ja Mustasaaren kuntien alaikäisten lasten parissa."

OAJ jatkoi vaikenemisen linjan, vaikka toistin pyyntöni vielä kahteen kertaan.

H-hetki. Ja nyt jo ollaankin nykyhetkessä. ***OAJ on the Road.*** OAJ:n puheenjohtaja oli tulossa Vaasaan. Alkuperäisen suunnitelman mukaan hänen oli määrä pitää yleisötilaisuus, mutta ...

Annan vaihteeksi kirjeenvaihdon kertoa tapahtumista (8. syysk. 2020):

---------- Forwarded message ---------
Lähettäjä: **Juri Kadar** <juri.kadar@gmail.com>
Date: la 5. syysk. 2020 klo 12.54
Subject: Vaasan keskusteluaiheet - pyyntö/vaatimus
To: <riitta.silvonen@oaj.fi>

Arvoisa Riitta Silvonen!
Nyt sainkin auki kotisivut. Siis Vaasassako ei ole yleisötilaisuutta?
Täten haluan kysyä, aiotaanhan ottaa esiin Vaasan kaupungin johdon kanssa käytävässä keskustelussa, miten Vaasa aikoo ratkaista minuun yli 10 vuotta kestänyttä epäasiallista ja rasistista kohtelua.
Minä ainakin pyydän ottamaan asian esiin.
Pyydän OAJ:n huolehtia siitä, että saan palata töihin (musiikin ja unkarin kielen opettajana) ja minulle maksetaan vahingonkorvausta, kohdellaan virkarikoksia tehneitä virkamiehiä, kuten minut kohdeltiin eli tasapuolisesti/yhdenvertaisesti.
Ystävällisin terveisin: György Kadar (fil. tri.)
OAJ:n jäsen

> <AVI n päätös 22.8.2019 Unkari.pdf>
> <AVI n vastinepyyntö LSSAVI 10085 2018.pdf>
> <YVV n lausunto 17.6.2020.docx>
> <Pohjalainen kuvallinen oikea Juri Ilkka-Pohjalaisessa_21.5.2020 PDF (2) (1).pdf>
> <Vahingonkorvaus-muistutus ja täydennys 21.8.2020.docx>
> <Vahingonkorvaus Meronen-Hyvönen.doc>
PS: Vastinepyyntö erityisesti toiseksi viimeinen sivu.

---------- Forwarded message ---------
Lähettäjä: **Silvonen Riitta** <Riitta.Silvonen@oaj.fi>
Date: la 5. syysk. 2020 klo 13.23
Subject: Re: Vaasan keskusteluaiheet - pyyntö/vaatimus
To: Juri Kadar <juri.kadar@gmail.com>

Hei
Puheenjohtaja Olli Luukkainen tulee Vaasaan ja hän tapaa kaupunginjohtoa yhdessä paikallis- ja alueyhdistyksen toimijoiden kanssa. Sekä yleisötilaisuus että opettajailta on

siirretty koronan vuokdi seuraavaan vuoteen.
Yst riitta silvonen

———————

Juri Kadar <juri.kadar@gmail.com> kirjoitti 8.9.2020 kello 11.49:

Hyvää Huomenta!
Saanko kysyä, tuliko tämä kirjeeni perille?

Terveisin: György Kadar

———————

ti 8. syysk. 2020 klo 12.38 Silvonen Riitta (Riitta.Silvonen@oaj.fi) kirjoitti:
Hei
Aikaisemmat viestisi ovat tulleet perille. Tämä ei ole aiemmin tullut. Yt riitta
Lähetetty iPhonesta

———————

Juri Kadar <juri.kadar@gmail.com> kirjoitti 8.9.2020 kello 17.52:

Kiitän vastauksesta. Saanko kysyä, **onko otettu k. keskustelussa Vaasan kaupungin johdon kanssa minun asiat esiin?**

Ystävällisin terveisin: György Kadar

———————

ti 8. syysk. 2020 klo 18.38 Silvonen Riitta (Riitta.Silvonen@oaj.fi) kirjoitti:
Hei
Valitettavasti en ole ollut paikalla ja yleensä näissä keskusteluissa ei oteta esiin yksittäisen henkilön työsuhteeseen tai sopimuksellisiin seikkoihin liittyviä asioita.
Yt riitta
Lähetetty iPhonesta

———

Lähettäjä: Juri Kadar <juri.kadar@gmail.com>
Lähetetty: tiistai 8. syyskuuta 2020 21.17
Vastaanottaja: Silvonen Riitta <Riitta.Silvonen@oaj.fi>; Luukkainen Olli <Olli.Luukkainen@oaj.fi>
Aihe: Re: Undeliverable: Fwd: Vaasan keskusteluaiheet - pyyntö/vaatimus

Kiitän vastauksesta. (No, otetaanhan esiin jopa valtioiden välisissäkin neuvotteluissa yksittäisiä Navalnikovin juttuja, vaikka kyse olisi muuten aivan muusta.)
Mutta ehkä saan vastauksen herra Olli Luukkaiselta.
Kiitän: György

> <AVI n päätös 22.8.2019 Unkari.pdf>
> <AVI n vastinepyyntö LSSAVI 10085 2018.pdf>

> <YVV n lausunto 17.6.2020.docx>
> <Pohjalainen kuvallinen oikea Juri Ilkka-Pohjalaisessa_21.5.2020 PDF (2) (1).pdf>
> <Vahingonkorvaus-muistutus ja täydennys 21.8.2020.docx>
> <Vahingonkorvaus Meronen-Hyvönen.doc>

"---------- Forwarded message ---------
Lähettäjä: ***Luukkainen Olli*** *<Olli.Luukkainen@oaj.fi>*
Date: ti 8. syysk. 2020 klo 21.48
Subject: VS: Undeliverable: Fwd: Vaasan keskusteluaiheet - pyyntö/vaatimus
To: Juri Kadar juri.kadar@gmail.com

Hei!
Emme keskustelleet yhdenkään yksityisen henkilön asioista vierailun aikana.
Olli Luukkainen"

Asiaani on siis käsitelty OAJ:ssä "uudemman kerran". Tällä kertaa sain sentään vastauksen. Liitin sähköposteihini asiapaperit, joiden hoitoa OAJ ei edistänyt.

Ajattelin, että voinhan esittää asian toiseenkin tyyliin.

Näytekappale *tyyliharjoituksesta*

> Ajatuksen sain Raymond Queneaun (1903–1976) kirjasta *Tyyliharjoitus*. Kirjasssa esitetään sama tarina useita kertoja mutta aina eri tyylillä. Queneaun sai idean kirjaansa J. S. Bachin teoksesta Fuugan taiteesta, jossa sama aihe työstetään 13 kertaa fuugana ja 3 kertaa kaanonina.

Jurin vastaus Luukkaisen kirjeeseen uudessa tyylissä:

---------- Forwarded message ---------
Lähettäjä: **Juri Kadar** <juri.kadar@gmail.com>
Date: ke 9. syysk. 2020 klo 17.27
Subject: Re: Undeliverable: Fwd: Vaasan keskusteluaiheet - pyyntö/vaatimus
To: Luukkainen Olli <Olli.Luukkainen@oaj.fi>, <oaj@oaj.fi>, <sak@sak.fi>, <ann.selin@sak.fi>
Cc: Silvonen Riitta <riitta.silvonen@oaj.fi>, <petri.lindroos@oaj.fi>, <birgitta.valasma@oaj.fi>, <kristiina.johansson@oaj.fi>, <teija.golnick@oaj.fi>, <nora.laine@oaj.fi>, <eila.urpilainen@oaj.fi>, <ira.hietanen-tanskanen@oaj.fi>, <karoliina.huuskonen@oaj.fi>, <kristiina.tuhkiainen@oaj.fi>, <yle.uutiset@yle.fi>, <mika.lahtonen@pressimiehet.fi>, <toimitus@ilkkapohjalainen.fi>, <uutisvinkki@stt.fi>

Arvoisa Olli Luukkainen! Aihe: onko kyse sopimusrikkomuksesta?
OAJ

Saanko kysyä, oletteko jotenkin tuohtunut?

Minä ainakin käsittäisin, että jos näin on, olette väärä osapuoli olemaan tuohtunut. Olettehan Te se osapuoli, joka saatte rutkasti palkkaa (yli 20 000 e/kk, joka on kymmenen aloittelevan opettajan palkka ja n. kolmintoista kertainen summa minun työkyvyttömyyseläkkeeseeni nähden), joka on peräisin mm. minun jäsenmaksuistani ja olenhan minä se, joka olen maksanut jäsenmaksua OAJ:lle yli 30 vuoden ajan, enkä saanut Teiltä (OAJ:ltä) edes vastausta avunpyyntöihini. Käsitänkö väärin? Tuloksena on joka tapauksessa, että Vaasan kaupunki saa jatkaa tälläkin kertaa minun henkistä pahoinpitelyä Teiltä (OAJ:ltä) häiritsemättä. Toimintanne he taitavat kokea jopa OAJ:lta saamana tukena – mutta ei haittaa Te nukutte edelleen hyvin. Vai olenko väärässä?

Tietäen, että muita OAJ:n suomalaissyntyisiä jäseniä kohtaan oli toiminut ja on toimimassa tällä hetkelläkin aktiivisesti, en voi muuta kuin kysyä: mitä muuta eroa on auttamienne ja minun välillä, kuin, että olen ulkomaalaissyntyinen?

Toivottaen hyvää alkanutta päivää siinä toivossa, että heräätte, mihin OAJ kerää jäsenmaksua ja mihin se on sitoutunut sopimuksissaan jäseniään kohti:

György Kadar (fil. tri.)
65100 Vaasa
Pitkäkatu 63-65 A
Vaasan kaupungin (ilman sen kummempia perusteluja) kyvyltään, taidoltaan ja kansalaiskunnoltaan opettajaksi soveltumattomaksi julistama ja syrjimä (ks. AVI:n vastineenpyyntö toiseksi viimeinen sivu) OAJ:n jäsen (asiapaperit on lähetetty OAJ:ille useita kertoja) joka odottaa edelleen, että OAJ ryhtyy toimeen.

Liitteet:
AVI n päätös 22.8.2019 Unkari.pdf (132 kt)
YVV n lausunto 17.6.2020.docx (18 kt)
Vahingonkorvaus-muistutus ja täydennys 21.8.2020.docx (22 kt)
Vahingonkorvaus Meronen-Hyvönen.doc (28 kt)
Vahingonkorvausvaatimus Rönnlundin vastaus asian käsittelyynotttamisesta 24.6.2019.doc (32 kt)
KHO n tuomio.pdf (138 kt)
AVI n vastinepyyntö LSSAVI 10085 2018.pdf (6 051 kt)

Vastausta en saanut, mutta tulipahan kokeiltua. OAJ:n tähänastisen toiminnan jälkeen tämä tulos ei yllätä.

Tässä edelleen eräs OAJ:n vastaus vuodelta 2016. Minut määrättiin jälleen kerran kuulemistilaisuuteen, johon kutsuin kieliavustajakseni ent. rehtorin, Veikko Vörlundin ja OAJ:n asiamiehen Hanna Ruskin. Henkilöstöjohtaja Leena Kaunisto ja työturvallisuuspäällikkö Tapio Lehto eivät sallineet Ruskin osallistua kuulusteluun. Ajattelin, että jos koskaan nyt, kun OAJ:n omaa edustajaa nöyryytetään, OAJ ryhtyy toimeen. Kysymykseeni “**Sopiiko OAJ:lle, että heidän edustajaansa nöyryytetään?”**
sain puheenjohtajalta tämän vastauksen:

---------- Forwarded message ---------
Lähettäjä: **Luukkainen Olli** <Olli.Luukkainen@oaj.fi>
Date: ti 15. maalisk. 2016 klo 21.47
Subject: VS: OAJ 4.2
To: Gyorgy Kadar <gyorgy.kadar@gmail.com>, Kullaa Kai <Kai.Kullaa@oaj.fi>, Mustonen Erkki <Erkki.Mustonen@oaj.fi>, Pesonen Pasi <Pasi.Pesonen@oaj.fi>, tuula.alantela@gmail.com <tuula.alantela@gmail.com>, Hanna Rusk <hanna.rusk@edu.vaasa.fi>

Hei!

Olemme saaneet viestisi. Olemme tehneet kaiken lain salliman voitavamme.

Mainitsemaasi kiusaamistilanteeseen liittyen olit pyytänyt Hanna Ruskia (OAJ:n asiamies, G. K.) mukaan kiusaamisilmoituksesi käsittelyyn. Kutsussa luki selvästi, että Hepake sallii sinun ottavan mukaan yhden avustajan. Kun Rusk tuli paikalle, siellä oli hänen lisäkseen myös Onkilahden koulun eläkkeellä oleva rehtori Veikko Vörlund. Silloin ilmoitettiin, että yksi avustaja on sallittu mukaan. Rusk pyysi valitsemaan Vörlundin ja itsensä välillä. Valitsit Vörlundin. Eli työnantaja toimi ennakkoilmoituksensa mukaisesti, mistä sitä ei voi moittia.

Olli Luukkainen
OAJ:n puheenjohtaja,
vuosittainen palkka kuulemma 200 000 euroa
voiko se olla totta?

19.9.2020

OAJ ratkaisee pulman Vaasan kaupungin tyyliin

Sain kirjeen, jossa kerrotaan, että minut on 31.12.2019 alkaen takautuvasti erotettu OAJ:stä. Näin OAJ ei ollut enää velvollinen suojelemaan minua ja työtäni. Hupaisaa tässä on sekin, että työhönotossa tapahtunut syrjintä tapahtui vuonna 2018, jonka ajalta maksoin vielä jäsenmaksua.

Asiaan liittyen en voi olla mainitsematta, että tulkkina olen saanut olla mukana seuraamassa muiden ammattiliittojen toimintaa (mm. JYTYä). Ero on – kuten unkarilaiset sanovat – maa ja taivas.

Olen lukijani kanssa täysin samaa mieltä siitä, että OAJ:n toiminta on kirjaimellisesti käsittämätöntä. Yrittäessäni käsittää saamaani kohtelua vuosien varrella, nämä vaihtoehdot ovat tulleet mieleeni:

1. Olen ulkomaalainen
2. OAJ:n saamattomuus, ammattitaidottomuus
3. Nummela on Hymy-lehden muurareiden listalla (ks. Google, esim. vaparit2015.blogspot.com/)
4. On ongelmallista, että OAJ:n jäseneksi saavat liittyä sekä esimiehet, rehtorit että rivityöntekijät. Tämä johtaa automaattisesti ilmeisten intressiristiriitojen muodostumiseen.

> Tästä OAJ:n Luukkainen kirjoitti eräässä Opettaja-lehden pääkirjoituksessa, että “rehtoritkin tarvitsevat oikeusturvaa”. Aika yllättävä kannanotto noinkin korkeassa asemassa olevalta henkilöltä oikeusvaltio-Suomessa.
>
> > Mutta olivathan Unkarin sosialismissakin työnantaja ja ammattiliitto yhdessä päättämässä työhönotosta, palkasta, potkuista ja kaikesta muustakin.

Minä en voi tietää, pyysikö Nummelakin apua OAJ:lta, ja saiko hän sitä. Se on kuitenkin varmaa, että kuten me opettajat saimme useita kertoja kuulla rehtorilta itseltään, Jarmo Juupaluoma, joka on ollut Helsingissä OAJ:n valtuustossa, on rehtoreiden hyvä yhteistyökumppani.

Muita vaihtoehtoja ei mieleeni tullut.

apua aneleva OAJ:n jäsen on riitelevä

Uusi leima: *riitelevä*

Kysyin keksityllä nimellä Jasmiina Ruutio OAJ:n puheenjohtajalta:

Lähettäjä: Jasmiina Ruutio <jasmiinaruutio@gmail.com>
Lähetetty: keskiviikko 19. tammikuuta 2022 21.53
Vastaanottaja: Luukkainen Olli <Olli.Luukkainen@oaj.fi>
Aihe: https://docs.google.com/document/d/13PJlJI4XGsCizsVvDjUboFtarHOptr9z/edit

Hei, Olli

Tiedätkö tästä?

Kuka tämä Gadar on? Kuka hän luulee olevansa? Millä perusteella???
https://docs.google.com/document/d/13PJlJI4XGsCizsVvDjUboFtarHOptr9z/edit
https://www.youtube.com/watch?v=8a70YeHocR0&t=4840s

T: Jasmiina

Olli Luukkaisen vastaus:

---------- Forwarded message ---------
Lähettäjä: Luukkainen Olli ‹Olli.Luukkainen@oaj.fi›
Date: to 20. tammik. 2022 klo 13.35
Subject: VS:
https://docs.google.com/document/d/13PJlJI4XGsCizsVvDjUboFtarHOptr9z/edit
To: Jasmiina Ruutio ‹jasmiinaruutio@gmail.com›

Hei!

Hän on vaasalainen riitelevä opettajataustainen henkilö, joka irtisanottiin. Hänen puolustamiselleen ei nähty lopussa enää edellytyksiä.

Olli Luukkainen

Riitelevä. Uusi leima. Sellainen, jota eivät Vaasan esimiehetkään hoksanneet käyttää. Vaatii kekseliäisyyttä ammattiyhdistykseltä, riitoja selvittävältä taholta, syyttää jäsentään riitelemisestä.

Kannattaako välittää jostain OAJ:stä?

AVI:n viimeinen avunanto – kun ääriliberalismi mahdollistaa täysmittaisen diktatuurin

Reiluuden ja yhdenvertaisuuden nimissä, jos ruodimme jo OAJ:n toimintaa, lienee kai paikallaan ruotia myös AVI:n toiminta. Otetaan esimerkiksi viimeisin AVI:lta saamani apu. Saattakoon tämä samalla meidät kohti historiikin loppua.

Tehtyäni kantelun työhönpaluuni jälkeen saamastani kohtelusta AVI laatii **kerrankin** kunnon tarkastuskertomuksen 11.12.2017. Otteita siitä:

"Asiakirjoista (eli lähettämästäni kantelusta ja työnantajan siihen antamista selvityksistä, G. K.) ei ilmene, että työstä ja työoloista johtuvia haitallisia psykososiaalisia kuormitustekijöitä olisi selvitetty tai niiden merkitystä arvioitu työntekijän terveydelle."

"1 Työnantajalle annettava kehotus
1.1 Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi
Asiakirjoista ei ilmene, että työstä ja työoloista johtuvia haitallisia psykososiaalisia kuormitustekijöistä olisi selvitetty tai niiden merkitystä arvioitu työntekijän terveydelle.

Havainnot kohdassa 2 Muut käsitellyt asiat.

Työnantajan on selvitettävä työn sisältöön, työn järjestelyihin ja työyhteisön soisaalisen toimivuuteen liittyvät tekijät, jotka voivat aiheuttaa haitallista työkuormitusta. Tunnistettujen psykososiaalisten kuormitustekijöiden merkitystä terveydelle on arvioitava. Selvittäminen ja arviointi on tehtävä kattavasti ja järjestelmällisesti. Työnantajan on käytettävä ulkopuolisia asiantuntijoita esim. työterveyshuoltoa, jos työnantajalla itsellään ei ole riittävää asiantuntemusta tunnistaa psykososiaalisia kuormitustekijöitä tai arvioida niiden merkitystä terveydelle. Työnantajan on suunniteltava ja toteutettava vaarojen arvioinniin perusteella työolosuhteiden parantamiseksi tarvittavat toimenpiteet.
Työnantajan on toimitettava selvitys Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueelle, --

2 Työnantajalle annettava toimintaohje
2.1 **Häirinnän selvittäminen**
Työntekijän epäasiallisen kohtelun kokemuksia ajalla 2016–2017 ei ole selvitetty eikä syksyn 2015 työpaikkakiusaamisilmoitukseen liittyvää päätöstä ole perusteltu työntekijälle.
Työnantajan on huolehdittava, että esitetyt kokemukset epäasiallisesta kohtelusta selvitetään työntekijän kanssa.
Työnantajan on kerrottava ilmoituksen tehneelle työntekijälle ja työsuojeluvaltuutetulle, mihin toimenpiteisiin asiassa aiotaan ryhtyä.
Työnantajan on ratkaistava suhtutumisensa asiaan ja mikäli on kyse häirinnästä päätettävä tarvittavista toimenpiteistä. Asiassa tehty ratkaisu tulee työturvallisuuslain 19 § 2 momentin mukaisesti ilmoittaa aina ja perustella häirintäilmoituksen tekijalle.

Työnantajan on seurattava toimenpiteidensä vaikutusta ja huolehdittava siitä, että mahdollinen häirintä päätty.
––
Tarkastaja Tuija Vainioniemi

Jakelu Vaasan kaupunki,
Valvontapyynnön tekijä

––
Työsuojeluviranomaisella on velvollisuus tehdä poliisille ilmoitus, jos on todennäökisiä perusteita epäillä, että on tehty työsuojeluviranomaisen valvottavana olevassa laissa tai rikoslain (39/1889) 47 luvussa rangaistavaksi säädetty teko.. Ilmoituks voidaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa on pidettävä olosuhteetet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleinen etu vaadi ilmoituksen tekemistä –– (44/2006 13 § , 14 §, 16 § ja 50§"

Jos lukijani on potentiaalinen uhri, haluan tähdentää vielä kerran: tämä AVI:lta saamani kertomus oli koko tarinani kovasanaisin kannanotto. Ja sillekin on syynsä, joka hetkisen kuluttua käy ilmi.

VAROITUS! Uuvuttava jakso.

Huomautukset:

1. AVI yrittää "puhua järkeä" työnantajalle ja pyytää siltä korjauksia kahden hallinto-oikeuden päätöksen (2013 ja 2015) jälkeen. Molemmat päätöksethän totesivat, että työnantaja toimi laittomasti. Sen lisäksi AVI ja eduskunnan oikeusasiamieskin "kiinnittivät kaupungin huomiota velvollisuuksiin" (ks. aiempana) ja vaativat toimimaan laillisesti. Näiden Vaasan virkamiesten toiminta ja lausunnotkin osoittivat selväsanaisesti, että he eivät hyväksy VHO:n ja KHO:n päätöksiä.

   AVI:n tutkimat asiakirjat osoittivat toistamiseen, että virkamiehet eivät aio noudattaa korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä.

   Onko nyt jo syytä luottaa siihen, että virkamiehet tällä kertaa noudattavat AVI:n päätöstä?

2. "Työsuojeluviranomaisella on velvollisuus tehdä tehdä poliisille ilmoitus, jos on todennäökisiä perusteita epäilla, että on tehty työsuojeluviranomaisen valvottavana olevassa laissa tai rikoslain (39/1889) 47 luvussa rangaistavaksi säädetty teko ––"

   Ei. AVI ei tehnyt poliisille ilmoitusta, vaan odotti, että virkamiehet, jotka eivät uskoneet VHO:ta eikä KHO:ta, uskovat vähäpätöistä, heikomman mandaatin AVI:a.

AVI:n tehokkus – Kotiläksy Lukijalleni

Arvoisa Lukijani!

Saatte kotiläksyn. Pohtikaa, ja kirjoittakaa aine siitä, miten tarina jatkuu!

Sillä aikaa kun luovat rattaanne lähtevät raksuttamaan, voitte silmäillä listaa, josta ilmenee asian käsittelyn kestäneen yli vuoden[17] ja josta näkyy, **kuinka paljon kirjeenvaihtoa, tarkastajavaihtoja, lykkäyksiä ja muuta vetkuttelua edelsi ainoastaan tätä yhtä ainoaa tarkastuskertomusta** (11.12.2017). Kronologia etenee käänteisesti.

Avunpyynnön käsittely alkoi **9.3.2017.** Ratkaisu tuli **9.3.2018**.

Seuraava luettelo kannattaa vilkaista läpi ennen kuin haluaa kokeilla kirjoittaa kantelun AVI:lle:

Organisaatio:
364 LSSAVI

Avauspäivä:	Diaarinumero:	Julkisuus: Aloite:
09.03.2017	242/05.13.05.02/2017	JULKINEN ASIAKAS

Saapumispäivä:	Käsittelijä:	Käsittetijä(2):
09.03.2017	SAARELA SOILI	VAINIONIEMI TUIJA

Luokka: 05.13.05.02 Häirintä ja epäasiallinen kohtelu, työsyrjintä, yhdenvertaisuus

Laatimispäivä:	Lähettäjä :	Kunta:
09.03.2017	KADAR GYÖRGY	VAASA

Asia: Epäasiallinen kohtelu, kiusaaminen, syrjintä.

Työntekijä:	Ilmoitettu työnantaja:
KADAR GYÖRGY VAASA	VAASANKAUPUNKI

työnantaja (Vatin tiedot):	Ly:
VAASAN KAUPUNKI	02096026
Valvontakohde (Vatin tiedot):	
KESKUSVARASTO / VAASAN KAUPUNKI	K00144721000

Päätöspäivä:	Lähetyspäivä:	Asiakirjat:	Säilytyspaikka:
12.03.2018	12.03.2018	ARKISTO	TAMPERE

12.03.2018 Käsittelyratkaisu György Kadarille;

12.03.2018 Käsittelyratkaisu György Kadarille;
asian KÄSITTELYRATKAISU käsittely päättyy.
12.03.2018 Ilmoitus Vaasan kaupungille asian käsittelyn päättymisestä.
05.03.2018 Asianajotoimisto Harry Träskbäck Oy:ltä György Kadarin puolesta lisätietoja sähköpostilla.
02.03.2018 Georgy Kadarin sähköpostiviesti.
28.02.2018 Vaasan kaupungin vastaus tarkastuskertomukseen.
30.01.2018 György Kadarilta sähköpostiviesti.
11.12.2017 Tarkastuskertomus nro 2017/31764 Vaasan kaupungille, tiedoksi työntekijä.

[17] Näin lukemalla se on lyhyt aika, mutta sillä aikaa uhri on vapaata riistaa, hänestä tämä vuosi on ikuisuutta.

01.12.2017 György Kadarilta sähköpostiviesti.
27.11.2017 **Tuija Vainioniemen** sähköpostiviesti Georgy Kadarille.
26.11.2017 György Kadarilta sähköpostiviestit 2 kpl.
26.11.2017 Vaasan kaupunki / koulutoimenjohtaja Juha-Pekka Lehmuksen sähköpostiviesti.
24.11 2017 Georgy Kadarilta sähköpostiviesti.
21.11.2017 Asianajotomisto Harry Träckbäck Oy:ltä György Kadarin.
08.11.2017 Vaasan kaupungin selvitys.
06.11.2017 Vaasan kaupungin jatkoselvitys.
01.11.2017 Gyorgy Kadarilta sähköpostiviesti.
24.10.2017 Vaasan kaupungin vastaus.
24.10.2017 Vaasan kaupungilta lisäaikapyyntö.
06.11.2017 Selvityksen antamiselle uusi määräaika.
24.10.2017 György Kadarilta sähköpostiviesti
16.10.2017 Selvityspyyntö Vaasan kaupungille,
02.11.2017 tiedoksi György Kadar ja työsuojelupäällikkö Tapio Lehto, Vastaus tulee toimittaa.
16.10.2017 György Kadarilta sähköpostiviesti.
09.10.2017 György Kadarin sähköpostiviesti.
06.10.2017 **Petra Saarenmaan** vastaus sähköpostilla.
06.10.2017 LSSAVI/ **Eija Vähämaalta** György Kadarin sähköpostiviesti.
18.09.2017 György Kadarin sähköpostiviesti; lääkärinlausuntoja.
18.09.2017 György Kadarin sähköpostiviesti; koululaisten etujen suojelu ja **Soili Saarelan** vastaus.
07.09 2017 Asianajotoimisto Harry Träskbäck Oy:ltä György Kadarin vastaus liitteineen.
22.08.2017 Lausumapyyntö György Kadarille, tiedoksi.
18.08.2017 Vaasan kaupungin vastaus postitse.
16.08.2017 Vaasan kaupunki vastaus tulee toimittaa.
15.08.2017 **Soili Saarelan** sähköpostiviesti Kadarille.
10.08.2017 György Kadarin sähköposti.
09.08.2017 **Soili Saarelan** sähköposti aa. Anni-Leena Mäki-Valtarille.
08.08.2017 **Soili Saarelan** sähköpostiviesti Georgy Kadarille.
21.07.2017 AA Anni-Leena Mäki-Valtarilta sähköposti,
04.07 2017 György Kadarin sähköpostiviesti (3 kpl).
03.07.2017 **Soili Saarelan** sähköpostiviesti Vaasan. Uusi määräaika 16.8.2017.
03.07 2017 Vaasan kaupungilta lisäaikapyyntö.
03.07 2017 György Kadarin sähköpostiviesti.
19.06.2017 György Kadarin sähköpostiviesti; tiedustelu asian edistymisestä.
13. 06.2017 Seivityspyyntö Vaasan kaupungille, tiedoksi György Kadar ja työsuojelupäällikkö Tapio Lehto. Selvitys tulee toimittaa.
12.06.2017 György Kadarin sähköpostiviesti (2 kpi).
09.06.2017 György Kadarin sähköpostiviesti,
06.06.2017 György Kadarin sähköpostiviesti,
01.06.2017 Ilmoitus Kadarille asian käsittelijän vaihtumisesta.
24.05.2017 György Kadarin sähköpostiviesti.
15.05.2017 György Kadarin sähköpostiviesti (kirjeenvaihtoa uudelleensijoitus-/kuulemiskutsuun).
05.05. **Kirsi Vattulaisen** sähköpostiviesti Kadarille ja Kadarin vastaus saapunut 6.5.2017.
24.04.2017 György Kadarilta sähköpostiviesti; tiedustelu asian etenemisestä ja **Tuija Rönnholmin** vastaus **Kirsi Vattulaisen** puolesta.

18.03.2017 Kadarin sähköpostiviesti.
14.03.2017 Ilmoitus György Kadarille asian käsittelijästä,
13.03.2017 György Kadarilta sähköpostiviesti Liitteineen
09.03 2017 Valvontapyyntö.

Näitte oikein: asian **käsittelijä vaihtui viisi kertaa** ennen kuin päätös tuli. Uhrin kannalta tämä tarkoitti, että ainakin viisi kertaa hänen pitää selittää asiat alusta alkaen, loppuun asti. Uhrin mieli ailahtelee toivottomuuden ja toiveikkuuden välillä satoja kertoja. Se on äärimmäisen uuvuttavaa.

Osaattehan kuvitella, kuinka monen sivun kirja tästä tulisi, jos olisin liittänyt tämän **yhden ainoan kantelun** kaikki asiakirjat tähän kirjaan mukaan. AVI:ille jouduin lähettämään niitä vuosien varrella kymmeniä, mutta myös eduskunnan oikeusasiamiehelle ja oikeuskanslerille saman verran, poliisille, syyttäjävirastolle ja muille viranomaisille lähettämistäni avunpyynnöistä puhumattakaan.

Tämänkin luitte oikein: ennen päätöstä 12.3.2018 virkamiehet saivat harrastaa henkistä pahoinpitelyään yli vuoden.

Tämän luettelon laati toisen, eduskunnan oikeusasiamiehelle tekemäni kantelun johdosta itse AVI. Nyt en ole enää ainoastaan virkamiesten uhri, vaan nyt taistelen oikeuksistani jo AVI:akin vastaan, kuten aikaisemmin Pohjanmaan poliisia ja syyttäjävirastoa vastaan. AVI:n toiminnasta laatimaani kantelua koskien eduskunnan oikeusasiamies moitti AVI:a päätöksen viivyttämisestä ja käsittelijöiden vaihtumisesta, olihan heitä yli vuoden kestäneessä prosessissa yhteensä 5–6. Näiden lisäksi eduskunnan oikeusasiamies ei nähnyt muuta moitittavaa. Hän ei vaatinut AVI:a lähettämään asian eteenpäin poliisille tutkittavaksi. Taisteluni AVI:akin vastaan oli tuhoon tuomittu.

Yhteenvetona haluan tähdentää seuraavia seikkoja tuleville uhreille ja lainsäätäjille. Kuulin lukuisilta tahoilta, että kun kantelun tekee, sen jälkeen täytyy antaa käsittelijöille työrauha. Ymmärrän ajatuksen, mutta jos olisin toiminut näin:

1) Asiani olisi jäänyt ensimmäisen käsittelijän, Vattulaisen hyllylle makaamaan.
2) Asian käsittely olisi kestänyt niin pitkään, että virkamiesten sillä aikaa harjoittamat lukemattomat virkarikokset, ja käsittelyn aikaiset uudet henkiset pahoinpitelyt olisivat jääneet ilmoittamatta ja vanhentuneet.

Tilanne voitaneen rinnastaa siihen, että ilmoitat poliisille siitä, että joku on yrittänyt murtautua kotiisi. Jos murtautuja tulee uudestaan paikalle ryöstämään sinut, älä enää soita poliisille, ettet häiritse ilmoituksen käsittelijöitä.

Tarkastetaan kotiläksyt – AVI:n toiminta

Ottakaa kotiläksynne esille, tehdään tarkastus. Mihin tulokseen tulitte? Miten tarina jatkuu AVI:n kaupungille **11.12.2017** antaman tarkastuskertomuksen jälkeen, jossa kerrotaan, mihin Kadarin asioihin kaupungin on tehtävä korjaus välttyäkseen lisää virkarikoksista, ja mihin mennessä siitä täytyy lähettää raportti AVI:lle?

En minäkään olisi osannut keksiä, vaikka olisin miettinyt sitä kuukauden. Lukijanikaan ei tainnut muistaa enää sellaista pientä seikkaa, että joulukuussa 2017 virkamiehet keksivät pyytää KELA:lta selvityksen minun tilanteestani (”statuksestani”). Nyt he väittivätkin, että ennen KELA:lta saamaansa selvitystä (4.1.2018) he eivät tienneet olleeni täystyökyvyttömyyseläkkeellä.

“Laki kunnallisesta viranhaltijasta, lain 34§ mukaan työnantaja toteaa, että virkasuhde päättyy 31.1.18. jolloin laki antaa mahdollisuuden katsoa työsopimuksen kuun viimeisen päivänä päättyneeksi (ks. aiempana).”

> Ote Jyrki Loiman 16.1.2018 yhteistyön kehittämistä varten järjestetyn kuulemistilaisuuden muistiosta. Näin siis työnantaja noudatti AVI:n kohdassa 2 antamat kehotusta hoitaa Kadarin asiat kuntoon (ks. AVI:n kirjeen aiheet) – erottamalla hänet. *Henkilöstöjohtaja* Leena Kaunisto ei kehdannut tulla minulle ilmoittamaan minulle työsuhteen purusta. Tämän tehtävän hoiti *työturvallisuuspäällikkö* Tapio Lehto.

Seuraava arvoitus: **Mitä veikkaatte, sopiko AVI:lle, että kaupunki ratkaisi AVI:n kehotuksen laittaa Kadarin työolosuhteet kuntoon erottamalla Kadarin?**

Jätin erottamisestani heti kantelun ja sain siihen **kerrankin tosi nopeasti vastauksen**:

AVI:n ratkaisu 12.3.2018 (ks. luettelon alkupää):

“Koska virkasuhteenne on nyt päättynyt katson, ettei asiassanne ole edellytyksiä toteuttaa enempiä valvontatoimenpiteitä. Työsuojeluviranomaisen tehtäviin ei kuulu yksittäisten asiakkaiden edunvalvonta-asioiden hoitaminen, oikeusjuttujen ajaminen taki avustaminen.”

> Aiemminhan AVI itse oli todennut rikoksen tapahtuneen (11.12.2017):
>
> “Työntekijän epäasiallisen kohtelun kokemuksia ajalla 2016–2017 ei ole selvitetty eikä syksyn 2015 työpaikkakiusaamisilmoitukseen liittyvää päätöstä ole perusteltu työntekijälle.”
>
> Näin ollen AVI:n velvollisuus olisi ollut siirtää asia – nyt kun virkamiehet eväsivat itse itseltään mahdollisuuden korjata tilanne – poliisin tutkittavaksi, vaikka AVI itse ei enää haluaisikaan käsittellä enää 31.1.2018 jälkeisiä tapahtumia.

Mitä uhri tästä oppii? Tyydy asemaasi työpaikkakiusattuna tai etsi muita töitä!

Mitä työnantaja tästä oppii? Jos joku alainen ei tyydy kiusattavaksesi ja nöyryytettäväksesi ja yrittää hakea itselleen oikeutta, erota hänet vaikka vilpillisinkin keinoin. Silloin eivät järjestöt tai muutkaan tahot sinua enää kiusaa.

Nämä opetukset ovat aika pitkälti vedenpitäviä, eikä toinenkaan kantelu tuonut asiaan muutosta. Tässä kantelussa kerroin eduskunnan oikeusasiamiehelle KHO:n lainvoimaisen päätöksen mitätöimisestä. Säästääkseni henkistä voimavarojani tiivistän heidän vastauksensa omin sanoin ulkomuistista. Juridisesti ei voi katsoa todistetuksi, että työnantaja oli ollut

tietoinen minun täystyökyvyttömyydestäni. Jos työnantaja ei siitä tiennyt, työsuhteen purkaminen oli laillisesti oikeutettu. Kiitos yhteydenotosta!

Mitä tästä opimme?

Lainsäätäjien ja lainvalvojien **ääriliberaali** (äärisinisilmäinen) **suhtautuminen** vääryyksiin ja tehtäviinsä soveltumattomiin virkamiehiin **johtaa työpaikkadiktatuuriin**. Jos lainvalvojat eivät välitä siitäkään, kun heidän omia toimiaan ja päätöksiään kyseenalaistetaan tai mitätöidään, käy kuten meille jo tutun Pyhän Augustinuksen sanoin: ”Valtio, jota ei hallita oikeudenmukaisesti, on vain suuri rosvojoukko” (Jumalan valtio, IV.4). Systeemiteorian kannalta katsottuna voimme niinkin sanoa, että äärisinisilmäisyys johtaa järjestelmän hajoamiseen, tässä tapauksessa oikeusturvajärjestelmän.

Mutta nyt takaisin aiheeseen: ”Mitä on työpaikkakiusaaminen?”

Uhrin juridiset oikeudet, mahdollisuudet ja vaiheet – pieni kertaus kunnan tasolla

Häirinnästä säädettyä lakia 28§ olemme jo siteeranneet aikaisemmin. Viime sivuilla sivusimme aihetta työn kuormitustekijöiden välttäminen. Siitä laki sanoo seuraavasti:

“25 § Työn kuormitustekijöiden välttäminen ja vähentäminen
Jos työntekijän todetaan työssään kuormittuvan hänen terveyttään vaarantavalla taval la, työnantajan on asiasta tiedon saatuaan käytettävissään olevin keinoin ryhdyttävä toimiin kuormitustekijöiden selvittämiseksi sekä vaaran välttämiseksi tai vähentämiseksi.”

Jos työssä esiintyy työntekijään kohdistuvaa hänen terveydelleen haittaa tai vaaraa aiheuttavaa häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua, työnantajan on asiasta tiedon saatuaan käytettävissään olevin keinoin ryhdyttävä toimiin epäkohdan poistamiseksi.”

> Vähänkin harjaantunutta ja kokenutta uhria koko tämä kieli ja sanan *kuormittua* käyttö partisiippimuodossa särkee korvaan. Ilmaisu on ääriliberaalin (äärisuvaitsevaisen) lainsäädännön sanastoa. Minun ei vain *todettu kuormittuvan* jostain kumman syystä, vaan esimiehet tahallaan *kuormittivat* minua. Eikä sekään ole oikein sanottu. Kyse ei ollut siitä, että antoivat minulle liian paljon työtä, vaan siitä että *he tahallaan, joukolla ja suunnitelmallisesti pahoinpitelivät (henkisesti) ja estivät minua suoriutumasta työstäni kaikin mahdollisin tavoin.*

1.8.2020 Kirjoitin avunpyynnön oikeusministerille Anna-Maija Henrikssonille.

22.8.2019 Suomen oikeusvaltiossa lohtu se on laihakin lohtu: AVI:n ratkaisu koskien unkarin opetusta (LSSAVI/10085/2018)

Nyt pääsemme takaisin toiseen AVI:n ratkaisuun, joka koskee erottamiseni jälkeen tuskastuttanutta, Vaasassa äidinkielenään unkaria puhuvien koululaisten kotimaan kielen opetusta. Jos lukijani vielä muistaa, oppilaat jäivät ilman opetusta, koska Vöyrinkaupungin

koulun johtajiston mukaan minä en voi pitää unkarin kielen tunteja, sillä olen työkyvyttömyyseläkkeellä. Kun tämä selitys ei kelvannut AVI:lle, he keksivät ja lähettivät AVI:lle uuden selvityksen, jonka mukaan syy olikin siinä, että minä olen "kyvyltäni, taidoltani ja kansalaiskunnoltani" sopimaton tekemään työtä lasten parissa.

> Swanljung-Nummela-Knookala linjaa, toisin sanottuna **"Kadar on rikollinen"** -linjaa on pidettävä yllä. Eihän häntä voi päästä kouluihin opettamaan.

En saanut oikeusministeriöltä vastausta. Oikeuksistani tai kohtelustani ei välitetty. Nyt näen kuitenkin tunnelin päässä pienimmän valon pilkahduksen, tämän ratkaisun alussa:

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT (22.8.2019)

Ratkaisu

Aluehallintovirasto antaa Vaasan kaupungin kasvatus- ja opetuslautakunnalle sekä rehtori Jyrki Loimalle huomautuksen vastaisen toiminnan varalta huolehtia siitä, että työhönottomenettelyssä hakijan soveltuvuutta arvioidaan lainmukaisin perustein.

Aluehallintovirasto kiinnittää Vaasan kaupungin kasvatus- ja opetuslautakunnan sekä rehtori Jyrki Loiman huomiota viranomaisen velvollisuuteen huolehtia siitä, että työpaikkailmoitusten sisältö on selkeä ja ymmärrettävä.

Aluehallintovirasto saattaa Vaasan kaupungin kasvatus- ja opetuslautakunnan sekä rehtori Jyrki Loiman tietoon perusteluista ilmenevän käsityksensä viranomaisen velvollisuudesta huomioida sille hallintolaissa asetettu tuloksellisuuden vaatimus myös silloin kun kunta on päättänyt järjestää oppilaille harkintavaltaansa kuuluvaa opetusta. Kanteluasian käsittely aluehallintovirastossa päättyy.

Perustelut
(...)Aluehallintovirasto kuitenkin toteaa, että Vaasan kaupungin on huomioitava työpaikkailmoituksia laatiessaan, että ilmoitusten sisällön on oltava LSSAVI/10085/2018 3/6 hallintolain 9 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla selkeä ja ymmärrettävä. (...)

Aluehallintovirasto kuitenkin toteaa, että vaikka työnantajalla on oikeus päättää työsuhteisten tehtävien hakuajoista, on viranomaisen työnantajana huomioitava myös työhönottomenettelyssä sille hallintolain 7 §:ssä säädetty velvollisuus huolehtia siitä, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti. Tässä tapauksessa hakuaika on ollut vain viiden päivän mittainen, mikä on voinut vaikuttaa työnantajan mahdollisuuksiin löytää tehtävään sopiva henkilö ja näin ollen osaltaan heikentänyt viranomaisen toiminnan tuloksellisuutta sen pyrkiessä järjestämään oppilaille oman äidinkielensä opetusta. Tämän vuoksi aluehallintovirasto toteaa, että viranomaisen on perusteltua asettaa tehtävälle sellainen hakuaika, jonka puitteissa soveltuva työntekijä on tosiasiassa mahdollista löytää. (...)

György Kadarin kantelun ohessa toimitetuista viesteistä ilmenee, että Kadarin soveltumattomuutta haettuun tehtävään on perusteltu sillä, että Kadar on työkyvyttömyyseläkkeellä opettajan tehtävistä. Työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä annetun lain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on nimenomaan

edistää työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhön palaamista, eikä mikään muukaan laki estä työkyvyttömyyseläkkeellä olevaa henkilöä hakemasta ja vastaanottamasta töitä. Yhdenvertaisuuslain 8 §:n mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Pelkkä työkyvyttömyyseläkkeellä oleminen ei estä työntekoa eikä tieto henkilön työkyvyttömyyseläkkeestä kerro suoraan siitä, onko henkilöllä esteitä suoriutua hakemastaan tehtävästä. **Tämän vuoksi perusteltaessa henkilön valitsematta jättämistä hakemaansa työtehtävään ainoastaan hänen työkyvyttömyyseläkkeellään, voi työnantaja syyllistyä henkilöä koskevaan syrjintään.**

Vaikka Jyrki Loima kertoo selvityksessään, että työkyvyttömyyseläke ei ole ollut György Kadarin valitsematta jättämisen peruste, on tämä peruste kuitenkin kirjattu rekrytointijärjestelmään, minkä vuoksi on kiistatonta, että kyseinen seikka on huomioitu rekrytointiprosessissa henkilön soveltuvuutta arvioitaessa. (...)

(...) Aluehallintovirasto toteaa, että kunnan on toimittava rekrytointia suorittaessaan hallintolain 6 §:n edellyttämällä tavalla puolueettomasti ja hoidettava rekrytointiprosessi hallintolain 7 §:n edellyttämällä tavalla niin, että viranomainen pystyy suorittamaan tehtävänsä tuloksellisesti. Tämän vuoksi Vaasan kaupungin on kiinnitettävä huomiota siihen, että henkilön soveltuvuutta hakemaansa tehtävään arvioidaan lainmukaisin LSSAVI/10085/2018 5/6 perustein, ja että tehtävään valitsemattomuus perustellaan hakijalle näillä lainmukaisilla perusteilla."

Tämän jälkeen seuraakin virkamiehiesten mieltä hyväilevää luettavaa:

"György Kadar kertoo 1.5.2019 aluehallintovirastolle lähettämässään täydennyksessä epäkohdista, joita hän on kokenut työnantajansa Vaasan kaupungin toimesta vuodesta 2005 lähtien. **Hallintolain 53 b §:n 3 momentin mukaan kahta vuotta vanhemmasta asiasta tehtyä hallintokantelua ei tutkita, ellei siihen ole erityistä syytä. Tässä tapauksessa aluehallintovirastolla ei ole erityistä syytä tutkia viestissä esiin tuotuja seikkoja**, sillä ne ovat tapahtuneet keskeisiltä osin yli kaksi vuotta sitten ja koskevat muutoinkin epäiltyä työnantajan rikollista tai virheellistä toimintaa, mikä ei kuulu tutkittavaksi hallintokanteluna."

Tämähän tarkoittaa, että kaikki virkamiesten aikaisemmin tekemät virkarikokset ovat vanhentuneet. Lapsikin ymmärtää, että koko tapahtumasarjassa on kyse yhdestä jatkumosta, eikä erillisistä rikkeistä. Mutta sitä ei jostain syystä AVI ymmärtänyt. Heidän mielestään se, että olen vuosien varrella invalidisoitunut "ei ole erillinen syy tutkia viestissä esiin tuotuja seikkoja". Virkamiehille näytetään jälleen kerran vihreää valoa saattaa alaisiaan invalidikuntoon rangaistuksetta. Lisättäköön tähän, että AVI ei katsonut tarpeelliseksi tuoda tätäkään asiakirjapinoa poliisin tietoisuuteen.

Kari Nummela, Leena Kaunisto, Tapio Lehto, Harry Swanljung (jo eläkkeellä), Jyrki Loima ja koko jengi saavat mennä kaffille – kermakakun kera. Kiinnostaako heitä vähääkään, että AVI kiinnittää heidän huomiotaan **jatkossa** näihin epäkohtiin. **Suomen oikeusvaltio osoittautui taas kerran äärimmäisen sinisilmäiseksi.**

AVI ei esittänyt kaupungille enää mitään velvoitteita toimia. Unkarilaiset oppilaat saavat jäädä AVI:nkin päätöksen siunauksella ilman opetusta, ja minä ilman työtä. Toki tässä vaiheessa unkarilaiset oppilaat ja vanhemmat ovat jo joutuneet tottumaan siihen, että he ovat Suomessa Ö-luokan kansalaisia, eivätkä he hakeneet syksyllä 2019 enää kotimaan kielen opetusta. Syynä tähän saattoi olla sekin, että he saivat kahdeltakin rehtorilta lupauksen, että "syksyllä palataan asiaan". He luulivat, että virkamiesten lupaus pitää.

Onko AVI tarpeeton laitos?

Esitin kaupungin johdolle kysymyksen, miten asioita voidaan korjata AVI:n päätöksen jälkeen. Lukijani voi arvata, sainko edes vastausta. Olisinkin edes saanut vastauksena sen, mitä kaupungin johto todella on mieltä: "Ketä kiinnostaa joku AVI?" Päätöksistä ja linjauksista on selvästi luettavissa välinpitämättömyys ja vähäksyntä koko virastoa kohtaan, ikään kuin kyseessä olisi täysin tarpeeton laitos.

Yritin lohduttaa itseäni kirjoittamalla tapahtuneista eduskunnan oikeusasiamiehelle. Sain tällaisen vastauksen:

6.9.2018. Toimiiko eduskunnan oikeusasiamiehen tasolla Suomen oikeusvaltio?

---------- Forwarded message ---------
Lähettäjä: ***Pihlajisto Päivi*** *<paivi.pihlajisto@eduskunta.fi>*
Date: pe 6. syysk. 2019 klo 12.18
Subject: VS: Kysely
To: Gyorgy Kadar <gyorgy.kadar@gmail.com>

György Kadar,

minulla on käsiteltävänä kantelu (EOAK/3093/2018), joka liittyy palvelussuhteenne päättämiseen tammikuussa 2018. Tämän hetkinen arvioni on, että saatte ratkaisun noin kuukauden kuluessa.
Terveisin,

Päivi Pihlajisto
Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri/Äldre justitieombudmanssekreterare
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia/Riksdagens justitieombudsmans kansli
00102 EDUSKUNTA/RIKSDAGEN
+358 9 432 3388
+358 50 3314908
paivi.pihlajisto@eduskunta.fi

Pari huomiota:

Huomio 1: "joka liittyy palvelusuhteenne päättämiseen tammikuussa 2018." Tämä tarkoittaa, että vaikka lähetin heille selonteon tapahtumista yhtenä pakettina, ja olin saanut lupauksen, että he käsittelevät koko jutun, hekään eivät suostu enää tutkimaan muuta, kuin että oliko erottamiseni sellaisenaan laiton.

Huomio 2: Minut erotettiin 31.1.2018, nyt on 6.9.2019. Reilusti yli puolitoista vuotta kului tässä välissä. Voisi kuvitella viiveen olevan vain sattumaa, mutta en voi olla unohtamatta, että sain kaupungin 24.8.2018 eduskuntaan lähettämän vastineen oikeusasiamieheltä vasta 17.4.2019, jolloin vasta pystyin antamaan siihen oman oman vastineeni. Ainoastaan jo tämä toimenpide, kaupungin vastineen minulle välittäminen, kesti uskomattomat kahdeksan kuukautta!

Katsotaan, kestääkö terveyteni. Lääkärit epäilevät, että minulta saattoi jossain vaiheessa jäädä huomaamatta pieni sydänkohtaus. Odotan leikkausvuoroa. Tällaista kohtaloahan psykiatri minulle povasi.

12.10.2020

Pitääkö Suomen oikeusvaltion korkeimman oikeuden päätöstä noudattaa?

Yhteenveto uusimmista tapahtumista – oppituntien tiivistelmä koskien uhrin oikeusturvaa Suomessa

Tänään sain vastauksen korkeimmalta hallinto-oikeudelta 24.9.2020 esittämääni kysymykseen siitä, mille taholle kuuluu sellaisen tilanteen hoitaminen, jossa virkamiehet eivät suostu noudattamaan korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä, ja mistä voin saada apua. Vastaus:

“Tuomioistuimen päätös on velvoittava, mutta ratkaisun täytäntöönpano ei kuulu korkeimman oikeuden tehtäviin. Kiellon noudattamisen valvonta hoitunee poliisiorganisaation kautta.”

“Hoitunee.”

Tätähän minä pyysin lukemattomia kertoja poliisilta ja muiltakin tahoilta, mutta se ei johtanut mihinkään. Pyyntööni tutkia virkamiesten toimintaa ja KHO:n päätöksen laiminlyöntiä ei otettu kuuleviin korviinkaan. Voidaan siis kysyä: Pitääkö KHO:n päätöksiä todella noudattaa? Ja jos ei, mitä merkitystä on koko oikeudella?

13.10.2020 Iloisia uutisia:

IlkkaPohjalainen julkaisi tänään tämän kirjoitukseni:

Vapaakasvatus vai vapaaksi ihmiseksi kasvattaminen

Yleisesti voidaan sanoa, että mitään ongelmia ei voida ratkaista, jos niitä ympäröi tabuja, jotka estävät asian käsittelyä mahdolliseksi tekevän narratiivin syntymisen. Suomeksi sanottuna, jollei voida puhua asioista omalla nimellä.

Kaikki tiedämme, eikä sitä kukaan kiistä, että koululaisten toisiinsa ja opettajiin kohdistuvat kiusaamistapaukset ovat viime aikoina hälyttävässä määrin nousseet.

Valloilla olevan narratiivin mukaan kiusaamisen syinä ovat lasten huonovointisuus, somen tarjoamat helpot mahdollisuudet kiusata, median väkivaltaisuus, luokkien suuri koko jne.
Ratkaisumallit ovat tämän käsittelytavan mukaisia: ystävällismielinen järkipuhe, kolmikantakeskustelut, "konsultointi herkällä korvalla", lisää koulunavustajia ja -psykologeja, toimintamallit koulukiusaamisen estämiseksi jne. *"Se, mikä on oleellista kouluissa tehtävän kiusaamisen vähentämiseksi, on se, että meillä on toimivat toimintamallit (...) koulun toimintakulttuurin kehittämiseen ja kiusaamisen vastaiseen työhön."* (opetusministeri Li Andersson. 24.9.2020) Päästäänkö näillä eväillä puusta pitkään? Tuskin, sillä tämä on korkeintaankin vain oireen hoitoa.

Tietysti massamedian, erilaisten pelien ja lasten huonovointisuudella on oma osuutensa koulukiusaamisen syntyyn, mutta oleellisin taisi unohtua: Olisi asian laita koulun ulkopuolella miten vain, *koulu*kiusaamisen kannalta avainasemassa ovat koulujärjestelmämme ja opettajat. Ja tässä törmäämme tabuihin: nimittäin meillä Suomessa on maailman parhaat opettajat ja paras koulujärjestelmä. Ja sitä ei sovi kiistää.

Se, että minkälaisessa ympäristössä lapset ovat kouluaikana, se on kiinni koulusta ja opettajistamme. Ja minkälaisessa kouluympäristössä lapsemme ovat?

Viimeiset vuosikymmenet kuluivat niissä merkeissä, että haluttiin kasvattaa vapaita ihmisiä. Mutta siitä tulikin vapaa kasvatus, joka on taas ihan eri asia, kuin kasvattaa vapauteen. Jälkimmäisen tavoitteena on ihminen, joka omaa mahdollisimman laajoja moraalisia, tunteellisia, tiedollisia ja tahdollisia kykyjä voidakseen tehdä elämässään oman ja yhteisönsä kannaltakin hyviä ratkaisuja. Vapaakasvatus antaa sen sijaan lasten tehdä kasvatukseen liittyviä ratkaisuja jo siinä vaiheessa, kun hänellä siihen ei ole vielä kehityspsykologisia edellytyksiä. Ollaankin pian koulumaailmassa, jossa opettajalta evätään arvovalta ja oikeus toimia henkisessä kehityksessä lapsen edellä olevana henkilönä.

Ja sen tietää, miten käy yhteisölle, joka menettää johtajansa: pahimmillaan ja raaimmillaan voi alkaa taistelu johtajuudesta. Oiva tilaisuus itselleen huomiota ja valtaa kaipaaville kiusaajille. Jos kukaan, lapsi osaa käyttää tilaisuuden häikäilemättömästi hyväkseen. Toinen osa oppilaista vaipuu taas yksinäisyyteen.

Hyvänä esimerkkinä tähän on Suomen musiikinopetuksen tila: Suomen ja muun maailman musiikillisista saavutuksista, muotoaistin, tajuntakyvyn, musiikillisen maun tai tyylitajunnan kasvattamisesta mitään tietämättömät koululaiset saavat päättää opetuksen sisällöstä ja tavoista. Seuraamukset ovat katastrofaalisia: 1) opetus ja sen taso tippuu markkinavoimien eli kaupallisen median syliin, 2) lapsista voimakkaimmat asettuvat opettajan tilalle opetusprosessia johtamaan, 3) opettaja menettää asemansa olla kasvuryhmän johtajana, joten 4) koululaisten välillä saattaa alkaa kahinaa ryhmän johtajuudesta ja 5) ryhmän keskinäiset suhteet ja johtajuus pohjautuvatkin pian koulun ulkopuoliseen katu-uskottavuuteen.

Vähättelemättä alussa mainittuja syitä koulukiusaamisen rajuun kasvuun ja opettajaksi haluavien määrän romahtamiseen, väitän, että jos halutaan kiusaamistilanteeseen muutoksia, meidän on luotava sellainen keskusteluympäristö, jossa ei ole tabuja.

György Kadar (FT)
ent. Vaasan musiikkiluokkien opettaja
itsekin työpaikkakiusattu

Suomalaiset ystävät ja kollegat Leventen häissä

Iltaa! Palataan korkeimman hallinto-oikeuden vastaukseen ja sanavalintaan *hoitunee*

Minun on edelleen vaikea ymmärtää, miten sosialistisen Unkarin diktaattorit saattoivatkin olla niin tyhmiä, että sallivat Attila Józsefin runojen opettamisen kouluissa. Tämä lienee olleen mahdollista vain siksi, että runoilija oli vasemmistolainen.

Ilmaa!

Kuka kieltää minua kertomasta,
mikä minua harmitti matkalla kotiin?
Nurmikolle oli laskemassa lauha pimeys,
kuin sametti-tihkua,
Jalkojeni alla pyöriskelivät laihoja puunlehtiä
unettomia, ja kuin lapset, ne hiljaisesti murisivat.
(…)
Oi, en kuvitellut järjestystä tällaiseksi.
Sieluni ei tunne olevansa tässä kotonaan.
En voinut kuvitella oloa, joka on helpompaa sille,
Joka on kavala.

Enkä kansaa, joka pelkää, jos on valitsemassa,
ja miettii katse alhaalla kieroa vastausta
ja kilistelee ruumiin yllä.
En kuvitellut järjestystä tällaiseksi.

Usein olin tietämätön, miksi minua lyödään;
(olin) kuin pieni lapsi,
joka olisi hypännyt yhdestä ainoastakin hyvästä sanasta.
Tiesin, äitini ja sukulaiseni ovat kaukana.
(…) Olen kasvanut aikuiseksi. Vieras aine
lisääntyy hampaissani,
kuin kuolema sydämessäni. Mutta (silti)
minulla on oikeus.
Ja sielu tai savi
En ole vielä, eikä nahkani ole niin kallisarvoinen,
Että voisin olla kypsällä päällä sanattomana,
jos en ole vapaa!
Minun johtajanani on minun sisimpäni!
Olemme ihmiset, sielut, eivät villit -
Niin kauan, kuin sydämemme kypsyttelee toiveita,
(…)
Tule, vapaus! Synnytä minulle sinä järjestys.
Opeta minua sanalla hyvällä ja anna minun,
kauniin ja vakavan poikasi
myös leikkiä!

21. marraskuuta 1935
(raakakäännös)

Samoin ajattelee myös suomalaisten oma Kaarlo Kramsu (1855–1895):

Kosken partaalla

Illalla kerran mielin murheisin
Mä kosken partahalla katselin,
Kuink' aallot, yhä uudet, voimakkaina,
Toistensa kanssa kilpailivat aina.

Niin voimakkaasti huminansa soi,
Kuin vapahitten ääni yksin voi.
Riemuiten kulkivat he polkuansa,
Ja sanat nää mä kuulin pauhussansa:

"Eteenpäin käyvät lapset Wellamon,
Eik' estä heitä käsi kohtalon:
Ei kadota se koskaan onneansa,
Ken vangita ei anna sieluansa."

“Kuin me, te ihmislapset riemuiten
Eteenpäin kulkisitte onnehen,
Jos voimanne te kerran tuntisitte
Ja kahlehitta käydä tohtisitte.”

Mietiskelen hiljaa itsekseni,miten on mahdollista, että Suomen koulussa ei opeteta näinkin hienoa runoa ulkoa:

Se sammuttaapi aamun alkavaisen,
Se kuolettaapi voiman Suomalaisen,
Ja Suomen mielen vapaan orjuuttaa;
Ja uskon kilven kiiltäväisen alla
Käy vieras maahan mielell’ ahnahalla,
Ja vapautes, Suomi, lannistaa.

Niin loppuu aamus vasta alkaneena,
Ja toivos kukat tuskin puhjenneena
Jo jäinen halla viepi kuolemaan.
Ja lapses muukalaista mukaellen,
Vieraina itsellensä, ilkkuellen
Niit’ omin jaloin käyvät tallaamaan.

Kaarlo Kramsu

Minuus - miten voidaan vangita jonkun sielu?

Kramsun rivit kuulostavat hienolta, mutta oikea taitelija ei kirjoita vain kirjoittaakseen jotain koristeellista ja hienoa. **Oikea taiteilija on aina tosissaan. Miten voidaan vangita jonkun sielu**? Mikä se sielu(ni) on? Kuka ja mikä on ”minä”? **Missä on minun sieluni?**

Lupasin tämän teoksen ensimmäisessä osassa kertoa, kuka minä olen. Oliko se minulta hiukan vastuuttomasti luvattu ja tehty. Onko muka niin yksinkertaista kertoa, kuka minä olen, mikä on minun sieluni tai sisimpäni?

Otsikon kysymys kirjallisuudessa

Kramsun tapaan sanoo myös Polonius Laerteelle *Hamlet*issa: *”pysy uskollisena itsellesi”*, mutta jo antiikin Herakleitoskin: *”Aloin etsiä itseäni”*. Kreikkalaisten (esim. Oidipus) ja Shakespearen (Hamlet, Macbeth, jne.) tragedioiden yksi keskeisimmistä ongelmista on, että kuka minä olen. Olenko oma itseni vai olenko eksynyt omalta polultani väärälle polulle (samoin: Dostojevskin Raskolnikov tai Tšingiz Aitmatovin /1928-2008/ Avdij Kallistratov, jne). Onko minuuteni ja tieni ennalta määrätty? Kuka minä olen ennustajien mukaan? Kuka ja mikä on se, jolle minun tulee olla uskollinen? Onko olemassakaan mitään minussa olevaa sisintä, ”minä” tai minuus? Onko minuutta olemassakaan?

Oscar Wilden (1854-1900) *Dorian Grayn muotokuva*ssa Lord Henry sanoo seuraavasti: *”Ihmiset pelkäävät nykyään itseään. Pelkää myös rohkein omaa itseään”*, kun taas Dorian sanoo itsestään: *”Tänä iltana olen kyllästynyt itseeni. Haluaisin olla toinen”* tai *”Hän haluaa paeta itseään”*. Edelleen samasta teoksesta: *”Olla hyvä, tarkoittaa olla sopusoinnussa itsensä kanssa”*. Helppoa sanoa, mutta sen tehdäkseni minun pitää tietää, kuka ja mikä se ”itseni” on. Espanjalaisen Juan Ramón Jiménezin (1881–1957) runo Yo no soy yo Robert Blyn (1926-2021) englannin kielisenä käännöksenä:

„I am not I.
I am this one
walking beside me whom I do not see,
whom at time I manage to visit,
and whom at other times I forget;
who remains calm and silent while I talk,
and forgive, gently, when I hate,
who walks where I am not,
who will remain standing when I die.”

Tässähän on jo kaksikin sielua (vrt. alempana sanan itse etymologia), toinen, joka väittää toisesta jotain ja toinen, josta väitetään jotain. Se, kuka minä olen, jää jäljelle (seisoo edessämme) vasta kuoltuani.

Milan Kunderan (s. 1929) romaanin *Kuolemattomuus* päähenkilö Agnes, joka itse sanoo menettäneensä minuutensa, sanoo seuraavasti: *”E l ä ä …, ei siinä ole mitään autuaaksi tai onnelliseksi tekevää. E l ä ä …, se tarkoittaa kivuliaan minuutemme raahaamista maailmassa. Mutta o l l a, se on onnellisuutta/autuutta.”* Englanniksi: Agnes: *”Living, there is no happiness in that. Living: carrying one’s painful self through the world. But being, being is happiness. Being: becoming a fountain, a fountain on which the universe falls like warm rain.”*
(Voisi olla narsistien uhrien tunnuslause.)

Tarkastellessamme näitä osittain Sándor Albertin (s. 1949) kirjoituksen (Sándor 2019) pohjalta koottuja siteerauksia näyttää siltä, että kirjallisuus tietää minuuden olemassaolosta, ja nostaakin esiin kysymyksen, mutta vain jättääkseen sen vastaamatta.

Minuus kielitieteessä

Kieliopillisen ensimmäisen persoonan ja sen pronominin (”minä”) olemassaolo todistaa sen puolesta, että jokin ”minuus”-havainto ja tietous on ollut kautta aikojen olemassa, sillä se tarvitsi nimen tai ilmaisumuodon. Sanan minä suomalais-ugrilaisesta ja jopa uralilaisesta alkuperästä vallitsee täysi yksimielisyys, joka tarkoittaa sitä, että sanan alkuperä ulottuu ainakin n. 5 000-10 000 vuoteen.

Tietoisuudesta jonkinlaisen minuuden olemassaolosta todistaa myös sellaiset ilmaisut, kuten *”unohdin itseni”* (ei siis ”minääni”), *”itsetunto”*, *”itsetyytyväisyys”*, *”itsevarmuus”*, *”itsenäinen”*, *”oma itsensä”*, *”toteuttaa sisintä itseään”*, *”etsii itseään”* tai unk. tűnődik (= syvästi miettii), joka väkisin käännettynä on *katoutua* > jää omien ajatuksien kadoksiin eli omien ajatuksiensa joukossa hänen oma minuutensa hukkuu/katoaa; hiukan, kun suom. uppoutuu, mutta unk. *tűnődik*, tarkoittaa täydellistä katoamista.

Mutta mikä se *itse*, joka seisoo näissä ilmaisuissa sanan *sielu(ni), sisimpä(ni), henke(ni)* tai *minuute(ni)* tilalla?

Sanalla *itse* on vastineita kaikissa muissa sukukieli-haaroissa paitsi samojedissa; esim. karjalan *itše*, vatjan *ize*, viron *ise*, pohjois-saamen *ieš*, ersä-mordvan *eś*, komin ja udmurtin *at'śy(m)*, mansin *is* 'varjo, henki', hantin *is* 'sielu, henki, elämä' ja unkarilaisten tutkijoiden mukaan myös unkarin *íz*. Ugrilais-kielten sana-vastineiden merkitys osoittaa, ettei *itse* alun perin ole ollut refleksiivi-pronomini vaan substantiivi, jonka merkitys lienee ollut 'varjo' tai 'varjosielu'. Muutos on ymmärrettävä sitä taustaa vasten, että ihmisen sielun on aikoinaan uskottu asuvan hänen varjossaan, jolloin varjo on tavallaan edustanut ihmisen henkistä minää. (Siikala 1992, Haavio 1967 ja *Nykysuomen etymologinen sanakirja* sekä *A magyar nyelv történeti etimológiai szótára*:n pohjalta, lisää Korpela 2019).

Minuus filosofiassa

Jos joku, kuten esim. David Hume (1711-1776) tai William James (1842-1910) esittää epäilyksen, että onko ylipäätäänkään olemassa jonkinlainen ego, tietous tai tajunta, silloin siihen vastataan yleensä muistuttamalla siitä, että jokainen ihminen pystyy erottamaan omia kokemuksiaan, tuntemuksiaan, ajatuksiaan ja tahtoaan toisten ihmisten kokemuksista, tuntemuksista jne.

Juan Ramón Jiménezin runon yhteydessä viittasimme jo siihen, että siinä on kaksi minää. Samaan viittaavat ne ylempänä mainitut ilmaisut: *"en ole oma itseni"*, *"taistelen itseni kanssa"*, *"haluan voittaa itseni"*, *"en tunnista itseäni"* jne. Näissä ilmaisuissa "minä" väittää jotain toisesta (omasta) minästään. Nämä kielelliset ilmaisut viittaavat selvästi ja väistämättä siihen, että "minuuttani" ei ole vain yksi vaan kaksi. Minuuteni on kaksoisminuutta, J. G. Fichten (1762-1814) sanoin (Fichte 1889 68) *"Das Ich setzt sich selbst"* eli "minuus" olettaa itsensä (*the Ego posits itself*). Tämä on paradoksaalista, koska silti ajattelen itseäni yhtenä olemuksena. Toisin sanottuna, jotta voisin olla olemassa (olettaa itseäni), minun on kaksinnettava/kaksoitettava itseäni. Uudemman kerran Fichten (1889 79) sanoin: *„Minuus olettaa omassa minuudessaan ei-minuutta"*. (*Das Ich setzt den Nicht-Ich in dem Ich*; *The Non-Ego is posited in the Ego*).

Toisin sanottuna: itsenäinen (inhimillinen) indiviidi saattaa syntyä vain, jos sen kanssa samaan aikaan syntyy joku, joka on toisenlainen indiviidi. Jos itseni lisäksi ei olisi olemassa muita, ei voisi syntyä mielikuva itsestäni eikä sisäinen puheeni voisi käynnistyä, en osaisi puhua itseni kanssa. Ego syntyy tämän sisäisen puheen syntymisellä/alkamisella yhtäaikaisesti (ks. Lükőn kaavio I osa s. 193).

Ja tässä päästäänkin mahdollisen suomalais-ugrilaisen kielifilosofian teesiin, jonka mukaan minä olen ilman sinua vain puolikas ihminen, minä tarvitsen sinua (puolisoni, osapuoleni, asiapuoleni, hyökkäävä puoleni jne.) voidakseni olla ihminen (ks. I. osa). Enkä pysty olemaan ilman sinua, ilman toista. Jos et ole läsnä, minä kuvittelen sinut tai jonkun muun/toisen, vaikka toisen itseni läsnäolevaksi, voidakseni puhua jollekin, jonka kanssa olla ihminen. Kuten kannessa lukee, jopa vihollisemmekin ovat meitä varten.

Tarkastellaan Maslowin pyramidia uudemman kerran tästä näkökulmasta

ja käy sääliksi, että länsimaisilla kulttuureilla ei ole korvaa kuulla meitä suomensukuisia, Karácsonya, Jaan Kaplinskia (1941-2021), Lükőtä, Kari E. Turusta (1948-2020), Bartókia, Kostiaista, Tormista (Tormiksen Unohdettuja kansoja), Aki Kaurismäen (s. 1957) tai Tapio Piiraisen (s. 1954) elokuvia ja muita. Länsimaissa piirrellään siis vieläkin niitä omia pyramideja, joiden huipussa on yksin, kuin maailmanvaltias, omaa itsensä toteuttava Minä (tässä nyt jo suomen kielellä):

Vertaa tätä kuviota Lükőn kaavaan I. osa s. 193!

Minuuden historikki

Mutta palataan minuuden ongelmaan. Siihen kuuluu nimittäin myös historiikki. Mikä minä olen sielultani, minuudeltani, se riippuu kehollisten ominaisuuksieni, edellytyksieni, raamieni, toimintani jne. lisäksi myös siitä, minkälaisia (kehollisia ja sielullisia) kokemuksia ja mahdollisuuksia olen elämältä saanut, miten niihin olen reagoinut, mitä jälkiä nämä kokemukset jättivät minuuteeni ja minkälaiseksi ne tekivät minut. Kaikki nämä vaikuttavat siihen, mikä minussa asuu, kuka minä olen ennen seuraavaa elämänkoettelemustani tai -kokemustani. Minuuteni siis muuttuu koko ajan kunnes: *"who will remain standing when I die"*.

Wir kennen nicht Ziele und sind nur ein Gang.	Emme tiedä/tunne päämääriä olemme vain tietä. (Heidegger 1995 36, Unterwegs)
Seyn – ein Erzeugnis des Denkens? Denken ist stets Ereignung des Seyns.	Oleminen - ajatuksen tuote/synnyttämä? Ajattelu on aina olemisen ilmenemistä/tapahtuma(sarja)a. (Heidegger 1995 48, Seyn und Denken)

Tästä voi tulla helposti mieleen Igor Stravinskin (1882-1971) Sotilaan tarina, joka perustuu satuihin, joissa lomalle lähtevä sotilas menettää viulunsa korttipelissä paholaiselle. Tarinan mukaan kukaan hänen tuttunsa ei enää tunnista sotilasta. (Ja kuten tiedämme, viulullakin on sielu.)

Suomalaisessa kansanperinteessä:

”Kosken herra Tarvasjoelta oli friimuurari. Ja niinkuin kaikki vapaamuurarit, oli hänkin liitossa pirun kanssa. Piru toi hänelle rahaa niin paljon kuin hän ikinä tarvitsi ja ehtona oli se, että piru määräajan kuluttua sai viedä hänet elävänä.”

(Anttonen 1986 s. 36)

Lisäys palaamalla Kramsun runoihin 8.2.2021 YLEn uutisissa käsitellään taas nuorten pahoivontia. Pohdiskellaan kovasti, että mikä nyt neuvoksi, ja mainitaan ohimennen, että taide voisi auttaa. Se voisi olla totta, jos kouluissamme olisi olemassa taidekasvatusta (huom! taide- ei viihdekasvatusta). Se antaisi lapsillemme eväitä selvitä kriisienkin kohtaamiseen. Suurin osa taidekasvatuksen saaneista nuorista ei välttämättä edes huomaisi elävänsä kriisin keskellä.”Kulttuurin tehtävänä on viljellä ihmisen sielunenergioita henkistäen niitä”, sanoo filosofi Kari E. Turunen (s. 1948).[18]

Tämä tuo mieleeni Lauri Kemiläisen (1886–1946) sanat ja Toivo Kuulan (1883–1918) sävelmän:

Hiljaa eessä akkunain
puisto enää kohahtaa,
tuuli raukee levotoin,
kuvat aukee ikkunahan
illan koin, illan koin, illan koin.

Hiljaa yli ikkunain
hämyn verhot laskeuu
Puut jo hukkuu hämärään;
Lapsi nukkuu äidin syliin
hellivään, hellivään.
Kaikki kerran unhoittuu.

Hengenheimolaisen Aleksis Kiven (1834–1872) runo *Sydämeni laulu* Jean Sibeliuksen säveltämänä:

Tuonen lehto, öinen lehto!
Siell’ on hieno hietakehto,
Sinnepä lapseni saatan.

Siell’ on lapsen lysti olla,
Tuonen herran vainiolla
Kaitsea Tuonelan karjaa.

Siell’ on lapsen lysti olla,
Illan tullen tuuditella
Helmassa Tuonelan immen.

Onpa kullan lysti olla,
Kultakehdoss’ kellahdella,
Kuullella kehräjälintuu.

[18] Turunen 1987 s 148

Tuonen viita, rauhan viita!
Kaukana on vaino, riita,
Kaukana kavala maailma

Zoltán Kodályllekin tunne oli tuttu. Zoltán Kodályn kansanlauluun perustuva sävellys Habsburgien hirmuvallan ajoilta, kun isänmaalliset joutuivat pakenemaan soihin ja metsiin:

Metsään yövyin taivasalle,
panin turkin pääni alle,
ristin kädet hartain mielin,
Jumalaani rukoelin:

Luoja taivaan ohjaa suojaan,
uupunut oon vaeltamaan,
valetamaan, harhailemaan,
vierahissa kuljeksimaan.

Suothan unen rauhallisen,
turvan pyhäin enkelien,
syömen haaveet uljaat täytä,
Luojan haltuun, hyvää yötä.

Nämä sanat tuntuvat hyvältä ja nostattavat mieltäni. Kyllä me suomensukuiset osaamme!

Paniko lukijani merkille, että näille teoksille yhteistä on se, että kukaan ei suutu tai kanna kaunaa kiduttajaansa kohtaan. Kukaan ei halua kostaa, alistaa tai tuhota vastapuoltaan.

Nämä teokset eivät myöskään ole alisteisia sille länsimaisen maailmankuvan sisältämälle ajatusmallille, jossa uhrin tulisi käsitellä ja kertoa kärsimyksistään kuten kone, joka tuottaa siihen syötetystä *inputista* tietyn *outputin.* Lopulta meissä taitaa elää toisenlainen eetos, toisenlainen suhtautuminen elämään, kuin mitä näemme länsimaalaisten kanssaihmistemme käytöksessä. Tästähän on viitteitä Knut Pippinginkin analyyseissä (ks. yhteenveto osiossa *Suomen omat hallintotieteet*).

Kun nyt taputtelemme itseämme selkään suomensukuisilla kuoroteoksilla, käytöstutkimuksilla ja balladeilla, tulee mieleeni, että sukulaissieluhan se on venäläisenkin. Venäjän Tiedeakatemian kieli-instituutin marilaissyntyisen tutkijan, Aleksandra Seldjukovan mielestä tämä sielujen sukulaisuus voi johtua suomalais-ugrilaisesta substraatistakin (G. Kádár, *Johdatus uralilaiseen filosofiaan*, Jyväskylä, 2015, Venäjänkielisen laitoksen saatesanat, s. 8). Sitä hyvänä esimerkkinä toimii Dmitri Kabalevskin jo siteerattu *Iltalaulu*: *Saapuvi yö*.

17.6.2020

Uskokaa tai älkää! Oikea kannanotto!!! Kymmenen vuoden piinaavan ja invalidisoitumiseen johtaneen odotuksen jälkeen

Se tulee Valtioneuvoston yhdenvertaisuusvaltutetulta, ja se koskee Vaasan kaupungin syrjivää toimintaa äidinkielenään unkaria puhuvien kouluisten kotimaan kielen opetuksen suhteen:

---------- Forwarded message ---------
Lähettäjä: **YVV Virastoposti** <yvv@oikeus.fi>
Date: ke 17. kesäk. 2020 klo 8.50
Subject: Yhteydenottosi yhdenvertaisuusvaltuutettuun - Unkarilaiset koululaiset edelleen ilman kotimaan kielen opetusta (VVTDno–2018-736)
To: gyorgy.kadar@gmail.com <gyorgy.kadar@gmail.com>

Hyvä Gyorgy Kadar

Kiitos, että otit yhteyttä asiassa, jossa on kyse unkaria äidinkielenään puhuvien oppilaiden oikeudesta oman kielen opetukseen. Olemme arvioineet asiaasi.
Yhdenvertaisuusvaltuutetun pääasiallisena tehtävänä on edistää yhdenvertaisuutta ja puuttua syrjintään.
Yhdenvertaisuusvaltuutettu katsoo, että mikäli kaupunki järjestää oman äidinkielen opetusta tietyillä vieraskielisille ryhmille, yhdenvertaisuuslaki edellyttää, että tämä tapahtuu yhdenvertaisin perustein kaikkien kieliryhmien osalta. Vaasan kaupunki näyttää järjestävän kyseistä oman äidin kielen opetusta (https://www.vaasa.fi/asu-ja-ela/varhaiskasvatus-ja-koulut/perusopetus/kieli-ja-kulttuuriryhmien-opetus/#e201864b).

Jos kaupunki kuitenkin kieltäytyy järjestämästä opetusta tietylle kieliryhmälle, vaikka edellytykset opetuksen järjestämiselle täyttyvät, syntyy asiassa olettama vähintään välillisestä syrjinnästä kielen perusteella. Jos kaupunki ei kutienkaan objektiivisesti arvioiden löydä pätevää ja sopivaa opettajaa ja kieltäytyy tämän vuoksi opetusta järjestämästä, ei tilanteessa ole valtuutetun arvion mukaan kyse syrjinnästä tai muustakaan yhdenvertaisuuslain vastaisesta toiminnasta.
Jos riittävä määrä oppilaita tietystä kieliryhmästä kuitenkin pyytää kaupungilta opetuksen järjestämistä, on kaupungin ryhdyttävä yhdenvertaisuuslain 6 §:n 1 momentin ja 8 sekä 13 §:lien mukaiset velvollisuutensa täyttääkseen tehokkaisiin, tarkoituksenmukaisiin ja oikeasuhtaisiin toimiin pätevän ja sopivan opettajan löytämiseksi. Valtuutetun arvion mukaan tämä tarkoittaa vähintään rekrytointiprosessin käynnistämistä. Mikäli virkaan/tehtävään tulee päteviä hakijoita, on kaupungin lähtökohtaisesti palkattava henkilö tehtävään, ellei kaupunki voi osoittaa objektiivisesti arvioiden asianmukaisia perusteluita sille, miksi henkilö ei ole pätevyydestään huolimatta kuitenkaan sopiva.

Jos kaupunki kuitenkin jättää palkkaamatta objektiivisesti arvioiden pätevän ja sopivan opettajan, mikä johtaa siihen, ettei opetusta järjestetä, on **kaupunki valtuutetun arvion mukaan toiminut vastoin paitsi yhdenvertaisuuslakia myös hyvän hallinnon oikeusperiaatteita**. Tällaisessa tilanteessa kaupungin toimintaan tyytymätön henkilö voi halutessaan joko hakea muutosta kaupungin asiassa mahdollisesti tekemään päätökseen päätöksen liitteenä olevia ohjeita seuraten, taikka jos kaupunki ei tee lainkaan hallintopäätöstä, tehdä kantelun jommallekummalle ylimmistä laillisuusvalvojista, jotka ovat siis eduskunnan oikeusasiamies ja valtioneuvoston oikeuskasleri. Kantelun voi tehdä myös jos kaupunki kieltäytyy aloittamasta rekrytointiprosessia, vaikka riittävä määrä oppilaita ilmoittaisi halukkuutensa unkarinkielen opetukseen.

Lopuksi toteamme vielä, että mikäli kaupungilla on tiedossa sopiva opettaja, olisi omiaan edistämään yhdenvertaisuuden sekä hyvän hallinnon toteutumista, että kaupunki

tiedottaisi sopivan opettajan löytymisestä sellaisille huoltajille, jotka ovat aiempien tapahtumien vuoksi siinä käsityksessä, ettei opetusta voida järjestää, koska sopivaa opettajaa ei ole löytynyt. Muuhun yhteydenottosi ei anna osaltamme aihetta ainakaan vielä tässä vaiheessa.
Voit halutessasi pitää meidät ajan tasalla asian etenemisestä.

Ystävällisesti
Toni Tuomi
Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto, Ratapihantie 9, PL 24, 00023
VALTIONEUVOSTO

Uhrin mahdollisuudet selviytyä psyykkisesti – osa 1

2.2.2020 Elämä käärmeen kanssa

"Rouvan kanssa eläminen on kuin olisi joutunut lukituksi samaan ahtaaseen tilaan kyyn kanssa. Käärme voi tehdä mitä ikinä haluaa, mutta minä en voi laskea sitä silmistäni, ellen halua tulla purruksi."

Näin kirjoittaa Kristiina Vuori (s. 1967) romaanissaan *Elinan surma*, sivulla 39.

Kuvaus soveltuu niin osuvasti kiusaajan ja kiusatun väliseen henkiseen tilanteeseen, että tahtoisin melkeinpä olettaa, että Vuorella saattaa olla kokemuksia omasta takaa, tai sitten vain äärimmäisen hyvä empaattinen kyky eläytyä uhrin mielentilaan. Narsistin uhri voisi vielä lisätä, että laski kyyn silmistään tai ei, voi olla varma, että se kuitenkin puree.

Kun narsistin uhri on romaanissa kuvatun nuoren naisen mielentilassa, hänen psyykensä on pysyttävä joka ikinen päivä valppaana hälytystilassa. Hänen hermostonsa täytyy laskelmoida hetkestä toiseen, mitä tapahtuu, mikä on paras keino selviytyä, miten arvioida kaikkia arvaamattomia epävarmuustekijöitä, niihin liittyviä riskejä ja todennäköisyyksiä. On selvää, että tällainen tila on pidemmän päälle kestämätön.

Kysymys siitä, miten uhri voi selviytyä psyykkisesti, on jaettava kahteen osaan: selviytymiseen kiusaamisen aikana ja sen jälkeen. Ensimmäistä osaa on puolestaan myös lähestyttävä kahdesta kulmasta: varsinainen kiusaamisen näkökulmasta, sekä kiusaamisen, joka tapahtuu niiden toimesta, joiden pitäisi suojella minua. Kiusatuksi tulemisen kokemus jakautuu näin ollen kolmeen jaksoon:

- Suoran kiusaamisen jakso
- Oikeutta hakemisen jakso
- Kiusaamisen loppumista seuraava jakso

Tulossa on pitkä luettelo siitä, miten uhri voi yrittää auttaa itseään. On tärkeää tietää, että siinä missä näistä suosituksista voi olla apua, niin pelastusta niistä ei voi saada. **Ainoa pelastus voisi olla se, että uhri saa oikeutta ja pysyvää sellaista, eli olosuhteet palautuvat takaisin terveiksi.**

19.10.2020 Neuvo: säilytä arvokkuutesi ja sielusi eheys!

Kramsu ja hänen sielunveljensä taitavat olla oikeassa. Uhrin täytyy ennen kaikkea säilyttää sielunsa ehjänä ja vapaana:

> *Ei kadota se koskaan onneansa, /*
> *Ken vangita ei anna sieluansa.*

Sielunsa vapauden ja eheyden säilyttämiseksi voit joko taistella, jos sinulla on vielä toivoa jäljellä, tai paeta yksinäisyyteen, "taivasalle metsään", jos pelkäät, ettet kestä taistelua henkisesti. Koskaan et kuitenkaan saa antaa vangita sieluaan eikä alistua, nöyrtyä tai antaa sielunsa vinoutua, sillä samalla "kadotat onnesi".

Eräs tarinani tunteva lääkäri sanoi minulle ystävällisesti: Tapahtui sinulle mitä tahansa, säilytä arvokkuutesi kaikissa olosuhteissa! Uhrin arvokkuus säilyy parhaitten, jos tämä kykenee hyödyntämään uudet, vaikkakin negatiiviset kokemuksensa sielun rikastuttamiseksi. Alfred de Vignyn (1797–1863) erään romaanin naishahmo sanoi kohdattuaan vaikeita aikoja, että **hän sai elämältä kokemuksia viiden muun ihmisen kokemuksien edestä**. Uskon, että jos uhri kykenee asennoitumaan oikein, nämä kokemukset voivat tuoda valtavan määrän rikkautta elämään – useamman tavallisen elämän verran. Voisi jopa sanoa, että elämä voi näin saavuttaa potentiaalinsa.

Uhrin terveiset: Kaikki lasten kasvattajat varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja kodeissa: Opettakaa oikeaa taidetta lapsille!

Käydessäni ihanan psykoterapeuttini Ulla Korpisen vastaanotolla, satuin kerran kysymään häneltä: “Saanko kysyä, onko minunlaisiani uhreja paljon?” “On, mutta kukaan ei ole kestänyt niin paljon ja niin pitkään kuin sinä”, hän vastasi, ”ja haluaisinkin kysyä takaisin, miten pystyt kestämään näin rankkaa kohtelua näin pitkään?” Kysymys tuli niin yllättäen, että vastasin suoran käden intuitiolla: “Lapsuudesta lähtien saamieni taidekokemusten, esimerkiksi kansansatujen ansiosta.”

Silloin en ehtinyt ajatella asiaa sen enempää. Mutta mitä enemmän olen pohdiskellut asiaa jälkikäteen, sitä enemmän olen alkanut olla tämän vastauksen kanssa samaa mieltä.

Oikea taide ja taidekasvatus saattavat olla se paras ennalta ehkäisevä hoito

Varsinkin lapsuudessa koetut taiteelliset, transsendentaaliset elämykset vahvistavat meitä tulevien vastoinkäymisten varalle. Tämä ei ole taiteen tarkoitus, mutta se tulee taiteen mukana ikään kuin kylkiäisenä.

Psykoterapeutti Ulla Korpisen vastaanotolla lapsuuteni kansansadut tulivat minulle itsestään automaationa mieleen. Eivät hölmöläissadut tai sellaiset, joissa lohikäärme onkin vain joku kuohittu, kömpelö ja naurettava hahmo. Mieleeni tulivat ne sadut, joissa on jokin ammottava puute, joissa vallitseva järjestys joutuu kaaoksen tilaan, sillä lohikäärme ryöstää kuninkaan nuorimman tyttären. Silloin sikopaimenveljeksistä nuorin ja mitättömin lähtee korjaamaan tilanteen, ja kiivettyään 33 päivää elämän puun 99. oksalle, voittaa hän kovan taistelun jälkeen lohikäärmeen ja katkaisee siltä sen kaikki yhdeksän päätä. Prinsessa on nyt pelastettu, mutta taivaasta ei pääsekään enää takaisin meidän maailmaamme, järjestyksen pariin. Silloin sattuukin tulemaan myrsky, ja aarnikotkan poikaset ovat jääneet sen armoille. Nuorukainen pelastaa aarnikotkan poikaset pulasta, ja vastapalvelukseksi aarnikotka ottaa hänet ja prinsessan selkäänsä. Aarnikotkan voimat alkavat ehtyä juuri kun he ovat pääsemässä perille. Silloin sikopaimen ottaa veitsensä ja katkaise palan reisilihastaan ja syöttää sen aarnikotkan suuhun, jotta tämä pääsee maahan asti laskeutumaan kuninkaan pihalle. Maailman järjestys on palautettu.

Ihminen tai hänen maailmansa ei koskaan voi olla täydellinen, mutta oikea taide muistuttaa meille mistä täydellisyydessä on kyse. Minkä puolesta kannattaa uhrautua, elää ja taistella. Tätä maailmaa ei saa evätä lapsilta. Oikea taide ilmentää totuutta lukemattomissa eri muodoissa. Kauniissa, rumissa, satiirisissa, naurettavissa, euforisissa, hiljaisissa, kaipailevissa, isänmaallisissa, mahtipontisissa ja pohdiskelevissa. Nämä muodot voivat ilmentyä kirjallisuuden teoksissa, musiikissa, kuvataiteessa tai vaikkapa baletissa. Formaatilla ei ole niinkään väliä, kunhan saamme kosketustuntuman täydellisyyteen. Kukoistaakseen ihmisen sielu vaatii tätä lapsuudesta lähtien, jotta tämän ihanteen, järjestyksen ja täydellisyyden kaipuu tulee osaksi perusolemusta. Kylkiäisenä tulee vahva itsetunto, määrätietoisuus, moraali ja psyyke, joka tietää missä mennään, ja jossa elää vahva sitoutuminen ja halu elää maailmassa, jossa vallitsee järjestys. Jos se järjestys horjuu, tällainen perusolemus pyrkii palauttamaan asiat takaisin tasapainoon.

Oikeastaan meidän tulisi kysyä: **Miten henkilö voisi ylipäätään selviytyä henkisestä pahoinpitelystä tietämättä korkeammista totuuksista ja tavoitteista?**

> Olen kuullut useilta päiväkodin ja peruskoulun opettajilta, että kansansatuja Syöjättärestä ja lohikäärmeistä ei saa lukea. Ne ovat liian raakoja. Lapsi ei saa unta.
>
> Rakkaat opettajat! Nämä sadut ovat taidetta, symbolikieltä. Toisin kuin massaviihteen rikos- ja kauhuelokuvissa, joissa valuva veri on vain sitä raakaa itseään, näissä saduissa kysymys on pahasta, pahan symbolista. Symboli ei räiski verta. Lisättäköön, että lapsi kyllä tajuaa tämän. Lapsi tajuaa olevansa symbolien maailmassa, samoin kuin hän tajuaa myös olevansa leikin maailmassa, kun hän asettelee huoneessaan hevosia vierekkäin. Kuunnellessaan satua syöjättärestä hän ei ajattele siinä verta tai mitään muutakaan konkreettisena.

Oikea taide- ja musiikkiterapia ei ole korvaa hyväilevän ja mitäänsanomattoman teoksen kuunnelluttamista (ks. aiempanakin).

Tahdon kiittää Ullaa hänen kysymyksestään! Vasta sen jälkeen tajusin, että en voikaan olla henkisesti kovin heikolla pohjalla. Olenhan kasvanut satujen ja taiteen ympäröimänä. Peruskoulussa meillä oli neljä kirjallisuustuntia viikossa, neljä musiikkituntia viikossa, lukion orkesterissa soitin Beethovenin sinfonioita, Bartókin *Tanssisarjaa*, *Piano-* ja *viulukonserttoa*, Nikolai Rimski-Korsakovin *Sherezadea*, Debussy *Merta*, jne. Nämä elämykset antavat elämälle suunnan ja varmuuden myös siitä, mikä on oikein, mikä on väärin, mikä elämässä on tärkeää ja mikä ei, mikä on tavoittelemisen arvoista ja mikä ei. Tämäkään varmuus ei kuitenkaan tarkoita, että näiden väliset rajat olisivat mustavalkoisia ja selkeitä. Senkin taide opettaa.

Kuvitelkaa, jos Suomen 1960-luvulla alkaneet musiikkiluokkaprojektit eivät olisi näivettyneet ja rapistuessaan varisseet kaupallisen musiikin syliin. Kuvitelkaa, jos meillä olisi peruskoulussa kaunokirjallisuuden opetusta, jos lapsemme osaisivat Kramsun, Eino Leinon (1878–1926) tai Lauri Viidan (1916–1965) runoja ulkoa. Mikä voimavara heillä olisi elämän varalle sielussaan. Voisin lyödä vetoa, että nuoremme olisivat paremmin kartalla elämässään. Koulukiusaaminen ja pahoinvointi vähenisivät rajusti.

Uhrin mahdollisuudet psyykkiseen hyvinvointiin kiusaamisen aikana

Yleisellä tasolla voidaan sanoa, että yhden kiusaajan kynsistä on helpompi selviytyä psyykkisesti ehjänä, kuin sellaisesta asetelmasta, jossa kiusaajan takana on koko virkamieskoneisto, OAJ ja muut tahot. Tähän osioon on kerätty muutamia neuvoja, joista voi olla jonkin verran apua kivun minimoimiseksi, joskaan ne eivät sellaisenaan pelasta.

Ainoa lääke, joka voi todella pelastaa, on saada oikeutta ja sen kautta olosuhteet takaisin ennalleen.

1. Käänny ammattiauttajien puoleen

Narsismi ja työpaikkakiusaaminen ovat viranomaisille suhteellisen uusia asioita. Oman kokemukseni mukaan terveydenhoitoala on tässä suhteessa paljon poliiseja ja muita oikeustahoja edellä. Minulla on erittäin hyviä kokemuksia terveydenhoitajista, lääkäreistä, psykiatreista ja psykoterapeuteista. He näkevät melkeinpä ensikättelyssä, mistä on kyse. He ovat ymmärtäväisiä ja toimivat jopa ennaltaehkäisevästi. Heillä on ollut näkemystä antaa minulle lausuntoja ja sairauslomia jo siinä vaiheessa, kun ei ole vielä liian myöhäistä, estääkseen täysromahduksen.

> Sen sijaan poliisi, joka varmaankin tietää hyvin miten toimia liikenneonnettomuuden, katutappelun tai varkauden kohdalla, on kuitenkin työpaikkakiusaamisen ja henkisen pahoinpitelyn edessä täysin neuvoton. He lähettävät pahoinpidellyn ihmisen aivan ilmeisissäkin tapauksissa hakemaan oikeutta ensin aluehallintovirastolle, joka tietää uhrille saman tien ainakin kahdeksan kuukautta (kantelun käsittelyaika) lisää kärsimystä, ja esimiehille vapaat kädet jatkaa sillä välin pahoinpitelyä. Samalla mahdolliset rikokset pian vanhenevatkin (vanhenemisaika vuosi).

Terveydenhuollon ammattilainen ei voi ratkaista työpaikkaongelmia, mutta hän voi olla uhrille kuin emo, turvallinen taho, joka käy uhrin kanssa läpi tapahtuneita vääryyksiä, jäsentäen tapahtuneita ulkopuolisen objektiivisin silmin. Narsistin horjuttama itsetunto voidaan näin palauttaa ainakin jossain määrin ennalleen. Ajatusten pyörittely ja käsittely auttaa voi tuoda tasapainopainotilan ja auttaa säilyttämään sen.

2. Kerää ympärillesi ystäviä ja kuuntelijoita

Tilanteessa, jossa psyyken täytyy olla koko ajan valmiustilassa, jossa pohdiskeltavien ja työstettävien asioiden määrä (tavalliset arjen asiat, jo tapahtuneiden asioiden käsittely ja traumojen työstäminen, mahdolliset tulevat asiat, mahdolliset vastatoimet tai reaktiot ja niiden vaikutukset, näiden moraaliset, juridiset, sosiaaliset, taloudelliset ja ammatilliset puolet) ylittää reippaasti yhden ihmisen kapasiteetin, tarvitaan aivoriihiä.

Tällaisessa tilanteessa on elintärkeää olla ystäviä, jotka kertovat vilpittömästi, miltä asiat ulkopuolisen silmin näyttävät, **miten asioiden kuuluisi olla**. On välttämätöntä, että ympärilläsi on ystäviä, jotka maadoittavat sinut todellisuuteen ja joista näet edes välillä, että **maailma on todellisuudessa paljon avarampi, kuin miltä kiusaajan henkisen väkivallan määrittämä ahdas maailma tällä hetkellä näyttää.**

> Olen tietoinen, että monet suosittelevat hakeutumaan ystävän seuraan voidakseen purkaa kokemuksensa sanallisesti ulos, mutta tähän en osannut koskaan samaistua. En ole alan ammattilainen, mutta uskon uhrin tarvitsevan ennemminkin osapuolen, jonka kanssa hän voi työstää kokemuksiaan, joka auttaa jäsentämään ajattelua, ja joka toimii kiintopisteenä siitä, mikä on tervettä ja normaalia. Kyse on dynaamisemmasta vuorovaikutuksesta kuin avautumisesta passiiviselle kuuntelijalle.

Ystävät voivat suojella sinua myös mahdolliselta Tukholman syndroomalta. Hyvä ystävä kertoo sinulle, jos todellisuudentajusi hämärtyy. Tällaista todellisuudesta vieraantumista voi selittää se, että sielumme suojelee henkistä terveyttämme hyväksymällä epänormaalitkin olot normaaleina (ks. aiempana, sekä Impi Pajun (1959) kirja *Torjutut muistot*). Näin voi käydä, jos uhri on ollut poikkeuksellisen pitkän aikaa – tai poikkeuksellisen suuren joukon aiheuttaman – paineen alla. Voidakseen jatkaa elämäänsä mahdollisimman vähin vaurioin, psyyke sopeutuu kiusaajan tekojen määrittämään maailmaan, eikä enää osaa nähdä sen rajojen ulkopuolelle. Pian uhri ei edes muista, miten asiat olivat terveissä oloissa. Ulkopuolisin silmin tällainen vinouma on usein helppo huomata.

Hyvä ystävä on siis uhrille ensiarvoisen tärkeä henkinen tuki.

3. Ulkoile paljon ja harrasta liikuntaa

Tämä neuvo kuulostaa itsestään selvältä ja yksinkertaiselta, mutta sen toteuttaminen siinä vaiheessa, kun mielentila on jo vajonnut syviin vesiin, on henkisesti hankala. Aloittaminen ja uuteen ryhtyminen on aina vaikeinta. Itse kävin 1–2 kertaa viikossa aamu-uinnilla. Uinnin päätteeksi (tai no, myönnän: uinnin sijaan) istuskelin pitkään porealtaassa ja annoin ajatusteni vaeltaa sinne, minne ne vain ikinä halusivatkin. Terveinä aikoina sain porealtaassa hahmoteltua tutkimustöideni runkoa, jonka jälkeen kotona tietokoneen ääressä se kirjoitti itse itsensä. Henkisen pahoinpitelyn aikana ammeessa taas hahmottui, että mitä minulle ja musiikkiluokille oikein olikaan tapahtumassa. Siellä havahduin asioihin, jotka jäivät minulta aiemmin hoksaamatta. Siellä hahmottui myös seuraavan kantelun tai avunpyynnön runko.

4. Yritä välttää lääkkeitä

Varsinkin rauhoittavia! Ne eivät pysty muuttamaan kiusaajan tai narsistisen henkilön käytöstä. Mutta jos tiedät olevasi menossa hankalaan tilanteeseen, jossa sinun on pakko pysyä rauhallisena, **beta-salpaajat ajavat asiansa erinomaisesti uhrin kohdalla**! Ne ovat alun perin kehitetty sydän- ja verenpainetautien hoitamista varten. Myöhemmin kuitenkin huomattiin, että ne auttavat pysymään rauhallisena ahdistavissa tilanteissa. Lääkkeen käyttö yleistyi aika nopeasti esimerkiksi esittävien taiteilijoiden keskuudessa. Se ei vaikuta millään lailla taiteilijan mielialaan, mutta vähentää jännitykseen liittyviä fysiologisia vasteita, kuten sydämen tykytystä, hengitystä ja käsien vapinaa. Tärkeintä uhrin näkökulmasta lienee kuitenkin, että oli tilanne miten absurdin loukkaava hyvänsä, pystyy uhri vastata mitä perättömimpiin syytöksiin, täysin rauhallisena.

5. Huolehdi riittävästä unensaannista

Samalla kuin uni on uhrin kannalta äärimmäisen tärkeää sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä, on sen toteutuminen yhtä äärimmäisen toivotonta. Kuten olen jo aiemmin kertonut, aivot ovat ylivirittyneessä tilassa yötä päivää. Lyhyellä aikavälillä unen saanti on tärkeää, jotta olisi seuraavana päivänä virkeä, pystyisi hoitamaan työtään tai olemaan valmis kohtaamaan pahimmat mahdolliset vastoinkäymiset parhaalla mahdollisella suorituskyvyllä. Pitkällä aikavälillä unin merkitys korostuu terveydessä. Unen puute nostaa pitkällä juoksulla riskiä sairastua vakaviin sairauksiin, kuten sydän- ja verisuonitauteihin, munuaissairauksiin, Alzheimerin tautiin ja syöpään.

6. Psykologit suosittelevat välttämään alkoholin käyttöä

Kokemuksesta tiedän, että he ovat oikeassa:

a) Viinilasillisen vaikutuksen kesto on noin kolme tuntia. Kun vaikutus loppuu, otetaanko silloin uusi lasillinen? Tiedämme kaikki, mihin tämä voi johtaa.

b) Alkoholi vähentää palautumiselle välttämättömän REM-unen ja syvän unen määrää. Alkoholin vaikutuksen alaisena unen laatu jää pinnallisemmaksi.

c) Jos itsekontrolli ei riitä, uhrista tulee vielä kaiken kukkuraksi alkoholistikin.

Psykiatrit tarjoavat alkoholin tilalle **lääkkeitä** ja vannovat, että uusilla lääkkeillä ei ole niitä sivuvaikutuksia, kuin aikaisemmilla. Tähän en osaa ottaa kantaa, sillä minulla ei ole lääkkeistä juurikaan kokemusta.

Itse en käytä päivisin alkoholia lainkaan, mutta ymmärrän hyvin, miksi jotkut uhrit haluavat siihen vastaavissa tilanteissa turvautua. Sielu ja ruumis kaipaavat edes hetkellistä rentoutumisen tilaa. Lääkäreiden tulisi keksiä alkoholin korvaava lääke, joka antaisi uhrille mahdollisuuden saada olonsa edes muutamaksi tunniksi rennoksi.

7. Yritä nauttia oikeasta taiteesta

Joudun jälleen toistamaan itseäni. Tekisi mieli sanoa, että kannattaa käydä teatterissa, mutta sielläkään ei kohta ole kuin pelkkää hömppää. Mieleeni on jäänyt mahtava elämys, kun muutama vuosi sitten näin Helsingissä Gogolin (1809–1852) *Mielipuolen päiväkirjan*. Se toi moneksi päiväksi mielenrauhan.

Kulutusyhteiskunnassamme elokuvateatteritkin ovat täynnä massaviihdettä. Sen kulutus voi aiheuttaa tyhjyyden tunnetta, joka lisää vain ahdistusta. Kuten aiemmin jo ehkä useita kertojakin kirjoitin, itse olen lukuisia kertoja jäänyt vaikeiden päivien jälkeen (siis ennen vuotta 2012) koulun musiikkisaliin kuuntelemaan esim. Telemannin *Vesimusiikkia* tai Prokofjevin *Skyyttien sarjaa* täydellä äänenvoimakkuudella. Esimerkiksi Bartókin *Concertossa* kuulee Karpaattien vuoriston, Itä-Eurooppalaisten kansojen vuosituhansien kärsimyksen, ja seuraavassa hetkessä taas unisono-osuuksien rajattoman voiman ja ilon siitä, että vieläkin on toivoa. Näiden kuunteluhetkien jälkeen minulle tuli aina vapautunut olo ja nukuin useimmiten hyvin.

Samanlaisen sielua parantavan ja mieltä nostavan kokemuksen minulle ovat tarjonneet myös taide-elokuvat, esimerkiksi *Viime vuonna Marienbadissa* (Alain Resnais, 1922–2014), *Kaikki elämän aamut* (Alain Corneau, 1943–2010), *Todistaja* (Péter Bacsó, 1928–2009), Tapio Piiraisen elokuvat *Raid*, *Siivoton juttu* ja *Blow up* (Michelangelo Antonioni). Myös kaunokirjallisuudesta saa valtavasti voimaa. Tämänkaltaisista teoksista minä tunnistan, että ne kertovat, paljastavat ja avartavat totuutta. Voin tunnistaa niistä omia tuntemuksiani (ks. Tolstoi aiempana). Taideteos tuo joka kerta suunnatonta helpotusta. Käsittääkseni tämä on oikeaa taideterapiaa. Viihdemusiikkiterapiasta ei ainakaan minulle ole mitään hyötyä.

8. Vaihda välillä maisemaa

Minä olen usein lähtenyt omasta kaupungistani autoilemaan, vaikka vain Seinäjoelle ravintolaan tai kahvilaan. Samalla kuuntelin musiikkia ja annoin ajatuksieni kulkea minne ne ikinä halusivat.

9. Hemmottele itseäsi

Hieman häveten uskaltauduin käymään kasvohieronnassa ja kokovartalohieronnassa. Se rauhoitti jo edeltävinä päivinä. Tuntui lohdulliselta tietää, että olen varannut ajan nautinnolle. Lääkäriltä on mahdollista saada lähete hierojalle. Kela maksaa osan.

10. Lue ammattikirjallisuutta narsismista

Kun olet hyväksynyt sen, että olet joutunut narsistin kynsiin, etsi asiasta ammattikirjallisuutta. Tulet nopeasti huomaamaan olevasi uhri. Silloin on helpompi hahmottaa, mitkä ovat sinua ympäröivien olosuhteiden realiteetit, mitä on odotettavissa, ja miten siitä voi selvitä. Oikea kirja voi antaa hyvinkin tarkan selostuksen siitä, missä vaiheessa kiusaamistarinasi on juuri nyt. Ammattikirjallisuus on uskomattoman suureksi avuksi, sillä narsistitarinat noudattavat samanlaisia kaavoja paikasta ja ajasta riippumatta.

11. Voiton puolella: Yritä katsoa itseäsi, tarinaasi ja kiusaajaasi ulkopuolisen silmin

Taas kerran ohje, joka on helpommin sanottu kuin tehty. Tässä ammattikirjallisuus voi olla avuksi. **Jos kuitenkin onnistut hahmottamaan asian objektiivisesti kokonaisuutena, saatat olla selviytymistarinassasi voiton puolella.** Saatat olla päässyt jo yli vihastasi kiusaajaasi kohtaan (toki parhaassa tapauksessa et tuntenut vihaa missään vaiheessa). Alat ymmärtää ihmissielun moninaisuutta ja syvyyksiä (kuten Judit ne tunnistaa Bartókin teoksessa *Herttua Siniparran linna*).

> “God, grant me the serenity to accept the things I cannot change, courage to change the things I can, and wisdom to know the difference.”
> ”Jumala suokoon minulle tyyneyttä hyväksyä asiat, joita en voi muuttaa, rohkeutta muuttaa, mitkä voin, ja viisautta erottaa nämä toisistaan.” (Reinhold Niebuhr, 1892–1971)

Huomio lainsäätäjille #13: Kaksois- ja kolmoisuhriutuminen

Kuten olemme nähneet, eduskunnan oikeusasiamieheltä, aluehallintovirastolta, poliisilta ja muilta tahoilta ei välttämättä heru apua.

> Piristävinä poikkeuksina tähän olivat yhdenvertaisuusvaltuutetun ja osittain Hanna Sahavirran (AVI) kannanotot vuonna 2020.

Ulkopuolisen silmin tämä saattaa näyttää suhteellisen harmittomalta, mutta **uhrin kannalta näiden tahojen välinpitämättömyys tuo kiusaamiseen ja henkisen pahoinpitelyyn uuden tason.** Vaikka “Elämä elää ja haluaa elää” (Ady), eli uhrin luontainen taipumus on yrittää jatkaa ja tämänkin jälkeen taistella oikeuksistaan, joutuu tämä nyt kamppailla muidenkin tahojen kanssa. Poliisi ja AVI:n ovat tahoja, joiden tehtävänä lähtökohtaisesti olisi huolehtia uhrin oikeuksista, mikä pahentaa asiaa entisestään. Minulle näitä tasoja kertyi kolme tai neljä. Minun tapaukseni toistui useaan kertaan seuraava kaava:

1. tason kiusaaja: esimies

2. tason kiusaaja: esimiehen esimiehet

3. tason kiusaaja: aluehallintovirasto, eduskunnan oikeusasiamies, OAJ jne.

4. tason kiusaaja: poliisi, syyttäjävirasto

5. tason kiusaaja: poliisihallitus

6. tason kiusaaja: valtakunnan syyttäjä.

Poliisihallitus

Jos uhri ei saa apua joltain tasolta ja hakeutuu ylemmälle tasolle pyytääkseen apua alemman tason laiminlyöntien tai virheiden korjaamiseen, hän etääntyy varsinaisesta pahantekijästä. Jokainen taso tuo mukanaan uusia kiemuroita, jotka pahentavat kärsimystä.

Työpaikkakiusaamisen tutkija Susanna Lundell vertasi työpaikkakiusatun tilannetta raiskatun henkilön tilanteeseen. Raiskatuksi tulemisen jälkeen uhri joutuu toistuvasti kokoamaan itsensä kuulusteluissa ja oikeudenkäyntiprosessissa, käyden kauhun hetket yhä uudestaan ja uudestaan läpi.

Eikä siinäkään kaikki! Samalla aika kuluu. Alkuperäisen teon vanhenemisaika menee umpeen. Mitä enemmän tasoja kiusaamistarinaan tulee, sitä pienempi on sen ratkeamisen todennäköisyys.

Uhrin näkökulmasta jokainen pettymyksen tuottava taso on yksi erillinen henkisen pahoinpitelyn taho. Uhri vajoaa syvemmälle toivottomuuteen.

Poliisiterrori Budapestin kaduilla, 2006

Uhrin mahdollisuudet selviytyä psyykkisesti – osa 2

Onko toimeentulo taattu?

Psyykkisen selviytymisen kannalta tärkein kysymys taitaa olla, onko toimeentulo taattu.

Turvattu toimeentulo tarkoittaa myös merkittävästi turvatumpaa henkistä tilaa. Kun henkilökohtainen talous on hyvällä pohjalla, voi asiaan suhtautua selviytymistaistelun sijaan enemmänkin yhteiskunnallisena kokeena. Nyt selviää, turvaavatko poliisi ja syyttäjävirasto uhrin oikeudet.

Tätä koetta ei pidä väheksyä. On uhrille äärimmäisen raastavaa, jos ei epäoikeudenmukaisen kohtelun jälkeen yrityksistäänkään huolimatta saa oikeutta.

Kuten olen maininnut jo useamman kerran, henkilönä, joka tulee korruptoituneesta sosialistisesta diktatuurista, kysymys siitä, onko Suomi oikeusvaltio, toimi minulle ajavana voimana. En toki voi väittää, että epäoikeudenmukaiset päätökset ja toimintatavat eivät olisi mitenkään masentaneet, mutta kuvailisin silti asennettani ennen kaikkea uteliaaksi ja kiinnostuneeksi. Se näkyi, ja näkyy edelleen psyykkisessä voinnissani, minulla olisi voinut mennä vielä huonomminkin. Sitä en tiedä, olisiko hematologi tästä asiasta samaa mieltä, kun lymfosyyttieni määrä on nyt noussut rajusti.

Jos uhrin oireet ovat vielä pitkänkin ajan päästä hälyttävällä tasolla, suosittelen alkamaan etsiä muualta elintilaa, paikkaa, josta voit jatkossa tehdä kotisi (ks. Pippingin tutkimustulokset ja Tamásin kirjan johtopäätökset aiempana).

27.10.2020

Uhrin mahdollisuudet selviytyä psyykkisesti – osa 3

Uhri voi toipua: Psyykkinen selviytyminen kiusaamisen loppumista seuraavan jakson aikana

Toistamisen uhalla lienee paikallaan siteerata uudestaan oikeuspsykiatrini lausuntoa, jonka voin allekirjoittaa omien kokemuksieni perusteella:

"Vastaanottokäyntien perusteella arvioin, että Kadar kärsii posttraumaattisesta stressihäiriötä (F43.1), joka ilmenee painajaisunina, voimakkaina ahdistuksena sekä lukuisina fyysisinä oireina, mm. korkea verenpaine, sydämentykyttely ja käsien vapina. Asiakirjoissa selviää, että Kadar oli hoidossa Vaasan keskussairaalassa jo v. 2010, jolloin hänellä oli pitkäkestoinen traumaterapia. Traumaterapia ei kuitenkaan helpottanut Kadarin oireita. Lääkityksistä Kadar on saanut vain osittaisen avun tai lääke piti lopettaa sivuvaikutusten vuoksi. Psykiatrian yksikössä pitkän hoitosuhteen perusteella arvioitiin, että Kadarin oireilu liittyy työpaikkaan, työpaikkakiusaamiseen sekä työstressiin. Allekirjoittaneen arvion mukaan Kadarin oireet säilyneet ennallaan kuluneet vuodet, koska hän on toistuvasti altistunut työpaikalla traumoista muistuttavan kohteluun.

Arvioni mukaan Kadarin oireet tulevat jatkumaan, mutta näkisin mahdollisuuden oireiden lievenemiseen, kun hän pääsisi työskentelemään pienimuotoisesti omassa työssään muussa ympäristössä kuin missä hän on vuosikaudet työskennellyt (Vaasassa, 31.5.2018). Kunnian ja omantunnon kautta. ––"

Alleviivattu kohta tarkoittaa, että uhri voi toipua – ainakin jossain määrin – jos hän siirtyy töihin muualle. Huomioiden vain positiivinen osa lausunnosta: **Uhri voi siis toipua!**

Oleellista kuitenkin on ehto: "muussa työympäristössä". Toki uskon vakaasti, että tapauksessani olisi riittänyt hyvin, jos kiusaaja olisi poistunut työpaikalta. Kollegojen, oppilaiden ja vanhempien kanssa minulla oli erittäin hyvät välit. Oppilaiden elämänilo ja halu kasvaa opettajansa kanssa antoi minulle suunnattomia voimia, joilla olisi voinut olla eheyttävä vaikutus.

Kannattaa siirtyä uuteen työympäristöön

On kuitenkin ymmärrettävää, että toiseen työympäristöön voi olla syytä siirtyä. Vanhassa ympäristössä kaikki muistuttaa menneistä tapahtumista. Uudessa miljöössä nämä muistot voisivat pikkuhiljaa lakata aktiivisesti kummittelemasta.

> Asiaa valottaa hyvin Anna-tyttäreni kertomus. Eräänä kesänä ajoimme autolla Budapestin keskustassa lähellä Kansallismuseota. Silloin tyttäreni sanoi: "Isä, minulle tämä paikka ei ole enää museon kehätie, vaan paikka, josta muistan, että tuosta päästä tuli ratsupoliisi paljaat sapelit kädessä ja tuosta toisesta päästä meitä alettiin ampua ja tähän kohtaan meidät oli saarrettu, jotta emme voisi lähteä paikalta. Tuossa piilouduin luodeilta autojen välissä." Budapestin katujen olemus on muuttunut tyttäreni mielessä syksyn 2006 tapahtumien aiheuttaman trauman jäljiltä. Veristen tapahtumien jälkeen kadut eivät enää palaa ennalleen. Vuoden 2006 Budapestin tapahtumista olen

kirjoittanut aiemmin. Harrastamatta politiikkaa: Kumma, että Länsi ei vieläkään ymmärrä, miksi Unkarin kansa äänestää Orbánin puoluetta valtaan jo ties kuinka monennen kerran uudestaan, eikä enää uskalla äänestää maansa vasemmistoa. Minusta se on yksinkertaista: me unkarilaiset emme pidä siitä, että meidät saarretaan ja sitten ammutaan. Emmekä liioin pidä siitäkään, että maan omaisuutta myydään pilkkahintaan laittaen voitot omaan taskuun, minkä seurauksena tavallinen ihminen joutuu tekemään ylitöitä elättääkseen perheensä, samalla kun muissa maissa levätään tai pidetään hauskaa.

Mutta palataan asiaan. Jos olisin voinut palata kouluuni, minäkin olisin luultavasti nähnyt koulun käytävät, etenkin rehtorin huoneen edessä olevan eteisen eri tavalla kuin ennen, sen jälkeen, kun Kari Nummela ja apulaisrehtorit Hanna Savela ja Eija Taimisto olivat saartaneet minut vaatien minua kuulemistilaisuuteen 15 minuutin varoitusajalla, kertomatta etukäteen kuulemistilaisuuden aihetta. Oikeuspsykiatrini oli varmasti oikeassa. Siitä huolimatta, jos olisin saanut mahdollisuuden palata kouluun KHO:n määräämällä tavalla, olisin luottanut siihen, että taide, lasten elämänilo ja optimismi, sekä kollegojeni myötämielinen suhtautuminen olisi saanut minut toipumaan.

Ajatuksia yllä olevaan oikeuspsykiatrin lausuntoon liittyen:

Pidän ällistyttävänä sitä kuilua, joka tällä hetkellä vallitsee terveysalan ja oikeusinstanssien (oikeuslaitoksien ja poliisin) välillä. Lausunnoista lukee melkein sanasta sanaan, että kyseistä henkilöä on henkisesti pahoinpidelty vuodesta 2010 lähtien. Silti vuosikymmentä myöhemmin, mikään instanssi ei saa tätä pahoinpitelyä loppumaan. Tällä hetkellä henkisen pahoinpitelyn uhrin voi Suomessa pelastaa poliisin ja muiden oikeusinstanssien sijaan Suomen terveyslaitos. Aivan kuin Ceaușescun Transilvaniassa (ks. aiempana).

28.10.2020

ILOITAAN VÄLILLÄ: ***Kas tahame iseseisvuda ka kultuuriliselt***

Tänään painosta tuli toinen painos kirjastani *Kas tahame iseseisvuda ka kultuuriliselt* – ”Tahdommeko itsenäistyä myös kulttuurin alalla”. Näin kysyi Zoltán Kodály sen jälkeen, kun Unkari pääsi Itävallan ikeen alta 1900-luvun alussa vapaaksi. Kokosimme kirjan vuonna 1994 virolaisten ystävieni kanssa. Kirjassa on Unkarin klassikoiden (Zoltán Kodály, Béla Bartók, Sándor Karácsony, Gábor Lükő, ym.) kirjoituksia, jotka tutkivat itsenäistymisen aihetta kulttuurin alalla.

Jatkuu
28.9.2019 toinen uneton aamuyö: Minä ja suomalaiset puoliskoni

29.10.2020 Keskeytys

Kuten huomaatte, tämä keskeytys on kestänyt jo yli vuoden. Alkuperäisen suunnitelman mukaan minun pitäisi kirjoittaa teistä suomalaista ja meistä unkarilaisista. Mutta nytkin tuli kiireellisempää asiaa.

Esimerkki monenkertaisesta uhriutumisesta tässä hetkessä, ranskalaisilla viivoilla tiivistettynä

- Ensimmäinen taso: varsinainen syrjintä
  Virkamiehet eivät ota töihin, vaan väittävät ilman perusteita minun olevan kyvyltäni, taidoltani ja kansalaiskunnoltani sopimaton henkilö koululaisten pariin opettajaksi.
- Toinen taso: aluehallintoviraston päätös kantelustani
  Kantelu ei johda tuloksiin (ks. viides taso).
- Kolmas taso: yhdenvertaisuusvaltuutetun vastaus valituksestani
  Hieno vastaus, mutta se ei johda tuloksiin (ks. viides taso).
- Neljäs taso: Vaasan poliisi/syyttäjävirasto
  Siirtää jutun Pietarsaaren poliisille.
- Viides taso: Pietarsaaren poliisi/syyttäjävirasto
  Sivuuttaa toisen ja kolmannen tason tulokset ja tekee väärän päätöksen. Asia on jo pahasti vanhenemassa ja ensimmäisen tason kiusaajat saavat alkaa ottaa rennosti.
- Kuudes taso: Syyttäjävirasto tutkii, toimiko syyttäjävirasto oikein
  Tekee virheellisen päätöksen.
- Seitsemäs taso: Oikeuskansleri, jolle en voi valittaa enää virkamiehistä. Ainoastaan Pietarsaaren poliisin toiminnasta.

Tämä **oheistarina** koskee toista kantamaani taakkaa, Vaasan äidinkielenään unkaria puhuvien koululaisten kolmatta vuotta kestänyttä syrjintää.

Nyt siis on 29.10.2020. On kulunut yli kaksi vuotta. Asia on yhä ratkaisematta ja koululaisten syrjintä on jatkunut yli kaksi vuotta.

Tarvittaessa muistin virkistämiseksi, sivujuonen vaiheet vuosilta 2018–2021, rutkasti yksinkertaistettuna:

- Syksyllä hain unkarin kielen toimea.
- Minua ei kelpuutettu, tekosyynä se, että olin työkyvyttömyyseläkkeellä.
- Tämä selitys osoittautui lainvastaiseksi (ks. AVI:n ja yhdenvertaisuusvaltuutetun (YVV) lausunnot).
- Tämän jälkeen minua ei kelpuutettu, koska uuden perustelun mukaan olen ”kyvyiltäni…” opettajaksi sopimaton henkilö, jota ei voi päästä lasten keskuuteen. Mihin nämä väitteet perustuivat? Sitä emme tiedä.
- Lautakunta hyväksyi Nummelan ja Loiman perustelemattomat väitteet soveltumattomuudestani.
- Lähetin kantelun AVI:lle. AVI ei suostunut myöntämään, että kyse on pitkästä jatkumosta, mutta muuten antoi aika selvän kannanoton.
- YVV antoi harvinaisen hyvän lausunnon

- Laadin tutkintapyynnön kahdella todella vahvalla lausunnolla varustettuna Vaasan poliisille.
- Vaasan poliisi (syyttäjävirasto?) välitti pyynnön Pietarsaaren poliisille.
- Pietarsaaren poliisin päätös oli aivan omaa luokkaansa (katso alempana).
- Syyttäjä lupasi käsitellä jutun 19.10.2020, mutta siinä meni yli viikko, vanhenemisajat menivät umpeen, eikä mitään tapahtunut.
- Nyt olen kirjoittamassa kantelua oikeuskanslerille poliisin ja syyttäjäviraston toiminnasta.
- Myös unkarinkielisten oppilaiden vanhemmat lähettävät oikeuskanslerille kantelun.

Csanád, Lenke ja Sári

21.9.2020

Historiikkini viimeisin yritys saada poliisilta oikeutta

Hyvä Lukijani! Vaaditaan enää ripaus kärsivällisyyttä! Teen kaikkeni paketoidakseni tarinani viimeisen vaiheen mahdollisimman tiiviisti.

Jäimme siihen, että koin sen rohkaisevana, kun YVV ja kerrankin ja vihdoin myös AVI antoivat näin selväsanaisen lausunnon (ks. aiempana). Poliisille pöytä on katettu. Viimein on toivoa saada poliisi ryhtymään toimeen. Kokeilin kepillä jäätä ja mainitsin mahdollisesta vuonna 2007 alkaneesta jatkumosta. Olisin kuitenkin tyytynyt siihenkin, että he olisivat tutkineet edes vuoden 2018 tapahtumat koskien vain unkarin kielen opetusta. No, miten kävi?

Poliisi, odotettuaan, että koko asian vanhenemisaika on vain viikon päässä, lähetti minulle päätöksensä postitse. Se tippui postiluukusta sisään **21.9.2020**. Vastauksen kolme ydinsanomaa:

1. Kaupunki voi jättää vastaamatta vahingonkorvausvaatimukseeni. Tämä väite on varsin yllättävä siinä valossa, että n. vuosi sitten eduskunnan oikeusasiamies totesi kaupungin aikaisempaan toimintaan liittyen, että minulla on perustuslaillinen oikeus saada vastaus:

   > “Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Hallintolain (434/2003) 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.
   >
   > Saamani selvityksen perusteella katson, ettei kantelijan korvausvaatimusta koskevaa asiaa ole käsitelty ilman aiheetonta viivytystä.” (26.9.2019) (EOAK/3093/2018)

Arvoisa Lukijani! Huomaattehan, että en tälläkään eduskunnan oikeusasiamiehen päätöksellä aiemmin tylsistyttänyt teitä. Ja miksi suotta – eihän sillä näytä olevan mitään merkitystä.

2. Pyysin tutkimaan, täyttääkö sanamuoto “kyvyltäni, taidoltani ja kansalaiskunnoltani kelvoton” kunnianloukkauksen tunnusmerkit. Tästä osasta tutkintapyyntöä ei poliisin vastauksessa ole mainintakaan.

Virkamiehillä on siis oikeus nimitellä, vaikka teitäkin lukijani, kyvyttömäksi, taidottomaksi ja kansalaiskunnoltaan kelvottomaksi. Toveri Ove Storvallille ei tainnut tulla ajatelleeksi, että yhdenvertaisuuslain nojalla hän loi ennakkotapauksen, jonka nojalla minä voin sanoa, että Storvall on ”kyvytön, taidoton ja kansalaiskunnoltaan kelvoton” hoitamaan tehtäväänsä.

3. Kaiken huippu tulee vastauksen lopussa. Päivämäärällä 16.9.2020, Ove Storvall toteaa alun perin sekailmoitukseksi (S) luokitellusta tutkintapyynnöstäni (5710/S/12177/19) AVI:n päätökseen nojaten, että siinä on mahdollinen rikos (R), jota aletaan jatkossa tutkia numerolla (5710/**R**/6019/20). Rikostutkimus taas totesi samana päivänä **16.9.2020**, että rikosta (syrjintä työhönottoprosessissa) ei tapahtunut. Siis samana

päivänä! Kyseinen tutkinta ei siis kestänyt päivääkään, saati että jotakuta olisi asiasta kuultu.

Miksei tapahtunut rikos ei tapahtunutkaan?

Koska, (a) kuten AVI toteaa, rikos on kyllä tapahtunut. Minua ei olisi saanut jättää ottamatta työhön, mutta samalla (b) rikosta ei tapahtunut, koska olin ainut hakija. Kirjoitan oikein ja luette oikein: *koska olin ainut hakija*.

Rikostutkija Ove Storvallin sanoin (5710/R/6019/20; korjaamaton teksti):

a) "Syrjintä työntekijää valittaessa merkitsee jonkun työnhakijan sivuuttamista epäasiallisin syin."

b) "Säännöksen soveltaminen **edellyttää vertailukohdaksi henkilöä** tai henkilöryhmää, **jota on kohdeltu toista edullisemmin**. Jos arvioitavana on syrjintä työnhakutilanteessa, vertailukohtana ovat kaikki työnhakijat. Pätevimmän työnhakijan syrjäyttäminen ilman painavaa ja hyväksyttävää syytä voisi muodostua epäilyn työsyrjintärikoksesta.

Nyt tutkittavana olevassa tapauksessa **kyseistä opettajan tehtävää ei ole hakenut muut kuin György Kadar, joten vertailukohta ei ole ollut.**"

Kolmanneksi syyksi Ove Storvall kirjaa seuraavan seikan:

c) "Rikosta on syytä epäillä, kun asioita <u>huolellisesti harkitseva ihminen</u> havaintojensa perusteella päätyy tällaiseen tuloksen. –– Esitutkinta päätetään. Asiassa ei ole tapahtunut rikosta."

Ihminen? Havaintojensa perusteella? No, tietysti poliisikin on ihminen, ja hyvä että päätökset perustuvat havaintoihin. Mutta jos lukijani kysyy, mitä tämä "ihminen havaitsi", myönnän, etten minäkään tiedä. Vai havaitsiko hän, että hakijoita oli vain yksi?

Syrjintä lingvistiikan näkökulmasta: Minä en valitettavasti osaa hyvin suomea, mutta puhelinkeskusteluni perusteella olen varma, että kyseinen poliisi ei voinut olla kirjoittanut tätä tekstiä. Käsittääkseni hänen kuitenkin pitää osata sen verran suomen kieltä, että hän tietäisi, että sanoilla *syrjiä* ja *sivuuttaa* ei ole komparatiivirektiota.

> Siis sanan *pitää* rektio on elatiivi: *pidän hänestä*. Mutta sana *syrjii* ei vaadi komparatiivia: *syrjii paremmin*, *sivuuttaa kovempaa*. Suomen kielen mukaan yhtä ihmistä voi syrjiä ja sivuuttaa ilman vertailukohdettakin.

Syrjintä lain määrittelemänä:

8 § Syrjinnän kielto
Ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.

Välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi tässä laissa tarkoitettua syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.

Syrjintä "huolellisesti harkitsevan ihmisen" eli Storvallin uudelleen muokkaamana: "Ketään ei saa syrjiä toisiin nähden iän, alkuperän –– perusteella" Mainittakoon, että välillinen syrjintä ei tässä tule kyseeseen. Ongelma on vain siinä, että "huolellisesti harkitsevan" Storvallin ei pidä toimia itse luomiensa lakien pohjalta, vaan Suomen lakien pohjalta. Ja kuten näimme "huolellinen harkinta" ei ajallisesti vienyt edes yhtä päivää.

Näin kymmenen vuoden aikana kertyneistä kymmenistä virkarikoksista vihoviimeinenkin ja verraten vähäpätöinen rikos tuli mitätöidyksi.

Kaiken kukkuraksi, voidakseni valittaa asiasta, pyysin poliisin kirjaamolta sähköisen version. Suureksi yllätykseksi **kirjaamolta saamani versio ei ollut identtinen postitse saamani version kanssa**. Siitä puuttui sivuja, jakeluosoitteet olivat erilaisia, eivätkä tutkinnan ajankohdatkaan täsmänneet. Paperiversiossa poliisi teki päätöksensä **16.9.2020**. Sähköpostiversion mukaan päätös tehtiin **22.9.2020** eli **päivää sen jälkeen, kun se tuli minulle oveni luukusta sisään, 21.9.2020**. Jotkut sanovat, että kyse on hyväveliverkostosta, mutta minua se ei niinkään kiinnosta.

FAKTA on kuitenkin se, kuten lukijani on nyt saanut nähdä, että minä olen tehnyt kaikkeni oikeuden palauttamisen puolesta. Tutkimusretkeni kolusi läpi kaikkiin asianhaaroihin liittyvät tahot. Kävin läpi kaikki mahdolliset instanssit ja käytin siihen yli 10 vuotta – tuloksetta.

Suomen kansa on rehellisyydessä vertaansa vailla, ja täällä on upeasti rakennettu, ja miljardeilla ylläpidetty oikeusturvajärjestelmä, josta ei kuitenkaan ole mitään hyötyä. Surullista!

Ajatella, että oikeusturvajärjestelmään kuuluu pitkä liuta erilaisia monimutkaisia rakenteita: työpaikan työsuojeluasiamies, kaupungin työsuojelupäällikkö, henkilöstöosasto, poliisi, aluehallintovirasto, eduskunnan oikeusasiamies, valtioneuvoston yhdenvertaisuusvaltuutettu, oikeuskansleri, valtakunnansyyttäjä, hallinto-oikeus, ammattiliitto, pääluottamusmies – ja kaikille niistä tuntuvat hyväksyvän, että virkamiehet saavat tehdä uhrilleen vapaasti mitä vain.

Oli miten oli, fakta on, että juttuni on kaikkine päivineen 4.10.2020 täysin vanhentunut.

Siltä varalta, että lukijani kuvittelee, että Storvallin päätöksen saaminen sujui noin vaivattomasti, tahdon esittää listan Storvallin päätöstä edeltävästä kirjeenvaihdosta. Laadin sen oikeuskansleria varten.

> Päiväys unkarilaisittain isommasta pienempään, vuodesta kuukauteen ja sitten päivään. Tämä maailmankatsomuksellisesti tärkeä käytäntö unohtui teiltä historian saatossa.

Pelkkä luettelon nopea silmäys - sitä ei siis kannata lukea - riittänee antamaan kuvan siitä, minkä kanssa kamppailin, ja mihin poliisin taidot riittävät:

Suomen poliisin tehokkuus

2019.12.12. Tutkintapyyntö 1:n jättäminen Pohjanmaan poliisilaitokselle koskien kunnianloukkausta, henkistä pahoinpitelyä ja syrjintää, joita olen kokenut entisen työnantajani Vaasan kaupungin taholta.
2019.12.16. Tutkintapyyntö 2:n jättäminen Pohjanmaan poliisilaitokselle koskien vahingonkorvausvaateen käsittelemättä jättämistä. (Liitteenä eduskunnan oikeusasiamiehen lausunto)
2020.1.14. Hanna Ravander ilmoittaa, että tutkintapyyntöni tuli perille.
2020.2.19. Hanna Ravander ilmoittaa, että tällä kertaa ei tarvitse pelätä, että asia vanhenee, kuten aikaisemmin: "Pyrimme kyllä tällä kertaa siihen, että mikään ilmoituksen osa ei pääse vanhenemaan poliisitutkinnan aikana."
2020.3.16. Aluesyyttäjä **Kimmo Lampiselta** tiedottaa, että tutkintapyyntöni on siirretty Pietarsaaren poliisille, **Ove Storvallille**.
2020.3.16. Tiedustelen tarkastaja Hanna Ravanderilta ja erikoissyyttäjä **Peter Levliniltä**, voinko tällä kertaa luottaa puolueettomaan tutkintaan. Edellisen, käsittääkseni keskeneräiseksi jätetyn tutkinnan johdosta vaadin käsittelemään asiaani jatkumona ja puolueettomasti.
2020.3.16. Erikoissyyttäjä Peter Levlin tiedottaa siirtäneensä juttuni apulaispäällikkö **Kosti Kurviselle**.
2020.3.17. Rikoskomisario **Ove Storvall** ilmoittaa sähköpostiviestissä, että tutkintapyyntöni on siirretty hänelle.
2020.3.31. Kerron Storvallille aikaisemmista kokemuksistani koskien poliisin ja syyttäjäviraston toimintaa koskien päätöstä 24.5.2019 R 18/916. Pyysin Storvallia toimittamaan esitutkinnan **ennen syyteoikeuden vanhenemista** ja **tarjoudun kuulusteltavaksi**.
- Minua ei kuitenkaan kutsuta kertaakaan kuultavaksi asiassa. **(Uhria ei tarvitse kuunnella.)**
- Olin huolissani tutkinnan puolueettomuudesta ja tutkittavien rikosten vanhenemisesta, koska aiemmin tekemäni tutkintapyynnön kohdalla syyteoikeus pääsi vanhenemaan jo tutkinnan aikana. Eikä vastapuolen kuulustelun jälkeen minua enää kuultu. Siksi tiedustelin asiaa käsitelleiltä virkamiehiltä tutkinnan aikataulusta ja pyysin tulla kuulluksi ja varmistamaan, etteivät rikokset pääse vanhenemaan.
2020.5.8. Kyselen jutun vanhenemista Ove Storvallilta.
2020.6.28. Pyydän syyttäjä **Hannele Selin-Hakalaa** pitämään huolta rehellisestä tutkinnasta ja vanhenemisajasta.
2020.9.21. Tutkinnan päätöksen 5710/S/12177/19 **paperiversio** koskien vahingonkorvauksen käsittelemättä jättämistä tulee postiluukusta perille (21.9.2020). Poliisin mielestä kyse "ei ole tahallisesta" toiminnasta, joten "Asiassa ei ole syytä epäillä rikosta."
2020.9.21. Tutkinnan päätöksen koskien syrjintää 5710/S/12106/19 **paperiversio** tulee postiluukusta perille (21.9.2020): "Asiassa on syytä epäillä rikosta." "Esitutkinta aloitetaan" "numerolla 5710/R/6019/20". Päiväys: *Pietarsaari, 16.9.2020.*
2020.9.21. Tutkinnan päätöksen koskien syrjintää 5710/R/6019/20 **paperiversio** tulee postiluukusta perille (21.9.2020): "TUTKINNANJOHTAJAN PÄÄTÖS – EI RIKOSTA". Tutkintapäätös 16.9.2020. Päiväys: *Pietarsaari, 16.09.2020.*
Tutkintapyynnön jättämisen ajankohta virheellisesti 20.2.2020 (Oikea ajankohta on 12.12.2019).
2020.9.25. Pyysin Pohjanmaan kirjaamolta sähköisenä versiona Ove Storvallin päätökset.

2020.9.27. Pyysin Storvallia mitätöimään päätöksensä ja jatkamaan esitutkintaa, koska katsoin, että päätös esitutkinnan päättämisestä (5710/R/6019/20) perustui puutteellisiin tietoihin ja säännösten virheelliseen soveltamiseen. Muistutin myös, että asialla on kiire, koska syrjintää koskeva syyteoikeus vanhenee 5.10.2020. Lisää ks. liitteessä!
2020.9.28. Pyysin uudemman kerran jatkaa tutkintaa koskien esitutkinnan laillisuutta ja muita seikkoja.
2020.9.28. Tutkintailmoitus 5710/S/12177/19 koskien vahingonkorvausvaateen käsittelemättä jättämistä, 16.9.2020 tulee sähköpostiosoitteelleni 28.9.2020.
Kyseisen tutkintailmoituksen sain vasta nyt (28.9.2020) ensimmäisen kerran. Samassa nipussa tuli:
2020.9.28. Tutkintapäätös 5710/S/12177/19 **sähköisenä** koskien vahingonkorvausvaateen käsittelemättä jättämistä, 16.9.2020. Poliisin mielestä kyse "ei ole tahallisesta" toiminnasta, joten "asiassa ei ole syytä epäillä rikosta."
Tämä pyynnöstäni poliisin kirjaamosta saamani sähköinen versio ei ole identtistä postiluukusta 21.9.2020 tulleen paperiversion kanssa. Tähän sähköiseen versioon on merkattu, että päätös postitetaan 17.9.2020 kaupunginjohtaja Tomas Häyrylle.
2020.9.28. Tutkintailmoitus ja Tutkinnan päätös 5710/S/12106/19 sähköinen versio pyynnöstäni tulee sähköpostiosoitteelleni (28.9.2020): "Asiassa on syytä epäillä rikosta." "Esitutkinta aloitetaan" "numerolla 5710/R/6019/20". Päiväys: *Pietarsaari, 16.9.2020.*
Asiakirjan näen 28.9.2020 ensimmäisen kerran, kun kirjaamo sen lähettää pyynnöstäni sähköpostina. Asiakirjassa nyt lukee jälkikäteen kirjoitettuna (17.9.2020), että asiasta on ilmoitettu György Kadarille, Kari Nummelalle ja Jyrki Loimalle. Minä sen sain kuitenkin erillisestä pyynnöstä vasta nyt ensimmäisen kerran. Samassa nipussa:
2020.9.28. Vastaanotan sähköpostitse tutkintailmoituksen 5710/R/6019/20 koskien syrjintää, joka laadittiin tämän sähköisen version mukaan 17.9.2020 (!) eli päivää sen jälkeen kuin tutkinnan päätös (16.9.2020) oli tehty (ks. aiempana). Tämän mukaan ensin tehtiin tutkinnasta päätös (16.9.2020) ja sitten annettiin (17.9.2020) ilmoitus tutkinnan käynnistämisestä.
Jakelua ei lue. Samassa nipussa:
Tutkinnan päätöksen 5710/R/6019/20 sähköinen versio saapuu samassa nipussa (28.9.2020) pyynnöstäni sähköpostiosoitteeseeni: "TUTKINNANJOHTAJAN PÄÄTÖS – EI RIKOSTA".
Sama tutkinnan päätös tehtiin tämän version mukaan tai tällä kertaa 22.9.2020. Päiväys: *Pietarsaari, 24.09.2020.*
Paperiversio (postiluukusta: 21.9.2020) ja sähköinen versio (28.9.2020) eivät ole nytkään identtisiä. Jälkimmäisessä lukee käsin kirjoitettuna myös, keille päätös lähetetään tiedoksi (Kari Nummelalle ja Jyrki Loimalle).
Yhteenvetona: 16.9.2020 tutkintapäätös on tehty 17.9.2020 laaditun tutkintailmoituksen perusteella vasta 22.9.2020 ja se tuli minulle 21.9.2020 postiluukusta päivää ennen jälkimmäisen tutkintapäätöksen (22.9.2020) tekopäivää.
Sähköinen versio ja paperiversio eivät ole muutenkaan identtisiä. Enkä ollut saanut esitutkinnan aloittamisesta tietoa.
2020.9.28. Pyyntö johtavalle aluesyyttäjälle **Hannele Selin-Hakalalle** oikaista poliisin toimintaa, jotta oikeusturvani ei vaarannu eivätkä vanhenemisajat mene umpeen.
2020.9.28. Storvall ilmoittaa, **ettei hän jatka esitutkintaa**, koska Storvallin "käsityksen mukaan mitään työsyrjintärikosta ei ole tapahtunut". Kunnianloukkauksesta ja muista mahdollisista rikoksista ei mainintaa.
2020.9.29 Kirjeenvaihto rikosylitarkastajan **Teemu Heikkisen** kanssa Hannele Selin-Hakala kopiona
2020.9.29 Selin-Hakalan vastaus: "Minulle kopioina tiedoksi tulleet viestinne eivät anna aihetta erilliseen vastaamiseen."

2020.9.29 Selin-Hakala vastaus: “Teillä on myös mahdollisuus saattaa poliisin tekemä tutkinnan päätös syyttäjän harkittavaksi (esitutkintalaki 5 luku 2 §).”
2020.9.30 Selin-Hakala: “Sekä saateviesti että aineisto teidän tulee ohjata suoraan edellisessä viestissäni antamaani Syyttäjälaitoksen Länsi-Suomen alueen virastopostiin normaali menettelyn mukaisesti.”
2020.9.30 Lähetin pyynnön jatkaa esitutkintaa Länsi-Suomen syyttäjäalueelle. (Ei dokumenttia)
2020.9.30 Yhdenvertaisuusvaltuutetun kannanotto koskien poliisin toimintaa: **“Poliisi ei kuitenkaan ole tapauksessa välttämättä noudattanut hyvän hallinnon oikeusperiaatteita tai muita esitutkintaa koskevia säännöksiä”.**
2020.10.7. Apulaispäällikkö Kosti Kurvinen ilmoittaa juttuni on jaettu aluesyyttäjä **Marina Ek-Bäckille**.
2020.10.7. Aluesyyttäjä Marina Ek-Bäck ilmoittaa, että asiani on jaettu hänelle käsiteltäväksi.
2020.10.5. Syrjintärikoksen syyteoikeus vanheni? Asiaan liittyviä muita mahdollisia rikosjuttuja ei suostuttu tutkimaan. (Ei dokumenttia.)
2020.11.2. Syyttäjäviraston päätös koskien poliisin toimintaa.

Tällä aikaa virkarikoksien tekijät nauttivat palkastaan ja nukkuvat hyvin.

Tahdon jälleen alleviivata, miten ällistyttävä määrä psyykkistä energiaa tähän vaaditaan. Voisiko joku päättäjistä tai lainsäätäjistä ottaa tästä vihdoin kopin?

Mutta lohduttakaamme itseämme kahdella yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunnolla! Onko edes jotain valoa tunnelin päässä?

---------- Forwarded message ---------
Lähettäjä: **YVV Virastoposti** <yvv@oikeus.fi>
Date: ke 30. syysk. 2020 klo 15.33
Subject: VS: Yhteydenottosi yhdenvertaisuusvaltuutettuun (VVTDno-2018-736)
To: gyorgy.kadar@gmail.com <gyorgy.kadar@gmail.com>

Hyvä György Kádár

Kiitos viesteistäsi. Kuten olemme sinulle jo aiemmin todenneet, yhdenvertaisuusvaltuutetulla ei ole toimivaltaa antaa perusteltua kannanottoa yksittäiseen tapauksessa työelämässä. Siksi emme ota kantaa siihen, onko sinua mahdollisesti syrjitty vuoden 2018 opettajarekrytoinnissa kaupungin toimesta.

Myöskään pelkästään se, että poliisi on päätynyt toimittamasi aineiston perusteella kyseessä olevassa esitutkinnassa siihen, että rikosta ei ole syytä epäillä, ei synnytä olettamaa siitä, että polisiin päätöksessä olisi kyse syrjinnästä sinua kohtaan. Arviotamme ei muuta toiseksi se, että tapausta olisi mahdollisesti voitu perustellusti arvioida käytettävissä olevilla tiedoilla syrjintäkiellon näkökulmasta myös toisin huomioiden, ettei polisiin arvio näytä olevan ilmeisen virheellinen tai mielivaltainen, mikä voisi viitata syrjintätarkoitukseen.

Poliisi ei kuitenkaan ole tapauksessa välttämättä noudattanut hyvän hallinnon oikeusperiaatteita tai muita esitutkintaa koskevia säännöksiä huomioiden mm. ristiriitaisuudet sinulle toimitetuissa asiakirjojen eri versioissa sekä se, ettei poliisi näytä

kuulustelleen asianosaisia asiassa. Tämän asian arviointi ei kuitenkaan kuulu yhdenvertaisuusvaltuutetulle varsinkaan silloin kuin riittävän selviä viitteitä syrjinnästä poliisin toiminnassa ei ole esitetty. Jos et ole tyytyväinen poliisin vastaukseen tekemääsi hallintokanteluun, voit tehdä asiasta kantelun jommallekummalle ylimmistä laillisuusvalvojista, jotka ovat eduskunnan oikeusasiamies ja valtioneuvoston oikeuskasleri.

Unkarin kielen opetuksen osalta toteamme, ettei tilanne Vaasan kaupungissa ole yhdenvertainen eikä kaupungin toiminta asiassa ole ollut ainakaan yhdenvertaisuutta optimaalisesti edistävää. Käytettävissä olevilla tiedoilla emme kuitenkaan voi sanoa, että kaupunki olisi toiminut asiassa niin yksiselitteisesti ja selvästi vastoin yhdenvertaisuuslakia, että ryhtyisimme asiassa toimiin huomioiden, ettei tiedossamme ole, että riittävä määrä vanhempia on pyytänyt kaupungilta opetuksen järjestämistä nimenomaisesti vuoden 2018 tapahtumien jälkeen. Unkarinkielisten lasten vanhemmat voivat edelleen halutessaan esittää kaupungille pyynnön ryhtyä toimiin opetuksen järjestämiseksi. Jos kaupunki ei pyynnön johdosta ryhdy lainkaan toimiin sopivan opettajan löytämiseksi esimerkiksi käynnistämällä asiaa koskevan rekrytoinnin, vaikka opetukseen ilmoittautuisi vähintään 8 oppilasta (https://www.vaasa.fi/asu-ja-ela/varhaiskasvatus-ja-koulut/perusopetus/kieli-ja-kulttuuriryhmien-opetus/), voit olla meihin uudelleen yhteydessä.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 5, 8–11, 13, 19, 22 ja 28 §:t
(https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325)
Laki yhdenvertaisuusvaltuutetusta (1326/2014) 3 §
(https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141326)
Hallintolaki (6.6.2003/434) 2 luku (https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434)

Ystävällisesti
Toni Tuomi
Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto, Ratapihantie 9, PL 24, 00023
VALTIONEUVOSTO

Sääli, että huolellisesti harkitseva poliisi päätti niin, että nämä lausunnot eivät johda mihinkään toimenpiteisiin. Tämä pistää jälleen miettimään, miksi me veronmaksajat maksamme AVI:n, YVV:n ja eduskunnan oikeusasiamiesviraston ylläpitämisestä.

29.10.2020
Tämän jälkeen sain syyttäjältä kirjeen:

---------- Forwarded message ---------
Lähettäjä: **Ek-Bäck Marina (SY)** <marina.ek-back@oikeus.fi>
Date: ke **7. lokak**. 2020 klo 16.16
Subject: VS: György Kadarin pitkäksi venynyt juttu
To: Gyorgy Kadar <gyorgy.kadar@gmail.com>

Hei,

teidän asia on jaettu minulle 4.10.2020 klo 16.55. Olen ollut Vaasan hovioikeudessa istunnossa kolme päivää (5.-7.10.2020), joten valitettavasti en ole vielä ehtinyt käydä teidän

asia läpi. Muiden työkiireiden takia pystyn ottamaan teidän asia käsittelyyn vasta perjantaina 9.10.2020.

Voitte varmasti lähteä syyslomalle.

Terv. Marina Ek-Bäck

Minä en rehellisesti enää edes muista, kuinka mones käsittelijä Ek-Bäck on. Lukijani voi laskea em. luettelosta, jos haluaa. Tiedän vain, että tänään on 29.10.2020, kahta päivää vaille marraskuu, eikä mitään ole tapahtunut. Toisaalta sillä, tai millään muullakaan ei ole enää väliä, sillä koko juttu, koko yli 10 vuotta kestänyt henkinen pahoinpitely on nyt jo vanhentunut.

30.10.2020: Kalat ja Tonni

Saanko lukijaltani anteeksi, mutta nyt minun pitää siivota akvaarioni. Nämä kalat, toisin kuin mainitsemani instituutiot, ansaitsevat välittämiseni. Kuten kalat, myös Vaasan unkarilaiset koululaisetkin olivat täysin viattomia tilanteeseeni. He eivät tehneet mitään pahaa, hekin ansaitsisivat kotimaankielenopetusta, mutta sille en minä, eikä näköjään Suomen oikeusjärjestelmäkään mahda mitään.

Itse en ole millään mittarilla Joseph Haydnin (1732–1809) fani, mutta siistiessäni akvariota tulee mieleeni hänen G. E. Lessingin (1729–1781) runolle säveltämänsä sekakuorokappale *Die Beredsamkeit*. Lauloimme teoksen Vaasan ylioppilaskuoron kanssa. Haydn osaa joissakin teoksissaan olla äärimmäisen nokkela, ja hänen muotoaistinsa ja sommittelukykynsä on huippuluokka:

Freunde, Wasser machet stumm,
lernet dieses an den Fischen,
doch beim Weine kehrt sich's um
dieses lernt an unsern Tischen.

Was für Redner sind wir nicht,
wenn der Rheinwein aus uns spricht
Wir ermahnen, streiten, lehren,
keiner will den andern hören.

Freunde, Wasser machet stumm.

Nämä kalat ovat kivoja, ne osaavat nimittäin olla hiljaa. Lessing laskee runossaan leikkiä väittäen, että koska kaloistakin näkee, että vesi tekee mykäksi, kannattaa mieluummin juoda viiniä. No, ovathan nämä saksalaiset oikeassa. Olisittehan tekin, Lukijani, päässeet vähemmällä, jos olisin juonut enemmän vettä. Tai jos kyse onkin siitä, että kaloilla on meitä enemmän järkeä – ne eivät puhu turhia kuten minä. Ne osaavat olla hiljaa.

Nähdessäni näiden satojen kirjeiden ja päätöksien keskellä joskus kollegani koiraa Tonnia (Westie), sen riemua minun näkemisestäni, jonka voin nähdä sen suurista mustista nappisilmistä, minulle aina tulee väistämättä ja tahtomattanikin mieleeni, että siinä on vihdoin yksi järkevä ja vilpitön kaveri:

Tonni (siis oik. Wendy)

Missään tämän kirjan vaiheessa en ole valehdellut lukijalleni, joten nytkin minun on pakko kertoa totuus: Tonnin nimi on oikeasti Wendy. Kuitenkaan tämän nimen alun bilabiaalinen frikatiivi ei sovi minun suomen eikä unkarin kieleeni, ja kun Wendy-raukan hinta oli vain tonni, sillä se oli purentavikansa takia sekundatavaraa, näin hänestä tulikin minulle *Tonni* – vaikkakin monien vuosien lääkärinkäyntien jälkeen sen nimi pitäisikin olla jo varmaan *Kakskyttonni*. Mutta haluaako Lukijani väittää, että Tonni ei yllä järkevyydellään useidenkin tässä tarinassa esiintyvien tahojen yläpuolelle?

14.1.2021 Arvoisa lukijani! Jos nyt kuvittelette, että tähän eläinten maailmasta otettuun kevennykseen tämä tarina nyt vihdoin päättyy, ja että vaikkakin surullisin mielin, Juri on nyt lopettanut taistelunsa, olette taas reputtanut. Olette unohtaneet ensimmäisen oppitunnin: *Narsistinen tarina ei lopu koskaan*.

---------- Forwarded message ---------
Lähettäjä: **..... POL** <...@poliisi.fi>
Date: **to 14. tammik. 2021** klo 14.16
Subject: Kuulusteluun
To: gyorgy.kadar@gmail.com <gyorgy.kadar@gmail.com>

Hei,

Minulle tuli tutkittavaksi **Vaasan kaupungin tekemä tutkintapyyntö koskien sinulle maksettua työkyvyttömyyseläkettä** samanaikaisesti sairausajan palkan kanssa.
Olen töissä nyt tulevan viikonlopun sekä ensi viikolla ma-to. Voit ehdottaa aikaa jolloin **pääsisit tulemaan kuultavaksi** aikavälillä kello 9–15 vastaamalla tähän viestiin.

Yt.
....
Vanhempi konstaapeli
Pohjanmaan poliisilaitos
Korsholmanpuistikko 45
65100 Vaasa

Arvoisa Lukijani! Voinhan puhtaalla ja hyvällä omalla tunnolla väittää: Omalta osaltani olen yrittänyt kaikkeni todistaa, että Suomi on oikeusvaltio?

* * * * * * * *

“On minulla suppusuinen jääsanainen kello”, sanoi eräs Unkarin tasangon paimen rakastamastaan karjakellostaan. Ja tähän ilmaisuun oppimestarini Gábor Lükő vertasi rakastamaansa suomalaisten 3–5 sävelen, suppean ääniala kalevalaisia melodioita.

“Elämä on lyhyt”, sanoi Unkarin tasangon lakeudessa lapsuutensa viettänyt rakas, neljä koululuokkaa käynyt anoppini apatheian tilassa, arvaamatta lainkaan, että tähän samaan johtopäätökseen tulivat myös pitkälle oppineet ja tuhansia sivuja pohdintojaan julkaisseet filosofitkin.

> Olkoon tästä esimerkkinä paljon kärsineen ja nähneen Senecan rivit, jonka kasvatista tuli verikätinen keisari:
>
> “Mitä hyötyä meillä on siitä, jos me, ikään kuin olisimme syntyneet ikuiseen elämään (ja meillä olisi rutkasti aikaa), ryhdymme vihanpitoon, ja tuhlaamme lyhyen elämämme siihen. Mitä hyötyä on siitä, että päivät, joita voisimme käyttää kunniallisiin nautintoihinkin, käytämmekin jonkun kiduttamiseen ja rääkkäykseen. Meillä on tehtävämme, jotka eivät salli ajan tuhlaamista.” (Suuttumuksesta, XVII)

Anoppini tiesi tämän saman asian oppimatta koskaan latinaa: “Elämä on lyhyt.” Näiltä pilaantumattomilta sieluilta opin, että koulun tarjoaman sivistyksen ohella on muutakin sivistystä. Kutsuisin sitä **sielun sivistykseksi**.

Anoppini

Ehkä nyt on koittanut se hetki, jolloin minunkin pitää osata olla hiljaa, kuten Haydnin kalojen.

Kerran opettaja, aina opettaja: annan teille kuitenkin kotiläksyksi jatkaa ja saattaa tarinan päätökseen itse. Mieleeni tulee ainakin tällaisia fiktiivisiä vaihtoehtotodellisuuksia:

- Ehdollinen vankeus ja rahasakko.
- Juri joutuu vankilaan.

- Juri yrittää itse parhaansa voidakseen päästä vankilaan.
- Juridinen jatkumo: Oikeuskansleri antaa päätöksen, jonka mukaan kyse on juridisesta jatkumosta. Näin olleen juttu ei olekaan vanhentunut. Oikeuskansleri antaa määräyksen tutkia asiaa alusta loppuun, minkä päätteeksi virkamiehiä vastaan nostetaan syyte.
- Oikeuskansleri antaa mitäänsanomattoman päätöksen.
- Oikeuskansleri vetoaa siihen, että asia vanheni eikä sitä tulla enää käsittelemään.
- Juri lähtee maanpakoon synnyinmaahan Unkariin.
- Juri saa Vaasan kaupungin uudelta johdolta kulttuuripalkinnon.

* * * * * *

Kävisi miten tahansa, olen samaa mieltä kirjailijan ja poliittisen ajattelijan, István Csurkan kanssa, joka kirjoitti seuraavasti:

„Henki ei voi olla kaleeriorja todellisuuden merirosvolaivassa.

Kyllä, todellisuuden hyväksyminen on kylmää kontraselektiota, joka vähitellen riistää ihmiskunnalta sen sankarit, pyhät, marttyyrit, apostolit ja runoilijat. Todellisuudessa ei ole Shakespearea, Goethea, Victor Hugoa, Tolstoita eikä Sándor Petőfiä.

Hyväksytyssä realiteetissä on vain kääpiöitä ja sitäkin kääpiömpiä.

Henki ei voi olla kaleeriorja todellisuuden merirosvolaivassa.” (István Csurka, 1986) eikä varsinkaan, jos todellisuus on sairasta ja tauti leviää.

Kirjamme viimeinen oppitunti – narsistinen ideologia:

Arvoisa Lukijani!

Minulta jäi satoja tapahtumia, asianhaaroja sekä kymmeniä kärsimysnäytelmääni liittyviä ajatuksia kirjaamatta. Nämä jätin kertomatta, sillä tarkoitukseni ei ole rasittaa lukijaani. Mutta yhden asian olen jäänyt velkaa. Sen haluan suorittaa nyt, joskin hiukan myöhässä. Se liittyy toteamukseeni: "Narsistinen henkilö on vailla katumisen, syyllisyyden ja häpeän tunnetta." Kuten näimme useaan otteeseen, narsistisen henkilön psyykkisten kykyjen puute mahdollistaa harhaluulon, että hän on aina oikeassa. Tiedostamatta tai ei, hän on näin ollen **oikeutettu toimimaan kuin diktaattori**.

Näin ajattelee itsestään Dostojevskin romaanin *Rikos ja rangaistus* (1866) päähenkilö, ylivertaisuudestaan myös vakuuttunut nuorukainen Raskolnikov. Tämä romaani on kuitenkin tietyltä kannalta eräänlainen Anti-Narkissos -tarina. Raskolnikov ei ole synnynnäinen narsisti, eikä psyykkisessä kehityksensä vahingoittama. Hänestä narsistin on tehnyt ideologia.

Kyse on rikosromaanista vain pinnan tasolla. Lukija saa tietää itse fyysisestä tapahtumasta, kirjan käänteestä eli rikoksesta, ja sen tekijästä eli Raskolnikovista heti kirjan alussa. Hankkiakseen itselleen muka rahaa, Raskolnikov tappaa velkojansa ja tämän paikalle ilmestyneen siskon, Lizavetan.

Romaani pohtii tätä kyseistä tekoa eri aatteiden näkökulmista. Teos on täynnä hyvin tärkeitä sivujuonia. Yksi näistä on sekin, että nuori opiskelija Raskolnikov kirjoittaa ennen veritekoaan yliopistolle näytetyön, jossa hän jakaa ihmisiä kahteen luokkaan. Osa ihmisistä on kuin **Napoleon** ja osa taas kuin **madot**. Lakeja ei kirjoiteta Napoleoneita varten, vaan niitä kirjoittavat Napoleonit itse muille. Raskolnikov on vakuuttunut olevansa Napoleon, ja näin ollen hänelläkin on oikeus tappaa. Tästä näkökulmasta **se olisi toki rikos, mutta ei synti**.

> Mainittakoon vain varmuuden vuoksi, että tämä moraalifilosofinen ongelma oli muuallakin tuttu ja ajankohtainen. Näin oli myös esimerkiksi vapauden, tasa-arvon ja veljeyden Ranskassa, jossa Voltairenkin (1694–1778) mukaan oli olemassa kahdenlaista moraalia: yksi vapaamieliselle eliitille ja toinen tavallisille ihmisille.

Synnin ja rikoksen välistä eroa pohdiskelevat Raskolnikov ja tutkinnanjohtaja, poliisi Porfiri Petrovitsh siinä vaiheessa, kun todisteita ei ole vielä löytynyt.

Raskolnikovin kannalta ennen kysymys on ennen murhaa vain siitä, että riittääkö hänen rohkeutensa kyseiseen tekoon. Hänelle tuleekin pakonomainen tarve todistaa, että hänestä on Napoleoniksi. Hän haluaa osoittaa uskaliaisuutensa tähän tekoon.

Teoksen filosofisen syvyyden ymmärtämisen kannalta on tärkeää ymmärtää symboliikkaa romaanin ja siinä esiintyvien henkilöiden paljon puhuvissa nimissä. Teoksen otsikon *Преступление и наказание* venäjänkielistä sanaa *prestuplenije* ei voi kääntää yhdellä sanalla. Se tarkoittaa syntiä, irtaantumista ja ulos- tai poisastumista. Sana *nakasanije* tarkoittaa rangaistusta. Nimi *Raskolnikov* tarkoittaa irrottautuvaa. Irrottautua *religio*sta eli Jumalan luomasta järjestyksestä. *Religio* suomennettuna on (re-ligio) "uudelleen

sito(utu)minen” (vrt. musiikkitermi *legato*). Raskolnikovin ystävä *Rasumov* on ”järki” ja Raskolnikovin tyttöystävä *Sofija* (Sonja) on ”viisaus”.

Verityön jälkeen asetelma muuttuu. Raskolnikov ei ole enää aatteen (ideologian) ajaman ylemmyyden tunteen ohjauksessa. Nyt kysymys onkin hänen omatunnostaan. Käy ilmi, että hän irrotti itsensä *religio*sta. Sen jälkeen hän on täynnä pelkoa, epätietoisuutta ja epäilyksiä. Teostaan hän kertoo lopulta itse ensin vain Sonjalle. Hän pitää Sonjaa kohtalontoverinaan, sillä Sonja on ilotyttö, eli hänkin irrottautui *religio*sta. Raskolnikov erehtyy. Sonja, joka suostui ilotytöksi, teki sen pakon edessä, elättääkseen isänsä (*Marmeladov* eli ”hillo”) ja tämän lapset. Sonja ei ole pettänyt moraalisia arvojaan, vaan tietää ilotyttönäkin, mikä on oikein, mitä Raskolnikovin pitää tehdä:

“Nouse! – –Lähde heti, oitis, mene tienhaaraan, kumarru, suutele ensin maata, jota olet häpäissyt ja kumarra sitten koko maailmalle, kaikkiin neljään ilmansuuntaan ja sano ääneen kaikille: «Minä tapoin!» Silloin Jumala antaa sinulle jälleen elämän. – – Sinun pitää ottaa kärsimys kantaaksesi ja sillä sovittaa mitä olet rikkonut – –.”

> Itä-Euroopan maissa oli aika yleistä uskoa, että syntisen tulisi ennemmin tai myöhemmin julkiripittäytyä, mennä vaikkapa kadunkulmaan kuuluttamaan kaikkien kuullen, että on tehnyt syntiä.

”Onko sinulla risti? – – Eikö? Ei ole? Ota tämä, se on sypressipuuta. Minulla on toinen, kuparinen, sain sen Lizavetalta. Me vaihdoimme: hän antoi minulle oman ristinsä ja minä annoin hänelle pienen pyhäinkuvani. Minä alan nyt pitää Lizavetan ristiä ja tämä on sinua varten.”

Ilotyttö antaa ristinsä Raskolnikoville, ja tämä lähtee tutkinnanjohtajalle tunnustamaan:

“Minä tapoin kirveellä sen vanhan virkamiehen lesken ja hänen sisarensa, Lizavetan, ja ryöstin. Ilja Petrovits seisoi suu auki, Joka taholta juoksi virkailijoita. Raskolnikov toisti tunnustuksensa. – – Kysyttäessä, mikä oli saanut hänet saapumaaan, hän vastasi avoimesti, että syytä oli ollut katumus.”

Ja Sonja seuraa Raskolnikovia Siperiaan.

Vielä yksi sivuseikalta tuntuva asia tästä romaanista. Aloitin tämän työni järkyttyneenä siitä, että nyky-Suomessa 50 vuotta vanha tieto ja taide on jo heitettävä roskakoriin. Kun Raskolnikovin äiti, tämän teoistaan täysin tietämättömänä näkee poikansa huonovointisena ja omatunnon runtelemana, hän kysyy pojaltaan: **ethän sinä ole langennut niihin nykyajan *uusiin oppeihin***.[19]

Tähän voin omalta osaltani lisätä: nykyajan *narsistisiin* ajatuksiin johtaviin uusiin oppeihin. Raskolnikov ei ollut synnynnäinen narsisti. Hänen omaksumansa aatteet saivat hänet tahtomaan tulla Napoleoniksi. *Rikos ja Rangaistuksessa* nämä aatteet kuitenkin lopulta häviävät. Muuta en halua tähän lisätä, kuin että tämä romaani julkaistiin v. 1866.

* * * * * * * *

[19] Richárd Korzenszkyn (s. 1941) esitelmän pohjalta

Dostojevskin romaanissa kyse on vain yhden henkilön **sairaalloiseen individualismiin lankeamisesta.** Ehkä Raskolnikov palasi vielä oikeille raiteille. Yhteiskunnallisella tasolla katteettomasta, äärimmäisestä individualismista on kuitenkin tullut valtava ongelma. Tämä 20–30 vuotta sitten vielä lähes tuntematon "tauti" on nyt räjähtänyt käsiin. Narsismista, koulu- ja työpaikkakiusaamisista ja perheväkivallasta on tullut arkipäiväisiä ilmiöitä, joilla on sama juurisyy. Tämä muutos aiheuttaa nyt jo kansantaloudellekin miljardiluokan vuosittaisia menetyksiä ja valtavia henkisiä kärsimyksiä. Erityisen huolestuttavaa on, että lasten keskuudessa tapahtuvat koulukiusaamisetkin ovat rajusti lisääntymässä ja raaistumassa, eikä keinoja niiden ratkaisemiseksi tunnu löytyvän (ks. aiempana). Vaikka ongelmasta on alkanut näkymään lehtiotsikkoja vasta viime aikoina, ei ilmiö ihan tuore ole kuitenkaan. Ensimmäinen tätä yhteiskunnallista ja kulttuurillista ongelmaa koskeva ja käsittääkseni nykypäiviin saakka ajankohtainen hätähuuto tuli espanjalaiselta fenomenologi ja filosofi Ortega y Gassetilta (1883–1955). Monien ajattelijoiden tapaan häntäkin pelottivat Euroopassa päätään nostaneet diktatuurit. Hän kirjoitti vuonna 1930 teoksensa *Massojen kapina* viimeisessä luvussa (XV) seuraavasti:

"Jos jätämme syrjään – – kaikki sellaiset ihmisryhmät, jotka tavalla tai toisella elävät menneisyyden voimasta – –, niin emme varsinaisista nykyajan ihmisistä varmasti löydä yhtään ainoata, joka ei ajattelisi näin: kaikkeen olen oikeutettu, mutta mihinkään en ole velvoitettu. Samantekevää, onko hänellä taantumuksellinen vaiko vallankumouksellinen naamio – – hän lopulta heittäytyy täysin tietämättömäksi velvoituksistaan, ja samassa hän tuntee omaavansa rajattomat oikeudet mihin hyvänsä – –"

"… hän tuon naamion turvin voi rauhassa pakoilla – – velvoituksiaan: hänen ei tarvitse edes pyrkiä totuudellisuuteen, ei osoittaa hyvää käytöstä toisia kohtaan, vielä vähemmin kunnioittaa – – niitä ihmisiä, jotka ovat henkisesti ylivertaisia häneen nähden."

"Tämä on henkisen diktatuurin harjoittamista, ja mitä taas muihin diktatuureihin tulee, olemme jo nähneet, miten massaihminen niiden riveissä tuntee itsensä imarrelluksi saadessaan polkea jalkoihinsa sen mihin hän ei kurkottamallakaan ylettyisi."

Seuraavat rivit voivat olla käänteentekeviä niille, jotka luulevat, että koulukiusaaminen ja nuorisorikollisuus vähenee, jos kouluvirastoille myönnetään vain lisää rahoitusta uusien suunnitelmien laatimiseen ja kouluhenkilökunnan palkkaamiseen:

"Tämä järjestelmällinen velvoitusten pakoilu tulee selvästi esiin eräässä ilmiössä – –: nykyaika on näet antanut aivan erityisen suosikkiaseman nuorisolle – vain siitä hyvästä, että nuoret ovat nuoria. – – Nuorukaiselta ei koskaan ole ehdottomasti vaadittu, että hän jo nuoruutensa päivinä tekisi huomattavia tekoja tai että hän jo olisi niitä tehnyt; hän on aina saanut elää luotolla. Tämä on inhimillisesti täysin luonnollista."

> Entisajan maalaisyhteiskunnassa ei tällaisia haasteita kasvatuksellisia haasteita nähty. Siellä lapsi kasvoi osallistumalla arjen askareisiin täysimääräisesti, eikä erottelua työn ja vapaa-ajan välillä tehty yhtä selkeästi. Oli vain työaikaa ja juhla-aikaa. Lapsi tunsi itsensä koko ajan perheen ja kyläyhteisön tärkeäksi osaksi, *jäseneksi*. Tällaista sosiaalisen turvan tunnetta eivät nykylapset koe. Tästä antoi minulle eräs oppilaani muistutuksen. Opetin musiikkitunnilla tämän laulun:

Paista päiveä, Jumala
poloisille paimenille

Kului päivät, kului viikot
vaan ei kuulu kivikakku,

orpolapsen olkapäällä
karjalapsen kainalossa.

Muut ne kuulee kirkonkellot
minä kurja karjankellot.

Muut ne näkee papin parran,
minä kurja pukin parran.

Muut ne kuulee lukkarin laulun
minä kurja linnun laulun.

Muut ne kulkee kirkkotietä
Minä kurjaa karjatietä.

Muut ne kulkee mustiss kengiss
Minä virsussa vipotan.

Eikä muuta tällä erää,
minä hyppään lehmän perään.

SS, nro 88

Opeteltuamme laulun, keskustelin oppilaiden kanssa heidän ikäisiensä paimenlasten kurjasta kohtalosta entisaikoina. Kerroin heidän vaatetuksestaan, yösijastaan, pakkasen armoilla taistelusta, ruoastaan ja palkoistaan. Keskustelumme lopussa yksi lapsi viittasi ja kysyi liikuttavan nöyrästi: *"Entä jos heillä (paimenlapsilla) oli siltikin parempi, kuin meillä (nykylapsilla)?"* Ja minä näin sisäisten silmieni edessä tämän lapsen hienoa kotia täynnä leluja, urheiluvälineitä, perheen jääkaappia täynnä ruokaa, yms., ja järkytyin. En osannut hänelle vastata.

Ortega jatkaa vähän edempänä seuraavasti:

"Massaihminen on näet kerta kaikkiaan vailla moraalia, sillä oikea moraali edellyttää pakotonta alistumista joidenkin normien alaisuuteen, tietoista palvelemista ja tottelemista. (...) Ellei ihminen halua tunnustaa mitään normia, niin hän tahtoen tai tahtomattaan tottelee sellaista moraalia, joka kieltää häntä tunnustamasta mitään normia."

Saanenhan muistuttaa tässä kohtaa: normit ovat olemassa kanssaihmistä varten. Niiden syntyyn ja olemassaoloon tarvitaan kaksi osapuolta.

"Miten on päädytty siihen uskoon, että elämä olisi luonnostaan amoraalista? – – Nyt Eurooppa saa korjata tämän henkisen asennoitumisensa karvaat hedelmät. Se on varauksettomasti jättäytynyt loistavan mutta juurettoman kulttuurin varaan."

(suom. Sinikka Kallio-Visapää)

Yhteenveto (nyt) Gustav Le Bonin (1841-1931) sanoin tarinastani ja ehkä myös meidän Vaasan ko. johtajista/virkamiehistä

Olen tässä työssäni viitannut moneen otteeseen narsistin ympärille muodostuneeseen joukkoon (”hovi”), tämän ominaisuuksiin, siihen, että me ihmiset muodostamme ehjän kokonaisuuden vain puoliskomme (*puoliso*) kanssa, ja että me ihmiset olemme erilaisia yksiksemme ja taas erilaisia joukossa (*”joukossa tyhmyys tiivistyy”* tai *Kaakernapin satu* jne.). Nyt on tullut aika tarkentaa tämäkin asia, jotta tarinaamme voitaisiin tutkia tästäkin näkökulmasta.

Tieteen maailmassa Gustav Le Bon (1841-1931) oli ehkä ensimmäinen,[20] joka huomasi, että yksittäisen ihmisen sielun ominaisuudet ja toiminta ovat yksin toimiessaan oleellisesti erilaisia, kun jos ko. henkilö toimii joukon jäsenenä (vrt. narsistin hovi). Le Bon erottaa yksilön yksilö- ja sielun joukkosielua.[21]

> Le Bonin teoksessa joukko on eri kuin osiensa summa: **siihen liittyvän yksilön tajunta/järki samenee ja** harkintakyky katoaa. **Joukossa tunnetilat leviävät** epidemian tavoin, mikä voi johtaa niin järjettömään väkivaltaan kuin sankarilliseen uhrivalmiuteen.[22]
>
> Tavallisessa merkityksessään sana ”joukko” saa aivan toisen merkityksen. Erityisissä olosuhteissa, ja ainoastaan sellaisissa, ihmisten yhteenliittymällä on uusia ominaisuuksia, jotka suuresti eroavat sen muodostavien yksilöiden ominaisuuksista. Itsetietoinen persoonallisuus häviää, ja kaikkien yksilöiden tunteet ja ajatukset suuntautuvat yhteen suuntaan. Muodostuu kollektiivisielu (…), jolla on määrätyt ominaisuudet. (…) Se muodostaa yhden ainoan olion ja on joukkojen sielullisen yhteyden alainen. [Näin muodostunut] sielu saa heidät tuntemaan, ajattelemaan ja toimimaan samalla tavalla, joka eroaa täysin siitä, mitä kukin heistä yksinään tuntisi, ajattelisi ja tekisi. (…)
>
> Monet eri syyt määräävät joukon erityisominaisuuksien ilmestymisen. Ensimmäisenä syynä on se, että yksilö saavuttaa joukossa pelkästään joukon lukumäärän vuoksi, voittamattomuuden tunteen, joka hänet ajaa tekoihin, joita hän yksinään olisi pakostakin hillinnyt. Hän seuraa vaistojaan sitä herkemmin, koska joukko on nimetön eli vailla vastuuta, ja yksilöitä muuten hillitsevä vastuutunto häviää tyystin. (…)

[20] Toinen merkki henkilö oli Wilhelm Wundt (1832-1920), joka katsoi, että psyyke ja sen toiminta on kulttuuririippuvainen ilmiö, ja sitä on tutkittava kulttuurin yhteydessä, (*Völkerpsychologie: Eine Untersuchung der Entwicklungsgesetz von Sprache, Mythus und Sitte*, 1900–10). Hän käytti ilmaisua *kansainpsykologia*.

[21] Le Bonin käyttämän termin *joukkosielu* sijaan muualla (esim. Unkarissa) käytettiin sana *yhteisö(llis)psykologia*, kun taas espanjalainen filosofi, José Ortega y Gasset (1883-1955) puhui massoista (*Massojen kapina*, 1952), kunnes nykypäiviimme yleistyi käsite *sosiaalipsykologia*. Nämä termit eivät kata ihan samoja asioita, mutta jääköön se tässä yhteydessä silleen.

[22] Hännikäinen, 2017 pohjalta.

Toinen syy, tartunta (…) Joukossa jokainen tunne, jokainen teko on tarttuva, vieläpä siinä määrin, että yksilö helposti uhraa henkilökohtaisen etunsa yhteisedun vuoksi. Tämä uhriutumisen kyky on ristiriidassa hänen luontonsa kanssa, eikä ihminen siihen pysty juuri muulloin, kuin joukon jäsenenä ollessaan.

Kolmas syy, kaikkein tärkein, synnyttää joukon jäsenissä erityisiä ominaisuuksia, jotka usein näyttävät olevan aivan vastakkaisia yksittäisen ihmisen ominaisuuksille. Tarkoitan suggestioherkkyyttä – (…)

Nykyään tiedämme, että ihmisen voi saattaa tilaan, jossa hän kadottaa tietoisen persoonallisuutensa, tottelee kaikkia sen riistäneen henkilön suggestioita ja tekee jyrkästi luonteensa ja tapojensa vastaisia asioita.[23] Tarkat havainnot näyttävät osoittavan, että oltuaan jonkin aikaa sulautuneena toimivaan joukkoon yksilö pian vajoaa (…) erikoiseen tilaan, joka suuresti muistuttaa hypnoosia. Koska hypnotisoidun sielunelämä on herpaantunut, hänestä tulee kaikkien tiedotamattomien vaikuttimiensa orja, ja hypnotisoija ohjaa mielensä mukaan. Itsetietoinen persoonallisuus on hävinnyt, tahto ja arvostelukyky kadonneet. [Eikä ole apua Korkeimmasta hallinto-oikeudestakaan.]

Joukoissa ilmenevissä tunteissa [kun järki ja harkintakyky jäävät taustaan], hyvissä ja pahoissa on havaittavissa kaksi tunnusmerkkiä: **ne ovat erittäin yksipuolisia ja liiallisuuksiin meneviä**. Tässä (…) **joukon jäsen muistuttaa primitiivisiä olentoja**. Hän ei tajua vivahteita, hän näkee asiat vain summittain eikä tunne väliasteita. (…) Tunteiden yksipuolisuuden ja liiallisen kiihkeyden vuoksi joukot eivät tiedä epäilyksestä eivätkä epäröimisestä mitään. (…) joukot menevät suoraa päätä äärimmäisyyksiin. Epäluulo muuttuu heti ehdottomaksi varmuudeksi. **Pienikin vastenmielisyyden** tai paheksunnan **tunne**, joka yksittäisessä ihmisessä jäisi voimattomaksi, **kehittyy** jäsenessä heti **hurjaksi vihaksi**.

Joukkojen tunteiden kiihkeyttä lisää vielä (…) vastuullisuuden puute. **Rankaisemattomuuden tunne**, joka on sitä varmempi mitä suurempi joukko on, **ja lukumäärästä johtuva** suuren hetkellisen voiman **tunne vaikuttavat siten, että joukko voi heittäytyä tunteisiin ja tekoihin, jotka olisivat yksittäiselle ihmiselle mahdottomia** [sillä yksittäisellä on yksilösielun järki päässä]. Joukossa typerät, sivistymättömät ja kateelliset vapautuvat mitättömyyden ja voimattomuuden tunteista; niiden tilalle **[jos laki, poliisi tai muu taho ei pysäytä ajoissa, G. K.]** tulee tietoisuus raa'asta, lyhytaikaisesta mutta suunnattomasta voimasta.

Joukoissa tunteiden liiallinen kiihkeys kärjistyy valitettavaan usein huonoihin tunteisiin, alkuihmisen vaistojen atavistisiin jäännöksiin, joita rangaistuksen pelko pakottaa erillistä ja vastuunalaista yksilöä hillitsemään. (…)

Yksilö voi hyväksyä vastakkaiset mielipiteet ja keskustelun; joukko ei niitä siedä koskaan. (…) Sortovaltaisuus ja suvaitsemattomuus ovat yleisiä kaikissa

[23] Le Bon siis osasi v. 1895 ennustaa tulevia 1900-luvun diktaattoreita ja diktatuureja. Vrt. vielä Thomas Mannin (1875-1955) pienoisromaani *Mario ja taikuri* (1930), jota ei lueta suomalaisten koululaisten kanssa.

joukoissa. **[Näin ollen ei pidä ihmetellä, että sortotoimenpiteet ulottuvat tätä kirjoittaessakin Vaasan äidinkielenään unkaria puhuviin koululaisiinkin – ei löydy taho, joka sanoisi: Seis!]**

Ja sallikoon Lukijani välillä nykypäivän opettajille yhden sitaatin Le Bonilta:

Joukko on aina valmis kapinoimaan heikkoa hallitusvaltaa vastaan (…) (s. 44)

Ja jatkuu: Joukkojen mielikuvitus on, niin kuin kaikkien olentojen, joiden käsitykseen ei vaikuta harkinta, voimakas, toimelias ja vaikutteille hyvin altis. (…) Joukot ovat osittain unitilassa, jossa järjen toiminnan ollessa hetkeksi keskeytettynä sieluun nousee äärettömän voimakkaita mielikuvia, jotka heti hälvenisivät joutuessaan kosketukseen harkinnan kanssa. **Koska joukot eivät kykene harkintaan eivätkä perusteluun, mikään ei ole niistä uskomatonta.** Mutta juuri uskomattomimmat asiat tehoavat mieliin voimakkaimmin.

Yhteenveto, en sano minä, Le Bon sanoo eikä Vaasan ko. virkamiehistä mutta sanasta sanaan:

Olemme nähneet, että joukot eivät perustele, että ne omaksuvat tai hylkäävät aatteet erittelemättä niitä lainkaan, että ne eivät siedä pohdintoja eivätkä vastaväitteitä, ja että niihin vaikuttavat suggestiot valtaavat niiden tajunnan kokkonaan ja pyrkivät heti muuttamaan teoiksi. Olen osoittanut [siis edelleen Le Bon], että joukot, jotka sopivalla tavalla on saatu suggestion alaisiksi, ovat valmiit uhraamaan henkensä sen ihanteen puolesta, joka on heihin suggeroitu. Olemme lopulta nähneet, että ne tuntevat ainoastaan rajuja ja äärimmäisiä tunteita. Mieltymys muuttuu niissä pian jumaloimiseksi, ja **vastenmielisyys on tuskin ehtinyt syntyä kun se jo muuttuu vihaksi**. (Le Bon 2017, 17-53)

Tehokolmikko, Ritva, Juri ja Anne ajojahtia edeltäviltä ajoilta

Kirjoitin joskus kirjani alussa

Arvoisa Lukijani! Kirjoitin kirjan alussa: **“Tässä kirjassa aion todistaa, että Sofokles oli oikeassa”**. Olemmeko samaa mieltä, käännettiin sana *deinon* mitä, Sofokleen väite tuli todistetuksi? Onhan ihminen helposti maailman eriskummallisin olio?

Näin kirjan lopussa, katsoessani asioita yhtenä kokonaisuutena, totean että elämäni tarjosi mahdollisuuden nähdä, kuinka äärettömän monen asian pitää asettua kohdilleen, jotta ihminen voi toteutua täysimääräisenä. Kuten luonnossa, tiedämme millainen täydellisesti kasvaneen puun kuuluisi olla, mutta sellainen on olemassa vain meidän ideamaailmassa (Platonin ideateoria), joita niitäkin on yhtä monta kuin meitä ihmisiä, kansanryhmiä, yhteisöjä, aikakausia, ikuisesti muovautumassa ja kehittymässä. Tämän suhteen suomensukuiset kansat, jotka elävät rajattomassa tilassa ja ajassa, ymmärtävät todellisuuden luonnetta.

Tahdon myös toistaa ja täydentää päiväkirjani alussa siteeraamani Herakleitosta:

“Ihminen ei muutu **paremmaksi**, jos hänelle tapahtuu, mitä hän itse haluaa: sairaus tekee terveyden, nälkä kylläisyyden työ levon makeaksi ja hyväksi.” – ja nythän voimme lukijani kanssa jatkaa: **”ja kärsimys entistä onnellisemmaksi ja ehkä paremmaksi**.”

Imre Makovecz (1935–2011), kuuluisa arkkitehti sanoi 2500 vuotta myöhemmin arkkitehtuuriin liittyen: **“Kirkon tulee olla sellainen, että siitä ulos tullessasi et olisi enää sama ihminen”**.

Uskon, tai ainakin toivon hartaasti, että minun musiikkitunniltani ulos tullessaan oppilaani ei ollut enää sama lapsi, kuin ennen tuntia. Samalla tavalla toivon hartaasti, että lukijani, joka on jaksanut käydä läpi tämän opuksen, nyt ei olisi täysin sama ihminen, joka oli ennen tätä kirjaa. Haluan uskoa, että yhteistyömme jälkeen vastustajani, kollegat, ystävät ja oppilaat ovat kaikki eri ihmisiä, kuin ennen ensimmäistä tapaamistamme.

Kiitokset

Kiitän Teitä Rakkaat: Ritva Käräjämäki, Anne Tienhaara, Veikko ja Kirsti Vörlund, Julia, Camilla ja Timo Rinne, Ilona Hirviniemi, Marjatta Vehkaoja, Harri Leppälä, Riitta ja Reijo Koski, Muusat, Kaisa Klemets, aa Ari Wargelin, Pentti Peura, psyk. ter. Ulla Korpinen, psykiatri Carita Tuohimäki, lääk. Mika Lahtinen, poliisimies Tapio Nyysti, Renascenti, kaikki entiset oppilaat, kaikki vetoomuksen “Vaasan musiikkiluokkien puolesta” laatijat ja allekirjoittajat, sekä perheeni. **Kannatti!**

Käyttämättä jääneet päätössanat

1. Mielestäni lukijani, joka jaksoi käydä läpi tätä näytelmää, ansaitsee Finlandia-palkinnon.

2. *Nem mondhatom el senkinek,*
elmondom hát mindenkinek.”

”En saa kertoa kenellekään,
kerron siis kaikille.”
Frigyes Karinthy (1887–1938)

Tällainen tunne minulla oli kirjoittaessani tätä kirjaa.

3. “Ihmiset ovat aina samanlaisia. – – Iskujen aikana opimme heistä, että heissä on enemmän ihmeellistä, kuin halveksuttavaa” (Albert Camus, 1913–1960). Vuonna 1956 Unkarin kansa yritti päästä eroon neuvostodiktatuurin hirmuvallasta, saamatta siihen Länneltä sen lupaamaa apua. Tämä samainen kirjailija, Albert Camus sanoi silloin:

“(Nyt jo) muserrettu, kahleisiin lyöty Unkari teki vapauden ja totuuden puolesta enemmän, kuin mikä tahansa muu kansa viimeiset kaksikymmentä vuotta. Vuoti paljon unkarilaista verta ennen, kun korvansa ja silmänsä peittävä länsimaalainen yhteiskunta tämän tajusi. Yksikseen jääneessä Euroopassa voimme olla uskollisia Unkarille vain, jos emme koskaan emmekä missään suostu pettämään niitä arvoja, joiden puolesta unkarilaiset sotilaat antoivat elämänsä, – –”

4. Oli lähellä, että päätössanoiksi olisivat kelvanneet László Domonkosin sanat:
“Se, joka odotti naista viisikymmentä vuotta, se tietää tasan tarkkaan – ja nainenkin sen tuntee, että ihmisolemuksen ydin piilee ajan vastustamisessa.” Odotinhan minäkin oikeutta yli 10 vuotta. Ero oli kuitenkin siinä, että nyt minä olen jo kyllästynyt odottamaan, joten hylätäänhän nämäkin päätössanat.

5. Myös Cervantesin sonetti tuntui hyvin houkuttelevalta jossain vaiheessa:

Miguel Cervantesin (1547–1616): Don Quijoten hautakirjoitus (vapaakäännös)

Tässä lepää Don Quijote de la Mancha,
urho, ritari kiertelevä, hän oli eläessään.
Vieressään lepää hänen peitsensä,
armoa anellut ei keneltään eikä koskaan.

Kuluminenkaan voittanut ei tätä sankaria,
sillä maineensä lentää kaukaisiin vuosisatoihin …
Toki, hän oli oikullinen elämässään,
mutta kuolema teki hänet viisaaksi.

Hän oli oikullinen, kuten me kaikki,
jotka kaipaamme parempaa ja enempää tässä maailmassa,
emmekä jätä asiaa sikseen niin kauan, kuin henkemme pihisee.

Olkoon ruumiilleen kevyt olo tämä vankila,

tämä hauta! kauniiden metsien ja niittyjen sijaan.
Ajatelkaamme häntä tämän kummun mykän yläpuolella.
Miklós Radnótin (1909–1944) parafraasi
(raakakäännös; vrt. Kalevalan Loppuruno)

6. Päätössanoiksi olisivat sopineet myös kaksi otetta Imre Madáchin *Ihmisen murhenäytelmästä:*

Ensimmäisestä kuvaelmasta:

ARKKIENKELI RAFAEL
Sinä annat vuotaa auvon virtain,
teet tomusta itsetajuisen
osalliseksi viisaudestas
maailman kaiken vihkien -
hoosiannaa, Hyvyys!
Kumartuu maahan. Hiljaisuus.

HERRA
No entäs Lucifer? - itsekylläisnä
sinä etkö yhtään ylistyssanaa keksi,
vai eikö ehkä se tyydytä, mitä loin?

LUCIFER
Mikä siinä tyydyttäisi? - sekö, että
nyt aineilla on ominaisuuksia,
joita et, ennen kuin ne ilmeni,
edes aavistanut tai, jos aavistitkin,
et enää kykene muuksi muuttamaan -
ja jotka pallon muotoon vatkattuina
nyt vetää, vainoo, torjuu toisian
tai eräässä madossa herää tajunnaksi,
kunnes kaikki täydentyy ja jäähtyy
ja jäljelle jää pelkkä kuollut kuona.
Sen saman tekee sekoituskeittämöineen
myös ihminen, kun tietoonsa sen urkkii.
Suurkeittiöösi hänet sijoitit
ja silmäis alla suot hänen hätiköidä
ja keittää kehnosti ja kuvitella
jumalaks itseänsä. Mutta jos
hän keiton turmelee ja tuhoaa,
sinä silloin sytyt myöhästyvään vihaan.
Mitä vaatia voit harrastelijalta?
Ja lopuksi: mitä on koko luomakuntas?
Sepitit itsellesi kiitosveisun,
sen sovitit huonoon soittokoneeseen -

ja jaksat tuntematta kyltymystä
iät kuulla yhtä samaa helkytystä!
Sopiiko arvolle noin vanhan herran
mokoma leikki, josta lämmetä
vain lapsen sydän voi? - ja jossa matkii
kipinä lokaan leivottuna luojaa
- hänen irvihahmonaan, ei kuvanaan! -
ja kohtalo ei vapautta suojaa
ja järki vailla on sopusointuaan.

Siltä varalta, että joku narsisti luulee, että nämä rivit koskevat mielestäni vain eräitä, kerron luulevani että ne koskevat myös minua.

Ja viimeisen 15. kuvaelman viimeiset vuoropuhelut. Aadam ja Eeva Luciferin johtamana ovat jo läpikäyneet ihmiskunnan eri ihmisten keksimien aatemaailmojen yhteiskuntaluomuksia. Kaikkiin ne joutuivat pettymään. Aadam, kyllästyneenä synkkiin tulevaisuudennäkymiin on jo jyrkänteellä valmistautumassa itsemurhan, kun Jumala antaa lapsen, jossa hänen lupauksensa täyttymyksen mahdollisuudesta voi toteutua:

AADAM
Seis! mieleen iski eräs ajatus -
voin uhmata, Jumala, sinua vieläkin!
Sadasti sanoa saa Sallimus:
»Näin kauan elä!» - minä nauran sille:
en elä, ellei minua miellytä!
Vai enkö ole yksin maailmassa?
On tuossa kallio, sen alla syvyys:
vain yksi hyppy loppunäytökseksi -
ja sanoa saatan: komedia päättyi!
Lähtee kallionjyrkännettä kohti. Eeva tulee ulos majasta.

LUCIFER
Oh, päättyi muka… mitä hullutusta!
Vai eikö joka hetki ole loppu
ja samalla alku? - Noinko puhuakses
sait nähdä eräitä vuosituhansia?
EEVA.

Miks, Aadam, silleen hiivit luotani:
niin kylmä oli viime suudelmas -
ja nytkin näkyy huoli kasvoillas
tai viha. Pelkään sinua…

AADAM, jatkaen menoaan:
Miks aina mua takaa ajat, askeleitani vaanit?
On miehellä, maailman herralla,
myös muuta tehtävää kuin hyväillä.

Ei tajua nainen… on vain miehen taakka!
Lempeämmin:
Olisit vielä hiukan uinaillut:
vain raskaammaks sen uhrityön teet, jonka
minulta vaatii tulevaisuus…

EEVA.
Jos mua kuuntelet, se kenties kevenee!
Nyt - kuule! - kaikki se, mikä tähän asti
on ollut aivan epämääräistä,
se on nyt varmaa: tulevaisuus!

AADAM.
Kuinka siis?

EEVA.
Tiedän, että kasvos kirkastuvat,
kun kuiskaan korvaasi sen. Mutta tule
lähemmäs toki… Tunnen tulleeni,
oi Aadam, äidiksi!…

AADAM. lankeaa polvilleen:
Minut voitit, Herra!

suom. Toivo Lyy

Olisikohan nämä olleet joka tapauksessa päätössanoiksi liian vahvoja sanoja? Varsinkin lukijan silmään ne saattavat siltä tuntua, mutta on syytä muistaa, että uhri tarvitsee sellaista.

7. Myös tämä olisi voinut sopia:

"Sinulla ei ole syytä epäillä sitä, että ihminen, vaikka hän syntyikin (vain) ihmiseksi,
- ei voisi nousta inhimillisten asioiden yläpuolelle; että
- hän ei kykene tarkkailemaan kipuja, menetyksiä, loukkauksia, haavoja, hänen ympärillään riehuvia kiihkoja
- hän ei kykene kestämään koetuksia ja onnistumisia rauhallisesti luottamatta jälkimmäisiin; että
- ristiriitaisissa tilanteissa hän ei pysty pysymään yhtenä ja samana ja
- hän ei voi tulla johtopäätökseen, että itsensä lisäksi mikään ei ole hänen omansa ja
- hän omaa omasta itsestäänkin vain sen osion, joka on jaloin.
Tässä olen, antaakseni teille tästä todistuksen."

(Seneca: *De constantia sapiensis)*

Tietoisen valinnan sijaan, alitajuntani kuitenkin teki päätöksen jo kauan sitten. Kirjan loppuun ei tule päätössanoja, vaan uni:

23.8.2020

Jäähyväisuni? Luettava hitaasti!

Kierrellä häärin Onkilahden(?) koululla. Mistäkö tulin? Kai tulin kadun toiselta puolelta ja Pákozdin aukiolta Budapestin XIV kaupunginosasta, lapsuuteni kerrostalosta. Kuljeskelen tyhjillä koulun käytävillä. Lattia näyttäytyy harmaana, seinät vihreänharmaina, katto hiukan likaisen valkoisena. Pysähtyneessä ilmassa leijailee outo hiljaisuus ja hiukan jännittynyt rauhallisuus. Onko täällä alkamassa konsertti? Saanko minä olla tässä talossa? Ovet jatkuvat korkealle ylöspäin. Tunnen itseni pieneksi harhaillessani luokasta toiseen, joissa pitkiä valkoisia ovia lukuun ottamatta mikään ei ole tuttua. On hiljaista, jännittynyttä ja rauhallista. Minkäkin liikun ääneti. Onko minulla jalkojakaan? Keijun sulavasti ja hitaasti pitkin käytävää, kurkkien luokkien ovista sisään. Mitään tuttua ei löydy. Nyt olen hahmottomassa varastotilassa, jossa on ihan tyhjää. Missä viulut ja opetustarvikkeet? Minulle valkenee, että on lukuvuoden viimeinen päivä. Hahmoton henkilö, vai Anneko kertoo, että Ritva Yliportimo luki oppilaille... Ai, entisille oppilailleniko? Yliportimon Ritva luki oppilaille kirjoituksemme *Diagnoosi Suomen opetuksesta*. Alan selittämään Ritva Käräjämäelle ja Annelle, jotka eivät edes ole fyysisesti läsnä: “Joo, joo, mutta millä mielin hän, Ritva Yliportimo, luki oppilaille sen kirjoituksen? Pahalla vai hyvällä, haukkuakseen vai muistoani kunnioittaen?” Hahmottomat oppilaat kulkevat ohitseni pää alaspäin. Tulen uudestaan ja uudestaan kouluun kadun toiselta puolelta lapsuuteni talosta. En tiedä miten, en edes tiedä onko minulla koulun avainta. Edessäni häämöttää lapsuuteni Pákozdin aukion koulun sisäovi, tunnistan sen kahvan. Mutta se olikin illuusio, joka nyt vaihtuu hahmottomaksi Onkilahden kouluksi. Onko minulla lupaa olla talossa, kävellä tilasta toiseen? Anne ja Ritva sallivat sen, ja kysyvät kauniin rauhallisella äänellä: “Mikset saisi?” Nummela ei tullut konserttiin. Hän on minuun selin. Hahmottomana hän loittonee minusta. Herään.

Lakanat ovat läpimärkiä. Hakkaako sydämeni taas tuhatta ja sataa? Ei. Olen levollinen. Sydämeni tykyttää rauhallisesti. Tuliko minulle näin kova hiki tästä unesta? Ei. Hiki johtuu tällä kertaa vain näiden vuosien aikana saamastani verisyövästä. *“Ei huolta, Te ette kuole tähän”*, muistan lääkärini sanoneen, *“ja hikoilemiselle ei voi mitään”*. Avaan ikkunan jotta lakanat kuivuisivat nopeammin. Keitän teetä, päivän ensimmäisen. Oliko tämä jonkin sortin jäähyväisuni? 23.8.2020.

János Hunyadin[24] peruskoulu Pákozdin aukiolla

Onkilahden alakoulu, Vaasa

[24] János Hunyadi (1407-1456) Unkarin valtionhoitaja, joka otti ratkaisevan voiton eurooppalaiselle valloittusretkelle lähteneestä turkkilaisesta armeijasta Nándorfehérvárin (nyk. Beograd) kohdalla. Tapahtumaa muistetaan kaikissa Euroopan maissa tänäkin päivänä joka päiväisellä keskipäivän kellonsoitolla.

György (Juri) Kádár (fil. tri.),
Vaasan musiikkiluokkien opettaja
v. 2012 laittomasti irtisanottu, valheellisin perustein v. 2018 erotettu ja
kyvyiltään, taidoiltaan ja kansalaiskunnoltaan
opettajaksi sopimattomaksi julistettu
narsismin uhri

Viitatut henkilöt

VIITATUT MERKKIHENKILÖT
Ady Endre, Augustinus, Bartók Béla, Mihail Bulgakov, Albert Camus, Ernst Cassirer, Miguel Cervantes, Domonkos László, Fjodor Dostojevski, Johann Gottlieb Fichte, Sigmund Freud, Johann Wolfgang von Goethe, Illyés Gyula, Hamvas Béla, Joseph Haydn, Martin Heidegger, Herakleitos, Juan Ramón Jiménez, József Attila, Carl Jung, Dmitri Kabalevsky, Karácsony Sándor, Karinthy Frigyes, Lauri Kemiläinen, Aleksis Kivi, Kodály Zoltán, Kodolányi János, Koestler, Arthur, Kramsu, Kaarlo, Kuula, Toivo, Gotthold Ephraim Lessing, Väinö Linna, Susanna Lundell, Madách Imre, Makovecz Imre, Móricz Zsigmond, Reinhold Niebuhr, José Ortega y Gasset, Petőfi Sándor, Knut Pipping, Raymond Queneau, Aleksandra Seldjukova, Lucius Seneca, Jean Sibelius, Sofokles, Nyíri Tamás, Leo Tolstoi, Pjotr Tsaikovski, Tytti Tuppurainen, Kari E. Turunen, Alfred de Vigny,
Voltaire

KIRJALLISUUS

Albert, Sándor 2019. A személyes azonosság problémája. (Szegedin yliopisto, käsikirjoitus.) Praha.

Anttonen, Pertti 1986. Vanha vihtahousu. Helsinki.

Bagdy Emőke 2014. https://www.pdfdrive.com/molecules-of-emotion-the-science-behind-mind-body-medicine-e194988032.html

Barabás Tibor 1961. A könyv hatalma. (Kirjan mahti.) Budapest.

Le Bon, Gustave 2017 (1895). Joukkosielu. Painettu EU. (Timo Hännikäinen tekstiä, kirjan takakannesta.)

Borvendég, Zsuzsanna 2021. https://www.erdely.ma/a-nyugat-volt-lenin-es-a-kommunista-terror-felbujtoja-borvendeg-zsuzsanna-irasa-az-erdelyma-portalnak?fbclid=IwAR0i_eiFVKv_PLhwi2J0NfJMUGjxQDhzdGUHohr43YHsd-FBXqlvYtyeQWo

Brunel, Henri 1999. Les plus beaux contes zen. Paris.

Caickell väell yhdhell äänell. Musiikkioppikirja 6. musiikkiluokan oppilaille. (toim. Ritva Käräjämäki ja György Kádár) Vaasa, 2000.

CVYÄ – Caickell väell yhdhell äänell.

Csányi Vilmos 2002. Etológia. Budapest.

Csíkszenmihályi Mihály 2005 (1990). Flow – elämän virta: tutkimuksia onnesta, siitä kun kaikki sujuu. Helsinki.

Denett Daniel 1997. Miten mieli toimii. Porvoo.

file:///C:/Users/K%C3%A1d%C3%A1r/Downloads/4961-Article%20Text–17499–2–10–20191114.pdf

Eliade, Mircea 2019 (1957) A szent és a profán. /Pyhä ja profaani./ Budapest.

Esar, Evan 1966 (1949). Dictionary of Humorous Quotations Paperback. England.

Fichte, J. G. 1889. The Science of Knowledge. London.

Forrai Gábor 1998. Donald Davidson tudatfilozófiájáról. In: Kognitív szemlélet és a nyelv kutatása. (szerk. Pléh Csaba) Budapest.

Frank Manfred 1999. A nyelv uralhatóságának határai. (Die Grenzen der Beherrsvhbarkeit der Sprache.) In: Bevezetés az irodalomelméletbe. (szerk. Dobos István) Debrecen.

Gróh Gáspár 2020. A kettészakadt kritika. (Kahtia repiytynyt kritiikki.) In.: Magyar Művészet. 1/2020. Budapest.

Haavio, Martti, 1967. Suomalainen mytologia. Helsinki.

Hamvas, Béla 2000 (1945). Viinin filosofia. (suom. Juha Valkeapää) Jyväskylä.

Hamvas, Béla 1964-66. Patmosz. http://hamvasbela.uw.hu/03.htm

Heidegger, Martin 1927. Sein und Zeit (Suomeksi: Oleminen ja aika). Halle.

Heidegger, Martin 1995. Költemények (Dichtungen aus der Erfahrung des Denkens, 1910-1976). Budapest.

Huntington, Samuel (1927–2008) A civilizációk összecsapása (2004 s. 102–103) Sivilisatioiden kamppailu *The Clash of Civilizations: Remaking of World Order* (1996)

HUS, 2020. HUS:in peruskurssi: https://www.biomag.hus.fi/braincourse/L8.html#RTFToC10, Helsinki.

Häkkinen Kaisa ja ... 2004. Nykysuomen etymologinen sanakirja. Helsinki, WSOY.

Häkkinen ja tmi 2019. Häkkinen Kaisa-Salonen, Kirsi-Toropainen, Tanja: Reformation, Agricola, Mikael and the Birth of the Finnish Literary Language.

Józsa, Péter – Jacques Leenhardt 1979. Adalékok az ideológia és a jelentés elméletéhez. (Huomatuksia ideologia- ja merkitysteoriaan). Budapest. s. 30.

Kádár György – Käräjämäki Ritva 1999. Diagnoosi Suomen koululaitoksen ja suomalaisten lasten nykytilassa. (Ritva Käräjämäki – György Kádár) In: Kasvatus 1/1999. Jyväskylä.
Kádár György 2015. Johdatus uralilaiseen filosofiaan. Jyväskylä.
Kádár György 2016. A Potential Uralic Philosophy. Saarbrücken (Saksa). Lambert Academic Publishing.
Kádár György 2020. http://vala.hu/finn/dr-gyorgy-kadar-finnish-hungarian-relations-at-a-low-point.
Kádár, György 2001. Kirjallisuudenopetuksen tila Nyky-Suomen kouluissa. (Tanja Elg – György Kádár) In: Parnasso. 2/2001. Helsinki.
Kanyó Zoltán 1990. Szemiotika és irodalomtudomány. (Semiotiikka ja kirjallisuustiede.) Szeged.
Lauri Kivikoski 2021. Yhteisöllisyys ja hengellisyys luovat hyvinvointia. In: Lääkärilehti 43. Helsinki.
Kaplinski, Jaan 2015. Jälkipuhe. In: Kadar 2015. s. 201–207. sekä Kadar 2016. Wenn Heidegger ein Mordwinieer wäre. s. 216–229.
Ryszard Kapuścińskin 1993. Imperium, Helsinki.
Karácsony Sándor 1941 (1993). Az irodalmi nevelés. (Kirjallisuudelle kasvattaminen.) Budapest.
Karácsony Sándor 1993. s. 22 In.: http://acta.bibl.u-szeged.hu/17617/1/tanarkepzo_1966_1_197–206.pdf
Karácsony Sándor 1940. Testvérem, Suomi. Budapest.
Karlsson 2022. Hasse Karlsson, Minna Lukkarinen, Kaura Korhonen, Linnea Karlsson, Jetro Tuulari ja Eeva-Leena Kataja: Stressin vaikutus aivoihin ja sairastavuuteen eri ikäkausina 16/2022 Duodecim s. 1411. Helsinki.
Keltikangas-Järvinen, Liisa 2018, 2019. esimerkiksi: https://yle.fi/aihe/artikkeli/2018/03/16/liisa-keltikangas-jarvinen-vanhemmat-ymmarsivat-ennen-paremmin-mita-lapselta ja Luento HYOA-seminaarissa.
Keltikangas-Järvinen, Liisa 2020. Zűrzavarban a finn iskola. (Suomen koulu kaaoksessa.) In: Köznevelés. (Unkarin opetushallituksen aikakausilehti.) Budapest.
Kodály, Zoltán 1964. Visszatekintés. Budapest.
Kodolányi János 2017. Suomi. (Käänn. Sinikka Pohjola, Veikko Saksi ja György Kádár) Budapest.
Korzenszky, Richard 2021. https://www.youtube.com/watch?v=wRyT2e7QPgI&t=2660s
Korpela, Jukka 2019. Itse: alkujaan varjosielu vai vahvistussana. https://jkorpela.fi/sana/itse-etym.html
Krohn, Julius 1894. Suomen suvun pakanallinen jumalanpalvelus. Helsingissä.
Krohn, Kaarle 1915. Suomalaisten runojen uskonto. Helsingissä.
Käräjämäki, Ritva – György Kádár 1996. Pääskyläinen, päivänlintu. Musiikkioppikirja 3. musiikkiluokan oppilaille. Vaasa.
Käräjämäki, Ritva – György Kádár 1997. Soutakamme Suomhen. Musiikkioppikirja 4. musiikkiluokkien oppilaille. Vaasa.
Käräjämäki, Ritva – György Kádár 2000. Laula päivät pääksytysten. Musiikkioppikirja 5. musiikkiluokan oppilaille.
Leenhardt, Jacques – ks. Józsa
Lilja, Esa 2009. Theory and Analysis of Classic Heavy Metal Harmony. Helsinki.
LPP – Laula päivät pääksytysten. Käräjämäki, Ritva – György Kádár 2000.
Lukács, John 2004. A történelmi tudat. (Historian tajunta) Budapest.
Lundell, Susanna 2018. Työpaikkakiusaaminen ja kaksoisuhriutumisen dynamiikka. Helsinki, 2018. In: Haaste /Oikeusministeriön julkaisu/.

Maupassant, de Guy 1888. Pierre et Jean. (Suomeksi Veljekset, 1919)
Napoleon, Bonaparte 2015. Napóleon: Az uralkodás művészete. (Napoleon: Hallitsemisen taide.) Budapest. (Lähdeluettelo: s. 165)
Niemi-Pynttäri, Risto 2008. https://koppa.jyu.fi/avoimet/taiku/kirjallisuuden_aikajana/antiikki/kauneutta-ja-kauhua-tragediassa/sofokleen-antigones-tragedia. Jyväskylä.
Nordenstreng, Kaarle 1978. Közléselmélet (Viestintäteoria). Budapest.
Ortega, José y Gasset 1963 (1930) Massojen kapina. Helsingissä.
Pert, B. Candace 2003. Molecules of Emotion: The Science Behind Mind-Body Medicine. London.
PPL – Pääskyläinen, päivänlintu. Musiikkioppikirja 3. musiikkiluokan oppilaille. (toim. Ritva Käräjämäki ja György Kádár) Vaasa, 1996.
Salmelainen, Eero1986. Suomen Kansan Satuja ja tarinoita. Helsinki – Juva – Porvoo.
Savater, Fernando 1996. La imaginación alegre. (Iloitseva mielikuvitus.) In: Jornada Semanal. Mexico.
Pirinen, Kauko-Jutikkala, Eino 2002. Suomen historia. Juva. Unkariksi: Pirinen-Jutikkala: Finnország történelme. (unkarinnos György Kádár) Budapest, 1997. Kairosz.
Porthan, Henrik Gabriel 1984 (1796). Suomalaisesta runoudesta. Helsinki. SKS.
PPL – Pääskyläinen, päivänlintu.
Russel, Bertrand 1933. The Triumph of Stupidity 1931–1935. In: Bertrand Russell's American Essays, 1931–1935. https://russell-j.com/0583TS.HTM
Seneca, Lucius 2004 (Kr. j. 39-52). Suuttumuksesta. Helsinki.
Serra Joan 2012. Measuring the Evolution of Contemporary Western Popular music. In: Scientofoc Reports – Nature. London, New-York, Berlin, Shanghai and Tokyo.
Shestalov, Juvan 1986. Medveünnep közeledik (Karhunpeijaisjuhlien tullessa). Budapest-Uzsgorod-Bratislava.
Shore, Susanna 1986. Onko suomessa passiivia? Helsinki.
Siikala, Anna-Leena 2019 (1992). Suomalainen šamanismi. Helsinki.
SS - Soutakamme Suomhen. Käräjämäki – Kádár 1997 Musiikkioppikirja 4. musiikkiluokan oppilaille. (toim. Ritva Käräjämäki ja György Kádár) Vaasa, 1997.
Spengler? Oswald (1880–1936)[25] A Nyugat alkonya (Länsimaiden perikato) I. 44., 49-50. Der Untergang des Abendlandes. Umrisse einer Morphologie der Weltgeschichte I. Band 1918. II. Band. 1922.
SS – Soutakamme Suomhen.
Teperi, Jouko 1965. Vanhan Suomen suomalaisuusliike I. Helsinki.
Tormis, Veljo 1995. Suomalais-ugrilaisia maisemia. Helsinki.
Toynbee, Arnold J. 1950 (1946) *Historia uudessa valossa*. (A study of history, 1946.)
Vuosina 1934 ja 1939 ilmestyneestä kuusiosaisesta teoksesta toimittanut D. C. Somerwell. Suomentanut Kai Kaila. Porvoo Helsinki: WSOY, 1950.
Turunen Kari 1987. Ihmissielun olemus. Jyväskylä.
Török, Endre 1988. Az orosz vallásbölcselet virágkora. (Venäjän uskonnollisen filosofian kultakausi.) Budapest.
Turunen Kari 2015. Kesken uupunut sivistysohjelma. In: Kadar 2015. s. 186–197.
Vuori Kristiina 2018. Elinan surma. Helsinki.
Vuorinen, Jyri 1997. Taideteos merkkinä. Johdatus semioottiseen taidekäsitykseen. Helsinki.

[25] Spengler (1918) unk. kielinen teos A Nyugat alkonya. 1994. (Länsimaiden perikato).) I. 44., 49-50

SISÄLLYSLUETTELO

Ennen mies maansa myöpi kuin sanansa syöpi.” 9
Stressivasteen syntymekanismi lääkereiden sanoin 11
Kaupungin, opetusministerin ja lääkärin kannat asiastani 12
Kohtelevatko Suomen laki ja juridinen käytäntö esimiestä ja alaista yhdenvertaisesti? 16
Huomio lainsäätäjille #8 – Hallinto-oikeudessa ilmi tulevat rikokset jäävät vaille seurauksia 16
Huomio lainsäätäjille #9 – Esimies ei ole vastuussa mahdollisesti häviämästään oikeusjutusta 16
Huomio lainsäätäjille #10 – Toisin kuin esimiehen, työntekijän on otettava riski itse, jos haluaa saada oikeutta 16
Huomio lainsäätäjille #11 – Lautakunnan osuus ja vastuunkanto päätöksistä 17
Opetusministeriöltä saamani apu 18
Taiteen synty 23
Taiteen olemus – uhrin terveiset musiikkiterapeuteille 24
Jos on pakko vähentää, vähennetään viihdetunneista 25
Taiteen olemus (taideteoreettiset näkemykset) 26
Musiikinopetuksen ilo 28
Miksi minä, tai uhri yleisesti, ei yritä välttää väistämätöntä? 30
Mitä tarkoitusta varten olemme maailmassa? 35
Miksei uhri tunne vihaa kiusaajaansa kohtaan? 39
Eräs jaksamisestani huolestunut kuorolainen kysyi: Kuinka, Juri kestät? 42
Tiivistetyt poiminnot saamastani 12 kuulemiskutsusta 49
Kolmaskymmenestoinen oppitunti – työnantajan velvollisuus järjestää kolmikantakeskustelu 60
Kolmaskymmeneskolmas oppitunti – syytökset on ilmoitettava välittömästi 62
Unia 64
Musiikkiluokkien ongelmat ja vuotojupakan tapahtumaketju vanhempien silmin Vaasan hallinto-oikeudessa 71
Esimies narsistisen alaisensa tossuna 77
Kolmaskymmenesneljäs oppitunti – Aiheutetulla tuholla ei ole väliä, antaa koululaisten kärsiä 80
Rikkoiko Kaupunki ”kansainvälisen lapsen oikeuksia”? 81
Huomio lainsäätäjille #12 – Kaksoisuhriutumien 83
Vaasan kaupungin tunnustus Kadarin 30 vuotta kestäneestä työurasta 84
Syytöksiä ennen Korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä (v. 2007–2012): 85
Syytöksiä Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen, vuodesta 2015: 87
Kieltoja ranskalaisviivoin 87
Suomen omat hallintotieteet 90

Suomalainen hallintotapa kirjallisuuden ja sosiologian tutkimuksen valossa 90
Kadarin työhönpaluu KHO:n jälkeen 96
Luottamushenkilöiden vastuu 107
Sosialistista mediatiedettä 108
Totuus ja todellisuus mediassa 110
Kolmaskymmenesviides oppitunti – Narsistisen ihmisen ajatusmaailman ja asenteen muuttumattomuus, kognitiivinen dissonanssi äärimmillään 111
Kolmaskymmeneskuudes oppitunti – Narsistinen esimies saattaa olla ylimielinen, käyttää muita tahoja aseena, eikä pysty myöntämään virheitään 112
Suomi, hiljaisuuden maa – "Rehellisyys maan perii" 116
Voiko narsistinen johtaja, diktaattori tai mafiapomo hyvin? – Täydennys vaasalaisen kontraselektion historiikkiin 117
Kolmaskymmenesseitsemäs oppitunti – puolueiden etuakin tärkeämpää on pitää huolta siitä, että kyseiseen tehtävään saadaan aina siihen soveltuva henkilö 120
Yhteenveto virkamiesdiktatuurin synnystä 120
Kolmaskymmeneskahdeksas oppitunti – on ihmisiä, jotka eivät kykene parantamaan tapojaan 121
Nykyaikaisuus musiikinopetuksessa (ammatillinen taustatieto) 122
Musiikinopetuksen tavoite ja tarkoitus – Mitä taide tarjoaa ihmiselle 125
Taide, viihde ja tekijänoikeudet 125
Mihin politisoimattoman musiikinopetuksen kuuluisi tähdätä? Miksi terveen musiikinopetuksen kuuluisi olla muiden taidelajien opetuksen mukana välttämätön oppiaine? 127
Mikä mahdollistaa näihin tavoitteisiin pääsyn? 129
Tyydyttääkö kaupallinen massaviihde lasten yllä mainitut henkiset tarpeet? 130
Miten taidemusiikin ja kaupallisen musiikin opetuslinjat eroavat toisistaan? 133
Nykyaikaisuus ja vanhanaikaisuus musiikinopetuksessa – osa 1 134
Nykyaikaisuus ja vanhanaikaisuus musiikinopetuksessa – osa 2 136
János Kodolányi Suomi, hiljaisuuden maa – Rehellisyys maan perii 138
"Vaasan musiikkiluokkien linjan monipuolisuudesta ja sen puolustamiseksi" 139
... Ja sitten tuli lasku asianajajalta. Summa oli 6000 euroa 146
Erottaminen 147
Kolmaskymmenesyhdeksäs oppitunti – narsismi täyttää sielun vahvoilla negatiivisilla voimilla 149
Avunpyyntö presidentti Martti Ahtisaarelta 149
Loppuhuipentuma ennen irtisanomispäätöstä 150
Vaasan kaupunki: KYVYISTÄÄN, TAIDOISTAAN JA KANSALAISKUNNOSTAAN JOHTUEN JURI "EI OLE SOPIVA OPETTAJAN TEHTÄVIIN" 155
Jouluterveiseni Jyrki Loimalle 168
Uhrin painajaisunet 171
Saako tuntea vihaa kiusaajaa kohtaan? 175
"Remota itaque iustitia quid sunt regna nisi magna latrocinia?" 176

Neljäskymmenes oppitunti – Uudemman kerran: voiko tavallinen tallaaja luottaa Suomen oikeusturvaan? 181
Miltä EOAM:n vastaus näyttää esimiesten näkökulmasta? 182
Miltä EOAM:n vastaus näyttää suomalaisen tavallisen tallaajan oikeusturvan näkökulmasta? 182
Onko eduskunnan oikeusasiamiesinstituutiosta uhrille hyötyä vai haittaa? 182
Eduskunnan hyssyttely ja päättämättömyys oikeusvaltion näkökulmasta 182
Onko pahoissa teoissa kyse pahuudesta, psyykkisestä sairaudesta, vai kehityspsykologisista vinoumista? 185
En vihaa ketään, enkä koskaan tuntenut vihaa esimiehiä kohtaan 185
Suomi oikeusvaltiona 186
Uhrin hyvänsuopaisuus 186
Pieninkin ele riittää palauttamaan uhrin takaisin entisille raiteilleen 187
Kansanmusiikin oppikirja: Otan virteni vilusta 187
Onko Suomi oikeusvaltio? 189
Uudemman kerran in medias res: Unkarin ja Jurin kohtalo 190
Suomalaisista opettajainvalmistuslaitoksista 196
Minun suomalaisuuteni kehitys 197
Kehityspsykologian puute 199
Jatkuu: Narsistin pahin vihollinen on todellisuus 201
Voiko yhteiskunta olla narsistinen? 202
Mikä on oikeusvaltio? 204
Entäs OAJ? Voiko opetusalan työntekijä luottaa OAJ:n apuun? 207
OAJ ratkaisee pulman Vaasan kaupungin tyyliin 213
AVI:n viimeinen avunanto – kun ääriliberalismi mahdollistaa täysmittaisen diktatuurin 216
AVI:n tehokkus - Kotiläksy Lukijalleni 217
Veljeskansan kansalaiset Suomen oikeusvaltiossa Ö-luokan kansalaisina 225
Pitääkö Suomen oikeusvaltion korkeimman oikeuden päätöstä noudattaa? 226
Vapaakasvatus vai vapaaksi ihmiseksi kasvattaminen 226
Minuus - miten voidaan vangita jonkun sielu? 230
Uskokaa tai älkää! Oikea kannanotto!!! Kymmenen vuoden piinaavan ja invalidisoitumiseen johtaneen odotuksen jälkeen 235
Uhrin mahdollisuudet selviytyä psyykkisesti – osa 1 238
Elämä käärmeen kanssa 238
Neuvo: säilytä arvokkuutesi ja sielusi eheys! 238
Uhrin terveiset: Kaikki lasten kasvattajat varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja kodeissa: Opettakaa oikeaa taidetta lapsille! 239
Oikea taide ja taidekasvatus saattavat olla se paras ennalta ehkäisevä hoito 240
Oikea taide- ja musiikkiterapia ei ole korvaa hyväilevän ja mitäänsanomattoman teoksen kuunnelluttamista (ks. aiempanakin) 241

Uhrin mahdollisuudet psyykkiseen hyvinvointiin kiusaamisen aikana 242
Huomio lainsäätäjille #13: Kaksois- ja kolmoisuhriutuminen 246
Uhrin mahdollisuudet selviytyä psyykkisesti – osa 2 248
Uhrin mahdollisuudet selviytyä psyykkisesti – osa 3 249
Esimerkki monenkertaisesta uhriutumisesta tässä hetkessä, ranskalaisilla viivoilla tiivistettynä 251
Historiikkini viimeisin yritys saada poliisilta oikeutta 253
Suomen poliisin tehokkuus ranskalaisin viivoin 256
Kirjan viimeinen oppitunti – narsistinen ideologia: 264
Yhteenveto (nyt) Gustav Le Bonin (1841-1931) sanoin 269
Kirjoitin joskus kirjani alussa 272
Kiitokset 272
Käyttämättä jääneet päätössanat 273
Jäähyväisuni? Luettava hitaasti! 277
Viitatut henkilöt 278
Sisällysluettelo 283

LIITTEET

Epilogin sijaan 287

”Työpaikkakiusatun vaasalaisopettajan Juri Kádárin piina jatkuu korkeimman oikeuden päätöksestä huolimatta” (Ilkka-Pohjalainen) 288

Vähän viinistäkin - Puolustuspuheeksi tästä teoksesta 299

Epilogin sijaan

Unkarilaiset lapset, jotka eivät saaneet oman äidinkielensä opetusta, vaikka pätevä opettaja oli tarjolla, saivat sentään Valtioneuvoston oikeuskanslerin päätöksen:

"Saatu selvitys ja sen liiteaineisto huomioon ottaen asiassa ei ole ilmennyt Vaasan kaupungin tai sen viranhaltioiden lainvastaista tai muutoin virheellistä menettelyä. Kantelunne ei tämän vuoksi ole johtanut toimenpiteisiin." Outi Kostama ja Mikko Puumalainen (OKV/2090/10/2020-OKV-5 AOK:n vastaus OKV/2090/10/2020) Vastaanotettu: 24.3.2021.

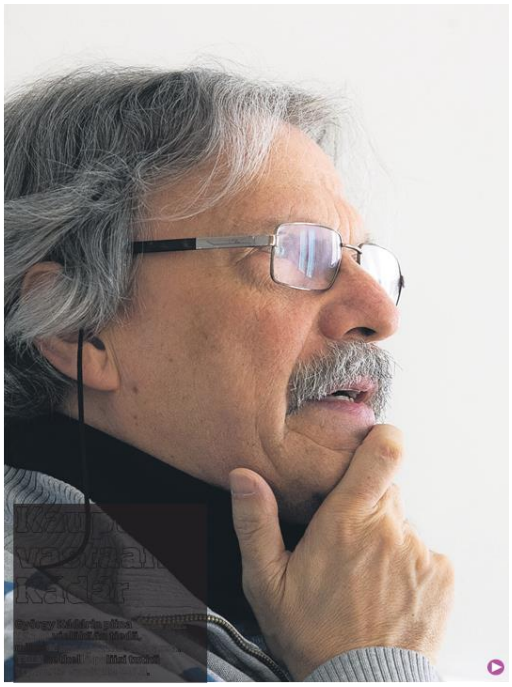
Kyseisessä "saadussa" (lue: Vaasan kaupungin oikeuskanslerille tekemässä) "selvityksessä" luki: "Kaupunki ei tehokkaista toimista huolimatta saanut syksyllä 2018 unkarin äidinkielen opettajan toimeen pätevää ja sopivaa henkilöä." (Vrt. YVV:n ja AVI:n täysin päinvastaiseen kannanottoon.) Kuin ihmeen kaupalla näin suora valhe meni oikeustiedettä hyvin hallitseville oikeuskanslereille läpi. Vai ovatko nytkin "liian isot asiat kyseessä"?

Eikä muuta tällä erää,
minä hyppään lehmän perään.
(Paimenvalitus, suom. kansanruno)

Eli pannaan tämä kirja hyvän sään aikana painoon, ennen kuin taas alkaa tapahtua.

Työpaikkakiusatun vaasalaisopettajan Juri Kádárin piina jatkuu korkeimman oikeuden päätöksestä huolimatta - Videohaastattelussa hän myöntää anteeksiantamisen olevan vaikeaa

Ilkka-Pohjalainen Sunnuntaina 24. toukokuuta 2020 (julkaistaan Pohjalaisen luvalla)

Ajojahdiksi hän sitä kutsuu.

Vaasalaisille tuttu musiikinopettaja **György "Juri" Kádár** käy edelleen oikeutta asioista, jotka saivat alkunsa 13 vuotta sitten.

Onkilahden koulu, jossa Vaasan musiikkiluokat 1.-6. ovat toimineet v. 1978 alkaen

Unkarilainen Kádár oli tullut vuonna 1984 Vaasaan kehittämään musiikkiluokkien toimintaa ja nautti työstään Onkilahden alakoulussa. Yhteistyö kahden kollegan kanssa sujui paremmin kuin hyvin, ja heillä oli hauskaa töissä. Menestystäkin seurasi.

Sitten esimiehet vaihtuivat. Vuosi oli 2007. Viisi vuotta myöhemmin Kádár irtisanottiin.

Vuonna 2013 Vaasan hallinto-oikeus ja kahta vuotta myöhemmin korkein hallinto-oikeus totesivat irtisanomisen laittomaksi. Vaasan kaupunki joutui maksamaan Kádárille maksamatta jääneitä palkkoja ja oikeudenkäyntikuluja yli 100 000 euroa.

Hänen piti saada työnsä takaisin. Niin ei käynyt.

– Ajojahti vain yltyi. Tulin takaisin, mutta en saanut opetustunteja. Minut pantiin toisen opettajan luokkaan istumaan, seinäruusuksi, Kádár sanoo.

Sen jälkeen hänet siirrettiin alakoulusta yläkouluun. Siellä hänelle ei ollut opetustiloja, joten välitunnit kuluivat tuolien ja pulpettien siirtelyssä.

Yläkoulussa hän sai vastuulleen kuorotoiminnan elvyttämisen, mutta kun hän sai järjestettyä oppilaille esimerkiksi esiintymisen, työnantaja kutsui hänet kuulemistilaisuuteen.

Koko tarina on Kádárin mielestä ihan käsittämätön.

– Minulle tehtiin vääryyttä, se on päivänselvää. En ole kuitenkaan koskaan tuntenut vihaa heitä kohtaan. Koen, että jollain tavalla he ovat syyntakeettomia.

Työnantaja kutsui jatkuvasti kuulemistilaisuuksiin

Kádár sanoo olevansa narsismin uhri, työpaikkakiusattu.

Esimerkkinä hän ottaa kuulemistilaisuudet. Kuulemistilaisuudessa työntekijällä on mahdollisuus tulla kuulluksi ennen kuin työsopimus irtisanotaan työntekijästä johtuvasta syystä.

Ennen irtisanomista hänet kutsuttiin kuulemistilaisuuteen 5–10 kertaa. Sen jälkeen kun korkein hallinto-oikeus antoi päätöksen laittomasta irtisanomisesta vuonna 2015 ja Kádár palasi töihin, työnantaja järjesti hänelle yhteensä 13 kuulemistilaisuutta.

Aina niihin ei kerrottu aihetta, ja toisinaan tilaisuudesta ilmoitettiin jopa 15 minuutin varoitusajalla. Laissa kuulemistilaisuuksien järjestämisestä on määritelty tarkat ohjeet.

– Yhdessä kokouksessa käsiteltiin sitä, kuka vuoti virkasalaisuuden seuraavan vuoden luokanvalvojasta eli minua syytettiin, että olen kertonut jollekin vanhemmalle, kuka on ensi vuoden kolmannen luokan opettaja. Sitten kävi ilmi, että se en ollut minä, mutta ajojahti jatkui.

– Yksi kuulemistilaisuus oli siitä, että olin pyytänyt oppilaita ottamaan nokkahuilut kuoroleirille mukaan, vaikka siitä ei ollut puhuttu.
Siinä vaiheessa hän ei enää kestänyt.

– Menin suoraan työterveyteen, ja kuoroleiri jäi pitämättä. Hermot eivät kestäneet, oli sellainen vapina päällä. En voinut ajatellakaan astuvani lasten eteen ja pitäväni tunteja, Kádár kertoo.

Apua ei tullut luottamusmiehiltä, työsuojeluvaltuutetulta, liitosta tai poliisilta. Suomen oikeusjärjestelmää Kádar kehuu loistavaksi, ällistyttävän hyvin rakennetuksi.

– Mutta se ei toimi. Jos kaupungin virkamiehet lyöttäytyvät yhteen, esimiehen hampaisiin joutunut alainen on todella pahassa pulassa.

Onkilahden musiikkiluokkalaiset osoittivat tukea opettajalleen Vaasan opetusviraston edessä huhtikuussa 2012. Kuva: Kalle Lydman

Kádár syyttää ajojahdistaan **Kari Nummelaa**, joka on nykyään Vaasan kaupungin suomenkielisen perusopetuksen koulutoimenjohtaja. Silloin hän oli Onkilahden koulun rehtori.

Kádár teki ilmoituksen työpaikkakiusaamisesta lokakuussa 2015, jonka jälkeen Nummela teki kiusaamisilmoituksen Kádárista. Nummela ei halua enää puhua tapauksesta.

– Kyseessä ovat niin vanhat asiat, että en lähde millään lailla kommentoimaan niitä. Ne on niin moneen kertaan käsitelty.

Nummela sanoo, että Kádárille järjestettiin korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen oppitunteja sekä alakoulusta että yläkoulusta.

Miksi häntä kutsuttiin silloin kuulemistilaisuuksiin?
– Nyt mennään niin vanhoihin asioihin, että en pysty enkä halua kommentoida niitä. Niitä on turha lähteä enää avaamaan. Asia on Vaasan kaupungin puolelta loppuunkäsitelty.

Vaasan hallintotalon lehterillä oli runsaasti kaupunkilaisia seuraamassa kaupunginvaltuuston kyselytuntia vuonna 2015, kun Juri Kádárin tapausta käsiteltiin. Kuva: Tomi Kosonen

Kádárille kuluneet vuodet ovat olleet henkisesti hyvin raskaita. Takana on satoja unettomia öitä.

– Psykiatri ennusti, että joudun sydänosastolle potilaaksi ja sinne myös jouduin.

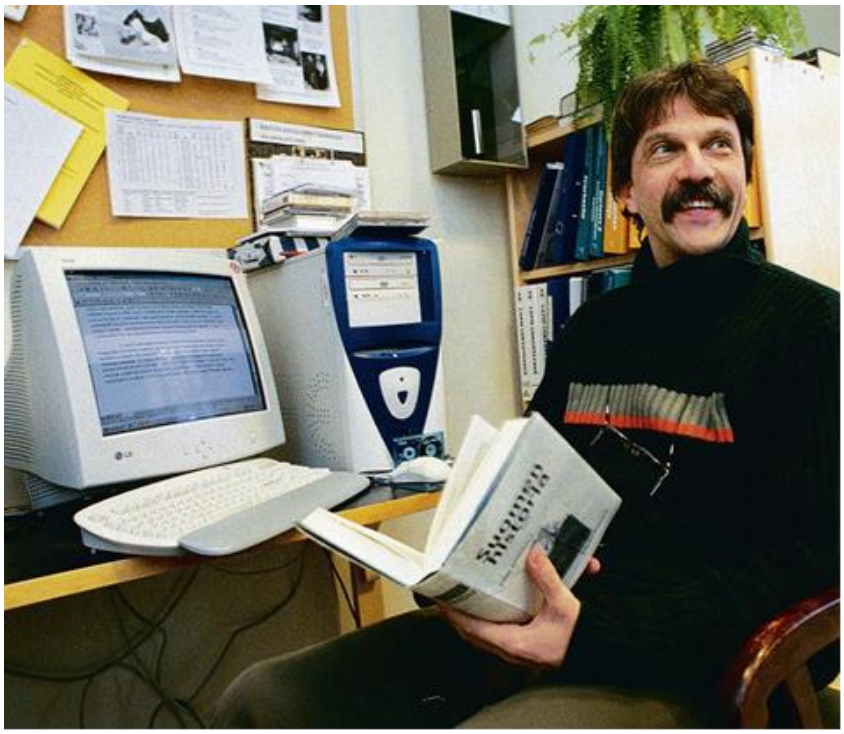
Sydänleikkauksen lisäksi Kádária on hoidettu sairaalassa vatsahaavan takia. Kaikki tapahtunut on vaatinut myös lukemattomia lääkärikäyntejä työterveydessä, terveyskeskuksessa, psykiatrilla ja psykoterapeutilla.

Työkyvyttömyyseläkkeellä hän on ollut vuodesta 2013. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen hän halusi kuitenkin palata töihin ja kuntoutua. Työkyvyttömyyseläkkeellä töitä saa tehdä 40-prosenttisesti.

Kádár uskoo, että musiikilla ja lapsilla on mieltä nostava ja elvyttävä voima.

– Olen täysin vakuuttunut, että olisin voinut tervehtyä lähes hetkessä, jos näitä typeriä kuulemistilaisuuksia ei olisi tullut.

Kiusaamisen vuoksi hän on menettänyt työkykynsä eikä ole pystynyt keskittymään enää tieteelliseenkään työhön.
– Olin aikaisemmin aktiivinen julkaisija, Suomen semiotiikan ja Suomalais-Ugrilaisen seurojen jäsen. Jäin tieteellisestä elämästä täysin pois ja unohduksiin näissä seuroissa.
Kádár ei suosittele kenellekään vastaavaa kokemusta. Vaikka työpaikka olisi muuten ihana, muualle lähtemistä kannattaa vakavasti harkita.

Filosofian tohtori György Kádar käänsi Eino Jutikkalan Suomen Historia -teoksen unkarin kielelle vuonna 2003. Vuosien aikana hän on tehnyt useita käännöstöitä ja julkaissut monia artikkeleita. Kuva: Åke Rosing

Äitiä kehotettiin laittamaan Kádár musiikkiluokalle

Kádár syntyi Unkarin pääkaupungissa Budapestissa 4. tammikuuta 1955. Perheeseen kuului kaksi vanhempaa veljeä äidin ensimmäisestä avioliitosta.

Päiväkodissa äitiä kehotettiin laittamaan Kádár musiikkiluokalle kouluun. Siellä hän sai oppeja tunnetun unkarilaisen säveltäjän, kansanmusiikin tutkijan ja musiikinopettajan Zoltán Kodályn oppilaan oppilaana.

Musiikkitunneilla kävi jatkuvasti kansainvälisiä vieraita seuraamassa Kodályn lanseeraamia opetusmenetelmiä. Ajatuksena oli, että musiikkiluokkalaisille tarjotaan tavallista enemmän musiikinopetusta
.
– Meillä oli muistaakseni neljä tuntia viikossa ja sen lisäksi kaksi kuoroa ja kansantanssia. Sitten tuloksia tutkittiin, ja oppilaiden oppimistulokset olivat selvästi parempia, Kádár kertoo. Lapsille musiikinopetus oli ihan tavallista arkea. Ainoastaan oppitunteja seuraavat ulkomaalaiset herättivät ihmetystä.

– Meitä jännitti, saammeko kanadalaisilta purkkaa. Se oli siihen aikaan aivan uutta. Unkarin kaupoissa purkkaa ei vielä ollut, hän naurahtaa.

Kádár rakastui vaimoonsa ensi hetkestä

Lukion puolivälissä Kádár siirtyi konservatorioon.

– Unkarissa konservatorio tarkoittaa lukiota, jossa on iltapäivisin musiikinopetusta.

Siellä hän tutustui tulevaan Susanna-vaimoonsa. Nuoret myöhästyivät aina kouluun mennessään samasta raitiovaunusta. Se oli rakkautta ensisilmäyksellä, Kádár myöntää.

Yhdessä nuoripari mietti, minne lähtisi opiskelemaan.

– Hän oli hyvä kirjallisuudessa ja minä musiikissa, joten haimme Szegedin kaupunkiin unkarin kielen ja musiikin opettajalinjalle.

Neljän vuoden jälkeen he valmistuivat yläkoulun opettajiksi. Opiskelujen aikana heidät kuitenkin erotettiin.

– *Ne olivat elämäni ensimmäiset potkut,* Kádár hihkaisee.

Nuoripari oli halunnut opettajaopintojen ohella opiskella myös suomen kieltä ja fennougristiikkaa eli suomalais- ugrilaisten kielten tutkimusta Szegedin yliopistossa. Sosialistisessa Unkarissa ei sellaista silloin suvaittu.

– Perusteena oli, että ei ole kansantalouden edun mukaista opiskella fennougristiikkaa. Ei myöskään hyväksytty, että haluat opiskella lisää tai tehdä jotain muuta, mitä olet suunnitellut.

Pariskunta kirjoitti potkuistaan ministeriöön.

– Pyysimme apua, että saisimme jatkaa opiskelua opettajalinjalla.

Kádárit saivat jatkaa iltalinjalla ja työn ohella.

– Meidät pantiin töihin.

Kádár esitteli Unkaria suomalaisille

Pariskunta jatkoi kuitenkin toisessa yliopistossa Budapestissa unkarin kaunokirjallisuuden ja fennougristiikan opintoja.

– Siellä emme kertoneet tästä taustasta mitään. Oli pääsykoe ja läpäisimme sen. Sieltä valmistuimme 83–84.

Kádárilla on Budapestin yliopistosta humanististen tieteiden kandidaatin paperit fennougristiikasta sekä kaunokirjallisuuden ja unkarin kielen keskikoulun opettajan diplomi. Suomessa hän on myöhemmin väitellyt musiikkitieteistä filosofian tohtoriksi Jyväskylän yliopistossa.

Kádár kertoo, että jo ennen valmistumistaan Budapestin yliopistosta hän aloitti siellä unkarin kielen opettajana. Oppilaina oli ulkomaalaisia.
Vaimo meni Unkarin radioon töihin, ja pariskunta sai pojan. Perhe asettui Budapestiin.

Koska Kádárilla oli jonkinlaista suomen kielen taitoa, häntä pyydettiin usein ystävämaasta tulevien suomalaisten oppaaksi. Unkari kiehtoi keskeisiä suomalaisvaikuttajia niin talouden, politiikan kuin kulttuurin aloilta.

Pikkuhiljaa hän oppi puhumaan suomea. Seinäjoelta Unkarissa vierailivat Jussi-kuoro ja Vaasasta sekakuoro Sirpaleet. Kuorojen johtaja **Jouko Ketola** kuuli, että Kádár oli ollut tunnetun Zoltán Kodályn opeissa musiikkiluokalla.

– Hän pyysi minut Vaasaan ja antoi ohjeeksi, että tee niin kuin Kodályn oppilaan kuuluu. Olen tehnyt, ja se vähän kostautui. Meni liian hyvin.

Onkilahden musiikkiluokkalaiset harjoittelevat joulukonserttia varten 2011. Kuva: Timo Annanpalo.

Onkilahden koulussa Kádár aloitti musiikinopettajan äitiysloman sijaisena. Sen jälkeen hänelle löytyi aina sijaisuuksia.

– Jossain vaiheessa sain viran.

Suomessa Kádárin pariskunnalle syntyi kaksi lasta, tyttö ja poika. Alkuvuodet olivat hänen mukaansa aivan ihania.

– Minut otettiin todella ystävällisesti Vaasassa vastaan. Vastaanotto oli kaikin puolin lämmin.

Kádárin vastuulla oli kehittää musiikkiluokkien toimintaa: järjestää leirejä ja kilpailumatkoja, edistää kerhotoimintaa ja yhteistyötä Kuula-opiston kanssa, hankkia soittimia.

– Minulla oli aamupäivisin musiikkitunteja ja iltapäivät sain hoitaa näitä asioita. Esimerkiksi kaupunginorkesteri palkkaa erikseen intendentin tällaista varten. Vaatii todella paljon, että on toimintaa – jos sitä halutaan. Ja meillä oli toimintaa.

Kádár kertoo, että musiikkiluokat kävivät vuosien aikana muun muassa Turkissa, Unkarissa, Italiassa ja Virossa.

– Tietenkin sain apua muilta opettajilta, en se ollut vain minä. Harmittaa todella kovasti, että nykyiset esimiehet eivät huolehdi siitä, että tilallani olisi joku koordinoiva opettaja. Se on lapsilta pois, ei minulta.

Kádár kertoo kaiken tapahtuneen vieneen häneltä työkyvyn ja vaikuttaneen monella tavoin terveyteen. Kokemusta hän ei silti antaisi pois. Kuva: Jarno Pellinen

Onkilahden musiikkiluokkien kuoro ja Pohjanmiehet esiintyivät yhteisessä joulukonsertissa Vaasan kirkossa 2003. Kuva: Mika Putro

Kádár on tehnyt Onkilahden musiikkiluokkien kerhotoiminnasta kantelun eduskunnan apulaisoikeusasiamiehelle.

Koulun tarjoama kerhotoiminta on hänen mukaansa lähes kuihdutettu, vaikka kasvatus- ja opetuslautakunta teki päätöksen resurssien varaamisesta vuosittaiseen toimintaan.

– Minun aikanani siellä oli perinnekerho, tiernapojat-kerho, kolme erilaista kamarimusiikkikerhoa, orkesteritoimintaa, kaksi kuorotuntia ja leirityksiä, hän luettelee.

Nyt koulussa on muutamia kuorotunteja ja soitinyhtyeitä.

Apulaisoikeusasiamies antanee asiasta päätöksen lähiviikkoina. Kádár ihmettelee, että lapsille pitää hakea oikeutta tällä tavoin.

– Minusta on aivan käsittämätöntä, että eduskunnan pitäisi pakottaa esimiehiä toimimaan lasten edun mukaisesti.

Poliisilla on tutkittavana myös Kádária koskeva unkarin kielen opettajan paikan täyttäminen.

Keväällä 2018 Vaasassa oli 13 unkarilaislasta, jotka hakivat oman kielen opetusta seuraavalle lukuvuodelle. Kaupunki lupasi tarjota sitä kaksi tuntia viikossa. Opettajaksi ilmoittautunut perui tulonsa, joten kaupunki laittoi alkusyksystä paikan auki.

Kádár haki paikkaa. Siinäkään vaiheessa häntä ei siihen kelpuutettu.

Kaupunki ilmoitti lasten vanhemmille, että tehtävään ei löytynyt sopivaa opettajaa julkisella hakumenettelyllä. Vanhemmat olivat yhteydessä Unkarin suurlähetystöön.

Suurlähetystöstä lähestyttiin Vaasan kaupunkia ja kysyttiin, miksi tehtävään hakenutta ei siihen valittu.

Onkilahden yhtenäiskoulun rehtorina 1,5 vuotta toiminut **Jyrki Loima** kirjoitti Kádárista tuolloin lausunnon, jossa hän toteaa Kádárin olevan taidoiltaan, kyvyiltään ja kansalaiskunnoltaan sopimaton opettajaksi.

Kari Nummela esitteli lausunnon lautakunnalle, joka hyväksyi sen. Lausunto lähetettiin Kádárin mukaan myös suurlähetystöön.

– Lähetin kaikki paperit aluehallintoviranomaiselle, joka totesi, että kyse voi olla syrjinnästä.

Asia on nyt Pietarsaaren poliisilla tutkittavana, hän kertoo.

Aluehallintoviranomaiselle antamassaan selvityksessä Loima kirjoittaa, että Kádárin soveltuvuuden puuttumista arvioitiin ensisijaisesti rekrytointivaiheessa. Soveltuvuusarvio perustui Loiman mukaan työnantajan tietoihin hakijan aiemmasta tehtävänhoidosta perusopetuksen sivutoimisena tuntiopettajana 2017–2018, ja siihen liittyneistä virkavelvollisuuden laiminlyönneistä.

Kádár ei osaa sanoa, mihin Loiman arvio perustuu. Hänelle ei ole koskaan puhuttu virkavirheistä.

– Minä en ole saanut mitään paperia, että mitä olisin tehnyt väärin. Olimme Loiman kanssa vain yhdeksän päivää samassa työpaikassa.

Lautakunnan pöytäkirjassa ei edes merkintää asiasta

Kasvatus- ja opetuslautakunnan puheenjohtaja ja Pohjanmaan poliisilaitoksella rikoskonstaapelina työskentelevä **Linnea West** (sd.) ei kommentoi asiaa millään tavoin.

Perustuslain mukaan yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Koeteltu kansalaiskunto liittyy kansalaistoimintaan sekä nuhteettomaan käytökseen.

Johtava työmarkkinalakimies **Teija Metsäranta** Kuntatyönantajista toteaa, että yleensä valinnan perusteena ovat hakijan taidot ja kyvyt, harvoin kansalaiskunto. Hän muistaa vuosien takaa yhden uutisen henkilöstä, joka valittiin korkeaan, kunnalliseen virkaan. Tehtävä liittyi lapsiin ja nuoriin.

– Selvisi, että hänellä oli menneisyydessään henkirikostuomio, jonka hän oli kyllä sovittanut eli oli ollut vankilassakin. Silloin todettiin, että suhteessa toimialaan kyseessä oli niin iso asia, että koeteltu kansalaiskunto oli sellainen, ettei häntä voitu virkasuhteeseen ottaa.

Vaasan kaupungin mukaan paikan täyttämistä on käsitelty salaisena asiana lautakunnan kokouksessa 5.6.2019. Lautakunnan pöytäkirjassa siitä ei ole mitään merkintää.

Kuntaliiton lakimies **Annaliisa Oksanen** sanoo, että asiasta on oltava merkintä tai pöytäkirjaa on korjattava.

– Asia käsitellään salaisena sillä tavalla, että pöytäkirjassa on otsikkotasolla jonkinlainen viittaus, mitä asiaa on käsitelty. Sitten vain todetaan, että kyse on salassa pidettävä asia julkisuuslain sen ja sen pykälän mukaan.

Vaasan kaupunki kommentoi pöytäkirjamerkintää niin, että vuonna 2019 heidän Tweb-ohjelmassaan ei ollut muuta mahdollisuutta kuin jättää pykälä julkaisematta.

– Ohjelmaa on nyt kehitetty, ja nykyään salaisia pykäliä pystytään käsittelemään eri tavalla. Pykälään tulee tällöin merkintä salainen eikä sitä pysty aukaisemaan.

Perhe asuu kahdessa maassa

Tällä hetkellä Kádár, 65, on eläkkeellä. Eläkepäätös tuli viime vuoden lokakuussa.

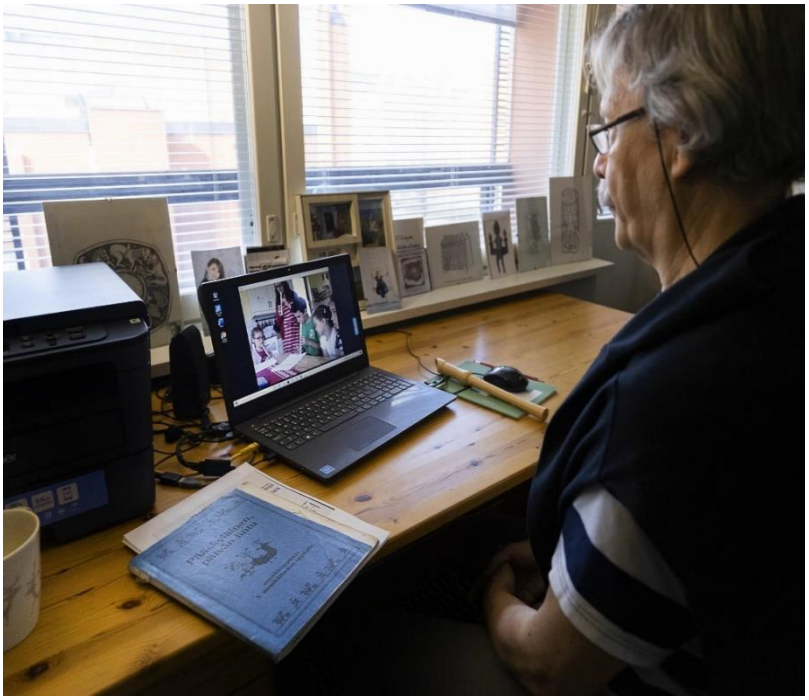
Hän on yhä mukana ohjaamassa kolmea kuoroa Vaasassa: Pohjanmiehiä, entisten musiikkiluokkalaisten kuoroa Renascentia ja Vaasan ylioppilaskuoroa. Lisäksi hän on varajohtajana sekakuoro Sirpaleissa.

Muuten hänen elämänsä on jakautunut kahden maan välille. Kádárit päättivät aikoinaan, että heidän lapsensa jatkavat yläkoulun jälkeen opintoja Unkarissa, eivät Suomessa.
Kádár ei halua kertoa syytä tähän, mutta sanoo olevansa samaa mieltä psykologian professori Liisa Keltikangas-Järvisen kanssa, joka on tuonut esiin muun muassa Pisa-tulosten laskun Suomessa.

Lasten opiskelujen vuoksi Susanna-vaimo muutti takaisin Unkariin 2000-luvun alussa. Pariskunta on silti naimisissa.

– Olemme siitä lähtien asuneet kahdessa eri maassa. Olemme oikeita kaksoiskansalaisia, Kádár naurahtaa.

Nykyään myös vaimo on eläkkeellä. Tytär toimii lääkärinä ja nuorin poika juristina Unkarissa, jossa kummatkin asuvat perheineen. Vanhin poika on Helsingissä.

Kádár asuu tällä perheineen kahdessa maassa. Unkarissa asuviin 5–11-vuotiaisiin lastenlapsiinsa hän pitää yhteyttä videoitse ja opettaa heille huilunsoittoa. Kuva: Jarno Pellinen.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen moni on kysynyt Kádárilta, pyysikö kaupunki häneltä tapahtunutta anteeksi. Hän toteaa, ettei edes odottanut esimiehiltä anteeksipyyntöä.

– Henkisesti heillä ei ole siihen edellytyksiä. Mutta olisi se tuntunut hyvältä, sen myönnän.

Miksi et antanut periksi ja lähtenyt takaisin Unkariin?

– Aina oli jotain tekemistä. Enkä voinut uskoa, että oikeuslaitos ei Suomessa toimi.

Kádár sanoo, että hän myös halusi takaisin töihin – ja haluaa yhä. Onkilahden koulu oli hänelle kuin toinen koti, elämän tarkoitus.

– Kun poistetaan työpaikasta ja varsinkin, jos siellä on kuin kotonaan, tuntuu kuin otetaan koti pois. Ihanat lapset ja kollegat, paikka, jossa oli kiva elää. Se oli elämäntyöni.

Jaana Mattila
(IlkkaPohjalaisen luvalla)

Vähän viinistäkin - Puolustuspuheeksi tästä teoksesta

– josta näkyy, että ihmisestäkin voi puhua loputtomiin

Béla Hamvas oli eräs Unkarin merkittävimpiä filosofeja. Hän on minua moninkertaisesti lukeneempi ja viisaampi, **eikä hänen tyylinsä ole minun tyyliäni**. Sallikoon lukijani minun silti kirjoittaa puolustuspuheeni hänen sanoillaan (x = ateisti, Y = Jumala):

”Päätin kirjoittaa rukouskirjan x:eille. Tämä pula-aika on herättänyt minussa myötätunnon heitä kohtaan, koska he kärsivät ja haluan auttaa heitä.

Olen selvillä tehtäväni vaikeudesta. Tiedän, etten saisi edes lausua sanaa Y. Hänestä puhuttaessa on käytettävä kaikenlaisia muita nimiä, kuten suudelma tai hurmio tai keittokinkku. Merkittävimmäksi nimeksi olen valinnut viinin. Siksi tämän kirjan nimi on Viinin filosofia ja siksi olen kirjoittanut motoksi: Lopussa jää jäljelle kaksi: Jumala ja viini.

– – X:eja pidetään yleisesti säälittävän koppavina ihmisinä. Pelkkä Y:n nimen vilahtaminen saa heidät paiskaamaan kirjan oikopäätä maahan. Ja jos heidän pakkomielteeseensä kajotaan, he saavat raivokohtauksen. (s. 7)

Tiedän, että jokainen x:i tyrmistyi kirjan ensilauseista välittyvän nenäkkääseen äänensävyyn, jota rohkenin hänestä käyttää. – – … hänessä heräsi epäilys, joka ei jättänyt häntä rauhaan: millä oikeudella kirja kutsuu häntä sielultaan köyhäksi? Kuinka se julkeaa sääliä häntä ja nimitellä tyhmäksi, mielipuoliseksi (G. K:n korjaus), rammaksi ja jopa idiootiksi? Miten hävytöntä käyttää tällaista opettavaa äänensävyä! Kuinka joku tohtii neuvoa häntä ja puhua hänelle kuin koululaiselle.

Eniten hänen luonnolleen kävi se, että hän odotti hurskastelevaa saarnaa mutta sai luettavakseen pikemminkin sen vastakohdan. Jos kirjan äänensävy on todella sellainen kuin x väittää, pyydän vihaiselta lukijalta heti paikalla anteeksi ja totean, ettei aikomukseni ollut loukata. Sallikaa minun selittää ja puolustautua seuraavilla kahdella argumentilla esitettyä syytettä vastaan.

Ensinnäkin: ylimielistä äänensävyä en tavoitellut missään nimessä, sillä uskonto kieltää sen. Ylivoimainen voi näyttää ylimieliseltä. Uskonto ei suvaitse sellaista käytöstä. Luulen, että se, minkä x koki ylimielisyydeksi, ei ollut sitä, vaan todellista, vastaansanomatonta ylivoimaa. Sitä taas en voinut kätkeä, sillä tässä on kyse todellisesta ylivoimasta, ja minä olen ylivoimainen suhteessa häneen. – – On nimittäin niin, että oikeauskoinen on välttämättä ja kaikissa olosuhteissa ylivoimainen vääräuskoiseen. Hän on ylivoimainen älyssä, tunneasioissa, sydämeltään ja asenteeltaan – ylivoimainen elämän välittömän nauttimisen taidossa.

Oikeauskoisen ihmisen ei siis tarvitse heittäytyä ylimieliseksi. Hänen asemansa tekee hänet joka tapauksessa mittaamattoman ylivoimaiseksi. – –

Yhteenvetona on todettava, etten juurikaan ymmärrä, missä näkyy x:ien moneen kertaan kuuluttama ylivoimaisuus, kun ei oteta huomioon – – väkivalloin hankittua maailmanvaltaa. Suluissa: sen vallan pitkäikäisyyden puolesta en löisi vetoa pennin vertaa. Miten sellainen harhaluulo on voinut päästä valloilleen, että x olisi tunnustuksellisen ihmisen yläpuolella

älykkyydessä, elämännautinnoissa, käytännöllisissä vaistoissa, neuvokkuudessa, inhimillisyydessä? Paremmuudesta ei varmaa ollut edes kyse vaan häpeämättömän törkeästä käytöksestä, jolla x pelotteli arkaa uskovaista."

Hamvasin teksti voi tuntua lukijalle epäuskottavalta, joten tässä vain pari esimerkkiä, mistä on kyse:

- 70-luvun kommunistisessa Unkarissa, aikana jolloin kirkkoja ei enää räjäytelty eikä nunnia ja pappeja viety enää työleireille, korkeakoulujen pääsykoelautakunnissa istuivat kokelaita tenttaavien professoreiden rinnalla mukana kommunistisen nuorisoliiton edustajat. He saattoivat kysyä varsinaisten koekysymyksien jälkeen häikäilemättä, onko kokelas uskovainen tai käykö hän kirkossa. Varsinkin katolilaiset nuoret eivät kehdanneet valehdella, mikä koituikin heidän kohtalokseen. Näin oli siinäkin korkeakoulussa (Gyula Juhászin Opettajain Korkeakoulussakin), josta minä sain päättötodistukseni.
- Samoihin aikoihin, jos peruskoulun luokanvalvoja sai tiedon, että koululaisensa käy kirkossa, oli hänen virkavelvollisuutensa laittaa oppilaan kohdalle merkintä: "világnézetileg fejletlen" (maailmankatsomuksellisesti kehittymätön).
- Ekstrana: Kyseisestä filosofista, Béla Hamvasistakaan ei saanut Unkarissa tietää tai puhua, eikä hänen kirjojaan saanut julkaista ennen, kuin vuonna 1989 Unkarin sosialismi romahti. Hamvas itsekin oli kehittymätön.

"Puolustukseni toinen kohta on seuraava: Teinkö minä x:ista naurettavan? Kuvasinko hänet tyhmäksi? Entä nimittelinkö rammaksi?

Häntä ei tarvinnut tehdä naurettavaksi, sellainen hän on. Eikä häntä tarvinnut kuvata tyhmäksikään. Se on asia, jonka julkistamista ei voinut enää lykätä tuonnemmas. Tähän asti x on väkivaltaiseen häpeämättömyyteen, itsekkääseen pahanilkisyyteen, suureen rahaan ja sanoihin luottaen pitänyt yllä kuvaa, että hän on maailman kaikkivaltias, viisain ihminen, menestyksekäs, vahva, taitava ja voittamaton. Nyt on selvinnyt, ettei se ole totta. (…)

Ymmärrän, että tämä tosiseikan tunnustaminen on x:ille karvas pala. Mutta en voi sitä muuksi muuttaa. ***Voin ainoastaan purkaa hänen lohduttoman tilanteensa täysin auki ja näyttää hänelle oikean tien.****"*

Hamvas, 2000. Metafysiikan jälkikaiku (puolustuspuhe), *Viinin filosofia*, s. 44–48)

Kuten sanoin, teos ei ole minun tyyliäni, mutta tunsin hengenveljeyttä Hamvasia kohtaan. Johonkin tällaiseen tehtävään taisin minäkin ryhtyä alkaessani kirjoittaa tätä päiväkirjaa.

Vaasan musiikkiluokat, sekakuoro Sirpaleet, Pohjan Miehet, Vaasan ylioppilaskuoro ja Renascentit Suomen 100-vuotisjuhlavuoden konsertissa laulamassa Finlandiaa:
”Oi nouse, Suomi, näytit maailmalle
Sä että karkoitit orjuuden
Ja ettet taipunut sä sorron alle…”

Kiitän. Olette Kaikki Ihania, kannatti minun suostua Suomeen[26]

[26] Minut pyysi Suomeen hauskan Unkarin matkansa aikana v. 1983 Jouko Ketola, Sirpaleiden silloinen kuoronjohtaja

**Lempimimmät kiitokset kollegoilleni: Ritvalle ja Annelle
sekä Veikolle, Ilonalle ja Timolle, jotka eivät pelänneet taistella lasten, musiikkiluokkien ja oikeudenmukaisuuden puolesta.**

Piirros Anne Tienhaara

Summary

The work in your hand appears to be a diary, in which the author, who claims to be a fully dedicated friend of Finland, describes the hardships of his 40 years in Finland, the story of his expulsion - but only in appearance. The work - in places reminiscent of the style of the Russian classics - does not, and perhaps because of the richness of the material to be processed, cannot, follow the events in a chronological order. Instead, the author, as at the beginning of Volume II of his work (p. 2) also writes himsels, using the words of Ryszard Kapuściński (Imperium), offers the reader a work "like a polyphonic piece of music" in which "several melodies move forward in parallel, with characters, places and events often reappearing again and again, but always bringing something new - all without any intention of synthesis."

Yet the book gives us a whole, authentic and honest picture of the spiritual life of the Finnish people, of Finnish reality, its past and present, its good, worthy and bad sides, of the spiritual, mental and historical affinity of the Finnish and Hungarian people, seen from a Hungarian perspective.

The starting point is always an event that has happened to the author, or a new occurrence, which he then reflects on in the following pages, as Vivaldi does in his concertos, for example. In this way, the affinities between the Finnish and Hungarian linguistic philosophies, the juxtapositional way of thinking that is inherent in these languages and that results in a different way of life and approach to family, official and state life compared to the one prevailing in the west, as well as the question of the Central Europeanism among the great powers that have been decisive in the lives of both peoples, the specific Finnish culture of leadership, questions of the rule of law, the events of 2006 in Hungary, the common features of Finnish and Hungarian literature, the problem of mass culture, the modernity of music education, and other questions that have arisen in the author's life in Finland and that need to be answered are discussed in the work. And, in an unusual way, Kádár's work becomes a rich repository of the thoughts of Western and Finno-Ugric (Finnish, Estonian and Hungarian) thinkers, scientists, poets and artists, from St. Augustine and Heidegger to Sándor Karácsony, István Bibó, Éva Schmidt, Le Bon, Kari E. Turunen and Jan Kaplinski, all of whom are still relevant today.

Az itt kézben tartott mű látszólag egy napló, melyben a magát Finnország rendíthetetlen barátjának valló szerző a Finnországban átélt 40 évének viszontagságait, kirugatásának történetét írja le - de csak látszólag. Az - itt-ott az orosz klasszikusok stílusára is emlékeztető - mű nem akarja, de talán a feldolgozandó anyag gazdagsága miatt nem is tudja az eseményeket kronológikus rendben követni. Ehelyett a szerző, ahogy munkája II. kötetének elején (2. o.) Ryszard Kapuściński (Imperium) szavaival maga is megírja, ”egy polifón zenedarabhoz hasonló” művet kínál az olvasónak, melyben ”több dallam halad párhuzamosan előre úgy, hogy a szereplők, a helyszínek és az események gyakran újra és újra fel-felbukkannak, de mindíg valami újat hozva – mindezt a szintézisre törekvés szándéka nélkül.”

A könyvből mégis egy egész, egy magyar szemszögből szemlélt hiteles és őszinte képet kapunk a finn emberek lelki életéről, a finn valóságról, annak múltjáról, s jelenéről, annak jó, követésre méltó és rossz oldaláról, a finn és magyar emberek lelki, mentalitásbeli és történelmi rokonságáról.

A kiindulópontot, mindíg a szerzővel történt valamilyen esemény, vagy annak újabb felbukkanása adja, melyet aztán a rákövetkező oldalakon tovább gondol, miként azt például Vivaldi is teszi concertóiban. Ilyen módon kerülnek aztán szóba a finn és a magyar nyelvfilozófiák rokonsága, az ezen nyelvek természetéből következő mellérendelő gondolkodásmód, mely - úgy a családi, mint a hivatali és állami életben - egy, a nyugatitól eltérő, másféle életmódot- és szemléletet eredményez(nek), vagy a mindkét nép életében meghatározónak bizonyult nagyhatalmak közötti középeurópaiság kérdése, a sajátos finn vezetési kultúra, jogállamisági kérdések, a 2006-os magyarországi események, a finn és a magyar irodalomban fellelhető közös vonások, a tömegkultúra problematikája vagy akár a zeneoktatás modernsége, és más, a szerző finnországi életében adódott és megválaszolásra váró kérdések. S szokatlan módon, de így lesz Kádár munkája Szent Ágostontól és Heideggertől Karácsony Sándorig, Bibó Istvánig, Schmidt Éváig, Le Bonig, Kari E. Turunenig, Jan Kaplinskiig és másokig, a nyugati és finnugor (finn, észt illetve magyar) gondolkodók, tudósok, költők, művészek ma is aktuális gondolatainak gazdag tárháza.

jatkoa I. osan etu- sisäkansiosta)

6. Hän ei siedä mielivaltaa, häikäilemättömyyttä, asiatonta yksityisen edun tavoittelua, väärinkäytöksiä, yhteisön huijaamista tai yhteisön tahdon väärentämistä eikä minkäänlaista uhkailua tai terrorisointia kokouksissa, seuroissa, työyhteisöissä tai muissakaan yhteisöissä sen enempää kuin yksityiselämässäänkään vaan ryhtyy välittömästi vastustamaan kaikkea tällaista itsenäisesti ja yhteistyössä toisten kunniallisten ihmisen kanssa. Väkivalloin pätemään pyrkivät hän paljastaa ja pakottaa perääntymään riippumatta siitä, mihin tai kehen he vetoavat, tiedostaen, että tämän kaltainen päteminen on mahdollista vain kunniallisten ihmisten mukavuudenhalun ja peloteltavuuden takia.
7. Hän ei vaikene minkäänlaisista taloudellisista väärinkäytöksistä tai korruptiosta eikä auta näiden peittelyssä, oli paljastuksen kohteena oleva henkilö kuinka mahtava tahansa.
8. Julkisissa asioissa hän esiintyy aina vakaumuksensa mukaisesti: häntä ei voi pelästyttää uhkailulla eikä taivutella imartelulla, eikä hän myy ääntään tai allekirjoitustaan mistään hinnasta.
9. Tiedostamansa yleisen edun vuoksi hän toimii aina aloitteellisesti, osallistuu kaikenlaisten yleistä etua tavoittelevien seurojen ja liikkeiden toimintaan kykyjensä mukaan työpanoksellaan ja lahjoituksin sekä pyrkii viemään niiden asian voittoon tiedostaen, että julkisten asioiden laiminlyönti tai uskominen sopimattomille ihmisille perustuu yksinomaan kunniallisten ihmisten aloitekyvyttömyyteen ja rohkeuden puutteeseen julkisessa elämässä.
10. Hän luottaa yhteisön voimaan, ihmisten enemmistön kunniallisuuteen ja siihen, että riittävällä rohkeudella ja tarmolla tämä asenne voidaan saattaa määrääväksi. Näin ollen hän pyrkii vahvistamaan ympärillään uskoa yhteisöön ja kunniallisten aikomusten toteutettavuuteen omalla esimerkillään sekä olettamalla vilpittömyyttä ja vastustamalla kaikenlaista vilpillisyyttä yhdessä ja tuloksellisesti.
István Bibó

Kirja on tilattavissa mm. SULASOL:lta (myynti@sulasol.fi, 050 3056502) tai EMS-media, Eeva Sinerjoelta (050-3804063, eeva.sinerjoki@gmail.com) tai 0400236570.

RAKASTA LÄHIMMÄISTÄSI NIIN KUIN ITSEÄSI...
...MUTTA ÄLÄ USKO SIIHEN...
...ETTÄ HÄN JÄTTÄÄ SINUT HENKIIN
MORAALINEN KAUHUROMAANI
PIANO ARESTISSA
EI KADOTA SE KOSKAAN ONNEANSA...
PALJON ON OUTOA...
...MUTTA MIKÄÄN EI OLE IHMISTÄ OUDOMPAA
...KEN VANGITA EI ANNA SIELUANSA
REQUIEM VAASAN MUSIIKKILUOKKIEN PUOLESTA
MA HARHAELIN SYNKKÄÄ METSÄMAATA...
...POLULTA OIKEALTA POIKENNEENA
VIHOLLISEMME OVAT MEITÄ VARTEN
KUORMAN ALLA PALMU KASVAA

ISBN 978-952-94-7816-3
9789529478163